คู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เพื่อฟื้นฟูทักษะการวิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลตำบล (TCNAP & RECAP Revitalization)

ระหว่างวันที่ 4-6 มีนาคม พ.ศ. 2559

ณ ห้องประชุมสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำนำ

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเองนั้น มีหลายหลายรูปแบบ วิธีการ หนึ่งในฐานสำคัญ (platform) ที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาความเข้มแข็งคือการจัดการความรู้เกี่ยวกับ"ชุดข้อมูลพื้นที่ตนเอง" ซึ่งเป็นชุดข้อมูลที่มีอยู่แล้วภายใต้การดำเนินการจัดทำโดยชุมชนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP)และข้อมูลอื่นๆ ที่มีในชุมชน เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช 2ค.) หรือข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รพ.สต. เกษตรตำบล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงทางมนุษย์ (พม.) จากเวทีประชุมต่างๆ เป็นต้น

การจัดทำการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูทักษะการวิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลตำบล (TCNAP & RECAP Revitalization) ครั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อให้ "รู้จักสถานะ เห็นศักยภาพตนเอง" และ "นำใช้เป็น" ซึ่งโอกาสในการนำใช้ข้อมูลมีแตกต่างกัน ตั้งแต่ใช้ประกอบการพัฒนาข้อเสนอโครงการ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้คนในชุมชนและอปท.เครือข่าย การจัดทำแผนงานในแต่ละระดับและการพัฒนานวัตกรรมชุมชน หากชุมชนมีการวิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลก็จะสามารถเป็นเครื่องมือในการทำงานที่ช่วยเอื้อต่อการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและออกแบบการดูแลสุขภาพที่สอดคล้องกับความจำเป็นของสังคมวัฒนธรรมของพื้นที่ อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น คือการยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้ดีขึ้น

คู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูทักษะการวิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลตำบล เล่มนี้ประกอบด้วย **ส่วนที่ 1 แสดงเนื้อหา แนวทางการรวบรวมข้อมูลสำหรับ 5 ประเด็น**ได้แก่ *ประเด็นที่ 1* ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ (Healthy community profile) *ประเด็นที่ 2* ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials) *ประเด็นที่ 3* ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package) *ประเด็นที่ 4* ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน และ*ประเด็นที่ 5* ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ **ส่วนที่ 2 ตัวอย่างการนำใช้ข้อมูลm** ผู้จัดทำหวังว่าการฝึกการวิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลอย่างเป็นระบบครั้งนี้จะช่วยฟื้นฟูทักษะ ปรับมุมมอง และเปิดโอกาสให้มีการนำใช้ข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพที่นำไปสู่วัฒนธรรมการนำใช้ข้อมูลชุมชนท้องถิ่นต่อไป

ขนิษฐา นันทบุตรและคณะ
มีนาคม 2559

สารบัญ

		หน้า
คำนำ		ก
สารบัญ		ข
สารบัญตาราง		ค
สารบัญภาพ		จ
บทนำ		1
ส่วนที่ 1	**เนื้อหา**	7
ประเด็นที่ 1	ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ (Healthy community profile)	8
ประเด็นที่ 2	ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)	111
ประเด็นที่ 3	ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)	176
ประเด็นที่ 4	ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน	220
ประเด็นที่ 5	ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ	258
ส่วนที่ 2	**ตัวอย่างการนำใช้ข้อมูล**	283
ประเด็นที่ 1	ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ (Healthy community profile)	284
ประเด็นที่ 2	ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)	293
ประเด็นที่ 3	ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)	300
ประเด็นที่ 4	ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน	325
ประเด็นที่ 5	ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ	333
ภาคผนวก		355
ภาคผนวก ก	13 กลุ่มประชากรเป้าหมายและประชากรกลุ่มอื่นๆ	356
ภาคผนวก ข	4 กลุ่ม ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ	357
ภาคผนวก ค	7 ภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	358
ภาคผนวก ง	7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ	360
ภาคผนวก จ	การสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่น	364
ภาคผนวก ฉ	7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	367
ภาคผนวก ช	8 คุณลักษณะความเป็นพลเมือง	369

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบล โดยแยกตามบทบาทหน้าที่การเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น	2
ตารางที่ 1.1	แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบล โดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 1ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำ บลสุขภาวะ (Healthy community profile)	9
ตารางที่ 1.2	แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสังคม	15
ตารางที่ 1.3	แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจ	30
ตารางที่ 1.4	แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม	45
ตารางที่ 1.5	แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสุขภาพ	56
ตารางที่ 1.6	แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านการเมือง การปกครอง	75
ตารางที่ 1.7	แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสถานะการจัดการตนเองของเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น	85
ตารางที่ 2.1	แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบล โดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 2ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)	111
ตารางที่ 2.2	แสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลศักยภาพชุมชน (Community Potentials)	119
ตารางที่ 2.3	แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชน (Community Potentials)	121
ตารางที่ 2.4	แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสังคม	137
ตารางที่ 2.5	แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสังคม	139
ตารางที่ 2.6	แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านเศรษฐกิจ	145
ตารางที่ 2.7	แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านเศรษฐกิจ	147
ตารางที่ 2.8	แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสภาวะแวดล้อม	153
ตารางที่ 2.9	แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสภาวะแวดล้อม	155
ตารางที่ 2.10	แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสุขภาพ	161
ตารางที่ 2.11	แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสุขภาพ	163

		หน้า
ตารางที่ 2.12	แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านการเมืองการปกครอง	168
ตารางที่ 2.13	แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านการเมือง การปกครอง	172
ตารางที่ 3.1	แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบล โดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 3 ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)	177
ตารางที่ 3.2	แสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย	189
ตารางที่ 3.3	ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น (ศปง.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย	205
ตารางที่ 3.4	ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัยสำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย	212
ตารางที่ 4.1	แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบล โดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 4 ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน	220
ตารางที่ 4.2	แนวทางการดำเนินการ และการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนระดับกลุ่มทางสังคม หมู่บ้าน เครือข่าย ข้อบัญญัติ และแผนตำบล	228
ตารางที่ 4.3	แสดงองค์ประกอบของเอกสารนำเข้าในการจัดทำแผนทุกระดับ และแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลเพื่อนำใช้ในการวิเคราะห์	244
ตารางที่ 4.4	แนวทางการรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนสถานการณ์ปัญหาและความต้องการข้อมูลสนับสนุน(จากข้อมูลนำเข้า และผู้ร่วมทำแผน) เทียบเคียงทุนและศักยภาพในทุกระดับของแผน และระบุแผนงานที่ต้องพัฒนา	255
ตารางที่ 4.5	แนวทางการวิเคราะห์งานกิจกรรมที่นำสู่การปฏิบัติได้จริง การกำหนดเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ ผลผลิต ผลลัพธ์ แนวทางการประเมินผล	256
ตารางที่ 4.6	จัดกลุ่มกิจกรรมที่จำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติการ พร้อมระบุผู้รับผิดชอบ ช่วงเวลาที่สอดคล้องกับลักษณะงาน กิจกรรม และทรัพยากรสนับสนุนและสรุปแผนปฏิบัติการในทุกระดับ	257
ตารางที่ 5.1	แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบล โดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 5 ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ	259
ตารางที่ 5.2	แสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรมชุมชน	264
ตารางที่ 6.1	แสดงการจำแนกกลุ่มประชากรรายหมู่บ้าน 13 กลุ่มประชากร	284
ตารางที่ 7.1	แสดงทุนทางสังคมและศักยภาพในพื้นที่ระดับตำบล	294

สารบัญภาพ

		หน้า
แผนภาพที่1.1	แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านสังคม	13
แผนภาพที่ 1.2	แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจ	29
แผนภาพที่ 1.3	แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม	44
แผนภาพที่ 1.4	แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านสุขภาพ	55
แผนภาพที่ 1.5	แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านการเมือง การปกครอง	74
แผนภาพที่ 1.6	แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชน ท้องถิ่น	84
แผนภาพที่ 2.1	แสดงภาพรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง	118
แผนภาพที่ 2.2	แสดงภาพศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสังคม	136
แผนภาพที่ 2.3	แสดงภาพศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านเศรษฐกิจ	144
แผนภาพที่ 2.4	แสดงภาพศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสภาวะแวดล้อม	152
แผนภาพที่ 2.5	แสดงภาพศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสุขภาพ	160
แผนภาพที่ 2.6	แสดงภาพศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ด้านการเมือง การปกครอง	168
แผนภาพที่ 3.1.1	ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย	181
แผนภาพที่ 3.1.2	ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย(ต่อ)	182
แผนภาพที่ 3.1.3	ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย (ต่อ)	183
แผนภาพที่ 3.1.4	ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย (ต่อ)	184
แผนภาพที่ 3.2.1	ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น (ศปง.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย	185
แผนภาพที่ 3.2.2	ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น (ศปง.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย (ต่อ)	186
แผนภาพที่ 3.3.1	ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย	187
แผนภาพที่ 3.3.2	ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย (ต่อ)	186
แผนภาพที่ 3.4	กรอบแนวทางการเขียนการนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนหรือการฝึกอบรม	218
แผนภาพที่ 4.1	แจกแจงองค์ประกอบการจัดทำแผนทั่วไป	223
แผนภาพที่ 4.2	แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับกลุ่มทางสังคม	224
แผนภาพที่ 4.3	แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับหมู่บ้าน	225
แผนภาพที่ 4.4	แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับเครือข่าย	226
แผนภาพที่ 4.5	แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนตำบลและข้อบัญญัติตำบล	227
แผนภาพที่ 5.1	แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลเพื่อการพัฒนานวัตกรรมชุมชน	263
แผนภาพที่ 6.1	ตัวอย่างTimeline เส้นทางการพัฒนาของแหล่งเรียนรู้	288

		หน้า
แผนภาพที่ 6.2	แสดงตัวอย่างแผนภาพความคิดของแหล่งเรียนรู้	289
แผนภาพที่ 6.3	แสดงตัวอย่างTimeline เส้นทางการพัฒนาชุมชนของหมู่บ้าน	290
แผนภาพที่ 6.4	แสดงตัวอย่างแผนภาพความคิดของหมู่บ้านจัดการตนเอง	291
แผนภาพที่ 6.5	แสดงตัวอย่างเส้นทางการพัฒนาชุมชนของตำบล	292
แผนภาพที่ 7.1	แสดงตัวอย่างแผนที่แสดงทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	293
แผนภาพที่ 7.2	ตัวอย่างการแสดงทุนทางสังคมระดับหมู่บ้าน	295
แผนภาพที่ 7.3	ตัวอย่างการแสดงความเชื่อมโยงทุนทางสังคมระดับหมู่บ้าน	296
แผนภาพที่ 7.4	ตัวอย่างแสดงทุนทางสังคมระดับตำบลที่มีการจัดระบบย่อยเชิงโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน	297
แผนภาพที่ 7.5	แสดงความเชื่อมโยงทุนทางสังคมระดับตำบลเชิงระบบตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน	298
แผนภาพที่ 7.6	ตัวอย่างแสดงความเชื่อมโยงทุนทางสังคมระดับตำบลเชิงระบบที่เป็นประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ ปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ (แสดงระบบเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารสุขภาวะ)	299

บทนำ

แนวคิด หลักการ

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ในการจัดการตนเองนั้น มีหลายหลายรูปแบบ วิธีการ หนึ่งในวิธีการพื้นฐานของการเสริมสร้างความเข้มแข็งคือการจัดการความรู้เกี่ยวกับ"ชุดข้อมูลพื้นที่ตนเอง" ซึ่งเป็นชุดข้อมูลที่มีอยู่แล้วภายใต้การดำเนินการจัดทำโดยชุมชนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP)และข้อมูลอื่นๆ ที่มีในชุมชน เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช 2ค.) หรือข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รพ.สต. เกษตรตำบล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงทางมนุษย์ (พม.) จากเวทีประชุมต่างๆ เป็นต้น

"ข้อมูล"เป็นสิ่งที่เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นคุ้นเคย การเสริมความเข้มแข็งดังกล่าวดำเนินการด้วยการใช้เครื่องมือทางวิชาการ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ ได้แก่ 1)การเรียนรู้ศักยภาพการจัดการตนเองและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นด้วยการวิจัยชุมชน (RECAP) 2)การเรียนรู้สถานการณ์ปัญหาสุขภาพและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ด้วยการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP) โดยชุมชน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดเก็บ นำใช้และเป็นเจ้าของ

การใช้ข้อมูลถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการค้นหา เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพและแนวทางการจัดการการดูแลสุขภาพ และเปิดเผยศักยภาพในการแก้ไขปัญหาชุมชน ทั้งนี้ "ข้อมูล"ยังสามารถเป็นเครื่องมือที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการการทำงานของ 4 องค์กรหลักในชุมชน จากการทำงานขับเคลื่อนเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ มีการยึดหลักการทำงาน 4 หลักการคือ การใช้พื้นที่เป็นฐานการพัฒนา (Area-based development) การคำนึงถึงสุขภาพในทุกนโยบายของชุมชนท้องถิ่น(Heath in all policies) การสร้างการมีส่วนร่วม และการสร้างความเป็นเจ้าของ หากชุมชนสามารถทำให้"การนำใช้ข้อมูลอยู่ในวิถีการทำงาน" เชื่อได้ว่าผลลัพธ์ของการดำเนินงานทั้งหมดจะสามารถส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้การฟื้นฟูทักษะการวิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลอย่างเป็นระบบครั้งนี้ จึงได้จัดทำแนวทางในการรวบรวมข้อมูลต่างๆที่มีในชุมชน และเสนอแนวทางการนำใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการดำเนินงานของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ 5 ประเด็นหลักๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ (Healthy community profile)
ประเด็นที่ 2 ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)
ประเด็นที่ 3 ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)
ประเด็นที่ 4 ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน
ประเด็นที่ 5 ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นมีแนวทางในการวิเคราะห์และสามารถนำใช้ข้อมูลระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) ในการประกอบการดำเนินงานขับเคลื่อนเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ด้วยการนำใช้ข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพที่นำไปสู่วัฒนธรรมการนำใช้ข้อมูลชุมชนท้องถิ่นต่อไป

วิธีการ

1. ให้ผู้เข้าร่วมรวบรวมข้อมูลที่มีในชุมชนทั้งหมด ได้แก่ ข้อมูลจากระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP)และข้อมูลอื่นๆ ที่มีในชุมชน เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช 2ค.) หรือข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รพ.สต. เกษตรตำบล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงทางมนุษย์ (พม.) จากเวทีประชุมต่างๆ
2. รับฟังการบรรยายแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำใช้ข้อมูลในแต่ละประเด็น
3. ฝึกการเขียนสรุปเนื้อหา ออกแบบการนำเสนอและการเขียนเอกสาร

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาทหน้าที่การเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
ประเด็นที่ 1	ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ (Healthy community profile)				
	1.1 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสังคม	✓	✓	✓	✓
	1.2 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจ	✓	✓	✓	✓
	1.3 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม	✓	✓	✓	✓
	1.4 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสุขภาพ	✓	✓	✓	✓
	1.5 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านการเมืองการปกครอง	✓	✓	✓	✓
	1.6 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	✓ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้จากการเข้าร่วมตำบลสุขภาวะ	✓ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงสังเกตได้จากการเป็นตำบลสุขภาวะเป็น	✓ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงสังเกตได้จากการเป็นตำบลศปง.	✓ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้จากการเป็นตำบลสุขภาวะเป็นมหาวิชชาลัย

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
			ศูนย์จัดการเครือข่าย		
ประเด็นที่ 2	**ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)**				
	2.1 ศักยภาพชุมชนด้านสังคม	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็น	✓ เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ
	2.2 ศักยภาพชุมชนด้านเศรษฐกิจ	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็น	✓ เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ
	2.3 ศักยภาพชุมชนด้านสภาวะแวดล้อม	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็น	✓ เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ
	2.4 ด้านสุศักยภาพชุมชนด้านสุขภาพ	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็น	✓ เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ
	2.5 ศักยภาพชุมชนด้านการเมืองการปกครอง	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็น	✓ เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ
ประเด็นที่ 3	**ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)**				
	หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับ		✓ จุดเน้นที่การแนวทางวิธีการพัฒนา		

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
	อปท.เครือข่ายโดยแสดงจุดเน้นของศจค.		พื้นที่ตามบริบทของสถานะพื้นที่ ระบบการบริหารจัดการพื้นที่ แหล่งเรียนรู้ และนวัตกรรมโดยมีอปท.เป็นกลไก		
	หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น(ศปง.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่ายโดยแสดงจุดเน้นของศปง.			✓ จุดเน้นที่การจัดการประเด็นปัญหาและพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ(เฉพาะประเด็น)	
	หลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย โดยแสดงจุดเน้นของมหาวิชชาลัย				✓ จุดเน้นที่การนำเสนอความเชี่ยวชาญจากปฏิบัติการที่ได้ผลดีจริง ฝึกอบรมได้ และเชื่อมหลักวิชาการ (ทฤษฎี) และการวิจัยสร้างองค์ความรู้ (นวัตกรรม)
ประเด็นที่ 4	**ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน**				
	แผนระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน	✓	✓	✓	✓
	แผนระดับหมู่บ้าน	✓	✓	✓	✓
	แผนระดับเครือข่าย	✓ ขึ้นอยู่กับการตกลงของเครือข่ายเชิง	✓ ขึ้นอยู่กับการตกลงของเครือข่ายเชิง	✓ ขึ้นอยู่กับการตกลงของอปท.	✓ ขึ้นอยู่กับการตกลงของอปท.เครือข่าย

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	**ศจค.**	**ศปง.**	**มหาวิชชาลัย**
		ประเด็น(กลุ่มทางสังคมหรือเชิงพื้นที่ (ตำบล อำเภอ จังหวัด)	ประเด็น(กลุ่มทางสังคมหรือเชิงพื้นที่ (ตำบล อำเภอ จังหวัด)	เครือข่ายเชิงประเด็น	มหาวิชชาลัย (ตามลักษณะของโจทย์วิจัย)
	ข้อบัญญัติตำบล	✓	✓	✓	✓
	แผนแม่บทชุมชนหรือแผนระดับตำบล	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 5	**ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ**				
	นวัตกรรมเชิงระบบ		✓	✓	✓ จุดเน้นการจัดการตนเองเชิงระบบ
	นวัตกรรมเชิงพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา	✓	✓ จุดเน้นที่การแก้ปัญหาและความต้องการของ 13 กลุ่มประชากร	✓ จุดเน้นที่ประเด็นปัจจัย เสี่ยง ปัจจัย เสริม หรือกลุ่มประชากรเฉพาะตามชุดกิจกรรม	✓
	นวัตกรรมเชิงเทคนิค วิธีการ	✓ จุดเน้นที่การแก้ปัญหาและความต้องการ	✓	✓	✓

แนวทางการรวบรวมและนำใช้ข้อมูลของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง) และ

2) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลเฉพาะประเด็น เช่น ประเด็นเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาวะ ประเด็นการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน ประเด็นการจัดการขยะ ประเด็นการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุจราจร ประเด็นการควบคุมการบริโภคยาสูบโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง ประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น

เนื่องจากคู่มือเล่มนี้มีการออกแบบแนวทางเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำใช้ข้อมูล ตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ซึ่งการรวบรวม วิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลเชิงประเด็นสามารถทำได้โดยใช้*ชุดกิจกรรมและตัวชี้วัดการดำเนินการแต่ละประเด็น*เป็นฐานในการวิเคราะห์

ผลผลิต ผลลัพธ์

ผู้เข้าร่วมสามารถวิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพที่นำไปสู่วัฒนธรรมการนำใช้ข้อมูลชุมชนท้องถิ่นต่อไป

ส่วนที่ 1

แสดงเนื้อหา แนวทางการรวบรวมข้อมูลสำหรับ 5 ประเด็น

ประเด็นที่ 1 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ
(Healthy community profile)
ประเด็นที่ 2 ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน
(Community potentials)
ประเด็นที่ 3 ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม
(Community learning/ Learning package)
ประเด็นที่ 4 ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน
ประเด็นที่ 5 ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ

ประเด็นที่ 1	ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ (Healthy Community Profile)

แนวคิดหลักการ

เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่มีการดำเนินงานการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) และการวิจัยชุมชน (RECAP) ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ ในชุมชน เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.)ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช2ค.) ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รพ.สต. เกษตรตำบล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงทางมนุษย์ (พม.)จากเวทีประชุมต่างๆ เช่น เวทีการประชุมประจำเดือน เวทีประชาคม เวทีการจัดทำแผนงานประจำปี เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้หากมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เพื่อสรุปประเด็นสำคัญๆ และมีการนำเสนอที่ชัดเจน จะสามารถสะท้อนถึงสถานะของตำบลสุขภาวะในหลายๆด้าน ยกตัวอย่าง เช่น สามารถสะท้อนถึงสถานะ*ทางด้านสังคม*ทั้งทางด้านประชากร ภาษาที่ใช้ ศาสนาวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความเชื่อของชุมชน การศึกษา การสื่อสาร หรือแม้กระทั่งการทะเลาะเบาะแว้ง การใช้สารเสพติดที่มีในชุมชน รวมทั้งสถานะของการช่วยเหลือดูแลแบ่งปันของคนในชุมชนทั้งในยามปกติ ยามเกิดภัยพิบัติ หรือกรณีฉุกเฉิน ข้อมูลสามารถสะท้อนถึงสถานะทาง*ด้านเศรษฐกิจ* ที่สามารถสะท้อนถึงการอยู่ดีกินดี เห็นถึงการเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การออมทรัพย์ การลดหนี้ การระดมทุนจากกลุ่มอาชีพเพื่อร่วมสร้างสวัสดิการแก่คนมนชุมชน ข้อมูลสามารถแสดงถึงสภาวะ*ด้านสภาวะแวดล้อม*ของในชุมชนทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ(ดิน น้ำ ป่า) หรือสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพทั้งเชิงโครงสร้างกายภาพในพื้นที่สาธารณะ หรือภายในบ้าน ข้อมูลสามารถสะท้อนถึงสถานะ*ทางด้านสุขภาพ* แสดงปัญหาและความจำเป็นทางด้านการดูแลสุขภาพของทุกกลุ่มวัย การมีพฤติกรรมเสี่ยง การดูแลช่วยเหลือกัน หรือนวัตกรรมทางด้านสุขภาพ และข้อมูลสามารถสะท้อนถึงสถานะ*ด้านการเมืองการปกครองชุมชน* แสดงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลชุมชน ความสงบสุข การมีสิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ หรือการวิวาท ทะเลาะเบาะแว้งและการไกล่เกลี่ย และสะท้อนถึง*สถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น*ตั้งแต่วิวัฒนาการของการเป็นตำบลสุขภาวะ ปัญหาและความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มวัย การพัฒนานโยบายสาธารณะ การสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชน กลไกการพัฒนาทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน และผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการตนเอง

หากเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นสามารถรวบรวมข้อมูลที่มีในพื้นที่ มีการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีชัดเจน จะสามารถนำใช้ข้อมูลเหล่านี้ประกอบการดำเนินการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น 1) การจัดทำข้อมูลสถานะพื้นที่ 2) การพัฒนาทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน 3) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ 4) การจัดทำแผนงาน แผนงานตั้งแต่แผนระดับกลุ่ม องค์กรชุมชน ระดับหมู่บ้าน ระดับเครือข่าย นำสู่การพัฒนาเป็นข้อบัญญัติและแผนระดับตำบลและ 5) นำใช้เพื่อออกแบบนวัตกรรมทั้งแบบเดี่ยวเชิงประเด็นหรือแบบรวมเป็นต้น

ดังนั้นจึงขอเสนอแนวทางการรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ (Healthy Community Profile)โดยแบ่งเป็นส่วนๆ 6 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสังคม
2. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจ
3. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม
4. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสุขภาพ

5. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านการเมือง การปกครอง และ
6. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

เนื่องจากเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นมีหลายบทบาทและสถานะ ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลและแนวทางการนำเสนอมีความแตกต่างกัน ตามบทบาทของการเข้าร่วมเครือข่าย ดังนั้นเพื่อให้ผู้นำใช้คู่มือเล่มนี้ ได้ประโยชน์สูงสุด จึงขอแสดงจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาทหน้าที่เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 1ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ (Healthy community profile)

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
ประเด็นที่ 1	ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ (Healthy community profile)				
	1. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสังคม	✓	✓	✓	✓
	2. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจ	✓	✓	✓	✓
	3. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม	✓	✓	✓	✓
	4. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสุขภาพ	✓	✓	✓	✓
	5. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านการเมือง การปกครอง	✓	✓	✓	✓
	6. ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	✓ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้จากการเข้าร่วมตำบลสุขภาวะ	✓ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงสังเกตได้จากการเป็นตำบลสุขภาวะเป็นศูนย์จัดการเครือข่าย	✓ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงสังเกตได้จากการเป็นตำบลสุขภาวะเป็นศปง.	✓ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้จากการเป็นตำบลสุขภาวะเป็นมหาวิชชาลัย

แนวทางการรวบรวมและนำใช้ข้อมูลของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง) และ

2) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลเฉพาะประเด็น เช่น ประเด็นเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาวะ ประเด็นการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน ประเด็นการจัดการขยะ ประเด็นการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุจราจร ประเด็นการควบคุมการบริโภคยาสูบโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง ประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น

เนื่องจากคู่มือเล่มนี้มีการออกแบบแนวทางเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำใช้ข้อมูลตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ซึ่งการรวบรวม วิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลเชิงประเด็นสามารถทำได้โดยใช้*ชุดกิจกรรมและตัวชี้วัดการดำเนินการแต่ละประเด็น*เป็นฐานในการวิเคราะห์

โดยแต่ละด้านมีการนำเสนอเป็นส่วนๆ ประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

1) ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบาย
2) Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะ
3) ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ
4) แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบล

ดังแสดงรายละเอียด

1.1 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ(Healthy Community Profile)	ด้านสังคม

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสังคม

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสังคมจากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสังคม ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
องค์ประกอบด้านสังคม	ข้อมูลพื้นฐานที่ต้องแสดงด้านสังคมประกอบด้วย 1) ประชากรที่เน้นข้อมูลกลุ่มต่างๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ 2) ภาษาที่ใช้ในชุมชนทั้งที่เป็นภาษาหลักและภาษาท้องถิ่น 3) ศาสนา วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและความเชื่อที่สะท้อนถึงงานบุญประเพณี การอนุรักษ์ถูมิปัญญาหรือคลังทางปัญญาในชุมชน 4)การศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและการศึกษาพิเศษ 5) การสื่อสาร เป็นการสื่อสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งการประชุมเวทีต่างๆที่เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล 6) การใช้สารเสพติดและการพนันทุกประเภท การบำบัดและแนวทางการเฝ้าระวัง 7) การทะเลาะเบาะแว้งและการไกล่เกลี่ย และ 8)การจัดสวัสดิการชุมชนในยามปกติ ยามภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน
การจัดการตนเองด้านสังคม	เป็นการให้การช่วยเหลือ ดูแล แบ่งปันกันและกัน โดยคนภายในชุมชน ทั้งในยามปกติ กรณีการเกิดภัยพิบัติ และกรณีฉุกเฉิน การช่วยเหลือดูแลมีทั้งแบบมีเงื่อนไข และไม่มีเงื่อนไข ผ่านงานและกิจกรรมของคนในชุมชนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ **1) กลุ่มคนอาสา** เป็นการช่วยเหลือดูแลด้วยการอาสาลงมือ ลงแรง ระดมความคิด เป็นการอาสาทั้งในยามปกติ ยามภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉิน มีการอาสา 3 ลักษณะ คือ อาสาแบบต่อเนื่องและอาสาแบบครั้งคราว หรือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยชุมชนต้องมีการออกแบบและวางแผนเพื่อให้ได้มาซึ่งอาสาสมัคร เตรียมความพร้อมและนำใช้เมื่อเกิดสถานการณ์ดังที่กล่าวมา เช่น กลุ่มอาสาปันสุข กลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ครูอาสาฯ อาสาช่วยภัยน้ำท่วม อาสาป้องกันไฟป่า เป็นต้น **2) กลุ่มระดมทุน(เงิน)** เป็นการช่วยเหลือดูแลกันด้วยทุนทรัพย์ อาจจะเป็นการบริจาค การนำผลกำไรจากการประกอบการของกลุ่มอาชีพ กองทุนต่างๆ มาสมทบ แหล่งที่มาจาก 2 รูปแบบได้แก่ 1) จากภาคประชาชน เช่น กลุ่มอาชีพต่างๆ สถาบันการเงินที่จัดตั้งและดำเนินการโดยชุมชน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มออมวันละบาท กองทุนกองบุญหนุนเกื้อช่วยเกษตรกรอินทรีย์ เป็นต้น 2)จากสถาบันการเงินที่ก่อตั้งตามนโยบายของรัฐและดำเนินการโดยชุมชน ซึ่งมีระเบียบของรัฐเป็นข้อปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สร้างอาชีพ จัดการหนี้ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เป็นต้น เช่นกองทุนหมู่บ้าน กองทุนสุขภาพตำบล กองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน กองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นต้น
รูปแบบการจัดสวัสดิการเพื่อการช่วยเหลือ ดูแลทางด้านสังคม	ลักษณะการช่วยเหลือ ดูแลทางด้านสังคม ทั้งในยามปกติ กรณีการเกิดภัยพิบัติ และกรณีฉุกเฉินมีเครื่องมือในการช่วยเหลือดูแลด้วยการจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน ซึ่งรูปแบบของการช่วยเหลือ ดูแลทางสังคมส่วนใหญ่จะเป็นไปในแนวทางการเพิ่ม ปรับปรุงสาธารณะประโยชน์ ระบบน้ำ ไฟ ถนน สถานที่สาธารณะ (ลานกิจกรรม ลานกีฬา รถ รับ-ส่งผู้สูงอายุ ผู้ป่วยกรณีฉุกเฉิน) การสื่อสารในชุมชนและการช่วยเหลือกลุ่มคนที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นต้น แต่อาจจัดกลุ่มสวัสดิการได้อย่างน้อย 8 รูปแบบ คือ

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	- ***สวัสดิการครบวงจรตั้งแต่เกิดจนตาย***เช่นสวัสดิการแรกคลอด เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล และการสงเคราะห์ศพเป็นต้น - ***สวัสดิการด้านการศึกษา*** เช่นการให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อการศึกษา ทุนการศึกษาการซื้ออุปกรณ์ต่างๆมอบให้โรงเรียนการจัดบริการการศึกษาโดยชุมชน เช่น การจัดการศึกษาสมัยใหม่ การจัดศูนย์เรียนรูชุมชน โรงเรียนชาวนา เป็นต้น - ***สวัสดิการสำหรับผู้ต้องการความช่วยเหลือ*** ได้แก่คนพิการ ผู้ประสบภัยพิบัติ อาจจะเป็นการช่วยเหลือที่เป็นเงิน หรือสิ่งของ หรือการปรับบ้านเพื่อให้คนพิการ ผู้สูงอายุ ดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองสะดวกขึ้น - ***สวัสดิการด้านสิ่งแวดล้อม*** เช่น การบริการสาธารณะต่างๆได้แก่การสร้างสนามกีฬาหรือลานกิจกรรม การซื้ออุปกรณ์ออกกำลังกาย การทำสวนสาธารณะ การซ่อมแซมอาคารบ้านเรือนผู้ที่ประสบภัยการซ่อมถนน เป็นต้น - ***สวัสดิการเพื่อทำนุบำรุงศาสนา*** เช่นการอนุรักษ์และส่งเสริมงานบุญประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ เช่น การซ่อมแซมโบสถ์ วิหาร สุเหร่า การดูแลผู้นำศาสนาที่อาพาธ หรือการจัดงานบุญประเพณี เป็นต้น - ***สวัสดิการแก่ผู้นำ***สำหรับคณะกรรมการกองทุนหรือสถาบันการเงินเพื่อเป็นรายได้ค่าเสียโอกาส ค่าเดินทาง และเป็นสวัสดิการเมื่อเจ็บป่วย เสียชีวิต รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพ เนื่องจากต้องดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการองค์กร - ***สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในกรณีต่างๆ***เช่น การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ ส่งเสริมอาชีพเสริม ทุนการศึกษาสำหรับหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ จัดหาผู้ดูแลกรณีเจ็บป่วยไม่มีคนดูแล ศูนย์กายอุปกรณ์ในชุมชน การจัดรถรับ-ส่งเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น - ***สวัสดิการในรูปแบบบริการอื่นๆ แก่ชุมชน*** เช่น ร้านค้าชุมชนเพื่อการอุปโภคและบริโภค การรวมตัวซื้อแก๊ส ปุ๋ยชีวภาพ ข้าวสารเป็นต้น - ***อื่นๆ***
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2559).การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุนสุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน. **เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลประจำปี 2559 (Prince Mahidol Award Conference 2016)**วันที่ 26 มกราคม 2559ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์

2. Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านสังคม

ดังรายละเอียด

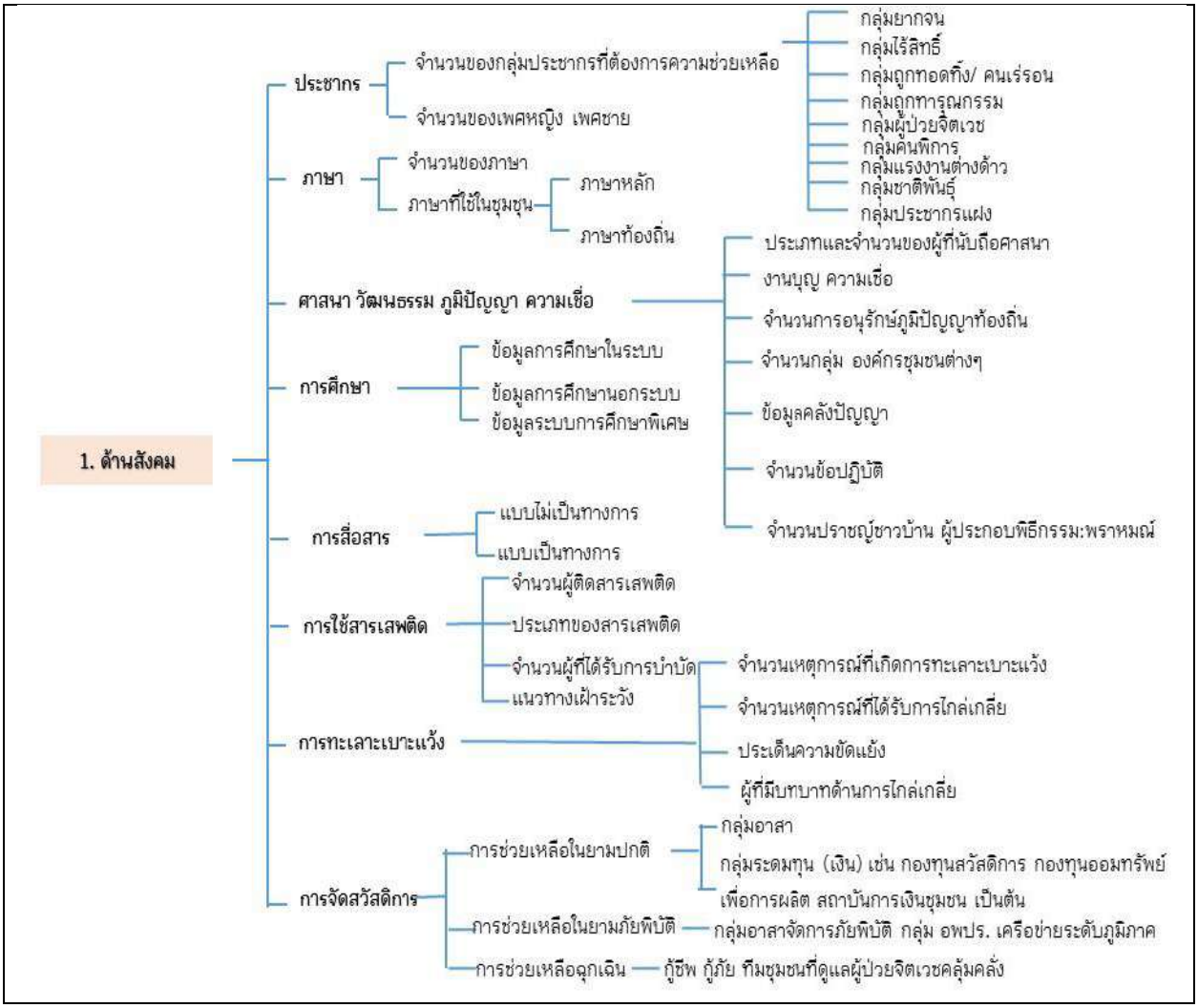

แผนภาพที่1.1 แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านสังคม

3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ<u>ด้านสังคม</u>

ตารางที่ 1.2 แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ<u>ด้านสังคม</u>

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ<u>ด้านสังคม</u>มีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
1. ประชากร	- จำนวนของกลุ่มประชากรที่ต้องการความช่วยเหลือ (กลุ่มยากจน กลุ่มไร้สิทธิ์ กลุ่มถูกทอดทิ้ง/ คนเร่ร่อน กลุ่มถูกทารุณกรรม กลุ่มคนพิการ กลุ่มแรงงานต่างด้าว กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มประชากรแฝง) - จำนวนของเพศหญิง เพศชาย - อื่นๆ(ระบุ)	- กองสวัสดิการ อบต. - จัดทำทะเบียนจัดสวัสดิการช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือ	- อสม. ช่วยเก็บข้อมูลผู้ต้องการความช่วยเหลือ - กองทุนสวัสดิการชุมชน - จัดสวัสดิการให้ผู้ยากไร้ - กลุ่มอาสาสมัครไปดูแลผู้ที่ต้องการช่วยเหลือ	- กองทะเบียน - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน - กองสวัสดิการ - อื่นๆ……	- จัดทำบัญชี - การขึ้นทะเบียน - แนวทางการให้บริการ - จัดสวัสดิการช่วยเหลือ - อื่นๆ……..	- จำนวนประชากรกลุ่มต่างๆ ได้รับการช่วยเหลือ - ความครอบคลุมของสวัสดิการ - การค้นหากลุ่มที่ถูกทอดทิ้ง - จำนวนกลุ่มที่ให้การช่วยเหลือ - อื่นๆ(ระบุ)	- ป. 2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 3 และ 4	ทะเบียนราษฎร์
2. ภาษา	- จำนวนของภาษา (ระบุ)…… - ภาษาที่ใช้ในชุมชุน - ได้แก่ ภาษาหลัก ภาษาท้องถิ่นเช่น ภาษาอีสาน ภาษายู ภาษาเขมร ภาษายอง ภาษายาวีเป็นต้น - อื่นๆ(ระบุ)	- อปท. จะมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในชุมชน	- กลุ่มอนุรักษ์ภาษาถิ่น - ปราชญ์ชาวบ้านด้านภาษา - ครูที่สอนภาษาถิ่น - ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรม	- กองการศึกษา - อปท. - อื่นๆ(ระบุ)	- การสอนในโรงเรียนและชุมชน - การจัดทำหลักสูตรฯ - การจัดศูนย์เรียนรู้ภาษาท้องถิ่น - อื่นๆ(ระบุ)	- การคงอยู่ของภาษาท้องถิ่น - อื่นๆ(ระบุ)			- ข้อมูลทั่วไปของตำบล - ข้อมูลการศูนย์

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
			ท้องถิ่น รวบรวม ข้อมูลด้าน ภาษา - อื่นๆ(ระบุ)						เรียนรู้ วัฒนธรรม - -อื่นๆ
3. ศาสนา วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความเชื่อ	- ประเภทและจำนวนของผู้ที่นับถือศาสนาในชุมชน (ระบุ)..... - ข้อมูลคลังปัญญา - งานบุญ ความเชื่อ - จำนวนการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น - จำนวนปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ประกอบพิธีกรรม:พราหมณ์ - จำนวนข้อปฏิบัติ - จำนวนกลุ่มต่างๆ เช่น งานศพปลอดเหล้า เป็นต้น - อื่นๆ(ระบุ)	- อบต รวบรวม สนับสนุน - อื่นๆ(ระบุ)	- ชมรมผู้สูงอายุจะมีการจัดทำคลังปัญญาผู้สูงอายุ - กลุ่มภูมิปัญญา - กลุ่มช่วยเหลือ - กลุ่มธรรมะสัญจร - กลุ่มท้องถิ่นคุณธรรม - กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น, - กลุ่มงานบุญ - กลุ่มงดเหล้าเข้าพรรษา - กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง - อื่นๆ(ระบุ)	- พระ/ ผู้นำทางศาสนา - อื่นๆ(ระบุ)	- กฎ ระเบียบหมู่บ้าน - การสร้างข้อตกลง - การสร้างการมีส่วนร่วม - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนศาสนา - จำนวนของ - กลุ่มช่วยเหลือ, - กลุ่มธรรมะสัญจร, - กลุ่มท้องถิ่นคุณธรรม, - กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น, - ชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย, กลุ่มงานบุญ, - กลุ่มงดเหล้าเข้าพรรษา - อื่นๆ(ระบุ)			ข้อมูลคลังปัญญาของตำบล

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
4. การศึกษา	- ข้อมูลการศึกษาในระบบเช่น การศึกษาภาคบังคับโดยแยกเป็นระดับประถม ระดับมัธยม ป.ตรี ป.โท ป.เอก เป็นต้น - ข้อมูลการศึกษานอกระบบของคนในชุมชน เช่น การศึกษานอกโรงเรียน การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - ข้อมูลระบบการศึกษาพิเศษ - อื่นๆ(ระบุ)	- สถาบันการศึกษา - กศน. รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษานอกระบบ - อปท.จัดทำหลักสูตรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เช่น หลักสูตร ศจค. หลักสูตรการเรียนเรียนเฉพาะ ศปง. และหลักสูตรมหาวิชาชาลัย - โรงเรียนศึกษาพิเศษ - อื่นๆ(ระบุ)	- ปราชญ์ - ครู - ศูนย์เรียนรู้ - อื่นๆ(ระบุ)	- กองการศึกษา อบต. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ - ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน - ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถ ภาพคนพิการ - อื่นๆ(ระบุ)	- องค์ความรู้ - การถ่ายทอด - หลักสูตรฯ - วิธีการสอน - การจัดกระบวนการเรียนรู้ - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนสถิติผู้ที่ได้รับการศึกษาทั้งในและนอกระบบ - ประเภทของหลักสูตรการเรียนรู้นอกระบบทั้งที่เกิดจากชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ - จำนวนผู้เข้ารับโรงเรียนศึกษาพิเศษ - อื่นๆ(ระบุ)	- ป.1	- F1 ส่วนที่1.1 หน้า 23	- ข้อมูลโครงการของ อปท.
5. การสื่อสาร	- ข้อมูลการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการเช่น การบอกต่อ ใช้โทรศัพท์ไลน์ เป็นต้น - ข้อมูลการสื่อสารแบบเป็นทางการ - เว็บไซต์ของอปท. - หนังสือแจ้ง/ จดหมาย	- อบต.จัดระบบการสื่อสารในชุมชนและมีการพัฒนาศักยภาพนักสื่อสารการจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบล - รพสต. กระจายข่าวด้านสุขภาพ	- อสม. ผู้สื่อสารข่าวด้านสุขภาพ - ผู้ใหญ่บ้านจัดทำหอกระจายข่าวเพื่อแจก	- ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - สอบต. เป็นผู้ประสานข่างสารระหว่าง อบต. และประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน - อื่นๆ(ระบุ)	- การจัดทำข้อมูลเนื้อหา - การสร้างช่องทางการสื่อสาร - การเตรียมสื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย - อื่นๆ(ระบุ)	- รูปแบบการสื่อสาร - จำนวนช่องทางการส่งสาร - จำนวนสาร - จำนวนผู้รับ - จำนวนผู้ส่งสาร	ป. 1 ตาราง ที่ 3.14	F2 ส่วนที่ 2	**ข้อมูลแหล่งประโยชน์จาก อปท.**

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- หนังสือพิมพ์/ วารสารตำบล - เอกสารประชาสัมพันธ์/ แผ่นพับ - บอร์ด/ ป้ายประกาศ - หอกระจายข่าว/ เสียงตามสาย - วิทยุชุมชน - เวทีประชุม/ เวทีประชาคม - อื่นๆ(ระบุ)	- อื่นๆ(ระบุ)	- อื่นๆ(ระบุ) ข่าวสารให้ชุมชน - แกนนำชุมชน/ อบต. กระจายข่าววันกรณีแจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ - อื่นๆ(ระบุ)			- อื่นๆ(ระบุ)			
6. การใช้สารเสพติด	- จำนวนผู้ติดสารเสพติด - ประเภทของสารเสพติด - จำนวนผู้ที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ - แนวทางเฝ้าระวัง - อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต. - จัดบริการคลินิกบำบัด - ศูนย์บำบัดฟื้นฟูผู้ติดสารเสพติด - อื่นๆ(ระบุ)	- วัดสอนธรรมะให้แก่เยาวชนหรือร่วมกิจกรรมบำบัดกับ รพ.สต. - สภาเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด - หมู่บ้านสีขาวร่วมจัดการตนเองในการป้องกัน	- อบต.จัดทำช่องทางรับแจ้ง ผู้เสพ ผู้จำหน่ายแบบไม่เปิดเผย - กำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน - ตำรวจ - ปลัดอำเภอ - อื่นๆ(ระบุ)	- จัดเวที รณรงประชาคม - สร้างข้อตกลงสร้างข้อกติกา - การจัดหาคนต้นแบบ - ประกวดหมู่บ้านยาเสพติด - เครื่องมือ แนวทางการเฝ้าระวังจัดการ - การฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนและผู้ติดสารเสพติด - การจัดกิจกรรมกีฬาเยาชน	- จำนวนผู้ติดยาเสพติด - จำนวนกลุ่มเสี่ยง - จำนวนผู้เข้ารับการบำบัดยาเสพติด - จำนวนผู้ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับจับกุมคดียาเสพติด - จำนวนกลุ่มทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการจัดการ	ป.2	F1 ส่วนที่ 1.2 หน้า 25	**ฝ่ายปกครอง**

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
			- ปัญหายาเสพติด - กลุ่ม 25 ตาสับปะรดเฝ้าระวังและแจ้งผู้ที่เสพสารเสพติดให้ผู้นำทราบ - อื่นๆ(ระบุ)		- หมู่บ้านสีขาว - อื่นๆ(ระบุ)	ปัญหายาเสพติด - อื่นๆ(ระบุ)			
7. การทะเลาะเบาะแว้ง	- จำนวนเหตุการณ์ที่เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง - จำนวนเหตุการณ์ที่ได้รับการไกล่เกลี่ย - ประเด็นความขัดแย้ง เช่น ปัญหาเรื่องที่ดิน น้ำ ลักทรัพย์ ชู้สาวทำร้ายร่างกาย ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง - ผู้ที่มีบทบาทด้านการไกล่เกลี่ย ระบุ..... - อื่นๆ(ระบุ)	- ผู้ใหญ่บ้าน และกำนันมีบทบาทหลักในการไกล่เกลี่ย - ตำรวจร่วมเป็นคณะกรรมการในการไกล่เกลี่ยระดับชุมชน - ศูนย์ดำรงธรรมรับแจ้งเหตุและไกล่เกลี่ยข้อพิพาท - ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชนในตำบล - รพ.สต.เข้าไปเป็นกรรมการ	- แกนนำ - ปราชญ์ - ผู้อาวุโส - คนสำคัญในชุมชน - อื่นๆ(ระบุ)	- พอช. ฝึกอบรมให้ประชาชนสามารถเก็บข้อมูล GIS ซึ่งจะช่วยในการกำหนดพิกัดของพื้นที่ทำกิน ลดความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน - อื่นๆ(ระบุ)	- กำหนดกฎ กติกาชุมชน - อื่นๆ(ระบุ)	- รายชื่อผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการไกล่เกลี่ย - ผลการไกล่เกลี่ยและประเด็นที่ไม่สามารถไกล่เกลี่ยได้ในระดับชุมชน และจำเป็นต้องดำเนินคดี - จำนวนประเด็นที่ทะเลาะเบาะแว้ง - อื่นๆ(ระบุ)	ป.2	F1 ส่วนที่ 5.2	-ข้อมูลจากสถานีตำรวจ - รายงานประชุมประจำเดือนของผู้ใหญ่บ้านกำนัน

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
		ร่วมในการไกล่เกลี่ย - อื่นๆ(ระบุ)							
8. การจัดสวัสดิการ	**8.1) การช่วยเหลือในยามปกติ** เช่น • จำนวนผู้ต้องการความช่วยเหลือ • จำนวนผู้ให้การช่วยเหลือ • องค์กรที่ช่วยเหลือ • ลักษณะการระดมทุน • บริการสาธารณะ • การเยี่ยมบ้าน • อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต. - กองสวัสดิการจัดสรรเงินสวัสดิการจากภาครัฐแก่กลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ (ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้หญิงตั้งครรภ์ที่ยากจน) - อื่นๆ(ระบุ)	- กลุ่มจิตอาสาให้การดูแลช่วยเหลือผู้ต้องการช่วยเหลือ - สถาบันการเงินชุมชนชุมชน - กลุ่มออมทรัพย์จัดสวัสดิการด้านการศึกษา - กองทุนสวัสดิการชุมชนจัดสวัสดิการตั้งแต่เกิดจนตาย - ธนาคารขยะให้สามารถขายและนำเงินมาจัด	- พม. - สังคมสงเคราะห์ - ภาคเอกชนสนับสนุนเงินค่าจ้าง - อบต.เป็นผู้รับและประสานภาคเอกชนในการจ้างงานผู้ต้องการการช่วยเหลือ - อื่นๆ(ระบุ)	- การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน - การสร้างอาสาสมัครเพื่อดูแลกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ - การระดมทุนเพื่อจัดสวัสดิการแก่ผู้ยากไร้ เช่น กองทุนบุญ กองทุนผ้าป่า - ธนาคารขยะให้สามารถขายและนำเงินมาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก - กลุ่มอาชีพรวมหุ้นสมาชิกและปันผลให้แก่สมาชิก - กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตรวมหุ้นสมาชิกและปันผลให้แก่สมาชิก	- จำนวนผู้ต้องการความช่วยเหลือ - ประเภทและจำนวนของกลุ่มองค์กรที่มีการจัดสวัสดิการของการจัดสวัสดิการ เช่น การพัฒนาอาสาสมัคร การจัดตั้งกองทุน การจัดทำสถาบันการเงิน - จำนวนผู้เป็นสมาชิกในแต่ละกลุ่ม เช่น สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ป. 3 ตารางที่ 3.14	F1 ส่วนที่ 1 F2 ส่วนที่ 1	ฐานข้อมูล พม.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
			สวัสดิการให้กับสมาชิก - กลุ่มอาชีพรวมหุ้นสมาชิกและปันผลให้แก่สมาชิก - อื่นๆ(ระบุ)		- อื่นๆ(ระบุ)	- กลุ่มสวัสดิการชุมชน - อื่นๆ(ระบุ)			
	8.2) การช่วยเหลือในยามภัยพิบัติเช่น • ลักษณะภัยพิบัติ • จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบ • จำนวนผู้ที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือทันที • จำนวนกลุ่มองค์กรที่มีส่วนช่วยจัดการภัยพิบัติ • แนวทางหรือคู่มือในการจัดการก่อน ระหว่าง และหลังเกิดภัยพิบัติ • แนวทางการเกิดโรคระบาด	- ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - อื่นๆ(ระบุ)	- เครือข่ายระดับภูมิภาคในการป้องกันภัยพิบัติ - กลุ่ม - อปพร. - กลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้าน - กลุ่มเยาวชนได้รับการอบรม - อื่นๆ(ระบุ)	- อบต. สนับสนุนกลุ่ม - อปพร. - กลุ่ม NGO - ภาคเอก ชน - กู้ชีพ กู้ภัยของมูลนิธิ - อื่นๆ(ระบุ)	- อปพร.จัดทำแผนและซ้อมแผนในกรณีเกิดภัยพิบัติ - อปท.จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ - อื่นๆ(ระบุ)	- ลักษณะภัยพิบัติ - จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบ - จำนวนผู้ที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือทันที - จำนวนกลุ่มองค์กรที่มีส่วนช่วยจัดการภัยพิบัติ - แนวทางหรือคู่มือในการจัดการก่อน ระหว่าง และ	- ป.1-ป.2		ข้อมูลการดำเนินงานของ อปพร.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	• การเตรียมคนให้พร้อมช่วยเหลือในขณะเกิดภัยพิบัติ • แนวทางการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการรับมือภัยพิบัติ • อื่นๆ(ระบุ)					หลังเกิดภัยพิบัติ - แนวทางการเกิดโรคระบาด - การเตรียมคนให้พร้อมช่วยเหลือในขณะเกิดภัยพิบัติ - อื่นๆ(ระบุ)			
	8.3) การช่วยเหลือฉุกเฉินเช่น • การช่วยเหลือเบื้องต้น • ระบบส่งต่อ • แนวทางช่วยเหลือฉุกเฉิน • การเตรียมคนให้สามารถช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เช่น ภาวะชัก ประสาทหลอน หัวใจหยุดเต้น • สภาวะฉุกเฉินทางจิตเวช • อื่นๆ (ระบุ)	- รพ. สต. - รพ.ช - อื่นๆ(ระบุ)	- ผู้ดูแลในครอบครัว - อปพร.. - อสม. - ชมรมการดูแลผู้ป่วยจิตเวชเพื่อเข้าควบคุมสถานการณ์กรณีผู้ป่วยจิตเวชคลุ้มคลั่ง - อื่นๆ(ระบุ)	- อปท. เข้าร่วมทำแผนวางแนวทางพัฒนาศักยภาพภาคประชาชนและบุคคลากรของรัฐ - สพฉ. จัดอบรมให้ความรู้กับผู้ช่วยเหลือในชุมชนกรณีฉุกเฉิน - อื่นๆ(ระบุ)	- จัดทำฐานข้อมูล - ประชุมตกลงจัดทำแนวทาง กำหนดผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการในภาวะต่างๆ - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนกลุ่มที่ได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้น - จำนวนกลุ่มที่ได้รับการส่งต่อ - จำนวนแนวทางช่วยเหลือฉุกเฉิน - จำนวนคนที่ได้รับการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน	- ป.1-ป.2		ข้อมูลการดำเนินงานของ อปพร.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
						เช่น ภาวะชัก เช่น ภาวะชักประสาท หลอน หัวใจหยุดเต้น ผู้ป่วยทางจิต เวชคลุ้มคลั่ง - อื่นๆ(ระบุ)			

4. แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลด้านสังคม

จากองค์ประกอบข้อมูลการจัดการตนเองด้านสังคมขอบเขตแนวคิด การจำแนกประเภทของข้อมูลและผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีในชุมชน เช่น RECAP TCNAP ข้อมูลกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากกลุ่มทางสังคมต่างๆ จากรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือจากเวทีการประชุมต่างๆ เป็นต้น สามารถสรุปแนวทางในการนำเสนอข้อมูลแสดงสถานะตำบลด้านสังคม โดยจำแนกตามองค์ประกอบและแสดงข้อมูลที่ได้ในเชิงปริมาณจาก TCNAP และแนวทางการจัดการโดยใช้ทุนทางสังคมซึ่งเป็นข้อมูลจาก RECAPดังนี้

4.1 ประชากร*แสดงข้อมูลจำนวนกลุ่มต่างๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน ในทุกกลุ่มวัย* เช่น กลุ่มยากจน กลุ่มไร้สิทธิ์ กลุ่มถูกทอดทิ้ง คนเร่ร่อน กลุ่มถูกทารุณกรรม กลุ่มผู้ป่วยจิตเวช กลุ่มคนพิการ กลุ่มแรงงานข้ามชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มประชากรแฝงและกลุ่มอื่นๆ เป็นต้น โดยแยกเพศ แจงรายหมู่ และสรุปเป็นภาพรวมตำบล และ***แสดงแนวทางในการจัดการช่วยเหลือดูแล***กลุ่มประชากรที่ต้องการความช่วยเหลือในพื้นที่ เช่น การช่วยเหลือดูแลกลุ่มยากจน มีการจัดการโดยอปท.ให้การช่วยเหลือสวัสดิการจัดหาที่พัก จัดพื้นที่สาธารณะเพื่อการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ สร้างอาชีพโดยการประสานกลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะ หรือประสานงานกับกลุ่มผู้ประกอบการในชุมชนเพื่อจัดหางานเป็นต้น

4.2 ภาษา*แสดงข้อมูลภาษาที่ใช้ในชุมชนทั้งภาษาหลักและภาษาท้องถิ่น*จำนวนผู้ที่ใช้ภาษาแต่ละภาษา และ ลักษณะพื้นที่ที่ใช้ภาษาท้องถิ่นเช่น ระบุชื่อหมู่บ้าน ขอบเขตพื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ชายฝั่งทะเล ภูเขา ชุมชนหรือภาษาสำหรับแรงงานข้ามชาติ เป็นต้น และ***แสดงแนวทางการส่งเสริมหรือการอนุรักษ์ภาษาถิ่น***เช่นการจัดทำหลักสูตรภาษาท้องถิ่น การสอนในโรงเรียนโดยปราชญ์ชาวบ้าน การจัดทำเอกสารราชการเป็นภาษาท้องถิ่นหรือภาษาสำหรับแรงงานข้ามชาติการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ฝึกพูด อ่าน เขียน เกี่ยวกับภาษานั้นๆ เป็นต้น

4.3 ศาสนา วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและความเชื่อ*แสดงข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรมงานบุญประเพณี ความเชื่อในพื้นที่*อาจแสดงให้เห็นเป็นปฏิทินงานบุญประเพณีรายปี พิธีกรรมการแสดงเคารพสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทั้งทางด้านศาสนา หรือความเชื่อดั้งเดิม จำนวนปราชญ์ชาวบ้านผู้ประกอบพิธีกรรม หรือข้อปฏิบัติต่างๆของชุมชนที่เกี่ยวกับประเพณีความเชื่อ รวมทั้ง***แสดงแนวทางการส่งเสริมหรืออนุรักษ์ภูมิปัญญาหรือคลังทางปัญญาในชุมชน***เช่น การนำใช้ความเชื่อดั้งเดิมผู้นำทางด้านความคิดความเชื่อ “พ่อเมือง”ของชนเผ่าปะกากะญอเป็นผู้กำหนดช่วงเวลาในการเตรียมพื้นที่เมื่อเริ่มฤดูกาลเพาะปลูกของหมู่บ้าน โดยทุกคนจะต้องเคารพและถือปฏิบัติทุกครอบครัว อันเป็นแนวทางในการจัดการที่ดินของพื้นที่หรือ จากฐานความเชื่อของการทำความดี “การจัดทำธนาคารความดี” เพื่อการช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือในชุมชนการลงแรงขุดลอกคลองเหมืองฝายเพื่อรักษาคลองสวยน้ำใสให้ชุมชน การทำบุญตักบาตรผักและผลไม้ในวันพระ เพื่อนำมาเป็นอาหารช่วยเหลือเด็กนักเรียน ผู้สูงอายุและผู้ต้องการความช่วยเหลือ เป็นต้น

4.4 การศึกษา*แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและการศึกษาพิเศษ*โดยแยกเป็น

4.4.1 การศึกษาในระบบแสดงข้อมูลจำนวนสถานศึกษาในพื้นที่ เช่น โรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น และระดับการศึกษาของคนในชุมชน เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับ ป.ตรี ป.โท ป.เอก หรือลักษณะการศึกษาต่อนอกพื้นที่ การเดินทางไปเรียนของนักเรียนทั้งแบบไปเช้า-เย็นกลับหรือกลับเสาร์-อาทิตย์ เป็นต้น *และ**แสดง***

แนวทางการจัดกิจกรรมในโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เรียนรู้ชุมชน เป็นคนจิตอาสา นักอนุรักษ์น้อย นักจัดการขยะ หรือการนำทุนทางสังคมเช่น ผู้สูงอายุ พระ ข้าราชการเกษียณ มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น การสอนดนตรีพื้นเมือง โครงการธรรมะในโรงเรียน การออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ เยาวชนวิถีพอเพียง เป็นต้น

4.4.2 การศึกษานอกระบบ*แสดงข้อมูลตามลักษณะการศึกษานอกระบบในพื้นที่* เช่น กศน. การฝึกอบรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศูนย์เรียนรู้ต่างๆที่มีในชุมชน เช่น ศูนย์เรียนรู้พลังงานทางเลือก ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอพียง ศูนย์เรียนรู้ผ้าพื้นเมือง ศูนย์เรียนรู้การจัดการที่ดิน เป็นต้น***และแสดงแนวทางการจัดการการศึกษานอกระบบในชุมชน***ที่แสดงการเป็นแหล่งประโยชน์เพื่อการสร้างการเรียนรู้ให้คนในชุมชนและคนจากนอกพื้นที่ได้เข้าเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะ สามารถปฏิบัติได้ เช่น การเปิดโอกาสให้กลุ่มแม่บ้านเรียนรู้เรื่องพลังงานทางเลือกจากการทำไบโอดีเซล การเรียนรู้การทอผ้าลายโบราณจากศูนย์เรียนรู้ผ้าพื้นเมือง คณะกรรมการหมู่บ้านเรียนรู้เรื่องการนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดการน้ำทางด้านการเกษตร กลุ่มผู้สูงอายุรับการอบรมการทำน้ำยาที่ใช้ในครัวเรือน เป็นต้น

4.4.3 การศึกษาพิเศษ*แสดงข้อมูลตามลักษณะการศึกษาที่มีความพิเศษหรือสำหรับกลุ่มคนเฉพาะ* เช่น โรงเรียนคนพิการ โรงเรียนคนตาบอด โรงเรียนกีฬา โรงเรียนเด็กออทิสติก แสดงจำนวนผู้เรียน จำนวนคนในพื้นที่ นอกพื้นที่ เป็นต้น***และแสดงแนวทางการจัดกิจกรรมของชุมชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการศึกษาพิเศษ*** เช่น การจัดการนวดแผนไทยสำหรับคนพิการทางสายตา การสอนอาชีพแก่คนพิการ การส่งเสริมการเล่นสำหรับเด็กออทิสติก เป็นต้น หรือจัดกิจกรรมให้กลุ่มคนพิเศษเข้าเรียนรู้เรื่องเด่นของชุมชน เช่น การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน เรียนรู้สถานที่สำคัญ แหล่งเรียนรู้ต่างๆที่มีอยู่ เป็นต้น

4.5 การสื่อสารแสดงข้อมูลรูปแบบ ช่องทางการสื่อสารในพื้นที่ เนื้อหาของสารและจำนวนผู้ที่ผลิตสาร ผู้ทำการส่งสาร และผู้รับสารในแต่ละรูปแบบโดยแบ่งเป็น

4.5.1 การสื่อสารแบบเป็นทางการ*แสดงข้อมูลที่เป็นช่องทางที่คนในชุมชนได้รับข่าวสารจาก อปท. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง* หรืองานบุญประเพณี การแจ้งข่าวสารต่างๆ เช่น วิทยุชุมชน เสียงตามสาย หอกระจายข่าวหมู่บ้าน ตำบล เว็ปไซด์ของอปท.หนังสือพิมพ์ วารสารตำบล เอกสารประชาสัมพันธ์แผ่นพับ บอร์ด ป้ายประกาศ จากเวทีประชุม เวทีประชาคมที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆหรือช่องทางการสื่อสารกับกลุ่มแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ เป็นต้นและ***แสดงแนวทางการใช้สื่อเพื่อการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์*** เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน เช่น การนำเสนอข้อมูลปัญหาและความต้องการของกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือผ่านการประชุมหมู่บ้าน การแจกแจงการจัดสวัสดิการชุมชนแบบต่างๆด้วยการทำแผ่นพับแจก เป็นต้น

4.5.2 การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ*แสดงข้อมูลที่เป็นช่องทางสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ* เช่นการบอกต่อ ใช้โทรศัพท์การใช้ไลน์กลุ่ม เป็นต้น และ***แสดงแนวทางการใช้***เช่น การใช้

ไลน์กลุ่มของอสม. เจ้าพนักงาน อปท.ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ประธานชุมชนหรือกลุ่มอาสาต่างๆ เพื่อการนัดแนะ ฝากข้อความ เป็นต้น

4.6 การใช้สารเสพติดและการพนันทุกประเภท ***แสดงข้อมูลการใช้สารเสพติดและการพนันในชุมชน*** เช่น ประเภทของสารเสพติด ได้แก่ สุรา บุหรี่ ยาเสพติด หรือการพนันได้แก่ มวยตู้ โรงไก่ชน การเล่นไพ่ ร้านเกมส์ เป็นต้น รวมทั้งจำนวนของผู้เสพแต่ละประเภท จำนวนผู้ที่ได้รับการพื้นฟู ดูแลช่วยเหลือ และ***แสดงแนวทางการจัดการของชุมชน***เช่น การเฝ้าระวังเพื่อไม่ให้เกิดซ้ำ หรือเพื่อลดจำนวนผู้เสพหน้าใหม่ เช่น การรณรงค์การออกกำลังกายปั่นยกครัว การป้องกันนักเสพหน้าใหม่ด้วยการเข้าค่ายเยาวชนช่วงปิดภาคเรียน การฝึกอาชีพแก่เยาวชน เป็นต้น

4.7 การทะเลาะเบาะแว้งและการไกล่เกลี่ย***แสดงข้อมูลเกี่ยวกับประเด็น การทะเลาะเบาะแว้ง ความขัดแย้ง ที่เป็นปัญหาภายในชุมชน*** เช่น เรื่องที่ดิน น้ำ การลักทรัพย์ ชู้สาวการทำร้ายร่างกาย ปัญหาความขัดแย้งความคิด หรือทางการเมือง เป็นต้น และปัญหาระหว่างชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียง เช่น การแบ่งปันเขตแดน การใช้ทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า พื้นที่ชายฝั่งทะเล เป็นต้นและ***แสดงแนวทางในการจัดการไกล่เกลี่ย***สามารถแสดงเป็นจำนวนเหตุการณ์ได้รับการจัดการ การได้มาของผู้ที่มีบทบาทด้านการไกล่เกลี่ย การตัดสินโดยใช้ กฎ กติกาชุมชน และปัญหาที่ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการไกล่เกลี่ย เช่น กรณีวัยรุ่นตีทะเลาะวิวาท มีประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน ร่วมไกล่เกลี่ยโดยลงโทษให้กลุ่มวัยรุ่นบำเพ็ญประโยชน์ช่วยดูแลงานวัด หรือกรณีการแย่งน้ำจากลำคลองเพื่อการเกษตรให้มีการตกลงจัดตั้งคณะกรรมการจากตัวแทนกลุ่มที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำข้อตกลงระหว่างกลุ่มหรือหมู่บ้าน เป็นต้น

4.8 การจัดสวัสดิการชุมชน***สามารถแสดงข้อมูลตามลักษณะการช่วยเหลือดูแล***การแบ่งปันกันของคนในชุมชนทั้งที่เป็น**การอาสาลงแรง วางแผน เสนอความคิดเห็น** และ**การระดมทุนที่เป็นเงิน สิ่งของเครื่องใช้** จากกลุ่มทางสังคมร่วมจัดกิจกรรมที่เป็นการสร้างสวัสดิการคนทุกกลุ่มวัย หรือกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือโดยชุมชนซึ่ง***แนวทางการนำเสนอ***สามารถแสดงได้ 2 รูปแบบได้แก่ (1)ตามระยะการช่วยเหลือที่แบ่งเป็น ยามปกติ ยามภัยพิบัติและกรณีฉุกเฉินและ (2) ตามลักษณะการจัดสวัสดิการในชุมชน ทั้งนี้หากสามารถแสดง งบประมาณ การสมทบเข้ากองทุนต่างๆ เพื่อจัดสวัสดิการชุมชน รายละเอียดการจัดสวัสดิการ จะช่วยให้เห็นแนวทางในการจัดการมากขึ้น ดังแสดงข้อมูลต่อไปนี้

4.8.1 ตามระยะการช่วยเหลือมีแนวทางดังนี้

1) **การช่วยเหลือในยามปกติ** ***แสดงข้อมูลตามลักษณะการช่วยเหลือดูแล*** ของคนในชุมชนทั้งที่เป็นบุคคล กลุ่มทางสังคม ร่วมอาสาช่วยเหลือดูแลกัน เช่น การระดมคนอาสาทำดีร่วมดูแลผู้ต้องการความช่วยเหลือ กลุ่มอาสาร่วมดูแลป่าชุมชน กลุ่มอาสาร่วมซ่อมแซมบ้าน โรงเรียนและศาสนสถาน เป็นต้น หรือกลุ่มระดมทุนที่เป็นเงินสิ่งของ เครื่องใช้ เช่น กองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชน ชมรมจักรยานปั่นระดมทุนเพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ การจัดทำกองทุนขยะที่ได้จากการจำหน่ายขยะที่รับบริจาคจากผู้สูงอายุในวันรับเบี้ยผู้สูงอายุเพื่อการดูแลผู้สูงอายุกองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้กู้ดอกเบี้ยต่ำแก่สมาชิก สถาบันการเงินช่วยเหลือสมาชิกปลดหนี้นอกระบบด้วยการให้กู้ดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น

2) **การช่วยเหลือในยามภัยพิบัติ*แสดงข้อมูลตามลักษณะการช่วยเหลือดูแล*** ด้วยการเป็นกลุ่มอาสาร่วมดูแลสุขภาพผู้ประสบภัยและสัตว์เลี้ยง กลุ่มอาสาร่วมซ่อมแซมบ้านเรือน กลุ่มอาสาร่วมจัดการไฟป่า หรือการระดมทุนจากกองทุนต่างๆ ในชุมชนเพื่อการจัดการสภาวะแวดล้อม เช่น ซื้อเรือยาง ถังเก็บน้ำ ข้าวสารอาหารแห้ง จ่ายค่ารักษาพยาบาล ทำ แนวกันน้ำ เป็นต้น

3) **การช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน*แสดงข้อมูลตามลักษณะการช่วยเหลือดูแล***ด้วยการเป็นสมาชิกกลุ่มอาสาชีพกู้ภัย ทีมควบคุมสถานการณ์กรณีผู้ป่วยจิตเวชคุ้มคลั่ง หรือกรณีอุบัติเหตุ เป็นต้น หรือการช่วยสนับสนุนรถยก รถลาก เป็นต้น

4.8.2 ตามลักษณะการจัดสวัสดิการในชุมชนมีแนวทางอย่างน้อย 8 แนวทางดังนี้

1) ***สวัสดิการครบวงจรตั้งแต่เกิดจนตาย***เช่นสวัสดิการแรกคลอด เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล และการสงเคราะห์ศพเป็นต้น

2) ***สวัสดิการด้านการศึกษา*** เช่นการให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อการศึกษา ทุนการศึกษาการซื้ออุปกรณ์ต่างๆมอบให้โรงเรียนการจัดบริการการศึกษาโดยชุมชน เช่น การจัดการศึกษาสมัยใหม่ การจัดศูนย์เรียนรูชุมชน โรงเรียนชาวนา เป็นต้น

3) ***สวัสดิการสำหรับผู้ต้องการความช่วยเหลือ*** ได้แก่คนพิการ ผู้ประสบภัยพิบัติ อาจจะเป็นการช่วยเหลือที่เป็นเงิน หรือสิ่งของ หรือการปรับบ้านเพื่อให้คนพิการ ผู้สูงอายุดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองสะดวกขึ้น

4) ***สวัสดิการด้านสิ่งแวดล้อม*** เช่น การบริการสาธารณะต่างๆได้แก่การสร้างสนามกีฬาหรือลานกิจกรรม การซื้ออุปกรณ์ออกกำลังกาย การทำสวนสาธารณะ การซ่อมแซมอาคารบ้านเรือนผู้ที่ประสบภัยการซ่อมถนน เป็นต้น

5) ***สวัสดิการเพื่อทำนุบำรุงศาสนา*** เช่นการอนุรักษ์และส่งเสริมงานบุญประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ เช่น การซ่อมแซมโบสถ์ วิหาร สุเหร่า การดูแลผู้นำศาสนาที่อาพาธหรือการจัดงานบุญประเพณี เป็นต้น

6) ***สวัสดิการแก่ผู้นำ***สำหรับคณะกรรมการกองทุนหรือสถาบันการเงินเพื่อเป็นรายได้ค่าเสียโอกาส ค่าเดินทาง และเป็นสวัสดิการเมื่อเจ็บป่วย เสียชีวิต รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพ เนื่องจากต้องดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการองค์กร

7) ***สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในกรณีต่างๆ***เช่น การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ ส่งเสริมอาชีพเสริม ทุนการศึกษาสำหรับหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ จัดหาผู้ดูแลกรณีเจ็บป่วยไม่มีคนดูแล ศูนย์กายอุปกรณ์ในชุมชน การจัดรถรับ-ส่งเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

8) ***สวัสดิการในรูปแบบบริการอื่นๆ แก่ชุมชน*** เช่น ร้านค้าชุมชนเพื่อการอุปโภค และบริโภค การรวมตัวซื้อแก๊ส ปุ๋ยชีวภาพ ข้าวสารเป็นต้น

9) ***อื่นๆ***

1.2 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ (Healthy Community Profile)	ด้านเศรษฐกิจ

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ**ด้านเศรษฐกิจ**จากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับ**ด้านเศรษฐกิจ** ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจชุมชน	การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจชุมชน โดยการเอาทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนของพื้นที่เป็นตัวตั้ง ผ่านกระบวนการทำงานร่วมมือกันใช้ทุนทางสังคม มีวิธีการที่ชัดเจนทั้งในลักษณะการประกอบการ การเป็นเจ้าของ การสร้างเครือข่าย มีการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีชุดกิจกรรมจำนวน 12 ชุดกิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ **1. กลุ่มที่มีการส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจชุมชนทางตรง** ประกอบด้วย 1) ผ้าพื้นเมือง 2) ข้าวและโรงสีชุมชน 3)ผักสวนครัว 4)ท่องเที่ยวชุมชน 5)การส่งเสริมอาชีพ และ6) ตลาดชุมชน และ **2. กลุ่มที่มีการส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจชุมชนทางอ้อม** ประกอบด้วย 7) บริการสุขภาพชุมชน 8)การจัดการน้ำ 9)การจัดการป่า 10)การจัดการขยะ 11)องค์กรการเงิน และ12) ศูนย์เรียนรู้ **กระบวนการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจชุมชน**มีดังนี้ 1. การรวมกลุ่ม สร้างข้อตกลง จัดการทรัพยากร จัดการเงิน 2. การสร้างการเรียนรู้ ที่มีการปลูกฝังวินัย ทำเป็นวิถีพอเพียง สามารถพึ่งตนเอง สร้างจิตสำนึกจำกัดการผลิต(ให้เหมาะสม)และสอดคล้องกับความต้องการ 3. การสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมเป็นเจ้าของ 4. เพิ่มทักษะ พัฒนาศักยภาพ พัฒนาเทคนิค ส่งเสริมภูมิปัญญา(ทั้งการใช้เทคโนโลยีใหม่ การใช้ทักษะดั้งเดิม)
การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ ระดับครัวเรือน	การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน เป็นการจัดการตนเองของสมาชิกในครัวเรือนเน้นด้านการมีวินัย เช่น การสร้างวินัยการออม จัดทำบัญชีครัวเรือน การเป็นอาสาสมัคร การพัฒนาทักษะฝีมือ ภูมิปัญญา การตัดสินใจร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชม เพื่อการผลิตสิ่งของใช้เองในครอบครัวเป็นการลดรายจ่าย เช่น การปลูกผักสวนครัว การปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง การทอผ้าพื้นเมือง การแปรรูปอาหาร เป็นต้น หากแต่มีส่วนร่วมดูแลทรัพยากรที่เอื้อต่อการผลิต
การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจระดับกลุ่ม	การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจในระดับกลุ่ม เป็นการตั้งกลุ่มอาชีพ การเพิ่มเทคนิคทักษะให้สมาชิกกลุ่ม สร้างวัฒนธรรมในการช่วยเหลือกัน (ลงแขก ลงขัน) สร้างผลิตภัณฑ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการตลาด กระจายแลกเปลี่ยน ต่อรอง เพิ่มช่องทางต่างๆในการซื้อขาย ประชาสัมพันธ์สินค้าต่างๆ ในชุมชนรวมถึงการพัฒนาระบบตลาด มีแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ มีการจัดสวัสดิการเฉพาะสมาชิกกลุ่มและอาจร่วมสมทบเพื่อการช่วยเหลือดูแลคนภายนอกกลุ่มได้ทั้งนี้กิจกรรมที่ทำสามารถส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนไม่ทางตรงก็ทางอ้อม
การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจระดับองค์กรชุมชน	การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจในระดับองค์กรชุมชน ร่วมจัดการทรัพยากร สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการผลิต สร้างกฎกติกา ข้อตกลง จัดตั้งกองทุน สถาบันการเงิน มีการสร้างสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มและส่งเสริมการสร้างสวัสดิการทุกรูปแบบแก่ทุกคนในชุมชนมีการนำใช้ข้อมูลและอาจมีการจัดทำแผนขององค์กรชุมชนมีการจัดระบบการตลาดเพื่อการแลกเปลี่ยนผลผลิต ต่อรองราคาสินค้า สร้างความสัมพันธ์ กระจายผลผลิต และส่งเสริมการแปรรูป โดยสามารถแบ่งเป็นองค์กรชุมชนที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจโดยตรงและโดยอ้อม

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจระดับเครือข่าย	การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจในระดับเครือข่าย เป็นการแลกเปลี่ยนผลผลิต ทรัพยากรและเทคนิควิธี เพิ่มทักษะพัฒนาศักยภาพสมาชิก มีการจัดการระบบตลาด (แลกเปลี่ยนและต่อรองสินค้า) การจัดการความรู้ การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ เป็นการหาแนวร่วมในการทำงาน และจัดตั้งกองทุนระดับเครือข่าย
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2558).**เอกสารการนำเสนอเวทีผู้นำชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ครั้งที่6 กรณี "ระบบเศรษฐกิจชุมชน"** วันพุธที่ 9 กันยายน 2558 ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.).

2. Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจ

ดังรายละเอียด

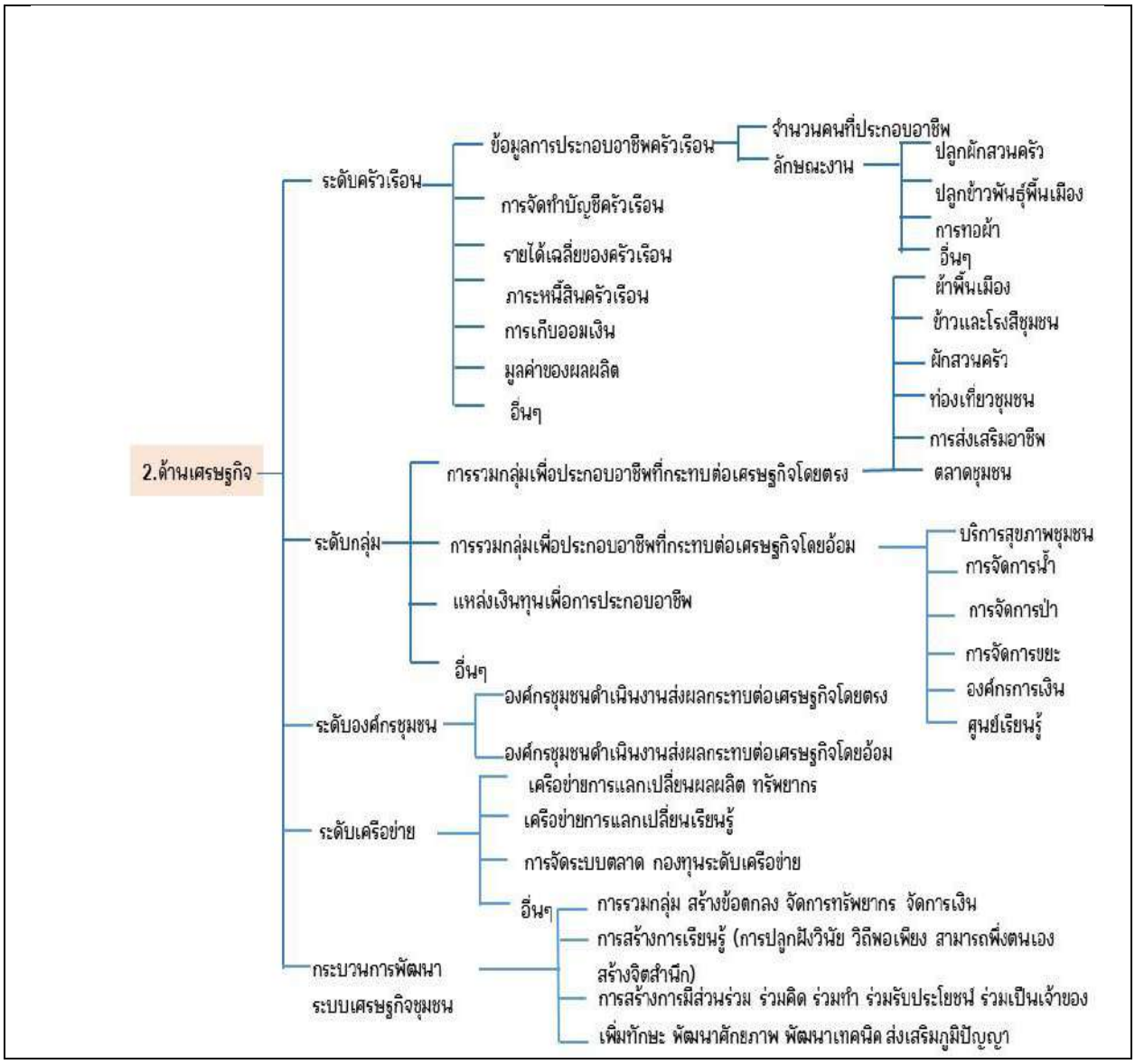

แผนภาพที่ 1.2 แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจ

3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 1.3แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจ

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านเศรษฐกิจมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
1.ระดับครัวเรือน	- ข้อมูลการประกอบอาชีพของครัวเรือน ประกอบด้วย จำนวนคนที่ประกอบอาชีพ ลักษณะงาน เช่น การปลูกผักสวนครัว การปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง การแปรรูปอาหาร การทอผ้า การทอเสื่อ เป็นต้น เป็นต้น - การจัดทำบัญชีครัวเรือน - รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน - ภาระหนี้สินครัวเรือน - การเก็บออมเงิน - มูลค่าของผลผลิต - อื่นๆ (ระบุ)	- พม. - กศน. - อื่นๆ (ระบุ)	แกนนำกลุ่ม - กลุ่มเกษตรอินทรีย์ - ศูนย์เรียนรู้การทอผ้า - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - ศูนย์เรียนรู้ข้าวและโรงสีชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- การจัดทำฐานข้อมูลการประกอบอาชีพของครัวเรือน เช่น จำนวนคน ลักษณะงาน - การจัดทำบัญชีครัวเรือน - การจัดทำฐานข้อมูลรายได้เฉลี่ย ภาระหนี้สิ้น เงินออม มูลค่าของผลผลิต เป็นต้น - การส่งเสริมการผลิตเพื่อใช้เองหรือกระจาย - การส่งเสริมการร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม องค์ก่ร - อื่นๆ -	- ฐานข้อมูลการประกอบอาชีพของประชาชน เช่น จำนวนคน ลักษณะงาน เป็นต้น - จำนวนครัวเรือนที่จัดทำบัญชีครัวเรือน - ฐานข้อมูลรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่มีหนี้สิ - จำนวนครัวเรือนที่มีการเก็บออมเงิน	- ป 1 ตาราง 1.2	- F1 ส่วนที่ 2 เศรษฐกิจของครัวเรือน	- จปฐ.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงาน ภาครัฐ	ภาค ประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
						- มูลค่าของผลผลิต (บาท) - อื่นๆ			
2. ระดับกลุ่ม	- การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพที่<u>กระทบต่อเศรษฐกิจโดยตรง</u> ประกอบด้วย งานและกิจกรรม ผ้าพื้นเมือง ข้าวและโรงสีชุมชน ผักสวนครัว ท่องเที่ยวชุมชน การส่งเสริมอาชีพตลาดชุมชน เช่น กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง กลุ่มอนุรักษ์พันธ์ข้าวพื้นเมืองกลุ่มผักสวนครัวรั้วกินได้ กลุ่มท่องเที่ยวชุมชน กลุ่มแปรรูปสมุนไพร เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)	- พม. - กศน. - การท่องเที่ยวชุมชน - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ - อื่นๆ (ระบุ)	- แกนนำกลุ่มอาชีพเช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มทอเสื่อ เป็นต้น - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- การอบรมพัฒนาทักษะฝีมือ ความรู้ ภูมิปัญญา เช่น การทอผ้า การขยายอนุรักษ์พันธุ์ข้าว การปลูกผัก เป็นต้น - การรวมกลุ่มช่วยเหลือกันในการสร้างงานสร้างรายได้ - สร้างวัฒนธรรมการช่วยเหลือกัน (ลงแขก ลงขัน) - ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต - จัดตั้งกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเพื่อจัดสวัสดิการ	- จำนวนกลุ่มอาชีพในชุมชน - รายได้ของกลุ่ม/สมาชิกกลุ่ม - จำนวนเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม - จำนวนรายจ่ายครัวเรือนลดลง - จำนวนเงินออมสมาชิกกลุ่ม - จำนวนกองทุน - จำนวนผู้ได้รับการจัด	- ป 1 ตาราง 1.2	- F2 ส่วนที่ 6ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
					และให้เงินทุนหมุนเวียน	สวัสดิการจากกองทุน			
	- การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพที่<u>กระทบต่อเศรษฐกิจโดยอ้อม</u> ประกอบด้วย งานและกิจกรรม บริการสุขภาพชุมชน การจัดการน้ำ ป่าชุมชน การจัดการขยะ องค์กรการเงิน ศูนย์เรียนรู้ เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ ศูนย์กายอุปกรณ์ จัดการน้ำป่าชุมชน การจัดการขยะกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ กลุ่มรักษ์ป่าต้นน้ำ เป็นต้น	- รพ.สต. - พม. - กศน. - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ - อื่นๆ (ระบุ)	- แกนนำกลุ่มอาชีพเช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มทอเสื่อ เป็นต้น - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- การอบรมพัฒนาทักษะฝีมือ ความรู้ ภูมิปัญญา เช่น การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นต้น - การรวมกลุ่มช่วยเหลือกันในการสร้างงานสร้างรายได้ - สร้างวัฒนธรรมการช่วยเหลือกัน (ลงแขก ลงขัน) - ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต - จัดตั้งกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเพื่อจัดสวัสดิการและให้เงินทุนหมุนเวียน - กำหนดการจัดการทรัพยากรสภาวะแวดล้อม	- จำนวนกลุ่มอาชีพในชุมชน - รายได้ของกลุ่ม/สมาชิกกลุ่ม - จำนวนเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม - จำนวนรายจ่ายครัวเรือนลดลง - จำนวนเงินออมสมาชิกกลุ่ม - จำนวนกองทุน - จำนวนผู้ได้รับการจัดสวัสดิการจากกองทุน - อื่นๆ	- ป 1 ตาราง 1.2	- F2 ส่วนที่ 6ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
					- อื่นๆ				
	- แหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ	- พม.. - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ - ธนาคารออมสิน - อื่นๆ (ระบุ)	- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต - กองทุนหมู่บ้าน - สถาบันการเงินชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- เปิดให้กู้ยืมเงินเพื่อการประกอบอาชีพ การขยายงานหรือขยายพื้นที่ - การจัดตั้งและบริหารสถาบันการเงินชุมชน - สร้าง กฎ กติกา ระเบียบชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเงินของชุมชน - ทำบัญชี การบริหารการเงินและระบบสวัสดิการของชุมชน - ส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่เป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชนอย่างน้อย 1 กลุ่ม	- จำนวนแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ - จำนวนประชากรที่กู้ยืมเงินดอกเบี้ยต่ำ - จำนวนบุคคลที่มีการออม - กฎ กติกา ระเบียบชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเงินของชุมชน - จำนวนประชากรที่เป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการที่มีอยู่ใน	-	- F2 ส่วนที่ 6ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงาน ภาครัฐ	ภาค ประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
					- อื่นๆ	ชุมชนอย่างน้อย 1 กลุ่ม - อื่นๆ			
3. ระดับองค์กรชุมชน	- องค์กรชุมชนที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับ<u>เศรษฐกิจโดยตรง</u> ประกอบด้วย งานและกิจกรรม ผ้าพื้นเมือง ข้าวและโรงสีชุมชน ผักสวนครัว ท่องเที่ยวชุมชน การส่งเสริมอาชีพ ตลาดชุมชน เช่น ตลาดสีเขียว ตลาดชุมขน องค์กรท่องเที่ยวชุมขน เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)	- พม. - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ - ธนาคารออมสิน - อื่นๆ (ระบุ)	- ผู้นำชุมชน - แกนนำ - ปราชญ์ชาวบ้าน - กลุ่มเกษตรอินทรีย์ - ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - กองทุนหมู่บ้าน - กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- การอบรมพัฒนาทักษะอาชีพ เช่น การทอผ้า การขยายอนุรักษ์พันธุ์ข้าว การปลูกผัก เป็นต้น - การรวมกลุ่มช่วยเหลือกันในการสร้างงานสร้างรายได้ - การกำหนดกฎกติกานโยบายสาธารณะ - การจัดตั้งกองทุน และการจัดสรรสวัสดิการทางสังคม	- จำนวนองค์กรชุมนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ - จำนวนผู้ทีได้รับการดูแลจากองค์กรชุมชน - กฎ กติกานโยบายสาธารณะ - เงินทุนหมุนเวียนในกองทุน	-	- F2 ส่วนที่ 6ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน	-
	- องค์กรชุมชนดำเนินงานเกี่ยวข้อง<u>กับเศรษฐกิจโดยอ้อม</u> ประกอบด้วย งานและกิจกรรมบริการสุขภาพชุมชน การจัดการ	- รพ.สต. - รพช. - พม. - อื่นๆ (ระบุ)	- ผู้นำชุมชน - แกนนำ - ปราชญ์ชาวบ้าน - กลุ่มเกษตรอินทรีย์	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- การพัฒนาทักษะอาชีพ เช่น การทอผ้า การขยายอนุรักษ์พันธุ์ข้าว การปลูกผัก เป็นต้น	- จำนวนองค์กรชุมขน - จำนวนผู้ทีได้รับการดูแลจาก	-	- F2 ส่วนที่ 6ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	น้ำ ป่าชุมชน การจัดการขยะ องค์กรการเงิน เช่น คณะกรรมการจัดการน้ำ ธนาคารต้นไม้ กลุ่มผลิตน้ำดื่มชุมขน เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)		- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - กองทุนหมู่บ้าน - กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต - อื่นๆ (ระบุ)		- การรวมกลุ่มช่วยเหลือกันในการสร้างงานสร้างรายได้ - การกำหนดกฎกติกานโยบายสาธารณะ - การจัดตั้งกองทุน และการจัดสรรสวัสดิการทางสังคม	องค์กรชุมชน - กฎ กติกา นโยบายสาธารณะ - เงินทุนหมุนเวียนในกองทุน			
4. ระดับเครือข่าย	- เครือข่ายการแลกเปลี่ยนผลผลิตทรัพยากร - เครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิค เพิ่มทักษะ - การจัดระบบตลาดกองทุนระดับเครือข่าย เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)	- พอช. - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ - ธนาคารออมสิน - อื่นๆ (ระบุ)	- เครือข่ายสถาบันการเงิน - เครือข่ายอนุรักษ์ดินน้ำ ป่า - เครือข่ายป้องกันภัยพิบัติ - เครือข่ายกลุ่มอาชีพ - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- การรวมกลุ่มช่วยเหลือกันในการสร้างงานสร้างรายได้ - การกำหนดกฎกติกา - การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน - อื่นๆ (ระบุ)	- จำนวนเครือข่ายการทำงาน - มีระบบการจัดการคลาด - กฎกติกา - จำนวนกองทุนหมุนเวียนระดับเครือข่าย - อื่นๆ	-	- F2 ส่วนที่ 6ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน	-
5. กระบวนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน	**5.1 การรวมกลุ่มสร้างข้อตกลงจัดการ**	- พม. - กศน.	- กลุ่มอาชีพต่างๆในชุมชน	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน	- การจัดทำฐานข้อมูลการผลิต	- เกิดการรวมกลุ่ม -	-	-	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงาน ภาครัฐ	ภาค ประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	ทรัพยากร จัดการเงิน - ข้อมูลแนวทางในการรวมกลุ่มคนเพื่อพัฒนางานทางด้านอาชีพ เช่น การรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อทอผ้า กลุ่มข้าวอินทรีย์จัดส่งข้าวให้ตลาดชุมชน หรือร่วมทำงานกับโรงสีข้าวชุมชน เป็นต้น - ข้อมูล กฎ กติกาที่กลุ่มได้จัดทำเพื่อวางแนวทางในการทำงาน เช่น การกำหนดมาตรฐานสนค้า รูปแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม และการตกลงเรื่องค่าใช้จ่าย งบประมาณ เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)	- ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน - อื่นๆ (ระบุ)	- อื่นๆ (ระบุ)	- อื่นๆ (ระบุ)	- การประชุมร่วมกำหนดกฎกติกา - การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน - การจัดตั้งกองทุน และการจัดสรรสวัสดิการทางสังคม - อื่นๆ (ระบุ)				
	5.2 การสร้างการเรียนรู้ ที่มีการปลูกฝังวินัย ทำเป็นวิถีพอเพียง	- พม. - กศน. - ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน	- กลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	-	-	-	-	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงาน ภาครัฐ	ภาค ประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	สามารถพึ่งตนเอง สร้างจิตสำนึกจำกัดการผลิต (ให้เหมาะสม) และสอดคล้องกับความต้องการ - ข้อมูลกระบวนการพัฒนากลุ่มทางสังคมให้เกิดการสร้างการเรียนรู้ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการปลูกฝังการออม เป็นต้น - ข้อมูลการปลูกจิตสำนึกให้กลุ่มอาชีพรักษ์สุขภาพคนในชุมชน ลดการสารเคมี เป็นต้น - อื่นๆ(ระบุ)	- อื่นๆ							
	5.3 การสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับ	- พม. - กศน. - ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน	- กลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน - อื่นๆ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	-	-	-	-	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	ประโยชน์ ร่วมเป็นเจ้าของ - ข้อมูลกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มทางสังคม เช่น การปรึกษาหารือสมาชิกกลุ่มอาชีพเรื่องการระดมทุนสวัสดิการ เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)	- อื่นๆ							
	5.4 เพิ่มทักษะพัฒนาศักยภาพพัฒนาเทคนิคส่งเสริมภูมิปัญญา(ทั้งการใช้เทคโนโลยีใหม่ การใช้ทักษะดั้งเดิม) - ข้อมูลกระบวนการพัฒนาเพื่อเพิ่มทักษะ เช่น การอบรมสมาชิกทำผ้าพื้นเมืองให้สามารถออกแบบ	- พม. - กศน. - ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน - อื่นๆ (ระบุ)	- กลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	-	-	-	-	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	ลวดลายผ้าเพิ่มใหม่จากเดิม กลุ่มแพทย์แผนไทย จัดทำลูกประคบ ยาหม่อง เพื่อให้หมอนวดแผนไทยนำใช้ เป็นต้น – อื่นๆ(ระบุ)								

4. แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลด้านเศรษฐกิจ

จากองค์ประกอบข้อมูลการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ ขอบเขตแนวคิด การจำแนกประเภทของข้อมูลและผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีในชุมชน เช่น RECAP TCNAP ข้อมูลกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากกลุ่มทางสังคมต่างๆ จากรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือจากเวทีการประชุมต่างๆ เป็นต้น สามารถสรุปแนวทางในการนำเสนอข้อมูลแสดงสถานะตำบลด้านเศรษฐกิจ โดยจำแนกตามองค์ประกอบและแสดงข้อมูลที่ได้ในเชิงปริมาณจาก TCNAP และแนวทางการจัดการโดยใช้ทุนทางสังคมซึ่งเป็นข้อมูลจาก RECAP ดังนี้

1) **การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจระดับครัวเรือน*แสดงข้อมูลจำนวนครัวเรือนหรือตามลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน***ที่มุ่งเน้นการทำกิจกรรมเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย การส่งเสริมวินัยการออม การจัดทำบัญชีครัวเรือน การเข้าอบรมพัฒนาทักษะฝีมือ ภูมิปัญญา การผลิตสิ่งของใช้เองในครอบครัว หรือการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางด้านอาชีพ หรือกลุ่มอาสา และ***แนวทางในการจัดการของชุมชน***เช่น การแจกเมล็ดพันธุ์ผักแก่คนในชุมชนเพื่อสร้างอาหารริมรั้ว การอบรมเรื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมืองและส่งเสริมการปลูกในพื้นที่แก่เกษตรกรโดยศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร การถนอมอาหารเพื่อบริโภคนอกฤดูกาล การฝึกทักษะการปักผ้าลายโบราณแก่แม่บ้าน การสอนทำกระเป๋าหนังแก่เด็กนักเรียนในช่วงปิดเทอม เป็นต้น ทั้งนี้หากสามารถแสดงตัวเลขรายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือจำนวนการลดรายจ่ายต่อครัวเรือนจะทำให้เห็นภาพที่ชัดขึ้น
2) **การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจระดับกลุ่ม *แสดงข้อมูลจำนวนกลุ่มทางสังคม***โดยแบ่งเป็นกลุ่มทางสังคมที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจชุมชนโดยตรง ได้แก่ กลุ่มผ้าพื้นเมือง กลุ่มข้าวและโรงสีชุมชน กลุ่มผักสวนครัว กลุ่มท่องเที่ยวชุมชน กลุ่มการส่งเสริมอาชีพ ตลาดชุมชน กลุ่มทางสังคมที่ที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจขุมชนทางอ้อม ได้แก่ บริการสุขภาพชุมชน การจัดการน้ำ ป่าชุมชน การจัดการขยะ องค์กรการเงิน และศูนย์เรียนรู้ เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ ศูนย์กายอุปกรณ์ กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ กลุ่มจัดการขยะ เป็นต้น ***หรือแสดงข้อมูลตามลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน*** เช่น จำนวนกลุ่มอาชีพ การเพิ่มเทคนิคทักษะให้สมาชิกกลุ่มสร้างวัฒนธรรมในการช่วยเหลือกัน (ลงแขก ลงขัน) สร้างผลิตภัณฑ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการตลาด กระจายแลกเปลี่ยน ต่อรอง เพิ่มช่องทางต่างๆในการซื้อขาย ประชาสัมพันธ์สินค้าต่างๆ ในชุมชน รวมถึงการพัฒนาระบบตลาด รายได้ของกลุ่ม มีแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ มีการจัดสวัสดิการเฉพาะสมาชิกกลุ่มและอาจร่วมสมทบเพื่อการช่วยเหลือดูแลคนภายนอกกลุ่มได้ นอกจากนี้ยังมี ***และแนวทางในการจัดการของชุมชน***เช่น การพัฒนาศักยภาพสมาชิกกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง การแลกเปลี่ยนวัตถุดิบในการทำกลุ่มสมุนไพร ที่มีการจัดจำหน่ายโดยกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนที่บ้านพักโฮมสเตย์ หรือสถานที่ท่องเที่ยว การนำกำไรจากการจำหน่ายสินค้ามาจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกกลุ่ม หรือลงขันกับกลุ่มอาชีพต่างๆในชุมชนเพื่อจัดทำกองทุนสวัสดิการชุมชนสำหรับช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้หากสามารถแสดงตัวเลขรายได้ งบประมาณหรือเงินหมุนเวียน การสมทบเข้ากองทุนต่างๆเพื่อจัดสวัสดิการชุมชนจะช่วยให้เห็นแนวทางในการจัดการมากขึ้น

3) **การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจระดับองค์กรชุมชน*แสดงข้อมูลตามจำนวน***โดยแบ่งเป็นองค์กรชุมชนที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ<u>โดยตรงและโดยอ้อม</u> ***หรือตามลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน***เช่น ร่วมจัดการทรัพยากรสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการผลิต สร้างกฎกติกาข้อตกลง จัดตั้งกองทุน สถาบันการเงิน มีการสร้างสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มและส่งเสริมการสร้างสวัสดิการทุกรูปแบบแก่ทุกคนในชุมชน มีการนำใช้ข้อมูลและอาจมีการจัดทำแผนขององค์กรชุมชน มีการจัดระบบการตลาดเพื่อการแลกเปลี่ยนผลผลิต ต่อรองราคาสินค้า สร้างความสัมพันธ์ กระจายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูป และเงินทุนหมุนเวียนขององค์กร ***และแนวทางการจัดการในชุมชน*** เช่น สถาบันการเงินชุมชนเปิดโอกาสให้กลุ่มอาชีพกู้ยืมเงินดอกเบี้ยต่ำเพื่อขยายงานสร้างอาชีพให้กลุ่มผู้สูงอายุ องค์กรชุมชนอนุรักษ์และฟื้นฟูลุ่มน้ำร่วมกำหนดกฎกติกาการใช้ทรัพยากรน้ำและการจับสัตว์น้ำ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอาหารอบแห้งเปิดการจำหน่ายผลผลิตผ่านระบบออนไลน์โดยการสนับสนุนทางวิชาการจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด เป็นต้น ทั้งนี้หากสามารถแสดง งบประมาณ งบดุลรายรับ-รายจ่ายประจำปี การสมทบเข้ากองทุนต่างๆ เพื่อจัดสวัสดิการชุมชน รายละเอียดการจัดสวัสดิการ จะช่วยให้เห็นแนวทางในการจัดการมากขึ้น

4) **การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจระดับเครือข่าย*แสดงข้อมูลตามจำนวนของเครือข่ายและสมาชิกที่มีชุมชน เช่น*** *เครือข่ายผู้ผลิตผลไม้นอกฤดู เครือข่ายกลุ่มจำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพ เครือข่ายผู้ผลิตกายอุปกรณ์สำหรับคนพิการ เครือข่ายกลุ่มผลิตหมอนขวน ผ้าขิด เครือข่ายสถาบันการเงินชุมชน เป็นต้น* ซึ่งกิจกรรมของการแลกเปลี่ยนผลผลิต ทรัพยากร แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิค เพิ่มทักษะ พัฒนาศักยภาพสมาชิก มีการจัดการระบบตลาด (แลกเปลี่ยนและต่อรองสินค้า) การจัดการความรู้ การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ เป็นการหาแนวร่วมในการทำงาน และจัดตั้งกองทุนระดับเครือข่าย***และแนวทางการจัดการ เช่น***การจัดเวทีประชุมเครือข่ายผู้ผลิตผลไม้นอกฤดู เพื่อรวบรวมข้อมูล กำหนดการผลิตและการต่อรองราคาสินค้า การเปิดตลาดสีเขียวระดับจังหวัดของเครือข่ายกลุ่มจำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพ การจัดอบรมช่องทางการสร้างงานเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนแก่แกนนำ 4 องค์กรหลักโดยเครือข่ายสถาบันการเงินชุมชน เป็นต้น

1.3 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ (Healthy Community Profile)	ด้านสภาวะแวดล้อม

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อม

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม จากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อม ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
การจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม	เป็นการดำเนินการของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงานที่จัดให้ สนับสนุน หรือกระตุ้นให้เกิดงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านสภาวะแวดล้อมใน 5 ลักษณะได้แก่ **1) การจัดการสภาวะแวดล้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติ (ดิน น้ำ ป่า)**มีลักษณะงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ทรัพยากร และการฟื้นฟูทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า โดยชุมชนหรือมีองค์กรชุมชน หน่วยงานสนับสนุนเช่น ป่าชุมชน การลดสารเคมีในการเกษตรกร การไถกลบตอฟาง บวชปลา กำหนดเขตอภัยทานเป็นต้น **2) การจัดการมลพิษ(ขยะ น้ำเสีย ควันพิษและสารเคมี)** มีลักษณะงาน กิจกรรมที่ดำเนินการเกี่ยวข้องอย่างน้อย 4 ลักษณะได้แก่ 1)การจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และสารอันตราย เช่น การลดการบริโภคทรัพยากร การนำกลับมาใช้ซ้ำ การรีไซเคิลทั้งการคัดแยกแปรรูป ผลิตใหม่ 2)การจัดการมลพิษทางน้ำ เช่นการจัดการเพื่อการป้องกัน การบำบัด น้ำเสีย น้ำทิ้งจากครัวเรือน โรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่เกษตรกรรมและปศุสัตว์ เป็นต้น3)การจัดการควันพิษ ที่เกิดจากเผาไหม้จากครัวเรือน ไร่นา ไฟไหม้ป่าหรือจากโรงงาน และ 4) การจัดการปัญหาการปนเปื้อนในดิน และตะกอนดิน ที่เกิดจากสารเคมี เช่นงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพดิน การตรวจสอบ การแก้ไข เพื่อการอยู่อาศัยและเกษตรกรรม เป็นต้น **3) การจัดการภัยพิบัติ**เกิดจากความแห้งแล้ง ลมพายุ ไฟไหม้ น้ำท่วม แผ่นดินไหว แผ่นดินถล่มหรือคลื่นซัดฝั่งทะเล เป็นต้น มีลักษณะงาน กิจกรรมที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติใน 3 ระยะได้แก่ 1)ระยะเตรียมความพร้อมหรือก่อนเกิดภัยพิบัติ เพื่อป้องกัน ลดผลกระทบจากสาธารณภัย ได้แก่ การให้ความรู้ การเตรียมอาสาสมัคร การฝึกในสถานการณ์เสมือนจริง แผนอพยพ วิเคราะห์พื้นที่เสี่ยง พื้นที่ปลอดภัย เป็นต้น 2) ระยะเกิดภัยพิบัติ เป็นระยะการช่วยเหลือเพื่อลดความเสียหายของชีวิตและทรัพย์สิน และ 3) ระยะหลังเกิดภัยพิบัติและฟื้นฟู เป็นระยะที่ดูแลเยียวยา และฟื้นฟูสภาพ ร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม **4) การจัดการพลังงานทางเลือก** เป็นการดำเนินการของ งาน กิจกรรมใดๆที่เป็นการผลิตพลังงานที่นอกเหนือจากพลังงานหลักในปัจจุบัน ทั้งในระดับครัวเรือน กลุ่ม หมู่บ้าน ชุมชน เช่น พลังงานลม น้ำ แสงอาทิตย์ ถ่านอัดแท่ง เตาประหยัดพลังงาน แก๊สชีวภาพโซล่าเซลล์ น้ำมันไบโอดีเซล เป็นต้น **5) การปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ** เป็นการเน้นการจัดการทางด้านโครงสร้างกายภาพ มีลักษณะของงาน กิจกรรมที่ปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่ 1)*การปรับสภาวะแวดล้อม*ที่แบ่งออกเป็นสภาวะแวดล้อมนอกบ้าน หรือในที่สาธารณะ เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่ม หรือดำเนินกิจกรรมในชุมชน และการดำเนินชีวิตของประชาชน และการปรับสภาวะแวดล้อมในบ้านที่เอื้อต่อสุขภาพของแต่ละกลุ่มวัย เช่น สำหรับเด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ เป็นต้น และ2)*การจัด*

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	*หน่วยบริการ*ที่มีความเฉพาะเพื่อเอื้อสุขภาพ กรณีที่ต้องการความช่วยเหลือ ร้องทุกข์ หรือได้รับความเป็นธรรม เช่น ศูนย์ดำรงธรรม ศูนย์ไกล่เกลี่ย เป็นต้น
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2558).**พลังงานชุมชน เอกสารประกอบการประชุมเวทีผู้นำชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ครั้งที่ 5กรณี "พลังงานชุมชน"** วันพฤหัสที่ 13สิงหาคม 2558 ณ ห้องประชุม 201 ชั้น 2สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทวิดา กมลเวช (2554) **คู่มือการจัดการภัยพิบัติท้องถิ่น.** สถาบันพระปกเกล้า. Burton, E.(2012). "Street ahead? The role of the built environment in healthy ageing". ***Perspectives in Public Health.*** *132* (4), 161-162.

2. Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม
ดังรายละเอียด

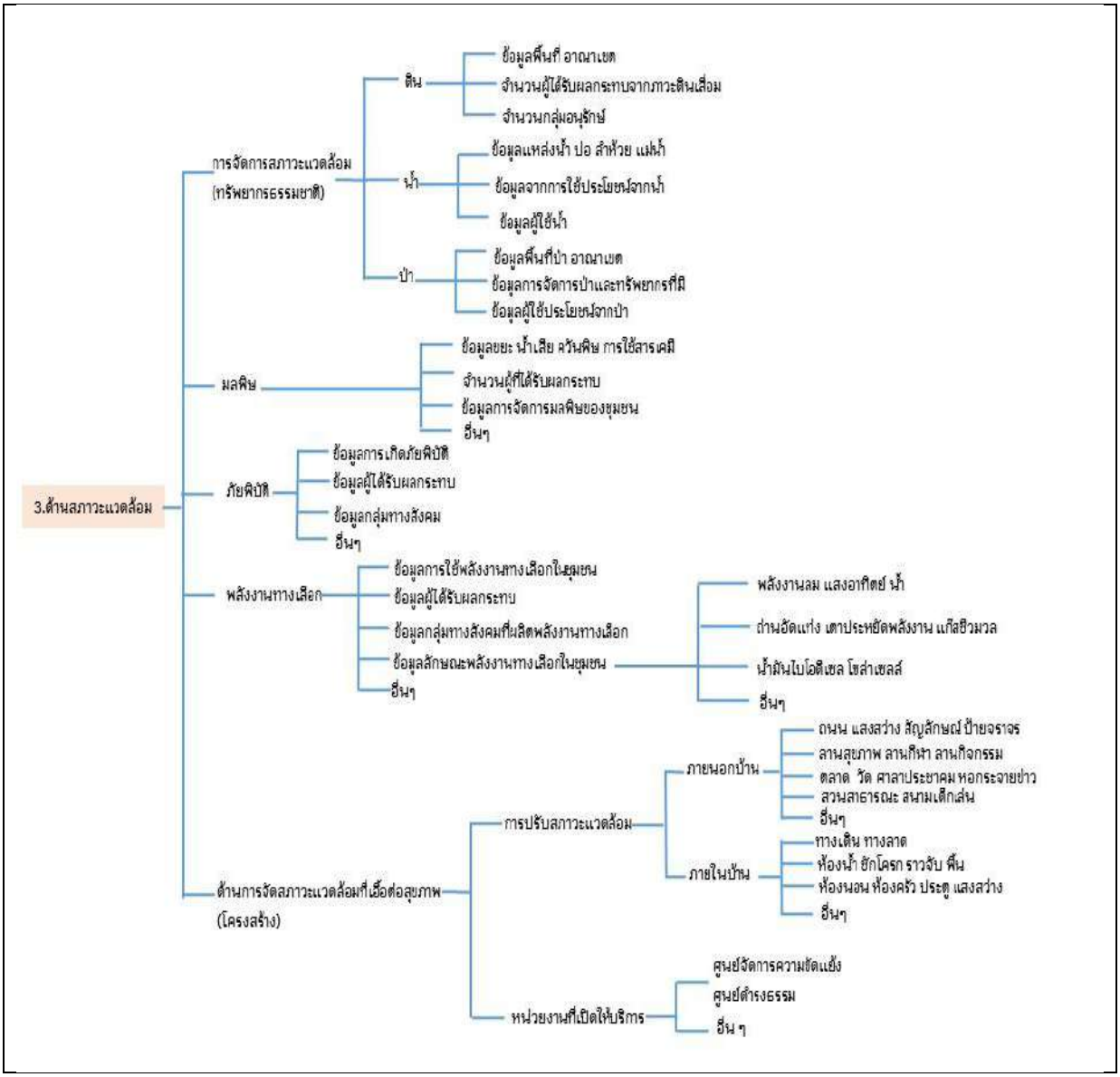

แผนภาพที่ 1.3แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม

3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม

ตารางที่ 1.4แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อม

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสภาวะแวดล้อมมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
1.การจัดการสภาวะแวดล้อม (ทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า)	**ข้อมูลเกี่ยวกับดิน** เช่น - อาณาเขต พื้นที่ - ภูมิประเทศ - ลักษณะดินเสื่อมในชุมชน เป็นต้น - จำนวนกลุ่มทางสังคมร่วมอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่า - แนวทางการอนุรักษ์ดินของชุมชน - จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะดินเสื่อม	- กรมทรัพยากรธรณี - กรมพัฒนาที่ดิน - หน่วยอนุรักษ์พันธุ์กล้าไม้ - กรมป่าไม้ - สำนักงานเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ - พอช. - อื่นๆ (ระบุ)	- กลุ่มอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่า - คณะกรรมการจัดการที่ดิน - หมอดินอาสา - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - สท. - อื่นๆ (ระบุ)	- จัดตั้งคณะกรรมการการจัดการดิน - แนวทางในการจัดการดิน - การประชุมปรึกษาหารือ - กระบวนการในการแก้ไขปัญหาดินเสื่อม - แผนที่ชนิดต่างๆ - ระบบสารสนเทศ เช่น GPS GIS - อื่นๆ	- ข้อมูลพื้นที่ - ลักษณะภูมิประเทศ - ลักษณะดินเสื่อมในชุมชน - ข้อมูลกลุ่มทางสังคมร่วมอนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า - ข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะดินเสื่อม - อื่นๆ	- RECAP ป1 ตารางที่ 1.2	- F1 ส่วนที่ 5	- ข้อมูล GIS - ข้อมุลกรมพัฒนาที่ดิน - ข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้
	ข้อมูลเกี่ยวกับน้ำ เช่น - จำนวนแหล่งน้ำตามธรรมชาติ แม่น้ำ น้ำตก ห้วย หนอง ลำคลองบึง - ข้อมูลจากการใช้ประโยชน์จากน้ำ	- กรมชลประทาน - กรมทรัพยากรน้ำบาดาล -อปท. - เครือข่ายข้อมูลทรัพยากรน้ำของประเทศไทย	- กลุ่มอนุรักษ์น้ำ - กลุ่มทำฝายกั้นน้ำ - คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ - เครือข่ายกลุ่มจิตอาสา	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - สท. - อื่นๆ (ระบุ)	- จัดตั้งคณะกรรมการการจัดการน้ำ - แนวทางในการจัดการน้ำ - การประชุมปรึกษาหารือ - อื่นๆ	- ข้อมูลแหล่งน้ำตามธรรมชาติ แม่น้ำ น้ำตก ห้วย หนอง ลำคลองบึง - ข้อมูลจากการใช้ประโยชน์จากน้ำ	- RECAP ป1 ตาราง ที่1.2	- F1 ส่วนที่ 5	- ข้อมูลการจัดสรรน้ำ - ข้อตกลงในการใช้น้ำ - การวัดคุณภาพน้ำ และแหล่งน้ำ

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- จำนวน และ ลักษณะการใช้ - จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำ - อื่นๆ (ระบุ)	- หน่วยอนุรักษ์ต้นน้ำ - คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง - อื่นๆ (ระบุ)	- กลุ่มอนุรักษ์ดินน้ำ ป่า - อื่นๆ (ระบุ)			- จำนวน และ ลักษณะการใช้ - จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำ - อื่นๆ			
	ข้อมูลเกี่ยวกับป่า เช่น - จำนวน ขนาด อาณาเขต ประเภทของป่า - ข้อมูลการจัดการป่าไม้และทรัพยากรป่าไม้ - ข้อมูลผู้ใช้ประโยชน์จากป่า - อื่นๆ (ระบุ)	- กรมป่าไม้ - หน่วยอนุรักษ์พันธุ์กล้าไม้ - เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด พอช - ตชด - ทหาร - อื่นๆ (ระบุ)	- กลุ่มอนุรักษ์ป่า - กลุ่มอนุรักษ์ผืนป่ามรดกโลก - กลุ่มอนุรักษ์ดินน้ำ ป่า - กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ - กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ป่า - กลุ่มอาสาทำแนวป้องกันไฟป่า - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- จัดตั้งคณะกรรมการการจัดการป่า - แนวทางในการจัดการป่า - การประชุมปรึกษาหารือ - กระบวนการในการแก้ไขปัญหาป่า - แผนที่ชนิดต่างๆ - ระบบสารสนเทศ เช่น GIS เป็นต้น - อื่นๆ	- จำนวน ขนาด อาณาเขต ประเภทของป่า - ข้อมูลการจัดการทรัพยากรป่าไม้	- RECAP ป1 ตารางที่1.2	- F1 ส่วนที่ 5	- ข้อมูล GIS - ข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้
2. มลพิษ	**ข้อมูลเกี่ยวกับมลพิษที่มีในชุมชน** เช่น - ขยะ น้ำเสีย อากาศ ควันพิษ ฝุ่นละออง	- สำนักเทคโนโลยีน้ำและการจัดการมลพิษโรงงาน	- กลุ่มอนุรักษ์น้ำ - กลุ่มเครือข่ายผู้ใช้น้ำ - กลุ่มแปรรูปขยะ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - สท. - อื่นๆ (ระบุ)	- แผนปฏิบัติการลุ่มน้ำ - แนวทางการบำบัดฟื้นฟูแหล่งน้ำ	- ข้อมูลเกี่ยวกับมลพิษที่มีในชุมชนเช่นขยะ น้ำเสีย อากาศ ควันพิษ ฝุ่น	- RECAP ป1 ตารางที่ 2.1 , 2.2	- F1 ส่วนที่ 5	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	เสียงดัง การใช้สารเคมี - ข้อมูลผลกระทบขนาดความรุนแรงของปัญหา - จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษที่มีในชุมชน	- กรมควบคุมมลพิษ - อื่นๆ	- กลุ่มนวัตกรรมบำบัดน้ำเช่น จุลินทรีย์บำบัดน้ำ - อื่นๆ		- แนวทางการจัดการขยะในครัวเรือน และชุมชนอย่างถูกวิธี (ข้อเสนอ 4.1) - อื่นๆ	ละออง เสียงดัง การใช้สารเคมี - ข้อมูลผลกระทบขนาดความรุนแรงของปัญหา - จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษที่มีในชุมชน			
3. ภัยพิบัติ	**ข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดภัยพิบัติ** เช่น - น้ำท่วม ดินถล่ม สึนามิ แผ่นดินไหว ภูเขาไฟป่า ลมพายุ คลื่นลมทะเล - จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเกิดภัยพิบัติ - ข้อมูลผลกระทบขนาดความรุนแรงของปัญหาจากเกิดภัยพิบัติ	- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ - กรมอุตุนิยมวิทยา - กรมอุทกศาสตร์ - สำนักงานเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ - อื่นๆอื่นๆ	- กลุ่มป้องกันภัยธรรมชาติ และความเสี่ยงทางการเกษตร - อื่นๆ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - สท. - อื่นๆ (ระบุ)	- แผนรองรับภัยพิบัติ - เครือข่ายอาสาสมัครป้องกันภัยพิบัติ - การประชุมปรึกษาหารือ	- ข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดภัยพิบัติ - ข้อมูลผลกระทบขนาดความรุนแรงจากเกิดภัยพิบัติ - จำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเกิดภัยพิบัติ		- F1 ส่วนที่ 5	

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
4. พลังงานทางเลือก	**ข้อมูลเกี่ยวกับพลังงานทางเลือก** - พลังงานหลักเช่น ไฟฟ้า น้ำมัน - พลังงานทางเลือก เช่น แก๊สชีวภาพ น้ำมันไบโอดีเซล พลังงานน้ำ พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ ถ่านอัดแท่งเตา อเนกประสงค์ - ข้อมูลการเข้าถึงแหล่งพลังงาน - ข้อมูลค่าใช้จ่ายจากการใช้พลังงาน	- กระทรวงพลังงาน - สถาบันวิชาการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - การประปานครหลวง - การประปาส่วนภูมิภาค - เครือข่ายภัยพิบัติ - อื่นๆ (ระบุ)	- กลุ่มอนุรักษ์พลังงาน - หมู่บ้านต้นแบบพลังงานทางเลือก - แกนนำเด็กและเยาวชน - กองทุนพลังงานชุมชน - ศูนย์เรียนรู้พลังงานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - สท. - อื่นๆ (ระบุ)	- แผนพลังงานชุมชน - เครือข่าย - จิตอาสา - การศึกษาดูงาน - การมีศูนย์เรียนรู้พลังงาน - การพัฒนารูปแบบร่วมกับสถาบันวิชาการ - การสาธิต จัดอบรม การสร้างคนต้นแบบ พื้นที่ต้นแบบ - อื่นๆ	- การสร้างสภาวะแวดล้อม - การลดรายจ่ายครัวเรือน - ข้อมูลการเข้าถึงแหล่งพลังงาน - การลดการใช้สารเคมี - การลดมลพิษ - มีเครือข่าย		- F1 ส่วนที่ 5,6	- ข้อมูลจากการถอดบทเรียนเพิ่มเติม - ข้อมูลจากแผนพลังงานชุมชน - ข้อมูลบัญชีครัวเรือน
5. สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ	**สภาวะแวดล้อมนอกบ้าน (พื้นที่สาธารณะ)** - ข้อมูลเกี่ยวกับจุดอันตราย / พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรม จุดอันตราย เช่นทางแยก ทางโค้ง ทาง	- ตำรวจ - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - อื่นๆ (ระบุ)	- อปพร. - อสม - กลุ่มคนอาสา - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - สท. - อื่นๆ (ระบุ)	- การสำรวจจุดอันตราย / พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรม จุดอันตราย - การ แก้ไขพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาการ	- สถิติการเกิดอาชญากรรม - สถิติการเกิดอุบัติเหตุ - จำนวนเครือข่ายอาสาสมัคร	- RECAP ป1 ตารางที่ 2.1	- F1 ส่วนที่ 5	

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	หักศอก และทางชำรุด เป็นต้น พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมเช่น ถนนที่ไม่มีไฟส่องสว่าง บ้านร้าง ที่รกร้าง เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)				อาชญากรรม จุดอันตราย - จำนวนเครือข่ายอาสาสมัคร				
	ข้อมูลเกี่ยวกับสวนสาธารณะ สวนสุขภาพ - การปรับสภาวะแวดล้อมในบ้าน การซ่อมถนน การจัดตลาดสดให้ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น - จำนวน ลักษณะผู้ใช้แหล่งประโยชน์ เช่นผู้สูงอายุ เด็กเยาวชนและวัยทำงานเป็นต้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้แหล่งประโยชน์ - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท.สนับสนุนงบประมาณ ใช้พื้นที่ - รพสต - สถาบันวิชาการ - อื่นๆ (ระบุ)	- อสม. - กลุ่มอาสาทำดี - กลุ่มรักษ์สุขภาพ - กลุ่มรำวงย้อนยุค - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - สท. - วัด - โรงเรียน - อื่นๆ (ระบุ)	- การประชุม กลุ่มปรึกษาหารือในการใช้แหล่งประโยชน์ในชุมชน - การสร้างข้อตกลงในชุมชน - การกำหนดพื้นที่ในการปรับสภาวะแวดล้อม	- ชุมชนมีแผนการพัฒนาแหล่งประโยชน์ พท - มีกลไกในการจัดการพื้นที่แหล่งประโยชน์ในชุมชน - สร้างผู้นำ แกนนำกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้อง	- RECAP ป1 ตารางที่ 1.3 1.4	- F1 ส่วนที่ 5	

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	สภาวะแวดล้อมภายในบ้าน เช่น - ข้อมูลบ้านที่ต้องได้รับการปรับปรุง - ข้อมูลผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเพื่อปรับสภาพบ้านและที่อยู่อาศัย - ข้อมูลกลุ่มทางสังคมที่มีทักษะ เช่น ช่างไม้ ช่างปูน หรือกลุ่มอาสาสมัคร เป็นต้น ที่สามารถร่วมปรับ - อื่นๆ (ระบุ)	- พม. - อื่นๆ (ระบุ)	- อสม - อปพร - อื่นๆ (ระบุ)	- กองช่าง กองสวัสดิการ ของ อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- สำรวจความต้องการ - จัดทำฐานข้อมูล - ระดมความช่วยเหลือจากชุมชนทั้งกลุ่มอาสา และกลุ่มระดมทุน - ให้ความช่วยเหลือ	- งานและกิจกรรมที่เกิดขึ้น - ข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบ	- RECAP ป1 ตารางที่ 1.3 1.4	- F1 ส่วนที่ 5	- รพสต. - พม.
	หน่วยงานที่เปิดในชุมชน เช่น ศูนย์จัดการความขัดแย้ง เป็นต้น ข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบ - อื่นๆ (ระบุ)	- ที่ว่าอำเภอ - สถานีตำรวจ - พม. - อื่นๆ (ระบุ)	- อสม - อปพร - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- มีกลไกในการจัดการสำรวจข้อมูล - การจัดตั้งคณะกรรมการคณะทำงาน - ฝึกทักษะในการเจรจาไกล่เกลี่ย - สร้างผู้นำ แกนนำ กลุ่ม องค์กรที่เกี่ยวข้อง	- งานและกิจกรรมที่เกิดขึ้น - ข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบ	- RECAP ป1 ตารางที่ 1.3 1.4	- F1 ส่วนที่ 5	

4. แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลด้านสภาวะแวดล้อม

จากองค์ประกอบข้อมูลการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม ขอบเขตแนวคิด การจำแนกประเภทของข้อมูลและผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีในชุมชน เช่น RECAP TCNAP ข้อมูลกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากกลุ่มทางสังคมต่างๆ จากรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือจากเวทีการประชุมต่างๆ เป็นต้น สามารถสรุปแนวทางในการนำเสนอข้อมูลแสดงสถานะตำบลด้านสภาวะแวดล้อม โดยจำแนกตามองค์ประกอบและแสดงข้อมูลที่ได้ในเชิงปริมาณจาก TCNAP และแนวทางการจัดการโดยใช้ทุนทางสังคม ซึ่งเป็นข้อมูลจาก RECAP ดังนี้

1) **การจัดการสภาวะแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ (ดิน น้ำ ป่า)** ***แสดงข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขต จำนวนพื้นที่ ความครอบคลุมของดิน น้ำ ป่า*** กลุ่มผู้ร่วมใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับผลกระทบจากการใช้แหล่งประโยชน์ที่เป็นทรัพยากร กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนร่วมอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร แนวทางข้อตกลง กฎ กติกา การดำเนินการต่างๆของกลุ่มที่เข้ามีส่วนได้-เสีย และ***แสดงแนวทางในการใช้อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ***เหล่านี้ เช่น กลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนร่วมกำหนดพื้นที่เพื่อทำกิน การตัดไม้ใช้สอยและเลี้ยงสัตว์ กลุ่มคลองสวยน้ำใสร่วมปล่อยปลาในลำคลองในวันพ่อและวันแม่ทุกปี และกำหนดวันจับสัตว์น้ำปีละ 2 ครั้ง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ด้วยระบบอินทรีย์ กลุ่มเกษตรอินทรีย์ร่วมฟื้นฟูสภาพดินในพื้นที่สาธารณะของชุมชนโดยการปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน กลุ่มฟื้นฟูชายฝั่งทะเลร่วมปลูกต้นโกงกางเพื่อป้องกันการทำลายชายฝั่งทะเลที่เกิดจากการกัดเซาะ เป็นต้น

2) **การจัดการมลพิษ (ขยะ น้ำเสีย ควันพิษและการใช้สารเคมี)** ***แสดงข้อมูลที่เป็นปริมาณ*** ของมลพิษที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และผลกระทบที่เกิดภัยต่อสิ่งมีชีวิต คน สัตว์และทรัพยากรธรรมชาติ เช่น *จำนวนขยะ*ในพื้นที่ หรือ*ปริมาณน้ำเสีย*ที่เกิดจากบ้าน วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ ห้างร้าน บริษัท โรงงานอุตสาหกรรม *ควันพิษ* ที่เกิดจากการเผาไหม้จากครัวเรือน ไร่นา ไฟไหม้ป่าหรือจากโรงงาน การใช้*สารเคมีทางการเกษตรหรืออุตสาหกรรม****และแสดงแนวทางการจัดการมลพิษของชุมชน*** เช่น *1)การจัดการขยะมูลฝอย* ของเสียอันตราย และสารอันตราย เช่น การลดการบริโภคทรัพยากร การนำกลับมาใช้ซ้ำ การรีไซเคิลทั้งการคัดแยก แปรรูป ผลิตใหม่หรือการจัดทำกองทุนขยะ*2)การจัดการมลพิษทางน้ำ* เช่น อปท.กำหนดเป็นธรรมนูญสุขภาพให้ทุกครัวเรือนไม่ทิ้งน้ำมันที่ใช้แล้วลงคูคลอง และให้มีการจัดทำถังบำบัดทุกครัวเรือน ศูนย์เรียนรู้ลดโลกร้อนสอนคนในชุมชนทำอีเอ็มบอลและ น้ำ EM สำหรับบำบัดน้ำเสียในลำคลอง เป็นต้น *3)การจัดการควันพิษ*เช่น ชุมชนมีการกฎ กติกา ห้ามเผาขยะ ใบไม้แห้งในชุมชน อปท.จัดการอบรมการทำปุ๋ยหมักโดยใช้กิ่งไม้ ใบไม้ที่ได้จากการตัดแต่งกิ่งไม้ผลแก่ประชาชน อปท.กำหนดข้อบัญญัติให้ทุกโรงงานในพื้นที่ติดตั้งเครื่องตรวจวัดควันพิษในพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น*4) การจัดการปัญหาการปนเปื้อนในดิน และตะกอนดิน ที่เกิดจากสารเคมี* เช่นงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพดิน การตรวจสอบ การแก้ไข เพื่อการอยู่อาศัยและเกษตรกรรม เป็นต้น

3) **การจัดการภัยพิบัติ*****แสดงข้อมูลที่เป็นจุดเสี่ยงภัยหรือปัญหาภัยพิบัติที่เกิดซ้ำซากของพื้นที่*** เช่น ภัยจากความแห้งแล้ง ลมพายุ ไฟไหม้ น้ำท่วม แผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม หรือคลื่นซัดฝั่งทะเล เป็นต้น พร้อมทั้งแสดงความครอบคลุมของพื้นที่ จำนวนผู้ประสบภัยที่เกิดขึ้น อาจแสดงข้อมูลเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการช่วยเหลือเร่งด่วนกรณีเกิดภัยพิบัติ เช่น เด็ก หญิงมีครรภ์ คนพิการและผู้สูงอายุ และ***แสดงแนวทางการจัดการภัยพิบัติใน 3 ระยะ***ได้แก่ 1)*ระยะเตรียม*ความพร้อมหรือก่อนเกิดภัยพิบัติ เพื่อป้องกัน ลดผลกระทบจากสาธารณภัย ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลอาสาสมัครกลุ่มต่างๆ การให้ความรู้ การเตรียมอาสาสมัคร การฝึกในสถานการณ์เสมือนจริง แผนอพยพ วิเคราะห์พื้นที่เสี่ยง พื้นที่

ปลอดภัย กำหนดเส้นทางอพยพและจุดพักพิง จัดทำแผนที่แสดงกลุ่มผู้ที่ต้องการความช่วยเหลืออาศัยอยู่ การจัดทำสัญลักษณ์ติดหน้าบ้านผู้ต้องการความช่วยเหลือเพื่อเป็นที่สังเกตสำหรับทีมให้ช่วยเหลือ เช่น ธง 3 สี เป็นต้น และจัดตั้งศูนย์ภัยพิบัติ เป็นต้น 2) *ระยะเกิดภัยพิบัติ* เป็นระยะการช่วยเหลือแบบเร่งด่วน เพื่อลดความเสียหายของชีวิตและทรัพย์สิน เน้นการจัดการ ประสานงาน มีการตั้งวอร์รูม (War room)เพื่อจัดการตามแผน และ 3) *ระยะหลังเกิดภัยพิบัติและระยะฟื้นฟู* เป็นระยะที่ดูแลเยียวยา และฟื้นฟูสภาพกาย ใจ สิ่งแวดล้อมให้คืนสภาพโดย อปท.ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) **การจัดการพลังงานทางเลือก*แสดงข้อมูลที่เป็นความต้องการทางด้านพลังงานของชุมชน ปริมาณการใช้พลังงาน*** ทั้งในระดับครัวเรือน กลุ่ม หมู่บ้าน ชุมชน **และแนวทางการจัดการพลังงานทางเลือกเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ**ของประชาชน เช่น อปท.มีการกำหนดพื้นที่เพื่อติดตั้งกังหันลมเพื่อผลิตไฟฟ้าให้ชุมชนและโรงงานในพื้นที่เป็นการทดแทนการเปิดโรงงานถ่านหิน กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากเกษตรอำเภอ จัดให้มีการติดตั้งโซลาเซลล์เพื่อผลิตไฟฟ้าเพื่อใช้ในการเกษตรในพื้นที่ที่ไฟฟ้าไปไม่ถึง กลุ่มพลังงานทางเลือกร่วมผลิตและจำหน่ายเตาอั่งโล่ประหยัดพลังงานแก่ประชาชนราคาต่ำ อปท.ประกาศธรรมนูญสุขภาพงดใช้น้ำมันทอดซ้ำและจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านไบโอดีเซลรับซื้อน้ำมันเก่าจากร้านค้าและครัวเรือนเพื่อมาผลิตเป็นไบโอดีเซล และจำหน่ายให้อปท.เพื่อนำน้ำมันมาใช้กับรถยนต์ เช่น รถดับเพลิง รถรางรับ-ส่งประชาชน รถกู้ชีพ เป็นต้น

5) **การปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ*แสดงข้อมูลสถานการณ์โครงสร้างกายภาพหรือแหล่งประโยชน์ของชุมชนที่เอื้อต่อสุขภาพของประชาชน*** ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่ 1)*การปรับสภาวะแวดล้อมที่แบ่งเป็นภายนอกบ้านหรือพื้นที่สาธารณะ*เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่ม หรือดำเนินกิจกรรมในชุมชน และการดำเนินชีวิตของประชาชน เช่น จุดเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัยต่างๆของชุมชน ถนน ลานสุขภาพ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น ตลาด วัด ศาลาประชาคม เป็นต้น และภายในบ้านที่เอื้อต่อสุขภาพของกลุ่มวัยต่างๆ เช่น สำหรับเด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยการปรับสภาพทางเดิน ทางลาด ห้องน้ำ ราวจับ พื้นบ้าน หลังคา เป็นต้น และ 2)*การจัดหน่วยบริการ*ที่มีความเฉพาะเพื่อเอื้อต่อสุขภาพ เช่น ศูนย์ดูแลต่อเนื่อง ศูนย์กายอุปกรณ์ เป็นต้นและกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือ ร้องทุกข์ หรือได้รับความเป็นธรรม เช่น ศูนย์ดำรงธรรม ศูนย์ไกล่เกลี่ย เป็นต้น ***และแสดงแนวทางการจัดการ*** เช่น อปท.ระดมความช่วยเหลือทั้งกลุ่มอาสาและกลุ่มอาชีพเพื่อจัดทำกองทุนปรับสภาพบ้านสำหรับผู้ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน โดยมีการประสานงานไปยังกองช่างของกรมทหารในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม และกลุ่มแม่บ้านร่วมเตรียมอาหารสำหรับบริการกลุ่มอาสาทุกครั้ง กองช่างของอปท.ได้ทำการสำรวจพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัยของชุมชนทุกหมู่บ้านร่วมกับประธานชุมชน อปพร. เพื่อกำหนดแนวทางในการปรับสภาวะแวดล้อม เช่น การเพิ่มหลอดไฟในจุดเปลี่ยว การปรับภูมิทัศน์บริเวณถนนหักศอกพร้อมติดตั้งกระจกและ ไฟกระพริบเพื่อเตือนผู้ขับขี่ เป็นต้น

1.4 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ (Healthy Community Profile)	ด้านสุขภาพ

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสุขภาพ

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสุขภาพ จากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสุขภาพ ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
การจัดการตนเองด้านสุขภาพ	การทำงานเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือคนในชุมชนโดยองค์กรในชุมชน กลุ่มทางสังคม และหน่วยงานในพื้นที่ ที่มีงาน กิจกรรมที่สร้างผลกระทบกับอย่างน้อย 13 กลุ่มประชากร ได้แก่ เด็กอายุ0-3 ปี, เด็กอายุ 3-5 ปี,เด็กอายุ 6-12 ปี,วัยรุ่น,วัยทำงาน, หญิงตั้งครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้ป่วยติดเชื้อ, ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, คนพิการ, ผู้ต้องการความช่วยเหลือและผู้ป่วยระยะท้าย ซึ่งการดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือคนในชุมชนมี 3 ลักษณะและเจ้าภาพผู้ดำเนินการก็มีภารกิจและวิธีการทำงานที่ต่างกันด้วย มีรายละเอียดดังนี้ 1) ***การบริการสุขภาพในชุมชนโดยหน่วยบริการสุขภาพ***ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการสุขภาพที่จำเป็นสำหรับประชาชนกลุ่มต่างๆโดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สุขภาพและสังคมวัฒนธรรมออกแบบบริการสุขภาพให้สามารถตอบสนองปัญหาของประชาชนแต่ละกลุ่มได้ได้แก่ การรักษาโรคที่พบบ่อย การดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้าน การให้วัคซีนเพื่อป้องกันโรคที่ป้องกันได้ การให้ข้อมูลความรู้รวมถึงการส่งเสริมการปรับพฤติกรรมสุขภาพและลดพฤติกรรมเสี่ยง การนำรูปแบบการบริการสุขภาพไปสู่ปฏิบัติการจริงอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น จำนวนผู้ให้บริการ สมรรถนะและประสบการณ์ของผู้ให้บริการ วิธีการสร้างการเข้าถึงบริการและความครอบคลุมบริการ การจัดการงบประมาณ ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับผู้ใช้บริการ ตลอดจนนโยบายองค์กรที่สังกัด เช่นกระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน 2) ***การดูแลสุขภาพและช่วยเหลือกันของคนในชุมชน***เกิดขึ้นจากความพยายามของคนในชุมชนในการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกันและการผลักดันของหน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพชุมชนเรื่องการดูแลสุขภาพ ซึ่งผู้ที่เป็นเจ้าภาพหลักของกิจกรรมกลุ่มนี้คือ คนในครอบครัวและญาติ อาสาสมัครประเภทต่างๆ (เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข อาสานมแม่ อาสาสมัครดูแลคนพิการ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อาสากู้ชีพ) ตลอดจนเพื่อนบ้านและแกนนำ โดยผู้นำชุมชนสนับสนุนผู้ดำเนินการให้การดูแลกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งก็ทำหน้าที่ดูแลกันเองได้ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง กลุ่มเยาวชน กลุ่มเยาวชนอาสา กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี กลุ่มแกนนำแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นต้นรูปธรรมการดูแลและช่วยเหลือกันของคนในชุมชนเช่น การเยี่ยมบ้านผู้ป่วย การให้การช่วยเหลือผู้ป่วยและคนพิการในกรณีช่วยตนเองไม่ได้หรือได้น้อย การเป็นอาสาสมัครดูแลและช่วยเหลือคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเรื้อรังที่บ้าน แม่และเด็กทารก เป็นต้น 3) ***การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนให้สร้างงานที่กระทบสุขภาพ***ออกแบบการทำงานและจัดการเพื่อให้เกิดการดูแลคนกลุ่มสำคัญในชุมชนตามบริบทของพื้นที่ ได้ด้วยภารกิจและทรัพยากรที่มี และทำงานเชื่อมประสานกับกลุ่มทางสังคม องค์กรในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการดูแลและช่วยเหลือกันได้อย่างครอบคลุม

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	โดยเจ้าภาพหลักคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ (ผู้ใหญ่บ้าน กำนันประธานชุมชน กรรมการชุมชน) และหน่วยงานจากภายนอกชุมชน
นวัตกรรมด้านการดูแลสุขภาพ	เป็นการออกแบบโดยชุมชนเป้าหมายเพื่อจัดการปัญหาและความต้องการเชิงประเด็น (แบบเดี่ยว) และเป็นการออกแบบการทำงานแบบบูรณาการ (แบบรวม)เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มวัยให้ดีขึ้น โดยนวัตกรรมที่ออกแบบ เป็นได้ทั้งงานใหม่ เป็นงานที่พัฒนาต่อเนื่องจากงานเดิม เป็นงานและกิจกรรมที่เสริมศักยภาพคนทำงาน และอาจเป็นการทำงานที่เชื่อมประสานกับงานอื่นที่มีในชุมชน งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่ได้รับการพัฒนา ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม สามารถเรียกได้ว่า งานและกิจกรรมเหล่านั้น คือ “นวัตกรรมด้านการดูแลสุขภาพ”
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2559).การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา ระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุนสุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน. **เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี 2559 (Prince Mahidol Award Conference 2016)**วันที่ 26 มกราคม 2559ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์

2. Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะ<u>ด้านสุขภาพ</u>
ดังรายละเอียด

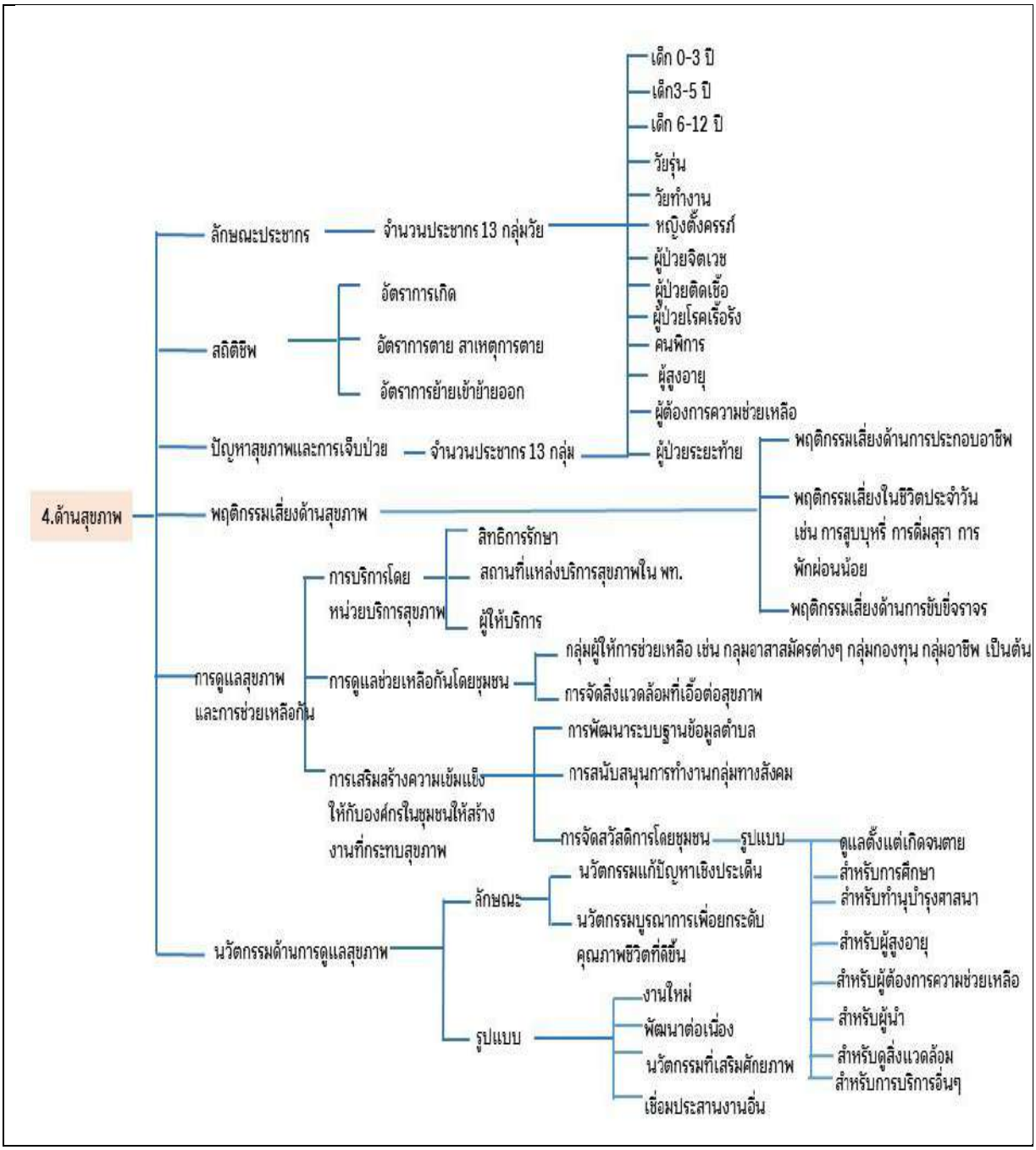

แผนภาพที่ 1.4 แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะ<u>ด้านสุขภาพ</u>

3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสุขภาพ

ตารางที่ 1.5แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสุขภาพ

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสุขภาพ มีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
1. ลักษณะประชากร	- จำนวนประชากร 13 กลุ่มวัย แยกเพศ และรายหมู่บ้าน - อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต - รพ.ชุมชน - ศสมช. - อื่นๆ(ระบุ) **กระบวนการ** - จัดทำข้อมูลสำรวจข้อมูลประชากร	- กลุ่ม อสม. - อื่นๆ(ระบุ) **กระบวนการ** - ช่วยเก็บข้อมูลทะเบียนราษฎร์	- กองทะเบียน อปท. - อื่นๆ(ระบุ) **กระบวนการ** - ทำฐานข้อมูลประชากร	- การจัดทำข้อมูลด้านสุขภาพ การขึ้นทะเบียน - อื่นๆ(ระบุ)	- ฐานข้อมูลประชากร 13 กลุ่มประชากร - ฐานข้อมูลประชากรจำแนกตามเพศ - อื่นๆ(ระบุ)	-	F1 ส่วนที่ 4	ทะเบียนราษฎร์ อำเภอ
2. สถิติชีพ	- อัตราการเกิด - อัตราการตาย สาเหตุการตาย - อัตราการย้ายเข้าย้ายออก - อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต - รพ.ชุมชน - ศสมช. - อื่นๆ(ระบุ) **กระบวนการ** - จัดทำข้อมูลสำรวจข้อมูลประชากร - วิเคราะห์ข้อมูล - นำใช้ข้อมูล	- กลุ่ม อสม. - กลุ่มแม่อาสา - อาสาสมัครดูแลเด็ก - อาสาสมัครนมแม่ **กระบวนการ** - ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล -	- กองทะเบียน อปท. - สสจ. - สสอ. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - อื่นๆ(ระบุ) **กระบวนการ** - ทำฐานข้อมูลประชากร	- การจัดทำข้อมูลด้านสุขภาพ การขึ้นทะเบียน - การนำใช้ข้อมูล	- มีฐานข้อมูลสถิติชีพที่เป็นปัจจุบัน	-	- F1 ส่วนที่ 4	- ข้อมูลจาก รพ.สต.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
2. ปัญหาสุขภาพและการเจ็บป่วย	**2.1 เด็กอายุ 0-3 ปี** - จำนวนเด็กมีปัญหาการพร่องโภชนาการ/ขาดสารอาหาร - ข้อมูลสถานะสุขภาพเด็ก 0-3 ปี - รายชื่อผู้ปกครองดูแลเด็ก - อัตราการเกิดโรคติดต่อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน - อุบัติการณ์ป่วยด้วยโรคติดต่อ - ข้อมูลทารกแรกเกิดที่มี นน.น้อยกว่า 25,000 กรัม - อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต - รพ.ชุมชน **กระบวนการ** - ฝึกอบรมอาสาสมัครในชุมชน - พัฒนาศักยภาพแม่	- กลุ่ม อสม. - ปราชญ์ชาวบ้าน - เครือข่ายผู้ปกครอง - อาสาสมัครดูแลเด็ก **กระบวนการ** - ถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา	อปท. **กระบวนการ** - พัฒนาให้เกิดข้อบัญญัติเพื่อการดูแลเด็ก - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ	- การฝึกอบรม - ปรับสภาวะแวดล้อม - ตัดตั้งศูนย์บริการ ศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลให้ดูแลเด็ก - อื่นๆ(ระบุ)	- ข้อมูลเด็กมีปัญหาการพร่องโภชนาการ/ขาดสารอาหาร - ข้อมูลสถานะสุขภาพเด็ก 0-3 ปี - รายชื่อผู้ปกครองดูแลเด็ก - อัตราการเกิดโรคติดต่อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน - อุบัติการป่วยด้วยโรคติดต่อ - ทารกแรกเกิดที่มี นน.น้อยกว่า 2,500 กรัม	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต. อสม.
	2.2 เด็ก 3-5 ปี - ข้อมูลเด็กมีพัฒนาการช้า	- รพ.สต - รพ.ชุมชน **กระบวนการ**	- กลุ่ม อสม. - ปราชญ์ชาวบ้าน - เครือข่ายผู้ปกครอง	- อปท. - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก **กระบวนการ**	- การฝึกอบรม - ปรับสภาวะแวดล้อม	- กิจกรรม - มีพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต. อสม. ศพด. - ข้อมูลการแจกเบี้ยคนพิการ

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- จำนวนเด็กมีปัญหาด้านการรับรู้ - เด็กพร่องโภชนาการและโภชนาการเกิน - กลุ่มองค์กรดูแลเด็ก - ปัญหาสุขภาพในช่องปาก - มีพื้นที่สร้างการเรียนรู้ - อื่นๆ(ระบุ)	- ฝึกอบรมอาสาสมัครในชุมชน - พัฒนาศักยภาพแม่	- อาสาสมัครดูแลเด็ก **กระบวนการ** -ถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา	- พัฒนาให้เกิดข้อบัญญัติเพื่อการดูแลเด็ก - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ	- ตัดตั้งศูนย์บริการ ศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - ผู้ปกครองผู้ดูแลให้ดูแลเด็ก - อื่นๆ(ระบุ)	- มีฐานข้อมูลด้านสุขภาพของเด็ก 3-5 ปี - ข้อมูลแสดงภาวะโภชนาการของเด็ก - ข้อมูลปัญหาสุขภาพในช่องปาก			
	2.3 เด็ก 6-12 ปี - ปัญหาโภชนาการ - ปัญหาโรคทางทันตกรรมโรคอ้วน - จำนวนเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ - การได้รับวัคซีนมาตรฐาน - การสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ - อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต - รพ.ชุมชน **กระบวนการ** - ฝึกอบรมอาสาสมัครในชุมชน - พัฒนาศักยภาพแม่	- กลุ่ม อสม. - ปราชญ์ชาวบ้าน - เครือข่ายผู้ปกครอง - อาสาสมัครดูแลเด็ก **กระบวนการ** -ถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	- อปท. - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก **กระบวนการ** - พัฒนาให้เกิดข้อบัญญัติเพื่อการดูแลเด็ก - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ	- การฝึกอบรม - ปรับสภาวะแวดล้อม - ติดตั้งศูนย์บริการ ศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - ผู้ปกครองดูแลให้ดูแลเด็ก - อื่นๆ(ระบุ)		- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต. อสม. โรงเรียนในพื้นที่

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	2.4 เยาวชน - จำนวนกลุ่มเยาวชนในชุมชน - จำนวนกลุ่มทางสังคมที่เกิดข้อง - ปัญหาสารเสพติดในเยาวชน - การเจ็บป่วยที่พบ - บ่อยในเด็กและเยาวชน - จำนวนกลุ่มทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเยาวชน - การพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ - จำนวนเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ - อื่นๆ(ระบุ)	- โรงเรียนอบรมให้ความรู้พัฒนาศักยภาพการดูแลตนเองแก่เยาวชน - รพ.สต. ให้ความรู้เรื่องการดูแลตนเอง,ให้การสนับสนุน - กศน.ให้ความรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพ	- กลุ่มเด็กและเยาวชน - อสม. - กลุ่มยุวจิตอาสา - กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน - กลุ่ม - อสม.น้อย	- อปท.จัดทำแผนข้อบัญญัติด้านการดูแลเด็กและเยาวชน - อปท.จัดงบประมาณสนับสนุนกลุ่มเยาวชน	- การฝึกอบรมปรับสภาวะแวดล้อม - การพัฒนาทักษะ - การจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อ - จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - การจัดทำข้อตกลงข้อบัญญัติ - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนกลุ่มเยาวชน - ฐานข้อมูลสถานะสุขภาพเยาวชน - อื่นๆ(ระบุ)	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต.โรงเรียน
	2.5 วัยทำงาน - กลุ่มอาชีพลักษณะอาชีพ - โรคที่เกิดจากการทำงาน เช่น ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ	- พม. สนับสนุนการประกอบอาชีพ	- อสม. - กลุ่มอาชีพ - กลุ่มเกษตรอินทรีย์	- อปท. - ภาคเอกชน	- การพัฒนาทักษะ - การจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อ - จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน	- จำนวนและลักษณะกลุ่มอาชีพ - สถานะสุขภาพโรคที่	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	-	- ข้อมูลจากรพสต.พม.เกษตรตำบล -

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	โรคเครียด พฤติกรรมเสี่ยง - ข้อมูลแหล่งทุนในกรประกอบอาชีพ - ข้อมูลการได้รับสวัสดิการ - อื่นๆ(ระบุ)	- ส่งเสริมอาชีพ - กศน.อบรมให้ความรู้เพื่อการสร้างอาชีพสร้างรายได้			- จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - การจัดทำข้อตกลงข้อบัญญัติ - อื่นๆ(ระบุ)	เกิดจากการทำงาน - จำนวนสวัสดิการที่จัดให้วัยทำงาน			
	2.6 หญิงตั้งครรภ์ - จำนวนหญิงตั้งครรภ์ - หญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยง เช่น อายุน้อย อายุมาก - สัดส่วนหญิงมีครรภ์ที่มีภาวะโลหิต จาง - หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ได้ฝากครรภ์ - ระบบสวัสดิการดูแลหญิงตั้งครรภ์ - อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต. ให้การดูแลด้านสุขภาพเสริมศักยภาพการดูแลตนเองและบุตร	- อสม. - กลุ่มแม่อาสา	- อปท.	- การพัฒนาทักษะ - การจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อ - จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - การจัดทำข้อตกลงข้อบัญญัติ - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนระบบการดูแลหญิงตั้งครรภ์โดยชุมชน - จำนวนสวัสดิการที่จัดให้หญิงตั้งครรภ์ - ข้อมูลสถานะสุขภาพหญิงตั้งครรภ์	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต. อสม.
-	**2.7 ผู้สูงอายุ** - จำนวนผู้สูงอายุ - จำนวนผู้สูงอายุทั่วไป (ไปมาได้เอง)	- รพ.สต. - การก่อตั้งชมรมเกี่ยวกับการดูแล	- กลุ่มชมรมผู้สูงอายุ - แกนนำกลุ่มผู้สูงอายุ	- อปท. - การออกแบบระบบบริการที่พัฒนาศักยภาพ	- การพัฒนาทักษะ - การจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะ	- ข้อมูลสถานะผู้สูงอยุกลุ่มต่างๆในชุมชน - จำนวนกลุ่มกองทุน	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต. อสม.พม. - ข้อมูลการแจกเบี้ยคนพิการ

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- จำนวนผู้สูงอายุที่ป่วยติดบ้าน - จำนวนผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียง - จำนวนผู้สูงอายุต่างด้าว - จำนวนผู้เตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุ (50 ปีขึ้นไป) - จำนวนผู้สูงอายุที่ป่วยเรื้อรัง - จำนวนผู้สูงอายุที่พิการ - จำนวนผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งหรืออยู่บ้านตามลำพัง - จำนวนผู้สูงอายุที่ไม่มีสัญชาติหรือต่างด้าว - จำนวนผู้สูงอายุที่ไม่มีสวัสดิการ - จำนวนผู้สูงอายุที่เร่ร่อน - อัตราตายด้วยโรคที่สำคัญในผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุ เช่น Day care service - รพช. หน่วยงานในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือ เช่น อบรม อผส. อสม. - พม. กำหนดงบประมาณด้านเบี้ยผู้สูงอายุ	- การออกแบบกิจกรรมหรือบริการที่เหมาะกับความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ - กลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อพมก. รร.ผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุ เช่น โรงงเรียนผู้สูงอายุ - -ปรับสภาวะแวดล้อมสภาพบ้าน	- จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - พัฒนาและนำใช้ข้อมูลโดยคนในชุมชน - การจัดทำกติกาข้อตกลงข้อบัญญัติ - อื่นๆ(ระบุ)	สวัสดิการในการดูแลผู้สูงอายุ - การจัดสภาวะแวดล้อม			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- โรคเรื้อรังในผู้สูงอายุ - สวัสดิการการดูแลผู้สูงอายุ - จำนวนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง - ผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น ผู้สูงอายุที่ ติดบ้าน ติดเตียง - กองทุนในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ - อื่นๆ(ระบุ)								
	2.8 ผู้ป่วยติดเชื้อ - จำนวนผู้ติดเชื้อ HIV - การได้รับการรักษา - การจัดสวัสดิการ - การเข้าถึงบริการ - กลุ่มองค์กรที่ช่วยสนับสนุนการดูแล - โอกาสการเข้าร่วมกิจกรรม - กลุ่มที่ให้การช่วยเหลือดูแลผู้ติดเชื้อ - อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต. (จัดระบบบริการสุขภาพทั้งด้านร่างกายและการให้คำปรึกษา เช่น ศูนย์ให้คำปรึกษา) - รพช. (จัดระบบบริการสุขภาพทั้งด้าน	- อสม.เยี่ยมบ้านจิตอาสา - กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน	- อปท. สนับสนุนการจ้างงาน การฝึกอาชีพ อาชีพ	- การพัฒนาทักษะ - จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - การจัดทำแผนสนับสนุนการดูแล - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนกลุ่มกองทุนสวัสดิการในการดูแลผู้ติดเชื้อ	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
		ร่างกายและการให้คำปรึกษา เช่น คลีนิกตะวัน)							
	2.9 ผู้ป่วยจิตเวช - จำนวนผู้ป่วยจิตเวชที่ต้องการ - ข้อมูลผู้ป่วยจิตเวชที่ต้องการการฟื้นฟู - จำนวนผู้ดูแลศักยภาพผู้ดูแลการเข้าถึงบริการ - อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต. จัดระบบบริการการดูแลผู้ป่วยจิตเวช/ จัดการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแล - รพช.	- อสม. - จิตอาสา - กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนให้การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวช	- อปท. - จัดทำแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวช	- การพัฒนาทักษะ - การจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อ - จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - การจัดทำข้อตกลงข้อบัญญัติ - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนกลุ่มกองทุนสวัสดิการในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช - จำนวนผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวช - จำนวนผู้ป่วยจิตเวชประเภทต่างๆ	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต. อสม.
	2.10 ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง - อัตราป่วยด้วยโรคเรื้อรัง - ข้อมูลการเข้าถึงบริการ - ข้อมูลผู้ดูแล - ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการดูแล	- รพ.สต. - รพช. - อื่นๆ(ระบุ)	- อสม. - จิตอาสา - กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน - อื่นๆ(ระบุ)	- อปท.	- การพัฒนาทักษะ - การจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อ - จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ	- จำนวนระบบบริการและสวัสดิการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง - จำนวนผู้ป่วยเรื้อรัง - จำนวนผู้ดูแล	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต. -

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- อื่นๆ(ระบุ)				- จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - การจัดทำข้อตกลงข้อบัญญัติ - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนแหล่งประโยชน์ที่เกี่ยวการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง			
	2.11 คนพิการ - ประเภทความพิการการได้รับสวัสดิการค่าใช้จ่ายดูแลกิจกรรมฟื้นฟู - อื่นๆ(ระบุ)	- รพ.สต. - รพช. - อื่นๆ(ระบุ)	- อสม. - จิตอาสา - กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน - อพมก. - อื่นๆ(ระบุ)	- อปท.	- การพัฒนาทักษะ - การจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อ - จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - การจัดทำข้อตกลงข้อบัญญัติ - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนระบบบริการและสวัสดิการดูแลพิการ - จำนวนผู้พิการ - จำนวนผู้ดูแล - จำนวนแหล่งประโยชน์ที่เกี่ยวการดูแลผู้พิการ	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต.พม. - ข้อมูลการแจกเบี้ยคนพิการ
	2.12 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ - จำนวนและประเภทของต้องการความช่วยเหลือ	- รพ.สต. - รพช. - อื่นๆ(ระบุ)	- อสม. - จิตอาสา - กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน - อพมก. - กลุ่มผู้สูงอายุ - อื่นๆ(ระบุ)	- อปท. - อื่นๆ(ระบุ)	- การพัฒนาทักษะ - การจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อ - จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ	- จำนวนระบบบริการและสวัสดิการดูแลผู้ต้องการความช่วยเหลือ	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต.พม. - ข้อมูลการแจกเบี้ยคนพิการ

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- จำนวนผู้ดูแลการได้รับสวัสดิการค่าใช้จ่ายดูแล - กิจกรรมฟื้นฟูทางด้านร่างกายและจิตใจ - อื่นๆ (ระบุ)				- จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - การจัดทำข้อตกลงข้อบัญญัติ - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนผู้ต้องการความช่วยเหลือ - จำนวนผู้ดูแล - จำนวนแหล่งประโยชน์ที่เกี่ยวการดูแลผู้ต้องการความช่วยเหลือ			
	2.13 ผู้ป่วยระยะท้าย - จำนวนของผู้ป่วยระยะสุดท้ายจำแนกตามการเจ็บป่วย - การดูแลในระยะสุดท้ายที่จัดการได้รับบริการ - การได้รับสวัสดิการค่าใช้จ่ายดูแล - อื่นๆ (ระบุ)	- รพ.สต. - รพช. - อื่นๆ(ระบุ)	- อสม. - จิตอาสา - กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน - อพมก. - กลุ่มผู้สูงอายุ - อื่นๆ(ระบุ)	- อปท. - วัด - อื่นๆ(ระบุ)	- การพัฒนาทักษะ - การจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อ - จัดตั้งศูนย์บริการศูนย์ประสานงาน - จัดตั้งกองทุนและสวัสดิการ - จัดทำระบบข้อมูลโดยคนในชุมชน - การจัดทำข้อตกลงข้อบัญญัติ - อื่นๆ(ระบุ)	- จำนวนบริการที่จัดให้กับผู้ป่วยระยะสุดท้ายและญาติ	-	- F2 ส่วนที่ 1	- ข้อมูลจากรพสต. -

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
3. พฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ	**3.1 พฤติกรรมเสี่ยงทั่วไป**เช่น การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ ไอออกกำลังกาย พักผ่อนน้อย เครียด กินอาหารรสจัด ใช้สารเสพย์ติด - พฤติกรรมเสี่ยงด้านการขับขี่ เช่น ขับรถด้วยความเร็วไม่คาดเข็มขัดนิรภัยไม่สวมหมวกนิรภัย - อื่นๆ(ระบุ) **3.2 พฤติกรรมเสี่ยงที่เกิดจากการทำงาน**เช่น ใช้สารเคมีการเกษตรป้องกันไม่เหมาะสม เช่น ทำงานใกล้กับเครื่องจักรกล, ทำงานที่เป็นอันตรายต่อสายตา, ทำงาน	- รพ.สต - รพ.ชุมชน - ศสมช. - อื่นๆ(ระบุ)	- กลุ่ม อสม. - อผส. - อพมก. - อสม.น้อย - อปพร. - หน่วยกู้ชีพกู้ภัย - อื่นๆ(ระบุ)	- กองสาธารณสุขของ อปท. - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน อื่นๆ(ระบุ)	- การจัดทำฐานข้อมูล - เพิ่มทักษะ - สร้างการเรียนรู้ - การจัดตั้งศูนย์ด้านอุบัติเหตุ	- ฐานข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงของคนในชุมชน	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.2	- F1 ส่วนที่ 3 - F2 ส่วนที่ 1	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	ในลักษณะยืนหรือนั่งในท่าเดิมนานๆ, ทำงานบริเวณที่มีอากาศร้อนเย็นมากเกินปกติ - อื่นๆ(ระบุ) **3.3 พฤติกรรมเสี่ยงด้านการขับขี่** -อื่นๆ (ระบุ)								
4. การดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือดูแลกัน	**4.1 การบริการโดยหน่วยบริการสุขภาพ** - สิทธิการรักษา เช่น จำนวนผู้ที่ได้รับสิทธิการรักษา กองทุน เงินสนับสนุนสำหรับผู้มีรายได้น้อย - สถานที่แหล่งบริการสุขภาพในพท. - ผู้ให้บริการ เช่น สัดส่วนกำลังคนด้านสุขภาพ ของบุคลากรในหน่วย	- รพ.สต - รพ.ชุมชน - ศสมช. - อื่นๆ (ระบุ)	- กลุ่ม อสม. - อผส. - อพมก. - อสม.น้อย - อปพร. - หน่วยกู้ชีพกู้ภัย - อื่นๆ (ระบุ)	- กองสาธารณสุขของ อปท. - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- จัดให้มีศูนย์ประสานงานของชุมชน - สร้างเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินหรือต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วนระหว่างกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่และเครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพ	- ฐานข้อมูลเรื่องสิทธิการรักษา - จำนวนผู้ให้บริการต่อผู้รับบริการ - จำนวนแหล่งบริการสุขภาพ	- RECAP ป.1 ตารางที่ 1.2	-F1 ส่วนที่ 3 - F2 ส่วนที่ 1	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	บริการในพื้นที่, อัตราส่วนบุคลากรต่อประชากร, จำนวนหน่วยบริการ เช่น รพ.ของรัฐ รพ.ชุมชน คลินิก ร้านขายยา ศสมช. เป็นต้น -อื่นๆ (ระบุ)								
	4.2 การดูแลช่วยเหลือกันโดยชุมชน - ลักษณะการช่วยเหลือโดยชุมชน, - จำนวนกลุ่มผู้ให้การช่วยเหลือ เช่น อสม. อผส. อพมก. กลุ่มยุวจิตอาสา กลุ่มอาสาปันสุข เป็นต้น - ข้อมูลการจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ - อื่นๆ (ระบุ)	- รพ.สต - รพ.ชุมชน - ศสมช. - อื่นๆ (ระบุ)	- กลุ่ม อสม. - กลุ่ม อผส. - กลุ่ม - อพมก. - อสม.น้อย - อปพร. - หน่วยกู้ชีพกู้ภัย - ชมรมผู้สูงอายุ - กลุ่มเยาวชน - อื่นๆ (ระบุ)	- กองสาธารณสุขของ อปท. - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- จัดให้มีศูนย์ประสานงานของชุมชน - การวางแผนสนับสนุนงบประมาณ - การสร้างและพัฒนาอาสาสมัคร - การจัดตั้งกองทุนในการดูแลช่วยเหลือกลุ่มประชากรเป้าหมาย - - สร้างเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินหรือต้องการ	- จำนวนรูปแบบกิจกรรม การช่วยเหลือกันโดยชุมชน - จำนวนกลุ่มองค์กรที่ให้การช่วยเหลือประชาชนในชุมชน	- RECAP ป.2 ตารางที่ 2.4	- F1 ส่วนที่ 3 - F2 ส่วนที่ 1	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
					ความช่วยเหลือเร่งด่วนระหว่างกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่และเครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพ - -สร้างเยาวชนอาสาสมัครร่วมให้การดูแลสุขภาพ				
	- การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนให้สร้างงานที่กระทบสุขภาพ - ข้อมูลจัดทำระบบฐานข้อมูลตำบล - ข้อมูลการสนับสนุนการทำงานของกลุ่มทางสังคม - ข้อมูลการจัดสวัสดิการโดยชุมชนจำนวนและลักษณะกองทุน เช่น กองทุนผู้สูงอายุ กองทุนผู้พิการ กองทุน	- รพ.สต. - รพช. - อื่นๆ (ระบุ)	- กลุ่มผู้สูงอายุ - กลุ่มผู้พิการ - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - อื่นๆ (ระบุ)	- การจัดตั้งกองทุน - แนวทางระดมทุน - สร้างการมีส่วนร่วม - - อื่นๆ	- จำนวนและลักษณะกองทุน - ลักษณะสวัสดิการ - จำนวนผู้ได้รับ	- RECAP ป.1 ตารางที่ 1.2	- F1 ส่วนที่ 3 - F2 ส่วนที่ 1	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	สวัสดิการชุมชน กองทุนอาหาร กองทุนข้าวสาร เป็นต้น - ลักษณะสวัสดิการ - จำนวนผู้ได้รับ - อื่นๆ (ระบุ)								
5. นวัตกรรมด้านสุขภาพที่เป็นการออกแบบโดยชุมชน	- จำนวนลักษณะและกลุ่มเป้าหมาย - ประเภทนวัตกรรม นวัตกรรมทั้งเป็นนวัตกรรมใหม่ นวัตกรรมที่เป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากงานเดิม นวัตกรรมที่เสริมศักยภาพการทำงานและนวัตกรรมที่เป็นลักษณะการเชื่อมประสานงานอื่นๆ - อื่นๆ (ระบุ)	- รพ.สต. - รพช. - อื่นๆ	- โรงเรียนพ่อแม่ครอบครัวอบอุ่น - ธนาคารน้ำนม - 3 ไม่ (ไม่เติม ไม่จิ้ม ไม่ปรุง), - ปิงปอง 7 สี, - งานบุญปลอดเหล้า (ศพ แต่ง บวช) - กลุ่มผู้สูงอายุและการติดธง 3 สีหน้าบ้านผู้สูงอายุ - อสม. - กลุ่มแม่บ้านอื่นๆ	- โรงเรียน - วัด - อปท. - ภาคเอกชน - อื่นๆ	- วิเคราะห์วางแผนการพัฒนานวัตกรรม - นำเสนอรูปธรรมการพัฒนา	- จำนวนและลักษณะของ	- RECAP ป.4 ตารางที่ 4.1	-	-

4. แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลด้านสุขภาพ

จากองค์ประกอบข้อมูลการจัดการตนเองด้านสุขภาพ ขอบเขตแนวคิด การจำแนกประเภทของข้อมูล และผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีในชุมชน เช่น RECAP TCNAP ข้อมูลกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากกลุ่มทางสังคมต่างๆ จากรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือจากเวทีการประชุมต่างๆ เป็นต้น สามารถสรุปแนวทางในการนำเสนอข้อมูลแสดงสถานะตำบลด้านสุขภาพ โดยจำแนกตามองค์ประกอบและแสดงข้อมูลที่ได้ในเชิงปริมาณจาก TCNAP และแนวทางการจัดการโดยใช้ทุนทางสังคมซึ่งเป็นข้อมูลจาก RECAP ดังนี้

4.1*แสดงข้อมูลจำนวน 13 กลุ่มประชากรgเป้าหมาย*ได้แก่ เด็กอายุ0-3 ปี, เด็กอายุ 3-5 ปี ,เด็กอายุ 6-12 ปี,วัยรุ่น,วัยทำงาน, หญิงตั้งครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้ป่วยติดเชื้อ, ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, คนพิการ, ผู้ต้องการความช่วยเหลือและผู้ป่วยระยะท้าย เป็นรายหมู่บ้านและสรุปเป็นภาพรวมตำบล *(อาจเป็นเพศหญิงและชายและแสดงในตาราง)*

4.2*แสดงข้อมูลสถิติชีพ* อัตราการเกิด ตาย สาเหตุการตาย อัตราการย้ายเข้าออกในพื้นที่

4.3*แสดงข้อมูลจำนวนปัญหาและความต้องการและพฤติกรรมเสี่ยงของแต่ละกลุ่มประชากร* เป็นรายหมู่บ้านและสรุปเป็นภาพรวมตำบล *(อาจเป็นเพศหญิงและชายและแสดงในตาราง)* โดยพฤติกรรมเสี่ยงสามารถแบ่งตามประเด็น

4.4*สำหรับศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น* ต้องแสดงจำนวนของกลุ่มประชากรเป้าหมายอย่างละเอียด เช่น

4.4.1 ประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ ให้แสดงข้อมูลดังนี้

- **กลุ่มตามอายุและระบบการแจกเบี้ยผู้สูงอายุ** ประกอบด้วย เตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุ (50-59 ปี)สูงอายุวัยต้น 60-69 ปี สูงอายุวัยกลาง 70-79 ปี สูงอายุวัยปลายตั้งแต่ 80-89 ปีและกลุ่ม 90 ปีขึ้นไป
- **กลุ่มตามสภาพการช่วยเหลือดูแลตนเองได้ (60 ปีขึ้นไป)**ประกอบด้วย กลุ่มไปมาได้ (ติดสังคม) กลุ่มติดบ้าน กลุ่มติดเตียง หรือกลุ่มไปไหนมาไหนได้ กลุ่มพอไปพอมาได้ กลุ่มไปไหนไม่ได้ไกล กลุ่มไปไหนไม่ได้และอื่นๆ
- **กลุ่มตามสถานะการอยู่อาศัยและการได้รับการช่วยเหลือดูแล(60 ปีขึ้นไป)** ประกอบด้วย อยู่ร่วมกับลูกหลานหรือเครือญาติ อยู่ร่วมกับผู้สูงอายุด้วยกัน อยู่อาศัยเพียงลำพัง เป็นผู้ให้การดูแลคนอื่นในครอบครัวที่พิการหรือเจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตนเองได้จำกัด ถูกทอดทิ้งยากจนขาดสิทธิ์ ถูกกระทำรุนแรงและอื่นๆ
- **กลุ่มโรคเรื้อรัง(60 ปีขึ้นไป)**ประกอบด้วย โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคเอดส์ โรค วัณโรค โรคหลอดเลือดในสมองอุดตันหรือแตก (มีความพิการสโตร๊ก)โรคไตและอื่นๆ
- **กลุ่มทางด้านสุขภาพจิต(60 ปีขึ้นไป)** ประกอบด้วย ความเครียด ภาวะซึมเศร้า โรคจิต โรคติดสุราเรื้อรัง โรคอารมณ์แปรปรวน และอื่นๆ

4.4.2 *ประเด็นการควบคุมการบริโภคยาสูบ* แสดงเป็นนักสูบหน้าใหม่ นักสูบหน้าเดิม และผู้ได้รับผลกระทบเป็นต้น

4.5การดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือดูแลกัน *แสดงข้อมูลแยกตามเจ้าภาพการดูแลสุขภาพ* ดังนี้

4.5.1 *การบริการสุขภาพในชุมชนโดยหน่วยบริการสุขภาพ*แสดงให้เห็นข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการรักษา จำนวนบุคลากรของหน่วยบริการทั้งที่อยู่ประจำและการเวียนจากรพ.ชุมชนหรือรพ.จังหวัดที่มาให้บริการประชาชนในพื้นที่และ ลักษณะการให้บริการ จำนวนผู้รับบริการ

4.5.2 *การดูแลสุขภาพและช่วยเหลือกันของคนในชุมชน*แสดงให้เห็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทภาคประชาชนในการร่วมดูแลสุขภาพ เช่น จำนวนของกลุ่มอาสาลักษณะการช่วยเหลือดูแลทั้งเป็นลักษณะอาสาลงแรงและการระดมทุน และการจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพของกลุ่มประชากร*และ*

4.5.3 *การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนให้สร้างงานที่กระทบสุขภาพ* แสดงให้เห็นข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจอปท.ในการหนุนเสริมกลุ่มทางสังคมให้สามารถร่วมช่วยเหลือดูแลสุขภาพประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม และการทำงานเชื่อมประสานกับผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้านกำนัน และหน่วยงานจากนอกพื้นที่เข้าร่วมดูแลตามบทบทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน

4.6นวัตกรรมด้านสุขภาพที่เป็นการออกแบบโดยชุมชน แสดงข้อมูลที่เป็นลักษณะนวัตกรรมเพื่อจัดการปัญหาและความต้องการตามกลุ่มประชากร หรือนวัตกรรมบูรณาการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้ดีขึ้น ประเภทนวัตกรรมนวัตกรรมทั้งเป็นนวัตกรรมใหม่ นวัตกรรมที่เป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากงานเดิม นวัตกรรมที่เสริมศักยภาพการทำงานและนวัตกรรมที่เป็นลักษณะการเชื่อมประสานงานอื่นๆ เช่น นวัตกรรมสำหรับเด็กอายุ 0-3 ปี ได้แก่ โรงเรียนพ่อแม่ ธนาคารน้ำนม นวัตกรรมสำหรับการลดพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ 3 ไม่ (ไม่เติม ไม่จิ้ม ไม่ปรุง),ปิงปอง 7 สี, งานบุญปลอดเหล้า (ศพ แต่ง บวช) เป็นต้น

4.7แสดงแนวทางในการจัดการปัญหาและความต้องการของประชากรรายกลุ่มโดยแสดงให้เห็นการทำงานประสานหรือหนุนเสริมของ 4 องค์กรหลัก(ภาคประชาชน ท้องที่ ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน) หรืออาจแสดงแนวทางการจัดการการดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือคนในชุมชน 3 ลักษณะตามเจ้าภาพผู้ดำเนินการได้แก่ *(1) การบริการสุขภาพในชุมชนโดยหน่วยบริการสุขภาพ (2)การดูแลสุขภาพและช่วยเหลือกันของคนในชุมชนและ(3)การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนให้สร้างงานที่กระทบสุขภาพ* ที่ทำโดยอปท.และฝ่ายปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เช่น การจัดการปัญหาเด็กอายุ 0-3 ปี จำนวน 2 คน อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นผู้สูงอายุแนวทางในการจัดการคือ **รพสต.และอสม.**ร่วมดูแลพัฒนาการ ติดตามการเจริญเติบโตและการได้รับวัคซีนป้องกันโรค **อปท.**ร่วมดูด้วยการสนับสนุนให้**กลุ่มแม่อาสา**ร่วมดูแลและมีการจัดทำ**ธนาคารน้ำนม**และอปท.ดูแลต่อเนื่องด้วยการ**จัดสวัสดิการทางด้านการศึกษา**รับส่งเด็กไป**ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก** และ**จัดสวัสดิการแก่ผู้ปกครองที่เป็นผู้สูงอายุโดยให้กลุ่มอาชีพ**ร่วมสนับสนุนการสร้างอาชีพ เป็นต้น

1.5 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ (Healthy Community Profile)	ด้านการเมืองการปกครอง

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านการเมืองการปกครอง

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านการเมืองการปกครอง จากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านการเมืองการปกครอง ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมืองการปกครอง	**การจัดการตนเองด้านการเมืองการปกครองของชุมชนท้องถิ่น มีแนวทางในการสร้างความสงบ อยู่รวมกันอย่างเป็นสุข อันประกอบด้วย** 1. **การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน** เป็นกระบวนการให้คนมีส่วนร่วมด้วย การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข ร่วมเรียนรู้ ร่วมตัดสินใจ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงคะแนน การแสดงความคิดเห็นในเวทีประชุมต่างๆ ของชุมชน การเปิดโอกาสให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมงานบุญ ประเพณี งานอาสาของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือ อันนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของ 2. **การปกครองที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข** มีทั้งการจัดการความขัดแย้ง ที่เป็นวิธีการลดความขัดแย้งของคนในชุมชมหรือระหว่างชุมชน หรือการมีช่องทางสำหรับการร้องเรียน มีการสร้างข้อตกลงกฎ กติกา ระเบียบข้อบังคับ เพื่อการป้องกันมิให้เกิดและลดความรุนแรงของความขัดแย้ง รวมทั้งการจัดให้มีระบบการไกล่เกลี่ยของชุมชนโดยมีบุคคลที่ชุมชนยอมรับ เชื่อมั่นและศรัทธาร่วมไกล่เกลี่ยความขัดแย้งด้วย 3. **สิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ในชุมชน** เป็นการจัดการให้ประชาชนสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งประโยชน์ในชุมชนได้อย่างเท่าเทียม เสมอภาค โดยคำนึงถึงข้อจำกัดในการใช้ ของแต่ละกลุ่มวัย และสนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของด้วยการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรและดูแลแหล่งประโยชน์ในพื้นที่ ส่วนการปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพ เช่นสวนสาธารณะ สนามกีฬา ลานออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น การปรับสภาพจุดเสี่ยงในชุมชน เป็นต้น ล้วนเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงตามสิทธิที่พึงมีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น 4. **การสื่อสาร** เป็นกระบวนการสำหรับการแลกเปลี่ยนสารเป็นการแจ้งข่าว นำเสนอหรือชักจูงใจ เพื่อการร่วมตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการสร้างความชอบธรรมในการกระทำหรือตัดสินใจ รูปแบบการสื่อสารมีทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ช่องทางและรูปแบบการสื่อสาร ล้วนส่งผลต่อการเกิดประสิทธิภาพของการสื่อสาร
เอกสารอ้างอิง	สมพร ใช้บางยาง. 2558. **บทความพิเศษพลังพลเมืองร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่.** หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ประจำวันที่13กุมภาพันธ์2556.เข้าถึงเมื่อ 4กรกฎาคม 2558จาก http://www.ryt9.com/s/tpd/1588527.

2. **Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะ<u>ด้านการเมืองการปกครอง</u>**
ดังรายละเอียด

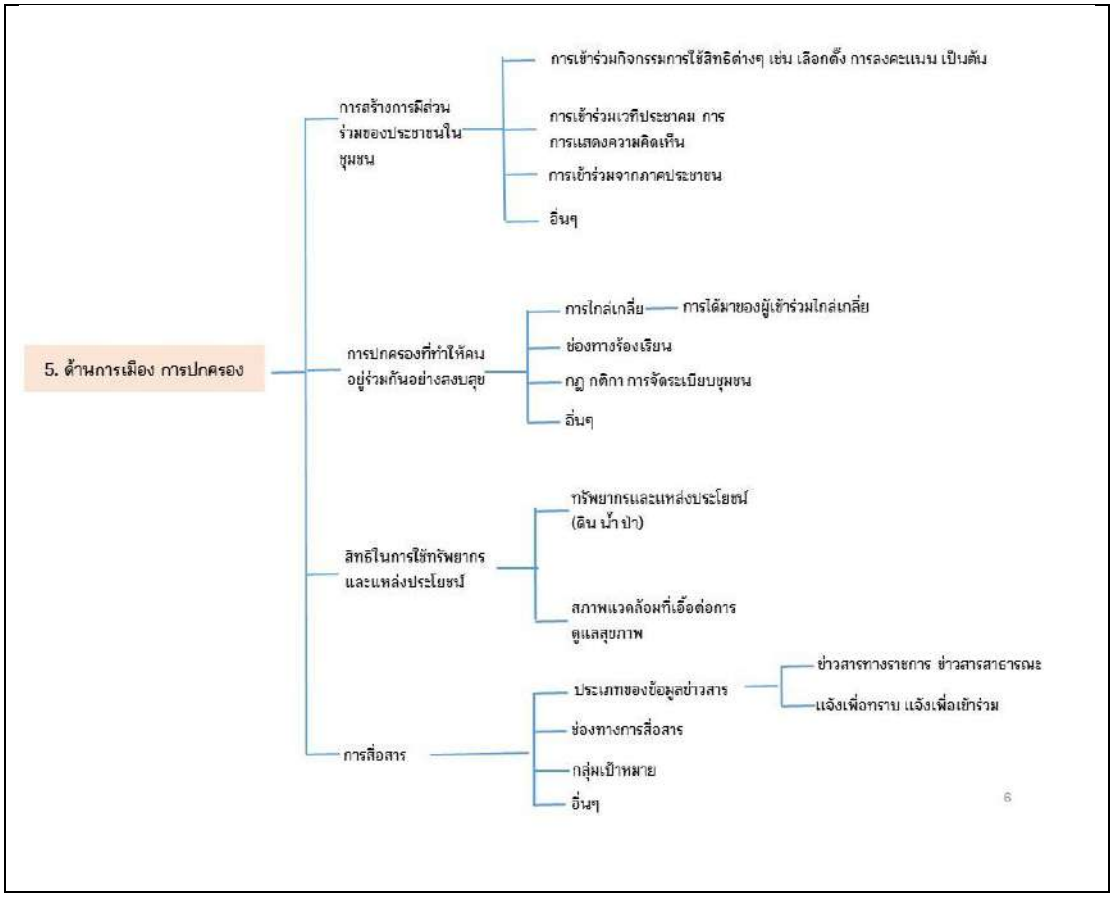

แผนภาพที่ 1.5แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะ<u>ด้านการเมือง การปกครอง</u>

3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านการเมืองการปกครอง

ตารางที่ 1.6แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านการเมืองการปกครอง

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านการเมืองการปกครองมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
1. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน	- จำนวนคนเข้าร่วมใช้สิทธิเลือกตั้ง - การเข้าร่วมประชุมเวทีประชาคม การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจัดทำแผนชุมชน - การเข้าร่วมตรวจสอบงานของ อปท. เป็นต้น - สัดส่วนของกลุ่มประชากรเป้าหมายเข้าร่วมประชุมตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง - อื่น ๆ (ระบุ)	- รพสต. ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา หรือขอมติ - อื่น ๆ (ระบุ)	- อสม.อผส. - แกนนำกลุ่มทางสังคมต่างๆ ในชุมชน - ตัวแทนเยาวชน อื่น ๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต.สท. - ประธานชุมชน - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นๆ - อื่น ๆ (ระบุ)	- การสร้างการมีส่วนร่วมด้วยการจัดเวทีหรือกิจกรรม - อื่น ๆ (ระบุ)	- เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน - จำนวนคนในชุมชนเข้าใจและให้ความร่วมมือในการทำงาน - อปท.ความโปร่งใสในการทำงาน - มีการสร้างความเป็นพลเมือง - เกิดผู้นำ - อื่น ๆ (ระบุ)	- ข้อมูลจากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ ของ 4 องค์กรหลัก - ป.1 ตารางที่ 1.2 (ข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้านกำนัน) - อื่น ๆ (ระบุ)	- F 1 ส่วนที่ 5 - F 2 ส่วนที่ 7	- ข้อมูลสถิติจากกกต. เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
	เวทีประชาคม เช่น - จำนวนตัวแทนครัวเรือนเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ลงมติประจำเดือนของแต่ละหมู่บ้าน	- รพสต. ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา หรือขอมติ - อื่น ๆ (ระบุ)	- อสม.อผส. - แกนนำกลุ่มทางสังคมต่างๆ ในชุมชน - ตัวแทนเยาวชน - อื่น ๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต.สท. - ประธานชุมชน - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นๆ	- การสร้างการเรียนรู้ปัญหาและความต้องการของชุมชนด้วยการนำใช้ข้อมูลแสดงปัญหาและความต้องการ เช่น สถิติอุบัติเหตุ	- จำนวนตัวแทนครัวเรือนเข้าร่วมประชุม - เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	- ข้อมูลจากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ ของ 4 องค์กรหลัก - ป.1 ตารางที่ 1.2 (ข้อมูล	- F 1 ส่วนที่ 5 - F 2 ส่วนที่ 7	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงาน ภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- จำนวนคนเข้าร่วมรับฟังปัญหาและความต้องการของชุมชนและร่วมตกลง ออกแบบเพื่อจัดการกับปัญหานั้นๆ - อื่น ๆ (ระบุ)			- อื่น ๆ (ระบุ).....	ที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นต้น - การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาและความต้องการ - การสร้างกฎกติกา - อื่น ๆ (ระบุ)	- สร้างความเจ้าเป็นของให้คนในชุมชนร่วมจัดทำแผน - เป็นคณะกรรมการในการบริหาร - คนในชุมชนเข้าใจและให้ความร่วมมือในการทำงาน - อื่น ๆ (ระบุ)	จาก ผู้ใหญ่บ้านกำนัน) - อื่น ๆ (ระบุ)		
	ภาคประชาชน เช่น - จำนวนตัวแทนกลุ่มเฉพาะประเด็นเข้าร่วมประชุมจัดทำแผน ออกกฎ กติกาเกี่ยวกับงานและกิจกรรมของกลุ่ม เช่น จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมกำหนดนโยบายการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อใช้ในกิจกรรมทางด้านเกษตร เป็นต้น	- รพสต. ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา หรือขอมติ - อื่น ๆ (ระบุ)	- อสม.อผส. - แกนนำกลุ่มทางสังคมต่างๆ ในชุมชน - ตัวแทนเยาวชน อื่น ๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต.สท. - ประธานชุมชน - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นๆ - อื่น ๆ (ระบุ)	- การนำใช้ข้อมูล - การกำหนดนโยบายสาธารณะ - การสร้างระดมทุนเพื่อการช่วยเหลือกันในชุมชน - อื่น ๆ (ระบุ)	- จำนวนตัวแทนกลุ่มเฉพาะประเด็นเข้าร่วมประชุมจัดทำแผน - สร้างการมีส่วนร่วมโดยคนในชุมชนร่วมแก้ปัญหากับอปท. - สร้างความเป็นเจ้าของในการกำหนดกฎ กติกา	- ข้อมูลจากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ ของ 4 องค์กรหลัก - ป.1 ตารางที่ 1.2 (ข้อมูลจาก ผู้ใหญ่บ้านกำนัน) - อื่น ๆ (ระบุ)	- F 1 ส่วนที่ 5 - F 2 ส่วนที่ 7	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- จำนวนผู้สูงอายุเข้าร่วมประชุมหัวข้อเพื่อจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น - อื่น ๆ (ระบุ)					- จำนวนคนในชุมชนร่วมจัดการลดปัจจัยเสี่ยงและสร้างปัจจัยเสริมทางด้านสุขภาพ - จำนวนสวัสดิการที่จัดให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องการความช่วยเหลือ (ด้านสังคม) - อื่น ๆ (ระบุ)			
2. การปกครองที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข	- จำนวนช่องทางในการร้องเรียน - จำนวนคนที่ทำการไกล่เกลี่ย - กระบวนการคัดเลือกคนเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย - จำนวนเหตุการณ์ที่ต้องทำการไกล่เกลี่ย	- รพสต. ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาหรือขอมติ - อื่น ๆ (ระบุ)	- ปราชญ์ชาวบ้าน - คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำองค์กรชุมชน - อื่น ๆ (ระบุ)	- ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - อปท. - สอบต.สท. - ประธานชุมชน หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นๆ - อื่น ๆ (ระบุ)	- การเปิดเวทีหรือช่องทางให้คนร้องเรียน - การสร้างแนวทางหรือทางออกในการจัดการตนเอง - อื่น ๆ (ระบุ)	- การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องการความช่วยเหลือ (ด้านสังคม) - เกิดผู้นำเพิ่มในชุมชน	- ข้อมูลจากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ของ 4 องค์กรหลัก - ป.1 ตารางที่ 1.2 (ข้อมูลจาก	- F 1 ส่วนที่ 5 - F 2 ส่วนที่ 7	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- กระบวนการหรือแนวทางการช่วยเหลือสำหรับผู้ที่เดือนร้อน เช่น จากการทะเลาะวิวาท ขัดแย้งในหมู่เครือญาติ การกู้เงินนอกระบบ เป็นต้น - ข้อมูล กฎ กติกาชุมชน เพื่อจัดระเบียบชุมชน เช่น การห้ามนำสุราเข้าวัด เป็นต้น - อื่น ๆ (ระบุ)					- การสร้างผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง - อื่น ๆ (ระบุ)	ผู้ใหญ่บ้านกำนัน)		
3. สิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์	- ข้อมูลทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ในชุมชน เช่น ดิน น้ำ ป่า สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพ เป็นต้น - ข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการจัดการทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ชุมชน	- เกษตร - พัฒนากร - กรมชลประทาน - อื่นๆ	- กลุ่มทางสังคม เช่น กลุ่มอนุรักษ์ ดินน้ำป่า เป็นต้น กลุ่มปลูกป่า กลุ่มอาสาทำดี - อื่นๆ	- อปท. - ผู้นำชุมชน	- การจัดทำฐานข้อมูลและนำใช้เพื่อออกแบบใช้ประโยชน์จากทรัพยากร การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ - การรณรงค์ - การสร้างการมีส่วนร่วม	- มีระบบฐานข้อมูลทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ - ข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้ที่ไม่เข้าถึง - มีกฎ กติกาชุมชน	- ข้อมูลจากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ ของ 4 องค์กรหลัก	- F 2 ส่วนที่ 2	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- ข้อมูลผู้ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ในชุมชน				- การสร้างกฎกติกา ชุมชน				
4. การสื่อสาร	- ข้อมูลผู้สื่อสารหรือให้ข้อมูล - ประเภทของข้อมูล - ข้อมูลช่องทางการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ - อื่น ๆ (ระบุ) กลุ่มเป้าหมายในการรับข่าวสาร - เป้าหมายการสื่อสาร - อื่น ๆ (ระบุ)	- โรงเรียน - สถานีวิทยุกระจายเสียง - ตัวแทนหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน เช่น เกษตรตำบล พัฒนากร เป็นต้น - อื่น ๆ (ระบุ)	- กลุ่มอสม. - พระสงฆ์ - อื่น ๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต. - คณะกรรมการหมู่บ้าน - ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้านกำนัน เป็นต้น - อื่น ๆ (ระบุ)	- การสร้างการสนใจในข่าวสารชุมชน - การสร้างความเข้าใจในการจัดการและกิจกรรมของ อปท. - อื่น ๆ (ระบุ)	- จำนวนประเภทของข้อมูล - จำนวนกลุ่มเป้าหมายในการรับสาร - ชุมชนเกิดการเรียนรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหา - ชุมชนเกิดการเรียนรู้เรื่องต่างๆ เช่น กฎหมาย นโยบายสาธารณะ การดูแลสุขภาพ งานบุญประเพณี เป็นต้น - อื่น ๆ (ระบุ)	- ข้อมูลจากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ ของ 4 องค์กรหลัก	- F 2 ส่วนที่ 2	-

4. แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลด้านการเมืองการปกครอง

จากองค์ประกอบข้อมูลการจัดการตนเองด้านการเมืองการปกครอง ขอบเขตแนวคิด การจำแนกประเภทของข้อมูลและผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีในชุมชน เช่น RECAP TCNAP ข้อมูลกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากกลุ่มทางสังคมต่างๆ จากรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือจากเวทีการประชุมต่างๆ เป็นต้น สามารถสรุปแนวทางในการนำเสนอข้อมูลแสดงสถานะตำบลด้านการเมืองการปกครอง โดยจำแนกตามองค์ประกอบและแสดงข้อมูลที่ได้ในเชิงปริมาณจาก TCNAP และแนวทางการจัดการโดยใช้ทุนทางสังคมซึ่งเป็นข้อมูลจาก RECAP ดังนี้

4.1 การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน *แสดงข้อมูลที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน* เช่น จำนวนคนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวนคนมาร่วมประชุมเพื่อลงคะแนนหาฉันทามติ แสดงความคิดเห็นหรือร่วมรับฟังในเวทีต่างๆของชุมชน จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมงานบุญประเพณี งานอาสาของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือ อันนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและเกิดความรู้สึกมีความเป็นเจ้าของ ***และแสดงแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน*** เช่น การสร้างความร่วมมือในการจัดการขยะในชุมชนให้เป็นหมู่บ้าน Zero waste อปท.และประธานชุมชน ร่วมนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนขยะที่ชุมชนร่วมกันผลิตจากภายในบ้าน นอกบ้าน สถานที่ราชการ ตลาด และอื่นๆ เพื่อสร้างความตระหนัก และร่วมหาแนวทางการดำเนินงานโดยการจัดทำแผนหมู่บ้าน โดยกำหนด กฎ กติกา สร้างข้อตกลง เพื่อร่วมการลดการใช้ถุงพลาสติก การคัดแยกขยะที่บ้านและสถานทีราชการ การทำปุ๋ยอินทรีย์จากเศษอาหาร การรับบริจาคขยะรีไซเคิลเพื่อจำหน่ายและจัดทำกองทุนขยะ ร่วมกับการรณรงค์การจัดการขยะเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องต่อไป เป็นต้น

4.2 การปกครองที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข*แสดงข้อมูลที่แสดงถึง*จำนวนความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือระหว่างชุมชน วิธีการลดความขัดแย้งของคนในชุมชม จำนวนและลักษณะช่องทางการร้องเรียน จำนวนหรือรายละเอียดข้อตกลงกฎ กติกา ระเบียบข้อบังคับเพื่อการป้องกันและลดความขัดแย้ง ระบบการไกล่เกลี่ยของชุมชน และการได้มาซึ่งบุคคลที่ชุมชนยอมรับ เชื่อมั่นและศรัทธา และความสำเร็จของการไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง ***สามารถแสดงแนวทางการปกครองที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข*** เช่น ปัญหาการพิพาทเรื่องน้ำเพื่อการเกษตรของพื้นที่และตำบลใกล้เคียงเนื่องจากใช้แม่น้ำสายเดียวกันเดียวกัน อปท.ทำการปรึกษาหารือกับหน่วยชลประทานและอปท.ใกล้เคียงเพื่อร่วมหาข้อตกลงด้วยการกำหนดให้แต่ละตำบลแต่งตั้งคณะกรรมการระดับตำบลและหมู่บ้าน มีการจัดทำฐานข้อมูลผู้ใช้น้ำ ทำแผนที่พื้นที่ใช้น้ำ เส้นทางน้ำ เพื่อออกแบบการปล่อยน้ำ กำหนดเวลาเข้าพื้นที่ มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ มีการจัดการประชุมอย่างต่อเนื่อง โดยมีอปท.สนับสนุนงบประมาณดูแลแม่น้ำและพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ ส่งผลให้เกิดการลดความขัดแย้งภายในและระหว่างชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของ เป็นต้น

4.3 สิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ในชุมชน *แสดงข้อมูลที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งประโยชน์ในชุมชน* เช่น ดิน น้ำ ป่า สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพ และจำนวนข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการจัดการทรัพยากรและแหล่ง

ประโยชน์ของชุมชน ข้อมูลผู้ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งประโยชน์ และสาเหตุของข้อจำกัดเหล่านั้น ***สามารถแสดงแนวทางการ***ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและใช้ประโยชน์จากแหล่งประโยชน์ เช่น ชุมชนมีคนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็นในการเดินทาง อปท.สนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดทำทางลาดในพื้นที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา วัด ศาลาประชาคม อปท. รพสต. และเข้าดูแลปรับสภาวะแวดล้อมภายในบ้าน ได้แก่ การปรับพื้นห้องน้ำและประตูเพื่อให้สามารถใช้เก้าอี้รถเข็นเข้าออกได้ เป็นต้น

4.4 การสื่อสาร*แสดงข้อมูลเกี่ยวกับ*การส่งข่าวสารช่องทางและรูปแบบการสื่อสาร ที่ชุมชนใช้ เช่น การประชุม การใช้วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว เว็ปไซด์ของอปท.เพื่อการแจ้งข่าว เพื่อเข้ามีส่วนร่วมตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อการสร้างความชอบธรรมในการกระทำหรือตัดสินใจ ***สามารถแสดงแนวทางการสื่อสาร***เพื่อสร้างความเข้าใจในชุมชน เช่น การติดตั้งระบบเสียงตามสายทุกหมู่บ้าน มีการเชื่อมต่อกับระบบตำบลที่จัดโดยอปท. จัดให้มีนักอ่านข่าวประจำเพื่อส่งข่าว ประชาสัมพันธ์งานทางราชการ งานบุญประเพณี โดยกำหนดให้จัดทุกวัน เวลาเดิม เป็นต้น

1.6 ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ(Healthy Community Profile)	สถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

1. **ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น**

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นจากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	**การเสริมศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น** เป็นความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการแก้ปัญหา การฟื้นตัวจากปัญหา การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพตนเอง ซึ่งการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมีคุณลักษณะเด่นประกอบด้วย 1)ความสัมพันธ์ของโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น คือระบบย่อยต่างๆ มีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มและลดศักยภาพในการจัดการตนเอง 2) การใช้เครื่องมือทางสังคมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการจัดการตนเอง หรือการที่งานและกิจกรรมประสบความสำเร็จเช่น เครือข่ายช่วยเสริมความสัมพันธ์ภายในและระหว่างระบบย่อยต่างๆ โดยเน้นการทำงานร่วมมือกันระหว่างองค์กรใหญ่ทางสังคม 4 ภาคส่วน ได้แก่ 1)องค์กรที่เป็นคนต้นเรื่องหรือผู้รับผิดชอบเครือข่าย ตั้งแต่เครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน สภาองค์กรชุมชน หรือสภาพลเมือง 2) องค์กรพัฒนาเอกชนหรือเอ็นจีโอ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและทำงานร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชน โดยเฉพาะการผลักดันให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ 3)องค์กรภาคเอกชน ซึ่งอาจจะไม่ได้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ แต่มีบทบาทสำคัญในเรื่องการสนับสนุนด้านการเงิน การบริการ รวมไปถึงการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในระดับชุมชนด้วย และสุดท้าย 4)องค์กรหรือหน่วยงานของภาครัฐ โดยที่องค์กรหรือหน่วยงานรัฐถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนงาน เพื่อให้ภาครัฐสามารถนำเอาบทบาทหรือหน้าที่ของตัวเองมาเสริมการทำงานของชุมชนมากขึ้น มีแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นให้สามารถจัดการตนเอง สรุปแนวทางใหญ่ๆ 7 ข้อ คือ **ส่วนที่ 1 คือการสร้างการเรียนรู้และความเข้าใจเรื่องของปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น**ทุกๆด้านที่เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เพื่อสร้างเป้าหมายร่วมและทำความเข้าใจว่าปัญหาที่ปรากฏจะสร้างผลกระทบกับประชาชนกลุ่มใด ครัวเรือนใด หรือพื้นที่ใด นอกจากนี้ บางปัญหาเกิดจากโครงสร้างของอำนาจบางอย่างที่ส่งผลกระทบให้ชุมชนท้องถิ่นต้องลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหาให้ตนเอง เช่น หน่วยงานข้างนอกไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ซึ่งข้อดีของส่วนนี้คือทำให้ชุมชนได้เห็นศักยภาพของตนเองว่ามีมากน้อยเพียงใด **ส่วนที่ 2 คือการสร้างกลไกทุกระดับ**เพื่อผลักดันให้เกิดปฏิบัติการด้วยชุมชนเอง โดยหาเจ้าภาพเข้ามาช่วยจัดการในเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาให้ได้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	ส่วนที่ 3 คือการสร้างคนให้จัดการตนเองได้ โดยเน้นการเพิ่มศักยภาพให้ทำเป็นการสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของของการขับเคลื่อน อันเป็นอุดมคติสำคัญยิ่งของชุมชนในการร่วมกันจัดการตนเอง **ส่วนที่ 4 คือการสร้างการมีส่วนร่วม** ทั้งนี้คือการดึงพลังที่เป็นศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ ซึ่งประกอบด้วย อย่างน้อย 5 ส่วน คือ **พลังทางสังคม**(การรวมกลุ่มทางสังคมหรือองค์กรชุมชน การรวมตัวกันเป็นองค์ประกอบของระบบย่อยของชุมชน การมีเครือข่าย) **พลังทางปัญญา**(การมีบทเรียนที่สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ซึ่งเกิดจากปฏิบัติการจริงที่ได้ผล และเป็นความรู้ที่สังคมยอมรับว่าใช้ได้ผลดี มีหลักวิชาการจากการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรวิชาการ และที่สำคัญคือการมีเป้าหมายที่เป็นจินตนาการที่หากปฏิบัติต่อยอดน่าจะเกิดขึ้นได้จริง) **พลังแห่งการจัดการ**(เน้นที่การขับเคลื่อนให้งานและกิจกรรมเกิดขึ้นได้ตามที่กำหนดเป็นเป้าหมายไว้ ซึ่งรวมทั้งการนำใช้ข้อมูล การจัดการทรัพยากร คนและเงิน และการกำหนดผลลัพธ์ของงานและกิจกรรมให้ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน) **พลังแห่งความถูกต้อง**(ทุกองค์กร หน่วยงาน กลุ่มทางสังคม ต่างมุ่งหวังให้เกิดผลดีจากการดำเนินงานและกิจกรรมชุมชน) และ**พลังแห่งสันติวิธี** (ด้วยการทำงานเชื่อมประสานกันเนื่องจากมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน หากแต่วิธีการหรือกระบวนการอาจมีความต่างกัน) มาเป็นจุดหมายสำคัญในการขับเคลื่อนงานเสริมความเข้มแข็งของชุมชน **ส่วนที่ 5 คือการระดมทุนและทรัพยากรต่างๆเพื่อทำให้การใช้แหล่งประโยชน์**ที่มีอยู่ สมบูรณ์ขึ้น และยังเป็นการตอกย้ำความพยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุด เช่น การใช้ประโยชน์จากกองทุนต่างๆมาแก้ปัญหาได้มากที่สุด การจัดการทรัพยากรที่ดิน ป่า น้ำให้เกิดประโยชน์กับคนส่วนใหญ่ **ส่วนที่ 6 คือการมีข้อตกลงต่างๆของพื้นที่** ทั้งธรรมนูญ นโยบาย เป้าหมาย และแผน ซึ่งสามารถสร้างความยั่งยืนและเสริมความเข้มแข็งให้แก่ความสัมพันธ์แนวราบในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันขององค์กรที่มีอยู่ในชุมชน **ส่วนที่ 7 คือความสามารถในการจัดการความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ** พร้อมกับมีการแบ่งงาน กำหนดหน้าที่และสร้างโอกาสให้กันและกัน
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2559).การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา ระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุนสุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน. **เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี 2559 (Prince Mahidol Award Conference 2016)** วันที่ 26 มกราคม 2559ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ กทม

2. Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะ<u>ด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น</u>

ดังรายละเอียด

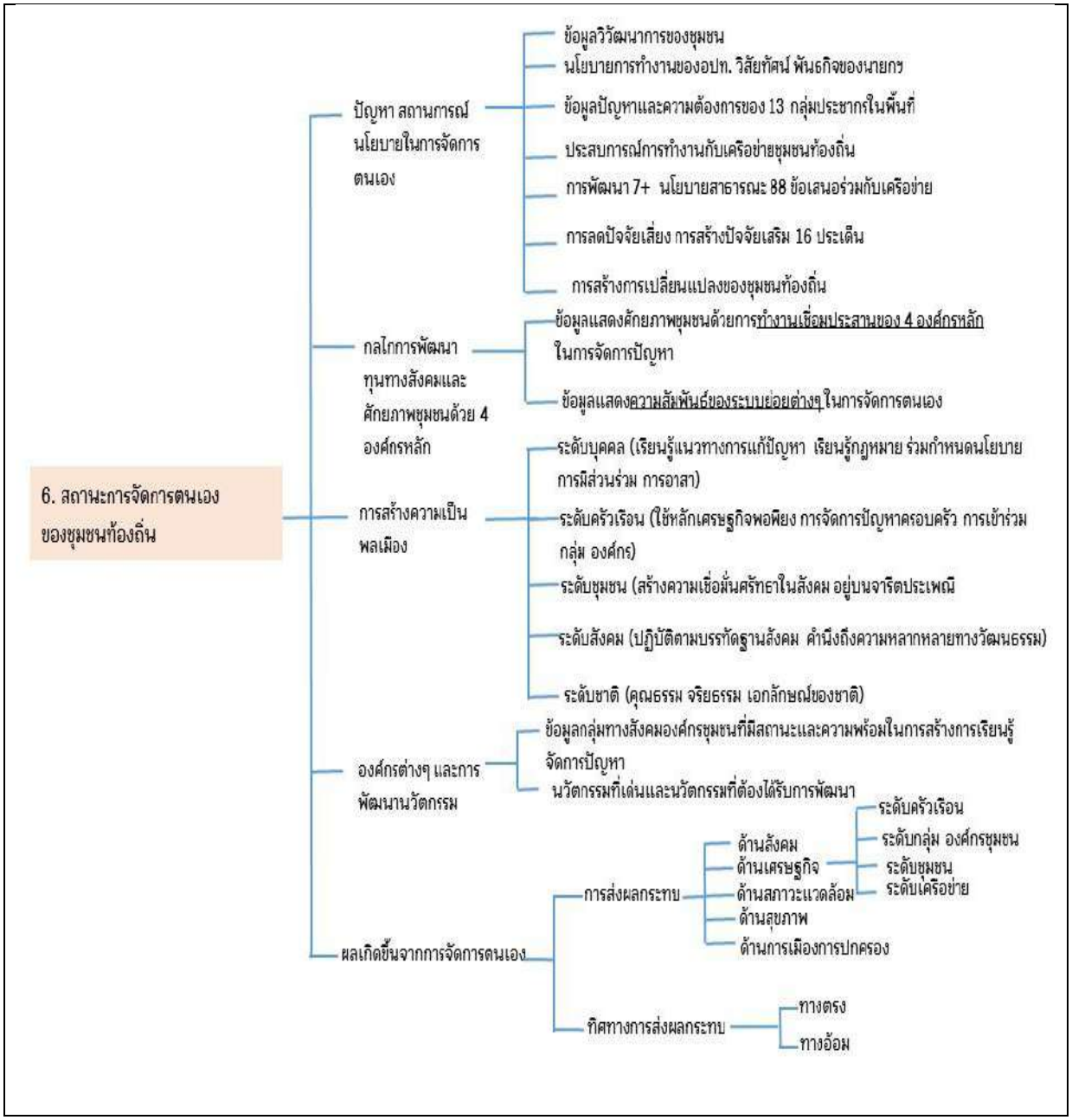

แผนภาพที่ 1.6แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลแสดงตำบลสุขภาวะ<u>ด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชน ท้องถิ่น</u>

3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

ตารางที่ 1.7แนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสถานการณ์จัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
1. ปัญหาสถานการณ์นโยบายในการจัดการตนเอง	- ข้อมูลที่แสดงถึงวิวัฒนาการของชุมชน (เส้นทางการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น) - ข้อมูลปัญหาและความต้องการของ 13 กลุ่มประชากรในพื้นที่ - อื่นๆ (ระบุ)...	- รพสต. - รพช. - หน่วยงานอื่นๆ ในชุมชน เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)...	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - ปราชญ์ชาวบ้าน - อดีตผู้ใหญ่บ้านกำนัน - แกนนำกลุ่มองค์กร องค์กรชุมชน - เจ้าอาวาสวัด - อื่นๆ (ระบุ)...	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)...	- การสร้างการเรียนรู้ปัญหาและความต้องการของชุมชน - การนำใช้ข้อมูลชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)...	- เข้าใจวิวัฒนาการของชุมชน - ได้ข้อมูลปัญหาและความต้องการของ13 กลุ่มประชากรในพื้นที่ - อื่นๆ (ระบุ)...	- จากข้อมูลเปิดสถานการณ์ชุมชน - ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4	- F 2	- แผนชุมชน
	- นโยบายการทำงานของอปท. - วิสัยทัศน์ พันธกิจของนายกฯ	-	-	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน	-	- เข้าใจนโยบายการทำงาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ ซึ่งเป็นสิ่งชี้นำแนวทางการทำงานของอปท. ต่อการจัดการตนเอง	- จากข้อมูลเปิดสถานการณ์ชุมชน	-	- เอกสารอปท.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	ประสบการณ์การทำงานกับเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น ข้อมูลที่ต้องการได้แก่ - ระยะเวลาการเข้าร่วมขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ - จำนวนอปท.เครือข่าย - เรื่องเด่นของแต่ละพื้นที่ - อื่นๆ	- ตัวแทนหน่วยงานในพื้นที่ - อื่นๆ (ระบุ)...	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)...	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)...	- การปรึกษาหารือ - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในพื้นที่และระหว่างเครือข่าย - การสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ - การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แกนนำ - การพัฒนาสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น โฮมสเตย์ การเดินทาง อาหาร เป็นต้น	- การทำงานร่วมกับเครือข่าย เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ	- ระยะเปิดสถานการณ์ตำบล	-	- รายงานงวด - รายงานคสร.
	การพัฒนา 7+ 1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอร่วมกับเครือข่าย ข้อมูลที่ต้องการได้แก่ - จำนวนอปท.เครือข่าย - เรื่องเด่นของแต่ละพื้นที่ - ข้อเสนอนโยบายที่อปท.เครือข่ายร่วมขับเคลื่อน	- รพสต. - สนง.เกษตร - พัฒนากร - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- ข้อมูลการจัดทำ7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ - การทำงานขับเคลื่อนเชิงประเด็นร่วมกับเครือข่าย	- ผลการดำเนินงานการทำงานร่วมกับเครือข่าย เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ - ประชาชนได้รับประโยชน์จากข้อเสนอนโยบาย - มีการส่งผลกระทบต่อชุมชน 5 ด้าน (สังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม	- ป.1 ตารางที่ 1.9 - ป. 3 ตารางที่ 3.9 3.11	- F 2 ส่วนที่ 1 ด้านทุนที่เป็นศักยภาพชุมชน	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- อื่นๆ					สุขภาพและการเมืองการปกครอง - อื่นๆ (ระบุ)			
	การลดปัจจัยเสี่ยงการสร้างปัจจัยเสริม 16 ประเด็น ข้อมูลที่ต้องการได้แก่ - จำนวนกลุ่มที่เกิดขึ้นในการลดปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริม 16 ประเด็น - จำนวนประเด็นที่และชุดกิจกรรมที่ได้รับการจัดกิจกรรมในชุมชน - ผู้ได้รับผลกระทบ - อื่นๆ (ระบุ)	- รพสต. - สนง.เกษตร - พัฒนากร - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- การทำงานขับเคลื่อนเชิงประเด็นร่วมกับเครือข่าย	- ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงและสร้างปัจจัยเสริม - ประชาชนได้รับประโยชน์จากข้อเสนอนโยบาย - มีการส่งผลกระทบต่อชุมชน 5 ด้าน (สังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพและการเมืองการปกครอง - อื่นๆ (ระบุ)	- ป.1 ตารางที่ 1.8 - ป. 3 ตารางที่ 3.11	- F 2 ส่วนที่ 1 ด้านทุนที่เป็นศักยภาพชุมชน	-
	การสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่น ข้อมูลที่ต้องการได้แก่	- รพสต. - สนง.เกษตร - พัฒนากร - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- การสร้างแหล่งเรียนรู้ - การสร้างการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมดำเนินงาน	- ผลการดำเนินงาน - จำนวน 5 นักที่เกิดขึ้นในชุมชน - การนำใช้ใช้กฎกติกา มาตรการต่างๆ	- ป.1 ตารางที่ 1.6 - ป. 3 ตารางที่	- F 2 ส่วนที่ 1 ด้านทุนที่เป็น	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- จำนวนผู้นำ แกนนำ ที่เกิดเพิ่มขึ้น - จำนวนกฎ กติกา ข้อตกลงของชุมชน - แนวทางการนำใช้กฎกติกา มาตรการต่างๆ - จำนวนกลุ่มที่มีส่วนร่วมต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลง - อื่นๆ (ระบุ)					- การส่งผลกระทบต่อชุมชน 5 ด้าน (สังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพและการเมืองการปกครอง - อื่นๆ (ระบุ)	3.10 3.15	ศักยภาพชุมชน	
2. กลไกในการพัฒนาทุนทางสังคม และศักยภาพชุมชนด้วย 4 องค์กรหลัก	- ข้อมูลแสดงศักยภาพชุมชนด้วยการทำงานเชื่อมประสานของ 4 องค์กรหลักในการจัดการปัญหา - จำนวนข้อมูลทุนทางสังคม องค์กรชุมชน - ลักษณะงานและกิจกรรมของ4 องค์กรหลัก	- รพสต. - สนง.เกษตร - พัฒนากร - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- การค้นหาทุนและศักยภาพ - การนำใช้ข้อมูล RECAP TCNAP - การสร้างเครื่องมือแนวทางในการทำงาน - การเปิดเวทีการเรียนรู้ การสร้างโอกาสในการพัฒนา - การระดมความคิด - การมีส่วนร่วม	- การทำงานร่วมระหว่าง 4 องค์กรหลัก - ความสามารถการจัดการปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ -	- ป.1 ตารางที่ 1.6 - ป. 3 ตารางที่ 3.10 3.15	- F 2 ส่วนที่ 1 ด้านทุนที่เป็นศักยภาพชุมชน	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- จำนวน 13 กลุ่มประชากรที่ได้รับการช่วยเหลือ - ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มประชากร - อื่นๆ (ระบุ)								
	- **ข้อแสดงความสัมพันธ์ของระบบย่อยต่างๆ ในการจัดการตนเอง** เช่น ระบบเศรษฐกิจประกอบด้วย กลุ่มอาชีพ ร้านค้าชุมชน สิค้า OTOP กลุ่มแปรรูปจากไม้ไผ่ กลุ่มทำอาหารแปรรูป ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ประกอบด้วยกลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มข้าวไรซ์เบอร	- รพสต. - สนง.เกษตร - พัฒนากร - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- การจัดตั้งคกก. - การสร้างแนวทางการทำงาน - การพัฒนาศักยภาพแกนนำ ผู้นำ สมาชิก - การพัฒนาทักษะ - การสร้างข้อตกลงภายในกลุ่ม ระหว่างเครือข่าย - สร้างการมีส่วนร่วม ความเป็นเจ้าของ	- การเกิดระบบการจัดการตนเองแบบย่อยและความสัมพันธ์เชื่อมโยงของระบบย่อยต่างๆทั้งคน งาน ข้อมูล	- ป.1 ตารางที่ 1.6 - ป. 3 ตารางที่ 3.10 3.15	- F 2 ส่วนที่ 1 ด้านทุนที่เป็นศักยภาพชุมชน	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	รี่ กลุ่มอนุรักษ์พันธ์ข้าว เป็นต้น - **ข้อมูลระบบย่อยของชุมชนในการตนเอง** (แผนภาพการเชื่อมโยงคน งาน ข้อมูลของกลุ่มทางสังคมภายในระบบย่อยและเชื่อมโยงข้ามระบบ - อื่นๆ (ระบุ)								
3. องค์กรต่างๆ และการพัฒนานวัตกรรม	- ข้อมูลกลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชนที่มีสถานะและความพร้อมในการสร้างการเรียนรู้ - อื่นๆ (ระบุ)	- รพสต. - สนง.เกษตร - พัฒนากร - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- การจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มทางสังคม - พัฒนาศักยภาพของแกนนำแหล่งเรียนรู้ - จัดทำแนวทางการเตรียมแหล่งเรียนรู้ - จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ - จัดกระบวนการเรียนรู้ภายใน	- ชุมชนมีความพร้อมสร้างการเรียนรู้สำหรับคนภายในชุมชนและเพื่อนเครือข่าย	- ป.1 ตารางที่ 1.6 - ป. 3 ตารางที่ 3.10 3.15	- F 2 ส่วนที่ 1 ด้านทุนที่เป็นศักยภาพชุมชน	-
	- ข้อมูลนวัตกรรมที่เด่น และนวัตกรรมที่ต้องได้รับการพัฒนา	- รพสต. - สนง.เกษตร - พัฒนากร - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน	- การจัดทำฐานข้อมูลนวัตกรรม - สำรวจความต้องการจัดทำแผนกลุ่มทาง	- เกิดนวัตกรรมในชุมชน	- ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6	- F 2 ส่วนที่ 1 ด้านทุนที่	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- จำนวนนวัตกรรมที่ได้รับการพัฒนาใหม่ - จำนวนนวัตกรรมที่มีการพัฒนาต่อยอด - จำนวนนวัตกรรมการพัฒนาทักษะ เพิ่มเทคนิค วิธีการ - จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ - ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนำใช้นวัตกรรมอื่นๆ		- แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อื่นๆ (ระบุ)	สังคมในการพัฒนานวัตกรรม - พัฒนาศักยภาพแกนนำและสมาชิก - สนับสนุนงบประมาณ - รวบรวมผลงานที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานวัตกรรม			เป็นศักยภาพชุมชน	
4. ผลเกิดขึ้นจากการจัดการตนเอง	**การส่งผลกระทบด้านสังคม** - ข้อมูลการช่วยเหลือดูแลทางสังคม - ข้อมูลการจัดสวัสดิการชุมชน - ข้อมูลผู้ได้รับสวัสดิการ - ข้อมูลกลุ่มอาสา - ข้อมูลการจัดการด้านการเข้าถึง	- รพสต. - สนง.เกษตร - พัฒนากร - กศน. - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - กลุ่มอาสา - กองทุนต่างๆ - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - สอบต. สท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน - ประธานชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- จัดทำฐานข้อมูลปัญหาและความต้องการ - สำรวจกลุ่มอาสา ระดมทุน ระดมแรง - จัดสวัสดิการให้สอดคล้องกับความต้องการ - กำหนดกฎ กติกา การจัดสวัสดิการและจัดสวสดิการแก่กลุ่มอาสา	- ชุมชนเกิดการช่วยเหลือดูแลแบ่งปัน - เกิดกลุ่มอาสา - เกิดกองทุนเพื่อช่วยเหลือดูแลและสร้างสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน - มีแนวทางในการจัดสวัสดิการ	- ป. 3 ตารางที่ 3.12 3.13	- F 2 ส่วนที่ 1 ด้านทุนที่เป็นศักยภาพชุมชน	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	สาธารณูปโภคของชุมชน - จำนวนผู้ต้องการความช่วยเหลือ - จำนวนการช่วยเหลือดูแลทางสังคม - ข้อมูลกลุ่มอาสาและกองทุนต่างๆ ที่ร่วมจัดสวัสดิการช่วยเหลือดูแล - แนวทางการช่วยเหลือดูแล - จำนวนผู้ได้รับผลกระทบอื่นๆ (ระบุ)….								
	การส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจเช่น - ข้อมูลสถิติที่แสดงจำนวนรายได้ ทุน เงินออม มูลค่าของผลผลิตที่เพิ่มขึ้น - ข้อมูลการ เพิ่มการออมเงิน	- รพสต. - สนง.เกษตร - พัฒนากร - ธกส. - ธ.ออมสิน - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - กลุ่มอาชีพต่างๆในชุมชน - กลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ - กองทุนต่างๆ - อื่นๆ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน	- การจัดทำฐานข้อมูลสถิติ รายได้ประชากรต่อปี หนี้สิน การออมอาชีพหลัก อาชีพรอง - การนำใช้ฐานข้อมูลเพื่อระดมความคิดร่วมสร้างเศรษฐกิจชุมชน - จัดทำฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพ กองทุน และ	- คนในชุมชนสามารถสร้างรายได้ ลดรายจ่าย เกิดการออม ลดหนี้ - มีกลุ่มอาชีพเพิ่มขึ้นและมีการขยายกลุ่ม ขยายงาน - เกิดกองทุนเพื่อช่วยเหลือดูแลและ	- ป.1 ตารางที่ 1.6 - ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6	- F 2 ส่วนที่ 6 ด้านเศรษฐกิจชุมชน	- รายงานจากธนาคารที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- ข้อมูลการเพิ่มรายได้ - ข้อมูลการสร้างงานในชุมชน เช่น การรับจ้าง ทำผลิตภัณฑ์ทางด้านไม้ไผ่ - ข้อมูลการเชื่อมโยงหรือผสานงานกับกลุ่มทางสังคมอื่น เช่น การซื้อไผ่มา การนำตะกร้าไม้ไผ่มาปลูกผัก เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ).... **การส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจต่อประชากรในชุมชนระดับต่างๆ** เช่น - **ระดับครัวเรือน** เป็นข้อมูลทางด้านการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย วินัยการออมและอื่นๆ....				แนวทางการขยายงาน สร้างนวัตกรรมเสริมรายได้ - เปิดเวทีเพื่อเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพที่เป็นผู้ผลิตพบผู้บริโภคหรือพ่อค้าคนกลาง - เปิดช่องทางการตลาดรูปแบบต่างๆ - ระดมกลุ่มอาชีพร่วมจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและผู้ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน - ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมพัฒนาศักยภาพ ปรับแนวทางการผลิตสร้างตลาดเพิ่ม	สร้างสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- **ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน** เป็นข้อมูลการจัดตั้งกลุ่ม การสร้างกฎกติกา การจัดสวัสดิการสมาชิกกลุ่มและอื่นๆ.... - **ระดับชุมชน** เป็นข้อมูลด้านการสร้างกฎ กติกา การแกลเปลี่ยนข้อมูล การทำการตลาดและอื่นๆ.... - **ระดับเครือข่าย** เป็นข้อมูลด้านการแลกเปลี่ยนเทคนิค การต่อรองทางการลาด และอื่นๆ								
	การส่งผลกระทบด้านสภาวะแวดล้อม เช่น - ข้อมูลการอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่าและระบบนิเวศน์	- สนง.ที่ดิน - เกษตรตำบล - การประปา - สนง.ป่าไม้ - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - กลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - กองทุนต่างๆ - อื่นๆ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้านกำนัน	- การจัดทำฐานข้อมูลสภาวะแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างทางกายภาพในชุมชน	- สภาวะแวดล้อมได้รับการดูแลอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร - มีกลุ่มทางสังคมร่วมดูแล	- ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4 - ป, 3 ตารางที่ 3.2-3.5	- ส่วนที่ 3 ด้านสภาวะแวดล้อม	- รายงานของหน่วยงานที่

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	- ข้อมูลการรณรงค์การสร้างเครือข่าย - ข้อมูลการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ - ข้อมูลการรณรงค์ต่างๆ - อื่นๆ				- จัดทำแนวทางการดูแล ใช้ประโยชน์จากทรัพยากร อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร - สร้างการมีส่วนร่วมคนในชุมชนร่วมดูแล - สนับสนุนงานประมาณ		- ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6		เกี่ยวข้อง
	การส่งผลกระทบด้านสุขภาพ - ข้อมูลการช่วยเหลือดูแลทั้งทางตรงและทางอ้อม - ข้อมูลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาสาสมัครต่างๆ - ข้อมูลการนำใช้ข้อมูลเพื่อจัดทำธรรมนูญสุขภาพ - อื่นๆ...	- รพสต. - รพช. - รพ.จังหวัด - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - กลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - ชมรมผู้สูงอายุ - กองทุนต่างๆ - อื่นๆ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน	- การจัดทำฐานข้อมูลปัญหาและความต้องการทางด้านสุขภาพของ 13 กลุ่มประชากรและกลุ่มอาสาในชุมชน กลุ่มอาชีพ กองทุนและแนวทางการขยายงาน สร้างนวัตกรรมเสริมรายได้ - พัฒนาศักยภาพกลุ่มอาสา บุคลากร - จัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ - ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดูแลสุขภาพประชาชนตามบทบาท	- กลุ่มเป้าหมายได้รับการดูแล - กลุ่มอาสามีทักษะการดูแล - บุคลลากรสามารถจัดการความต้องการทางด้านสุขภาพได้ - เกิดธรรมนูญ หรือข้อบัญญัติในชุมชนเพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพและยกระดับคุณภาพชีวิต	- ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4 - ป, 3 ตารางที่ 3.2-3.5 - ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6	- F 2 ส่วนที่ 3 ด้านสุขภาพ และ 4 ด้านประชากร	- รายงานรพสต. อสม. อพมก. อผส.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
					- สนับสนุนงบประมาณ				
	- **การส่งผลกระทบด้านการเมืองการปกครอง** - ข้อมูลความขัดแย้งในชุมชน - ข้อมูลการใช้กฎกติกาในชุมชม - ข้อมูลการสร้างความร่วมมือของคนในชุมชน - ข้อมูลผู้ไกล่เกลี่ย - อื่นๆ...	- ที่ว่าการอำเภอ - สถานีตำรวจ - ศาลปกครอง - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ ปราชญ์ชาวบ้าน - กลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - อื่นๆ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน	- จัดทำฐานข้อมูลความขัดแย้ง ผู้ไกล่เกลี่ยและกฎ กติกา - ประชาสัมพันธ์กฎกติกาให้ประชาชนรับทราบ - เพิ่มช่องทางการเรียกร้อง - จัดทำศูนย์ดำรงธรรมหรือศูนย์ไกล่เกลี่ยในชุมชน	- ชุมชนเกิดความสงบ มีแนวทางในการไกล่เกลี่ย - ชุมชนมีกฎ กติกา มาตรการตางๆในการตัดสินหรือลงโทษ อย่างชอบธรรม	- ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4 - ป, 3 ตารางที่ 3.2-3.5 - ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6	- F 2 ส่วนที่ 2 ด้านการสื่อสารและส่วนที่ 7ด้านการเมืองการปกครอง	- รายงานงานของฝ่ายปกครอง - อปพร.
7. คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	1. **การสร้างการ เรียนรู้ และ ความเข้าใจ เรื่องของปัญหาและ ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น** - ข้อมูลกระบวนการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจของทุนทางสังคม 6	- รพสต. - รพช. - รพ.จังหวัด - สนง.ที่ดิน - เกษตรตำบลการประปา - สนง.ป่าไม้ - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - กลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - กองทุนต่างๆ - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - ประธานชุมชน	- การจัดทำฐานข้อมูลปัญหาและความต้องการทางด้านสุขภาพของ 13 กลุ่มประชากร - ข้อมูลทุนทางสังคมของชุมชน งานและกิจกรรม - จัดเวทีนำเสนอข้อมูล เช่น เวทีประชาคม เวทีประชุมกลุ่มทางสังคม ต่างๆระดมความคิดเพื่อวาง	- กลุ่มเป้าหมายได้รับการดูแล - กลุ่มอาสามีทักษะการดูแล - บุคลลากรสามารถจัดการความต้องการทางด้านสุขภาพได้ – เกิดธรรมนูญ หรือข้อบัญญัติในชุมชนเพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพและยกระดับคุณภาพชีวิต	- ป. 1 - ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4	- F 2 ส่วนที่ 3 ด้านสุขภาพ	- รายงานรพสต. อสม.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	ระดับ ได้แก่1) ระดับบุคคลและครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5) ระดับตำบล และ 6)ระดับเครือข่าย				แผนการจัดการตนเอง - สนับสนุนงบประมาณ				
-	**2. การสร้างกลไกทุกระดับ** - ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการสร้างกลไกเพื่อให้สามารถสนับสนุนหรือหนุนเสริมการทำงานของทุนทางสังคม 6 ระดับ ได้แก่1) ระดับบุคคลและครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์	- รพสต. - รพช. - รพ.จังหวัด - สนง.ที่ดิน - เกษตรตำบล - การประปา - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - ประธานชุมชน	- การจัดทำฐานข้อมูลทุนทางสังคมของชุมชน แกนนำ งานและกิจกรรม - ข้อมูลการส่งผลกระทบของกลุ่มทางสังคมต่อการทำงานคนในชุมชน - ฐานข้อมูลศักยภาพแกนนำแต่ละระดับเพื่อวางแผนในการพัฒนาศักยภาพ - จัดแนวทางการทำงาน อุปกรณ์เครื่องมือเพื่อให้กลไก	- แกนนำต่างๆ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ - มีการพัฒนาเครื่องมือ ข้อตกลงต่างๆ อันเป็นกลไกในการทำงาน - เกิดการขับเคลื่อนงานตามเป้าหมายที่ต้องการ	- ป. 1 - ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4 - ป.3 ตารางที่ 3.2-3.5 - ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6 ตารางที่ 4.2-4.6	- F 2 ส่วนที่ 3 ด้านสุขภาพและ 4 ด้านประชากร	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5) ระดับตำบล และ 6)ระดับเครือข่าย				เหล่านั้นทำงานได้อย่างมปีระสิทธิภาพ - สนับสนุนงบประมาณ - ประเมินการทำงานของกลไกแต่ละระดับ				
	3.การสร้างคน ให้จัดการ ตนเองได้ - ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการสร้างคนให้สามารถทำกิจกรรมเพื่อจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6 ระดับ ได้แก่1) ระดับบุคคลและครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5) ระดับตำบล และ 6)ระดับเครือข่าย	- รพสต. - รพช. - รพ.จังหวัด - สนง.ที่ดิน - เกษตรตำบล - การประปา - สนง.ป่าไม้ - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - ประธานชุมชน	- การจัดทำฐานข้อมูลทุนทางสังคมของชุมชน แกนนำ งาน และกิจกรรม - ข้อมูลการส่งผลกระทบของกลุ่มทางสังคมต่อการทำงานคนในชุมชน - ฐานข้อมูลศักยภาพแกนนำแต่ละระดับ	- - มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนกลุ่มต่างๆ - มีการพัฒนาเครื่องมือ ข้อตกลงต่างๆ อันเป็นเครื่องมือในการทำงาน	- ป. 1 - ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4 - ป.3 ตารางที่ 3.2-3.5 - ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6 ตารางที่ 4.2-4.6	- F 2 ส่วนที่ 3 ด้านสุขภาพ และ 4 ด้านประชากร	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงานสนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	4.การสร้างการ มีส่วนร่วม - ข้อมูลแนวทางหรือกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของทุนทางสังคมในชุมชนของ 6 ระดับ ได้แก่1) ระดับบุคคลและครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5) ระดับตำบล และ 6)ระดับเครือข่าย	- รพสต. - รพช. - รพ.จังหวัด - สนง.ที่ดิน - เกษตรตำบล - การประปา - สนง.ป่าไม้ - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - แกนนำกองทุนสถาบันการเงินต่างๆ - อื่นๆ (ระบุ)	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - ประธานชุมชน	- การจัดทำฐานข้อมูลปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน โดยแยกตาม 13 กลุ่มประชากรและปัจจัยเสี่ยงทางด้านสุขภาพ - การจัดทำฐานข้อมูลทุนทางสังคมของชุมชน แกนนำ งานและกิจกรรม - ข้อมูลการส่งผลกระทบของกลุ่มทางสังคมต่อการทำงานคนในชุมชน	- มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนกลุ่มต่างๆ - มีการพัฒนาเครื่องมือ ข้อตกลงต่างๆ อันเป็นเครื่องมือในการทำงาน - เกิดการขับเคลื่อนงานตามเป้าหมายที่ต้องการ	- ป. 1 - ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4 - ป.3 ตารางที่ 3.2-3.5 - ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6 ตารางที่ 4.2-4.6	- F 2 ส่วนที่ 3 ด้านสุขภาพและ 4 ด้านประชากร	-
	5.การระดมทุนและ ทรัพยากรต่างๆเพื่อทำ ให้การใช้แหล่งประโยชน์ - ข้อมูลกระบวนการและ ผลลัพธ์	- รพสต. - รพช. - รพ.จังหวัด - สนง.ที่ดิน - เกษตรตำบล - การประปา - สนง.ป่าไม้ - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - แกนนำกองทุนสถาบันการเงินต่างๆ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - ประธานชุมชน	- การจัดทำฐานข้อมูลทุนทางสังคมของชุมชน แกนนำ งานและกิจกรรม - ข้อมูลการส่งผลกระทบของกลุ่มทางสังคมต่อการทำงานคนในชุมน	- มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนกลุ่มต่างๆ - มีการพัฒนาเครื่องมือ ข้อตกลงต่างๆ อันเป็นเครื่องมือในการทำงาน	- ป. 1 - ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4 - ป.3 ตารางที่ 3.2-3.5	- F 2 ส่วนที่ 3 ด้านสุขภาพและ 4 ด้านประชากร	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	จากการ ระดมทุนและทรัพยากรต่างๆ ของทุนทางสังคมในชุมชน ของ 6 ระดับ ได้แก่1) ระดับบุคคลและครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5) ระดับตำบล และ 6)ระดับเครือข่าย		- อื่นๆ		- ข้อมูลปัญหาและความต้องการ - เปิดเวทีเพื่อนำเสนอข้อมูลปัญหาและความต้องการเพื่อระดมทุนและทรัพยากรในการจัดการงาน - สนับสนุนงบประมาณ	- เกิดการขับเคลื่อนงานตามเป้าหมายที่ต้องการ	- ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6 ตารางที่ 4.2-4.6		
	6. การมีข้อตกลงต่างๆของพื้นที่ - ข้อมูลกระบวนการและผลลัพธ์จากการพัฒนา ให้เกิดข้อตกลง นโยบาย เป้าหมายและแผนงานของทาง	- รพสต. - รพช. - รพ.จังหวัด - สนง.ที่ดิน - เกษตรตำบล - การประปา - สนง.ป่าไม้ - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - แกนนำกองทุนสถาบันการเงินต่างๆ - อื่นๆ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - ประธานชุมชน	- การจัดทำฐานข้อมูลทุนทางสังคมของชุมชน แกนนำ งานและกิจกรรม - ข้อมูลการส่งผลกระทบของกลุ่มทางสังคมต่อการทำงานคนในชุมชน	- มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนกลุ่มต่างๆ - มีการพัฒนาเครื่องมือ ข้อตกลงต่างๆ อันเป็นเครื่องมือในการทำงาน	- ป. 1 - ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4 - ป.3 ตารางที่ 3.2-3.5 - ป. 4 ตารางที่	- F 2 ส่วนที่ 3 ด้านสุขภาพ และ 4 ด้านประชากร	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
	สังคมในชุมชน ของ 6 ระดับ ได้แก่1) ระดับบุคคลและครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5) ระดับตำบล และ 6)ระดับเครือข่าย				- ข้อมูลปัญหาและความต้องการ - เปิดเวทีเพื่อนำเสนอข้อมูลปัญหาและความต้องการเพื่อออกแบบการทำงานสร้างตกลงร่วมในการทำงาน กำหนดกฎกติกาต่างๆ - สนับสนุนงบประมาณ	- เกิดการขับเคลื่อนงานตามเป้าหมายที่ต้องการ	4.2-4.6 ตารางที่ 4.2-4.6		
-	**7.ความสามารถในการจัดการความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ** **-** ข้อมูลกระบวนการและผลลัพธ์จากการสร้างแผนปฏิบัติการร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรอิสระทั้งภายในและภายนอกชุมชน	- รพสต. - รพช. - รพ.จังหวัด - สนง.ที่ดิน - เกษตรตำบล - การประปา - สนง.ป่าไม้ - อื่นๆ (ระบุ)	- คนดี คนเก่ง คนสำคัญ - แกนนำกลุ่มอาสาต่างๆในชุมชน - แกนนำกองทุนสถาบันการเงินต่างๆ - อื่นๆ	- อปท. - ผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน - ประธานชุมชน	- การจัดทำฐานข้อมูลทุนทางสังคมของชุมชน แกนนำ งานและกิจกรรม - ข้อมูลการส่งผลกระทบของกลุ่มทางสังคมต่อการทำงานคนในชุมชน - ข้อมูลปัญหาและความต้องการ - เปิดเวทีเพื่อนำเสนอข้อมูลปัญหาและความต้องการเพื่อออกแบบการทำงาน	- มีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคนกลุ่มต่างๆ - มีการพัฒนาเครื่องมือข้อตกลง ต่างๆ อันเป็นเครื่องมือในการทำงาน - เกิดการขับเคลื่อน งานตามเป้าหมาย ที่ต้องการ	- ป. 1 - ป.2 ตารางที่ 2.2-2.4 - ป.3 ตารางที่ 3.2-3.5 - ป. 4 ตารางที่ 4.2-4.6 ตารางที่ 4.2-4.6	- F 2 ส่วนที่ 3 ด้านสุขภาพ และ 4 ด้านประชากร	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	โครงสร้างชุมชน (ทุนทางสังคม)			กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ	สถานะ	แหล่งที่มาของข้อมูล		
		หน่วยงานภาครัฐ	ภาคประชาชน	หน่วยงาน สนับสนุน			RECAP	TCNAP	อื่น ๆ
					สร้างความร่วมมือในการทำงานระหว่างองค์กรต่างๆทั้งในและนอกชุมชน - สนับสนุนงบประมาณ				

4. แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

จากองค์ประกอบข้อมูลการจัดการตนเองด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นขอบเขต แนวคิด การจำแนกประเภทของข้อมูลและผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีในชุมชน เช่น RECAP TCNAP ข้อมูลกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากกลุ่มทางสังคมต่างๆ จากรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือจากเวทีการประชุมต่างๆ เป็นต้น สามารถสรุปแนวทางในการนำเสนอข้อมูลแสดงสถานะตำบลด้านสถานะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น โดยจำแนกตามองค์ประกอบและแสดงข้อมูลที่ได้ในเชิงปริมาณจาก TCNAP และแนวทางการจัดการโดยใช้ทุนทางสังคมซึ่งเป็นข้อมูลจาก RECAP ดังนี้

4.1 ปัญหา สถานการณ์ นโยบายในการจัดการตนเอง *แสดงข้อมูลให้เห็น*

4.1.1 วิวัฒนาการของชุมชน*แสดงข้อมูล*โดยแบ่งเป็นช่วงเวลาเกี่ยวกับ*ประวัติความเป็นมาของตำบล*ตั้งแต่ก่อตั้งตำบล โดยเชื่อมโยงสถานการณ์ เหตุการณ์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่โดยเฉพาะ*ปัญหาและความต้องการของ 13 กลุ่มประชากร*แนวทางการจัดการและผลลัพธ์ที่เกิดในแต่ละช่วง สามารถแสดงเป็น*เส้นทางการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น* พร้อมคำอธิบาย รวมทั้ง*นำเสนอนโยบายการทำงานของอปท.วิสัยทัศน์ พันธกิจของนายกฯ* เมื่อครั้งเข้ารับตำแหน่ง เพื่อให้เห็นกรอบในการกำหนดทิศทางการทำงานของอปท.*ประสบการณ์การเข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนเครือข่ายร่วมสร้างท้องถิ่นน่าอยู่*เช่น การเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่ศูนย์จัดการเครือข่าย การเข้าร่วมเรียนรู้แนวคิดรูปธรรมการดำเนินงานประเด็นต่างๆ จากเวทีระดับภาค ระดับชาติและกิจกรรมอื่นๆเช่น เวทีผู้นำชุมชนท้องถิ่น การเข้าฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนท้องถิ่น จ.กาญจนบุรี การทำความเข้าใจและการเตรียมความพร้อมคนในพันที่ การพัฒนาศักยภาพของพื้นที่การขับเคลื่อนผ่านงานและกิจกรรมของ 4 องค์กรหลัก และการเชื่อมประสานกับภาคเอกชนและเอ็นจีโอในพื้นที่(หากมี)

4.1.2 การพัฒนา 7+ 1นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอร่วมกับเครือข่าย*สามารถนำเสนอข้อมูล*ที่เป็น *ข้อเสนอนโยบาย*สาธารณะ*ที่เครือข่ายร่วมลงนามความร่วมมือ* ทิศทางการขับเคลื่อน และหากมีการพัฒนานโยบายสาธารณะนอกเหนือจากที่กำหนดดังกล่าว เช่น การพัฒนานโยบายสาธารณะเฉพาะของพื้นที่หรือข้อเสนอนโยบายสาธารณะร่วมกับเครือข่ายอื่น สามารถนำเสนอการได้มาซึ่งข้อเสนอนโยบายสาธารณะเหล่านั้น พร้อมทั้งแสดง*แนวทางการทำงานการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่* พร้อมทั้งบทบาทของอปท.ในการเชื่อมประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาหนุนเสริมการทำงาน

4.1.3 การลดปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริมด้านสุขภาพ16 ประเด็น*สามารถนำเสนอข้อมูล*ตั้งแต่การเริ่มต้นของการทำงานด้านการจัดการ*ปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ*อาจแสดงเป็นกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 การจัดการปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ กลุ่มที่ 2 การสร้างปัจจัยเสริมด้านสุขภาพ กลุ่มที่ 3 การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ และกลุ่มที่ 4 การดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ ประเด็นที่ได้ร่วมลงนามความร่วมมือขับเคลื่อนเฉพาะประเด็นกับศูนย์สนับสนุนวิชาการเฉพาะประเด็นหรือกับศูนย์

จัดการเครือข่าย โดยแสดงให้เห็นที่มาของปัญหาและความต้องการของประชาชนในประเด็นนั้นๆ กลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงานกระบวนการทำงานในพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน ผู้ดำเนินงานหลักที่เป็นเจ้าภาพงานและผู้ดำเนินงานร่วมที่เป็นผู้ร่วมงานและให้การสนับสนุนทั้งจากในและนอกพื้นที่ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น กลไกที่ทำให้งานเคลื่อนตัว ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการทำงานและเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคและได้รับการจัดการเพื่อให้งานลุล่วง และโอกาสในการพัฒนาต่อยอด ขยายงาน ขยายพื้นที่หรือกลุ่มประชากรใหม่ต่อไป

4.1.4 การสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่น *สามารถแสดงข้อมูลให้เห็นการเปลี่ยนแปลง* ของชุมชนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นหลังจากที่เข้าร่วมการขับเคลื่อนเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น แนวทางในการนำเสนอสามารถแสดงให้เห็น **สร้างการเรียนรู้**(สร้างแหล่งเรียนรู้ สร้างความรู้ สร้างผู้นำ เช่น เกิดการสร้างแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น การหลักสูตรการเรียนรู้ เกิดแนวทางการทำงานร่วมกัน เป็นต้น) **สร้างพลเมือง** (สร้างการมีส่วนร่วม สร้างความเป็นเจ้าของ สร้างศักยภาพ เช่น การร่วมดูแลผู้ที่ต้องการการช่วยเหลือในชุมชน การร่วมดูแลพื้นที่ออกกำลังกาย สวนสาธารณะของชุมชน เป็นต้น) **สร้างผลกระทบ** (ด้านสังคมเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมสภาวะแวดล้อมสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง เช่น การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้การแบ่งปัน ช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นต้น) โดยอาจจะ ***แสดงผ่านจำนวนกลุ่มทางสังคม***ที่มีมากขึ้นจากเดิม *จำนวนกลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบที่เพิ่มมากขึ้น ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองที่เป็นบวกมากขึ้น* ***อาจจะแสดงผ่านนับเป็นงาน*** เช่น การเกิดผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา 5 นักสร้างเสริมสุขภาพวะ การมีหลักสูตรการเรียนรู้ การเกิดนโยบายสาธารณะมีการจัดสวัสดิการแก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้น ***การเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ*** เช่น การมีสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู หรือการแสดงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดในชุมชน เช่น การมีส่วนร่วม การเป็นจิตอาสา การช่วยเหลือกัน เป็นต้น

4.2 กลไกในการพัฒนาทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนด้วย 4 องค์กรหลักแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ

4.2.1 กลไกการพัฒนาทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของ4 องค์กรหลักในการเป็นกลไกการพัฒนา ดังนี้

1) **ภาคประชาชน (แกนนำทุนทางสังคม องค์กรชุมชน)**เป็นกลไกในการพัฒนางานและกิจกรรมของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนให้สามารถจัดการ ปัญหาและความต้องการของประชาชนและการมีส่วนร่วมในยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เช่น เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาศักยภาพ สนับสนุนการเพิ่มเทคนิค วิธีการ เครื่องมือในการทำงานของกลุ่ม นำเสนอแผนงานของกลุ่มทางสังคมสู่คณะกรรมหมู่บ้านและตำบล เป็นต้น
2) **ท้องที่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน**เป็นกลไกที่ช่วยหนุนเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของทุนทางสังคม องค์กรชุมชน ให้สามารถสร้างงานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบที่เป็นบวกต่อประชาชน เช่น ร่วมกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลง รักษาความสงบสุขของชุมชน ระดมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นต้น

3) **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** เป็นกลไกหลักในการหนุนเสริมการพัฒนาทำงานและกิจกรรมของกลุ่มทางสังคม เช่น*จัดทำฐานข้อมูล สนับสนุนการพัฒนาเครื่องมือ แนวทางการทำงาน จัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน จัดกระบวนการให้ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้*ให้สามารถพัฒนางานใหม่หรือพัฒนาต่อยอดงานเดิม *สนับสนุนงบประมาณ การสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงาน การประกาศเป็นนโยบายสาธารณะ การหนุนเสริมให้มีการจัดทำแผนระดับกลุ่มทางสังคม แผนระดับหมู่บ้าน แผนระดับเครือข่าย นำสู่การพัฒนาเป็นข้อบัญญัติและแผนระดับตำบล และเชื่อมประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมทำงานตามบทบาทหน้าที่*

4) **หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากภายในและภายนอกชุมชนทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรอิสระ** เป็นกลไกในการหนุนเสริมตามบทบาทและหน้าที่ เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการกับเงื่อนไขหรืออุปสรรคในการทำงาน เช่น การเพิ่มความรู้ทางวิชาการ เทคนิค วิธีการ แนวทางปฏิบัติ งบประมาณ เป็นต้น

4.2.2 ข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ของระบบย่อยต่างๆ ในการจัดการตนเอง *สามารถแสดงภาพรวมข้อมูล*ให้เห็นการเป็นตำบลที่มีศักยภาพในการจัดการตนเองผ่านการเกาะเกี่ยวของการเชื่อมประสานงานและกิจกรรมของทุนทางสังคม หากพื้นที่ใดมีความเชื่อมโยงกันมากแสดงถึงความเกี่ยวร้อย สัมพันธ์ที่หนาแน่น มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ทำงานร่วม ใช้ประโยชน์ซึ่งกันและกัน*ซึ่งระบบย่อยๆของการจัดการตนเองสามารถมีได้หลากหลายตามศักยภาพของพื้นที่ เช่น ระบบเศรษฐกิจชุมชน ระบบสวัสดิการชุมชน ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน*ให้แสดงการประสานของ*คนทำงาน* การแลกเปลี่ยน*นำใช้ข้อมูล* และแลกเปลี่ยน*วิธีการทำงานหรือการนำงานของกลุ่มทางสังคมหนึ่งไปสร้างงานให้อีกกลุ่มหนึ่งหรือการส่งผลกระทบที่เป็นบวกหรือทวีคูณในแผนภาพ*และอธิบายแนวคิดหลักการของแต่ละระบบย่อยต่างๆของการจัดการตนเอง การส่งผลกระทบต่อกลุ่มประชากร กระบวนการทำงานของกลุ่มทางสังคมและการเชื่อมโยงระบบย่อยแต่ละระบบให้เป็นภาพตำบล การส่งผลกระทบต่อการจัดการปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพและปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ การสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นและการจัดการตนเอง ปัจจัยเงื่อนไขต่อความสำเร็จของงาน

4.2.3 ข้อมูลระบบย่อยของชุมชนในการจัดการตนเอง*แสดงข้อมูลของระบบย่อยๆ ในแต่ละระบบ(ระบบสังคม ระบบเศรษฐกิจ ระบบสภาวะแวดล้อม ระบบสุขภาพและระบบการเมืองการปกครอง)* เช่นจำนวนกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน งานและกิจกรรม วิธีการทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานกลุ่มเป้าหมายผู้ได้รับผลกระทบ ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จของการดำเนินงาน การส่งผลกระทบต่อ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง และหากพื้นที่ใดมีความโดดเด่นในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ระบบย่อยที่แสดงอาจจะมีประสาน เชื่อมร้อยมากหรือไม่มากก็ได้ แต่จะเห็นได้จากการส่งผลกระทบที่เกิดผลในการจัดการปัญหาและความต้องการได้อย่างชัดเจน การส่งผลกระทบต่อกลุ่มประชากรที่ชัดเจน สามารถประเมินได้จากการ*สะท้อนของคนในชุมชนผ่านการพูดคุย ปรึกษาหารือและสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับ*

งานและกิจกรรมของระบบย่อยนั้น ๆว่ามีความโดดเด่น เชี่ยวชาญในการจัดการปัญหาและสอดคล้องต่อความต้องการของประชาชนจริง เป็นลักษณะการทำงานที่ส่งผลกระทบเป็นบวกหรือเท่าทวีคูณ

4.2.4 กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนต่างๆ และการพัฒนานวัตกรรม

การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นสามารถทาได้หากมีการพึ่งพาศักยภาพตนเองมากกว่าการพึ่งพาจากภายนอก หากชุมชนมีกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนที่มีการสร้างงานและกิจกรรมที่สามารถจัดการปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ ถือว่าชุมชนนั้นมีศักยภาพในการจัดการตนเอง อปท.มีบทบาทหน้าที่หนุนเสริมเพื่อให้องค์กรชุมชนทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ***การนำเสนอข้อมูลการพัฒนานวัตกรรมชุมชนผ่านงานและกิจกรรมขององค์กรชุมชน***สามารถนาเสนอโดยแสดงให้เห็นที่มาของปัญหาและความต้องการ *กระบวนการพัฒนานวัตกรรมที่เป็นลักษณะงานใหม่ในพื้นที่* (อาจเป็นการนาเอาแนวคิด เทคนิควิธี รูปแบบ จากที่อื่นที่ไปศึกษาดูงาน หรือมีคนมาสอน มาอบรมก็ได้) หรือเป็นการเอา*งานเดิมมาพัฒนาต่อยอด*โดยการขยายพื้นที่ใหม่ ขยายกลุ่มเป้าหมายในการทำงาน เพิ่มเทคนิค วิธีการทำงาน นวัตกรรมที่ทำเป็น*นวัตกรรมเดี่ยวๆ* ที่ทำเฉพาะประเด็น หรือ*นวัตกรรมที่ทำแบบรวม*(บูรณาการงาน)ที่ส่งผลกระทบต่อคนหลายกลุ่ม อีกทั้งแสดง กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการทำงาน เครื่องมือในการทำงานผู้ดำเนินงานที่เป็นทั้งคนทำงานและผู้ร่วมงานหรือผู้สนับสนุนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น กระทบต่อกลุ่มประชากรเป้าหมาย ต่อ 5 ด้านทั้งทางตรง ทางอ้อม ได้แก่ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง การนำเสนอข้อมูลตามบทบาทการหนุนเสริมของอปท. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และเอ็นจีโอ สามารถนำเสนอตามบทบาทหน้าที่ ภารกิจ หรือการสร้างกลไกต่างๆ ที่ช่วยเอื้อต่อการทำงานของกลุ่มทางสังคม เช่น การกำหนดข้อตกลง กติกา ประกาศเป็นนโยบายสาธารณะ การนำแผนงานของกลุ่มทางสังคม แผนของเครือข่าย พัฒนาเป็นข้อบัญญัติหรือนาเข้าสู่แผนตำบล เพื่อการสนับสนุนต่อไป

4.3 ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นต่อโครงสร้างชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน

การนำเสนอข้อมูลผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการตนเองสามารถแสดงตามการส่งผลกระทบต่อกลุ่มประชากรทั้งทางบวกและทางลบมีแนวทางในการนำเสนอ โดยสามารถศึกษาขอบเขตแนวคิดแต่ละด้านจากเนื้อหาข้างต้น ดังนี้

4.3.1 การส่งผลกระทบด้านสังคม *สามารถนำเสนอข้อมูลผลกระทบ*ที่เกิดจากการจัดการตนเองผ่านกิจกรรมการช่วยเหลือ ดูแลแบ่งปัน การจัดสวัสดิการแก่คนในชุมชน จำนวนกลุ่มอาสาที่มีในชุมชน จำนวนกองทุนที่ดูแลเรื่องสวัสดิการแก่สมาชิก และกลุ่มคนอื่นๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือ เป็นต้น อีกทั้งสามารถแสดงจากการจัดระบบการศึกษาสร้างกระบวนการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ลักษณะการสื่อสารที่สามารถสร้างความเข้าใจให้ประชาชน สามารถระดมการช่วยเหลือ การมีส่วนร่วม การลดจำนวนอุบัติเหตุ สารเสพติด การพนัน หรือการทะเลาะวิวาท และมีแนวทางในการจัดการทั้งในระยะปกติ ระยะภัยพิบัติและยามฉุกเฉิน

4.3.2 การส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจต่อประชากรในชุมชนระดับต่างๆ *สามารถนำเสนอข้อมูลผลกระทบ*ที่เกิดจากการจัดการตนเองต่อด้านเศรษฐกิจ ผ่านการเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย

การเพิ่มการออม การลดหนี้สิน การมีกลุ่มอาชีพที่ร่วมดูแลคนในชุมชน ทั้งสร้างงาน และร่วมสร้างสวัสดิการให้แก่สมาชิกและผู้ต้องการความช่วยเหลือ การสร้างการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระดับ ได้แก่ ระดับครัวเรือน ระดับกลุ่มทางสังคม ระดับเครือข่ายและระดับชุมชน อีกทั้งสามารถนำเสนอการจัดการตนเองตามงานเด่นที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมตาม 12 ชุดกิจกรรมระบบเศรษฐกิจชุมชน

4.3.3 การส่งผลกระทบด้านสภาวะแวดล้อม ***สามารถนำเสนอข้อมูลผลกระทบ***ที่เกิดจากการจัดการตนเองต่อด้านสภาวะแวดล้อมโดยแบ่งเป็น*ผลต่อการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติ*ดิน น้ำ ลม ในด้านการใช้ประโยชน์ของคนชุมชม การเข้าถึงของคนทุกกลุ่มวัย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการฟื้นฟูธรรมชาติ การมีกลุ่มอนุรักษ์ การมีมาตรการ ข้อตกลง กติกาของชุมชน ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือ*ผลที่เกิดต่อสภาวะแวดล้อมที่เป็นการจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ*ทั้งในพื้นที่สาธารณะเช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น ถนน ตลาด วัด ศาลาประชาคม เป็นต้น หรือการจัด*การปรับสภาวะแวดล้อมภายในบ้าน*ของกลุ่มผู้ต้องการการช่วยเหลือ และผลต่อ*การจัดการมลพิษ*ในชุมชนให้ลดลง มีแนวทางการป้องกัน มีมาตรการข้อตกลงในชุมชนกรณีที่มีผู้ละเมิด *การจัดการภัยพิบัติ*ที่สามารถลดจำนวนผู้ได้รับผลกระทบทั้งร่างกายและจิตใจ มีแนวทางในการป้องกัน ดูแล เยียวยา และฟื้นฟู มีกลุ่มอาสาต่างๆ และการมี*การใช้พลังงานทางเลือกในชุมชน* ที่ประชาชนสามารถจัดการเองได้ เป็นต้น

4.3.4 การส่งผลกระทบด้านสุขภาพ ***สามารถนำเสนอข้อมูลผลกระทบ***ที่เกิดจากการจัดการตนเองต่อด้านสุขภาพ เป็นการจัดการ*ปัญหาและความต้องการทางด้านสุขภาพของ 13 กลุ่มประชากรเป้าหมาย*การมีแนวทาง นวัตกรรมเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การลดการบริโภคแอลกอฮอล์ การลดอุบัติเหตุ การลดการบริโภคยาสูบ หรือการเกิด*การดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือกันของชุมชน*มากขึ้น ทั้งการบริการโดยหน่วยบริการสุขภาพ ที่มีการเพิ่มจำนวนผู้มีสิทธิรักษา การพัฒนารูปแบบการบริการในสถานบริการ และการพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการ การดูแลช่วยเหลือกันโดยชุมชนโดยกลุ่มคนอาสา การมีกองทุนสร้างสวัสดิการแก่ทุกคนในชุมชน หรือการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรชุมชนโดยอปท. และผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และสุดท้ายการนำเสนอ*นวัตกรรมการดูแลสุขภาพ*ที่ชุมชนได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้สามารถจัดการปัญหาและมีความสอดคล้องตามความต้องการของประชาชนและความจำเป็นของพื้นที่

4.3.5 การส่งผลกระทบด้านการเมืองการปกครอง ***สามารถนำเสนอข้อมูลผลกระทบ***ที่เกิดจากการจัดการตนเองต่อด้านการเมืองการปกครอง ที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน สามารถปกครองที่ทำให้คนอยู่รวมกันอย่างสงบสุข ส่งเสริมสิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ ความชอบธรรมในการดำเนินงาน

4.4 ผลที่เกิดขึ้นต่อ 7 คุณลักษณะจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น เป็นการจัดการตนเองของทุนทางสังคมในชุมชน 6 ระดับได้แก่1)ระดับบุคคลและครอบครัว 2)ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3) ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5)ระดับตำบล และ6)ระดับเครือข่าย ซึ่งสามารถแสดงข้อมูลตาม 7 คุณลักษณะดังนี้

4.4.1 การสร้างการเรียนรู้และความเข้าใจเรื่องของปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ***สามารถแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ***กระบวนการและผลลัพธ์จากการเรียนรู้ภายในชุมชนและจากอปท. เครือข่าย เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลประเด็นปัญหาและความต้องการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน และเรียนรู้เกี่ยวกับเหตุปัจจัยเรื่องคน เครื่องมือ วิธีการทำงาน เงินทุนและทรัพยากรที่ใช้ประกอบเพื่อจัดการความต้องการเหล่านั้น มีกระบวนการการสร้างการเรียนรู้จากหลากช่องทาง เช่น จากเวทีประชาคม การประชุมต่างๆ การฝึกอบรม การทำวิจัยชุมชน การศึกษาดูงาน เวทีจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจากสื่อต่างๆ เป็นต้น และผลที่เกิดจากการสร้างเรียนรู้และความเข้าใจคือความสามารถออกแบบการพัฒนาระบบการดูแลกลุ่มประชากรต่างๆ แผนงานระดับต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาและสอดคล้องต่อความต้องการตามความจำเป็นของสังคม และวัฒนธรรมของพื้นที่ เป็นต้น ***แนวทางการนำเสนอกระบวนการเรียนรู้และแนวทางในการจัดการตนเอง*** เช่น จากข้อมูล TCNAP แสดงจำนวนผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียงสูงและมีรายจ่ายจากการซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์สูง ส่งผลให้ กลุ่มอสม. ชมรมผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน ตัวแทนรพสต.และ อปท.ร่วมวางแผนเพื่อจัดทำศูนย์กายอุปกรณ์ประจำตำบล มีการจัดทำแผนงาน ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน รับบริจาคจากชุมชน และจัดหาช่างเหล็ก ช่างไม้ในชุมชนเพื่อเข้ารับการอบรมดูแลอุปกรณ์จากสานักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด มีการวางแผนเรื่องการบริหารจัดการอุปกรณ์ จัดทำบัญชี กำหนดที่จัดเก็บ มอบหมายผู้รับผิดชอบผู้ดูแลประจาหมู่บ้าน อปท.และรพสต.จัดทำแผนเพื่อบรรจุโครงการเพื่อจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการเป็นต้น

4.4.2 การสร้างกลไกทุกระดับ ***สามารถแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ***กระบวนการและผลลัพธ์จากการสร้างกลไกในแต่ละระดับ เพื่อหนุนเสริมหรือกำกับให้เกิดการจัดการตนเองได้ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ระดับแหล่งประโยชน์ ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับเครือข่าย โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย บทบาทหน้าที่ เครื่องมือ วิธีการ แนวทางการแก้ปัญหา วิธีการพัฒนาจากทุนทางสังคม รวมทั้งวิธีการทำงานร่วมกับเครือข่าย วิธีการพัฒนาข้อตกลง นโยบาย และกระบวนการการสร้างการเรียนรู้ ได้แก่ การทำประชาคม การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำวิจัยชุมชน สื่อต่างๆ เป็นต้น และเกิดผลลัพธ์จากการสร้างกลไกต่างๆที่ใช้ในการจัดการปัญหาและความต้องการของกลุ่มประชากรและแก้ปัญหาเฉพาะประเด็น ที่ช่วยผลักดันให้เกิดปฏิบัติการด้วยชุมชนเอง ทาให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งในการจัดการตนเอง ***แนวทางการนำเสนอ*** เช่น ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนันเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ด้วยการนำใช้กฎ กติกาชุมชนด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชน ทำการติดป้ายประกาศ ประชาสัมพันธ์ ตักเตือนผู้กระทำผิด และประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดักจับผู้กระทำผิด เป็นต้น ประกาศ ประชาสัมพันธ์ ตักเตือนผู้กระทำผิดและประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดักจับผู้กระทำผิด เป็นต้น

4.4.3 การสร้างคนให้จัดการตนเองได้ ***สามารถแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ*** กระบวนการและผลลัพธ์จากการสร้างคนให้สามารถทำกิจกรรมเพื่อจัดการตนเองได้แก่ 1) ระดับบุคคล ได้แก่ ผู้นำแกนนำ อาสาสมัคร ผู้บริหารท้องถิ่น 13 กลุ่มประชากร 5 นักสร้างเสริมสุขภาวะ 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5)ระดับตำบล และ6)ระดับเครือข่าย โดยมีกระบวนการสร้างคนด้วยการเพิ่มทักษะ ฝึกปฏิบัติจริง เป็นพี่เลี้ยง เปิดโอกาสให้ทำจริง เน้นการเพิ่มศักยภาพให้ทำเป็น เพื่อให้สามารถทำได้ ***แนวทางการนำเสนอ*** เช่น การพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนให้สามารถจัดการขยะในโรงเรียน โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ การอบรมการคัดแยกขยะ การจัดตั้งธนาคารขยะในโรงเรียน มีการทำงานร่วมกับร้านค้าอาหารและกลุ่มยุวเกษตรในโรงเรียนการนำเศษอาหารจากโรงอาหารมาทาปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในแปลงผัก และใช้กับหมูหลุมของโรงเรียน เป็นต้น

4.4.4 การสร้างการมีส่วนร่วม ***สามารถแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ***กระบวนการและผลลัพธ์จากการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนด้วยกระบวนการระดมคิด จากข้อมูลประเด็นปัญหา เหตุปัจจัย และความต้องการของชุมชน อีกทั้งนำใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวทางวิเคราะห์สถานการณ์ ในการดึงพลังที่เป็นศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ ซึ่งประกอบด้วย อย่างน้อย 5 ส่วน คือ พลังทางสังคม พลังทางปัญญา พลังแห่งการจัดการ พลังแห่งความถูกต้องและพลังแห่งสันติวิธี เพื่อให้ทุนทางสังคมในชุมชน 6 ระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาและความต้องการด้วยการร่วมลงทุน ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมแก้ปัญหา ด้วยการจัดตั้งกลุ่ม เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือร่วมสร้างเครือข่าย ***แนวทางการนำเสนอ เช่น*** จากการที่สถานการณ์ชุมชนมารดาหลังคลอดต้องไปทำงานนอกบ้านทาให้เด็กแรกเกิด ไม่ได้รับนมแม่จนครบ 6 เดือน อสม.ร่วมกับรพสต.ได้สร้างความตระหนักให้ชุมชนโดยการนาเสนอข้อมูลแก่เวทีประชุม ทาให้เกิดโครงการอาสานมแม่ โดยมีการระดมความร่วมมือจากกลุ่มแม่บ้าน แม่ผู้มีประสบการณ์ แม่หลังคลอดที่ไม่ได้ไปทำงานนอกบ้าน เข้าร่วมดูแลแม่และเด็ก แนะนำการจัดเก็บน้านม การจัดทำธนาคารนมชุมชน จัดกลุ่มช่วยเหลือกัน (Day care mom) อปท.ปรึกษาหารือกับบริษัทร้านค้า หน่วยงานเพื่อขอให้แม่หลังคลอดสามารถนางานมาทำที่บ้าน เปิดโอกาสให้นำเด็กไปดื่มนมในที่ทำงาน จัดสถานที่ทำงานที่เอื้อต่อการให้นมเด็ก หรือจัดบริเวณที่ให้ญาติหรือพี่เลี้ยงสามารถนำเด็กอ่อนมาเลี้ยงในสถานที่ทำงานได้ เหล่านี้เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนให้สามารถจัดการตนเองได้

4.4.5 การระดมทุนและทรัพยากรต่างๆเพื่อทำให้การใช้แหล่งประโยชน์ ***สามารถแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ***กระบวนการและผลลัพธ์จากการระดมทุนและทรัพยากรต่างๆ ด้วยการนำเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ต้องมีการระดมทุนหรือการใช้แหล่งประโยชน์ ให้ชุมชนได้รับรู้ และแสดงข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน เพื่อระดมความคิดและออกแบบในการระดมทุน กำหนดกฎ กติกา รูปแบบการใช้ประโยชน์จากแหล่งประโยชน์ในชุมชน ***มีแนวทางในการนำเสนอ*** เช่น จากสถานการณ์ที่พื้นที่ในชุมชนปลูกข้าวและจำหน่ายข้าวเปลือกทันทีเนื่องจากระบบการจัดเก็บหรือโรงสีข้าว ทำให้คนในชุมชนต้องซื้อข้าวกินในราคาสูง และเป็นหนี้จากการซื้อข้าวกิน ชุมชนเห็นความสำคัญของปัญหาและความต้องการในพื้นที่ จึงมีการระดมทุนจากชุมชนและนาเงินจากสถาบันการเงินชุมชนมาจัดทำโรงสีข้าวชุมชน รับซื้อข้าวเปลือกจากชุมชนในราคาสูง มีการจัดทำระบบการจัดเก็บข้าวเปลือกและทำการสีข้าวจาหน่ายในชุมชนทั้งข้าวขัดสีและข้าวกล้องในราคาถูก กลุ่มโรงสีข้าวมีการประสานกับกลุ่มหมูหลุม กลุ่มเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ไก่พันธุ์เนื้อ กลุ่มพลังงาน

ทางเลือกและกลุ่มทำบ้านดินในการใช้ปลายข้าว ราและแกลบในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการที่เพิ่มคุณภาพชีวิตให้คนชุมชนซึ่งเกิดจากการระดมทุนที่เป็นเงินและการใช้โรงสีข้าวเป็นแหล่งประโยชน์ในการขยายงานอีกรูปแบบหนึ่ง

4.4.6 การมีข้อตกลงต่างๆของพื้นที่ ***สามารถแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ***กระบวนการและผลลัพธ์จากการพัฒนา ให้เกิด ข้อตกลง นโยบาย เป้าหมายและแผน กฎ กติกาที่ปฏิบัติได้จริง โดยกระบวนการการมีส่วนร่วมและพัฒนากลไกผลักดัน เช่น การประชุม การทำประชาคม เป็นต้น ***มีแนวทางในการนำเสนอ*** เช่น จากสถานการณ์ที่เด็กวัย 3-5 ปีทุกคนในชุมชนไม่ได้เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเนื่องจากศพด.อยู่ไกลจากบ้าน อีกทั้งบางส่วนอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ ทำให้มีปัญหาเรื่องการเดินทาง ชุมชนจึงได้มีการปรึกษาหาลงมติให้ดำเนินการเพื่อให้เด็กทุกคนในชุมชนได้เข้าเรียนในศพด. ได้มีการวางแนวทางการทำงาน โดยอปท. ประกาศเป็นธรรมนูญเพื่อดูแลเด็ก 0-5 ปีในชุมชน จัดหารถรับส่งเด็กแต่ละหมู่บ้าน กำหนดเส้นทาง จุดนัดหมาย จัดหาครูผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก ระดมกลุ่มแม่อาสาร่วมดูแลเด็กในระหว่างเดินทาง อปพร.ร่วมดูแลเส้นทาง และผู้นาชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนันร่วมทาความเข้าใจกับชุมชน และมีการสนับสนุนการพัฒนาทักษะครู ศพด.ครูผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้สามารถพัฒนาศพด. 6 ระบบได้แก่ 1) การส่งเสริมการเรียนรู้ 2) การส่งเสริมพัฒนาการ 3) การจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เป็นพื้นที่สร้างสรรค์หรือสนามเด็กเล่น 4) การเฝ้าระวังป้องกันโรคให้เด็ก 0-5 ปี 5) ระบบการจัดการอาหารและ 6) การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างแบบมีส่วนร่วมกลุ่มแม่อาสาและพนักงานท้องถิ่นที่รับผิดชอบการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ให้สามารถร่วมดูแลเด็กได้ และมีกองทุนเพื่อสร้างสวัสดิการแก่ครูผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก และกลุ่มแม่อาสา เป็นต้น

4.4.7 ความสามารถในการจัดการความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ ***สามารถแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ***กระบวนการและผลลัพธ์จากการสร้างแผนปฏิบัติการร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนองค์กรอิสระทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีการแบ่งงาน กำหนดหน้าที่และสร้างโอกาสให้กันและกันในการทำตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครอบคลุมและสมบูรณ์ อาจจะเป็นการทำแผนงานหรือการสร้างข้อตกลงเพื่อทำงานร่วมกันก็ได้ ***แนวทางการนำเสนอเช่น*** ชุมชนมีจำนวนผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลต่อเนื่องที่บ้านเป็นจำนวนมากและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รพสต.และอสม.ไม่สามารถให้การดูแลอย่างครอบคลุมได้ รพสต.มีความตระหนักจึงร่วมวางแผนกับอปท.เพื่อจัดทำแนวทางการทำงาน จึงมีการออกแบบการจัดทำศูนย์ดูแลผู้สูงอายุต่อเนื่องในชุมชน รพสต.มีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบการดูแล พัฒนาศักยภาพผู้ดูแลให้มีความเชี่ยวชาญ เช่น การให้อาหารทางสายยาง การล้างแผล การยืดเหยียดกล้ามเนื้อ เป็นต้น มีการประสานงานรพ.ชุมชนเพื่อออกแบบระบบการดูแล ประสานงานด้านเทคนิค วิธีการและเครื่องมือในการดูแลผู้สูงอายุโดยเฉพาะการดูแลแบบที่ต้องการความเชี่ยวชาญและกรณีฉุกเฉิน อปท. จัดหาผู้แลและอุปกรณ์เพิ่ม สานักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) เข้าร่วมจัดดูแลเรื่องสวัสดิการผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ สถาบันการศึกษาเข้าร่วมออกแบบการดูแลตามหลักวิชาการ ศึกษาตามโจทย์วิจัยและพัฒนาศักยภาพคนทำงาน กลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชนร่วมดูแลผู้สูงอายุ ร่วมกับผู้ดูแลผู้สูงอายุ เช่น การเข้าร่วมปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพผู้สูงอายุ เป็นต้น

ประเด็นที่ 2	การนำใช้ข้อมูลแสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)

แนวคิด หลักการ

ในขบวนการพัฒนาเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกหลัก ที่แสดงความพร้อมและความสามารถของชุมชน ในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหา การฟื้นตัวจากปัญหา การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพตนเองซึ่งแสดงให้เห็นในโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 องค์ประกอบย่อย คือ 1)สังคม 2)เศรษฐกิจ 3)ภาวะแวดล้อม 4)สุขภาพ และ 5)การเมืองการปกครอง โดยอาศัยการทำงานร่วมกันของ 4(สี่)องค์กรหลักได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน องค์กรท้องที่ และหน่วยงานภาครัฐ ที่มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายของชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง โดยมีปัจจัยเงื่อนไขในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นที่พบในพื้นที่ได้แก่1) ข้อมูล 2) เงินหรือกองทุน 3) ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมและ 4)คนที่มีความพร้อมทั้งความรู้ความเชี่ยวชาญความตั้งใจประสบการณ์วิธีการทำงานการช่วยเหลือกันการรวมกลุ่มรวมถึงเครือข่ายความสัมพันธ์ในและนอกพื้นที่ก่อให้เกิดงาน ที่สร้างผลกระทบต่อ 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ และการดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ

การนำใช้ข้อมูลที่แสดงถึงศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นใน มีข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบของโครงสร้างชุมชนท้องถิ่นอย่างน้อย 5 ด้านได้แก่ 1) ข้อมูลด้านสังคม2)ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ3)ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม4)ข้อมูลด้านสุขภาพ5)ข้อมูลด้านการเมือง การปกครองจากระบบข้อมูลตำบล ได้แก่ ระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP)รวมถึงฐานข้อมูลในลักษณะอื่นๆ และฐานข้อมูลของหน่วยงานอื่นในพื้นที่ เพื่อการนำใช้ระบบข้อมูลในส่วนของศักยภาพการจัดการตนเองของตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ ในการสนับสนุนงานพัฒนา งานแก้ปัญหาในพื้นที่ การเขียนข้อเสนอโครงการ การจัดทำแผน ข้อบัญญัติ การพัฒนานวัตกรรม เป็นต้นซึ่งข้อมูลที่แสดงศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนสามารถนำเสนอใน 2 ส่วนได้แก่ 1) ข้อมูลที่แสดงศักยภาพการจัดการตนเองของตำบล

เนื่องจากเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นมีหลายบทบาทและสถานะ ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลและแนวทางการนำเสนอมีความแตกต่างกัน ตามบทบาทของการเข้าร่วมเครือข่าย ดังนั้นเพื่อให้ผู้นำใช้คู่มือเล่มนี้ ได้ ประโยชน์สูงสุด จึงขอแสดงจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาทหน้าที่ เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 2ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
ประเด็นที่ 2	ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)				
	2.1 ศักยภาพชุมชนด้านสังคม	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชน	✓

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
				เกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็นประเด็น	เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ
	2.2 ศักยภาพชุมชนด้านเศรษฐกิจ	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็นประเด็น	✓ เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ
	2.3 ศักยภาพชุมชนด้านสภาวะแวดล้อม	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็นประเด็น	✓ เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ
	2.4 ด้านสุศักยภาพชุมชนด้านสุขภาพ	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็นประเด็น	✓ เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ
	2.5 ศักยภาพชุมชนด้านการเมือง การปกครอง	✓	✓	✓ เน้นศักยภาพชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเชิงประเด็นประเด็น	✓ เน้นศักยภาพชุมชนด้านที่เชี่ยวชาญ

แนวทางการรวบรวมและนำใช้ข้อมูลของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง และ

2) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลเฉพาะประเด็น เช่น ประเด็นเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาวะ ประเด็นการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน ประเด็นการจัดการขยะ ประเด็นการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุจราจร ประเด็นการควบคุมการบริโภคยาสูบโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง ประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น

เนื่องจากคู่มือเล่มนี้มีการออกแบบแนวทางเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำใช้ข้อมูลตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ซึ่งการรวบรวม วิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลเชิงประเด็นสามารถทำได้โดยใช้*ชุดกิจกรรมและตัวชี้วัดการดำเนินการแต่ละประเด็น*เป็นฐานในการวิเคราะห์

โดย มีองค์ประกอบการนำเสนอ 4 ส่วนได้แก่

1) ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง
2) การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นแต่ละด้าน
3) Typology ข้อมูลแสดงสถานะตำบลสุขภาวะจำแนกรายด้าน (ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง)
4) ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอ และแนวทางการสรุปข้อมูลศักยภาพ

ดังรายละเอียด

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลเพื่อแสดงศักยภาพชุมชนจากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบาย ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง	ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นเป็นความพร้อมและความสามารถของชุมชนในการเรียนรู้และจัดการกับความหลากหลายของสถานการณ์ชีวิตของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วยกระบวนการพัฒนางานหรือกิจกรรมการจัดการกับปัญหาตลอดจนการยกระดับคุณภาพการดำเนินชีวิตอันเป็นผลกระทบจากโครงสร้างทางกายภาพสังคมเศรษฐกิจสุขภาพการจัดการสภาวะแวดล้อมและการเมืองการปกครองโดยองค์ประกอบที่สำคัญของศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ 1) ข้อมูล 2) เงินหรือกองทุน 3) ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมและ 4) คนที่มีความพร้อมทั้งความรู้ความเชี่ยวชาญความตั้งใจประสบการณ์วิธีการทำงานการช่วยเหลือกันการรวมกลุ่มและเครือข่ายความสัมพันธ์เป็นต้นซึ่งนำไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วม และ การสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ รวมทั้งการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายของชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 องค์ประกอบย่อย คือ 1)สังคม 2)เศรษฐกิจ 3)สภาวะแวดล้อม 4) สุขภาพ และ5) การเมืองการปกครอง แต่ละด้าน

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	ประกอบด้วย องค์กรหลักในการดำเนินการ ทุนทางสังคม ผู้นำ แกนนำ กลุ่มเป้าหมายของการดำเนินการและกลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการงานและกิจกรรม กระบวนการ ขั้นตอน และ วิธีการดำเนินการ คนหรือกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมงาน ประสานหรือผู้สนับสนุน ซึ่งทุนทางสังคมในสังคมแบ่งออกได้ 6 ระดับ ได้แก่1) ระดับบุคคลและครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5) ระดับตำบล และ 6)ระดับเครือข่าย
การเสริมศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	เป็นความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการแก้ปัญหา การฟื้นตัวจากปัญหา การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพตนเอง ซึ่งการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมีคุณลักษณะเด่นประกอบด้วย 1)ความสัมพันธ์ของโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น ในที่นี้คือระบบย่อยต่างๆ มีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มและลดศักยภาพในการจัดการตนเอง 2) การใช้เครื่องมือทางสังคมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการจัดการตนเอง หรือการที่งานและกิจกรรมประสบความสำเร็จเช่น เครือข่ายช่วยเสริมความความสัมพันธ์ภายในและระหว่างระบบย่อยต่างๆ โดยเน้นการทำงานร่วมมือกันระหว่างองค์กรใหญ่ทางสังคม 4 ภาคส่วน ได้แก่ 1)องค์กรที่เป็นคนต้นเรื่องหรือผู้รับผิดชอบเครือข่าย ตั้งแต่เครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน สภาองค์กรชุมชน หรือสภาพลเมือง 2) องค์กรพัฒนาเอกชนหรือเอ็นจีโอ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและทำงานร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชน โดยเฉพาะการผลักดันให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ 3)องค์กรภาคเอกชน ซึ่งอาจจะไม่ได้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ แต่มีบทบาทสำคัญในเรื่องการสนับสนุนด้านการเงิน การบริการ รวมไปถึงการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในระดับชุมชนด้วย และ 4)องค์กรหรือหน่วยงานของภาครัฐ โดยที่องค์กรหรือหน่วยงานรัฐถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนงานเพื่อให้ภาครัฐสามารถนำเอาบทบาทหรือหน้าที่ของตัวเองมาเสริมการทำงานของชุมชนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเป้าหมายร่วมกัน การหาประเด็นและการใช้ข้อมูลจากส่วนของวิชาการและส่วนพื้นที่ ตลอดจนการรวมพลังของผู้นำจากเครือข่ายในพื้นที่ต่างๆปัจจัยที่จะทำให้กระบวนการนี้ขับเคลื่อนไปได้ คือการมียุทธศาสตร์ร่วมและการใช้สื่อมาเป็นองค์ประกอบ การนำผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมที่แสดงศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมาสร้างการเรียนรู้ในวงกว้าง เช่นการมีธรรมนูญของตนเอง การมีข้อเสนอในการปรับแก้กฎหมายที่สำคัญเพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการทรัพยากรของตนเอง หรือแม้แต่การมีมาตรการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างทันท่วงที เป็นต้น ในขณะที่การจัดการตัวเองระดับหมู่บ้านและตำบลนั้นมุ่งเน้นที่การเสริมความเข้มแข็งให้แก่องค์กรชุมชนเป็นหลัก โดยที่ผ่านมาทาง สสส. ร่วมดำเนินการต่อยอดการพัฒนากับหมู่บ้านและตำบลโดยเน้นการค้นหาศักยภาพของพื้นที่ การเสริมศักยภาพ ด้วยกระบวนการสร้างการเรียนรู้ สร้างการมีส่วนร่วม เพิ่มพูนสมรรถนะของผู้นำในพื้นที่สำหรับโครงสร้างทางสังคมที่ถูกนำมาใช้คือ 4 องค์กรหลักเช่นกันคือ องค์กรชุมชน ซึ่งทำงานควบคู่ไปกับผู้ใหญ่บ้านกำนัน โดยทั้ง 2 องค์กรนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	เปรียบเสมือนกับเจ้าของพื้นที่ แต่ว่ามีบริบทการทำงานแตกต่างกัน ส่วนที่เหลือคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการเชื่อมประสานกับหน่วยงานที่มีอยู่ในภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากข้อมูลยังพบอีกว่า การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยปกครองระดับเล็กทำให้มีข้อมูลและรายละเอียดของบุคคลในพื้นที่ค่อนข้างละเอียด การทำงานส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นไปที่การทำความเข้าใจปัญหาของตนเอง การบริหารจัดการข้อมูลให้เป็น และการวางเป้าหมายของการแก้ไขปัญหาพร้อมหาช่องทางในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยมีกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมหลายอย่าง เช่นการสร้างคนให้มีคุณภาพด้วยการใช้กองทุนต่างๆในการร่วมแก้ปัญหาหรือการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาแบบเดี่ยวๆและแบบภาพรวมโดยดึงทุกเรื่องมาผนวกกันและมุ่งผลลัพธ์ที่การเพิ่มคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ความเข้มข้นของการทำงานนั้นๆขึ้นกับแต่ละชุมชนว่า มีสภาพปัญหาและลักษณะทางกายภาพเช่นใด
7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	การเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง สรุปแนวทางใหญ่ๆ 7 ข้อ คือ **ส่วนที่ 1 คือการสร้างการเรียนรู้และความเข้าใจเรื่องของปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นทุกๆด้าน**ที่เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เพื่อสร้างเป้าหมายร่วมและทำความเข้าใจว่าปัญหาที่ปรากฏจะสร้างผลกระทบกับปรากรกลุ่มใด ครัวเรือนใด หรือพื้นที่ใด นอกจากนี้ ลางปัญหาเกิดจากโครงสร้างของอำนาจบางอย่างที่ส่งผลกระทบให้ชุมชนท้องถิ่นต้องลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหาให้ตนเอง เช่น หน่วยงานข้างนอกไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ซึ่งข้อดีของส่วนนี้คือทำให้ชุมชนได้เห็นศักยภาพของตนเองว่ามีมากน้อยเพียงใด **ส่วนที่ 2 คือการสร้างกลไกทุกระดับ**เพื่อผลักดันให้เกิดปฏิบัติการด้วยชุมชนเอง โดยหาเจ้าภาพเข้ามาช่วยจัดการในเรื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาให้ได้ **ส่วนที่ 3 คือการสร้างคนให้จัดการตนเองได้** โดยเน้นการเพิ่มศักยภาพให้ทำเป็น การสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของของการขับเคลื่อน อันเป็นอุดมคติสำคัญยิ่งของชุมชนในการร่วมกันจัดการตนเอง **ส่วนที่ 4 คือการสร้างการมีส่วนร่วม** ทั้งนี้คือการดึงพลังที่เป็นศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ ซึ่งประกอบด้วย อย่างน้อย 5 ส่วน คือ **พลังทางสังคม**(การรวมกลุ่มทางสังคมหรือองค์กรชุมชน การรวมตัวกันเป็นองค์ประกอบของระบบย่อยของชุมชน การมีเครือข่าย) **พลังทางปัญญา**(การมีบทเรียนที่สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ซึ่งเกิดจากปฏิบัติการจริงที่ได้ผล และเป็นความรู้ที่สังคมยอมรับว่าใช้ได้ผลดี มีหลักวิชาการจากการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรวิชาการ และที่สำคัญคือการมีเป้าหมายที่เป็นจินตนาการที่หากปฏิบัติต่อยอดน่าจะเกิดขึ้นได้จริง) **พลังแห่งการจัดการ**(เน้นที่การขับเคลื่อนให้งานและกิจกรรมเกิดขึ้นได้ตามที่กำหนดเป็นเป้าหมายไว้ ซึ่งรวมทั้งการนำใช้ข้อมูล การจัดการทรัพยากร คนและเงิน และการกำหนดผลลัพธ์ของงานและกิจกรรมให้ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน) **พลังแห่งความถูกต้อง**(ทุกองค์กร หน่วยงาน กลุ่มทางสังคม ต่างมุ่งหวังให้เกิดผลดีจากการดำเนินงานและกิจกรรมชุมชน) และ**พลังแห่งสันติวิธี** (ด้วยการทำงานเชื่อมประสานกันเนื่องจากมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน หากแต่วิธีการหรือกระบวนการอาจมีความต่างกัน) มาเป็นจุดหมายสำคัญในการขับเคลื่อนงานเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	ส่วนที่ 5 คือการระดมทุนและทรัพยากรต่างๆเพื่อทำให้การใช้แหล่งประโยชน์ที่มีอยู่ สมบูรณ์ขึ้น และยังเป็นการตอกย้ำความพยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุด เช่น การใช้ประโยชน์จากกองทุนต่างๆมาแก้ปัญหาได้มากที่สุด การจัดการทรัพยากรที่ดิน ป่า น้ำให้เกิดประโยชน์กับคนส่วนใหญ่ **ส่วนที่ 6 คือการมีข้อตกลงต่างๆของพื้นที่ ทั้งธรรมนูญ นโยบาย เป้าหมาย และแผน** ซึ่งสามารถสร้างความยั่งยืนและเสริมความเข้มแข็งให้แก่ความสัมพันธ์แนวราบในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันขององค์กรที่มีอยู่ในชุมชน **ส่วนที่ 7 คือความสามารถในการจัดการความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ** พร้อมกับมีการแบ่งงาน กำหนดหน้าที่และสร้างโอกาสให้กันและกัน
การจัดการตนเองเฉพาะประเด็น	การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ “ระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”ให้สามารถจัดการปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ การสร้างปัจจัยเสริมสุขภาพ และการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ รวมทั้งการลดปัญหาสุขภาพและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งนี้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในการพัฒนารูปธรรมการจัดการตนเองด้านต่างๆของชุมชนครอบคลุมวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน การสรุปบทเรียนเป็นความรู้ที่เกิดขึ้น ระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นและระบบย่อยต่างๆ เช่น ระบบเศรษฐกิจชุมชน ระบบการเงินการคลังของชุมชน ระบบสวัสดิการสังคมโดยชุมชน ระบบการดูแลสุขภาพชุมชน ระบบการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและมลพิษ ระบบการจัดการภัยพิบัติและบรรเทาสาธารณะภัย ระบบการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ระบบเกษตรกรรมเพื่ออาหารปลอดภัย เป็นต้น ระบบย่อยเหล่านี้ได้รับการหนุนเสริมและเพิ่มศักยภาพให้สร้างงานและกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของการสร้างสุขภาวะชุมชน การลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ การสร้างปัจจัยเสริมสุขภาพ การดูแลสุขภาพประชากรที่ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน ในการจัดการตนเองเฉพาะประเด็นมีความเฉพาะในทิศทางการดำเนินงาน ซึ่งสามารถอธิบายผ่านชุดกิจกรรมในการพัฒนางานเฉพาะประเด็น ยกตัวอย่างเช่น การจัดการตนเองเฉพาะประเด็นด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีการออกแบบ 6 ชุดกิจกรรมในการดำเนินงานประกอบด้วย ชุดกิจกรรมที่ (1) การพัฒนาศักยภาพชุดกิจกรรมที่ (2) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะชุดกิจกรรมที่ (3) การพัฒนาระบบบริการชุดกิจกรรมที่ (4) จัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการสำหรับการดูแลชุดกิจกรรมที่ (5) พัฒนาและนำใช้ข้อมูลและชุดกิจกรรมที่ (6) การพัฒนากฎ กติกา ระเบียบ แนวปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการดูแลและการช่วยเหลือกันของชุมชน เป็นการทำงานประสานกัน โดยองค์กรในชุมชน กลุ่มทางสังคม และหน่วยงานในพื้นที่ ปรากฏเป็น 3 ลักษณะเป็นอย่างน้อย โดยแต่ละลักษณะมีงานและกิจกรรมที่ต่างกัน และเจ้าภาพผู้ดำเนินการก็มีภารกิจและวิธีการทำงานที่ต่างกันด้วย ได้แก่ ***ลักษณะที่ 1 การบริการสุขภาพในชุมชนโดยหน่วยบริการสุขภาพ*** หน่วยบริการสุขภาพในพื้นที่ เป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการสุขภาพที่จำเป็นสำหรับประชาชนกลุ่มต่างๆ ***ลักษณะที่ 2 การดูแลสุขภาพและช่วยเหลือกันของคนในชุมชน*** เกิดขึ้นจากความพยายามของคนในชุมชนในการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกันและการผลักดันของหน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพชุมชนเรื่องการดูแลสุขภาพ ทั้งนี้กิจกรรมการดูแลและช่วยเหลือกันโดยคนในชุมชนเองนี้เกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยหลายด้าน ตั้งแต่ประสบการณ์การช่วยเหลือกันของคนในชุมชน ความเข้มแข็งของแกนนำในการ

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	สนับสนุนกิจกรรม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและการสร้างจิตสำนึกการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและการอาสาดูแลกัน รวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนโยบายและงบประมาณ ***ลักษณะที่ 3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนให้สร้างงานที่กระทบสุขภาพ***เพื่อยกระดับงานที่อาจส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของคนในชุมชน เจ้าภาพหลักของงานลักษณะนี้ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน กรรมการชุมชน) และหน่วยงานจากภายนอกชุมชน ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานให้กับเจ้าภาพหลักในงานทั้งสอง
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2559).การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุนสุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน. **เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี 2559 (Prince Mahidol Award Conference 2016)**วันที่ 26 มกราคม 2559ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์

2. ภาพรวมศักยภาพการจัดการตนเองชุมชนท้องถิ่น

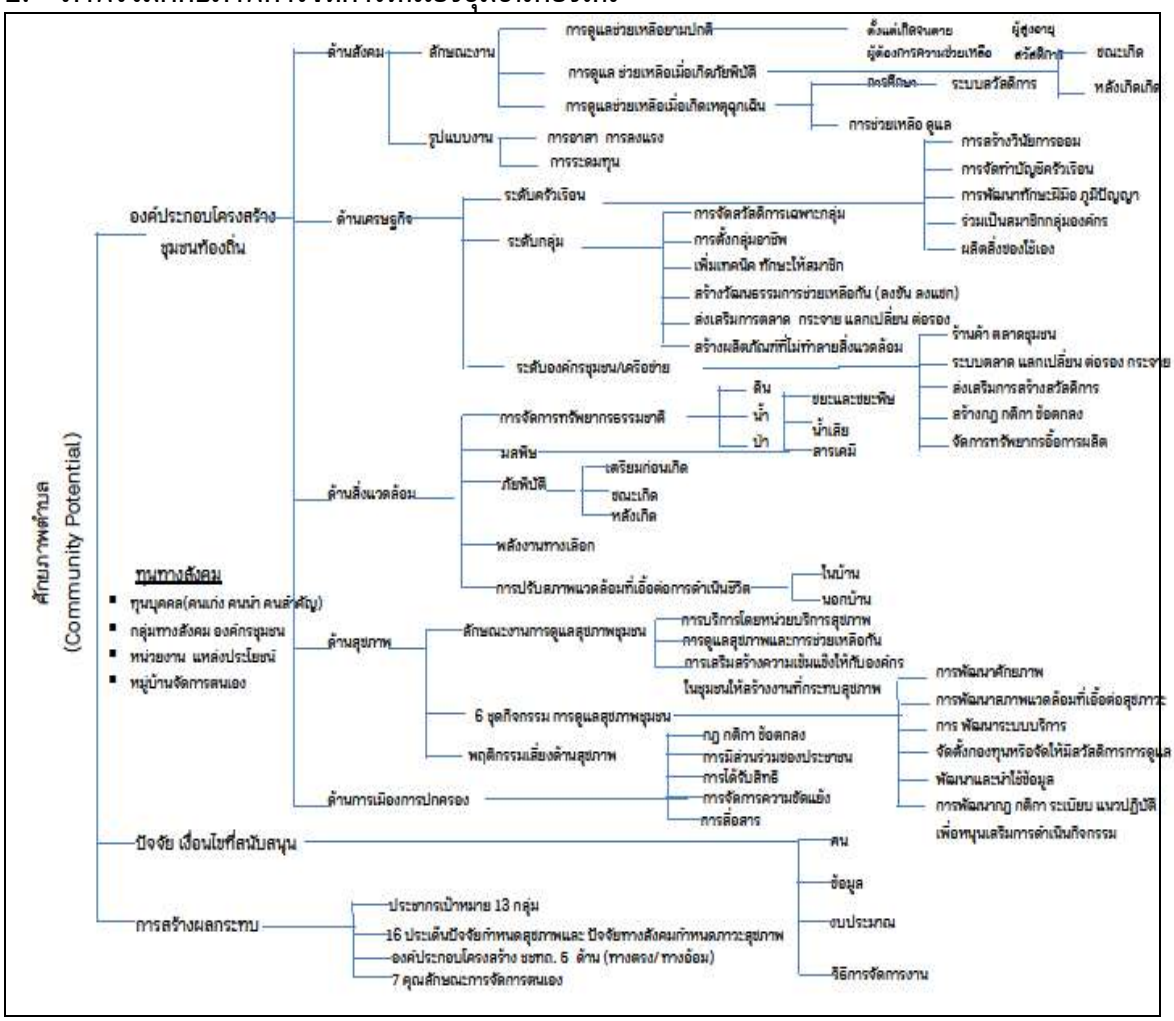

แผนภาพที่ 2.1 แสดงภาพรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง

3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูล ศักยภาพชุมชน(Community Potential)

ตารางที่ 2.2 แสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลศักยภาพชุมชน (Community Potentials)

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลศักยภาพชุมชน (Community Potentials) มีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	แหล่งข้อมูลอื่นๆ	
ศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น					
1. ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลรายหมู่บ้าน และภาพรวมตำบล ดังนี้ 1. รวบรวมทุนทางสังคม 6 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับบุคคล และ ครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทาง สังคม องค์กร ชุมชน 3)ระดับ แหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชน หรือหมู่บ้าน 5) ระดับตำบล และ 6)ระดับเครือข่าย 2. งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่สร้างกระทบตรงกับการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน(สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และ การเมือง การปกครอง) 3. ผลกระทบของงาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยทางสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ 4. งาน กิจกรรมของทุนทางสังคม 6ระดับ เทียบเคียงกับภารกิจอปท. 7 ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ 5. วิเคราะห์ความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6 ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	**ปฏิบัติการที่ 1** วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	**F 2 ส่วนที่ 1**ข้อมูลด้านทุนที่แสดงถึงศักยภาพของตำบล	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมทุกระดับรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. ตารางวิเคราะห์งานสถานะศักยภาพของทุนทางสังคมและความสามารถในการสร้างผลกระทบตรงกับการจัดการตนเอง 5 ด้าน 3. ตารางจัดระบบการจัดการตนเอง 5 ด้าน และวิเคราะห์ระบบย่อยในแต่ละด้านของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 4. แผนภาพเชื่อมโยงแสดงการจัดระบบย่อยของทุนทางสังคมทั้ง 6 พร้อมแสดงความเชื่อมโยง

การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	แหล่งข้อมูลอื่นๆ	
	6. สรุปความเชื่อมโยงงาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ ทั้งความเชื่อมโยงภายในระบบย่อย ระดับหมู่บ้าน ตำบล และภาพรวมตำบล 7. จัดระบบย่อยการสร้างผลกระทบตรงกับการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับและวิเคราะห์การสร้างผลกระทบที่แสดงให้เห็นประเด็นเด่นของการจัดการตนเองรายด้าน				คน งาน ข้อมูลของระบบย่อย 5. วิเคราะห์ประเด็นเด่นในแต่ละด้าน จากความเชื่อมโยงและการสร้างผลกระทบของงาน กิจกรรมของทุนทางสังคมภายในระบบย่อยทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล
2. ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน	1. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา 3. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง	**ปฏิบัติการที่ 2**การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน	**F 1**ข้อมูลที่แสดงปัญหาระดับบุคคลครัวเรือน **F 2** ข้อมูลที่แสดงปัญหาทั้งหมดภาพรวมตำบล	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของชุมชน 2. ข้อมูลเชิงปริมาณอธิบายด้วยสถิติจำนวน ร้อยละ สัดส่วน ที่บอกถึงปัญหา ประชากรที่ได้รับผลกระทบ 3. ตารางวิเคราะห์ศักยภาพที่มีงานกิจกรรมที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหา

4. แนวทางการเขียนสรุป

ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น เป็นกระบวนการจัดการตนเองผ่านงาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ ได้แก่) ระดับบุคคลและครอบครัว ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ ปราชญ์ 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่ อาสาสมัคร กลุ่มอาชีพ กองทุน สถาบันการเงินชุมชน 3)ระดับ แหล่งประโยชน์ ได้แก่ หน่วยบริการสุขภาพในพื้นที่ โรงเรียน วัด องค์กรเอกชน องค์กรอิสระ สภาวะแวดล้อมโครงสร้างกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ 4)ระดับชุมชน หรือหมู่บ้าน เป็นการจัดการตนเองของหมู่บ้าน5) ระดับตำบลเป็นการจัดการตนเองของตำบล และ 6)ระดับเครือข่ายเป็นการเชื่อมประสานงานของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนที่มีงานและ กิจกรรมคล้ายคลึงกัน สามารถเป็นเครือข่ายภายในและภายนอกชุมชน

ในการรวบรวมข้อมูลการจัดการตนเองด้านศักยภาพของตำบลมีองค์ประกอบของการนำใช้ข้อมูลที่เป็นการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ ตามองค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1)การจัดการตนเองระดับหมู่บ้าน ตำบลของทุนทางสังคม 6 ระดับ 2)การจัดการตนเองของทุนทางสังคม6ระดับรายด้านได้แก่ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง มีแนวทางการเขียนสรุปดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชน (Community Potentials)

คำชี้แจง เพื่อให้สามารถแสดงข้อมูลที่รวบรวมได้ชัดเจนและครอบคลุม มีแนวทางในการเขียนสรุปดังต่อไปนี้

<table>
<tr><th rowspan="2">การจัดการตนเอง</th><th colspan="2">แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="3">ศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น</td></tr>
<tr><td>ทุนทางสังคมและศักยภาพในชุมชน</td><td>1. รวบรวมทุนทางสังคม 6 ระดับได้แก่
ทุนบุคคลได้แก่ข้อมูลคนเก่งคนที่เชี่ยวชาญคนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่นๆคนที่คนอื่นให้ความเคารพนับถือและนึกถึงเมื่อต้องการความช่วยเหลือคนที่ชี้นำการพัฒนางานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องด้านสังคมด้านเศรษฐกิจด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพด้านการเมืองการปกครอง ทุกหมู่บ้านในตำบล
กลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชนได้แก่ กลุ่มทางสังคม (รวมถึงองค์กรชุมชน) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันมีเป้าหมายเดียวกันทำกิจกรรมร่วมกันจนสามารถ</td><td>1. วิเคราะห์แยกทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับได้แก่1) ระดับบุคคลครอบครัว2)ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน5)ระดับตำบลและ6)ระดับเครือข่ายแยกรายหมู่บ้านและสรุปรวมจำนวนทุนทางสังคมแต่ละระดับภาพรวมตำบลโดยมีแนวทางสรุป 2 ส่วน ได้แก่ การจัดทำตารางสรุปจำนวน และเขียนสรุปเป็นความเรียงตามแนวทางดังนี้
ตารางสรุปทุนทางสังคม
<table>
<tr><th>ทุนทางสังคม</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>รวม</th></tr>
<tr><td>บุคคล ครอบครัว</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>การจัดการตนเอง</th><th colspan="2">แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><th></th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><td></td><td>ช่วยเหลือเกื้อกูลแก้ปัญหาของกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม รวมถึงคนในชุมชนนั้นได้เช่นกลุ่มอาชีพกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มอาสาสมัครกลุ่มออมทรัพย์กองทุนประเภทต่างๆ เป็นต้นที่มีงาน กิจกรรมในด้านสังคมด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพด้านการเมืองการปกครอง ทุกหมู่บ้านในตำบล
หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ได้แก่ หน่วยงานรัฐ องค์กรเอกชน องค์กรอิสระ ที่มีงาน กิจกรรมทั้งทำเอง ร่วมทำ หรือสนับสนุนในพื้นที่ แหล่งประโยชน์ประกอบด้วยแหล่งน้ำ ป่าชุมชน อาคาร สถานที่สาธารณะ วัด หอกระจายข่าว ศาลาประชาคม เป็นต้น
หมู่บ้านจัดการตนเองได้แก่ งาน กิจกรรมเด่นของทุนบุคคล กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ในระดับหมู่บ้านที่สร้างผลกระทบกับกลุ่มประชากร16ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน(สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และ การเมือง การปกครอง)</td><td>
<table>
<tr><td>แหล่งประโยชน์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ชุมชนหรือหมู่บ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ตำบล</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>เครือข่าย</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

เขียนสรุปเป็นความเรียง
ทุนทางสังคมที่มีลักษณะของทุนบุคคล ซึ่งเป็นคนเก่งคนที่เชี่ยวชาญคนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่นๆ คนที่คนอื่นให้ความเคารพนับถือและนึกถึงเมื่อต้องการความช่วยเหลือหรือคนที่ชี้นำการพัฒนางานและกิจกรรมในแต่ละหมู่บ้าน และภาพรวมตำบลสรุปได้ดังนี้ หมู่ที่ 1จำนวน...คน หมู่ที่ 2 จำนวน...คน หมู่ที่ 3 จำนวน...คน และ....
สรุปภาพรวมตำบลมีทุนบุคคลรวมจำนวน.... คน .....

ทุนทางสังคมที่มีลักษณะของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันมีเป้าหมายเดียวกันทำกิจกรรมร่วมกันจนสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลแก้ปัญหาของกลุ่มและสมาชิกกลุ่มรวมถึงคนในชุมชนนั้นได้เช่นกลุ่มอาชีพกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มอาสาสมัครกลุ่มออมทรัพย์กองทุนประเภทต่างๆ ในแต่ละหมู่บ้าน และภาพรวมตำบลสรุปได้ดังนี้หมู่ที่ 1จำนวน...กลุ่ม/กองทุน/องค์กร หมู่ที่ 2 จำนวน...กลุ่ม/กองทุน/องค์กร หมู่ที่ 3 จำนวน...กลุ่ม/กองทุน/องค์กร และ...
สรุปภาพรวมตำบลมีกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนรวมจำนวน.... กลุ่ม/กองทุน/องค์กร ....

ทุนทางสังคมที่มีลักษณะที่เป็นหน่วยงาน ซึ่งมีงาน กิจกรรมทั้งทำเอง ร่วมทำ หรือสนับสนุนในพื้นที่ ได้แก่
หน่วยงานรัฐ จำนวน....แห่งคือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตั้งอยู่หมู่ที่... โรงเรียนระดับประถมศึกษาอยู่หมู่ที่... มัธยมศึกษาอยู่หมู่ที่.... โรงเรียนปริยัติธรรม อยู่หมู่ที่....เป็นต้น
ภาพรวมตำบลมีหน่วยงานรัฐในพื้นที่....แห่ง.....
องค์กรเอกชน จำนวน...แห่งคือ โรงงาน....แห่ง บริษัทห้างร้าน.....แห่ง
องค์กรอิสระจำนวน....แห่งคือ มูลนิธิ.....</td></tr>
</table>

การจัดการตนเอง	แนวทางการเขียนสรุป	
	องค์ประกอบข้อมูล	**แนวทางการเขียนสรุป**
		แหล่งประโยชน์*ประกอบด้วยแหล่งน้ำจำนวน....แห่ง ป่าชุมชนจำนวน....แห่งอาคารเอนกประสงค์จำนวน....แห่ง สถานที่สาธารณะจำนวน....แห่ง วัดจำนวน....แห่ง หอกระจายข่าวจำนวน....แห่ง ศาลาประชาคมจำนวน....แห่ง เป็นต้น* *ภาพรวมตำบลมีหน่วยงานรัฐในพื้นที่จำนวน....แห่ง.....* ***หมู่บ้านจัดการตนเอง****ได้แก่ งาน กิจกรรมเด่นของทุนบุคคล กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนหน่วยงานแหล่งประโยชน์ ในระดับหมู่บ้านที่สร้างผลกระทบกับกลุ่มประชากร16ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้านได้แก่ หมู่บ้านที่มีการจัดการตนเองด้านพลังงานทางเลือก 1 แห่งคือบ้าน.....หมู่ที่... ด้านสวัสดิการ 2 แห่งคือบ้าน... .....หมู่ที่... และบ้าน... .....หมู่ที่...*
	2. งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่สร้างกระทบตรงกับการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน(สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และการเมือง การปกครอง) 3. ผลกระทบของงาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยทางสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ 4. งาน กิจกรรมของทุนทางสังคม 6ระดับ เทียบเคียงกับ ภารกิจอปท. 7 ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ 5. วิเคราะห์ความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	*การนำใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ในข้อ 2 ถึงข้อ 7 จะแสดงถึงความสามารถจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับและความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์กันในแต่ละทุนทางสังคม และการสร้างผลกระทบกับหลายลักษณะ ซึ่ง สามารถนำใช้ข้อมูลจาก การวิจัยชุมชน (RECAP)เพื่อสรุปการจัดการตนเองของตำบลได้ 3 ลักษณะดังนี้* *1. อธิบายความเชื่อมโยงงาน กิจกรรมของทุนทางสังคม พร้อมแสดงความเชื่อมโยง คน งาน ข้อมูลตามแนวทางดังนี้* *การเชื่อมโยงงาน แสดงถึงทุนทางสังคมมีงานที่เกี่ยวข้อง หนุนเสริม สนับสนุน หรือทำไปด้วยกัน* *การเชื่อมโยงคน แสดงถึงทุนทางสังคมระดับบุคคลหนึ่งคนแสดงบทบาทใน หลายกลุ่ม*

<table>
<tr><th>การจัดการตนเอง</th><th colspan="2">แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><th></th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><td></td><td>6. สรุปความเชื่อมโยงงาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ ทั้งความเชื่อมโยงภายในระบบย่อย ระดับหมู่บ้าน ตำบล และภาพรวมตำบล
7. จัดระบบย่อยการสร้างผลกระทบตรงกับการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับและวิเคราะห์การสร้างผลกระทบที่แสดงให้เห็นประเด็นเด่นของการจัดการตนเองรายด้าน</td><td> การเชื่อมโยงข้อมูล แสดงถึงทุนทางสังคมมีข้อมูลที่เอื้อต่อการดำเนินงานซึ่งกัน
และกัน หรือเป็นกลไกสนับสนุนให้เกิดงาน ของทุนทางสังคมอื่น ทำให้ที่สนับสนุนการทำงาน

2. ตารางสรุปวิเคราะห์สถานะศักยภาพของทุนทางสังคมและความสามารถในการสร้างผลกระทบตรงในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง พร้อมวิเคราะห์ความสอดคล้องกับความสามารถในการจัดการตนเองตามแนวทาง 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับโดยจัดสถานะของศักยภาพดังนี้

การให้สัญลักษณ์ ความหมาย
 แสดงการจัดการตนเองของทุนทางสังคมเข้าได้กับทั้ง 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น
 แสดงการจัดการตนเองของทุนทางสังคมเข้าได้อย่างน้อย 4 ใน 7 ข้อของคุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น
 แสดงการจัดการตนเองของทุนทางสังคมเข้าได้น้อยกว่า 4 ข้อของคุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>ตารางแสดงสถานะศักยภาพในการจัดการตนเองของทุนทางสังคม

<table>
<tr><th>ทุนทางสังคม</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>รวม</th></tr>
<tr><td>ทุนบุคคล</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นายก.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td> </td><td></td></tr>
<tr><td>นางข.....</td><td></td><td> </td><td> </td><td> </td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

การจัดการตนเอง	แนวทางการเขียนสรุป	
	องค์ประกอบข้อมูล	**แนวทางการเขียนสรุป**

.....							
กลุ่มทางสังคม							
กลุ่มอาสา.....							
กลุ่มอาชีพ....							
กองทุน.....							
.....							
องค์กรชุมชน							
สภาผู้นำ.....							
สถาบันการเงิน.....							
.....							
หน่วยงาน							
โรงเรียน							
อปท.							
.....							
แหล่งประโยชน์							
อ่างเก็บน้ำ.....							
.....							
หมู่บ้านจัดการตนเอง							

ความเรียงแสดงสถานะศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

เมื่อวิเคราะห์งาน กิจกรรม หรือความเชี่ยวชาญของทุนทางสังคมทุกระดับแล้วสามารถสรุปและจัดระบบการจัดการตนเองตามองค์ประกอบโครงสร้างชุมชนท้องถิ่น 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคมด้านเศรษฐกิจด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพด้านการเมืองการปกครอง แยกรายหมู่บ้าน และสรุปภาพรวมตำบลโดยมีแนวทางสรุปดังนี้

1. ***<u>ด้านสังคม</u>****ทุนทางสังคมที่มีงาน กิจกรรมที่สร้างผลกระทบตรงด้านสังคมซึ่งมีลักษณะงานที่เป็นการช่วยเหลือ ดูแล การทะนุบำรุงศาสนา วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความเชื่อ การสนับสนุนด้านการศึกษา และสวัสดิการสรุปได้ดังนี้*

การจัดการตนเอง	แนวทางการเขียนสรุป	
	องค์ประกอบข้อมูล	**แนวทางการเขียนสรุป**
		ทุนบุคคล*ได้แก่ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล ปราชญ์ทางพิธีกรรมทางศาสนาจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล ภูมิปัญญาด้านจักรสานจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล อาสากู้ชีพ กู้ภัยจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล อาสาปันสุขจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล เป็นต้น* ***กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน****ได้แก่ กลุ่มอนุรักษ์ภาษาถิ่นจำนวน...กลุ่มจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล กลุ่มครูสอนภาษาจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล ศูนย์เฝ้าระวังความรุนแรงเด็กและสตรีจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล กลุ่มอาสา 25 ตาสัปปะรดจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล เป็นต้น* ***หน่วยงาน แหล่งประโยชน์****ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กฯตั้งอยู่ที่หมู่..... รวมภาพตำบลจำนวน.....แห่ง โรงเรียนจำนวน...แห่งแบ่งเป็นระดับประถมศึกษา... มัธยมศึกษา....ขยายโอกาส... ปริยัสติธรรม.... ศูนย์การเรียนชุมชน..... วัด.... เป็นต้น* ***หมู่บ้านจัดการตนเอง****ได้แก่ หมู่บ้านปลอดเหล้า ...แห่ง หมู่บ้านส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน...แห่ง หมู่บ้านศีลห้า เป็นต้น รวมมีจำนวนหมู่บ้านจัดการตนเองด้านสังคมจำนวน....* **2. *<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>*** *ทุนทางสังคมที่มีงาน กิจกรรมที่สร้างผลกระทบตรงด้านเศรษฐกิจซึ่งมีลักษณะงาน กิจกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม ระดับองค์กรชุมชน และระดับเครือข่าย และกระบวนการในการพัฒนางานด้านเศรษฐกิจเช่นการรวมกลุ่ม การสร้างการเรียนรู้ การสร้างการมีส่วนร่วม การพัฒนาศักยภาพ สรุปได้ดังนี้* ***ทุนบุคคล****ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญออกแบบลายมัดหมี่จำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล ผู้เชี่ยวชาญการคัดเมล็ดพันธ์ข้าวจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบลหมอนวดแผนไทยจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล ผลิตปุ๋ยชีวภาพจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล เป็นต้น* ***กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนได้แก่*** *กลุ่มร้านค้าสาธิตจำนวน...กลุ่มจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล สถาบันการเงินชุมชนจำนวน...กลุ่มจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล*

การจัดการตนเอง	แนวทางการเขียนสรุป	
	องค์ประกอบข้อมูล	**แนวทางการเขียนสรุป**
		ครัวเรือนผลิตและขายสมุนไพรป่าจำนวน...ครัวเรือนจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล ครัวเรือนที่ผลิตสบู่สมุนไพรจำนวน...ครัวเรือนจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล กลุ่มทอผ้าไหมจำนวน...กลุ่มจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล เป็นต้น ***หน่วยงาน แหล่งประโยชน์****ได้แก่ สำนักงานกองทุนสวนยาง 1 แห่งตั้งอยู่ที่หมู่ที่... อ่างเก็บน้ำ.... แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่... โรงงานทอผ้า.....แห่งตั้งอยู่ที่หมู่ที่... อาคารเอนกประสงค์ที่ตั้งกลุ่มอาชีพและจำหน่ายสินค้าชุมชน...แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่... ตลาดนัดชุมชน...แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่...กี่ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นต้น* ***หมู่บ้านจัดการตนเอง****ได้แก่ หมู่บ้านผลิตหมอนขิดจำนวน 1 แห่งตั้งอยู่ที่หมู่ที่.... หมู่บ้านทอเสื่อกก จำนวน 1 แห่งตั้งอยู่ที่หมู่ที่.... รวมมีจำนวนหมู่บ้านจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจจำนวน.* **3. <u>ด้านสภาวะแวดล้อม</u>***ทุนทางสังคมที่มีงาน กิจกรรมที่สร้างผลกระทบตรงด้านสภาวะแวดล้อม ซึ่งมีลักษณะงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อมอย่างน้อยใน 5 ลักษณะได้แก่ 1)การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเช่น ดิน น้ำ ป่า 2)การจัดการมลพิษเช่น ขยะ ขยะพิษ น้ำเสีย สารเคมี 3)การจัดการภัยพิบัติ ทั้งการเตรียมก่อนเกิด ขณะเกิด และหลังเกิดภัยพิบัติ 4)การจัดการพลังงานทางเลือก และ5)การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตในในบ้าน และนอกบ้าน เป็นต้นสรุปได้ดังนี้* ***ทุนบุคคล****ได้แก่ หมอดินอาสาจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล หมอเมืองจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล อาสาสมัครป้องกันไฟป่าจำนวน ....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กำนันจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล เป็นต้น* ***กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนได้แก่*** *กลุ่มเกษตรกรรมอินทรีย์จำนวน...กลุ่มจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้แก๊สขี้หมูจำนวน...กลุ่มจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล กลุ่มอาสาเฝ้าระวังภัยพิบัติ จำนวน...กลุ่มจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล สภาผู้นำชุมชน จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มผู้ใช้น้ำจำนวน...กลุ่มจำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล เป็นต้น*

การจัดการตนเอง	แนวทางการเขียนสรุป	
	องค์ประกอบข้อมูล	**แนวทางการเขียนสรุป**
		หน่วยงาน แหล่งประโยชน์*ได้แก่ ป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย วังปลาจำนวน 1 แห่ง อ่างเก็บน้ำจำนวน 1 แห่ง ลานกีฬา ลานออกกำลังกายจำนวน... แห่ง* ***หมู่บ้านจัดการตนเอง****ได้แก่ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 1 หมู่บ้าน หมู่บ้านปลอดสารเคมี 1 หมู่บ้าน หมู่บ้านพลังงานทางเลือก 2 หมู่บ้าน* **4. *ด้านสุขภาพ****ทุนทางสังคมที่มีงาน กิจกรรมที่สร้างผลกระทบตรงด้านสุขภาพ ซึ่งมีงาน กิจกรรม ครอบคลุม 3 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพได้แก่ 1)ลักษณะงานการดูแลสุขภาพชุมชนได้แก่ งานบริการโดยหน่วยบริการสุขภาพ การดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือกัน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนให้สร้างงานที่กระทบสุขภาพ 2)งานตาม 6 ชุดกิจกรรมการดูแลสุขภาพชุมชนได้แก่ การพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะ การพัฒนาระบบบริการ การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการดูแล การพัฒนาและนำใช้ข้อมูล การพัฒนากฎกติกา ระเบียบ แนวปฏิบัติ และ3)งานที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมเสี่ยง เป็นต้น*** ***ทุนบุคคล****ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล หมอเป่าพิษงู จำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล หมอนวดพื้นบ้านจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล คนต้นแบบปรับเปลี่ยนด้านอาหารสะอาด จำนวน.... คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล ผู้นำออกกำลังกายจำนวน....คน จำแนกราย หมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล พยาบาลจำนวน....คน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพ ตำบล เป็นต้น* ***กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข*** *จำนวน...กลุ่มจำแนกรายหมู่บ้าน ... และสรุปรวมภาพตำบล กลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการจำนวน...กลุ่มจำแนกราย หมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล เป็นต้น* ***หน่วยงาน แหล่งประโยชน์****ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวน....แห่ง ศูนย์สาธารณสุข มูลฐานชุมชน จำนวน...แห่ง ศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพคนพิการจำนวน...แห่ง โรงเรียนผู้สูงอายุจำนวน... แห่ง เป็นต้น*

<table>
<tr><th>การจัดการตนเอง</th><th colspan="2">แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><th>การจัดการตนเอง</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>***หมู่บ้านจัดการตนเอง****หมู่บ้านปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจำนวน 1 แห่ง หมู่บ้านปลอดโรคระบาดจำนวน 1 แห่ง เป็นต้น*

5. *ด้านการเมืองการปกครอง*ทุนทางสังคมที่มีงาน กิจกรรมที่สร้างผลกระทบตรงด้านการเมือง การปกครอง ซึ่งมีลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงบริการสาธารณะ การรับบริการที่จำเป็น และสิทธิในการใช้ทรัพยากร และแหล่งประโยชน์ งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม งานการสื่อสารในชุมชน เป็นต้น
ทุนบุคคล*ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกอปท. ผู้ทรงคุณวุฒิหรือปราญ์ชุมชน สมาชิกอปท. ระบุจำนวนรายหมู่บ้าน และภาพรวมตำบล*
กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนได้แก่กลุ่ม อปพร. *จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบลสภาองค์กรชุมชน จำแนกรายหมู่บ้าน... และสรุปรวมภาพตำบล กลุ่มบริหารจัดการตำบล จำนวน ... กลุ่มรายหมู่บ้านและสรุปภาพรวมตำบล เป็นต้น*
หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ได้แก่ *วิทยุชุมชน 1 แห่ง อปท. ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำตำบล เป็นต้น*
หมู่บ้านจัดการตนเอง*ได้แก่ หมู่บ้านจัดการตนเองแบบบูรณาการ 1 แห่ง*</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>1. ตารางสรุประบบย่อย ภายใต้ระบบการจัดการตนเองแต่ละด้านจำแนกแต่ละระดับของทุนทางสังคม และรายหมู่บ้านดังตัวอย่างแนวทางตารางสรุปดังนี้

<table>
<tr><th>ระบบการจัดการตนเอง</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>หมู่ที่ ..</th></tr>
<tr><td>1. <u>ด้านสังคม</u></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ระบบย่อย.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐บุคคล ครอบครัว</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table></td></tr>
</table>

การจัดการตนเอง	แนวทางการเขียนสรุป									
	องค์ประกอบข้อมูล	แนวทางการเขียนสรุป								
		☐แหล่งประโยชน์								
		☐ชุมชนหรือหมู่บ้าน								
		☐ตำบล								
		☐เครือข่าย								
		2. **ด้านเศรษฐกิจ**								
		ระบบย่อย.....								
		☐บุคคล ครอบครัว								
		☐กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน								
		☐แหล่งประโยชน์								
		☐ชุมชนหรือหมู่บ้าน								
		☐ตำบล								
		☐เครือข่าย								
		.....								
		3. **ด้านสภาวะแวดล้อม**								
		ระบบย่อย.....								
		☐บุคคล ครอบครัว								
		☐กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน								
		☐แหล่งประโยชน์								
		☐ชุมชนหรือหมู่บ้าน								
		☐ตำบล								
		☐เครือข่าย								
		.....								
		4. **ด้านสุขภาพ**								
		ระบบย่อย.....								

<table>
<tr><th>การจัดการตนเอง</th><th colspan="2">แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><th></th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการเขียนสรุป</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>☐บุคคล ครอบครัว</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐แหล่งประโยชน์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐ชุมชนหรือหมู่บ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐ตำบล</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐เครือข่าย</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>5. <u>ด้านเศรษฐกิจ</u></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ระบบย่อย.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐บุคคล ครอบครัว</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐แหล่งประโยชน์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐ชุมชนหรือหมู่บ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐ตำบล</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>☐เครือข่าย</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>2. เขียนสรุปความเรียงสรุปการจัดการตนเองภาพรวมตำบลระบบการจัดการตนเอง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง ดังนี้

(i) การจัดการตนเองด้านสังคม ประกอบด้วยทุนบุคคล มีจำนวน.. คนกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนมีจำนวน....กลุ่มหน่วยงาน แหล่งประโยชน์จำนวน ...แห่ง และหมู่บ้านจัดการตนเอง...สรุประบบย่อย</td></tr>
</table>

การจัดการตนเอง	แนวทางการเขียนสรุป	
	องค์ประกอบข้อมูล	**แนวทางการเขียนสรุป**
		ได้ 3 ระบบ ได้แก่ ระบบด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ระบบสวัสดิการชุมชน และระบบ.....แต่ละระบบย่อยสามารถอธิบายความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับด้วยกลไกการทำงานร่วมกันได้แก่ลักษณะงานของแต่ละทุนทางสังคม..... ระบบข้อมูลที่สนับสนุน..... งบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุน.....และวิธีการจัดการงาน.... และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดการตนเอง ***(ii) การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ****ประกอบด้วยทุนบุคคล มีจำนวน.. คนกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนมีจำนวน....กลุ่มหน่วยงาน แหล่งประโยชน์จำนวน ...แห่ง และหมู่บ้านจัดการตนเอง...สรุประบบย่อยได้ 4 ระบบ ได้แก่ระบบเศรษฐกิจเพื่อสุขภาพ ระบบเศรษฐกิจผ้าพื้นเมือง ระบบ..... และระบบ..... แต่ละระบบย่อยสามารถอธิบายความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับด้วยกลไกการทำงานร่วมกันได้แก่ลักษณะงานของแต่ละทุนทางสังคม..... ระบบข้อมูลที่สนับสนุน.....งบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุน.....และวิธีการจัดการงาน.... และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดการตนเอง....* ***(iii) การจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม****ประกอบด้วยทุนบุคคล มีจำนวน.. คนกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนมีจำนวน....กลุ่มหน่วยงาน แหล่งประโยชน์จำนวน ...แห่ง และหมู่บ้านจัดการตนเอง ...สรุประบบย่อยได้ 2 ระบบ ได้แก่ระบบการจัดการและเฝ้าระวังภัยพิบัติ และระบบ..... แต่ละระบบย่อยสามารถอธิบายความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับด้วยกลไกการทำงานร่วมกันได้แก่ลักษณะงานของแต่ละทุนทางสังคม..... ระบบข้อมูลที่สนับสนุน..... งบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุน.....และวิธีการจัดการงาน.... และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดการตนเอง....* ***(iv) การจัดการตนเองด้านสุขภาพ****ประกอบด้วยทุนบุคคล มีจำนวน.. คนกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนมีจำนวน....กลุ่มหน่วยงาน แหล่งประโยชน์จำนวน ...แห่ง และหมู่บ้านจัดการตนเอง...สรุประบบย่อยได้ 3 ระบบ ได้แก่ระบบสุขภาพทางเลือก ระบบเกษตรกรรมเพื่อสุขภาพ และระบบ ..... แต่ละระบบย่อยสามารถอธิบายความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ*

การจัดการตนเอง	แนวทางการเขียนสรุป	
	องค์ประกอบข้อมูล	**แนวทางการเขียนสรุป**
		ด้วยกลไกการทำงานร่วมกันได้แก่ลักษณะงานของแต่ละทุนทางสังคม..... ระบบข้อมูลที่สนับสนุน .....งบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุน.....และวิธีการจัดการงาน.... และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดการตนเอง.... ***(v) การจัดการตนเองด้านการเมืองการปกครอง****ประกอบด้วยทุนบุคคล มีจำนวน.. คนกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนมีจำนวน....กลุ่มหน่วยงาน แหล่งประโยชน์จำนวน ...แห่ง และหมู่บ้านจัดการตนเอง...สรุประบบย่อยได้ 1 ระบบ ได้แก่ระบบบูรณาการชุมชน....และสามารถอธิบายความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับด้วยกลไกการทำงานร่วมกันได้แก่ลักษณะงานของแต่ละทุนทางสังคม..... ระบบข้อมูลที่สนับสนุน.....งบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุน..... และวิธีการจัดการงาน.... และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดการตนเอง....*
ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน	1. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้านภาพรวมตำบล 2. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา 3. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง	*สรุปปัญหาของตำบล 5 ด้านดังนี้* ***ปัญหาด้านสังคม*** — *ข้อมูลสนับสนุน* — *ประชากรที่ได้รับผลกระทบ* *ปัญหาที่ 1……* — *1. เหตุที่มา….* — *1. ผู้พิการ.....คน* — *2. จำนวน สถิติ ที่เกี่ยวข้อง.* — *2. คนข้ามสัญชาติ.....คน* *ปัญหาที่ 2.....* — *ข้อมูลสนับสนุน* — *ประชากรที่ได้รับผลกระทบ* — *1. ……* — *1. คนยากจน.....คน* — *2. ……* — *2. คนไร้บ้าน.....คน* ***ปัญหาด้านเศรษฐกิจ*** — *ข้อมูลสนับสนุน* — *ประชากรที่ได้รับผลกระทบ* *ปัญหาที่ 1……* — *1. ……* — *1. เกษตรกร.....ครัวเรือน* — *2. ……* — *2. ครัวเรือนทอเสื่อ.....* *ปัญหาที่ 2……* — *ข้อมูลสนับสนุน* — *ประชากรที่ได้รับผลกระทบ* — *1. ……* — *1. .....ครัวเรือน* — *2. ……* — *2. .....คน* ***ปัญหาด้านสภาวะแวดล้อม*** — *ข้อมูลสนับสนุน* — *ประชากรที่ได้รับผลกระทบ* *ปัญหาที่ 1……* — *1. ……* — *1. .....ครัวเรือน* — *2. ……* — *2. .....คน*

การจัดการตนเอง	แนวทางการเขียนสรุป			
	องค์ประกอบข้อมูล	**แนวทางการเขียนสรุป**		
		ปัญหาที่ 2……	*ข้อมูลสนับสนุน* *1. ……* *2. ……*	*ประชากรที่ได้รับผลกระทบ* *1. .....ครัวเรือน* *2. .....คน*
		ปัญหาด้านสุขภาพ *ปัญหาที่ 1……*	*ข้อมูลสนับสนุน* *1. ……* *2. ……*	*ประชากรที่ได้รับผลกระทบ* *1. .....ครัวเรือน* *2. .....คน*
		ปัญหาที่ 2……	*ข้อมูลสนับสนุน* *1. ……* *2. ……*	*ประชากรที่ได้รับผลกระทบ* *1. .....ครัวเรือน* *2. .....คน*
		ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง *ปัญหาที่ 1……*	*ข้อมูลสนับสนุน* *1. ……* *2. ……*	*ประชากรที่ได้รับผลกระทบ* *1. .....ครัวเรือน* *2. .....คน*
		อธิบายศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นรายด้าน และทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สอดคล้องกับการจัดการกับปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน		

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนด้านสังคม

เพื่อให้การแสดงศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองตามโครงสร้างชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม สามารถสะท้อนผ่านงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในชุมชนทั้ง 6 ระดับ และการจัดระบบย่อยต่างๆ ภายใต้ระบบการจัดการตนเองด้านสังคม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองด้านสังคมดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
ศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองด้านสังคม	ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเองด้านสังคมสามารถสะท้อนรูปแบบการทำงาน 2 ลักษณะได้แก่ การอาสา หรือระดมแรง และการระดมเงิน มีงานและกิจกรรมใน 3 ลักษณะได้แก่ 1)การดูแลช่วยเหลือในยามปกติซึ่งได้แก่ การดูแลช่วยเหลือตั้งแต่เกิดจนตาย กลุ่มคนที่มีปัญหาเฉพาะเช่นผู้สูงอายุ ผู้ต้องการความช่วยเหลือ งานด้านศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อ การช่วยเหลือสนับสนุนด้านการศึกษา เป็นต้น 2)การดูแลช่วยเหลือยามภัยพิบัติ ได้แก่ การดูแล เตรียมการก่อนการเกิด การช่วยเหลือขณะเกิด และหลังเกิดภัยพิบัติ เป็นต้น 3)การดูแลช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน มีลักษณะของงาน กิจกรรมในลักษณะการช่วยเหลือ ดูแลและ สวัสดิการสนับสนุน ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานของทุนทางสังคมได้แก่ คนซึ่งประกอบด้วยบุคคลและครอบครัว กลุ่มทางสังคม เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นต้น ข้อมูล ซึ่งมีลักษณะข้อมูลที่สนับสนุนได้แก่ ข้อมูลผู้ต้องการความช่วยเหลือ สถานะสุขภาพทั้งระดับบุคคลครอบครัวและภาพรวมชุมชุน และปัจจัยกำหนดสุขภาพที่สำคัญทั้งปัจจัยด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น งบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงานที่มีทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ รวมไปถึงวิธีจัดการงานของทุนทางสังคมมีทั้งทำร่วมกัน ทำแยก หรือต่างคนต่างทำ ล้วนแต่ก่อให้เกิดการสร้างผลกระทบ ทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยแยกเป็น 1) ประชากรเป้าหมายอย่างน้อย 13 กลุ่มประชากร ได้แก่เด็กอายุ0-3 ปี, เด็กอายุ 3-5 ปี,เด็กอายุ 6-12 ปี,วัยรุ่น,วัยทำงาน, หญิงตั้งครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้ป่วยติดเชื้อ, ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, คนพิการ, ผู้ต้องการความช่วยเหลือและผู้ป่วยระยะท้าย 2) 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลุ่มหลักได้แก่ การลดปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริม การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ และการดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ 3) องค์ประกอบโครงสร้างชุมชนท้องถิ่น 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง 4) สามารถตรวจสอบการจัดการตนเองของทุนทางสังคมตามคุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 7 คุณลักษณะได้แก่ 1)การสร้างการเรียนรู้ 2)การสร้างกลไก 3)การสร้างศักยภาพ 4)การสร้างการมีส่วนร่วม 5)การระดมทุนและทรัพยากร 6)การมีข้อตกลง และ7)การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2559).การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา ระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุน สุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน. **เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี 2559 (Prince Mahidol Award Conference 2016)** วันที่ 26 มกราคม 2559ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์

2. Typology ศักยภาพการจัดการตนเอง ด้านสังคม

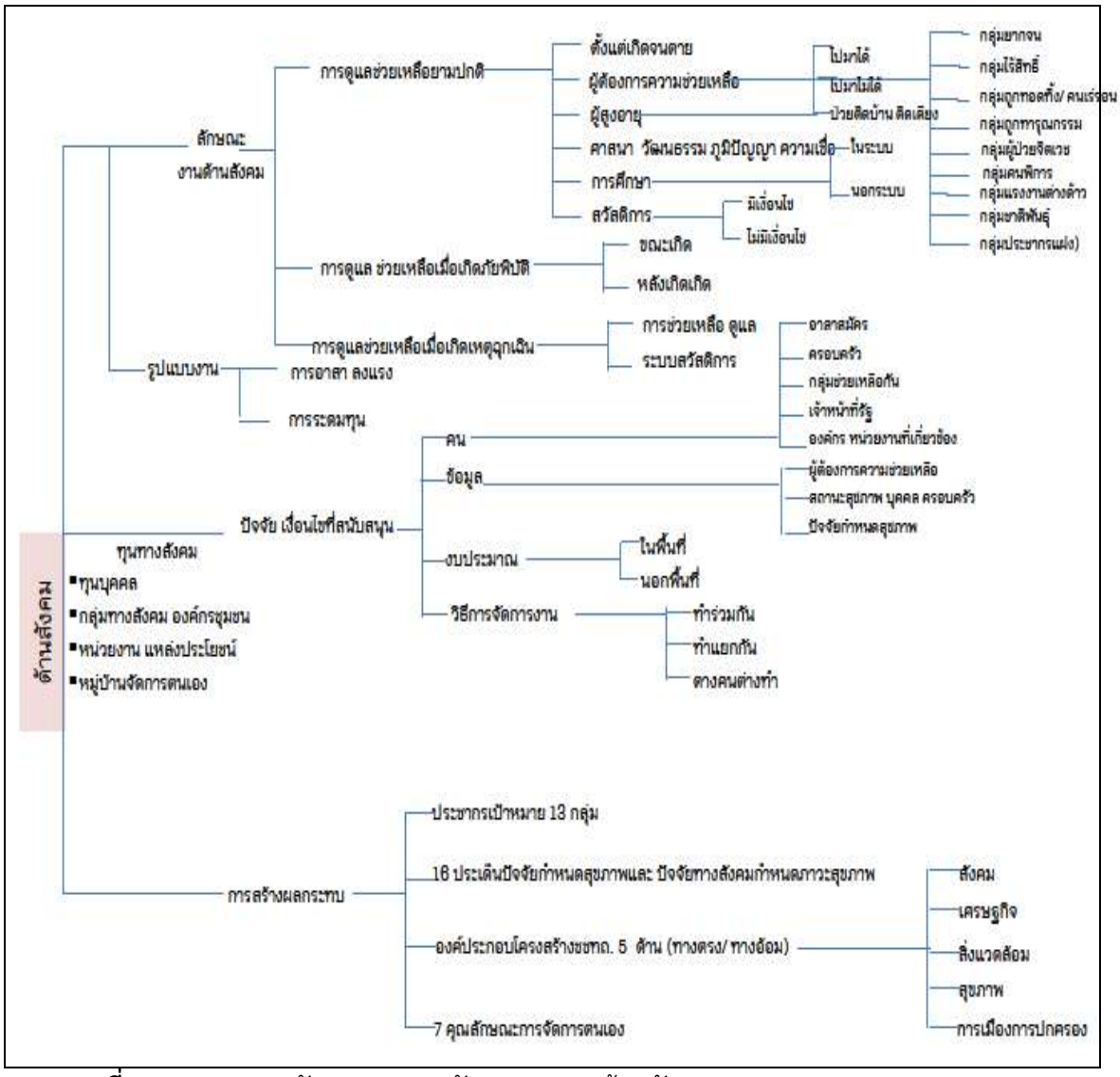

แผนภาพที่ 2.2 แสดงภาพศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสังคม

3.ตารางแสดงแนวทางการเก็บรวบรวบข้อมูล ศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านสังคม</u>

ตารางที่ 2.4 แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสังคม

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสังคม มีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
ศักยภาพการจัดการตนเอง<u>ด้านสังคม</u>					
1. ข้อมูลทุนทางสังคม	1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ และการสร้างผลกระทบ**ตรง**ต่อการจัดการตนเอง**ด้านสังคม**ได้แก่ งานที่แสดงลักษณะงานที่ให้การช่วยเหลือดูแล ทั้งที่เป็นการอาสาการระทุน เพื่อการทะนุบำรุงศาสนา วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความเชื่อ การสนับสนุนด้านการศึกษา และสวัสดิการ เป็นต้น 3. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 4. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบข้อมูล หรือ งบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจอปท. 7 ด้าน 7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6 ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง 6. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อย และความสัมพันธ์ภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม	**ปฏิบัติการที่ 1** วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	**F 2 ส่วนที่ 1**ข้อมูลด้านทุนที่แสดงถึงศักยภาพของตำบล	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมทุกระดับรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล จำแนก ด้านสังคม 2. ตารางวิเคราะห์งานสถานะศักยภาพของทุนทางสังคมและความสามารถในการสร้างผลกระทบตรงกับการจัดการตนเองด้านสังคม 3. ตารางจัดระบบการจัดการตนเอง ด้านสังคมและวิเคราะห์ระบบย่อยในแต่ละระบบของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 4. แผนภาพแสดงการจัดระบบย่อยของทุนทางสังคมทั้ง 6ระดับ พร้อมแสดงความเชื่อมโยง คน งาน ข้อมูลของแต่ละ

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	7. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น**ด้านสังคม**				ระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม 5. ตารางวิเคราะห์และแผนภาพเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม
2. ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน<u>ด้านสังคม</u>	1. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา 3. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง	**ปฏิบัติการที่ 2**การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน	**F 1ส่วนที่ 1**ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนและการช่วยเหลือดูแล **F 2 ส่วนที่ 1**ข้อมูลด้านทุนที่แสดงถึงศักยภาพของตำบล	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของชุมชน 2. ข้อมูลเชิงปริมาณ อธิบายด้วยสถิติจำนวน ร้อยละ สัดส่วน ที่บอกถึงปัญหา ประชากรที่ได้รับผลกระทบ 3. ตารางวิเคราะห์ศักยภาพที่มีงานกิจกรรมที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหา

4. แนวทางการเขียนสรุปศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านสังคม</u>

ตารางที่ 2.5 แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านสังคม</u>

คำชี้แจง เพื่อให้สามารถแสดงข้อมูลที่รวบรวมได้ชัดเจนและครอบคลุม มีแนวทางในการเขียนสรุปดังต่อไปนี้

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเอง<u>ด้านสังคม</u></td><td></td></tr>
<tr><td>ทุนทางสังคมและศักยภาพ</td><td>1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6 ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ และการสร้างผลกระทบตรงต่อการจัดการตนเองด้านสังคมได้แก่ งานที่แสดงลักษณะงานที่ให้การช่วยเหลือ ดูแล ทั้งที่เป็นการอาสา การระทุน เพื่อการทะนุบำรุงศาสนา วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความเชื่อ การสนับสนุนด้านการศึกษา และสวัสดิการ เป็นต้น
3. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ
4. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบข้อมูล หรืองบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจ อปท. 7 ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น</td><td>แนวทางในการสรุป วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการจัดการตนเองด้านสังคม แสดงการนำเสนอได้ใน 3 ส่วน ได้แก่ตารางสรุปจำนวน เส้นทางการจัดการตนเอง แผนภาพการวิเคราะห์ความเชื่อมโยง เขียนความเรียงแสดงข้อมูลการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับ แสดงแนวทางดังนี้
1. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมที่แสดงศักยภาพการจัดการตนเองด้านสังคม
<table><tr><th>ทุนทางสังคมด้านสังคม</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>รวม</th></tr><tr><td>บุคคล ครอบครัว</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>แหล่งประโยชน์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>ชุมชนหรือหมู่บ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>ตำบล</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>เครือข่าย</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>
2. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับมีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
3. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมภาพรวม ด้านสังคม มีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นของทุนทางสังคมทุกระดับสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่7.4-7.6 ตารางที่ 7.2</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="3">การจัดการตนเองด้<u>านสังคม</u></td></tr>
<tr><td></td><td>5. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง
6. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อยและความสัมพันธ์ภายในระบบย่อยและระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม
7. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม</td><td>4. แผนภาพวิเคราะห์ความเชื่อมโยง ของระบบการจัดการตนเองด้านสังคม
5. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองด้านสังคมของแต่ละทุนทางสังคม มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้
“แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของทุนทางสังคม ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากรกลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”
6. วิเคราะห์ระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านสังคม โดยพิจารณาจากงาน กิจกรรม ที่สร้างผลกระทบ ทั้งประชากร และ 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยทางสังคมกำหนดภาวะสุขภาพนำเสนอใน 3 ลักษณะได้แก่ ตารางสรุป และเส้นทางการจัดการตนเองของระบบย่อยและสรุปความเรียง
ตัวอย่างตารางสรุป
<table>
<tr><th>ระบบย่อยด้านสังคม</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>หมู่ที่ ..</th></tr>
<tr><td>ระบบภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นาย ก(ครูสอนภาษาถิ่น)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นาง ข(เชี่ยวชาญรำพื้นบ้าน)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มคนภูไท</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>โรงเรียน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อปต....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>หมู่บ้านวัฒนธรรมภูไท...</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ระบบอาสาสมัคร.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>บุคคล.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้<u>านสังคม</u></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>กลุ่ม.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กองทุน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>หน่วยงาน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>แหล่งประโยชน์....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อื่นๆ.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

7. เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อย ของระบบการจัดการตนเองด้านสังคมองค์ประกอบของข้อมูลช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนาของทุนทางสังคมแต่ละระดับ หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วน ได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่ 7.4-7.6 ตารางที่ 7.4
8. แผนภาพเชื่อมโยงระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านสังคม
9. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองแต่ระบบย่อย มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้ “แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของระบบย่อย ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ของทุนทางสังคมทุกระดับ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากร กลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”
10. แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับสรุปความเชื่อมโยงงาน ความสัมพันธ์ ทั้งความเชื่อมโยงภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองรายด้าน ทั้งระดับหมู่บ้าน และภาพรวมตำบล วิเคราะห์การสร้างผลกระทบเพื่อระบุประเด็นเด่นของการจัดการตนเองด้านสังคม
</td></tr>
<tr><td>ข้อมูลปัญหาและการ</td><td></td><td>
สรุปปัญหาด้านสังคมดังนี้
<table>
<tr><td>ปัญหาด้านสังคม</td><td>ข้อมูลสนับสนุน</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th colspan="3">แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านสังคม</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td rowspan="3">แก้ปัญหาโดยชุมชนด้านสังคม</td><td rowspan="3">1. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
2. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา
3. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง</td><td>ปัญหาที่ 1……</td><td>1. เหตุที่มา…….
2. ข้อมูลจำนวน สถิติที่เกี่ยวข้อง….</td><td>3. ผู้พิการ.....คน
4. คนข้ามสัญชาติ.....คน</td></tr>
<tr><td>ปัญหาที่ 2.....</td><td>ข้อมูลสนับสนุน
3. …….
4. …….</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ
3. คนยากจน.....คน
4. คนไร้บ้าน.....คน</td></tr>
<tr><td colspan="3">อธิบายศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม และทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สอดคล้องกับการจัดการกับปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน</td></tr>
</table>

2. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนด้านเศรษฐกิจ

เพื่อให้การแสดงศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองตามโครงสร้างชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ สามารถสะท้อนผ่านงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมในชุมชนทั้ง 6 ระดับ และการจัดระบบย่อยต่างๆ ภายใต้ระบบการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
ศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ	ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจสามารถสะท้อนลักษณะงานด้านเศรษฐกิจชุมชนใน 4 ลักษณะได้แก่ 1)เศรษฐกิจระดับครัวเรือนมีงานในลักษณะการสร้างวินัยการออม การทำบัญชีครัวเรือน การพัฒนาทักษะฝีมือ การเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นต้น 2)ระดับกลุ่มมีงานในลักษณะการจัดสวัสดิการกลุ่ม การสร้างอาชีพเสริม การช่วยเหลือเกื้อกูล จัดหาตลาด กระจายสินค้าเป็นต้น 3) ระดับองค์กรชุมชน และ4)ระดับเครือข่าย มีงานในลักษณะงานคล้ายคลึงกันเช่นการตั้งร้านค้า ตลาดชุมชน สร้างสวัสดิการ กฎ กติกา ข้อตกลงกลุ่ม การสนับสนุนจัดการทรัพยากรที่เอื้อ เป็นต้น ในกระบวนการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจชุมชนปรากฏใน 4 ลักษณะได้แก่ การรวมกลุ่ม การสร้างการเรียนรู้ การสร้างการมีส่วนร่วม และการพัฒนาศักยภาพ โดยมีปัจจัยสนับสนุนได้แก่ คน ได้แก่ สมาชิกครอบครัว ผู้มีความชำนาญกว่า เจ้าหน้าที่ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ข้อมูลที่สนับสนุนได้แก่ ข้อมูลด้านเทคนิควิธี เทคโนโลยีด้านผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการผลิต งบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงานที่มีทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ รวมไปถึงวิธีจัดการงานของทุนทางสังคมมีทั้งทำร่วมกัน ทำแยก หรือต่างคนต่างทำ ล้วนแต่ก่อให้เกิดการสร้างผลกระทบ ทั้งทางตรง และทางอ้อมโดยแยกเป็น 1) ประชากรเป้าหมายอย่างน้อย 13 กลุ่มประชากร ได้แก่เด็กอายุ0-3 ปี, เด็กอายุ 3-5 ปี,เด็กอายุ 6-12 ปี,วัยรุ่น,วัยทำงาน, หญิงตั้งครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้ป่วยติดเชื้อ, ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, คนพิการ, ผู้ต้องการความช่วยเหลือและผู้ป่วยระยะท้าย 2) 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ การลดปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริม การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ และการดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ 3) องค์ประกอบโครงสร้างชุมชนท้องถิ่น 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง 4) สามารถตรวจสอบการจัดการตนเองของทุนทางสังคมตามคุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 7 คุณลักษณะได้แก่ 1)การสร้างการเรียนรู้ 2)การสร้างกลไก 3)การสร้างศักยภาพ 4)การสร้างการมีส่วนร่วม 5)การระดมทุนและทรัพยากร 6)การมีข้อตกลง และ7)การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2558).**เอกสารการนำเสนอเวทีผู้นำชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ครั้งที่6 กรณี "ระบบเศรษฐกิจชุมชน"** วันพุธที่ 9 กันยายน 2558 ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.).

2. Typology ศักยภาพการจัดการตนเอง <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>

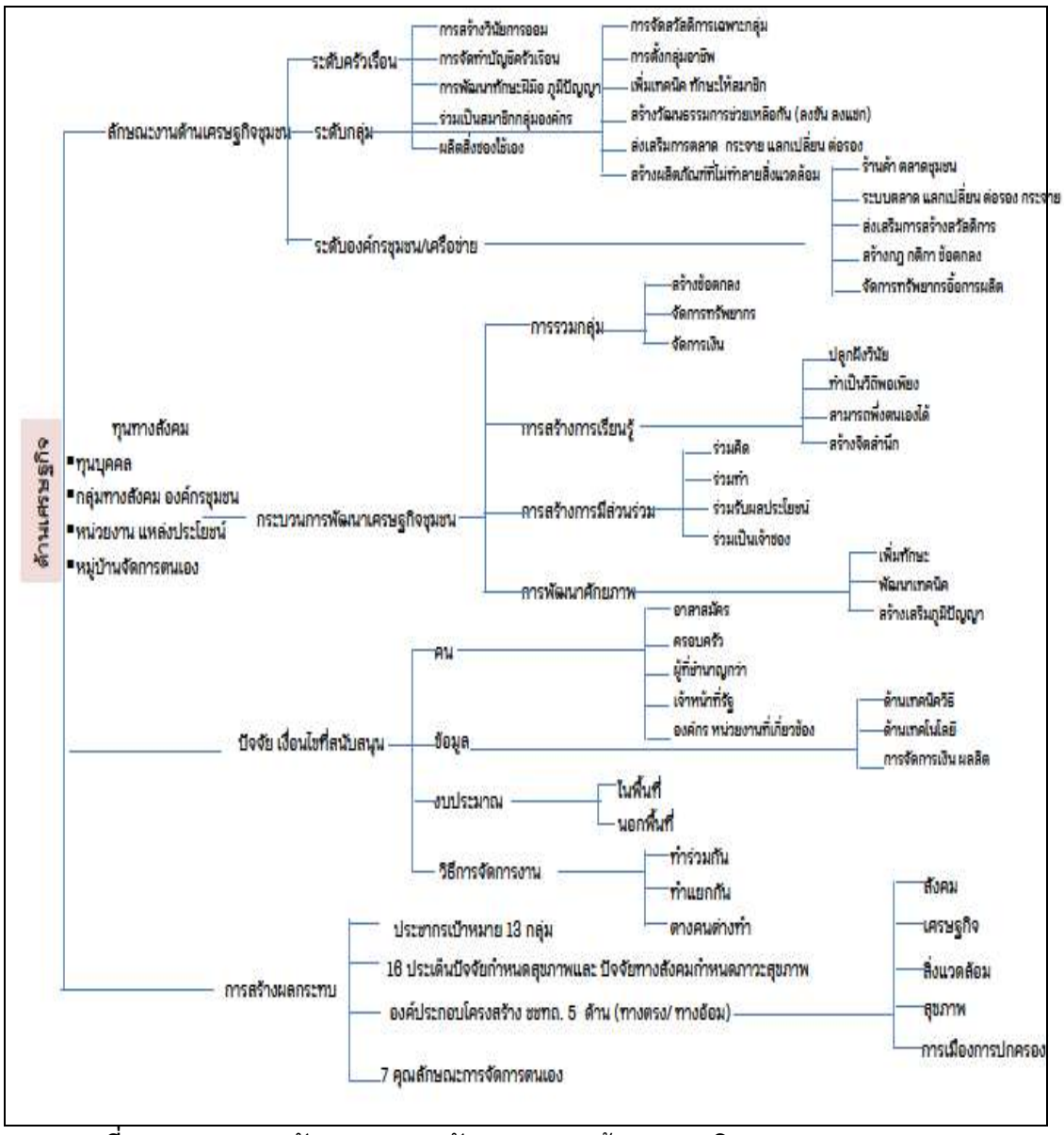

แผนภาพที่ 2.3 แสดงภาพศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>

3. ตารางแสดงแนวทางการเก็บรวบรวบข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>

ตารางที่ 2.6 แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>มีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
ศักยภาพการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ					
2. ข้อมูลทุนทางสังคม	1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ และการสร้างผลกระทบ**ตรง**ต่อการจัดการตนเอง**ด้านเศรษฐกิจ**ได้แก่ งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่มุ่งเน้นให้ชุมชนสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ส่งเสริมการออม ลดการเป็นหนี้ มีการระดมทุนจากกลุ่มอาชีพจัดเป็นกองทุนเพื่อสร้างสวัสดิการแก่คนในชุมชน ทั้งระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม ระดับชุมชนและระดับเครือข่าย ด้วยกระบวนการการสร้างเสริมความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนจากการสร้างการเรียนรู้ ปลูกฝังวินัยการออม สร้างจิตสำนึก จำกัดการผลิตให้พอเหมาะ เพิ่มทักษะ พัฒนาศักยภาพ ส่งเสริมภูมิปัญญา สร้างวัฒนธรรมในการช่วยเหลือกัน (ลงแขก ลงขัน) สามารถจัดการทรัพยากร จัดการเงิน และสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมเป็นเจ้าของ 3. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 4. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบข้อมูล หรือ	**ปฏิบัติการที่ 1** วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	**F1 ส่วนที่ 2** เศรษฐกิจของครัวเรือน **F2 ส่วนที่ 1** ข้อมูลด้านทุนที่แสดงศักยภาพ **ส่วนที่ 5** ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมทุกระดับรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล จำแนกด้านเศรษฐกิจ 2. ตารางวิเคราะห์งานสถานะศักยภาพของทุนทางสังคมและความสามารถในการสร้างผลกระทบตรงกับการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ 3. ตารางจัดระบบการจัดการตนเอง ด้านเศรษฐกิจและวิเคราะห์ระบบย่อยในแต่ละระบบของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 4. แผนภาพแสดงการจัดระบบย่อยของทุนทางสังคมทั้ง 6

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	งบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจอปท. 7 ด้าน 7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 4 ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง 6. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อย และความสัมพันธ์ภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ 7. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น**ด้านเศรษฐกิจ**				ระดับพร้อมแสดงความเชื่อมโยง คนงาน ข้อมูลของแต่ละระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ 5. ตารางวิเคราะห์และแผนภาพเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ
3. ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>	1. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา 3. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง	**ปฏิบัติการที่ 2**การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน	**F1 ส่วนที่ 2** เศรษฐกิจของครัวเรือน **F2** **ส่วนที่ 1** ข้อมูลด้านทุนที่แสดงศักยภาพ **ส่วนที่ 5** ข้อมูลด้านเศรษฐกิจชุมชน	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของชุมชน 2. ข้อมูลเชิงปริมาณ อธิบายด้วยสถิติ จำนวน ร้อยละ สัดส่วน ที่บอกถึงปัญหา ประชากรที่ได้รับผลกระทบ 3. ตารางวิเคราะห์ศักยภาพที่มีงานกิจกรรมที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหา

4. แนวทางการเขียนสรุปศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>

ตารางที่ 2.7 แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>

คำชี้แจง เพื่อให้สามารถแสดงข้อมูลที่รวบรวมได้ชัดเจนและครอบคลุม มีแนวทางในการเขียนสรุปดังต่อไปนี้

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ</td><td></td></tr>
<tr><td>ทุนทางสังคม</td><td>1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ
3. และการสร้างผลกระทบตรงต่อการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจได้แก่ งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่ มุ่งเน้นให้ชุมชนสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ส่งเสริมการออม ลดการเป็นหนี้ มีการระดมทุนจากกลุ่มอาชีพจัดเป็นกองทุนเพื่อสร้างสวัสดิการแก่คนในชุมชน ทั้งระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม ระดับชุมชนและระดับเครือข่าย ด้วยกระบวนการการสร้างเสริมความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนจากการสร้างการเรียนรู้ ปลูกฝังวินัยการออม สร้างจิตสำนึก จำกัดการผลิตให้พอเหมาะ เพิ่มทักษะ พัฒนาศักยภาพ ส่งเสริมภูมิปัญญา สร้างวัฒนธรรมในการช่วยเหลือกัน (ลงแขก ลงขัน) สามารถจัดการทรัพยากร จัดการเงินและสร้างการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมเป็นเจ้าของ
4. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ</td><td>แนวทางในการสรุป วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ แสดงการนำเสนอได้ใน 3 ส่วนได้แก่ตารางสรุปจำนวน เส้นทางการจัดการตนเอง แผนภาพการวิเคราะห์ความเชื่อมโยง เขียนความเรียงแสดงข้อมูลการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับ แสดงแนวทางดังนี้
ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมที่แสดงศักยภาพการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ
<table>
<tr><th>ทุนทางสังคมด้านเศรษฐกิจ</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>รวม</th></tr>
<tr><td>บุคคล ครอบครัว</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>แหล่งประโยชน์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ชุมชนหรือหมู่บ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ตำบล</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>เครือข่าย</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
2. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับมีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
3. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมภาพรวม ด้านเศรษฐกิจ มีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นของทุนทางสังคมทุกระดับสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="3">การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ</td></tr>
<tr><td></td><td>5. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบข้อมูล หรืองบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจ อปท. 7 ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น
6. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง
7. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อยและความสัมพันธ์ภายในระบบย่อยและระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ
8. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ</td><td>แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่ 7.4-7.6 ตารางที่ 7.2
4. แผนภาพวิเคราะห์ความเชื่อมโยง ของระบบการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ
5. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจของแต่ละทุนทางสังคม มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้

“แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของทุนทางสังคม ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากรกลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”

6. วิเคราะห์ระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ โดยพิจารณาจากงาน กิจกรรม ที่สร้างผลกระทบ ทั้งประชากร และ 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยทางสังคมกำหนดภาวะสุขภาพนำเสนอใน 3 ลักษณะได้แก่ ตารางสรุป และเส้นทางการจัดการตนเองของระบบย่อยและสรุปความเรียง
7.
ตัวอย่างตารางสรุป
<table>
<tr><th>ระบบย่อยด้านเศรษฐกิจ</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>หมู่ที่ ..</th></tr>
<tr><td>ระบบฟื้นและอนุรักษ์ดิน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นาย ก(หมอดินอาสา)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นาง ข(เชี่ยวชาญเกษตร)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มเกษตรกรทำนา</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มทำปุ๋ยชีวภาพ</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>เกษตรตำบล.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อปต....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>หมู่บ้านวิถีพอเพียง..</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ระบบการเงิน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>บุคคล.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่ม.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กองทุน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>หน่วยงาน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>แหล่งประโยชน์....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อื่นๆ.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
8. เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อย ของระบบการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ องค์ประกอบของข้อมูลช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนาของทุนทางสังคมแต่ละระดับ หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่ 7.4-7.6 ตารางที่ 7.3
9. แผนภาพเชื่อมโยงระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ
10. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองแต่ระบบย่อย มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้ “แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของระบบย่อย ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ของทุนทางสังคมทุกระดับ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากร กลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”
11. แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับสรุปความเชื่อมโยงงาน ความสัมพันธ์ ทั้งความเชื่อมโยงภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองรายด้าน ทั้งระดับหมู่บ้าน และภาพรวมตำบล วิเคราะห์การสร้างผลกระทบเพื่อระบุประเด็นเด่นของการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th colspan="3">แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจ</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td rowspan="4">ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน<u>ด้านเศรษฐกิจ</u></td><td rowspan="4">4. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
5. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา
6. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง</td><td colspan="3">สรุปปัญหาด้านเศรษฐกิจดังนี้</td></tr>
<tr><td>ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
ปัญหาที่ 1……</td><td>ข้อมูลสนับสนุน
3. เหตุที่มา…….
4. ข้อมูลจำนวน สถิติที่เกี่ยวข้อง….</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ
5. สมาชิกกลุ่ม……..คน
6. ผู้สูงอายุชาติ……..คน</td></tr>
<tr><td>ปัญหาที่ 2……</td><td>ข้อมูลสนับสนุน
5. ……
6. ……</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ
5. คนตกงาน……..คน
6. ครัวเรือนที่มีคนป่วยติดเตียง ……..คน</td></tr>
<tr><td colspan="3">อธิบายศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ และทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สอดคล้องกับการจัดการกับปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน</td></tr>
</table>

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อม

เพื่อให้การแสดงศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองตามโครงสร้างชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม จากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และและรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
ศักยภาพชุมชนการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม	ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อมสามารถสะท้อนลักษณะงานด้านสภาวะแวดล้อมในชุมชน 5 ลักษณะได้แก่ 1)การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่า โดยการใช้ การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ 2)การจัดการมลพิษได้แก่ การจัดการขยะ ขยะพิษ การจัดการนำเสีย สารเคมี เป็นต้น 3)การจัดการภัยพิบัติ ได้แก่ การจัดการในขั้นเตรียมก่อนเกิดภัยพิบัติ การดูแลช่วยเหลือขณะเกิดภัยพิบัติ และระยะหลังเกิดภัยพิบัติ 4)การจัดการพลังงานทางเลือก ซึ่งเป็นการจัดการพลังงานที่ไม่ใช้กลุ่มพลังงานหลักเช่น แก๊สชีวภาพ ถ่านจากขยะ เตาพลังงานแกลบ เป็นต้น และ5)การปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งมีทั้งการปรับสิ่งแวดล้อมบ้านได้แก่ ปรับบ้านเพื่อคนพิการ สูงอายุ เด็กเล็กเป็นต้น และนอกบ้านเรือนได้แก่ การปรับพื้นที่สาธารณะ ทางเดิน ราวบันได ลานกีฬา ลานกิจกรรมในชุมชน เป็นต้น รวมถึงการมีกลุ่มทางสังคมที่คอยให้การช่วยเหลือดูแล ในการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อมมีปัจจัยสนับสนุนได้แก่ คน ประกอบด้วย ครอบครัว คนต้นแบบ เจ้าหน้าที่รัฐ ข้อมูลที่สนับสนุนได้แก่ ข้อมูลปัญหาและความต้องการ ข้อมูลเชิงเทคโนโลยี ข้อมูลผู้ต้องการความช่วยเหลือหรือประสบปัญหาด้านสภาวะแวดล้อม งบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงานที่มีทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ รวมไปถึงวิธีจัดการงานของทุนทางสังคมมีทั้งการทำแบบมีส่วนร่วม จัดการด้านกลไกขับเคลื่อน และการสร้างข้อตกลงร่วม ซึ่งล้วนแต่ก่อให้เกิดการสร้างผลกระทบ ทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยแยกเป็น 1) ประชากรเป้าหมายอย่างน้อย 13 กลุ่มประชากร ได้แก่เด็กอายุ0-3 ปี, เด็กอายุ 3-5 ปี,เด็กอายุ 6-12 ปี,วัยรุ่น,วัยทำงาน, หญิงตั้งครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้ป่วยติดเชื้อ, ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, คนพิการ, ผู้ต้องการความช่วยเหลือและผู้ป่วยระยะท้าย 2) 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลุ่มหลักได้แก่ การลดปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริม การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ และการดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ 3) องค์ประกอบโครงสร้างชุมชนท้องถิ่น 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง 4) สามารถตรวจสอบการจัดการตนเองของทุนทางสังคมตามคุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 7 คุณลักษณะได้แก่ 1)การสร้างการเรียนรู้ 2)การสร้างกลไก 3)การสร้างศักยภาพ 4)การสร้างการมีส่วนร่วม 5)การระดมทุนและทรัพยากร 6)การมีข้อตกลง และ7)การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2558).**พลังงานชุมชน เอกสารประกอบการประชุมเวทีผู้นำชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ครั้งที่ 5กรณี "พลังงานชุมชน"** วันพฤหัสที่ 13สิงหาคม 2558 ณ ห้องประชุม 201 ชั้น 2สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทวิดา กมลเวช (2554) **คู่มือการจัดการภัยพิบัติท้องถิ่น.** สถาบันพระปกเกล้า. Burton, E.(2012). "Street ahead? The role of the built environment in healthy ageing". ***Perspectives in Public Health.*** *132* (4), 161-162.

2. Typology ศักยภาพการจัดการตนเอง <u>ด้านสภาวะแวดล้อม</u>

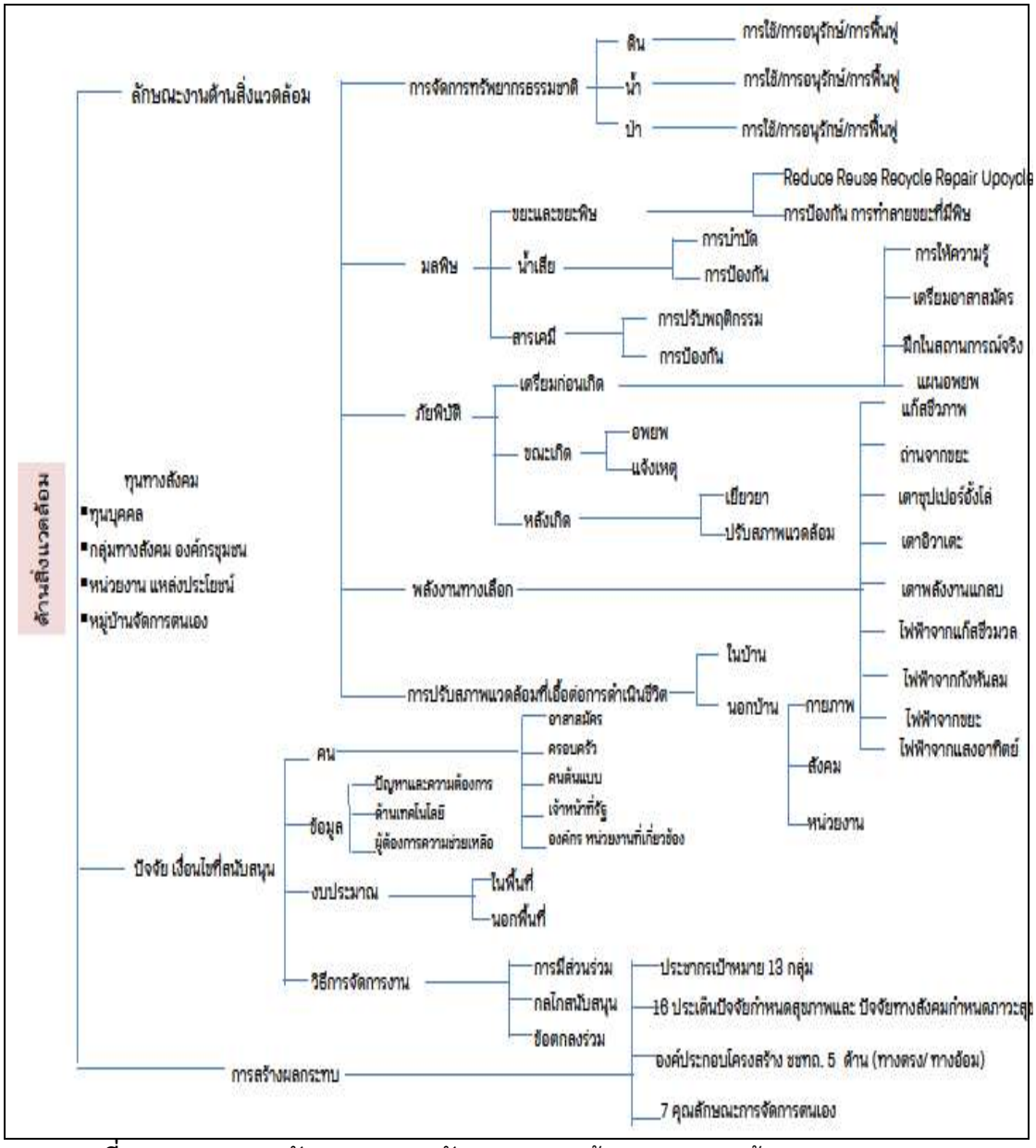

แผนภาพที่ 2.4 แสดงภาพศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านสภาวะแวดล้อม</u>

3. ตารางแสดงแนวทางการเก็บรวบรวบข้อมูล ศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสภาวะแวดล้อม

ตารางที่ 2.8 แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสภาวะแวดล้อม

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสภาวะแวดล้อมมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
ศักยภาพการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม					
ข้อมูลทุนทางสังคม	1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6 ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ และการสร้างผลกระทบ**ตรง**ต่อการจัดการตนเอง**ด้านสภาวะแวดล้อม**ได้แก่ งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่มีส่วนจัดการด้านการใช้ประโยชน์การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า การจัดการ(ขยะ น้ำเสีย ควันพิษและสารเคมี)การจัดการภัยพิบัติ การจัดการพลังงานทางเลือก ชุมชนการปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพโดยเน้นการจัดการทางด้านโครงสร้างกายภาพในพื้นที่สาธารณะ และภายในบ้าน การจัดหน่วยบริการที่มีความเฉพาะเพื่อเอื้อสุขภาพกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือ ร้องทุกข์ หรือได้รับความเป็นธรรม 3. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 4. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงานกิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบข้อมูล หรือ	**ปฏิบัติการที่ 1** วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	**F1 ส่วนที่ 3**ภาวะแวดล้อมในครัวเรือน **F2** **ส่วนที่ 1** ข้อมูลด้านทุนที่แสดงศักยภาพ **ส่วนที่ 6** ข้อมูลด้านภาวะแวดล้อม	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมทุกระดับรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล จำแนก ด้านสภาวะแวดล้อม 2. ตารางวิเคราะห์งานสถานะศักยภาพของทุนทางสังคมและความสามารถในการสร้างผลกระทบตรงกับการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม 3. ตารางจัดระบบการจัดการตนเอง ด้านสภาวะแวดล้อมและวิเคราะห์ระบบย่อยในแต่ละระบบของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 4. แผนภาพแสดงการจัดระบบย่อยของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับพร้อม

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	งบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจอปท. 7 ด้าน 7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง 6. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อย และความสัมพันธ์ภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม 7. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น**ด้านสภาวะแวดล้อม**				แสดงความเชื่อมโยง คนงาน ข้อมูลของแต่ละระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม 5. ตารางวิเคราะห์และแผนภาพเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม
4. ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชนด้าน<u>สภาวะแวดล้อม</u>	1. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา 3. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง	**ปฏิบัติการที่ 2**การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน	**F1 ส่วนที่ 3**ภาวะแวดล้อมในครัวเรือน **F2** **ส่วนที่ 1** ข้อมูลด้านทุนที่แสดงศักยภาพ **ส่วนที่ 6** ข้อมูลด้านภาวะแวดล้อม	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน 2. ข้อมูลเชิงปริมาณอธิบายด้วยสถิติ จำนวน ร้อยละ สัดส่วน ที่บอกถึงปัญหาประชากรที่ได้รับผลกระทบ 3. ตารางวิเคราะห์ศักยภาพที่มีงาน กิจกรรมที่สอดคล้อง กับการแก้ปัญหา

4. แนวทางการเขียนสรุปศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง<u>ด้านสภาวะแวดล้อม</u>

ตารางที่ 2.9 แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านสภาวะแวดล้อม</u>

คำชี้แจง เพื่อให้สามารถแสดงข้อมูลที่รวบรวมได้ชัดเจนและครอบคลุม มีแนวทางในการเขียนสรุปดังต่อไปนี้

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม</td><td></td></tr>
<tr><td>ทุนทางสังคม</td><td>1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6 ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ และการสร้างผลกระทบตรงต่อการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อมได้แก่ งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่มีส่วนจัดการด้านการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า การจัดการ(ขยะ น้ำเสีย ควันพิษและสารเคมี) การจัดการภัยพิบัติการจัดการพลังงานทางเลือก ชุมชนการปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ โดยเน้นการจัดการทางด้านโครงสร้างกายภาพในพื้นที่สาธารณะ และภายในบ้าน การจัดหน่วยบริการที่มีความเฉพาะเพื่อเอื้อสุขภาพ กรณีที่ต้องการความช่วยเหลือ ร้องทุกข์ หรือได้รับความเป็นธรรม
3. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ
4. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบ</td><td>แนวทางในการสรุป วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม แสดงการนำเสนอได้ใน 3 ส่วนได้แก่ตารางสรุปจำนวน เส้นทางการจัดการตนเอง แผนภาพการวิเคราะห์ความเชื่อมโยง เขียนความเรียงแสดงข้อมูลการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับ แสดงแนวทางดังนี้

1. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมที่แสดงศักยภาพการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม

<table>
<tr><th>ทุนทางสังคมด้านสภาวะแวดล้อม</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>รวม</th></tr>
<tr><td>บุคคล ครอบครัว</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>แหล่งประโยชน์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ชุมชนหรือหมู่บ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ตำบล</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>เครือข่าย</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
2. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับมีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
3. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมภาพรวม ด้านสภาวะแวดล้อม มีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="3">การจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม</td></tr>
<tr><td></td><td>ข้อมูล หรืองบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจ อปท. 7 ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น
5. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง
6. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อยและความสัมพันธ์ภายในระบบย่อยและระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม
7. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม</td><td>ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นของทุนทางสังคมทุกระดับสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่ 7.4-7.6 ตารางที่ 7.4
4. แผนภาพวิเคราะห์ความเชื่อมโยง ของระบบการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม
5. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อมของแต่ละทุนทางสังคม มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้

“แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของทุนทางสังคม ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากรกลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”

6. วิเคราะห์ระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม โดยพิจารณาจากงาน กิจกรรม ที่สร้างผลกระทบ ทั้งประชากร และ 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยทางสังคมกำหนดภาวะสุขภาพนำเสนอใน 3 ลักษณะได้แก่ ตารางสรุป และเส้นทางการจัดการตนเองของระบบย่อยและสรุปความเรียง

ตัวอย่างตารางสรุป

<table>
<tr><th>ระบบย่อยด้านสภาวะแวดล้อม</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>หมู่ที่ ..</th></tr>
<tr><td>ระบบจัดการน้ำ</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นาย ก(เชี่ยวชาญวิเคราะห์น้ำ)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>นาง ข(จัดการระบบน้ำสวนผลไม้)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มจัดการน้ำสวนมังคุด</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มสภาผู้นำ</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>เกษตรตำบล.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อปต....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>หมู่บ้านเกษตรกรรมทำสวน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ระบบการเงิน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>บุคคล.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่ม.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กองทุน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>หน่วยงาน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>แหล่งประโยชน์....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อื่นๆ.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
7. เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อย ของระบบการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม องค์ประกอบของข้อมูลช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนาของทุนทางสังคมแต่ละระดับ หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่ 7.4-7.6 ตารางที่ 7.4
8. แผนภาพเชื่อมโยงระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม
9. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองแต่ระบบย่อย มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้ “แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของระบบย่อย ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ของทุนทางสังคมทุกระดับ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากร กลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กร
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th colspan="3">แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="3">ปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”
10. แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับสรุปความเชื่อมโยงงาน ความสัมพันธ์ ทั้งความเชื่อมโยงภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองรายด้าน ทั้งระดับหมู่บ้าน และภาพรวมตำบล วิเคราะห์การสร้างผลกระทบเพื่อระบุประเด็นเด่นของการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อม</td></tr>
<tr><td rowspan="4">ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน<u>ด้านสภาวะแวดล้อม</u></td><td rowspan="4">1. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
2. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา
3. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง</td><td colspan="3">สรุปปัญหาด้านสภาวะแวดล้อมดังนี้</td></tr>
<tr><td>ปัญหาด้านสภาวะแวดล้อม
ปัญหาที่ 1……</td><td>ข้อมูลสนับสนุน
5. เหตุที่มา…….
6. ข้อมูลจำนวน สถิติที่เกี่ยวข้อง….</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ
7. สมาชิกกลุ่ม…….คน
8. ผู้สูงอายุชาติ…….คน</td></tr>
<tr><td>ปัญหาที่ 2……</td><td>ข้อมูลสนับสนุน
7. ……
8. ……</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ
7. คนตกงาน…….คน
8. ครัวเรือนที่มีคนป่วยติดเตียง …….คน</td></tr>
<tr><td colspan="3">อธิบายศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสภาวะแวดล้อม และทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สอดคล้องกับการจัดการกับปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน</td></tr>
</table>

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านสุขภาพ

เพื่อให้การแสดงศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองตามโครงสร้างชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ จากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และและรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองด้านสุขภาพ ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
ศักยภาพชุมชนจัดการตนเองด้านสุขภาพ	ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเองด้านสุขภาพสามารถสะท้อนลักษณะงานด้านสุขภาพใน 3 ส่วนได้แก่ 1)ลักษณะงานการดูแลสุขภาพชุมชนประกอบด้วย 3 ลักษณะได้แก่ การบริการโดยหน่วยบริการสุขภาพ การดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือกัน การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนให้สร้างงานที่กระทบสุขภาพ 2) 6 ชุดกิจกรรมสำหรับการดูแลสุขภาพชุมชนซึ่งประกอบด้วยชุดพัฒนาศักยภาพ ชุดการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะ ชุดการพัฒนาระบบบริการ ชุดการจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการสำหรับการดูแล ชุดการพัฒนาและนำใช้ข้อมูล และชุดการพัฒนากฎ กติกา ระเบียบ แนวปฏิบัติเพื่อหนุนการดำเนินกิจกรรม และ 3)ลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ ได้แก่ความเสี่ยงด้านการประกอบอาชีพ พฤติกรรมเสี่ยงในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมเสี่ยงด้านการขับขี่จราจร เป็นต้น มีปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานของทุนทางสังคมได้แก่ คนซึ่งประกอบด้วยบุคคลและครอบครัว กลุ่มทางสังคม เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นต้น ข้อมูล ซึ่งมีลักษณะข้อมูลที่สนับสนุนได้แก่ ข้อมูลผู้ต้องการความช่วยเหลือ สถานะสุขภาพทั้งระดับบุคคลครอบครัวและภาพรวมชุมชน และปัจจัยกำหนดสุขภาพที่สำคัญทั้งปัจจัยด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น งบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงานที่มีทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ รวมไปถึงวิธีจัดการงานของทุนทางสังคมมีทั้งทำร่วมกัน ทำแยก หรือต่างคนต่างทำ ล้วนแต่ก่อให้เกิดการสร้างผลกระทบ ทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยแยกเป็น 1) ประชากรเป้าหมายอย่างน้อย 13 กลุ่มประชากร ได้แก่เด็กอายุ0-3 ปี, เด็กอายุ 3-5 ปี,เด็กอายุ 6-12 ปี,วัยรุ่น,วัยทำงาน, หญิงตั้งครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้ป่วยติดเชื้อ, ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, คนพิการ, ผู้ต้องการความช่วยเหลือและผู้ป่วยระยะท้าย 2) 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ ซึ้งประกอบด้วย 4 กลุ่มหลักได้แก่ การลดปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริม การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ และการดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ 3) องค์ประกอบโครงสร้างชุมชนท้องถิ่น 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง 4) สามารถตรวจสอบการจัดการตนเองของทุนทางสังคมตามคุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 7 คุณลักษณะได้แก่ 1)การสร้างการเรียนรู้ 2)การสร้างกลไก 3)การสร้างศักยภาพ 4)การสร้างการมีส่วนร่วม 5)การระดมทุนและทรัพยากร 6)การมีข้อตกลง และ7)การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2559).การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา ระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุน สุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน. **เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี 2559 (Prince Mahidol Award Conference 2016)**วันที่ 26 มกราคม 2559 ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์

2. Typology ศักยภาพการจัดการตนเอง <u>ด้านสุขภาพ</u>

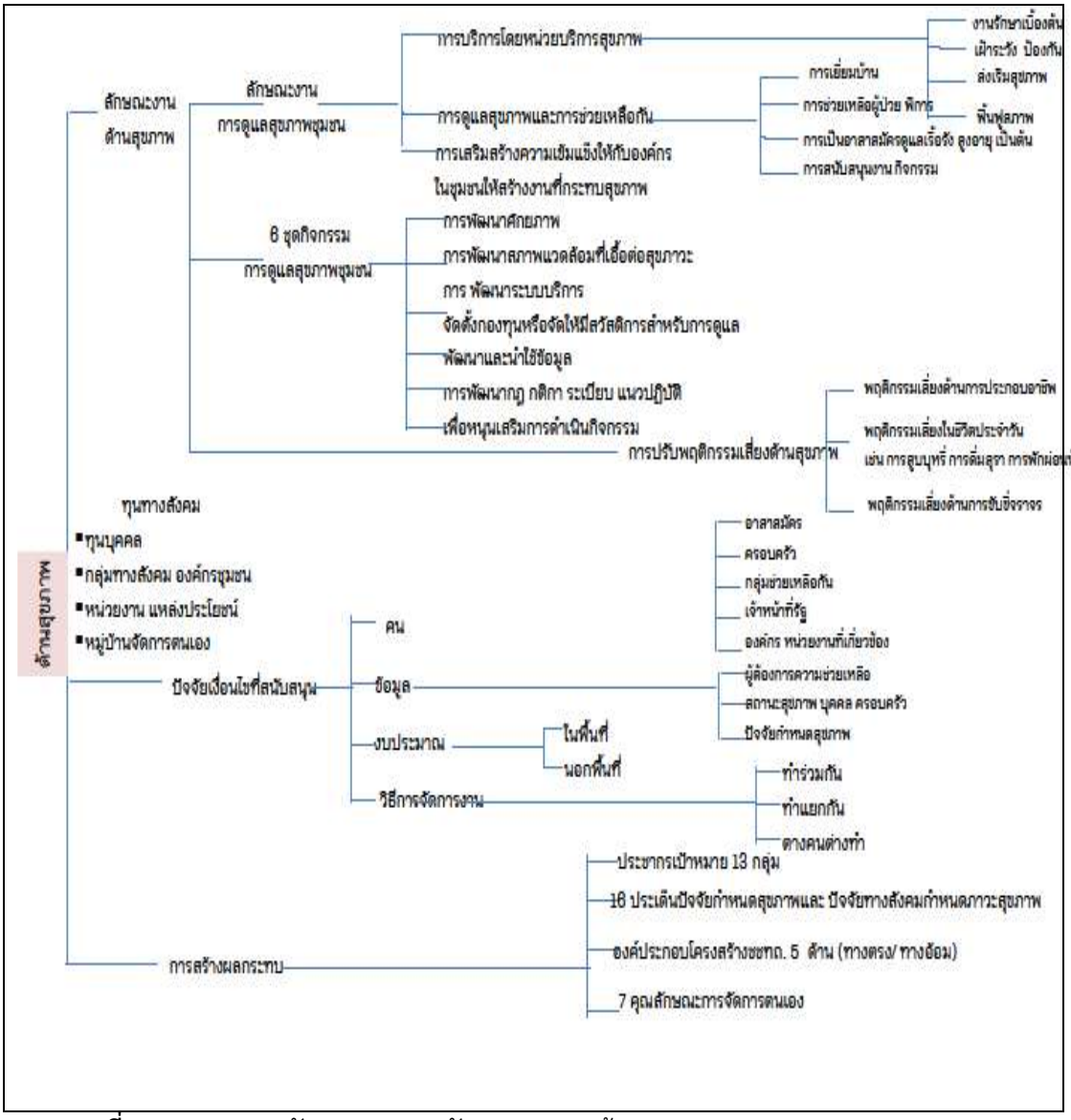

แผนภาพที่ 2.5แสดงภาพศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านสุขภาพ</u>

3. ตารางแสดงแนวทางการเก็บรวบรวบข้อมูล ศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสุขภาพ

ตารางที่ 2.10 แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสุขภาพ

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านสุขภาพ มีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
ศักยภาพการจัดการตนเองด้านสุขภาพ					
ข้อมูลทุนทางสังคม	1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ และการสร้างผลกระทบ**ตรง**ต่อการจัดการตนเอง**ด้านสุขภาพ**ได้แก่ งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่มีส่วนจัดการด้านทางการดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือกัน ที่เป็นการบริการของหน่วยบริการ การดูแลช่วยเหลือกันโดยชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนสร้างงานที่กระทบด้านสุขภาพ การปรับพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ หรือนวัตกรรมด้านการดูแลสุขภาพ 3. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 4. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงานกิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบข้อมูล หรืองบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจอปท. 7 ด้าน 7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6ระดับกับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	**ปฏิบัติการที่ 1** วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	**F1 ส่วนที่ 1** ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนและการดูแล ช่วยเหลือ **F2 ส่วนที่ 1** ข้อมูลด้านทุนที่แสดงศักยภาพ **ส่วนที่ 3** ข้อมูลด้านการดูแลสุขภาพ	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมทุกระดับรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล จำแนก ด้านสุขภาพ 2. ตารางวิเคราะห์งานสถานะศักยภาพของทุนทางสังคมและความสามารถในการสร้างผลกระทบตรงกับการจัดการตนเองด้านสุขภาพ 3. ตารางจัดระบบการจัดการตนเอง ด้านสุขภาพและวิเคราะห์ระบบย่อยในแต่ละระบบของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 4. แผนภาพแสดงการจัดระบบย่อยของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับพร้อมแสดงความเชื่อมโยง คน

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	5. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง 6. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อย และความสัมพันธ์ภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ 7. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น**ด้านสุขภาพ**				งาน ข้อมูลของแต่ละระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ 5. ตารางวิเคราะห์และแผนภาพเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคม ระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ
5. ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน<u>ด้านสุขภาพ</u>	1. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา 3. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง	**ปฏิบัติการที่ 2**การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน	**F1 ส่วนที่ 1** ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนและการดูแลช่วยเหลือ **F2** **ส่วนที่ 1** ข้อมูลด้านทุนที่แสดงศักยภาพ **สวนที่ 3** ข้อมูลด้านการดูแลสุขภาพ		1. ตารางวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของชุมชน 2. ข้อมูลเชิงปริมาณ อธิบายด้วยสถิติจำนวน ร้อยละ สัดส่วน ที่บอกถึงปัญหา ประชากรที่ได้รับผลกระทบ 3. ตารางวิเคราะห์ศักยภาพที่มีงานกิจกรรมที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหา

4. แนวทางการเขียนสรุปศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านสุขภาพ</u>

ตารางที่ 2.11 แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านสุขภาพ</u>

คำชี้แจง เพื่อให้สามารถแสดงข้อมูลที่รวบรวมได้ชัดเจนและครอบคลุม มีแนวทางในการเขียนสรุปดังต่อไปนี้

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านสุขภาพ</td><td></td></tr>
<tr><td>ทุนทางสังคม</td><td>1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพและการสร้างผลกระทบตรงต่อการจัดการตนเองด้านสุขภาพได้แก่ งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่มีส่วนจัดการด้านทางการดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือกัน ที่เป็นการบริการของหน่วยบริการ การดูแลช่วยเหลือกันโดยชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนสร้างงานที่กระทบด้านสุขภาพ การปรับพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ หรือนวัตกรรมด้านการดูแลสุขภาพ
3. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ
4. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบข้อมูล หรืองบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจ อปท. 7 ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเอง</td><td>แนวทางในการสรุป วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการจัดการตนเองด้านสุขภาพ แสดงการนำเสนอได้ใน 3 ส่วนได้แก่ตารางสรุปจำนวน เส้นทางการจัดการตนเอง แผนภาพการวิเคราะห์ความเชื่อมโยง เขียนความเรียงแสดงข้อมูลการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับ แสดงแนวทางดังนี้

1. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมที่แสดงศักยภาพการจัดการตนเองด้านสุขภาพ

<table>
<tr><th>ทุนทางสังคมด้านสุขภาพ</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>รวม</th></tr>
<tr><td>บุคคล ครอบครัว</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>แหล่งประโยชน์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ชุมชนหรือหมู่บ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ตำบล</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>เครือข่าย</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
2. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับมีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
3. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมภาพรวม ด้านสุขภาพ มีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="3">การจัดการตนเองด้านสุขภาพ</td></tr>
<tr><td></td><td>ของทุนทางสังคม 6ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น
5. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง
6. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อยและความสัมพันธ์ภายในระบบย่อยและระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ
7. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ</td><td>สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นของทุนทางสังคมทุกระดับสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่ 7.4-7.6 ตารางที่ 7.5
4. แผนภาพวิเคราะห์ความเชื่อมโยง ของระบบการจัดการตนเองด้านสุขภาพ
5. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองด้านสุขภาพของแต่ละทุนทางสังคม มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้

“แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของทุนทางสังคม ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากร กลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน ด้าน 7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”
6. วิเคราะห์ระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านสุขภาพ โดยพิจารณาจากงาน กิจกรรม ที่สร้างผลกระทบ ทั้งประชากร และ 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยทางสังคมกำหนดภาวะสุขภาพนำเสนอใน 3 ลักษณะได้แก่ ตารางสรุป และเส้นทางการจัดการตนเองของระบบย่อยและสรุปความเรียง
ตัวอย่างตารางสรุป
<table>
<tr><th>ระบบย่อยด้านสุขภาพ</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>หมู่ที่ ..</th></tr>
<tr><td>ระบบสุขภาพพื้นบ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นาย ก(เชี่ยวชาญนวดพื้นบ้าน)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นาง ข(เชี่ยวชาญแปรรูปสุนไพร)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มหมอพื้นบ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มแปรรูสมุนไพร</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านสุขภาพ</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>รพสต.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อปต....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>หมู่บ้านจัดการสุขภาพ</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ระบบการเงิน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>บุคคล.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่ม.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กองทุน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>หน่วยงาน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>แหล่งประโยชน์....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อื่นๆ.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
7. เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อย ของระบบการจัดการตนเองด้านสุขภาพ องค์ประกอบของข้อมูลช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนาของทุนทางสังคมแต่ละระดับ หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่ 7.4-7.6 ตารางที่ 7.5
8. แผนภาพเชื่อมโยงระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านสุขภาพ
9. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองแต่ระบบย่อย มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้ “แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของระบบย่อย ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ของทุนทางสังคมทุกระดับ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากร กลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”
10. แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับสรุปความเชื่อมโยงงาน ความสัมพันธ์ ทั้งความเชื่อมโยงภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองรายด้าน ทั้งระดับหมู่บ้าน และภาพรวมตำบล วิเคราะห์การสร้างผลกระทบเพื่อระบุประเด็นเด่นของการจัดการตนเองด้านสุขภาพ
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th colspan="3">แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านสุขภาพ</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td rowspan="4">ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน<u>ด้านสุขภาพ</u></td><td rowspan="4">4. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
5. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา
6. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง</td><td colspan="3">สรุปปัญหาด้านสุขภาพดังนี้</td></tr>
<tr><td>ปัญหาด้านสุขภาพ
ปัญหาที่ 1……</td><td>ข้อมูลสนับสนุน
7. เหตุที่มา…….
8. ข้อมูลจำนวน สถิติที่เกี่ยวข้อง….</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ
9. สมาชิกกลุ่ม……..คน
10. ผู้สูงอายุชาติ……..คน</td></tr>
<tr><td>ปัญหาที่ 2……</td><td>ข้อมูลสนับสนุน
9. ……
10.……</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ
9. คนตกงาน……..คน
10. ครัวเรือนที่มีคนป่วยติดเตียง ……..คน</td></tr>
<tr><td colspan="3">อธิบายศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพ และทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สอดคล้องกับการจัดการกับปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน</td></tr>
</table>

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับด้านการเมือง การปกครอง

เพื่อให้การแสดงศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองตามโครงสร้างชุมชนท้องถิ่นด้านการเมือง การปกครอง จากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และและรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
ศักยภาพชุมชนในจัดการตนเองด้านการเมืองการปกครอง	ศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเองด้านการเมืองการปกครองสามารถสะท้อนลักษณะงานด้านการเมือง การปกครอง 5 ลักษณะได้แก่ 1)การตั้งกฎ กติกา ข้อตกลง เช่นนโยบายสาธารณะ ธรรมนูญสุขภาพ ข้อบัญญัติตำบล เป็นต้น 2)การมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การมีเวทีเรียนรู้ การมีส่วนร่วมเวทีประชาคม การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน การมีส่วนร่วมจัดทำแผนตำบล เป็นต้น 3)การได้รับสิทธิ ทั้งสิทธิการเข้าถึงและรับบริการ และสิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ 4)การจัดการความขัดแย้งได้แก่ การมีช่องทางในการร้องเรียน คนที่ทำงานไกล่เกลี่ยและแนวทางให้การช่วยเหลือเมื่อเดือดร้อน และ 5)การสื่อสารซึ่งต้องมีทั้งความหลากหลายของรูปแบบและช่องทาง ซึ่งมีกระบวนการในการจัดการตนเองของชุมชนชนท้องถิ่นประกอบด้วย การสร้างความเข้าใจ เรียนรู้ปัญหา และความต้องการ การกำหนดกติกา ระเบียบที่ใช้ปฏิบัติร่วมกัน การตั้งคณะกรรมการ และการจัดทำข้อมูลสนับสนุน หรือข้อมูลที่แสดงปัญหาได้ ซึ่งมีผลผลิตเกิดจากการจัดการตนเองด้านการเมืองการปกรองดังนี้ การมีกฎ กติกา เพื่อจัดการปัญหา ร่วมกัน นโยบายสาธารณะในชุมชน การมีสวัสดิการ และจำนวนเหตุการณ์ที่ต้องจัดการ ต้องไกล่เกลี่ยลดลง การจัดการตนเองที่กล่าวมาด้านการเมือง การปกครอง ล้วนแต่ก่อให้เกิดการสร้างผลกระทบ ทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยแยกเป็น 1) ประชากรเป้าหมายอย่างน้อย 13 กลุ่มประชากร ได้แก่เด็กอายุ0-3 ปี, เด็กอายุ 3-5 ปี,เด็กอายุ 6-12 ปี,วัยรุ่น,วัยทำงาน, หญิงตั้งครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้ป่วยติดเชื้อ, ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, คนพิการ, ผู้ต้องการความช่วยเหลือและผู้ป่วยระยะท้าย 2) 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลุ่มหลักได้แก่ การลดปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริม การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ และการดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ 3) องค์ประกอบโครงสร้างชุมชนท้องถิ่น 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง 4) สามารถตรวจสอบการจัดการตนเองของทุนทางสังคมตามคุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 7 คุณลักษณะได้แก่ 1)การสร้างการเรียนรู้ 2)การสร้างกลไก 3)การสร้างศักยภาพ 4)การสร้างการมีส่วนร่วม 5)การระดมทุนและทรัพยากร 6)การมีข้อตกลง และ 7)การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2559).การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา ระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุน สุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน. **เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี 2559 (Prince Mahidol Award Conference 2016)**วันที่ 26 มกราคม 2559ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์

2. Typology ศักยภาพการจัดการตนเอง <u>ด้านการเมือง การปกครอง</u>

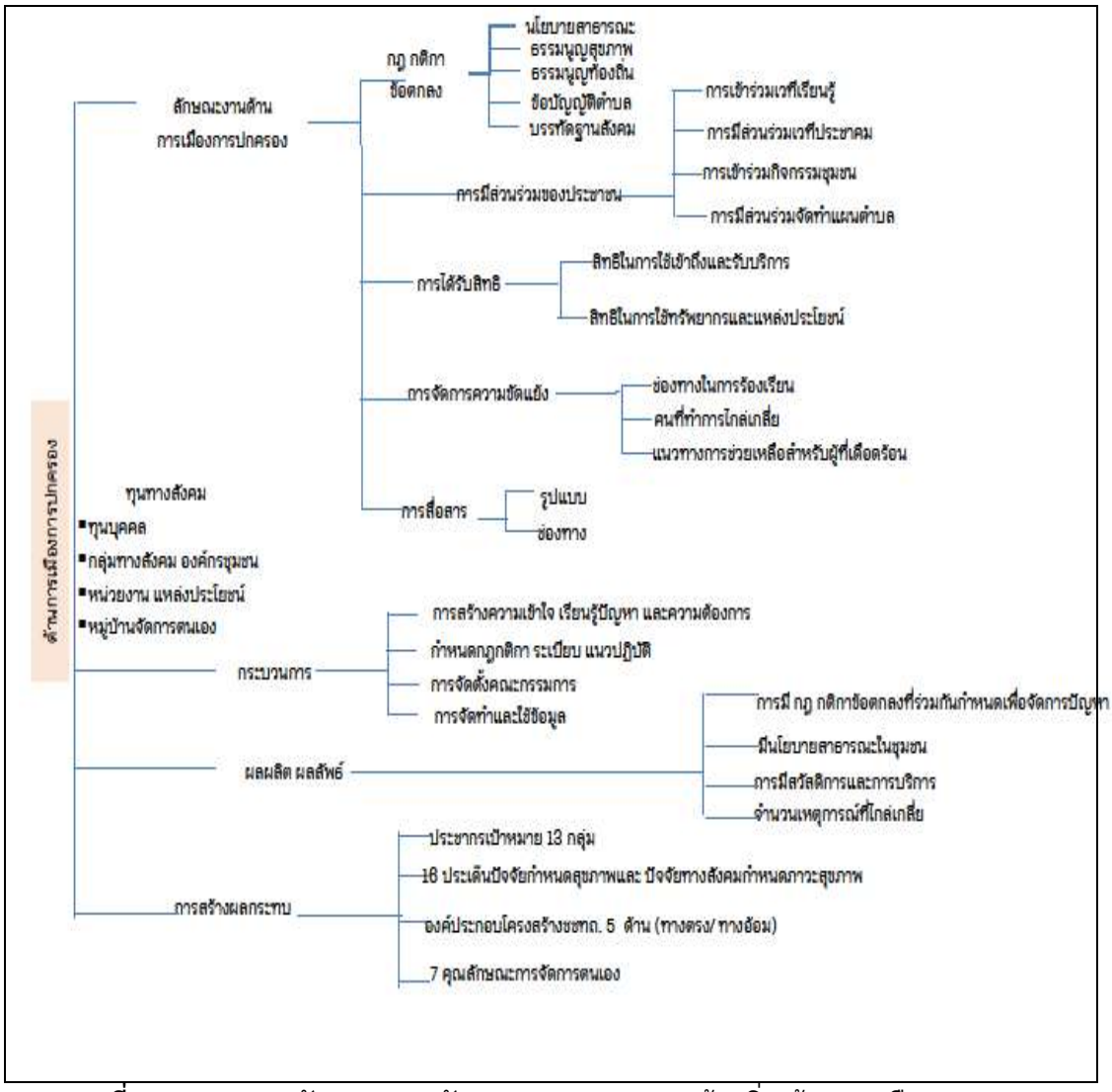

แผนภาพที่ 2.6แสดงภาพศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น <u>ด้านการเมือง การปกครอง</u>

3. ตารางแสดงแนวทางการเก็บรวบรวบข้อมูล ศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านการเมือง การปกครอง</u>

ตารางที่ 2.12 แสดงแนวทางการรวบรวมศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านการเมือง การปกครอง</u>

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง ด้านการเมือง การปกครองมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
ศักยภาพการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง					
ข้อมูลทุนทางสังคม	1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ 3. และการสร้างผลกระทบ**ตรง**ต่อการจัดการตนเอง**ด้านการเมือง การปกครอง**ได้แก่ งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่มีส่วนจัดการด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การปกครองที่มีให้คนอยู่รวมกันอย่างสงบสุข สิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์และการสื่อสาร 4. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ 5. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบข้อมูล หรือ งบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจอปท. 7 ด้าน 7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 6. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมือง การปกครอง ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง	**ปฏิบัติการที่ 1** วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	**F1 ส่วนที่ 5** ความเกี่ยวข้องของครัวเรือนกับการเมืองการปกครอง **F2** **ส่วนที่ 1** ข้อมูลด้านทุนที่แสดงศักยภาพ **ส่วนที่ 2**ข้อมูลด้านการสื่อสาร**ส่วนที่ 7** ข้อมูลด้านการเมืองการปกครอง	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมทุกระดับรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล จำแนก ด้านการเมือง การปกครอง 2. ตารางวิเคราะห์งานสถานะศักยภาพของทุนทางสังคมและความสามารถในการสร้างผลกระทบตรงกับการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง 3. ตารางจัดระบบการจัดการตนเอง ด้านการเมือง การปกครองและวิเคราะห์ระบบย่อยในแต่ละระบบของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	7. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อยและความสัมพันธ์ภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมือง การปกครอง 8. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น**ด้านการเมือง การปกครอง**				4. แผนภาพแสดงการจัดระบบย่อยของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับพร้อมแสดงความเชื่อมโยง คนงาน ข้อมูลของแต่ละระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมือง การปกครอง 5. ตารางวิเคราะห์และแผนภาพเส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมือง การปกครอง
6. ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน<u>ด้านการเมือง การปกครอง</u>	1. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล 2. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา 3. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง	**ปฏิบัติการที่ 2**การวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน	**F1 ส่วนที่ 5** ความเกี่ยวข้องของครัวเรือนกับการเมืองการปกครอง **F2 ส่วนที่ 1** ข้อมูลด้านทุนที่แสดงศักยภาพ	ฐานข้อมูลจปฐ ฐานข้อมูลกชช. 2ค	1. ตารางวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของชุมชน 2. ข้อมูลเชิงปริมาณ อธิบายด้วยสถิติ จำนวน ร้อยละ สัดส่วน ที่บอกถึงปัญหา ประชากรที่ได้รับผลกระทบ

ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	การรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอ
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
			ส่วนที่ 2ข้อมูลด้านการสื่อสาร **ส่วนที่ 7** ข้อมูลด้านการเมืองการปกครอง		3. ตารางวิเคราะห์ศักยภาพที่มีงานกิจกรรมที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหา

4. แนวทางการเขียนสรุปศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านการเมือง การปกครอง</u>

ตารางที่ 2.13 แสดงแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลศักยภาพชุมชนจัดการตนเอง <u>ด้านการเมือง การปกครอง</u>

คำชี้แจง เพื่อให้สามารถแสดงข้อมูลที่รวบรวมได้ชัดเจนและครอบคลุม มีแนวทางในการเขียนสรุปดังต่อไปนี้

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง</td><td></td></tr>
<tr><td>ทุนทางสังคม</td><td>1. สรุปข้อมูลทุนทางสังคม 6ระดับ รายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
2. วิเคราะห์งาน กิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สร้างกระทบกับประชากรเป้าหมาย 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ
3. และการสร้างผลกระทบตรงต่อการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครองได้แก่ งานและกิจกรรมของทุนทางสังคมที่มีส่วนจัดการด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การปกครองที่มีให้คนอยู่รวมกันอย่างสงบสุข สิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์และการสื่อสาร วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ
4. วิเคราะห์ความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของการสร้างผลกระทบทั้งด้านประชากร ลักษณะวิธีการจัดการงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน ระบบข้อมูล หรืองบประมาณ เทียบเคียงกับ ภารกิจ อปท. 7 ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอ และความสอดคล้องการจัดการตนเองของทุนทางสังคม 6ระดับ กับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น</td><td>แนวทางในการสรุป วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง แสดงการนำเสนอได้ใน 3 ส่วนได้แก่ตารางสรุปจำนวน เส้นทางการจัดการตนเอง แผนภาพการวิเคราะห์ความเชื่อมโยง เขียนความเรียงแสดงข้อมูลการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับ แสดงแนวทางดังนี้
11. ตารางสรุปจำนวนทุนทางสังคมที่แสดงศักยภาพการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง
<table>
<tr><th>ทุนทางสังคมด้านการเมือง การปกครอง</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>รวม</th></tr>
<tr><td>บุคคล ครอบครัว</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>แหล่งประโยชน์</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ชุมชนหรือหมู่บ้าน</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ตำบล</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>เครือข่าย</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
12. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมแต่ละระดับมีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
13. เส้นทางการจัดการตนเองของทุนทางสังคมภาพรวม ด้านการเมือง การปกครอง มีองค์ประกอบของข้อมูลของช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นของทุนทางสังคมทุกระดับสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="3">การจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง</td></tr>
<tr><td></td><td>5. จัดระบบย่อย ของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมือง การปกครอง ที่ทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับเกี่ยวข้อง
6. วิเคราะห์เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อยและความสัมพันธ์ภายในระบบย่อยและระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมือง การปกครอง
7. สรุปเส้นทางการจัดการตนเองของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมือง การปกครอง</td><td>แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่ 7.4-7.6 ตารางที่ 7.6
14. แผนภาพวิเคราะห์ความเชื่อมโยง ของระบบการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง
15. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครองของแต่ละทุนทางสังคม มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้
“แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของทุนทางสังคม ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากร กลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน 7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”
16. วิเคราะห์ระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง โดยพิจารณาจากงานกิจกรรม ที่สร้างผลกระทบ ทั้งประชากร และ 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยทางสังคมกำหนดภาวะสุขภาพนำเสนอใน 3 ลักษณะได้แก่ ตารางสรุป และเส้นทางการจัดการตนเองของระบบย่อยและสรุปความเรียง
ตัวอย่างตารางสรุป
<table>
<tr><th>ระบบย่อยด้านการเมือง การปกครอง</th><th>หมู่ที่ 1</th><th>หมู่ที่ 2</th><th>หมู่ที่ 3</th><th>หมู่ที่ 4</th><th>หมู่ที่ 5</th><th>หมู่ที่ ..</th><th>หมู่ที่ ..</th></tr>
<tr><td>ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นาย ก(นายกอปท.)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>นาง ข(กำนัน)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>สภาผู้นำท้องที่</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กลุ่มอปพร.</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อปท.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>หมู่บ้านประชาธิปไตย</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ระบบการเงิน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>บุคคล.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th>แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>
<table>
<tr><td>กลุ่ม.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>กองทุน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>หน่วยงาน.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>แหล่งประโยชน์....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>อื่นๆ.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
17. เส้นทางการจัดการตนเองของแต่ละระบบย่อย ของระบบการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครององค์ประกอบของข้อมูลช่วงเวลา สถานการณ์การพัฒนาของทุนทางสังคมแต่ละระดับ หรือการเปลี่ยนแปลง เหตุที่มา ลักษณะงาน กิจกรรม ผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุน และผลที่เกิดขึ้นสรุปและนำเสนอได้ 2 ส่วนได้แก่ แผนภาพ Time line และการสรุปความเรียง
แสดงตัวอย่างในส่วนที่ 2 แผนภาพที่ 7.4-7.6 ตารางที่ 7.6
18. แผนภาพเชื่อมโยงระบบย่อย ของการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง
19. การเขียนความเรียงแสดงการจัดการตนเองแต่ระบบย่อย มีแนวทางในการเขียนความเรียงดังนี้
“แนวคิด หลักการภาพรวมการพัฒนาตนเองของระบบย่อย ตามเส้นทางการพัฒนาการจัดการตนเอง งานกิจกรรม ความเชี่ยวชาญ ของทุนทางสังคมทุกระดับ ที่สร้างผลกระทบต่อเป้าหมายทั้งงานและ ประชากร กลไกที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานได้แก่ กลุ่มทางสังคม หน่วยงาน ระบบข้อมูล งบประมาณ และวิธีการจัดการการสร้างผลกระทบกับประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม 16 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพ เทียงเคียงภารกิจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น7 ด้าน7+1ประเด็นนโยบายสาธารณะ88 ข้อเสนอและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น”
20. แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมือง การปกครอง ของทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับสรุปความเชื่อมโยงงาน ความสัมพันธ์ ทั้งความเชื่อมโยงภายในระบบย่อย และระบบการจัดการตนเองรายด้าน ทั้งระดับหมู่บ้าน และภาพรวมตำบล วิเคราะห์การสร้างผลกระทบเพื่อระบุประเด็นเด่นของการจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง
</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>สรุปปัญหาด้านการเมือง การปกครองดังนี้</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ประเด็น</th><th>องค์ประกอบข้อมูล</th><th colspan="3">แนวทางการสรุป</th></tr>
<tr><td colspan="2">การจัดการตนเองด้านการเมือง การปกครอง</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td rowspan="3">ข้อมูลปัญหาและการแก้ปัญหาโดยชุมชน<u>ด้านการเมือง การปกครอง</u></td><td rowspan="3">7. สถานการณ์ปัญหาเหตุที่มาของปัญหาในพื้นที่และประชากรที่ได้รับผลกระทบรายหมู่บ้าน ภาพรวมตำบล
8. การแก้ปัญหาของชุมชนความเชี่ยวชาญ และผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา
9. ศักยภาพที่สนับสนุนการแก้ปัญหาตามโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบ 5 ด้านของชุมชนท้องถิ่นได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และการเมืองการปกครอง</td><td>ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง
ปัญหาที่ 1……</td><td>ข้อมูลสนับสนุน
9. เหตุที่มา…….
10.ข้อมูลจำนวน สถิติที่เกี่ยวข้อง….</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ
11. สมาชิกกลุ่ม……..คน
12. ผู้สูงอายุ……..คน</td></tr>
<tr><td>ปัญหาที่ 2……</td><td>ข้อมูลสนับสนุน
11. ……
12.……</td><td>ประชากรที่ได้รับผลกระทบ
11. คนตกงาน……..คน
12. ครัวเรือนที่มีคนป่วยติดเตียง ……..คน</td></tr>
<tr><td colspan="3">อธิบายศักยภาพการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นด้านการเมืองการปกครอง และทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับที่สอดคล้องกับการจัดการกับปัญหาและความต้องการแต่ละด้าน</td></tr>
</table>

ประเด็นที่ 3	ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)

แนวคิดหลักการ

การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นสามารถจัดการปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ การสร้างปัจจัยเสริมสุขภาพ และการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ รวมทั้งการลดปัญหาสุขภาพและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สามารถทำได้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงที่เป็นรูปธรรมการจัดการตนเองด้านต่างๆของชุมชนมีความครอบคลุมวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนการสรุปบทเรียนเป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดการตนเอง *กระบวนการเรียนรู้ในชุมชน*เป็นการเปิดโอกาสให้*คนภายในชุมชน*ได้ร่วมรับรู้ปัญหาและตระหนักถึงความจำเป็นในทุกมิติตามบริบทของพื้นที่ อีกทั้งเข้าใจถึงศักยภาพชุมชน เห็นอัตลักษณ์ เรื่องเด่นและความเชี่ยวชาญของชุมชนตนเอง อีกทั้งสามารถออกแบบการพัฒนางานและกิจกรรมเพื่อร่วมจัดการปัญหาและหาแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการเหล่านั้น อันเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของในชุมชนตนเอง

จากกระบวนการเรียนรู้นี้เชื่อว่าจะช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมใน*การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้อปท.เครือข่าย*ด้วยการใช้งานและกิจรรมของกลุ่มทางสังคมเป็นแหล่งเรียนรู้หรือเป็นสถานที่ฝึกอบรม เพื่อให้อปท.เครือข่ายได้เทียบเคียงกระบวนการทำงานโดยใช้อปท.เป็นกลไกในการพัฒนาหรือปรับใช้เพื่อจัดระบบการจัดการตนเองได้เช่นกัน ดังนั้นจากข้อมูลที่เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่มีการดำเนินงานการจัดทำ เช่น ระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆในชุมชน เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช 2ค.) ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รพ.สต. เกษตรตำบล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) หรือจากเวทีประชุมต่างๆ เช่น เวทีการประชุมประจำเดือน เวทีประชาคม เวทีการจัดทำแผนงานประจำปี เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ สามารถนำมาออกแบบกระบวนการเรียนรู้หรือการฝึกอบรม ด้วยการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์หรือความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับ*เป้าหมายและจุดเน้น*ที่แตกต่างกันของการใช้หลักสูตรการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ของเครือข่ายร่วมสร้างชุมนท้องถิ่นแบ่งเป็น 3 หลักสูตรหลัก ๆดังนี้

1. หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่ายโดยแสดงจุดเน้นของศจค.
2. หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น(ศปง.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่ายโดยแสดงจุดเน้นของศปง.
3. หลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่ายโดยแสดงจุดเน้นของมหาวิชชาลัย

เนื่องจากเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นมีหลายบทบาทและสถานะ ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลและมีแนว ทางการนำเสนอมีความแตกต่างกัน ตามบทบาทของการเข้าร่วมเครือข่าย ดังนั้นเพื่อให้ผู้นำใช้คู่มือเล่มนี้ ได้ ประโยชน์สูงสุด จึงขอแสดงจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อ มูลตำบลโดยแยกตามบทบาทหน้าที่ เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 3 ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
ประเด็นที่ 3	**ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)**				
	หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่ายโดยแสดงจุดเน้นของศจค.		✓ จุดเน้นที่การแนวทางวิธีการพัฒนาพื้นที่ตามบริบทของสถานะพื้นที่ ระบบการบริหารจัดการพื้นที่ แหล่งเรียนรู้ และนวัตกรรมโดยมีอปท.เป็นกลไก		
	หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น(ศปง.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่ายโดยแสดงจุดเน้นของศปง.			✓ จุดเน้นที่การจัดการประเด็นปัญหาและพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ(เฉพาะประเด็น)	
	หลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย โดยแสดงจุดเน้นของมหาวิชชาลัย				✓ จุดเน้นที่การนำเสนอความเชี่ยวชาญจากปฏิบัติการที่ได้ผลดีจริง

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
					ฝึกอบรมได้และเชื่อมหลักวิชาการ (ทฤษฎี) และการวิจัยสร้างองค์ความรู้ (นวัตกรรม)

แนวทางการรวบรวมและนำใช้ข้อมูลของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง) และ

2) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลเฉพาะประเด็น เช่น ประเด็นเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาวะ ประเด็นการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน ประเด็นการจัดการขยะ ประเด็นการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุจราจร ประเด็นการควบคุมการบริโภคยาสูบโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง ประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น

เนื่องจากคู่มือเล่มนี้มีการออกแบบแนวทางเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำใช้ข้อมูล ตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ซึ่งการรวบรวม วิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลเชิงประเด็นสามารถทำได้โดยใช้*ชุดกิจกรรมและตัวชี้วัดการดำเนินการแต่ละประเด็น*เป็นฐานในการวิเคราะห์

การนำเสนอแนวทางในการวิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมของแต่ละกลุ่มจะแบ่งเป็นส่วนๆ ประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบาย
2. Typology แสดงการนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนหรือการฝึกอบรม
3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลและนำใช้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนหรือการฝึกอบรม
4. แนวทางการเขียนการนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนหรือการฝึกอบรม

ดังแสดงรายละเอียด

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)

หลักสูตรการเรียนรู้ของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ มีทั้งหมด 3หลักสูตรหลักๆ ได้แก่ หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.)หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะ(ศปง.) และ หลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัยเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรและตรงตามความเฉพาะและความเชี่ยวชาญตามบริบทแต่ละพื้นที่ การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่มีภายในชุมชนได้อย่างครอบคลุม เช่น ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) หรือจากเวทีประชุมต่างๆ เช่น เวทีการประชุมประจำเดือน เวทีประชาคม เวทีการจัดทำแผนงานประจำปี เป็นต้น จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
กระบวนการเรียนรู้ในชุมชน	กระบวนการเรียนรู้เป็นการจัดการการเรียนรู้โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนในชุมชนและคนภายนอกชุมชน เช่น อปท.เครือข่าย หรือผู้ที่สนใจอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นจาก หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน เอกชน องค์กรอิสระหรือผู้ที่สนใจ เป็นการเปิดโอกาสให้คนภายในชุมชนได้ร่วมรับรู้ปัญหาและตระหนักถึงความจำเป็นในทุกมิติตามบริบทของพื้นที่ อีกทั้งเข้าใจถึงศักยภาพชุมชน เห็นอัตลักษณ์ เรื่องเด่นและความเชี่ยวชาญของชุมชนตนเอง และคนภายนอกได้เห็น โดยกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่จะมีการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้โดยใช้ศักยภาพของพื้นที่เป็นตัวตั้งทำให้เนื้อหาการเรียนรู้มีหลากหลายและแตกต่างไปบริบทของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้มีการจัดทำคู่มือประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ เล่มเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้ คู่มือผู้มาเรียนรู้ และคู่มือวิทยากรหรือครูฝึกอบรม
หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.)	หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.)มีจุดเน้นการเรียนรู้จากองค์ความรู้ที่เกิดจากการดำเนินงานชองชุมชน เกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการพัฒนากลุ่มทางสังคมให้สามารถสร้างงานและกิจกรรมตามบริบทของพื้นที่ การบริหารจัดการพื้นที่โดยใช้ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนเป็นตัวตั้ง การทำงานเชื่อมประสานงานและกิจกรรมของกลุ่มทางสังคมต่างๆภายในพื้นที่ โดยมีอปท.เป็นกลไกการขับเคลื่อนและเชื่อมประสานระหว่าง 4 องค์กรหลักเพื่อการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น และหลักสูตรการเรียนรู้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับบุคคลภายในและภายนอกชุมชน
หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น (ศปง)	หลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น (ศปง) มีจุดเน้นการเรียนรู้จากองค์ความรู้ที่เกิดจากการดำเนินงานของชุมชนในการจัดการตนเองเพื่อตอบสนองปัญหาและความจำเป็นเกี่ยวกับสุขภาพคนในชุมชน ตามประเด็นปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ การลดปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริมด้านสุขภาพของแต่ละพื้นที่ เรียนรู้แนวทางพัฒนานวัตกรรมหรือเทคนิควิธีการในการทำงานเชิงประเด็นตามชุดกิจกรรมการดำเนินงาน เช่น นวัตกรรมการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ การจัดทำธนาคารเมล็ดพันธุ์ การจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลเกี่ยวกับการลดการบริโภคแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุ การรณรงค์การลดการสูบบุหรี่ในผู้สูบหน้าเดิม การจัดทำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเยาวชน เป็นต้น

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	โดยหลักสูตรการเรียนรู้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับบุคคลภายในและภายนอกชุมชน
หลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย	หลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย มีจุดเน้นการเรียนรู้จากองค์ความรู้ที่เกิดจากปฏิบัติการที่ได้ผลดีจริงในพื้นที่ เป็นการฝึกปฏิบัติ กระบวนการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงกับหลักวิชาการ (ทฤษฎี) และการวิจัยสร้างองค์ความรู้ (นวัตกรรม) เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นในด้านการดูแลสุขภาพของประชาชนทุกกลุ่มวัยโดยยึดหลักการใช้พื้นที่เป็นฐานการพัฒนา(Area-based development)การคำนึงถึงสุขภาพในทุกนโยบายของชุมชนท้องถิ่น(Heath in all policies) การสร้างการมีส่วนร่วม และการสร้างความเป็นเจ้าของ โดยหลักสูตรการเรียนรู้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับบุคคลภายในและภายนอกชุมชน
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2559).การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุน สุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน. **เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี 2559 (Prince Mahidol Award Conference 2016)**วันที่ 26 มกราคม 2559ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์

2. Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)

2.1 Typology ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย

ดังรายละเอียด

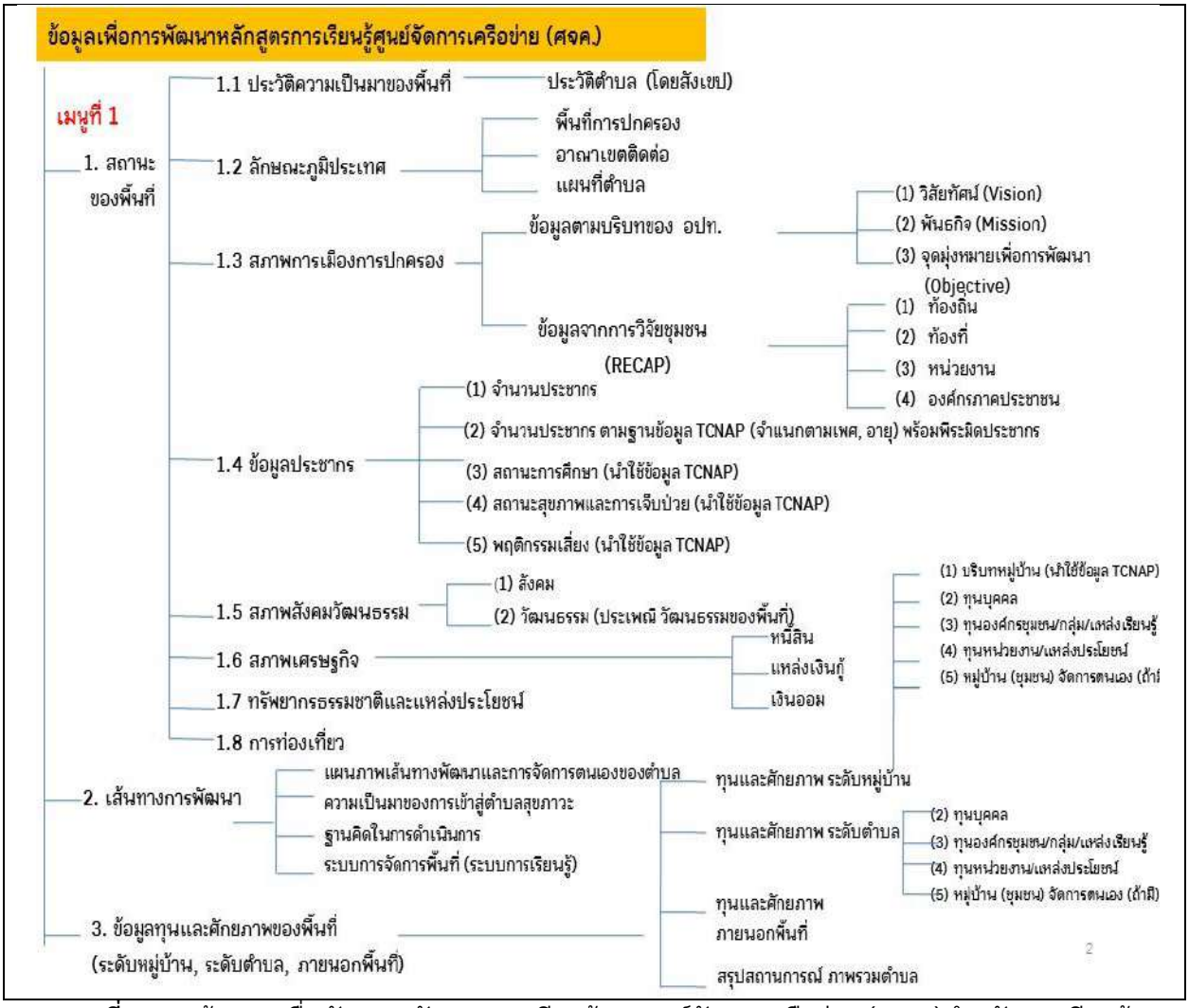

แผนภาพที่ 3.1.1 ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย

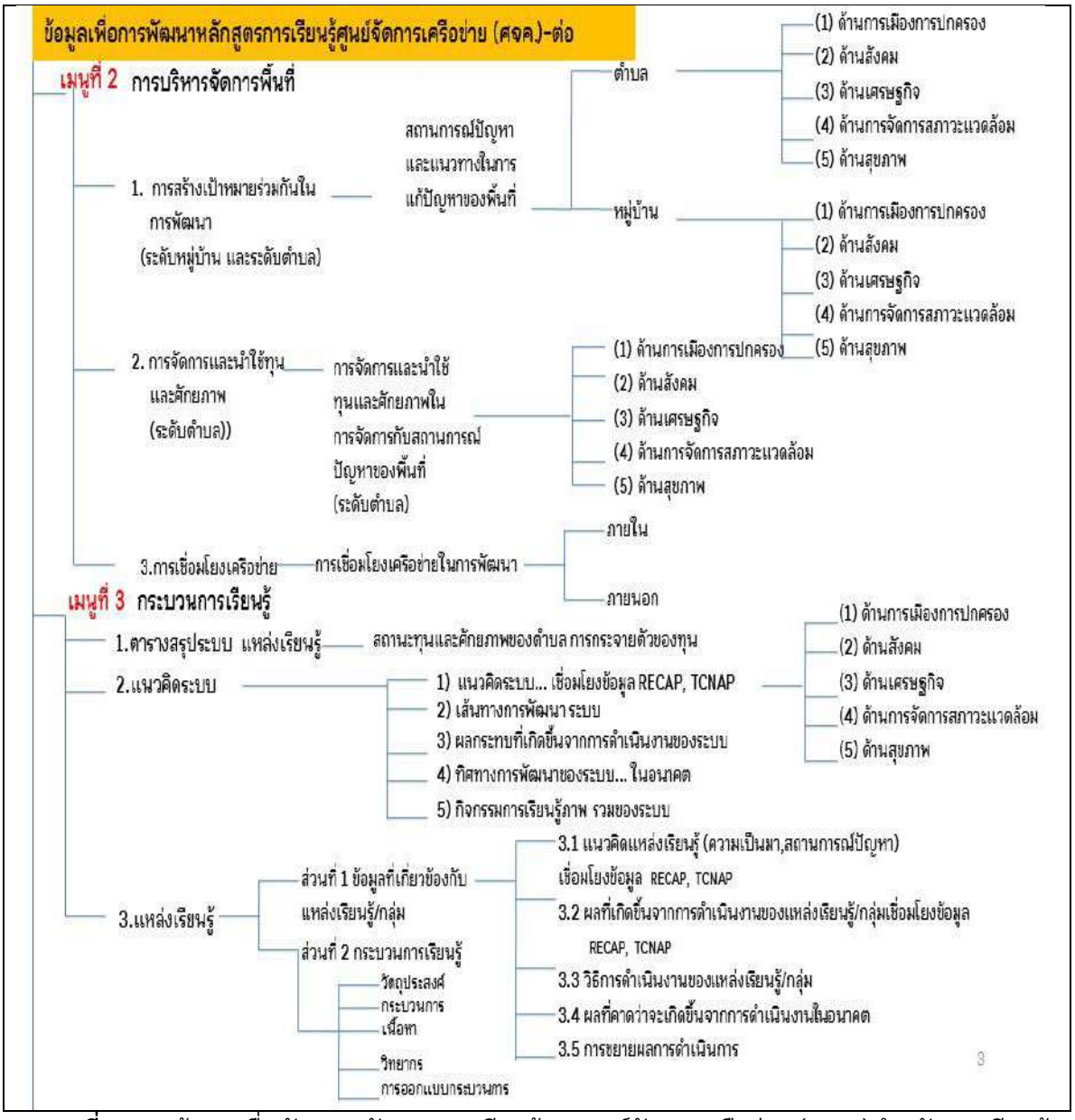

แผนภาพที่ 3.1.2 ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย(ต่อ)

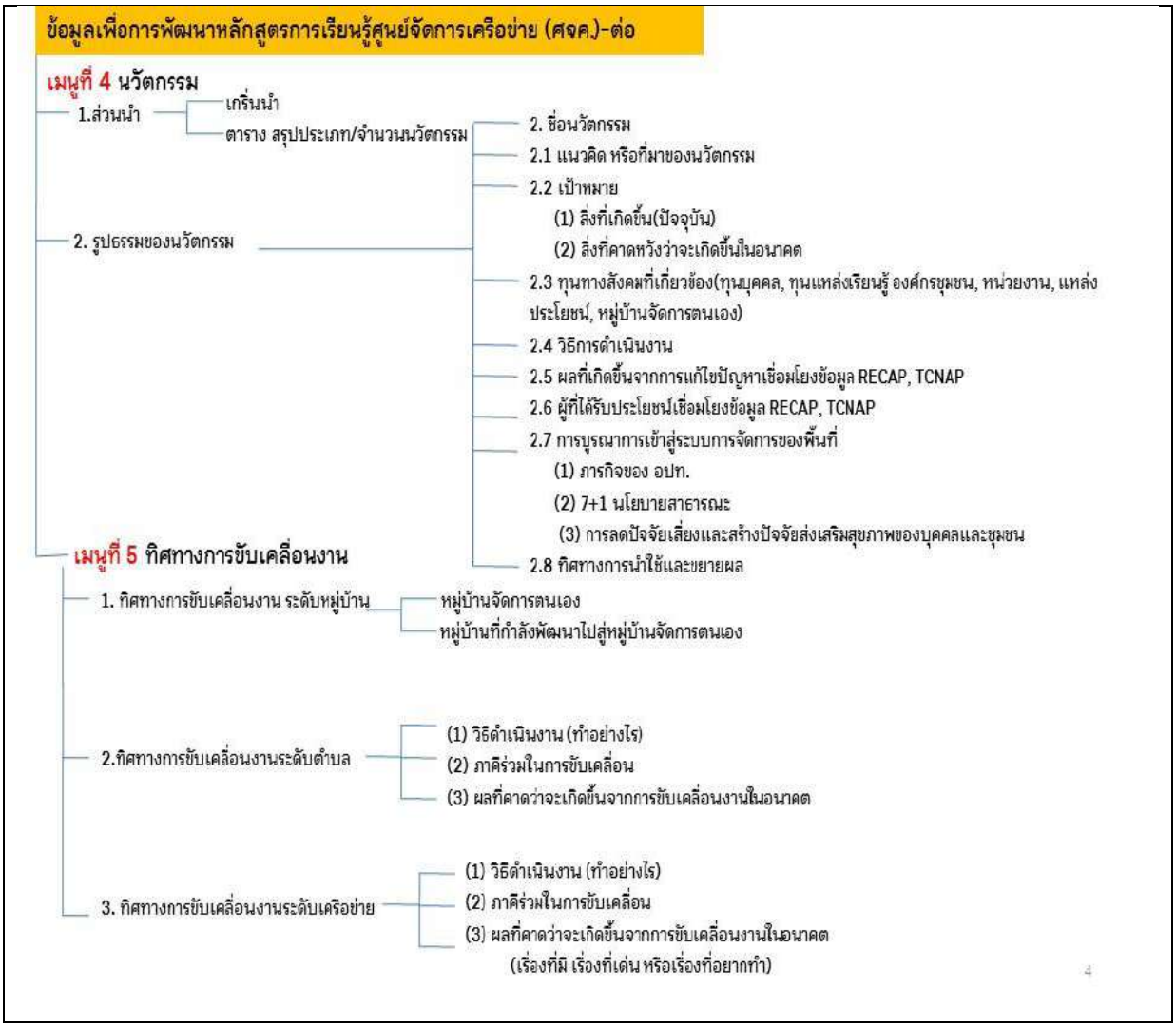

แผนภาพที่ 3.1.3 ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย (ต่อ)

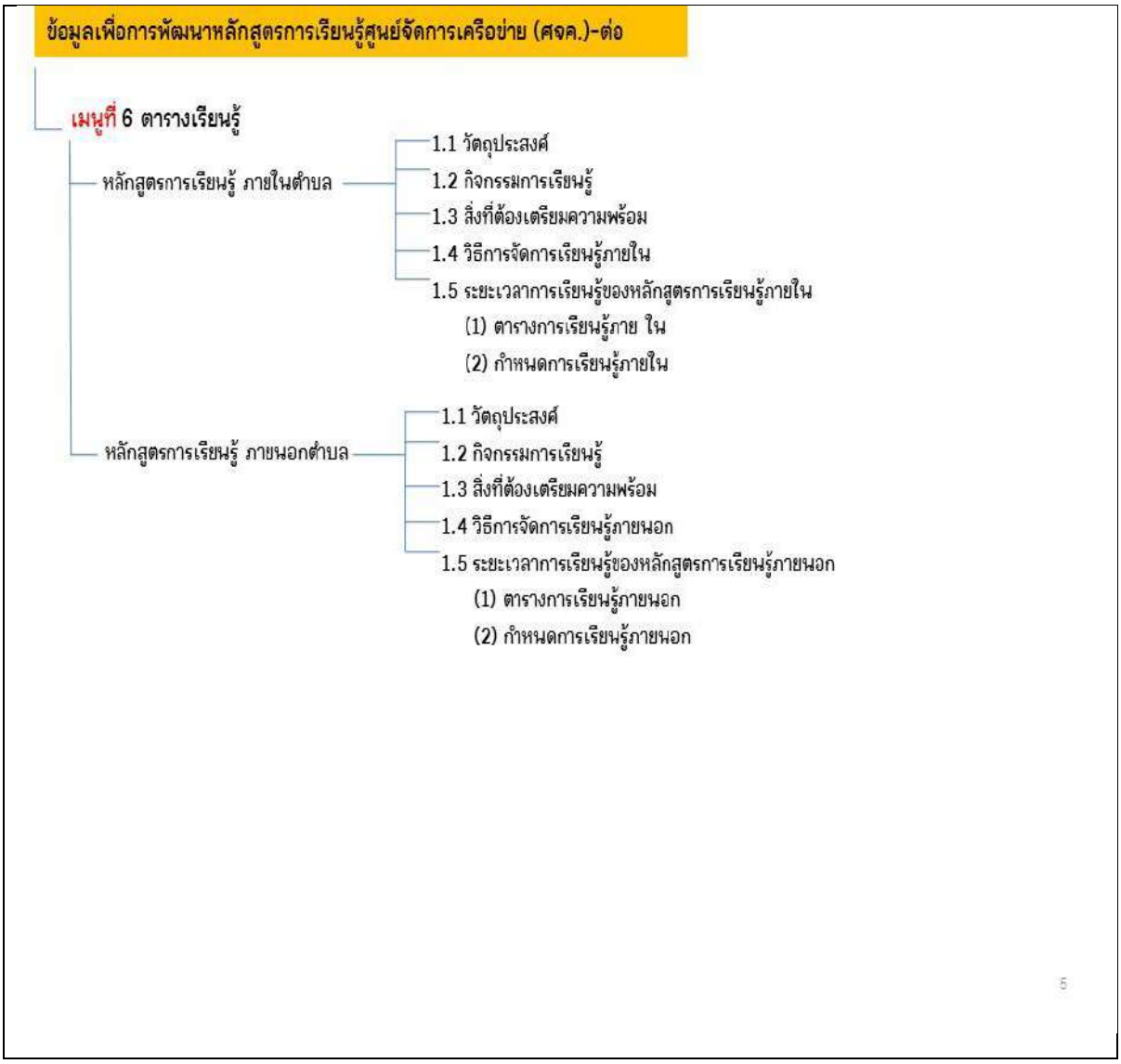

แผนภาพที่ 3.1.4 ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย (ต่อ)

2.2 Typology ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น(ศปง.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย

ดังรายละเอียด

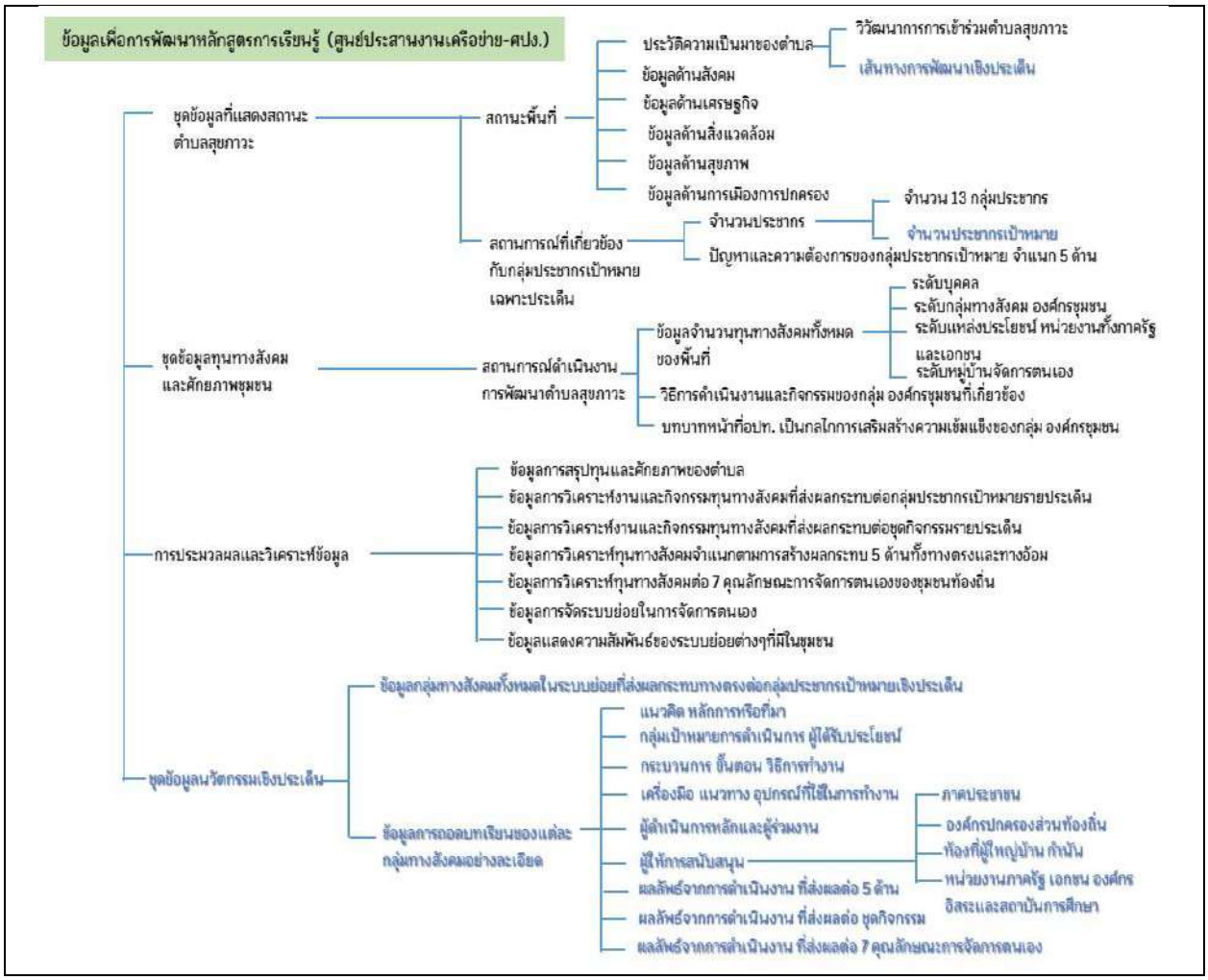

แผนภาพที่ 3.2.1 ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น(ศปง.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย

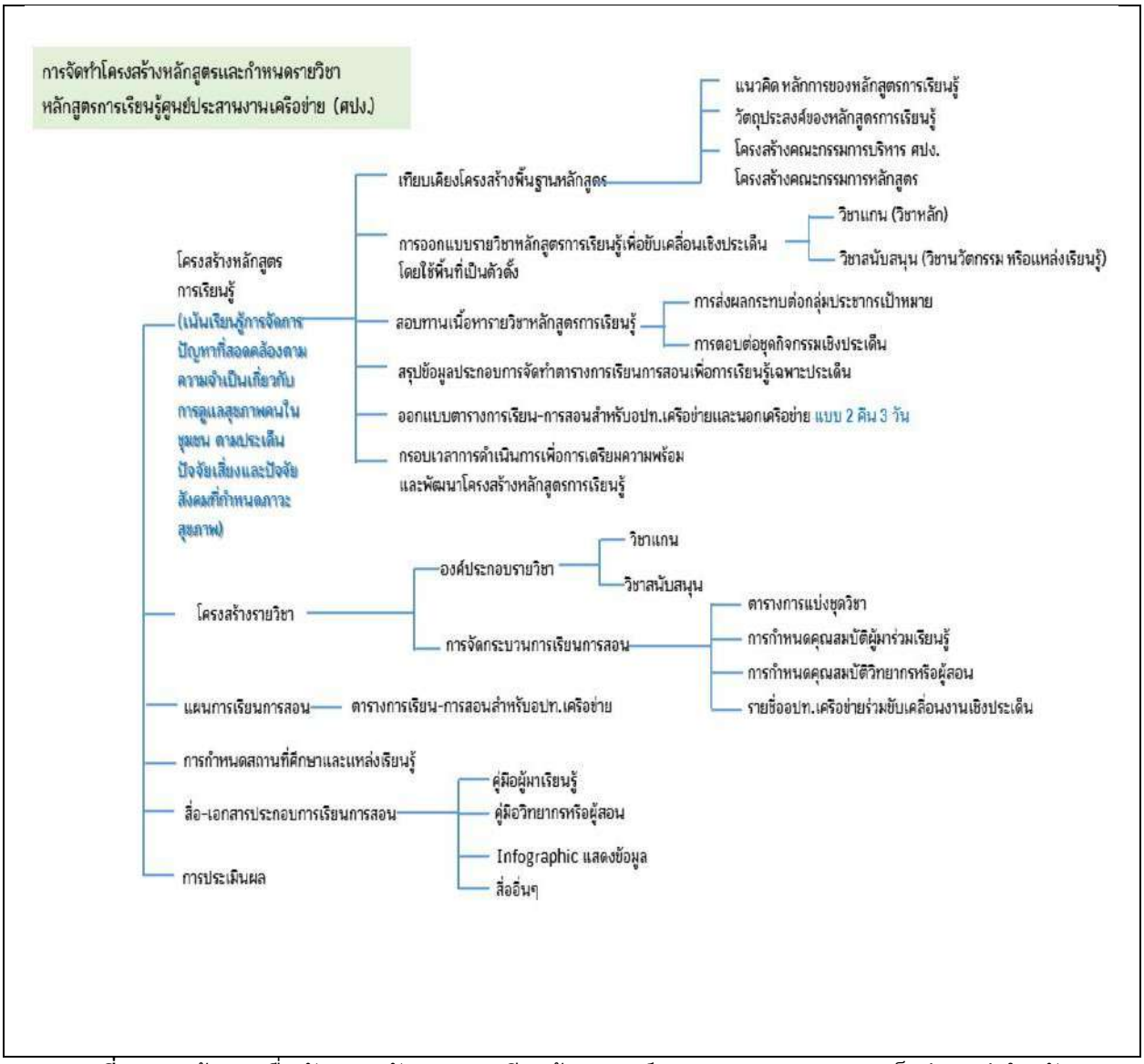

แผนภาพที่ 3.2.2 ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น(ศปง.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย (ต่อ)

2.3 Typology ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย

ดังรายละเอียด

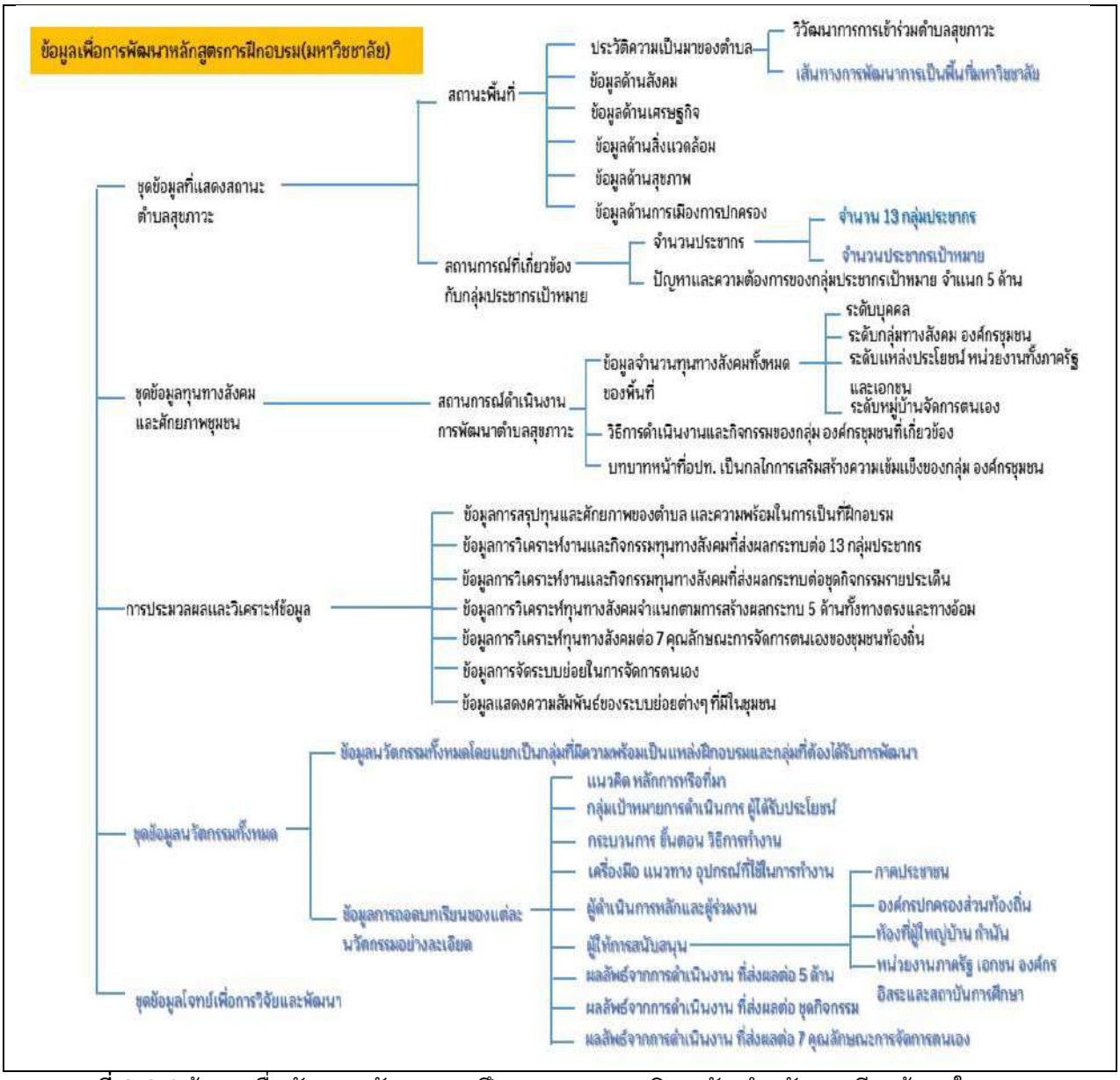

แผนภาพที่ 3.3.1 ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย

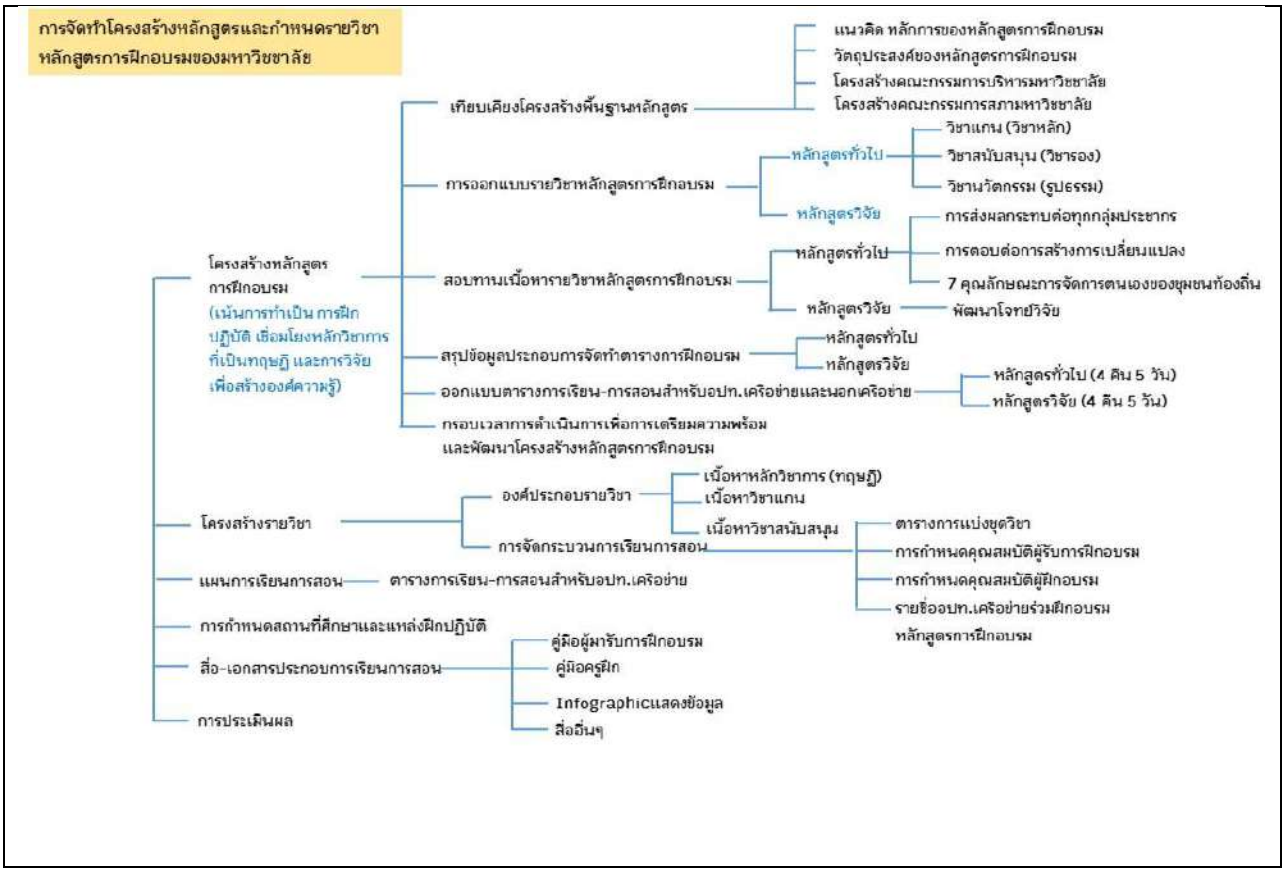

แผนภาพที่ 3.3.2 ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย (ต่อ)

3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนหรือการฝึกอบรม

(Community learning/ Learning package)

มีแนวทางการรวบรวมข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตร 3 หลักสูตร ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย

มีแนวทางในการรวบรวมดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์จัดการเครือข่าย (ศจค.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
เมนูที่ 1 สถานะพื้นที่	**ข้อมูลที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ (Healthy community profile)** 1. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเอง 1.1 ข้อมูลวิวัฒนาการของชุมชน 1.2 นโยบายการทำงานของ อปท. วิสัยทัศน์ พันธกิจของนายกฯ 1.3 ข้อมูลปัญหาและความต้องการของ 13 กลุ่มประชากรในพื้นที่ 1.4 ประสบการณ์การทำงานกับเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น 1.5 การพัฒนา 7+ นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอร่วมกับเครือข่าย	**1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้** 1.1 เพื่อให้ผู้เรียนสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเอง 1.2 เพื่อให้ผู้เรียนรู้ปฏิบัติการจริงเกี่ยวกับระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 1.3 เพื่อให้ผู้เรียนสรุปบทเรียน **2. กิจกรรมการเรียนรู้** 2.1 นายกองค์กรปกครองส่วนถิ่นแนะนำหลักสูตรและนำเสนอสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเอง 2.2 ทีมนักจัดกระบวนการ แนะนำวิทยากร แหล่งเรียนรู้ และเชิญบรรยายให้ความรู้ 2.3 การบอกเล่า โดยวิทยากรนำเสนอการเรียนรู้ความเป็นมา แนวคิดของแหล่งเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นที่เกิดจากการปฏิบัติจริง	ป.1 (1.7) ป.1 (1.1, 1.4, 1.8, 1.13)	F1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนและการช่วยเหลือดูแลข้อ 1.3-1.4 F1 ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านประชากร F 2 ส่วนที่ 1 ข้อมูลที่แสดงทุนทางสังคม	- แผนที่ตำบล - ประวัติหมู่บ้าน - เอกสารการประเมินผลกิจกรรมของอปท. - แผนตำบล - ประวัติหมู่บ้าน

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	1.6 การลดปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริม 16 ประเด็น 1.7 การสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่น 2. กลไกการพัฒนาทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนด้วย 4 องค์กรหลัก 2.1 ข้อมูลแสดงศักยภาพชุมชนด้วยการทำงานเชื่อมประสานของ 4 องค์กรหลักในการจัดการปัญหา 2.2 ข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ของระบบย่อยต่างๆ ในการจัดการตนเอง	2.4 การสาธิต/ปฏิบัติการจริง โดยวิทยากรสาธิตกิจกรรมการเรียนรู้ทดลองทำจริง หรือเยี่ยมชมกิจกรรมต่างๆ ภายในแหล่งเรียนรู้ 2.5 การประเมินแหล่งเรียนรู้ โดยให้ผู้ที่เข้าร่วมเรียนรู้ประเมินแหล่งเรียนรู้ตามรูปแบบประเมินที่กำหนด 2.6 ร่วมสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จากผู้ให้ข้อมูลและการปฏิบัติจริงในแต่ละแหล่งเรียนรู้ผ่านการใช้เทคนิค วิธีการต่างๆ ในการสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ด้วยวิธีการพูดคุย และนำเสนอในสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของผู้เรียนรู้ และในพื้นที่ที่ของศูนย์เรียนรู้ โดยให้มีการเทียบเคียงเพื่อให้ผู้ที่เรียนรู้ได้มีแนวคิดในการนำไปทำงานในพื้นที่ของตนเองได้ จะช่วยให้ชุมชนข้าไปมีส่วนร่วม ในการวางแผนและการตัดสินใจ ร่วมสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน สร้างการยอมรับ ความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของชุมชน เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนมีส่วนร่วม กระบวนการพัฒนาชุมชน จึงเกิดความต่อเนื่อง และก่อให้เกิดความสำเร็จ			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
		2.7 เทียบเคียงประสบการณ์ของพื้นที่ โดยการให้นักวิชาการชุมชนท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นท้องที่ แกนนำ/สมาชิกของแต่ละแหล่งเรียนรู้ ได้ร่วมกันเทียบเคียงประสบการณ์ในประเด็นของการพัฒนา วิธีการดำเนินงาน การจัดการและผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ **3. สื่อการสอน** 3.1 แหล่งเรียนรู้ และหมู่บ้านจัดการตนเอง 3.2 การนำเสนอข้อมูลของแหล่งเรียน โดยใช้ infographic คลิปวีดีโอ เป็นต้น 3.3 คู่มือผู้มาเรียนรู้ **4. การประเมินผลการเรียนรู้** 4.1 สรุปบทเรียนและซักถามความเข้าใจภายหลังการสอน 4.2 แบบสรุปการเรียนรู้ของผู้เรียน **5. คุณสมบัติผู้เรียน** 5.1 นายก อบต. 5.2 ปลัดอบต. 5.3 นักพัฒนาชุมชน 5.4 จ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5.5 เจ้าหน้าที่รพ.สต. 5.6 นักวิชาการท้องถิ่น **6. คุณสมบัติผู้สอน**			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
		6.1 มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องการจัดการตนเอง 6.2 ทักษะในการถ่ายทอดความรู้และชี้นำการพัฒนา			
เมนูที่ 2 การบริหารจัดการพื้นที่	1. **การค้นหาทุนและศักยภาพ** - การค้นหาองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเอง ได้แก่ 1) องค์กรชุมชน กลุ่มทางสังคม ภาคประชาชน 2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน 3) หน่วยงานรัฐ หน่วยบริการด้านต่างๆ ของรัฐ 4) อปท. ที่แสดงให้เห็นโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) สังคม 2) เศรษฐกิจ 3) สภาพแวดล้อม 4) การเมืองการปกครอง และ 5) สุขภาพ เป็นต้น - การใช้เครื่อง RECAP เพื่อ ชุดข้อมูลสำหรับเสริมศักยภาพทุนทางสังคมในพื้นที่ - ข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพตำบล เพื่อสามารถนำข้อมูลจากงานวิจัยมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ - ชุดข้อมูลนำใช้ในการสร้างการเรียนรู้ทั้งในพื้นที่และข้ามพื้นที่ - ข้อมูลสำหรับสร้างและพัฒนานวัตกรรมการจัดการพื้นที่ การ		ป.1-ป.4 สังเคราะห์การจัดการตนเอง เขียนรานางานการจัดการตนเองของตำบลสุขภาวะ ใน ป.5	F2 ปัญหาและความต้องการ F 2 ข้อมูลที่แสดงทุนทางสังคม	- แผนที่ตำบล - ประวัติหมู่บ้าน - เอกสารการประเมินผลกิจกรรมของ อปท. - แผนตำบล - ประวัติหมู่บ้าน

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	จัดการปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพและปัจจัยส่งเสริมสุขภาพ และนวัตกรรมเพื่อแสดงรูปธรรมตามข้อเสนอนโยบายสาธารณะที่เป็นข้อตกลงร่วมของเครือข่าย 2. การสร้างกระบวนการเรียนรู้ - สร้างแหล่งเรียนรู้ สร้างความรู้ สร้างผู้นำ เช่น เกิดการสร้างแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ เกิดแนวทางการทำงานร่วมกัน เป็นต้น 3. สร้างการมีส่วนร่วม - สร้างความเป็นเจ้าของ สร้างศักยภาพ เช่น การร่วมดูแลผู้ที่ต้องการการช่วยเหลือในชุมชน การร่วมดูแลพื้นที่ออกกำลังกายสวนสาธารณะของชุมชน เป็นต้น 4. การสร้างศักยภาพของตนเองและเครือข่าย - มีกลไกบริหารจัดการพื้นที่และเครือข่าย - การพัฒนาฐานข้อมูลพื้นฐานตำบล (TCNAP) - มีการทำวิจัยชุมชนและถอดบทเรียนเป็นชุดข้อมูลรายงานผลการวิจัยชุมชน(RECAP)				

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- พัฒนานวัตกรรมการจัดการปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่และเครือข่าย - ทำข้อตกลงร่วมและกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ในระดับพื้นที่และเครือข่าย				
เมนูที่ 3 กระบวนการจัดการตนเอง	**ข้อมูลศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น** - ศักยภาพของระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นศูนย์จัดการเครือข่ายอันประกอบด้วยระบบย่อยต่างๆในการนำแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพชุมชนสู่การปฏิบัติ - วิธีการจัดการตนเอง เครื่องมือที่ใช้กลไกขับเคลื่อนและสนับสนุนการทำงานตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ได้แก่ 1) สังคม 2) เศรษฐกิจ 3) สภาพแวดล้อม 4) การเมืองการปกครอง และ 5)สุขภาพ เป็นต้น ผ่านการทำงานร่วมกันขององค์กรหลัก ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) องค์กรชุมชน กลุ่มทางสังคม ภาคประชาชน 2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน 3) หน่วยงานรัฐ		ป.1-ป.4 สังเคราะห์การจัดการตนเอง เขียนรานางานการจัดการตนเองของตำบลสุขภาวะ ใน ป.5	F2 ปัญหาและความต้องการ F 2 ข้อมูลที่แสดงทุนทางสังคม	- แผนที่ตำบล - ประวัติหมู่บ้าน - เอกสารการประเมินผลกิจกรรมของ อปท. - แผนตำบล - ประวัติหมู่บ้าน

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	หน่วยบริการด้านต่างๆ ของรัฐ 4) อปท. - งานการดูแลสุขภาพชุมชนและการช่วยเหลือผู้ต้องการการช่วยเหลือ พร้อมทั้งเครื่องมือที่สามารถนำใช้ในการสร้างนวัตกรรมการดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือ ตลอดจนการพัฒนางานตามประเด็นปัญหา ปัจจัยสาเหตุของปัญหา ปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ การดูแลสุขภาพชุมชนและประเด็นอื่นด้วย - ผลกระทบของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงานในพื้นที่ ที่มีงานและกิจกรรมเกี่ยวกับเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพชุมชนโดยตรงและโดยอ้อม				
เมนูที่ 4 นวัตกรรม	**1. คุณลักษณะของนวัตกรรม** - งานใหม่ - พัฒนาต่อเนื่อง - เพิ่มขั้นตอนวิธีการทำงาน - เพิ่มกฎ กติกา ระเบียบ ข้อตกลง - เพิ่มเครื่องมือการทำงาน - นวัตกรรมที่เสริมศักยภาพ - ขยายพื้นที่		ป.1 (1.7) ป.1 (1.1, 1.13) ป. 3 (3.1-3.15) ป.4 (4.1-4.6)	F2 ปัญหาและความต้องการ F 2 ข้อมูลที่แสดงทุนทางสังคม	- แผนที่ตำบล - ประวัติหมู่บ้าน - เอกสารการประเมินผลกิจกรรมของ อปท. - แผนตำบล - ประวัติหมู่บ้าน

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- การขยายคนทำ เช่น ขยายไปยังกลุ่มอื่นเพื่อทำเพิ่มขึ้น เป็นต้น - การเชื่อมประสานกับงานอื่น แหล่งเรียนรู้อื่น / ทุนทางสังคมอื่น กลุ่มเป้าหมายอื่น (การเชื่อมโยงงาน ข้อมูลและคน) **2. คุณลักษณะของนวัตกรรม** - งานใหม่ - พัฒนาต่อเนื่อง - เพิ่มขั้นตอนวิธีการทำงาน - เพิ่มกฎ กติกา ระเบียบ ข้อตกลง - เพิ่มเครื่องมือการทำงาน - นวัตกรรมที่เสริมศักยภาพ - ขยายพื้นที่ - การขยายคนทำ เช่น ขยายไปยังกลุ่มอื่นเพื่อทำเพิ่มขึ้น เป็นต้น - การเชื่อมประสานกับงานอื่น แหล่งเรียนรู้อื่น / ทุนทางสังคมอื่น กลุ่มเป้าหมายอื่น (การเชื่อมโยงงาน ข้อมูลและคน) **3. ประเภทของนวัตกรรม**				

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- เชิงระบบ (แก้ไขและจัดการปัญหาและความต้องการ) - เชิงพัฒนาศักยภาพ - เชิงเทคนิค **4. เนื้อหาของนวัตกรรม** **3.1 เป้าหมาย** - ดูแลตามประชากร - กลุ่มองค์ที่ร่วมพัฒนานวัตกรรม - การแก้ปัญหา **3.2 เนื้อหาของนวัตกรรม**5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) สังคม 2) เศรษฐกิจ 3) สภาพแวดล้อม 4) การเมืองการปกครอง และ 5)สุขภาพ 1. การช่วยเหลือดูแลกัน (ภาคประชาชน) 2. การบริการของหน่วยงานภาครัฐ เช่น รพ.สต. เกษตร โรงเรียน เป็นต้น 3. อปท. **3.3 วิธีการพัฒนานวัตกรรม** - **<u>สำหรับ ศจค.</u>**พัฒนานวัตกรรมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น นวัตกรรมการจัดการปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยส่งเสริมสุขภาพของ อปท.เครือข่ายนวัตกรรมการ				

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะของเครือข่าย - **<u>สำหรับ ศปง.</u>**พัฒนานวัตกรรมที่แก้ปัญหาเชิงประเด็น หรือเน้นเทคนิคในการทำงานเชิงประเด็น เช่น นวัตกรรมการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ธนาคารเมล็ดพันธุ์ ธรรมนูญเกี่ยวกับการงานดื่มสุราในงานศพ เป็นต้น - **<u>สำหรับมหาวิชชาลัย</u>**เน้นการพัฒนาระบบ เช่น ระบบการดูแลสุขภาพ ระบบการสร้างพลเมือง เป็นต้น **5. การจัดการ** - คน - ข้อมูล - งาน - เงิน **6. การส่งผลกระทบ 5 มิติ** - ด้านสังคม - ด้านเศรษฐกิจ - ด้านสิ่งแวดล้อม - ด้านสุขภาพ - ด้านการเมือง การปกครอง				
เมนูที่ 5 ทิศทางการขับเคลื่อนงาน	**สรุปบทเรียนและแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน**		ป.5 การเขียนรายงานนวัตกรรมชุมชน	F2 ปัญหาและความต้องการ	- แผนที่ตำบล - ประวัติหมู่บ้าน

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	1. การพัฒนาโดยเอาศักยภาพและทุนทางสังคมของพื้นที่เป็นตัวตั้ง เป็นการเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการจัดการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพชุมชน ผ่านกระบวนการทำงานร่วมมือกันกับองค์กรหลักและทุนทางสังคมในชุมชนที่เป็นเจ้าภาพในการพัฒนาหรือต่อยอดงานการดูแลสุขภาพชุมชนและการช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือสอดรับกับปัญหาและความจำเป็นทางสังคมวัฒนธรรมของพื้นที่ การใช้นโยบายสาธารณะในการเชื่อมต่อกับกลุ่มหรือองค์กรอื่นในชุมชน ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ต่างๆให้เกิดการทำงานผสานกันจนสามารถให้การดูแลและช่วยเหลือด้านสุขภาพ เกิดผลกระทบที่ครอบคลุมการแก้ปัญหาสุขภาพและการเจ็บป่วยและการจัดการกับปัจจัยทางสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพของคนในชุมชนทุกกลุ่มได้ **2. การวิจัยสร้างองค์ความรู้**เป็นการสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ 2 ส่วน คือ 1)องค์ความรู้ที่เกิดจากปฏิบัติการที่ได้ผลดีจริงในพื้นที่ที่พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพชุมชน โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นกระบวนการกำหนดกลุ่มประชากร			F 2 ข้อมูลที่แสดงทุนทางสังคม	- เอกสารการประเมินผลกิจกรรมของ อปท. - แผนตำบล

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	เป้าหมายของการดูแล รูปธรรมและกระบวนการพัฒนาการดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือ นวัตกรรมการพัฒนางานการดูแลสุขภาพชุมชนและการช่วยเหลือผู้ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน 2) เป็นการสังเคราะห์ให้ได้องค์ความรู้เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การขยายแนวคิด การต่อยอดงาน และการขยายพื้นที่ และการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อหนุนเสริมการบูรณาการปฏิบัติการต่างๆ ให้ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของคนในชุมชนในทางที่ดีขึ้นได้ ตลอดจนการนำใช้เครื่องมือการพัฒนาชุมชนและการสร้างตัวชี้วัดระบบการดูแลสุขภาพชุมชนโดยกระบวนการวิจัยชุมชนโดยชุมชน กระบวนการเพิ่มทักษะให้กับผู้นำการเปลี่ยนแปลงและแกนนำแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งนี้ผลที่คาดหวังคือ ข้อมูลเชิงประจักษ์ บทสรุปชุดความรู้ใหม่เกี่ยวกับการเสริมความเข้มแข็งให้ระบบการดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชนสู่การพึ่งตนเองด้านสุขภาพ หลักสูตรหรือแนวทางที่พัฒนาจากองค์ความรู้ของพื้นที่ และเครื่องมือและกลไกที่หนุนเสริมการพัฒนาระบบการดูแล			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	สุขภาพชุมชนได้จริง จนสามารถถ่ายทอดให้พื้นที่อื่นได้ **3. การเรียนรู้จากการปฏิบัติการที่ได้ผลดีจริง** เป็นกระบวนการจัดการความรู้ให้สามารถนำสู่การปฏิบัติการจริงได้ เน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีปฏิบัติจากการเรียนรู้ใน3 ขั้นตอนคือ ***การรับรู้***เป็นการสร้างกระบวนการค้นหาข้อมูลที่แสดงทั้งปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ให้กับองค์กรหลักในพื้นที่เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสถานะของชุมชน เข้าใจสถานการณ์ปัญหาและความจำเป็นในการแก้ไขและนำใช้ศักยภาพทั้งนี้อาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อความรู้ ข่าวสารในชุมชนอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการสื่อสารที่สอดรับกับสังคมวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ***การเรียนรู้***เน้นการสร้างประสบการณ์หรือบทเรียนร่วมกันในการแก้ปัญหาหรือเพิ่มศักยภาพของชุมชน โดยการใช้บทเรียนและประสบการณ์ทั้งในพื้นที่ตนและพื้นที่อื่นเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความเหมือนและความต่างของการแก้ปัญหาจนสามารถตัดสินใจได้ว่าทางออกที่ดีกว่าภายใต้เงื่อนไขและบริบททางสังคม				

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	วัฒนธรรมเป็นอย่างไร หากจำเป็นต้องนำใช้จะใช้อย่างไรโดยใช้วิธีการที่เหมาะกับแต่ละองค์กรเจ้าภาพ เช่น การทำงานร่วมกับผู้มีประสบการณ์ การศึกษาเรียนรู้จากพื้นที่อื่น การสรุปบทเรียนจากประสบการณ์ การเข้าร่วมในเวทีแลกเปลี่ยนต่างๆเป็นต้น ส่วน***การจัดการ***เน้นการจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีคิดและวิถีปฏิบัติเป็นการนำแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนางานที่ได้ผลดีจริงมากลั่นกรองก่อนนำสู่การปฏิบัติใหม่ ซึ่งการเพิ่มศักยภาพให้กับองค์กรเจ้าภาพจะสามารถผลักดันให้ปฏิบัติการสำเร็จได้ กล่าวได้ว่ากระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริงนี้ เป็นการถ่ายเทบทเรียน ความรู้และประสบการณ์จากคนกลุ่มหนึ่งสู่อีกกลุ่ม จากคนในพื้นที่หนึ่งสู่คนหลายพื้นที่ ให้สามารถปรับพฤติกรรมและวิถีปฏิบัติจนเกิดปฏิบัติการใหม่ได้ **การพัฒนานโยบายสาธารณะ**เพื่อขับเคลื่อนการขยายพื้นที่ปฏิบัติการในการบูรณาการการดูแลสุขภาพชุมชน เป็นการร่วมกันสรุปทบทวนและพัฒนาข้อตกลง กติกา ในการ				

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	สนับสนุนองค์กรหลักในชุมชนให้ร่วมมือกันขับเคลื่อนงานการดูแลสุขภาพชุมชน ผ่านการคัดเลือกและนำใช้ข้อมูลจากการวิจัยสร้างองค์ความรู้ตลอดจนข้อมูลจากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผลอันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปฏิบัติการทุกกลุ่ม โดยเน้นการเพิ่มศักยภาพให้กับผู้นำ แกนนำ การเปลี่ยนแปลงในชุมชน อีกทั้งยังเน้นกระบวนการนำข้อมูล ความรู้จากปฏิบัติการจริงในศูนย์บูรณาการด้านการดูแลสุขภาพชุมชนและเครือข่ายตำบลแม่ข่าย ในการจัดทำข้อเสนอให้เกิดนโยบายหรือมาตรการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพทั้งในระบบปกติและในยามวิกฤติ				
เมนูที่ 6 ตารางเรียน	กระบวนการเรียนรู้ออกเป็น 2 ลักษณะ ประกอบด้วย (1) หลักสูตรการเรียนรู้ภายในตำบล และ (2) หลักสูตรการเรียนรู้ของอปท.เครือข่ายซึ่งแบ่งหลักสูตรออกเป็น 3 ระดับ **1) หลักสูตรการเรียนรู้ของ ศจค.** จะมีจุดเน้นแนวทางวิธีการพัฒนาพื้นที่ตามบริบทของสถานะพื้นที่ ระบบการบริหาร	1. จัดทำข้อสรุปกระบวนการเรียนรู้ในเมนูที่ 1-5 ที่ประกอบด้วย 1. วัตถุประสงค์การเรียนรู้ 2. กิจกรรมการเรียนรู้ 3. สื่อการสอน 4. การประเมินผลการเรียนรู้ 5. คุณสมบัติผู้เรียน 6. คุณสมบัติผู้สอน 2. กำหนดตารางการเรียนรู้	- ป.3 (3.10-3.15)		- กระบวนการเรียนรู้จาก เมนูที่ 1-5 - ตัวอย่างหลักสูตรการเรียนรู้ของมหาวิชาชาลัย - ตัวอย่างหลักสูตรการ

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	จัดการพื้นที่ แหล่งเรียนรู้ และนวัตกรรม **2) หลักสูตรการเรียนรู้ของ ศปง.** เน้นการนำเสนอนวัตกรรมเฉพาะประเด็น **3) หลักสูตรการเรียนรู้ของมหาวิชชาลัย** การออกแบบกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1. ผลผลิต/ผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น 2. กิจกรรมที่แสดงถึงวิธีการทำงาน 3. สิ่งที่ต้องการให้มีก่อนการดำเนินงาน 4. ผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ 5. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	3. สรุปข้อมูลที่การเตรียมการ (สิ่งที่ต้องเตรียม) ผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ ระยะเวลาในการดำเนินงาน เช่น 1) เตรียมแหล่งเรียนรู้พร้อมวิทยากรประจำแหล่ง 2) เตรียมสื่อต่างๆ เช่น เอกสารประกอบการเรียนรู้ 3) เตรียมสถานที่ เช่น เวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้			เรียนรู้ของ ศจค. - คู่มือการเขียนหลักสูตรการเรียนรู้

3.2 ข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น (ศปง.)สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท. เครือข่าย

มีแนวทางในการรวบรวมดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น (ศปง.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น (ศปง.) สำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
- สถานะตำบลสุขภาวะ	**สถานะพื้นที่** - ข้อมูลประวัติความเป็นมาของตำบล - ข้อมูลวิวัฒนาการเข้าร่วมตำบลสุขภาวะ - ข้อมูลเส้นทางการพัฒนาเป็นพื้นที่ศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น - ข้อมูลนโยบาย วิสัยทัศน์ของนายกฯ - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน สังคม - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน เศรษฐกิจ - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน สิ่งแวดล้อม - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน สุขภาพ - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน การเมืองการปกครอง - อื่นๆ	- รวบรวมข้อมูลจากระบบข้อมูลตำบล และ RECAP - จัดทำข้อมูลวิวัฒนาการเข้าร่วมตำบลสุขภาวะและเส้นทางการพัฒนาเชิงประเด็นเพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงวิวัฒนาการ การจัดการตนเองที่สอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของพื้นที่ - สรุปสถานะตำบลทั้ง 5 ด้านเพื่อให้เห็นสถานะการจัดการตนเองจากอดีต จนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	- จากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ - ป. 1 ทั้งหมด	- F 2 ทั้งหมด	- รพสต. พม. เกษตร ฝ่ายปกครอง และอื่นๆ
-	**สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย** **-** จำนวน 13 กลุ่มประชากร	- สรุปข้อมูลจำนวน 13 กลุ่มประชากรจากฐานข้อมูล TCNAP - สรุปจำนวนประชากรเป้าหมายตามประเด็น	- จากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ - ป. 1 ทั้งหมด	- F 1 ทั้งหมด - F 2 ทั้งหมด	- รพสต. พม. เกษตร ฝ่ายปกครอง และอื่นๆ

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- จำนวนประชากรเป้าหมายตามประเด็น - ปัญหาและความต้องการของกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำแนก 5 ด้าน - อื่นๆ	เช่น ประเด็นยาสูบแสดงจำนวน นักสูบหน้าใหม่ นักสูบหน้าเดิมและผู้ได้รับผลกระทบ ประเด็นผู้สูงอายุแบ่งตามกลุ่มตามอายุและระบบการแจกเบี้ยผู้สูงอายุกลุ่มตามสภาพการช่วยเหลือดูแลตนเองได้ (60 ปีขึ้นไป)กลุ่มตามสถานะการอยู่อาศัยและการได้รับการช่วยเหลือดูแล(60 ปีขึ้นไป)กลุ่มโรคเรื้อรัง(60 ปีขึ้นไป) เป็นต้น - สรุปปัญหาและความต้องการตามกลุ่มประชากร			
- ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	**สถานการณ์ดำเนินงานการพัฒนาตำบลสุขภาวะ** - ข้อมูลทุนทางสังคมทั้ง 4 ระดับ - ข้อมูลงานและกิจกรรมของกลุ่มองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้อง - บทบาทหน้าที่อปท.เป็นกลไกการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มองค์กรชุมชน - อื่นๆ	- นำข้อมูลมาเพื่อทบทวนศักยภาพกับการจัดการตนเอง เพื่อสอบทานศักยภาพในการส่งผลกระทบต่อการดูแลสุขภาพประชากร 13 กลุ่มทั้งทางตรงทางอ้อม - ระบุบทบาทอปท.ในการหนุนเสริมแต่ละกิจกรรมว่าทำอะไร สอดคล้องตาม 7 ภารกิจใดบ้าง	- จากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ - ป. 1 ทั้งหมด	- F 1 ทั้งหมด - F 2 ทั้งหมด	-
- การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล	- ข้อมูลการสรุปทุนและศักยภาพตำบล *และความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับชุดกิจกรรม*	- ทบทวนความพร้อมของแหล่งเรียนรู้วิทยากร เพื่อพัฒนาเป็น*แหล่งเรียนรู้โดยกำหนดหลักการคือ สามารถเรียนรู้ได้ตามชุดกิจกรรมของประเด็นนั้นๆ* - และผลจากการดำเนินงานของแหล่งนั้นส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย ตรง	- ป. 1 ทั้งหมด	- F 2 ทั้งหมด	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลการวิเคราะห์งานและกิจกรรมทุนทางสังคมที่*ส่งผลกระทบกลุ่มประชากรเป้าหมายในประเด็นนั้น ๆ* - ข้อมูลการวิเคราะห์งานและกิจกรรมทุนทางสังคมที่ส่งผลต่อ*ชุดกิจกรรมรายประเด็น* - ข้อมูลการวิเคราะห์งานและกิจกรรมทุนทางสังคมจำแนกตามการสร้างผลกระทบ 5 ด้านทั้งทางตรงและทางอ้อม - ข้อมูลการวิเคราะห์งานและกิจกรรมทุนทางสังคมที่ส่งผล7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น - ข้อมูลระบบย่อยต่างๆ ในการจัดการตนเอง - ข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ของระบบย่อยต่างๆที่มีในชุมชน - อื่นๆ	ตามชุดกิจกรรมรายประเด็น ส่งผลกระทบ 5 ด้านและ7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น - นำข้อมูลความสัมพันธ์ของระบบย่อยเพื่อมาวิเคราะห์การเชื่อมโยง สัมพันธ์งานและกิจกรรมที่เอื้อต่อผลแห่งความสำเร็จของการดำเนินและ ส่งผลกระทบที่เป็นบวกหรือเท่าทวีคูณ			
- นวัตกรรมเชิงประเด็น	- ข้อมูล*นวัตกรรมเชิงประเด็นทั้งหมด* โดยแยกเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมเป็นแหล่งฝึกอบรมและกลุ่มที่ต้องได้รับการพัฒนา - ข้อมูลการถอดบทเรียนของแต่ละนวัตกรรมอย่างละเอียด - อื่นๆ	- รวบรวมจัดทำฐานข้อมูลและการถอดบทเรียนนวัตกรรมทั้งหมด - ประเมินความพร้อมจากแกนนำ งานและกิจกรรมการส่งผลกระทบต่างๆที่ชัดเจนและความสามารถอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นจริงได้ เชื่อมโยงชุดกิจกรรมหลักและเชื่อมโยงกับชุดกิจกรรมอื่นๆ ได้	- ป. 2 -4 - ป.5 การเขียนรายงานนวัตกรรมชุมชน -	- F 2 ทั้งหมด	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
- โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้	ข้อมูลเทียบเคียงโครงสร้างพื้นฐานหลักสูตร - ข้อมูลแนวคิด หลักการของหลักสูตรของการเรียนรู้การฝึกอบรม - ข้อมูลวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของการเรียนรู้ - ข้อมูลโครงสร้างคณะกรรมบริหารโครงการ	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท. เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติและเกิดจริงในพื้นที่ - ระดมความคิดเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร - กำหนดรายชื่อคณะกรรมการโดยเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ เช่น ผู้บริหารอปท. ผู้นำหน่วยงาน แกนนำองค์กรชุมชนมีผลงานที่โดนเด่น เข้าใจงานและเกาะติดสถานการณ์การขับเคลื่อนของชุมชน เป็นผู้พร้อมที่จะสละเวลา ความคิด ความรู้เพื่อร่วมพัฒนาการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ตามประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของแต่ละท่าน	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.
	การออกแบบรายวิชาหลักสูตรการเรียนรู้ - ข้อมูลหลักสูตรทั่วไป ประกอบด้วย วิชาแกน(วิชาหลัก) วิชาสนับสนุน (วิชาวิชารอง)และวิชานวัตกรรม (รูปธรรม)	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหาร เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติเกิดจริงในพื้นที่เชื่อมโยงกับชุดกิจกรรม - ร่วมกำหนดวิทยากรในแต่ละวิชา	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.
	เนื้อหารายวิชาหลักสูตรการเรียนรู้ - ข้อมูลหลักสูตรทั่วไป ที่สะท้อนการส่งผลกระทบต่อกลุ่มประชากรเป้าหมายรายประเด็น การตอบต่อ	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหาร เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติเกิดจริงในพื้นที่เชื่อมโยงกับชุดกิจกรรม	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	การสร้างการเปลี่ยนแปลง 7 คุณลักษณะการจัดการตนเอง -	- ร่วมกำหนดวิทยากรในแต่ละวิชา			
	ข้อมูลการจัดทำตารางการเรียนรู้ - ตารางการเรียน-สอนของหลักสูตรทั่วไป -	- กำหนดตารางเรียนตามหลักสูตรที่จัดไว้ โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่าง วิชาแกนที่แสดงหลักวิชาการตามชุดกิจกรรม และวิชารองและวิชานวัตกรรมหรือแหล่งเรียนรู้รูปธรรมที่เป็นการปฏิบัติ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.
	- ข้อมูลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้	- จัดทำแผนการฝึกอบรมวิทยากร - จัดทำแผนการทำความเข้าใจกับชุมชน ทิศทางการทำงานที่มีการปรับจากการเป็นตำบลสุขภาวะ ปรับเป็นศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็น	- ป. 1	-	- ประสบการณ์การทำงานตำบลสุขภาวะ
- โครงสร้างรายวิชา	**องค์ประกอบรายวิชา** - เนื้อหาหลัก (ชุดกิจกรรมเฉพาะประเด็น) - เนื้อหาวิชาแกน - เนื้อหาวิชาสนับสนุน	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหาร เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติและเกิดจริงในพื้นที่ตามชุดกิจกรรมเฉพาะประเด็น - แบ่งผู้รับผิดของตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ เช่น กองสาธารณสุขรับผิดชอบเรื่องสุขภาพ กองสวัสดิการรับผิดชอบเรื่องสวัสดิการชุมชน กองการศึกษารับผิดชอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดูภาพรวมของหลักสูตร โดยมีสำนักงานปลัดรับผิดชอบงานการบริหารโครงการทั้งหมด เป็นต้น	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.
-	**ข้อมูลการจัดกระบวนการเรียนการสอน**	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหาร เพื่อกำหนด	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูล	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูล	- จากการระดมความคิดของแกน

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ตารางการแบ่งชุดวิชา - การกำหนดคุณสมบัติวิทยากร - การกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วมเรียนรู้ - รายชื่ออปท.เครือข่ายร่วมเรียนรู้ในหลักสูตร	โครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติและเกิดจริงในพื้นที่และสามารถเชื่อมโยงกับชุดกิจกรรมเฉพาะประเด็น - ร่วมกำหนดรายชื่อวิทยากรในแต่ละวิชา โดยเลือกจากผู้ที่สามารถเชื่อมโยงชุดกิจกรรมกับงานและกิจกรรมที่ปฏิบัติ และเป็นผู้ปฏิบัติจริงในพื้นที่ - กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วมเรียนรู้ - เช่น กำหนดให้ ทุกภาคส่วนมาร่วม เป็นต้น	ประกอบการตัดสินใจ	ประกอบการตัดสินใจ	นำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.
- แผนการเรียนการสอน	- ตารางการเรียน-การสอน - หลักสูตรของการเรียนรู้ 2 คืน 3 วัน	- กำหนดตารางเรียนตามหลักสูตรที่จัดไว้ โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่าง วิชาแกนที่แสดงหลักการชุดกิจกรรม และวิชารองและวิชานวัตกรรมที่เป็นการปฏิบัติ	-	-	-
- การกำหนดสถานที่และแหล่งเรียนรู้	- ข้อมูลสถานที่ฝึกปฏิบัติในชุมชน	- กำหนดสถานที่ที่มีความพร้อม มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักชุดกิจกรรม วิทยากรสามารถอธิบายเชื่อมโยงชุดกิจกรรมกับการปฏิบัติ และสามารถฝึกปฏิบัติได้	- ป. 1	-	- ประสบการณ์การทำงานตำบลสุขภาวะ
- สื่อ เอกสารประกอบการเรียนการสอน	- ข้อมูลเพื่อจัดทำคู่มือผู้ร่วมเรียนรู้ - คู่มือวิทยากร - Infographic แสดงข้อมูลต่างๆ - รายการสื่อประกอบการเรียนการสอน	- การคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ และหมู่บ้านจัดการตนเอง - จัดทำกรอบโครงร่างเล่มคู่มือ และกำหนดแหล่งที่มาของข้อมูลเช่น ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรม ที่แสดงให้เห็นคำอธิยาบชุดกิจกรรม เพื่ออธิบายเชื่อมโยงกับการปฏิบัติ - จัดทำการนำเสนอข้อมูลของแหล่งเรียน โดยใช้ infographic คลิปวีดีโอ เป็นต้น	-	-	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
		- ทดลองใช้			
- การประเมินผล	- การเทียบเคียงกับงานในพื้นที่	- จัดทำแบบประเมิน	-	-	-

3.3 ข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัย สำหรับการเรียนรู้ภายในและสำหรับอปท.เครือข่าย

ตารางที่ 3.4 ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของมหาวิชชาลัยสำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้การฝึกอบรมของมหาวิชชาลัยสำหรับการเรียนรู้ภายในและ สำหรับอปท.เครือข่าย มีแนวทางในการรวบรวมดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
- สถานะตำบลสุขภาวะ	**สถานะพื้นที่** - ข้อมูลประวัติความเป็นมาของตำบล - ข้อมูลวิวัฒนาการเข้าร่วมตำบลสุขภาวะ - ข้อมูลเส้นทางการพัฒนาเป็นพื้นที่มหาวิชชาลัย - ข้อมูลนโยบาย วิสัยทัศน์ของนายกฯ - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน สังคม - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน เศรษฐกิจ - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน สิ่งแวดล้อม - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน สุขภาพ - ข้อมูลสถานะพื้นที่ด้าน การเมืองการปกครอง - อื่นๆ	- รวบรวมข้อมูลจากระบบข้อมูลตำบล และ RECAP - จัดทำข้อมูลวิวัฒนาการเข้าร่วมตำบลสุขภาวะและเส้นทางการพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงวิวัฒนาการ การจัดการตนเองที่สอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของพื้นที่ - สรุปสถานะตำบลทั้ง 5 ด้านเพื่อให้เห็นสถานะการจัดการตนเองจากอดีต จนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	- จากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ - ป. 1 ทั้งหมด	- F 2 ทั้งหมด	- รพสต. พม. เกษตร ฝ่ายปกครอง และอื่นๆ
	สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย - จำนวน 13 กลุ่มประชากร - ปัญหาและความต้องการของกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำแนก 5 ด้าน - อื่นๆ	- สรุปข้อมูลจำนวน 13 กลุ่มประชากรจากฐานข้อมูล TCNAP - สรุปปัญหาและความต้องการของ 13 กลุ่มประชากร -	- จากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ - ป. 1 ทั้งหมด	- F 1 ทั้งหมด - F 2 ทั้งหมด	- รพสต. พม. เกษตร ฝ่ายปกครอง และอื่นๆ

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
- ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน	**สถานการณ์ดำเนินงานการพัฒนาตำบลสุขภาวะ** - ข้อมูลทุนทางสังคมทั้ง 4 ระดับ - ข้อมูลงานและกิจกรรมของกลุ่มองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้อง - บทบาทหน้าที่อปท.เป็นกลไกการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มองค์กรชุมชน - อื่นๆ	- นำข้อมูลมาเพื่อทบทวนศักยภาพกับการจัดการตนเอง เพื่อสอบทานศักยภาพในการส่งผลกระทบต่อการดูแลสุขภาพประชากร 13 กลุ่มทั้งทางตรงทางอ้อม - ระบุบทบาทอปท.ในการหนุนเสริมแต่ละกิจกรรมว่าทำอะไร สอดคล้องตาม 7 ภารกิจใดบ้าง	- จากการเปิดสถานการณ์พื้นที่ - ป. 1 ทั้งหมด	- F 1 ทั้งหมด - F 2 ทั้งหมด	-
- การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล	- ข้อมูลการสรุปทุนและศักยภาพตำบลและความพร้อมในการเป็นที่ฝึกอบรม - ข้อมูลการวิเคราะห์งานและกิจกรรมทุนทางสังคมที่ส่งผล*กระทบ 13 กลุ่มประชากรที่มีในพื้นที่* - ข้อมูลการวิเคราะห์งานและกิจกรรมทุนทางสังคมที่*ส่งผลต่อชุดกิจกรรมการดูแลสุขภาพหรือตามชุดกิจกรรมของศูนย์บูรณาการเฉพาะประเด็น* - ข้อมูลการวิเคราะห์งานและกิจกรรมทุนทางสังคมจำแนกตามการสร้างผลกระทบ 5 ด้านทั้งทางตรงและทางอ้อม - ข้อมูลการวิเคราะห์งานและกิจกรรมทุนทางสังคมที่ส่งผล7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	- ทบทวนความพร้อมของแหล่งเรียนรู้วิทยากร เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งฝึกอบรมโดยกำหนดหลักการคือ *สามารถฝึกได้ตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้องและฝึกให้ปฏิบัติจริงได้* - *และผลจากการดำเนินงานของแหล่งนั้น* ส่งผลกระทบต่อประชากรเป้าหมาย ตรงตามชุดกิจกรรมรายประเด็น ส่งผลกระทบ 5 ด้านและ7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น - นำข้อมูลความสัมพันธ์ของระบบย่อยเพื่อมาวิเคราะห์การเชื่อมโยง สัมพันธ์งานและกิจกรรมที่เอื้อต่อผลแห่งความสำเร็จของการดำเนินและ ส่งผลกระทบที่เป็นบวกหรือเท่าทวีคูณ	- ป. 1 ทั้งหมด	- F 2 ทั้งหมด	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลระบบย่อยต่างๆ ในการจัดการตนเอง - ข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ของระบบย่อยต่างๆที่มีในชุมชน - อื่นๆ				
- นวัตกรรมทั้งหมด	- ข้อมูลนวัตกรรมทั้งหมดโดยแยกเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมเป็นแหล่งฝึกอบรมและกลุ่มที่ต้องได้รับการพัฒนา - ข้อมูลการถอดบทเรียนของแต่ละนวัตกรรมอย่างละเอียด - อื่นๆ	- รวบรวมจัดทำฐานข้อมูลและการถอดบทเรียนนวัตกรรมทั้งหมด - ประเมินความพร้อมจากแกนนำ งานและกิจกรรมการส่งผลกระทบต่างๆที่ชัดเจนและความสามารถใช้หลักวิชาการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นจริงได้	- ป. 2 -4 - ป.5 การเขียนรายงานนวัตกรรมชุมชน -	- F 2 ทั้งหมด	-
- โจทย์เพื่อการวิจัยและพัฒนา	- ข้อมูลโจทย์เพื่อการวิจัยและพัฒนาของพื้นที่	- ทำการวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน ปัญหาละความต้องการ 13 กลุ่มประชากรร่วมกับแกนนำชุมชนทุกหมู่เพื่อทำการค้นหาปัญหา และร่วมกำหนดความเร่งด่วนและความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา กำหนดผู้รับผิดชอบหลัก ระยะเวลาดำเนินงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ให้การสนับสนุนจาก 4 องค์กรหลัก - จัดทำฐานข้อมูลโจทย์วิจัยและพัฒนาเพื่อการดำเนินงานและติดตามต่อไป	- F 2 ทั้งหมด	- F 2 ทั้งหมด	-
- โครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม	ข้อมูลเทียบเคียงโครงสร้างพื้นสูตรหลักสูตร - ข้อมูลแนวคิด หลักการของหลักสูตรการฝึกอบรม	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท. เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติและเกิดจริงในพื้นที่	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการฝึกอบรม - ข้อมูลโครงสร้างคณะกรรมการบริหารมหาวิชชาลัย - ข้อมูลโครงสร้างคณะกรรมการสภามหาวิชชาลัย	- ระดมความคิดเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร - กำหนดรายชื่อคณะกรรมการโดยเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่ เช่น ผู้บริหารอปท. ผู้นำหน่วยงาน นักวิชาการเกษียณมีผลงานที่โดนเด่น เข้าใจงานและเกาะติดสถานการณ์การขับเคลื่อนของชุมชน เป็นผู้พร้อมที่จะสละเวลา ความคิด ความรู้เพื่อร่วมพัฒนาการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ตามประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของแต่ละท่าน			
	การออกแบบรายวิชาหลักสูตรการฝึกอบรม - ข้อมูลหลักสูตรทั่วไป ประกอบด้วย วิชาแกน(วิชาหลัก) วิชาสนับสนุน (วิชาวิชารอง)และวิชานวัตกรรม (รูปธรรม) - ข้อมูลหลักสูตรวิจัย	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหาร เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติและเกิดจริงในพื้นที่ - ร่วมกำหนดครูฝึกอบรมในแต่ละวิชา	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.
	เนื้อหารายวิชาหลักสูตรการฝึกอบรม - ข้อมูลหลักสูตรทั่วไป ที่สะท้อนการส่งผลกระทบต่อทุกกลุ่มประชากร การตอบต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลง 7 คุณลักษณะการจัดการตนเอง - ข้อมูลหลักสูตรวิจัย ที่เกี่ยวกับโจทย์เพื่อการวิจัยและพัฒนา	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหาร เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติและเกิดจริงในพื้นที่ - ร่วมกำหนดครูฝึกอบรมในแต่ละวิชา	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	ข้อมูลการจัดทำตารางการฝึกอบรม ทั้งหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรวิจัย - ตารางการเรียน-สอนของหลักสูตรทั่วไป - ตารางการเรียน-สอนของหลักสูตรวิจัย	- กำหนดตารางเรียนตามหลักสูตรที่จัดไว้ โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่าง วิชาแกนที่แสดงหลักวิชาการ และวิชารองและวิชานวัตกรรมที่เป็นการปฏิบัติ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.
	- ข้อมูลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม	- จัดทำแผนการฝึกอบรมครูฝึกอบรม - จัดทำแผนการทำความเข้าใจกับชุมชน ทิศทางการทำงานที่มีการปรับจากการเป็นตำบลสุขภาวะ(ศจค. ศปง.) ปรับเป็นมหาวิชชาลัย	- ป. 1	-	- ประสบการณ์การทำงานตำบลสุขภาวะ
- โครงสร้างรายวิชา	**องค์ประกอบรายวิชา** - เนื้อหาหลักวิชาการ - เนื้อหาวิชาแกน - เนื้อหาวิชาสนับสนุน	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหาร เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติและเกิดจริงในพื้นที่ - แบ่งผู้รับผิดของตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ เช่น กองสาธารณสุขรับผิดชอบเรื่องสุขภาพ กองสวัสดิการรับผิดชอบเรื่องสวัสดิการชุมชน กองการศึกษารับผิดชอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดูภาพรวมของหลักสูตร โดยมีสำนักงานปลัดรับผิดชอบงานการบริหารโครงการทั้งหมด เป็นต้น	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.
	ข้อมูลการจัดกระบวนการเรียนการสอน - ตารางการแบ่งชุดวิชา - การกำหนดคุณสมบัติผู้รับการฝึกอบรม	- ทำการระดมความคิดแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหาร เพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยยึดหลักการอธิบายจากสิ่งที่ปฏิบัติและเกิดจริงในพื้นที่	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- ทั้งหมดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ	- จากการระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท.

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ	แหล่งข้อมูล		
			RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- การกำหนดคุณสมบัติผู้ฝึกอบรม - รายชื่ออปท.เครือข่ายร่วมฝึกอบรมในหลักสูตร	- ร่วมกำหนดครูฝึกอบรมในแต่ละวิชา โดยเลือกจากผู้ที่สามารถเชื่อมโยงหลักทฤษฎีกับการปฏิบัติ เป็นผู้ปฏิบัติจริงในพื้นที่ - กำหนดผู้มารับการอบรมจากหลักสูตร เช่น หลักสูตรทั่วไปกำหนดให้ ทุกภาคส่วนมาร่วม แต่หลักสูตรวิจัย เน้นให้นักวิชาการมาเข้าร่วมการอบรม เป็นต้น			
- แผนการเรียนการสอน	- ตารางการเรียน-การสอน - หลักสูตรทั่วไป (4 คืน 5 วัน) - หลักสูตรวิจัย (4 คืน 5 วัน)	- กำหนดตารางเรียนตามหลักสูตรที่จัดไว้ โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่าง วิชาแกนที่แสดงหลักวิชาการ และวิชารองและวิชานวัตกรรมที่เป็นการปฏิบัติ	-	-	-
- การกำหนดสถานที่และแหล่งเรียนรู้	- ข้อมูลสถานที่ฝึกปฏิบัติในชุมชน	- กำหนดสถานที่ที่มีความพร้อม มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักวิชา ครูฝึกอบรมสามารถอธิบายเชื่อมโยงหลักทฤษฎีกับการปฏิบัติ และสามารถฝึกปฏิบัติได้	- ป. 1	-	- ประสบการณ์การทำงานตำบลสุขภาวะ
- สื่อ เอกสารประกอบการเรียนการสอน	- ข้อมูลเพื่อจัดทำคู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม - คู่มือครูฝึก - Infographic แสดงข้อมูลต่างๆ - รายการสื่อประกอบการเรียนการสอน	- การคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ และหมู่บ้านจัดการตนเอง - จัดทำกรอบโครงร่างเล่มคู่มือ และกำหนดแหล่งที่มาของข้อมูลเช่น ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรม ที่แสดงให้เห็นคำอะยาบที่เป็นหลักวิชา (ทฤษฎี) เพื่ออธิบายหลักการปฏิบัติ - จัดทำการนำเสนอข้อมูลของแหล่งเรียน โดยใช้ infographic คลิปวีดีโอ เป็นต้น - ทดลองใช้	-	-	-
- การประเมินผล	- การเทียบเคียงกับงานในพื้นที่	- จัดทำแบบประเมิน	-	-	-

4. แนวทางการเขียนการนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนหรือการฝึกอบรม

จากองค์ประกอบนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนหรือการฝึกอบรม ขอบเขตแนวคิดการจำแนกประเภทของข้อมูล และผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีในชุมชน เช่น RECAP TCNAP การประชุมระดมความคิดของแกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้บริหารอปท. เป็นต้น สามารถนำมาพัฒนาหลักสูตรการสร้างการเรียนรู้ให้แก่ อปท.เครือข่าย และนำสู่หาข้อข้อสรุปการจัดการของทั้ง ศจค. ศปง. และมหาวิชชาลัย (ภาพที่.....)

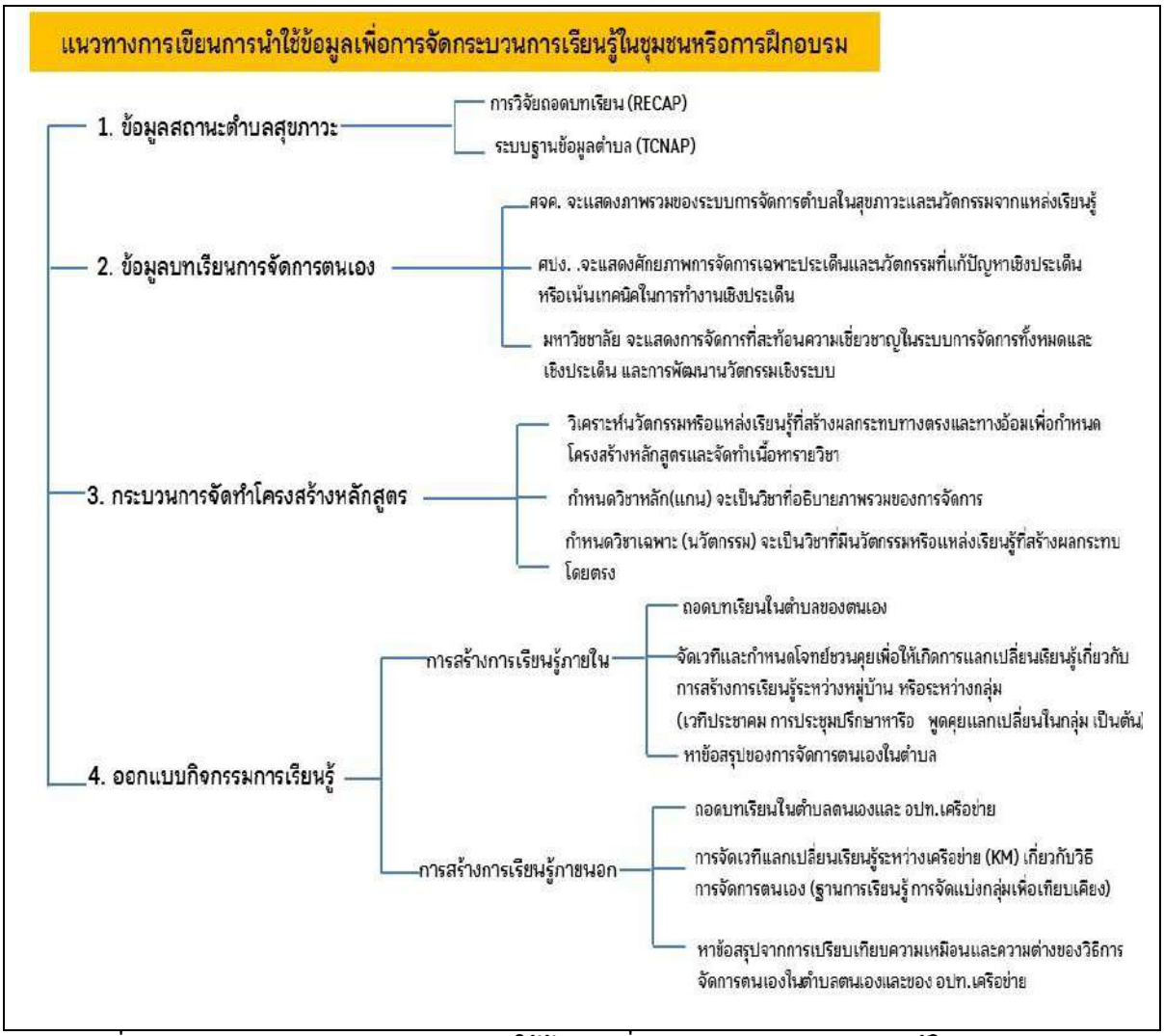

แผนภาพที่ 3.4 กรอบแนวทางการเขียนการนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนหรือการฝึกอบรม

แนวทางการเขียนการนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนหรือการฝึกอบรม ประกอบด้วยการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลสถานะตำบลสุขภาวะ ซึ่งรวบรวมจากแหล่งข้อมูลหลักที่สำคัญ คือ การวิจัยชุมชน (RECAP) จะทำให้เห็นระบบการจัดการตนเองของตำบลสุขภาวะ การใช้ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) เพื่อให้เห็นสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ ซึ่งเป็นที่มาของการจัดการปัญหาและความต้องการโดยทุนทางสังคม นอกจากนี้ในส่วนของ ศปง. ยังได้มีการถอดบทเรียนเฉพาะประเด็นเพิ่มเติม เพื่อตีแผ่ระบบย่อยที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการตนเองเฉพาะประเด็น โดยในระบบย่อยเหล่านี้เบื้องต้นจะชี้ให้เห็นสถานะตำบลสุขภาวะและศักยภาพชุมชนใน 5 ด้านของการจัดการตนเองได้ ได้แก่ 1) ข้อมูลด้านสังคม 2) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ 3) ข้อมูลด้านสภาวะแวดล้อม 4) ข้อมูลด้านสุขภาพ และ 5) ข้อมูลด้านการเมือง การปกครอง

2) การสรุปบทเรียนการจัดการตนเอง โดยบทสรุปในส่วนของ ศจค. จะแสดงภาพรวมของระบบการจัดการของตำบลสุขภาวะและนวัตกรรมจากแหล่งเรียนรู้ ศปง. จะแสดงศักยภาพการจัดการเฉพาะประเด็นและนวัตกรรมที่แก้ปัญหาเชิงประเด็น หรือเน้นเทคนิคในการทำงานเชิงประเด็น และมหาวิชชาลัย จะแสดงการจัดการที่สะท้อนความเชี่ยวชาญในระบบการจัดการทั้งหมดและเชิงประเด็น และการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ

3) การนำข้อมูลสู่กระบวนการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ ด้วยการวิเคราะห์นวัตกรรมหรือแหล่งเรียนรู้ที่สร้างผลกระทบทางตรงและทางอ้อมเพื่อกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การเรียนรู้และจัดทำเนื้อหารายวิชา กำหนดวิชาหลัก(แกน) จะเป็นวิชาที่อธิบายภาพรวมของการจัดการ กำหนดวิชาเฉพาะ (นวัตกรรม) จะเป็นวิชาที่มีนวัตกรรมหรือแหล่งเรียนรู้ที่สร้างผลกระทบโดยตรง

4) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จะประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ **1) การสร้างการเรียนรู้ภายในตำบลของตนเอง** ซึ่งตำบลนั้นจำเป็นต้องมีถอดบทเรียนในตำบลของตนเองและนำใช้ข้อมูลในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในตำบล โดยสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี เช่น จัดเวทีและกำหนดโจทย์ชวนคุยเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลตำบล การสร้างการเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้าน หรือระหว่างกลุ่ม เวทีประชาคม การประชุมปรึกษาหารือ พูดคุยแลกเปลี่ยนในกลุ่ม เป็นต้น และหาข้อสรุปของการจัดการตนเองในตำบล **2) การสร้างการเรียนรู้ภายนอก** หมายถึง การสร้างการเรียนรู้ระหว่างตำบลที่เป็น ศจค. ศปง. หรือมหาวิชชาลัยให้แก่ อปท. เครือข่าย โดยมีกระบวนการดำเนินการด้วยการถอดบทเรียนในตำบลตนเองและ อปท. เครือข่าย หลังจากนั้น ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย (KM) เกี่ยวกับกระบวนการวิธีการทำงานเพื่อการจัดการตนเอง สามารถดำเนินการได้ 2 แบบ ได้แก่ (1) การจัดทำฐานการเรียนรู้ (2)การจัดแบ่งกลุ่มเพื่อเทียบเคียงประสบการณ์และวิธีการจัดการของแต่ละพื้นที่ และท้ายสุดคือหาข้อสรุปจากการเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของวิธีการจัดการตนเองในตำบลตนเองและของ อปท. เครือข่าย

ทั้งนี้ได้มีการออกแบบ(ร่าง)โครงสำหรับการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ โดยทั้งศจค. ศปง.และมหาวิชชาลัย สามารถปรับใช้ตามความเหมาะสมตามจุดเน้นของแต่ละหลักสูตร

ประเด็นที่ 4	ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน

แนวคิด หลักการ

การจัดทำแผนชุมชนเป็นกระบวนที่สนับสนุนให้ 4 องค์กรหลักในชุมชน ได้แก่ ภาคประชาชน ท้องที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ *ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน* พร้อมกับ *ออกแบบเพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการเหล่านั้น* โดยนำใช้ทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนที่มีอยู่ ซึ่งการออกแบบแผนปฏิบัติการเป็นการวางแนวทางในการจัดการตนเองโดยยึดหลักการใช้พื้นที่เป็นฐานการพัฒนา(Area-based development)การคำนึงถึงสุขภาพในทุกนโยบายของชุมชนท้องถิ่น (Heath in all policies) การสร้างการมีส่วนร่วม และการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งการจัดทำแผนเป็นการร่วม กำหนดกลุ่มเป้าหมาย วางกรอบกระบวนการทำงาน ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน ผู้สนับสนุน ขอบเขตเวลาและงบประมาณ โดยงานที่วางแผนไว้มีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น เป็นงานที่ทำต่อเนื่องจากเดิม งานที่ต่อยอดเพื่อให้เกิดการขยายงาน เพิ่มสมาชิก กลุ่มเป้าหมาย หรืองานใหม่ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชน *การจัดทำแผน*มี 4 ขั้นตอนหลักได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ขั้นออกแบบแผนปฏิบัติการ และขั้นสรุปแผนปฏิบัติการ และการจัดทำแผนชุมชนมีหลายระดับ ได้แก่ 1) แผนระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 2) แผนระดับหมู่บ้าน 3)แผนระดับเครือข่าย เพื่อนำสู่การจัดทำ 4) ข้อบัญญัติตำบลและ 5)แผนแม่บทชุมชนหรือแผนระดับตำบล

การรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำแผน มีแหล่งที่มาของข้อมูลหลักๆ 2 ชุด ได้แก่ 1)ชุดข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมตามแหล่งข้อมูลต่างๆในพื้นที่ได้แก่ ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP)และการวิจัยชุมชน (RECAP) ฐานข้อมูลจากหน่วยงานที่มีการดำเนินงานในชุมชนหรือทำการรวบรวมไว้แล้ว เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช 2ค.) ข้อมูลจากรพสต.เกษตรตำบล สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(พม.) และ 2)ชุดข้อมูลที่ได้จากกระบวนการพูดคุยปรึกษาหารือ เวทีประชาคม ซึ่งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถนำใช้เพื่อประกอบการจัดทำแผนต่อไป

เนื่องจากเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นมีหลายบทบาทและสถานะ ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลและมีแนว ทางการนำเสนอมีความแตกต่างกัน ตามบทบาทของการเข้าร่วมเครือข่าย ดังนั้นเพื่อให้ผู้นำใช้คู่มือเล่มนี้ ได้ ประโยชน์สูงสุด จึงขอแสดงจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาทหน้าที่ เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 4 ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
ประเด็นที่ 4	**ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน**				
	แผนระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน	✓	✓	✓	✓
	แผนระดับหมู่บ้าน	✓	✓	✓	✓
	แผนระดับเครือข่าย	✓	✓	✓	✓

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	**ศจค.**	**ศปง.**	**มหาวิชชาลัย**
		ขึ้นอยู่กับการตกลงของเครือข่ายเชิงประเด็น(กลุ่มทางสังคมหรือเชิงพื้นที่ (ตำบล อำเภอ จังหวัด)	ขึ้นอยู่กับการตกลงของเครือข่ายเชิงประเด็น(กลุ่มทางสังคมหรือเชิงพื้นที่ (ตำบล อำเภอ จังหวัด)	ขึ้นอยู่กับการตกลงของ อปท. เครือข่ายเชิงประเด็น	ขึ้นอยู่กับการตกลงของ อปท. เครือข่ายมหาวิชชาลัย (ตามลักษณะของโจทย์วิจัย)
	ข้อบัญญัติตำบล	✓	✓	✓	✓
	แผนแม่บทชุมชนหรือแผนระดับตำบล	✓	✓	✓	✓

แนวทางการรวบรวมและนำใช้ข้อมูลของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง) และ

2) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลเฉพาะประเด็น เช่น ประเด็นเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาวะ ประเด็นการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน ประเด็นการจัดการขยะ ประเด็นการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุจราจร ประเด็นการควบคุมการบริโภคยาสูบโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง ประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น

เนื่องจากคู่มือเล่มนี้มีการออกแบบแนวทางเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำใช้ข้อมูล ตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ซึ่งการรวบรวม วิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลเชิงประเด็นสามารถทำได้โดยใช้*ชุดกิจกรรมและตัวชี้วัดการดำเนินการแต่ละประเด็น*เป็นฐานในการวิเคราะห์

องค์ประกอบของข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน ประกอบด้วยหัวข้อ

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบาย
2. Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน
3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลข้อมูลสำหรับการจัดทำแผนตำบล
4. แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน

ดังรายละเอียด

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบาย

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน จากแหล่งที่มาของข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และแหล่งอื่นๆที่มีในชุมชนได้ครอบคลุม จึงมีการกำหนดขอบเขตแนวคิด(Theme)และรายละเอียดคำอธิบายเกี่ยวกับการจัดทำแผนตำบล ดังนี้

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
การจัดทำแผน	ประกอบด้วย การค้นหาและการนำใช้ข้อมูลการประสานและการเตรียมความร่วมมือกระบวนการการจัดหาทุนและทรัพยากรการพัฒนาแผนที่ปฏิบัติได้จริง ระดับของแผนและกระบวนการทำแผน ลักษณะของแผนและแนวทางการประเมินผลในแต่ละระดับของแผนประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักในการนำใช้ข้อมูลได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ขั้นออกแบบแผนปฏิบัติการและขั้นสรุปแผนปฏิบัติการ ในแต่ละขั้นตอนมีการนำใช้ข้อมูลใน 2 ส่วนได้แก่ 1)ข้อมูลนำเข้าที่มาจากหลายแหล่ง เพื่อนำใช้เป็นพื้นฐานการวิเคราะห์ 2)ข้อมูลที่ได้จากข้อคิดเห็น การพูดคุย แลกเปลี่ยนในเวทีประชาคม แต่ละระดับของแผนมีเป้าหมายในที่แตกต่างกันอย่างน้อย 5 ระดับของแผน ได้แก่ 1) **แผนระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน** มีเป้าหมายการเพื่อพัฒนาศักยภาพ การเพิ่มการผลิต การออม และเพิ่มสมาชิกของกลุ่มทางสังคม 2) **แผนระดับหมู่บ้าน** เพื่อการรวมแผนของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน และงานพัฒนา 5 ด้านได้แก่ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครอง 3) **แผนระดับเครือข่าย** มีเป้าหมายเพื่อการทำแผนเครือข่ายภายในชุมชนและภายนอกชุมชน เช่น เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน เครือข่ายองค์กรการเงิน เครือข่ายภัยพิบัติ 4) **ข้อบัญญัติตำบล**มีเป้าหมายของการจัดทำแผนให้ครอบคลุมภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์ประกอบ 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครองเพื่อประกอบอนุมัติงบประมาณประกาศเป็นข้อบัญญัติของอปท. 5) **แผนแม่บทชุมชนหรือแผนระดับตำบล** มีเป้าหมายเพื่อการรวมแผนของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หมู่บ้าน เครือข่ายให้ครอบคลุมงานจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครองทั้งที่ใช้งบประมาณและไม่ใช้งบประมาณ
เอกสารอ้างอิง	ขนิษฐา นันทบุตร.(2558).**เอกสารการนำเสนอเวทีผู้นำชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ครั้งที่ 8 กรณี "แผนชุมชนกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก"** วันพุธที่ 11 พฤศจิกายน 2558 ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.).

2. Typology ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน

มีการจัดทำ Typology จำแนกองค์ประกอบการจัดทำแผน 5 ภาพ ได้แก่ 1) Typology แจกแจงองค์ประกอบการจัดทำแผนทั่วไป 2) Typology แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับกลุ่มทางสังคม 3) Typology แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับหมู่บ้าน 4) Typology แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับเครือข่าย และ 5) Typology แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนตำบลและข้อบัญญัติตำบล

2.1) Typology แจกแจงองค์ประกอบการจัดทำแผนทั่วไป

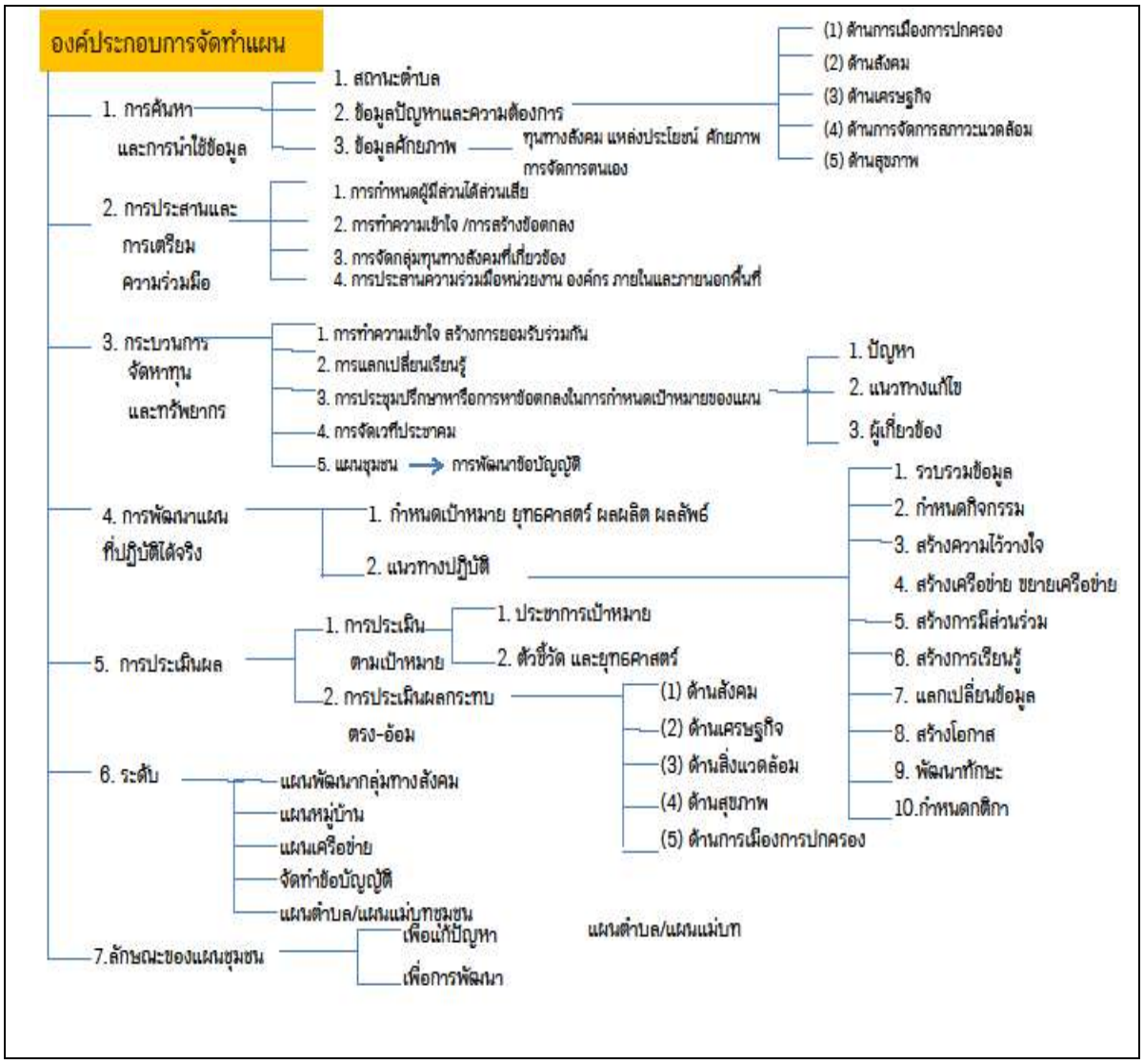

แผนภาพที่ 4.1 แจกแจงองค์ประกอบการจัดทำแผนทั่วไป

2.2) ขั้นการและวิธีดำเนินการทำแผนในแต่ละระดับของแผน

(i) Typology แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับกลุ่มทางสังคม

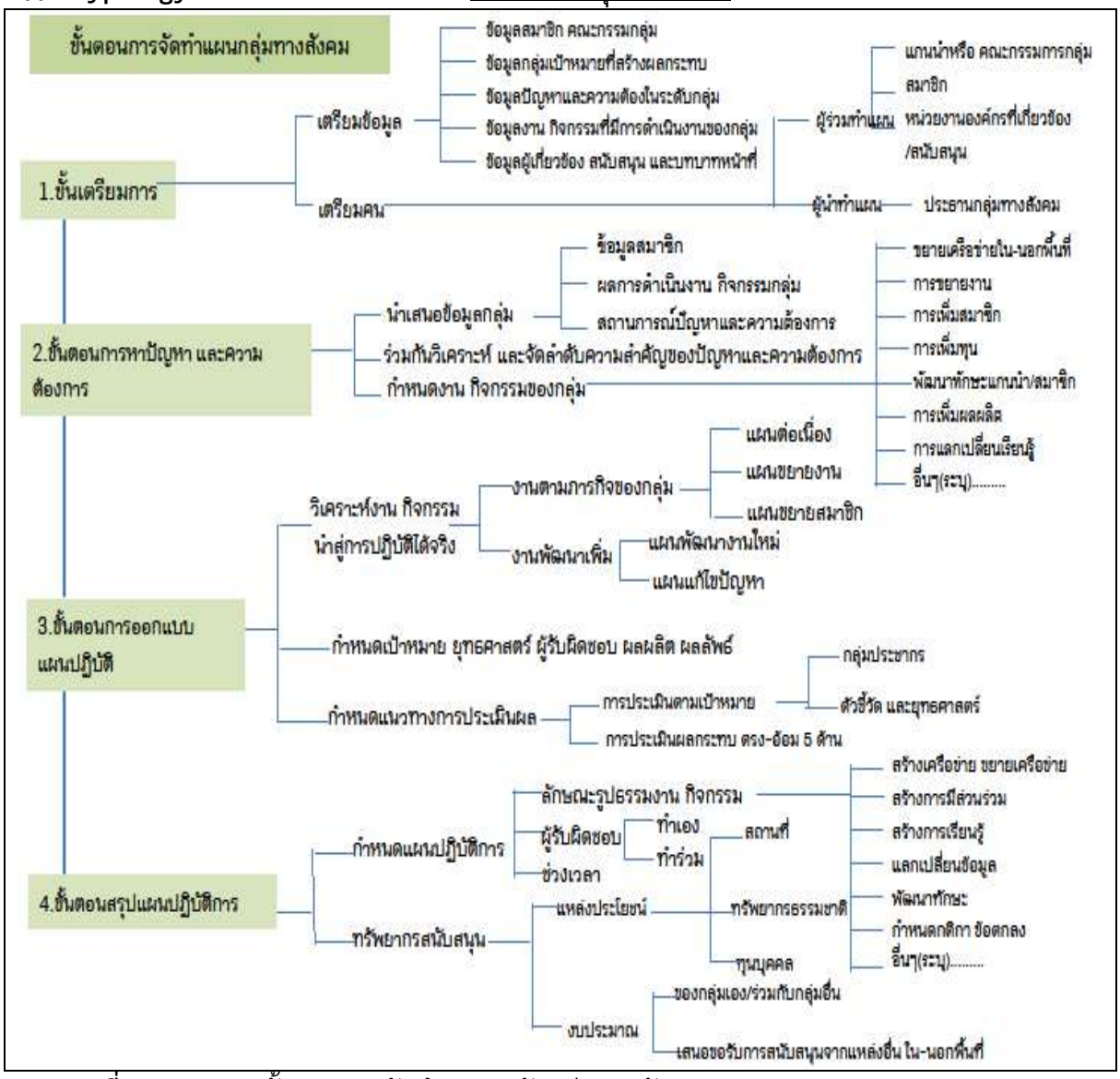

แผนภาพที่ 4.2 แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับกลุ่มทางสังคม

(ii) Typology แจกแจงขั้นตอน<u>การจัดทำแผนระดับหมู่บ้าน</u>

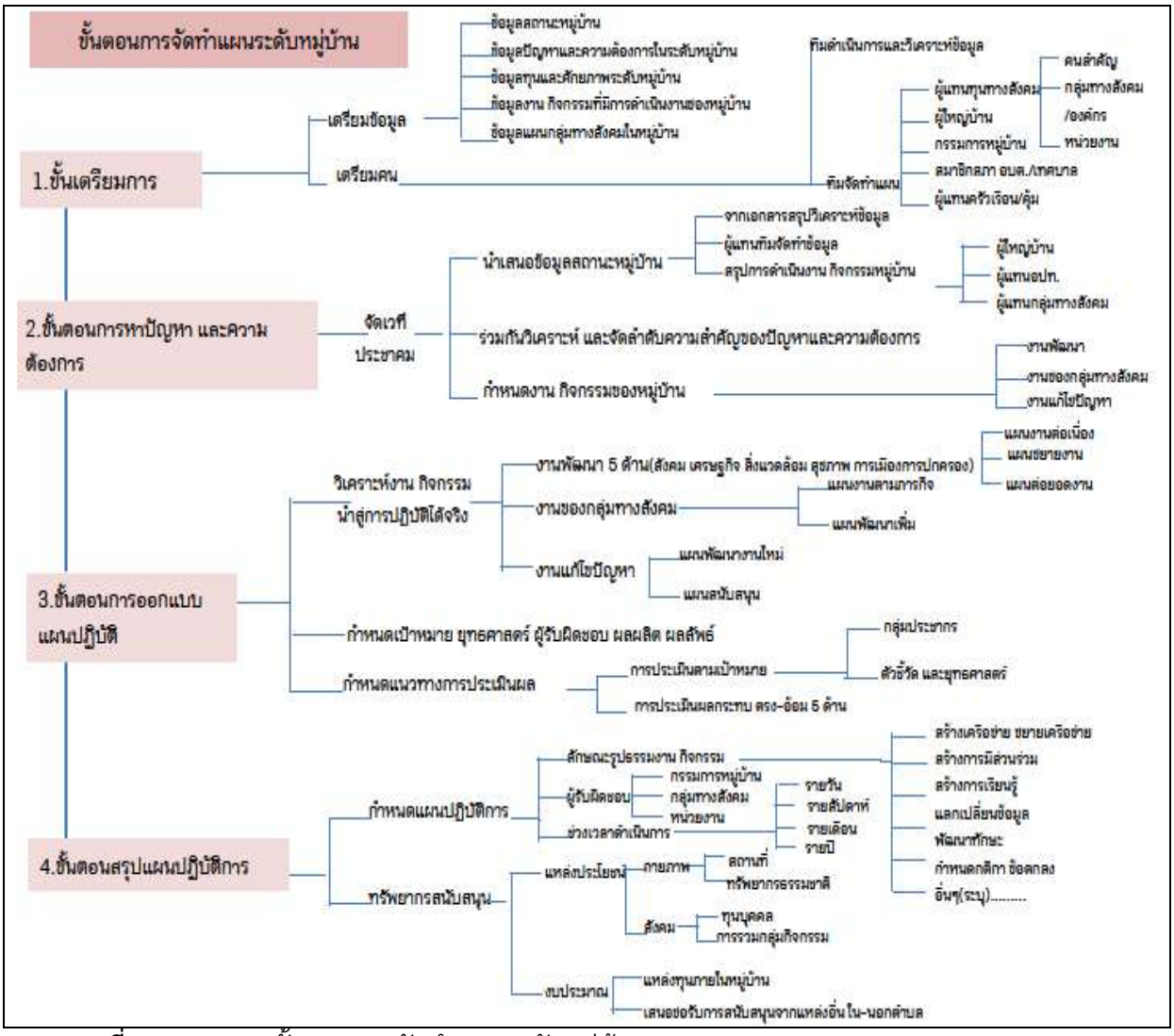

แผนภาพที่ 4.3 แจกแจงขั้นตอน<u>การจัดทำแผนระดับหมู่บ้าน</u>

(iii) Typology แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับเครือข่าย

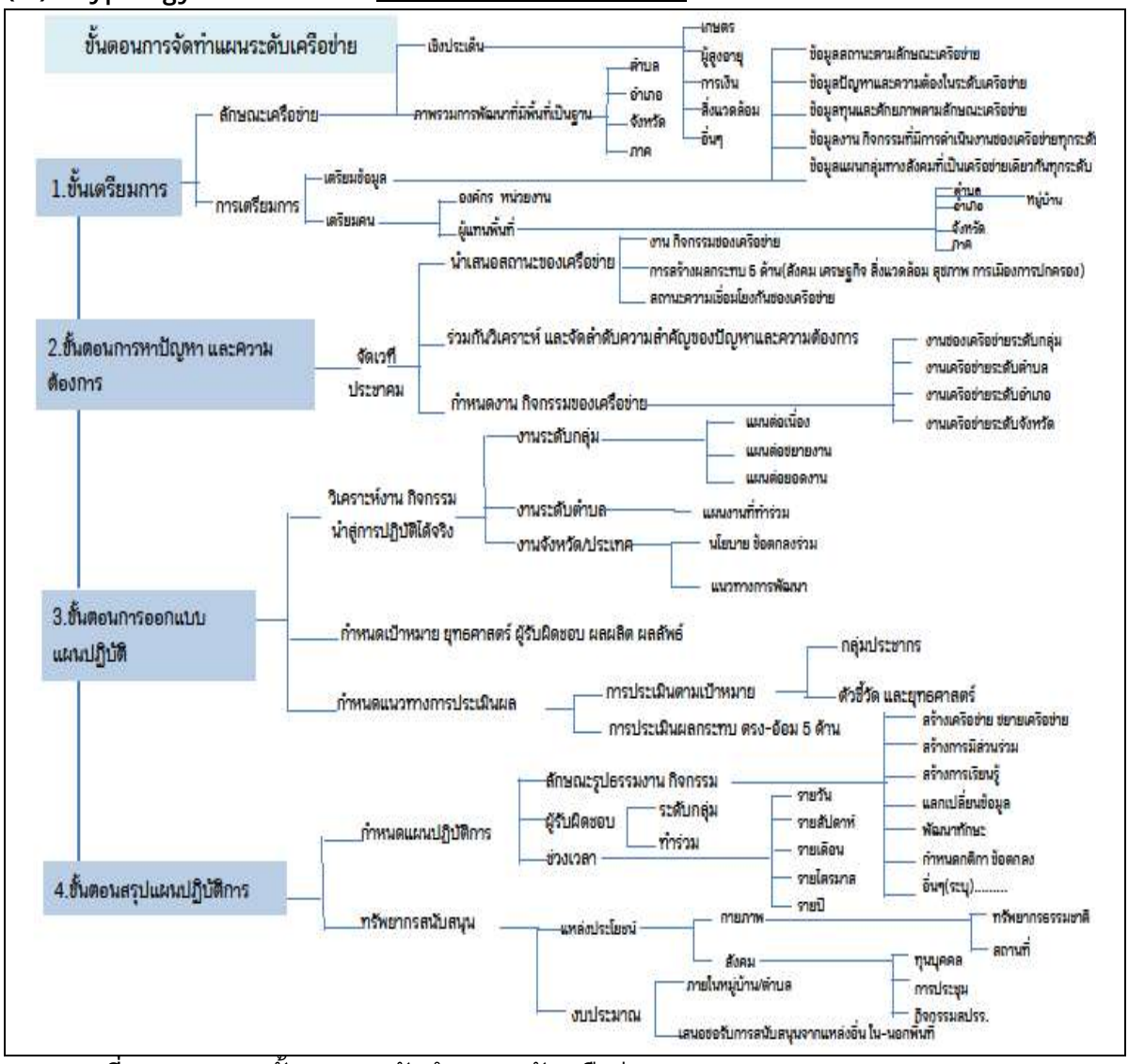

แผนภาพที่ 4.4 แจกแจงขั้นตอนการจัดทำแผนระดับเครือข่าย

(iv) Typology แจกแจงขั้นตอน<u>การจัดทำแผนตำบลและข้อบัญญัติตำบล</u>

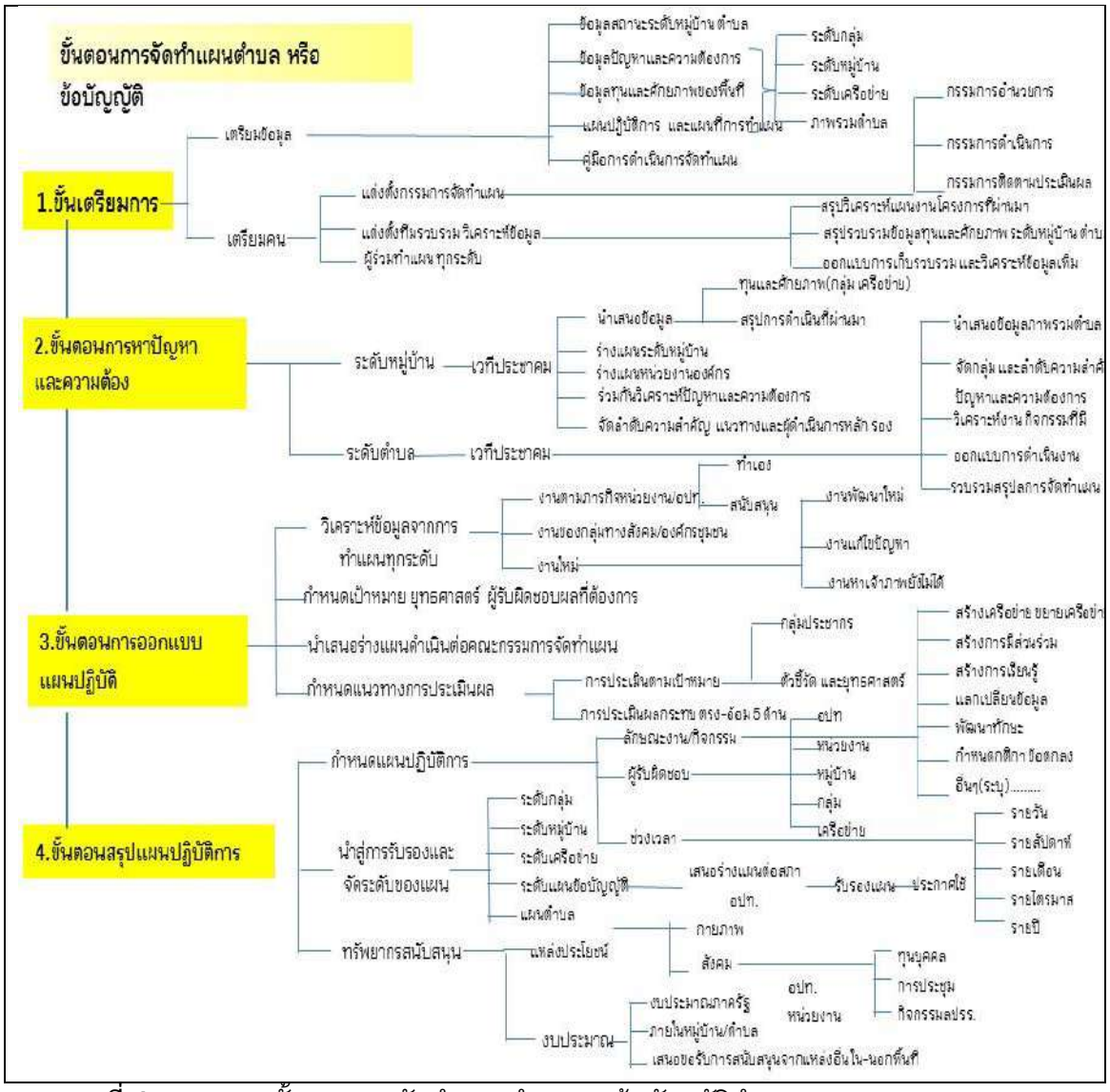

แผนภาพที่ 4.5 แจกแจงขั้นตอน<u>การจัดทำแผนตำบลและข้อบัญญัติตำบล</u>

3. ตารางแสดงแนวทางการดำเนินการ และการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนระดับกลุ่มทางสังคม หมู่บ้าน เครือข่าย ข้อบัญญัติ และแผนตำบล

ตารางที่ 4.2 แนวทางการดำเนินการ และการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนระดับกลุ่มทางสังคม หมู่บ้าน เครือข่าย ข้อบัญญัติ และแผนตำบล
คำชี้แจงเพื่อแสดงเนื้อหา และแนวทางดำเนินการของการนำใช้ข้อมูลโดยรวมที่ใช้ในการจัดทำแผนในแต่ละระดับมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
แผนระดับกลุ่มทางสังคม					
1.ขั้นเตรียมการ	**1.1 เตรียมข้อมูล** (i) ข้อมูลสถานะของสมาชิก บุคคล ครัวเรือน อาชีพ รายได้ ความเป็นอยู่ เป็นต้น (ii) ข้อมูลการสร้างผลกระทบ ประกอบด้วย กลุ่มประชากร การลดปัจจัยเสี่ยง สร้างปัจจัยเสริม และองค์ประกอบ 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ การเมืองการปกครอง (iii) ข้อมูลปัญหาและความต้องการของกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และเป้าหมายการดำเนินงานของกลุ่ม (iv) ข้อมูลสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่ม ผู้เกี่ยวข้อง ผู้สนับสนุน พร้อมบทบาทหน้าที่	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	F 1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากร	–	- การวิเคราะห์ตัวเลขตามสถานะของสมาชิก เช่น เพศ อายุ รายได้ สถานภาพโดยอธิบายสถิติเป็นร้อยละ สัดส่วน - การเขียนความเรียงถอดบทเรียนตามเนื้อหาของข้อมูล
	1.2 เตรียมคน (i) ผู้นำทำแผนได้แก่ ประธาน หรือผู้นำกลุ่มทางสังคม (ii) ผู้เข้าร่วมได้แก่ แกนนำหรือ คณะกรรมการกลุ่ม (iii) สมาชิกกลุ่มทางสังคม หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง/สนับสนุน	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	- F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนส่วนที่ 1		- รายชื่อคณะกรรมการสมาชิกกลุ่ม - รายชื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.ขั้นตอนการหาปัญหาและความต้องการ	**2.1 นำเสนอข้อมูลกลุ่มทางสังคม** นำใช้ข้อมูลในขั้นเตรียมเป็นฐานในการแลกเปลี่ยน	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	F 1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลประชากร		- เอกสารนำเข้าข้อมูลที่เตรียม - การนำเสนอต่อผู้ร่วมทำแผนโดย

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
					ผู้นำทำแผนหรือผู้เกี่ยวข้อง
	2.2 การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ (i) คณะกรรมการ สมาชิกกลุ่มนำใช้ข้อมูลทั้งสองส่วนได้แก่เอกสารนำเข้า และข้อมูลจากการนำเสนอ (ii) ผู้เข้าร่วมทำแผน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการระบุข้อมูลสนับสนุน และแนวทางแก้ไข			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	การเขียนกระดาน หรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
	การกำหนดงาน กิจกรรมกลุ่ม (i) ผู้เข้าร่วมทำแผนร่วมกำหนดกิจกรรมของกลุ่มที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา หรือการแก้ไขปัญหา			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วย กระบวนการ และเนื้อหา เพื่อจัดทำข้อมูลสรุปนำสู่ขั้นตอนต่อไป
3.ขั้นตอนการออกแบบแผนปฏิบัติ	**3.1 วิเคราะห์งาน กิจกรรมนำสู่การปฏิบัติได้จริง** (i) วิเคราะห์งานตามภารกิจกลุ่มเทียบเคียงงานเดิมของกลุ่ม และออกแบบแผนงานที่ต้องทำต่อเนื่อง แผนขยายงานเดิมทั้งขยายสมาชิก ขยายกิจกรรม เพิ่มทุน ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ เป็นต้น (ii) งานพัฒนาเพิ่ม ได้แก่งานพัฒนาขึ้นใหม่ หรืองานแก้ไขปัญหาของกลุ่มเองตามปัญหาและความต้องการในขั้นตอนที่ 2	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม		บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- เอกสารข้อมูลทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมที่นำเข้าทำแผน - การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการ

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
					แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วย กระบวนการ และเนื้อหา เพื่อจัดทำข้อมูลสรุปนำสู่ขั้นตอนต่อไป
	3.2 กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผู้รับผิดชอบ ผลผลิต ผลลัพธ์ **3.3 กำหนดแนวทางการประเมินผล** (i) นำแผนงาน กิจกรรมตามส่วนของการวิเคราะห์หัวข้อ 3.1 มากำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผู้รับผิดชอบ ผลผลิตและผลลัพธ์ที่ต้องการ (ii) กำหนดแนวทางประเมินผลประกอบด้วย 2 ลักษณะได้แก่ 1) ประเมินตามเป้าหมาย ในข้อ 1 และการสร้างผลกระทบกับ 13 กลุ่มประชาการ และ 2)ประเมินผลกระทบของแผนงานกลุ่มทางสังคมทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- เอกสารข้อมูลทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมที่นำเข้าทำแผน - การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วย กระบวนการ และเนื้อหา
4.ขั้นตอนสรุปแผนปฏิบัติการ	**4.1 กำหนดแผนปฏิบัติการ** **4.1ทรัพยากรสนับสนุน** (i) การออกแบบกิจกรรม เช่น การสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนข้อมูล การพัฒนาทักษะการกำหนดกติกา ข้อตกลง เป็นต้น (ii) นำงาน กิจกรรมมากำหนดผู้รับผิดชอบ ซึ่งกลุ่มอาจดำเนินการเองหรือทำร่วมกับกลุ่มทางสังคมอื่น หรือหน่วยงานอื่น และกำหนด	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนแหล่งประโยชน์	บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- ตารางแผนปฏิบัติการของกลุ่มทางสังคม

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	ช่วงเวลาดำเนินงานซึ่งมีลักษะการทำงานเป็นงานที่ต้องทำรายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส หรือรายปีตามลักษณะของกิจกรรมและความจำเป็น (iii) ทรัพยากรที่ใช้ในการสนับสนุนแผนงานประกอบด้วย แหล่งประโยชน์ที่กลุ่มทางสังคมใช้อยู่ ได้แก่ สถานที่ประชุม แหล่งทรัพยากรในชุมชนเช่นที่สาธารณะ แหล่งน้ำ เป็นต้น หรือทุนบุคคลที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะตัว รวมไปถึงแหล่งงบประมาณซึ่งในบางกิจกรรมอาจต้องใช้ อาจเป็นของกลุ่มเอง กองทุนอื่นๆใน-นอกชุมชน เป็นต้น				
แผนระดับหมู่บ้าน					
1.ขั้นเตรียมการ	**1.1 เตรียมข้อมูล** **(i) ข้อมูลแสดงสถานะชุมชน 5 ด้าน** ได้แก่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง มีสถานะข้อมูลดังนี้ - ***ข้อมูลด้านสังคม***ได้แก่ ข้อมูลประชากร วัฒนธรรมทางด้านภาษา ศาสนา ประเพณี การจัดการข้อขัดแย้ง การใช้สารเสพติด รวมทั้งสวัสดิการต่างๆทั้งกองทุน หรือชุมชนร่วมกัน เป็นต้น - ***ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ***ได้แก่ ข้อมูลระดับครัวเรือนเช่นรายได้ อาชีพ หนี้สิน การออม เป็นต้น ข้อมูลระดับกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอาชีพ แหล่งทุนเป็นต้น ข้อมูลระดับเครือข่ายได้แก่ ข้อมูลระบบเศรษฐกิจ การตลาด กองทุนเป็นต้น -***ข้อมูลด้านสภาวะแวดล้อม*** ได้แก่ ข้อมูลการจัดการสภาวะแวดล้อม เช่น น้ำเสีย ดินเสื่อม มลพิษต่างๆเป็นต้น ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติได้แก่ ข้อมูลแหล่งน้ำ ป่าชุมชน ป่าอนุรักษ์ ที่	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมระดับหมู่บ้าน	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนส่วนที่ 2 การสื่อสารส่วนที่ 4 ส่วนที่ 5 ส่วนที่ 6 ส่วนที่7	– แผนยุทธศาสตร์ อบต – แผนปฏิบัติการของรพสต. – แผนงานด้านการเกษตร – ข้อมูลจปฐ. – ข้อมูลกชช. 2ค	- การวิเคราะห์ตัวเลขตามสถานะของสมาชิก เช่น เพศ อายุ รายได้ สถานภาพโดยอธิบายสถิติเป็นร้อยละ สัดส่วน - การเขียนความเรียงถอดบทเรียนตามเนื้อหาของข้อมูล - จัดรูปเล่มเป็นเอกสารนำเข้าทำแผนหมู่บ้าน

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	สาธารณะ เป็นต้น และการปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต ในบ้าน และในที่สาธารณะ หน่วยงาน เป็นต้น - ***ข้อมูลด้านสุขภาพ***ได้แก่ ลักษณะและปัญหาสุขภาพของประชากร ตาม 13 กลุ่มหลัก การเกิด การตาย การย้ายถิ่น พฤติกรรมเสี่ยง การดูแลช่วยเหลือกันประกอบด้วยการบริการของหน่วยบริการ กลุ่มดูแลช่วยเหลือกัน และการสนับสนุนของหน่วยงาน องค์กร เป็นต้น - ***ข้อมูลด้านการเมืองการปกครอง***ได้แก่ กิจกรรมการมีส่วนร่วม การใช้สิทธิหรือกติกาในการใช้หรือรับประโยชน์จากทรัพยากรหรือแหล่งประโยชน์ การสื่อสาร การไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในชุมชน เป็นต้น **(ii) ข้อมูลปัญหาและความต้องการของชุมชน** และ การจัดการตนเอง 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง **(iii) ข้อมูลทุนและศักยภาพ** ได้แก่ ข้อมูลทุนบุคคล กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ในพื้นที่ รวมถึงการจัดการตนเองของทุนทางสังคม **(iv) สรุปการดำเนินงานในระดับหมู่บ้าน**ที่ผ่านมา ครอบคลุม 5 ด้าน **(v) ข้อมูลแผนงานของกลุ่มทางสังคมในระดับหมู่บ้าน**				
	1.2 เตรียมคน (i) ทีมดำเนินการและวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนจาก อปท. เป็นต้น (ii) ผู้เข้าร่วมทำแผนได้แก่ คนสำคัญ กลุ่มทางสังคม กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาอบต.หรือเทศบาล ผู้แทนครัวเรือน หรือผู้แทนคุ้ม	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนส่วนที่ 1		- รายชื่อทีมดำเนินการและวิเคราะห์ข้อมูล - รายชื่อผู้ร่วมทำแผนทั้งหมด

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
2.ขั้นตอนการหาปัญหาและความต้องการ	**จัดเวทีประชาคม** เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดแผนงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้ **2.1 นำเสนอข้อมูลกลุ่มทางสังคม** นำใช้ข้อมูลในขั้นเตรียม2ส่วนได้แก่ รูปเล่มเอกสารข้อมูลนำเข้า และการนำเสนอโดยผู้นำทำแผน				- เอกสารนำเข้าข้อมูลที่เตรียมในข้อ 1 - การนำเสนอต่อผู้ร่วมทำแผนโดยผู้นำทำแผนหรือผู้เกี่ยวข้อง
	2.2 การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ (i) คณะกรรมการ สมาชิกกลุ่มนำใช้ข้อมูลทั้งสองส่วนได้แก่เอกสารนำเข้า และข้อมูลจากการนำเสนอ (ii) ผู้เข้าร่วมทำแผน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการระบุข้อมูลสนับสนุน และแนวทางแก้ไข			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
	2.3 การกำหนดงาน กิจกรรมกลุ่ม (i) ผู้เข้าร่วมทำแผนร่วมกำหนดกิจกรรมของกลุ่มที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา หรือการแก้ไขปัญหางานของเครือข่ายระดับกลุ่ม ตำบล อำเภอ จังหวัด			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วยกระบวนการ และเนื้อหา
3.ขั้นตอนการออกแบบแผนปฏิบัติ	**3.1 วิเคราะห์งาน กิจกรรมนำสู่การปฏิบัติได้จริง** งานระดับอำเภอ จังหวัด ได้แก่ การสร้างความร่วมมือ การกำหนดนโยบาย ข้อตกลงร่วม แนวทางพัฒนาร่วมเป็นต้น (i) งานพัฒนาหมู่บ้านครอบคลุม 5 ด้านได้แก่ด้านสังคมเศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครองสามารถ	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม		บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- เอกสารข้อมูลทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมที่นำเข้าทำแผน - การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการ

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	วิเคราะห์เทียบเคียงงานเดิมของหมู่บ้าน และออกแบบแผนงานที่ต้องทำต่อเนื่อง แผนขยายงานเดิมต่อยอดเพิ่มคุณภาพ (ii) งานของกลุ่มทางสังคม และการพัฒนาแหล่งประโยชน์ ได้แก่ แผนงานตามภารกิจของกลุ่มทางสังคม และลักษณะของแหล่งประโยชน์ มีลักษณะของแผนงานได้แก่ แผนการขยายสมาชิก ขยายกิจกรรม เพิ่มทุน ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ เป็นต้น (iii) งานแก้ไขปัญหา ได้แก่แผนพัฒนางานใหม่ ที่เฉพาะต่อปัญหา หรือสนับสนุนกลุ่มทางสังคม หน่วยงาน องค์กร ร่วมดำเนินการ				แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วย กระบวนการ และเนื้อหา
	3.2 กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผู้รับผิดชอบ ผลผลิต ผลลัพธ์ **3.3 กำหนดแนวทางการประเมินผล** (i) วิเคราะห์แผนงาน กิจกรรมตามหัวข้อ 3.1 แล้วนำมากำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผู้รับผิดชอบ ผลลิตและผลลัพธ์ที่ต้องการ (ii) กำหนดแนวทางประเมินผลประกอบด้วย 2 ลักษณะได้แก่ 1) ประเมินตามเป้าหมาย ในข้อ 1 และการสร้างผลกระทบกับ 13 กลุ่มประชาการ และ 2)ประเมินผลกระทบของแผนงานกลุ่มทางสังคมทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- เอกสารข้อมูลทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมที่นำเข้าทำแผน - การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วย กระบวนการ และเนื้อหา
4.ขั้นตอนสรุปแผนปฏิบัติการ	**4.1 กำหนดแผนปฏิบัติการ** **4.1ทรัพยากรสนับสนุน** (i) การออกแบบกิจกรรม เช่น การสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนข้อมูล การพัฒนาทักษะการกำหนดกติกา ข้อตกลง เป็นต้น (ii) การกำหนดผู้รับผิดชอบงาน กิจกรรมมา ได้แก่ กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มทางสังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจมีทั้งดำเนินการเองและ	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนแหล่งประโยชน์	บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- ตารางแผนปฏิบัติการของหมู่บ้าน

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	ร่วม สนับสนุน และกำหนดช่วงเวลาดำเนินงานซึ่งมีลักษะการทำงานเป็นงานที่ต้องทำรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส หรือรายปีตามลักษณะของกิจกรรม และความจำเป็น (iii) ทรัพยากรที่ใช้ในการสนับสนุนแผนงานประกอบด้วย แหล่งประโยชน์ทั้งทางกายภาพได้แก่ สถานที่ประชุม แหล่งทรัพยากรในชุมชนเช่นที่สาธารณะ แหล่งน้ำ เป็นต้น หรือทางสังคมได้แก่ ทุน บุคคลที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะตัว รวมไปถึงแหล่งงบประมาณซึ่งในบางกิจกรรมอาจต้องใช้ อาจเป็นของกลุ่มเอง กองทุนอื่นๆใน-นอกชุมชน เป็นต้น				
แผนระดับเครือข่าย					
1.ขั้นเตรียมการ	**1.1 เตรียมข้อมูล** (i) ข้อมูลแสดงสถานะตามลักษณะเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายด้านสังคม เช่นกลุ่มช่วยเหลือกัน กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ เป็นต้น เครือข่ายด้านเศรษฐกิจเช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มกองทุน เป็นต้น มีลักษณะของข้อมูลเครือข่าย ได้แก่ข้อมูลงานที่มีการดำเนินงานแบบเครือข่ายหลายระดับ เช่น ลักษณะงานของเครือข่าย สมาชิก ผู้ได้รับผลกระทบ หรือลักษณะการสร้างผลกระทบความเกี่ยวข้องกันในแต่ละระดับของเครือข่าย ลักษณะการหนุนเสริมกันการจัดการตนเองของเครือข่ายแต่ละระดับ และการจัดการข้ามเครือข่าย เป็นต้น (ii) ข้อมูลปัญหาและความต้องการของเครือข่ายได้แก่ ข้อมูลปัญหาและความต้องการในระดับกลุ่ม หมู่บ้าน ตำบล ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก การสร้างผลกระทบ การเข้าถึง ความเชื่อมโยงงานกิจกรรมในแต่ละระดับ ข้อตกลงร่วม เป็นต้น	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมกองทุนองค์กรหน่วยงานที่มีงานระดับเครือข่าย	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชน	– แผนยุทธศาสตร์ 3 ปีอบต. – แผนปฏิบัติการของรพสต. – แผนงานด้านการเกษตร – ข้อมูลจปฐ. – ข้อมูลกชช. 2ค	- การวิเคราะห์ตัวเลขตามสถานะของสมาชิก เช่น เพศ อายุ รายได้ สถานภาพโดยอธิบายสถิติเป็นร้อยละ สัดส่วน - การเขียนความเรียงถอดบทเรียนตามเนื้อหาของข้อมูล - จัดรูปเล่มเป็นเอกสารนำเข้าทำแผนเครือข่าย

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	(iii) ข้อมูลทุนและศักยภาพ ได้แก่ ข้อมูลทุนและศักยภาพในระดับกลุ่ม การเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย การจัดการตนเองในทุกระดับเครือข่าย (iv) สรุปการดำเนินงานเครือข่าย ที่ผ่านมาในทุกระดับ (v) ข้อมูลแผนงานของกลุ่มทางสังคม แผนหมู่บ้าน ที่เกี่ยวข้อง				
	1.2 เตรียมคน (i) ทีมดำเนินการและวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่แกนนำกลุ่มทางสังคม ที่ทำงานเป็นเครือข่าย ผู้แทนระดับตำบล ผู้แทนหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุน ผู้แทนจากอปท. ผู้แทนระดับอำเภอ จังหวัด(ถ้ามี)เป็นต้น (ii) ผู้เข้าร่วมทำแผนได้แก่ ผู้แทนเครือข่ายทุกระดับทั้ง ระดับกลุ่ม ตำบล อำเภอ หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องในระดับเครือข่าย	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมที่มีงานระดับเครือข่าย	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนส่วนที่ 1		- รายชื่อทีมดำเนินการและวิเคราะห์ข้อมูล - รายชื่อผู้ร่วมทำแผนทั้งหมด
2.ขั้นตอนการหาปัญหาและความต้องการ	จัดเวทีประชาคม เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดแผนงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้ **2.1 นำเสนอข้อมูลกลุ่มทางสังคม** นำใช้ข้อมูลในขั้นเตรียม2 ได้แก่ รูปเล่มเอกสารข้อมูลนำเข้า และการนำเสนอโดยผู้นำทำแผน				- เอกสารนำเข้าข้อมูลที่เตรียม - การนำเสนอต่อผู้ร่วมทำแผนโดยผู้นำทำแผนหรือผู้เกี่ยวข้อง
	2.2 การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ (i) คณะกรรมการ สมาชิกกลุ่มนำใช้ข้อมูลทั้งสองส่วนได้แก่เอกสารนำเข้า และข้อมูลจากการนำเสนอ (ii) ผู้เข้าร่วมทำแผน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการระบุข้อมูลสนับสนุน และแนวทางแก้ไข			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	2.3 การกำหนดงาน กิจกรรมกลุ่ม 1. ผู้เข้าร่วมทำแผนร่วมกำหนดกิจกรรมของกลุ่มที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา หรือการแก้ไขปัญหา			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- การเขียนกระดาน หรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วย กระบวนการ และเนื้อหา
3.ขั้นตอนการออกแบบแผนปฏิบัติ	**3.1 วิเคราะห์งาน กิจกรรมนำสู่การปฏิบัติได้จริง** สามารถจัดกลุ่มงาน ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ใน 3 ลักษณะได้แก่ **3.1 วิเคราะห์งาน กิจกรรมนำสู่การปฏิบัติได้จริง** สามารถจัดกลุ่มงาน ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ใน 3 ระดับได้แก่ (i) งานระดับกลุ่มสามารถวิเคราะห์เทียบเคียงงานเดิมของกลุ่มที่มีการดำเนินงานแบบเครือข่าย และออกแบบแผนงานที่ต้องทำต่อเนื่องแผนขยายงานเดิมต่อยอดเพิ่มคุณภาพ (ii) งานระดับตำบล เป็นลักษณะงานเครือข่ายภาพรวมระดับตำบล มีทั้งงานที่เชื่อมโยงกลุ่มย่อย ทั้งร่วมทำ และสนับสนุน มีรูปธรรมของงานได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน-นอกเครือข่าย การพัฒนาทักษะสมาชิก แกนนำ การกำหนดกติกา ข้อตกลงร่วมเป็นต้น	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม		บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- เอกสารข้อมูลทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมที่นำเข้าทำแผน - การเขียนกระดาน หรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วย กระบวนการ และเนื้อหา
	3.2 กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผู้รับผิดชอบ ผลผลิต ผลลัพธ์ **3.3 กำหนดแนวทางการประเมินผล** (i) นำแผนงาน กิจกรรมตามส่วนของการวิเคราะห์หัวข้อ 3.1 มากำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผู้รับผิดชอบ ผลลิตและผลลัพธ์ที่ต้องการ (ii) กำหนดแนวทางประเมินผลประกอบด้วย 2 ลักษณะได้แก่ 1) ประเมินตามเป้าหมาย ในข้อ 1 และการสร้างผลกระทบกับ 13			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- เอกสารข้อมูลทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมที่นำเข้าทำแผน - การเขียนกระดาน หรือกระดาษเพื่อการ

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	กลุ่มประชาการ และ 2)ประเมินผลกระทบของแผนงานกลุ่มทางสังคมทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง				แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วย กระบวนการ และเนื้อหา
4.ขั้นตอนสรุปแผนปฏิบัติการ	**4.1 กำหนดแผนปฏิบัติการ** **4.1ทรัพยากรสนับสนุน** (i) การออกแบบกิจกรรม เช่น การสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนข้อมูล การพัฒนาทักษะการกำหนดกติกาข้อตกลง เป็นต้น (ii) การกำหนดผู้รับผิดชอบ งาน กิจกรรม ได้แก่ ระดับกลุ่มทางสังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจมีทั้งดำเนินการเองและร่วมสนับสนุน และกำหนดช่วงเวลาดำเนินงานซึ่งมีลักษะการทำงานเป็นงานที่ต้องทำรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส หรือรายปีตามลักษณะของกิจกรรม และความจำเป็น (iii) ทรัพยากรที่ใช้ในการสนับสนุนแผนงานประกอบด้วย แหล่งประโยชน์ทั้งทางกายภาพได้แก่ สถานที่ประชุม แหล่งทรัพยากรในชุมชนเช่นที่สาธารณะ แหล่งน้ำ เป็นต้น หรือทางสังคมได้แก่ ทุนบุคคลที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะตัว รวมไปถึงแหล่งงบประมาณซึ่งในบางกิจกรรมอาจต้องใช้ อาจเป็นของกลุ่มเอง กองทุนอื่นๆใน-นอกชุมชน เป็นต้น	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนแหล่งประโยชน์	บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- ตารางแผนปฏิบัติการของเครือข่าย
แผนตำบลและข้อบัญญัติตำบล					
1.ขั้นเตรียมการ	**1.1 เตรียมข้อมูล** **(i) ข้อมูลแสดงสถานะตำบล 5 ด้าน** ได้แก่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง มีสถานะข้อมูลดังนี้	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทาง	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนส่วนที่ 2 การ	– แผนยุทธศาสตร์ 3 ปีอบต.	- การวิเคราะห์ตัวเลขตามสถานะของสมาชิก เช่น เพศ

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	- *ข้อมูลด้านสังคม*ได้แก่ ข้อมูลประชากร วัฒนธรรมทางด้านภาษา ศาสนา ประเพณี การจัดการข้อขัดแย้ง การใช้สารเสพติด รวมทั้งสวัสดิการต่างๆทั้งกองทุน หรือชุมชนร่วมกัน เป็นต้น - *ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ*ได้แก่ ข้อมูลระดับครัวเรือนเช่นรายได้ อาชีพ หนี้สิน การออม เป็นต้น ข้อมูลระดับกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอาชีพ แหล่งทุนเป็นต้น ข้อมูลระดับเครือข่ายได้แก่ ข้อมูลระบบเศรษฐกิจการตลาด กองทุนเป็นต้น - *ข้อมูลด้านสภาวะแวดล้อม* ได้แก่ ข้อมูลการจัดการสภาวะแวดล้อม เช่นน้ำเสีย ดินเสื่อม มลพิษต่างๆเป็นต้น ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติได้แก่ ข้อมูลแหล่งน้ำ ป่าชุมชน ป่าอนุรักษ์ ที่สาธารณะ เป็นต้น และการปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต ในบ้าน และในที่สาธารณะ หน่วยงาน เป็นต้น - *ข้อมูลด้านสุขภาพ*ได้แก่ ลักษณะและปัญหาสุขภาพของประชากรตาม 13 กลุ่มหลัก การเกิด การตาย การย้ายถิ่น พฤติกรรมเสี่ยง การดูแลช่วยเหลือกันประกอบด้วยการบริการของหน่วยบริการ กลุ่มดูแลช่วยเหลือกัน และการสนับสนุนของหน่วยงาน องค์กร เป็นต้น - *ข้อมูลด้านการเมืองการปกครอง*ได้แก่ กิจกรรมการมีส่วนร่วม การใช้สิทธิหรือกติกาในการใช้หรือรับประโยชน์จากทรัพยากรหรือแหล่งประโยชน์ การสื่อสาร การไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในชุมชน เป็นต้น **(ii) ข้อมูลปัญหาและความต้องการของชุมชน** และ การจัดการตนเอง 5 มิติ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง **(iii) ข้อมูลทุนและศักยภาพ** ได้แก่ ข้อมูลทุนบุคคล กลุ่มทางสังคม องค์หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ในพื้นที่ รวมถึงการจัดการตนเองของทุนทางสังคม	สังคมระดับหมู่บ้าน	สื่อสารส่วนที่ 4 ส่วนที่ 5 ส่วนที่ 6 ส่วนที่7	– แผนปฏิบัติการของรพสต. – แผนงานด้านการเกษตร – ข้อมูลจปฐ. – ข้อมูลกชช. 2ค	อายุ รายได้ สถานภาพโดยอธิบายสถิติเป็นร้อยละ สัดส่วน - การเขียนความเรียงถอดบทเรียนตามเนื้อหาของข้อมูล - จัดรูปเล่มเป็นเอกสารข้อมูลนำเข้าทำแผนตำบล

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	(iv) สรุปการดำเนินงานในระดับตำบลที่ผ่านมา ครอบคลุม 5 ด้าน **(v) ข้อมูลแผนปฏิบัติการทุกระดับ**ได้แก่ แผนกลุ่มทางสังคม แผนหมู่บ้าน แผนเครือข่ายแผนหน่วยงาน ภารกิจหลัก 7 ด้านขององปท. **(vi) ออกแบบปฏิทินการจัดทำแผน** ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล และรับรองแผนและจัดทำคู่มือการจัดทำแผน				
	1.2 เตรียมคน (i) แต่งตั้งกรรมการจัดทำแผน ประกอบด้วยกรรมการอำนวยการ กรรมการดำเนินงาน กรรมการติดตามและประเมินผล (ii) แต่งตั้งทีมรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยการวิเคราะห์แผนงานโครงการที่ผ่านมา สรุปรวบรวมข้อมูลทุนและศักยภาพทุกระดับ ออกแบบการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่ม (iii) ผู้เข้าร่วมทำแผนได้แก่ คนสำคัญ กลุ่มทางสังคม กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาอบต.หรือเทศบาล ผู้แทนระดับหมู่บ้าน เป็นต้น	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	- F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนส่วนที่ 1		- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน - รายชื่อทีมดำเนินการและวิเคราะห์ข้อมูล - รายชื่อผู้ร่วมทำแผนทั้งหมด
2.ขั้นตอนการหาปัญหาและความต้องการ	**<u>ระดับหมู่บ้าน</u>** จัดเวทีประชาคม เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดแผนงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง**<u>ตามแนวทางการทำแผนระดับหมู่บ้าน</u>** แล้วรวบรวมข้อมูลระดับหมู่บ้าน สรุปเป็นเอกสารนำเข้าเพื่อทำแผนระดับตำบล ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการใน**<u>ระดับตำบล</u>**ดังนี้ **2.1 นำเสนอข้อมูลภาพรวมตำบล** นำใช้ข้อมูลในขั้นเตรียมทั้งหมดนำเสนอใน 2 รูปแบบได้แก่ รูปเล่มเอกสารข้อมูลนำเข้า และการนำเสนอโดยผู้นำทำแผน				- เอกสารนำเข้าข้อมูลในขั้นเตรียมทั้งหมด - การนำเสนอต่อผู้ร่วมทำแผนโดยผู้นำทำแผนหรือผู้เกี่ยวข้อง
	2.2 การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยน	การเขียนกระดาน หรือกระดาษเพื่อการ

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	(i) ผู้ร่วมทำแผน นำใช้ข้อมูลทั้งสองส่วนได้แก่เอกสารนำเข้าในขั้นเตรียมทั้งหมด และข้อมูลจากการนำเสนอ (ii) ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการระบุข้อมูลสนับสนุนและแนวทางแก้ไข			เรียนรู้ และหาข้อสรุป	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
	2.3 ผู้เข้าร่วมทำแผนร่วมออกแบบกิจกรรมของกลุ่มที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา หรือการแก้ไขปัญหา			บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วยกระบวนการ และเนื้อหา
3.ขั้นตอนการออกแบบแผนปฏิบัติ	**3.1 วิเคราะห์งาน กิจกรรมนำสู่การปฏิบัติได้จริงจากแผนงานทุกระดับ** สามารถจัดกลุ่มงาน ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ใน 3 ลักษณะได้แก่ (i) งานตามภารกิจ ของหน่วยงาน อปท. ได้แก่งานพัฒนาตามภารกิจหลัก 7 ด้านของอปท. งานพัฒนาระดับหมู่บ้านครอบคลุม 5 ด้านได้แก่ด้านสังคมเศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง (ii) งานของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน และการพัฒนาแหล่งประโยชน์ ได้แก่แผนงานตามภารกิจของกลุ่มทางสังคม และลักษณะของแหล่งประโยชน์ มีลักษณะของแผนงานได้แก่ แผนการขยายสมาชิก ขยายกิจกรรม เพิ่มทุน ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ เป็นต้น (iii) งานใหม่ ได้แก่แผนพัฒนางานใหม่ วานแก้ไขปัญหา และงานที่ยังหาเจ้าภาพไม่ได้	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม		บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- เอกสารข้อมูลทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคมที่นำเข้าทำแผน - การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วยกระบวนการ และเนื้อหา
	3.2 กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผู้รับผิดชอบ ผลผลิต ผลลัพธ์ **3.3 กำหนดแนวทางการประเมินผล**			บันทึกเนื้อหาจากการ	- เอกสารข้อมูลทุนและศักยภาพของ

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	(i) การวิเคราะห์แผนงาน กิจกรรมตามหัวข้อ 3.1 นำมากำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ผู้รับผิดชอบ ผลลิตและผลลัพธ์ที่ต้องการ (ii) กำหนดแนวทางประเมินผลประกอบด้วย 2 ลักษณะได้แก่ 1) ประเมินตามเป้าหมาย ในข้อ 1 และการสร้างผลกระทบกับ 13 กลุ่มประชาการ และ 2)ประเมินผลกระทบของแผนงานกลุ่มทางสังคมทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง			แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	กลุ่มทางสังคมที่นำเข้าทำแผน - การเขียนกระดานหรือกระดาษเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ทีมจัดทำแผนบันทึกข้อมูลประกอบด้วย กระบวนการ และเนื้อหา
4.ขั้นตอนสรุปแผนปฏิบัติการ	**4.1 กำหนดแผนปฏิบัติการ** (i) การออกแบบกิจกรรม เช่น การสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนข้อมูล การพัฒนาทักษะการกำหนดกติกาข้อตกลง เป็นต้น (ii) การกำหนดผู้รับผิดชอบ งาน กิจกรรม ในแผนตำบล ได้แก่ อปท. หน่วยงาน หมู่บ้าน กลุ่มทางสังคม และเครือข่าย เป็นต้น มีลักษณะของการรับผิดชอบ ได้แก่ ทำเอง สนับสนุนคน วิชาการ เงิน ข้อมูล เป็นต้น (iii) กำหนดช่วงเวลาดำเนินงานซึ่งมีลักษะการทำงานเป็นงานที่ต้องทำรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส หรือรายปีตามลักษณะของกิจกรรม และความจำเป็น	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนแหล่งประโยชน์	บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- ตารางแผนปฏิบัติการของตำบล
	4.2 การรับรองแผนและจัดระดับแผน (i) นำเสนอร่างแผนปฏิบัติการสู่การรับรอง โดยคณะกรรมการ (ii) จำแนกแผนปฏิบัติการในระดับกลุ่ม หมู่บ้าน เครือข่าย ข้อบัญญัติ ตำบล	ป. 1 ข้อมูลส่วนทุนและศักยภาพของกลุ่มทางสังคม	F 2 ข้อมูลระดับกลุ่มและชุมชนแหล่งประโยชน์	- บันทึกเนื้อหาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุป	- ตารางแผนปฏิบัติการของตำบลที่จำแนกระดับของแต่ละแผน - ตารางแผนปฏิบัติการในระดับ

ระดับของแผน	เนื้อหา และแนวทางดำเนินการ	แหล่งข้อมูล			การนำเสนอข้อมูล
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ	
	(iii) กรณีระดับข้อบัญญัติตำบลต้องนำเสนอร่างแผนต่อสภาอปท. เพื่อพิจารณางบประมาณ และรับรองข้อบัญญัติตำบล และประกาศใช้ต่อไป **4.3 ทรัพยากรสนับสนุน** ทรัพยากรที่ใช้ในการสนับสนุนแผนงานประกอบด้วย แหล่งประโยชน์ทั้งทางกายภาพได้แก่ สถานที่ประชุม แหล่งทรัพยากรในชุมชนเช่นที่สาธารณะ แหล่งน้ำ เป็นต้น หรือทางสังคมได้แก่ ทุนบุคคลที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะตัว รวมไปถึงแหล่งงบประมาณซึ่งในบางกิจกรรมอาจต้องใช้ อาจเป็นของกลุ่มเอง กองทุนอื่นๆใน-นอกชุมชน เป็นต้น			- นโยบายสาธารณะ 88 เสนอ - ภารกิจหลัก 7 ด้านของ อปท. - กรอบงบประมาณของอปท.	ข้อบัญญัติพร้อมกรอบการใช้งบประมาณ

4. แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลสำหรับการทำแผน

จากกระบวนการจัดทำแผนระดับกลุ่มทางสังคม หมู่บ้าน เครือข่าย ข้อบัญญัติ และตำบล มีการนำใช้ข้อมูลใน 2 ส่วนได้แก่ 1)ข้อมูลนำเข้าเพื่อนำใช้เป็นพื้นฐานการวิเคราะห์ 2)ข้อมูลที่ได้จากข้อคิดเห็น การพูดคุย แลกเปลี่ยนในเวทีประชาคมสามารถแสดงแนวทางการเขียนสรุปการนำใช้ข้อมูลใน 2ส่วนได้แก่1)แนวทางการเขียนสรุปข้อมูลเพื่อนำใช้ในการวิเคราะห์ โดยจัดทำเอกสารนำเข้าในการจัดทำแผน 2)ตารางแสดงแนวทางการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากการพูดคุยแลกเปลี่ยน ในทุกขั้นตอนของกระบวนทำแผนทุกระดับ มีรายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปใน 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แสดงองค์ประกอบของเอกสารนำเข้าในการจัดทำแผนทุกระดับ และแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลเพื่อนำใช้ในการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงองค์ประกอบของเอกสารนำเข้าในการจัดทำแผนทุกระดับ และแนวทางการเขียนสรุปข้อมูลเพื่อนำใช้ในการวิเคราะห์

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
1. ส่วนหน้า	**ปก คำนำ สารบัญ**
2.ความสำคัญการนำใช้ข้อมูลประกอบการทำแผน	
	(i) ***แผนระดับกลุ่มทางสังคม***ข้อมูลนำใช้ประกอบการทำแผนกลุ่มทางสังคมที่ประกอบด้วยสถานะสมาชิก งานกิจกรรมของกลุ่มที่สร้างผลกระทบต่อประชากร การลดปัจจัยเสี่ยง สร้างปัจจัยเสริม และองค์ประกอบ 5 ด้าน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำความเข้าใจ และออกแบบแผนงานของกลุ่มทางสังคม มีป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ การเพิ่มการผลิต การเพิ่มหรือ ขยายการออม และการเพิ่มสมาชิก
	(ii) ***แผนระดับหมู่บ้าน***ข้อมูลนำใช้ประกอบการทำแผนระดับหมู่บ้านประกอบด้วยข้อมูลสถานะของหมู่บ้านตามองค์ประกอบ 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง ปัญหาและความต้องการของชุมชน ข้อมูลทุนและศักยภาพ ข้อมูลแผนงานของกลุ่มทางสังคมในระดับหมู่บ้าน มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการรวมแผนของกลุ่มทางสังคมองค์กรชุมชนแสดงภาพรวมการพัฒนาระดับหมู่บ้าน
	(iii) ***แผนระดับเครือข่าย***ข้อมูลนำใช้ประกอบการทำแผนระดับเครือข่ายทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน เช่น เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน เครือข่ายองค์กรการเงิน เครือข่ายภัยพิบัติ
	(iv) ***ข้อบัญญัติและแผนระดับตำบล*** ข้อมูลนำใช้สำหรับทำแผนตำบล ซึ่งสามารถจำแนกส่วนของแผนเพื่อจัดทำข้อบัญญัติของ อปท.ได้ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อนำแผนสู่กิจกรรมที่ปฏิบัติได้จริง และเป็นงานตามภารกิจ งานสนับสนุนโดย อปท. ได้ตั้งกรอบงบประมาณเพื่อดำเนินการ และอนุมัติการจ่ายตามระเบียบของอปท.และส่วนของแผนตำบลจะรวมแผนงานทุกระดับได้แก่ ระดับกลุ่มทางสังคม ระดับหมู่บ้าน ระดับเครือข่าย ระดับการจัดทำข้อบัญญัติ และนำสู่แผนระดับตำบล ซึ่งเป็นการรวมแผนงานทุกอย่างทั้งที่ใช้งบประมาณและไม่ใช้งบประมาณ
	(v)

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
3.องค์ประกอบของข้อมูล	
(i) แผนระดับกลุ่มทางสังคม	***1) ข้อมูลสถานะของสมาชิก*** กรณีกลุ่มทางสังคมที่เป็นกลุ่มอาชีพ สมาชิกกลุ่มมีสถานะเป็นบุคคล หรือครัวเรือน จำนวนเท่าใด ลักษณะอาชีพของสมาชิก รายได้เฉลี่ย สภาพความเป็นอยู่ ความเป็นอยู่เป็นอย่างไร การสถานการณ์อยู่อาศัยเช่นลักษณะครอบครัวเดี่ยว อาศัยอยู่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน อยู่บ้านเช่า เป็นต้นกรณีกลุ่มทางสังคมที่เป็นกลุ่มดูแลช่วยเหลือกัน สถานะสมาชิกแสดงในลักษณะของทักษะ ความเชี่ยวชาญ การอาสา เป็นต้น ***2) ข้อมูลการสร้างผลกระทบ*** กรณีกลุ่มทางสังคมที่เป็นกลุ่มสวัสดิการ แสดงให้เห็นการสร้างผลกระทบต่อสมาชิก โดยจำแนกสมาชิกตามลักษณะประชากร การสร้างปัจจัยเสริมได้แก่ การจัดการสถาบันการเงินเพื่อสวัสดิการสังคมโดยชุมชน กรณีกลุ่มทางสังคมที่เป็นอาชีพ แสดงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ความสามารถในการสร้างรายได้เพิ่มให้กับสมาชิก การลดรายจ่าย หรือการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นต้น กรณีกลุ่มทางสังคมที่เป็นกลุ่มดูแลช่วยเหลือกัน แสดงผลกระทบกับกลุ่มเป้าหมายเช่น การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเรื้อรัง เป็นต้น ***3) ข้อมูลปัญหาและความต้องการ*** กลุ่มทางสังคมที่กลุ่มดูแลช่วยเหลือกันมีปัญหาและความต้องการด้านปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานเช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ทักษะความเชี่ยวชาญ การประสานงานข้ามกลุ่ม ข้ามหน่วยงาน เป็นต้น ข้อมูลสนับสนุนปัญหาและความต้องการได้แก่ จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ช่วยเหลือ จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ประสบภาวะฉุกเฉิน จำนวนผู้ที่มีความเจ็บป่วยที่ซับซ้อน ติดเตียง กรณีกลุ่มทางสังคมด้านเกษตรกรรม มีปัญหาการใช้สารเคมี ดินเสื่อม ผลผลิตราคาตก ประสบภัยพิบัติ เป็นต้นข้อมูลสนับสนุนปัญหาและความต้องการได้แก่ปริมาณการใช้สารเคมีต่อฤดูกาลของเกษตรกร รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรต่อฤดูการผลิต ***4) ข้อมูลสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มทางสังคม*** สรุปกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ สรุปผลสำเร็จ ผู้เกี่ยวข้อง ผู้สนับสนุน พร้อมบทบาทหน้าที่ของการดำเนินงานของกลุ่ม
(ii) แผนระดับหมู่บ้าน	***1) ข้อมูลแสดงสถานะชุมชน5ด้าน***ได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง มีสถานะข้อมูลดังนี้ ***<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>*** - *ข้อมูลประชากร*แสดงจำนวนประชากรตามอายุ เพศ สถานการณ์อยู่อาศัยเช่นไม่อยู่ในทะเบียนบ้าน มีชื่อในทะเบียนบ้านแต่ไม่ได้อยู่ กลุ่มคนข้ามสัญชาติ ไม่มีสิทธิขั้นพื้นฐานการช่วยเหลือสนับสนุนประชากร - *วัฒนธรรมทางด้านภาษา ศาสนา ประเพณี*อธิบาย การอนุรักษ์วัฒนธรรมได้แก่ วัฒนธรรมทางภาษาของชุมชนภาษาที่ใช้หลักภาษาถิ่น ลักษณะการอนุรักษ์เช่น ส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่นในกลุ่มวัยเด็ก ด้านศาสนา อธิบายการนับถือศาสนา แนวทางของชุมชนในการแสดงความเคารพ ความเชื่อผ่านการอนุรักษ์โดย สืบทอดบุญประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของชุมชนเป็นอย่างไร

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
	- *การศึกษา* อธิบายการศึกษาของชุมชนใน 3 ส่วนได้แก่ 1)สัดส่วนของผู้ที่จบการศึกษาในแต่ละระดับ 2)สัดส่วนการอยู่ในระยะการศึกษาได้แก่ระดับที่กำลังศึกษา สถานศึกษาหลัก รอง 3)การศึกษาที่จัดโดยชุมชน ได้แก่ การฝึกทักษะอาชีพ โรงเรียนผู้สูงอายุ ศูนย์เรียนรู้ประจำหมู่บ้าน เป็นต้น - *การสื่อสาร*ลักษณะข้อมูลที่ใช้สื่อสารได้แก่ข่าวประชาสัมพันธ์ ข่าวสารสุขภาพ สวัสดิการ เป็นต้น ช่องทางการสื่อสารหลัก รองเช่นการใช้หอกระจายข่าว โทรศัพท์มือถือ วิทยุชุมชน ลักษณะการเข้าถึงสารของคนในชุมชนได้แก่ รับรู้ทันทีและทั่วถึง อาศัยการบอกปากต่อปากหรือติดตามเฉพาะรายเป็นต้น - *ข้อขัดแย้งในชุมชน*อธิบายลักษณะข้อขัดแย้งได้แก่ การทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาท การลักทรัพย์ ปัญหาการบุกรุก หรือแนวเขตที่ดิน เป็นต้น แนวทางจัดการโดยชุมชน ด้วยการไกล่เกลี่ยหาข้อตกลงโดยผู้อาวุโสหรือผู้นำชุมชน เป็นประธาน หรือจัดการได้เองภายในครอบครัว อธิบายตามลักษณะของข้อขัดแย้งและแนวทางจัดการ - *การใช้สารเสพติดและการพนันทุกประเภท* แสดงข้อมูลการใช้สารเสพติดและการพนันในชุมชน เช่น ประเภทของสารเสพติดได้แก่ สุรา บุหรี่ ยาเสพติด หรือการพนันได้แก่ มวยตู้ โรงไก่ชน การเล่นไพ่ ร้านเกมส์ เป็นต้น รวมทั้งจำนวนของผู้เสพแต่ละประเภท จำนวนผู้ที่ได้รับการฟื้นฟู ดูแล ช่วยเหลือ และแนวทางการรณรงค์ของชุมชน การเฝ้าระวังเพื่อไม่ให้เกิดซ้ำ หรือเพื่อลดจำนวนผู้เสพหน้าใหม่ เป็นต้น - *สวัสดิการในชุมชน* อธิบายลักษณะกลุ่ม องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการในชุมชน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1)การจัดสวัสดิการในยามปกติได้แก่ กองทุนสวัสดิการต่างๆ กองทุนฌาปณกิจ สวัสดิการภายในของสมาชิกกลุ่มทางสังคม เป็นต้น 2)สวัสดิการในยามเกิดภัยพิบัติเช่นการเกิดน้ำท่วม ภัยแล้ง ไฟป่า ชุมชนมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือ สนับสนุนโดยชุมชนช่วยระดมแรง กองทุนจัดสวัสดิการจ่าย ช่วยซ่อมแซมบ้าน3)สวัสดิการในยามฉุกเฉิน ได้แก่กรณีอุบัติเหตุ อัคคีภัย เหตุฉุกเฉิน มีบริการช่วยเหลือเช่นหน่วยกู้ชีพ กู้ภัย เป็นต้น ***<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>*** - *ข้อมูลระดับครัวเรือน* ได้แก่ อาชีพที่ทำรายได้สูงสุดของครัวเรือน อาชีพรอง การมีทรัพย์สินในครัวเรือน แสดงจำนวนต่อครัวเรือน รายได้เฉลี่ย ของครัวเรือน ภาระพึ่งพิงในครัวเรือน ภาระหนี้สิน สาเหตุของการเกิดหนี้ และการจัดการหนี้ การออมของครัวเรือนได้แก่รูปแบบการออม สถาบันการเงินที่ออม และให้กู้ สัดส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่มทางเศรษฐกิจของครัวเรือนได้แก่ กลุ่มอาชีพ กองทุน เป็นต้น

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
	- *ข้อมูลระดับกลุ่ม*ได้แก่ ข้อมูลกลุ่มอาชีพแหล่งทุนในชุมชน ในระบบ นอกระบบ ลักษณะการจัดการกองทุนสวัสดิการ สถาบันการเงินเพื่อสนับสนุนกลุ่มทางเศรษฐกิจ - *ข้อมูลระดับเครือข่าย*ได้แก่ อธิบายในระบบเศรษฐกิจได้แก่ เครือข่ายด้านอาชีพ สถาบันการเงิน กับการมีนโยบาย แนวทางการสนับสนุน ให้เกิดการขับเคลื่อนในระดับหมู่บ้าน ได้แก่ ระบบตลาด กองทุนเฉพาะ เพิ่มทักษะ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยีเป็นต้น ***<u>ข้อมูลด้านสภาวะแวดล้อม</u>*** - *ข้อมูลการจัดการสภาวะแวดล้อม* แสดงข้อมูลครัวเรือนที่มีปัญหา น้ำเสีย ดินเสื่อม มลพิษต่างๆเช่นเสียง อากาศ เป็นต้น อธิบายที่มาของการเกิดปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึง การจัดการที่เกี่ยวข้อง - *ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ*อธิบายข้อมูลที่เป็นทรัพยากรของชุมชน ได้แก่ แหล่งน้ำ ป่าชุมชน ป่าอนุรักษ์ ที่สาธารณะ เป็นต้น โดยอธิบายการจัดการของชุมชนต่อทรัพยากรใน 3 ลักษณะได้แก่ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร การอนุรักษ์ทรัพยากร และการฟื้นฟูทรัพยากร - *การปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต*การอธิบายการปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต เป็นการจัดการตนเองของชุมชนที่เอื้อให้เกิดความปลอดภัย และสนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันประกอบด้วย 2 ได้แก่ 1)การปรับสภาวะแวดล้อมในบ้านสำหรับ ครัวเรือนขาดโอกาส มีผู้ต้องการความช่วยเหลือเช่น ผู้สูงอายุ พิการ เด็กทารกหรือเด็กเล็ก เป็นต้น 2) การปรับสภาวะแวดล้อมในที่สาธารณะ เช่นหน่วยงานรัฐ พื้นที่สาธารณะ ลานกิจกรรมของหมู่บ้าน เป็นต้น ***<u>ข้อมูลด้านสุขภาพ</u>*** - *ข้อมูลสถิติชีพ* การเกิด การตาย การย้ายถิ่น - *ลักษณะประชากร 13 กลุ่ม*ได้แก่ เด็ก 0-3 ปี,3-5 ปี,6-12 ปี,วัยรุ่น,วัยทำงาน, หญิงตั้งครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้ป่วยติดเชื้อ, ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, คนพิการ, ผู้ป่วยระยะท้าย, กลุ่มต้องการความช่วยเหลือเหลืออื่นๆ อธิบายลักษณะประชากรแต่ละกลุ่ม ปัญหาและความต้องการที่เฉพาะในแต่ละกลุ่ม เช่น 0-3 ปีมีการเจริญเติบโต พัฒนาการเป็นอย่างไรการเจ็บป่วยที่ต้องให้การดูแลใกล้ชิด การเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน เป็นต้นการดูแล ช่วยเหลือโดยหน่วยบริการสุขภาพ กลุ่มดูแลช่วยเหลือกันทำอย่างไร - *ข้อมูลความเสี่ยง*จำนวนร้อยละของคนในหมู่บ้านจำแนกตามพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ การฉีดพ่นสารเคมี พฤติกรรมเสี่ยงในการขับขี่ จราจร ได้แก่ การไม่สวมหมวกกันน็อค การขับขี่ยานพาหนะ การดื่มแอลกอฮอล์ พฤตกรรมเสี่ยงในชีวิตประจำวันได้แก่ การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ การรับประทานอาหารไขมันสูง เป็นต้น

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
	- *การดูแลช่วยเหลือกันของชุมชน*ประกอบด้วย อธิบายการเข้าถึงสิทธิการรักษาของประชาชน ผู้ให้บริการสุขภาพทั้งภาควิชาชีพและทางเลือก สถานบริการสุขภาพทั้งของรัฐและเอกชน แจกแจงกลุ่มทางสังคมที่ให้การดูแลช่วยเหลือ เช่น อสม. อาสาปันสุข อผส. เป็นต้น กองทุนสวัสดิการของชุมชน เช่นกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการวันละบาท เป็นต้น ***<u>ข้อมูลด้านการเมืองการปกครอง</u>*** - *กิจกรรมการมีส่วนร่วม*อธิบายการร่วมกลุ่มทำกิจกรรมโดยชุมชน การเข้าร่วมเวทีประชาคม ร่วมหาข้อตกลงระดับชุมชน - การใช้สิทธิหรือการกำหนดกฎ กติกาในการใช้หรือรับประโยชน์จากทรัพยากรหรือแหล่งประโยชน์ - การสื่อสาร ลักษณะข้อมูลที่ใช้สื่อสารได้แก่ข่าวประชาสัมพันธ์ ข่าวสารสุขภาพ สวัสดิการ เป็นต้น ช่องทางการสื่อสารหลัก รอง เช่นการใช้หอกระจายข่าว โทรศัพท์มือถือ วิทยุชุมชน ลักษณะการเข้าถึงสารของคนในชุมชนได้แก่ รับรู้ทันทีและทั่วถึง อาศัยการบอกปากต่อปากหรือติดตามเฉพาะรายเป็นต้น - การไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในชุมชน
	2) ข้อมูลที่แสดงปัญหา - *ด้านสังคม* ได้แก่ สวัสดิการที่เอื้อต่อผู้ที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน จำนวนผู้สูงอายุ เด็กที่ต้องเฝ้าระวังการเจ็บป่วยแต่ยังขาดผู้ดูแล จำนวนการทะเลาะวิวาทในชุมชนที่ควบคุมไม่ได้ เด็กเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านพฤติกรรม - *ด้านเศรษฐกิจ* ได้แก่ ครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ภาระหนี้ครัวเรือน เป็นต้น - *ด้านสภาวะแวดล้อม* ได้แก่ ปัญหาแหล่งทรัพยากรเสื่อมโทรม น้ำเสียขัง และส่งกลิ่นในชุมชนไม่มีการจัดการขยะในระดับครัวเรือน ชุมชน ใช้สารเคมีในการเกษตร และใกล้แหล่งน้ำ - *ด้านสุขภาพ* ได้แก่จำนวนการเจ็บป่วยเรื้อรัง ติดเตียงในกลุ่มผู้สูงอายุ วัยทำงาน พิการ จำนวนการเจ็บป่วยรายใหม่ จำนวนร้อยละจำแนกตามสถานะการเจ็บป่วย - *ด้านการเมืองการปกครอง*จำนวน ร้อยละของผู้มาใช้สิทธิ การนำใช้กฎ กติกาของชุมชน จำนวน ร้อยละการเข้าถึงสวัสดิการของชุมชน
	3) ข้อมูลทุนและศักยภาพ ข้อมูลทุนและศักยภาพในระดับหมู่บ้านประกอบด้วย - *คนเก่งคนที่เชี่ยวชาญคนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่นๆ*คนที่คนอื่นให้ความเคารพนับถือและนึกถึงเมื่อต้องการความช่วยเหลือคนที่ชี้นำการพัฒนางานและกิจกรรม

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
	- *กลุ่มทางสังคม* (รวมถึงองค์กรชุมชน) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันมีเป้าหมายเดียวกันทำกิจกรรมร่วมกันจนสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลแก้ปัญหาของกลุ่มและสมาชิกกลุ่มรวมถึงคนในชุมชนนั้นได้เช่นกลุ่มอาชีพกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มอาสาสมัครกลุ่มออมทรัพย์กองทุนประเภทต่างๆหมู่บ้านหน่วยงานในพื้นที่เครือข่ายเป็นต้น - *รูปแบบความสัมพันธ์ของคนกับองค์ประกอบอื่นๆ*เช่นข้อมูลเงินหรือกองทุน ทรัพยากร สภาวะแวดล้อมเป็นต้นซึ่งมักเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวสมาชิกในกลุ่มและชุมชนเช่นการสรุปบทเรียนจากประสบการณ์เพื่อปรับวิธีการทำกิจกรรมและงานการใช้ข้อมูลเพื่อจัดการกิจกรรมของกลุ่มอาชีพการนำข้อมูลปัญหาสภาวะแวดล้อมมาออกแบบการปรับโครงสร้างทางกายภาพและสังคมการใช้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมาเสริมกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ต้องการความช่วยเหลือเป็นต้น
	4) สรุปการดำเนินงานในระดับหมู่บ้าน ที่ผ่านมา ครอบคลุม 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง
	5) ข้อมูลแผนงานของกลุ่มทางสังคมในระดับหมู่บ้านนำใช้ข้อมูลแผนปฏิบัติการของกลุ่มทางสังคม
(iii) แผนระดับเครือข่าย	***1) ข้อมูลแสดงสถานะตามลักษณะเครือข่าย*** แสดงสถานะของเครือข่ายได้ใน 2 ส่วนได้แก่ 1)เครือข่ายภายใน ซึ่งอาจมีภารกิจต่างกันต่างกลุ่ม องค์กร แต่มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน เช่นเครือข่ายกลุ่มดูแลช่วยเหลือกันมีสถานะของการทำงานร่วมกันประกอบด้วยกลุ่มอสม. กลุ่มอผส. ผู้ใหญ่บ้าน รพสต. อบต. เป็นต้น 2)เครือข่ายงานเชิงประเด็น ซึ่งอาจมีทั้งเครือข่ายภายใน และเครือข่ายภายนอก เช่น เครือข่ายองค์กรการเงิน มีสถานะของเครือข่ายที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกัน เชื่อมโยงกัน หรืออาจมีข้อตกลงร่วมกัน มีรายละเอียดสถานะข้อมูลดังนี้ - *เครือข่ายภายใน*อธิบายกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวข้อง หนุนเสริมกันและกันทั้งในระดับกลุ่มทางสังคม องค์กร หน่วยงาน การอธิบายข้อมูลสถานะต้องแสดงแผนปฏิบัติการของทุกระดับเครือข่าย วิเคราะห์ข้อมูล งาน กิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกัน เช่น กลุ่มอสม.มีภารกิจการดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนครัวเรือนที่รับผิดชอบ 10-15 หลังคาเรือน รพสต.ต้องทำงานรักษา เฝ้าระวังป้องกันต้องเชื่อมโยงข้อมูลกันและกัน ส่วนอปท.มีภารกิจงานด้านการสาธารณสามารถสนับสนุนได้ทั้งอสม. และรพสต. เป็นต้น - *เครือข่ายงานเชิงประเด็น* อธิบายประเด็นงานที่จัดการในระดับเครือข่าย เช่น เครือข่ายประเด็นเศรษฐกิจลักษณะของเครือข่ายได้แก่ กลุ่มอาชีพ กลุ่มกองทุน พัฒนาชุมชนตำบล อำเภอ จังหวัด ประเด็นเครือข่ายการเงินได้แก่ กลุ่มกองทุน สถานบันการเงิน ตัวแทนธนาคารที่สนับสนุน เป็นต้น อธิบายลักษณะของข้อมูลหลายระดับเช่น ลักษณะงานของเครือข่าย สมาชิก ผู้ได้รับผลกระทบ หรือลักษณะการสร้างผลกระทบความเกี่ยวข้องกันในแต่ละระดับของเครือข่าย ลักษณะการหนุนเสริมกันการจัดการตนเองของเครือข่ายแต่ละระดับ และการจัดการข้ามเครือข่าย เป็นต้น

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
	2) ข้อมูลปัญหาและความต้องการของเครือข่ายอธิบายปัญหาตามประเด็นข้อมูล เช่นเครือข่ายการเงิน แสดงข้อมูลหนี้สินของสมาชิก รายได้ของสมาชิก การจัดการระบบการเงินหมุนเวียนของเครือข่าย ความเชื่อมโยงของงานหรือข้อมูลกันระหว่างเครือข่าย หรือภายในเครือข่าย การสร้างผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายหรือสมาชิก ปัญหาการเข้าถึง และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย บทเรียนระบบการเงินที่ช่วยให้สมาชิกลดหนี้ เพิ่มการออมได้ เป็นต้น
	3) ข้อมูลทุนและศักยภาพ อธิบายข้อมูลถอดบทเรียนการจัดการตนเองของกลุ่มทางสังคม หน่วยงาน องค์กรที่เป็นเครือข่ายภายในและเครือข่ายเชิงประเด็น แสดงความเชื่อมโยงงาน คน ข้อมูลในระดับเครือข่าย
	4) สรุปการดำเนินงานเครือข่ายที่ผ่านมาในทุกระดับ ***5) ข้อมูลแผนปฏิบัติการ***ของกลุ่มทางสังคม แผนหมู่บ้าน แผนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับเครือข่าย
(iv) **แผนระดับตำบล และข้อบัญญัติ**	***1) ข้อมูลแสดงสถานะภาพรวมตำบล5ด้าน***ได้แก่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง มีสถานะข้อมูลดังนี้ ***<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>*** - *ข้อมูลประชากร*แสดงจำนวนประชากรตามอายุ เพศ สถานการณ์อยู่อาศัยเช่นไม่อยู่ในทะเบียนบ้าน มีชื่อในทะเบียนบ้านแต่ไม่ได้อยู่ กลุ่มคนข้ามสัญชาติ ไม่มีสิทธิขั้นพื้นฐานการช่วยเหลือสนับสนุนตามลักษณะประชากร เช่นการช่วยเหลือประชากรที่ไม่มีสถานะในทะเบียนให้มีสวัสดิการ การดูแลช่วยเหลือกลุ่มข้ามชาติที่อยู่อาศัยระยะยาวการเตรียมชุมชนสำหรับกลุ่มประชากรย้ายถิ่นจากพื้นที่ไปชุมชนเมือง และจากชุมชนเมืองอุตสาหกรรมกลับมาอยู่บ้าน เช่นการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่รับภาระ ลูกหลาน การเตรียมด้านอาชีพรองรับคนเมืองกลับบ้าน หรือระบบสื่อสารทางไกลเพื่อการช่วยเหลือดูแลกัน เป็นต้น - *วัฒนธรรมทางด้านภาษา ศาสนา ประเพณี*อธิบาย การอนุรักษ์วัฒนธรรมได้แก่ วัฒนธรรมทางภาษาของชุมชนภาษาที่ใช้หลักภาษาถิ่น ลักษณะการอนุรักษ์เช่น ส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่นในกลุ่มวัยเด็ก ด้านศาสนา อธิบายการนับถือศาสนา แนวทางของชุมชนในการแสดงความเคารพ ความเชื่อผ่านการอนุรักษ์โดย สืบทอดบุญประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของชุมชนเป็นอย่างไร - *การศึกษา* อธิบายการศึกษาของชุมชนใน 3 ส่วนได้แก่ 1)สัดส่วนของผู้ที่จบการศึกษาในแต่ละระดับ 2)สัดส่วนการอยู่ในระยะการศึกษาได้แก่ระดับที่กำลังศึกษา สถานศึกษาหลัก รอง 3)การศึกษาที่จัดโดยชุมชน ได้แก่ การฝึกทักษะอาชีพ โรงเรียนผู้สูงอายุ ศูนย์เรียนรู้ประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
	- *การสื่อสาร*ลักษณะข้อมูลที่ใช้สื่อสารได้แก่ข่าวประชาสัมพันธ์ ข่าวสารสุขภาพ สวัสดิการ เป็นต้น ช่องทางการสื่อสารหลัก รองเช่นการใช้หอกระจายข่าว โทรศัพท์มือถือ วิทยุชุมชน ลักษณะการเข้าถึงสารของคนในชุมชนได้แก่ รับรู้ทันทีและทั่วถึง อาศัยการบอกปากต่อปากหรือติดตามเฉพาะรายเป็นต้น - *ข้อขัดแย้งในชุมชน*อธิบายลักษณะข้อขัดแย้งได้แก่ การทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาท การลักทรัพย์ ปัญหาการบุกรุก หรือแนวเขตที่ดิน เป็นต้น แนวทางจัดการโดยชุมชน ด้วยการไกล่เกลี่ยหาข้อตกลงโดยผู้อาวุโสหรือผู้นำชุมชน เป็นประธาน หรือจัดการได้เองภายในครอบครัว อธิบายตามลักษณะของข้อขัดแย้งและแนวทางจัดการ - *การใช้สารเสพติดและการพนันทุกประเภท* แสดงข้อมูลการใช้สารเสพติดและการพนันในชุมชน เช่น ประเภทของสารเสพติดได้แก่ สุรา บุหรี่ ยาเสพติด หรือการพนันได้แก่ มวยตู้ โรงไก่ชน การเล่นไพ่ ร้านเกมส์ เป็นต้น รวมทั้งจำนวนของผู้เสพแต่ละประเภท จำนวนผู้ที่ได้รับการฟื้นฟู ดูแล ช่วยเหลือ และแนวทางการรณรงค์ของชุมชน การเฝ้าระวังเพื่อไม่ให้เกิดซ้ำ หรือเพื่อลดจำนวนผู้เสพหน้าใหม่ เป็นต้น - *สวัสดิการในชุมชน* อธิบายลักษณะกลุ่ม องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการในชุมชน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1)การจัดสวัสดิการในยามปกติได้แก่ กองทุนสวัสดิการต่างๆ กองทุนฌาปณกิจสงเคราะห์ สวัสดิการภายในของสมาชิกกลุ่มทางสังคม เป็นต้น 2) สวัสดิการในยามเกิดภัยพิบัติเช่นการเกิดน้ำท่วม ภัยแล้ง ไฟป่า ชุมชนมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือ สนับสนุนโดยชุมชนช่วยระดมแรง กองทุนจัดสวัสดิการจ่าย ช่วยซ่อมแซมบ้าน3)สวัสดิการในยามฉุกเฉิน ได้แก่กรณีอุบัติเหตุ อัคคีภัย เหตุฉุกเฉิน มีบริการช่วยเหลือเช่นหน่วยกู้ชีพ กู้ภัย เป็นต้น ***<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>*** - *ข้อมูลระดับครัวเรือน* ได้แก่ อาชีพที่ทำรายได้สูงสุดของครัวเรือน อาชีพรอง การมีทรัพย์สินในครัวเรือน แสดงจำนวนต่อครัวเรือน รายได้เฉลี่ย ของครัวเรือน ภาระพึ่งพิงในครัวเรือน ภาระหนี้สิน สาเหตุของการเกิดหนี้ และการจัดการหนี้ การออมของครัวเรือนได้แก่รูปแบบการออม สถาบันการเงินที่ออม และให้กู้ สัดส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่มทางเศรษฐกิจของครัวเรือนได้แก่ กลุ่มอาชีพ กองทุน เป็นต้น - *ข้อมูลระดับกลุ่ม*ได้แก่ ข้อมูลกลุ่มอาชีพแหล่งทุนในชุมชน ในระบบ นอกระบบ ลักษณะการจัดการกองทุนสวัสดิการ สถาบันการเงินเพื่อสนับสนุนกลุ่มทางเศรษฐกิจ - *ข้อมูลระดับเครือข่าย*ได้แก่ อธิบายในระบบเศรษฐกิจได้แก่ เครือข่ายด้านอาชีพ สถาบันการเงิน กับการมีนโยบาย แนวทางการสนับสนุน ให้เกิดการขับเคลื่อนในระดับหมู่บ้าน ได้แก่ ระบบตลาด กองทุนเฉพาะ เพิ่มทักษะ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยีเป็นต้น

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
	<u>ข้อมูลด้านสภาวะแวดล้อม</u> - *ข้อมูลการจัดการสภาวะแวดล้อม* แสดงข้อมูลครัวเรือนที่มีปัญหา น้ำเสีย ดินเสื่อม มลพิษต่างๆเช่นเสียง อากาศ เป็นต้น อธิบายที่มาของการเกิดปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึง การจัดการที่เกี่ยวข้อง - *ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ*อธิบายข้อมูลที่เป็นทรัพยากรของชุมชน ได้แก่ แหล่งน้ำ ป่าชุมชน ป่าอนุรักษ์ ที่สาธารณะ เป็นต้น โดยอธิบายการจัดการของชุมชนต่อทรัพยากรใน 3 ลักษณะได้แก่ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร การอนุรักษ์ทรัพยากร และการฟื้นฟูทรัพยากร - *การปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต*การอธิบายการปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต เป็นการจัดการตนเองของชุมชนที่เอื้อให้เกิดความปลอดภัย และสนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันประกอบด้วย 2 ได้แก่ 1)การปรับสภาวะแวดล้อมในบ้านสำหรับ ครัวเรือนขาดโอกาส มีผู้ต้องการความช่วยเหลือเช่น ผู้สูงอายุ พิการ เด็กทารกหรือเด็กเล็ก เป็นต้น 2) การปรับสภาวะแวดล้อมในที่สาธารณะ เช่นหน่วยงานรัฐ พื้นที่สาธารณะ ลานกิจกรรมของหมู่บ้าน ตำบล เป็นต้น ***<u>ข้อมูลด้านสุขภาพ</u>*** - *ข้อมูลสถิติชีพ* การเกิด การตาย การย้ายถิ่น - *ลักษณะประชากร 13 กลุ่ม*ได้แก่ เด็ก 0-3 ปี,3-5 ปี,6-12 ปี,วัยรุ่น,วัยทำงาน, หญิงตั้งครรภ์, ผู้สูงอายุ, ผู้ป่วยติดเชื้อ, ผู้ป่วยจิตเวช, ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, คนพิการ, ผู้ป่วยระยะท้าย, กลุ่มต้องการความช่วยเหลือเหลืออื่นๆ อธิบายลักษณะประชากรแต่ละกลุ่ม ปัญหาและความต้องการที่เฉพาะในแต่ละกลุ่ม เช่น 0-3 ปีมีการเจริญเติบโต พัฒนาการเป็นอย่างไรการเจ็บป่วยที่ต้องให้การดูแลใกล้ชิด การเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน เป็นต้นการดูแล ช่วยเหลือโดยหน่วยบริการสุขภาพ กลุ่มดูแลช่วยเหลือกันทำอย่างไร - *ข้อมูลความเสี่ยง*จำนวนร้อยละของคนในหมู่บ้านจำแนกตามพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ การฉีดพ่นสารเคมี พฤติกรรมเสี่ยงในการขับขี่ จราจร ได้แก่ การไม่สวมหมวกนิรภัย การขับขี่ยานพาหนะ การดื่มแอลกอฮอล์ พฤตกรรมเสี่ยงในชีวิตประจำวันได้แก่ การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ การรับประทานอาหารไขมันสูง เป็นต้น - *การดูแลช่วยเหลือกันของชุมชน*ประกอบด้วย อธิบายการเข้าถึงสิทธิการรักษาของประชาชน ผู้ให้บริการสุขภาพทั้งภาควิชาชีพและทางเลือก สถานบริการสุขภาพทั้งของรัฐและเอกชน แจกแจงกลุ่มทางสังคมที่ให้การดูแลช่วยเหลือ เช่น อสม. อาสาปันสุข อผส. เป็นต้น กองทุนสวัสดิการของชุมชน เช่นกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการวันละบาท เป็นต้น

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
	- *การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนให้สร้างงานที่กระทบสุขภาพ*อธิบายการสนับสนุนให้มีการออกแบบประสานงาน สนับสนุนการดูแลคนกลุ่มสำคัญในชุมชนตามบริบทของพื้นที่ได้แก่ ผู้สูงอายุ พิการ ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น โดยเฉพาะการมีลักษณะงานที่เชื่อมต่อระบบการดูแล บริการด้านสุขภาพโดยเจ้าภาพหลักคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ (กำนันผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน กรรมการชุมชน) และหน่วยงานจากภายนอกชุมชนเช่นโรงพยาบาลชุมชน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มหาดไทย เป็นต้น ***<u>ข้อมูลด้านการเมือง การปกครอง</u>*** - *กิจกรรมการมีส่วนร่วม*อธิบายการร่วมกลุ่มทำกิจกรรมโดยชุมชน การเข้าร่วมเวทีประชาคม ร่วมหาข้อตกลงระดับชุมชน - การใช้สิทธิหรือการกำหนดกฎ กติกาในระดับหมู่บ้าน ตำบล ในการอยู่ร่วมกัน การใช้หรือรับประโยชน์จากทรัพยากรหรือแหล่งประโยชน์ - การสื่อสาร อธิบายเนื้อหาการสื่อสาร ผู้ส่งสาร ช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ - การไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในชุมชน
	2) ข้อมูลที่แสดงปัญหา - *ด้านสังคม* ได้แก่ สวัสดิการที่เอื้อต่อผู้ที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน จำนวนผู้สูงอายุ เด็กที่ต้องเฝ้าระวังการเจ็บป่วยแต่ยังขาดผู้ดูแล จำนวนการทะเลาะวิวาทในชุมชนที่ควบคุมไม่ได้ เด็กเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านพฤติกรรม - *ด้านเศรษฐกิจ* ได้แก่ ครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ภาระหนี้ครัวเรือน เป็นต้น - *ด้านสภาวะแวดล้อม* ได้แก่ ปัญหาแหล่งทรัพยากรเสื่อมโทรม น้ำเสียขัง และส่งกลิ่นในชุมชนไม่มีการจัดการขยะในระดับครัวเรือน ชุมชน ใช้สารเคมีในการเกษตร และใกล้แหล่งน้ำ - *ด้านสุขภาพ* ได้แก่จำนวนการเจ็บป่วยเรื้อรัง ติดเตียงในกลุ่มผู้สูงอายุ วัยทำงาน พิการ จำนวนการเจ็บป่วยรายใหม่ จำนวนร้อยละจำแนกตามสถานะการเจ็บป่วย - *ด้านการเมืองการปกครอง*จำนวน ร้อยละของผู้มาใช้สิทธิ การนำใช้กฎ กติกาของชุมชน จำนวน ร้อยละการเข้าถึงสวัสดิการของชุมชน
	3) ข้อมูลทุนและศักยภาพ ข้อมูลทุนและศักยภาพในระดับหมู่บ้านประกอบด้วย

องค์ประกอบของเอกสาร	รายละเอียดแนวทางการเขียนสรุปข้อมูล
	- *คนเก่งคนที่เชี่ยวชาญคนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่นๆ*คนที่คนอื่นให้ความเคารพนับถือและนึกถึงเมื่อต้องการความช่วยเหลือคนที่ชี้นำการพัฒนางานและกิจกรรม - *กลุ่มทางสังคม* (รวมถึงองค์กรชุมชน) ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันมีเป้าหมายเดียวกันทำกิจกรรมร่วมกันจนสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลแก้ปัญหาของกลุ่มและสมาชิกกลุ่มรวมถึงคนในชุมชนนั้นได้เช่นกลุ่มอาชีพกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มอาสาสมัครกลุ่มออมทรัพย์กองทุนประเภทต่างๆหมู่บ้านหน่วยงานในพื้นที่เครือข่ายเป็นต้น - *รูปแบบความสัมพันธ์ของคนกับองค์ประกอบอื่นๆ*เช่นข้อมูลเงินหรือกองทุน ทรัพยากร สภาวะแวดล้อมเป็นต้นซึ่งมักเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวสมาชิกในกลุ่มและชุมชนเช่นการสรุปบทเรียนจากประสบการณ์เพื่อปรับวิธีการทำกิจกรรมและงานการใช้ข้อมูลเพื่อจัดการกิจกรรมของกลุ่มอาชีพการนำข้อมูลปัญหาสภาวะแวดล้อมมาออกแบบการปรับโครงสร้างทางกายภาพและสังคมการใช้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนมาเสริมกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ต้องการความช่วยเหลือเป็นต้น
	4) สรุปการดำเนินงานในระดับหมู่บ้าน ที่ผ่านมา ครอบคลุม 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง
	5) ข้อมูลแผนงานของกลุ่มทางสังคมในระดับหมู่บ้านนำใช้ข้อมูลแผนปฏิบัติการของกลุ่มทางสังคมแผนหมู่บ้าน แผนเครือข่าย

ส่วนที่ 2 กรอบแนวทางการวิเคราะห์ นำใช้ข้อมูลจากกระบวนการทำแผนกลุ่มทางสังคม หมู่บ้าน เครือข่าย ข้อบัญญัติ และแผนตำบล

แสดงวิธีการนำใช้ข้อมูลจากกระบวนการพูดคุย แลกเปลี่ยนในกระบวนทำแผนมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสะท้อนสถานการณ์ปัญหาและความต้องการกับทุนและศักยภาพของชุมชน มาวิเคราะห์เทียบเคียงปัญหาของพื้นที่และทุนทางสังคมและศักยภาพในการจัดการปัญหา เพื่อค้นหาปัญหาและความต้องการที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา

2. วิเคราะห์งานหรือกิจกรรมที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาต่อเนื่อง ต่อยอด หรือเป็นการขยายงาน หรือสร้างงานใหม่ที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการ พร้อมกำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ ผลผลิต ผลลัพธ์ แนวทางการประเมินผล

3.จัดกลุ่มกิจกรรมที่จำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติการ พร้อมระบุผู้รับผิดชอบ ช่วงเวลาที่สอดคล้องกับลักษณะงาน กิจกรรม และทรัพยากรสนับสนุนและสรุปแผนปฏิบัติการในทุกระดับ

ตารางที่ 4.4 แนวทางการรวบรวมข้อมูลที่สะท้อนสถานการณ์ปัญหาและความต้องการข้อมูลสนับสนุน(จากข้อมูลนำเข้า และผู้ร่วมทำแผน) เทียบเคียงทุนและศักยภาพในทุกระดับของแผน และระบุแผนงานที่ต้องพัฒนา

ระดับแผน	ปัญหาและความต้องการ	ข้อมูลสนับสนุน(จากข้อมูลนำเข้า และผู้ร่วมทำแผน)	ทุนทางสังคม และศักยภาพที่เกี่ยวข้อง	ลักษณะแผนงาน
- ระดับกลุ่มทางสังคม - ระดับหมู่บ้าน - ระดับเครือข่าย - ระดับข้อบัญญัติ - ระดับตำบล	- ด้านสังคม - ด้านเศรษฐกิจ - ด้านสภาวะแวดล้อม - ด้านสุขภาพ - ด้านการเมืองการปกครอง	- ฐานข้อมูลตำบล TCNAP - การวิจัยชุมชน RECAP - ฐานข้อมูลรพสต. - ฐานข้อมูลจปฐ. - ฐานข้อมูลกชช. 2ค - จากผู้ร่วมทำแผน - อื่นๆ.....	- ระดับบุคคล ครอบครัว - ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน - ระดับแหล่งประโยชน์ - ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน - ระดับตำบล - ระดับเครือข่าย - อื่นๆ.....	- แผนงานพัฒนา ต่อเนื่อง ต่อยอด - แผนงานใหม่ แก้ปัญหา เพิ่มศักยภาพ - แผนงานตามภารกิจที่เป็นทุนและศักยภาพ(กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และอปท.) - อื่นๆ.....

ตารางที่ 4.5 แนวทางการวิเคราะห์งานกิจกรรมที่นำสู่การปฏิบัติได้จริง การกำหนดเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ ผลผลิต ผลลัพธ์ แนวทางการประเมินผล

ระดับแผน	ลักษณะแผนงาน	ลักษณะงานกิจกรรม ที่นำสู่การปฏิบัติ	เป้าหมาย	การประเมินผล
- ระดับกลุ่มทางสังคม - ระดับหมู่บ้าน - ระดับเครือข่าย - ระดับข้อบัญญัติ - ระดับตำบล	- แผนงานพัฒนา ต่อเนื่อง ต่อยอด - แผนงานใหม่ แก้ปัญหา เพิ่มศักยภาพ - แผนงานตามภารกิจที่เป็นทุนและศักยภาพ(กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และอปท.) - อื่นๆ.....	- การบริการ ช่วยเหลือ - การแลกเปลี่ยนข้อมูล - พัฒนาทักษะแกนนำ/สมาชิก - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - พัฒนาคู่มือ แนวทาง - ระดมทุน - การสร้างการเรียนรู้ - การสร้างการมีส่วนร่วม - อื่นๆ(ระบุ).....	- เพิ่มคุณภาพ - เพิ่มความครอบคลุม - ขยายพื้นที่ - ปรับเปลี่ยนเครื่องมือหรือวิธีการทำงาน - บูรณาการงาน - การเพิ่มผลผลิต - ขยายเครือข่ายใน-นอกพื้นที่ - การขยายงาน - การเพิ่มสมาชิก - การเพิ่มทุน - อื่นๆ(ระบุ).....	**ตามเป้าหมาย** - ประเมินตามประชากร - เป้าหมาย - ตัวชี้วัด **การสร้างผลกระทบ** - ด้านสังคม - ด้านเศรษฐกิจ - ด้านสภาวะแวดล้อม - ด้านสุขภาพ - ด้านการเมือง การปกครอง

ตารางที่ 4.6 จัดกลุ่มกิจกรรมที่จำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติการ พร้อมระบุผู้รับผิดชอบ ช่วงเวลาที่สอดคล้องกับลักษณะงาน กิจกรรม และทรัพยากรสนับสนุนและสรุปแผนปฏิบัติการในทุกระดับ

ระดับแผน	ลักษณะแผนงาน	ลักษณะงานกิจกรรมที่นำสู่การปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ	ขอบเขตเวลา	ทรัพยากรสนับสนุน
- ระดับกลุ่มทางสังคม - ระดับหมู่บ้าน - ระดับเครือข่าย - ระดับข้อบัญญัติ - ระดับตำบล	- แผนงานพัฒนาต่อเนื่อง ต่อยอด - แผนงานใหม่ แก้ปัญหาเพิ่มศักยภาพ - แผนงานตามภารกิจที่เป็นทุนและศักยภาพ (กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และอปท.) - อื่นๆ.....	- การบริการ ช่วยเหลือ - การแลกเปลี่ยนข้อมูล - พัฒนาทักษะแกนนำ/สมาชิก - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - พัฒนาคู่มือ แนวทาง - ระดมทุน - การสร้างการเรียนรู้ - การสร้างการมีส่วนร่วม - อื่นๆ(ระบุ).....	**ทำเอง** - ทุนบุคคล ผู้นำชุมชน (ท้องที่ ท้องถิ่น) - กลุ่มทางสังคม องค์กร - หน่วยงาน - อปท. **ทำร่วม** - ทุนบุคคล ผู้นำชุมชน (ท้องที่ ท้องถิ่น) - กลุ่มทางสังคม องค์กร - หน่วยงาน - อปท.	- รายวัน - รายสัปดาห์ - รายเดือน - รายไตรมาส - รายปี	**แหล่งประโยชน์** - ทาง ทรัพยากรธรรมชาติ - ทางโครงสร้างกายภาพ **งบประมาณ** **ในพื้นที่** - กลุ่มทางสังคม องค์กรชมชน - หน่วยงาน - อื่นๆ..... **นอกพื้นที่** - กลุ่มทางสังคม องค์กรชมชน - หน่วยงาน - อื่นๆ.....

ประเด็นที่ 5	การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบ

แนวคิดหลักการ

การพัฒนานวัตกรรมชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น เป็นกระบวนการนำใช้ความคิดใหม่ แนวทาง วิธีการและกระบวนการทำงานใหม่ เครื่องมือการทำงานใหม่ รวมทั้งปรับกระบวนการสร้างการเรียนรู้ใหม่ ปรับการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ทั้งหมดในชุมชน ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน หมู่บ้านและชุมชนจัดการตนเอง ร่วมกับการใช้ความรู้หลายชุดทั้งทางหลักวิชาการ หลักสังคมวัฒนธรรม หลักประสบการณ์ เพื่อทำให้กระบวนการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง ต่อเนื่องและยั่งยืน ก่อให้เกิดประโยชน์ ผลกระทบและผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในแง่ของการเพิ่มทักษะหรือศักยภาพ การเพิ่มคุณค่า การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มผลตอบแทนการลดค่าใช้จ่าย การเพิ่มสวัสดิการ การเพิ่มคุณภาพการดูแล การลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ ตลอดจนการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน

การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบมีที่มาจากหลายลักษณะ ได้แก่ 1) *การพัฒนามาจากปัญหาในพื้นที่* เช่น ปัญหาสุขภาพโรคและการเจ็บป่วย ก่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมของทุนทางสังคมที่หลากหลาย เช่น นักจัดการสุขภาพ หมอพื้นบ้าน หมอสมุนไพร หมอยา กลุ่มอาสาสมัครการพัฒนาจักรยานถีบลดพุงต่างๆ เป็น*ต้น 2) การพัฒนามาจากความต้องการในพื้นที่* เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในยามเดือดร้อน เช่น การรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อการผลิต การพัฒนาสถาบันการเงินชุมชน เป็นต้น 3) *การพัฒนามาจากนโยบายรัฐ* ได้แก่ การจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล การจัดการกองทุนหมู่บ้าน การจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น 4) *การพัฒนามาจากนโยบายท้องถิ่น* ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ กองทุนหลักประกันสุขภาพชุมชน กลุ่มวิทยุชุมชนธนาคารขยะ เป็นต้น และการพัฒนานวัตกรรมชุมชนมีหลายระดับเช่น 1) นวัตกรรมเชิงระบบการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน 2) นวัตกรรมเชิงพัฒนาหรือเพื่อแก้ไขปัญหาและ 3)นวัตกรรมเชิงเทคนิค วิธีการ ทั้งนี้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นอาจจะเป็นนวัตกรรมที่เป็นงานใหม่ของชุมชน นวัตกรรมที่พัฒนาต่อเนื่องจากงานเดิม นวัตกรรมที่เสริมศักยภาพการทำงาน นวัตกรรมที่เป็นขยายพื้นที่ ขยายกลุ่มเป้าหมาย ขยายคนทำงาน และเชื่อมประสานงานอื่นเพิ่มจากเดิมก็ได้

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมชุมชนต้องผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พูดคุย ประชุมปรึกษาหารือออกแบบการทำงาน จากจากคนทำงานและนำใช้ทุนทางสังคม 6 ระดับ ได้แก่1) ระดับบุคคลครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทางสังคม 3) ระดับแหล่งประโยชน์ 4) ระดับชุมชน หรือหมู่บ้าน 5) ระดับตำบลและ6) ระดับเครือข่าย ส่วนระดับของการพัฒนานวัตกรรมชุมชนขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของปัญหาและความจำเป็นของพื้นที่ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ต้องมีการนำใช้ข้อมูลที่เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่มีการดำเนินงานการจัดทำแล้วมา เช่น ระบบฐานข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ ในชุมชน เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช2ค.) ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รพ.สต. เกษตรตำบล สำนักงานพัฒนาสังัมและความมั่นคงของมุนย์ (พม.) หรือจากเวทีประชุมต่างๆ เช่น เวทีการประชุมประจำเดือน เวทีประชาคม เวทีการจัดทำแผนงานประจำปี เป็นต้น มาวิเคราะห์และนำสู่การพิจารณาในการพัฒนานวัตกรรมชุมชนในแต่ระดับต่อไป

เนื่องจากเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นมีหลายบทบาทและสถานะ ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลและมีแนว ทางการนำเสนอมีความแตกต่างกัน ตามบทบาทของการเข้าร่วมเครือข่าย ดังนั้นเพื่อให้ผู้นำใช้คู่มือเล่มนี้ ได้ ประโยชน์สูงสุด จึงขอแสดงจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาทหน้าที่ เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงภาพรวมจุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอระบบข้อมูลตำบลโดยแยกตามบทบาท หน้าที่ของการเข้าร่วมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นประเด็นที่ 5 ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ

ลำดับที่	ข้อมูล	จุดเน้นสำหรับการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล			
		อปท.ทั่วไป	ศจค.	ศปง.	มหาวิชชาลัย
ประเด็นที่ 5	**ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ**				
	นวัตกรรมเชิงระบบ		✓	✓	✓ จุดเน้นการจัดการตนเองเชิงระบบ
	นวัตกรรมเชิงพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา	✓	✓ จุดเน้นที่การแก้ปัญหาและความต้องการของ 13 กลุ่มประชากร	✓ จุดเน้นที่ประเด็นปัจจัยเสี่ยงปัจจัยเสริมหรือกลุ่มประชากรเฉพาะตามชุดกิจกรรม	✓
	นวัตกรรมเชิงเทคนิควิธีการ	✓ จุดเน้นที่การแก้ปัญหาและความต้องการ	✓	✓	✓

แนวทางการรวบรวมและนำใช้ข้อมูลของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง) และ

2) การรวบรวมและนำใช้ข้อมูลเฉพาะประเด็น เช่น ประเด็นเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาวะ ประเด็นการพัฒนาสุขภาวะเด็กและเยาวชน ประเด็นการจัดการขยะ ประเด็นการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุจราจร ประเด็นการควบคุมการบริโภคยาสูบโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง ประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น

เนื่องจากคู่มือเล่มนี้มีการออกแบบแนวทางเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำใช้ข้อมูล ตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน ซึ่งการรวบรวม วิเคราะห์และนำใช้ข้อมูลเชิงประเด็นสามารถทำได้โดยใช้*ชุดกิจกรรมและตัวชี้วัดการดำเนินการแต่ละประเด็น*เป็นฐานในการวิเคราะห์

องค์ประกอบของข้อมูลเพื่อการพัฒนานวัตกรรมชุมชน ประกอบด้วยหัวข้อ

1. ขอบเขตแนวคิด (Theme)และรายละเอียดคำอธิบาย
2. Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลการพัฒนานวัตกรรมชุมชน
3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลพัฒนานวัตกรรมชุมชน
4. แนวทางการเขียนสรุปการพัฒนานวัตกรรมชุมชน

ดังแสดงรายละเอียด

1. ข้อมูลแสดงขอบเขตแนวคิด การพัฒนานวัตกรรมชุมชน

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
การพัฒนานวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น	การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเป็นการดำเนินการของบุคคล กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงานในชุมชนที่พัฒนางานและกิจกรรม จากการใช้ความรู้ ประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดงานและกิจกรรมใน 4 ลักษณะได้แก่ งานเชิงผลผลิต งานเชิงกระบวนการ รูปแบบบริการหรือกิจกรรม และมุมมองใหม่ของพื้นที่ในมิติด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง เป้าหมายเพื่อใช้ในการตอบสนองต่อปัญหาและแสวงหาแนวทางจัดการที่สอดคล้องต่อความต้องการของคนในชุมชนและความจำเป็นตามสังคม วัฒนธรรมของพื้นที่ สามารถจำแนกการพัฒนานวัตกรรม ได้ 3 ระดับ ได้แก่ **1) นวัตกรรมเชิงระบบ เป็นนวัตกรรมการจัดการตนเอง** 5 ด้าน ของชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมือง การปกครอง การจัดลำดับความสำคัญขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของปัญหาและความสามารถในการตอบสนองต่อความจำเป็นทางสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ และศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองในแต่ละด้าน การจัดการระบบหนึ่งอาจจะส่งผลกระทบกับระบบอื่นๆ ก็ได้ และในหนึ่งระบบอาจมีการพัฒนานวัตกรรมชุมชนทั้ง 3 ระดับ คือระดับนวัตกรรมเชิงระบบ ระดับนวัตกรรมเชิงแก้ไขปัญหาและระดับนวัตกรรมเชิงเทคนิคภายใต้หนึ่งระบบจะมีนวัตกรรมย่อยๆที่ส่งผลกระทบทางตรงต่อระบบเท่านั้น **2) นวัตกรรมเชิงพัฒนาหรือเพื่อแก้ไขปัญหา** เป็นการนำเอาความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการใหม่ เพิ่มทางเลือกใหม่ที่หลากหลายขึ้นในการจัดการแก้ไขปัญหาและออกแบบให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน เช่น การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพื่อให้กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มปลูกไม้ผล ได้ออมและเพิ่มช่องทางในการกู้ยืม จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อจัดระบบการท่องเที่ยวชุมชน เช่น ทำงานร่วมกับกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ กลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์ ไกด์ชุมชน ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ให้มีแนวทางการทำงานที่สอดรับกัน เพื่อจัดการความขัดแย้งทางธุรกิจ เป็นต้น **3) นวัตกรรมเชิงเทคนิค วิธีการ** เป็นนวัตกรรมเฉพาะเรื่อง เฉพาะงาน ที่ต้องการปรับปรุงคุณภาพงานที่เกิดขึ้น อาจจะเป็นนวัตกรรมที่เป็นงานใหม่ นวัตกรรมที่พัฒนาต่อเนื่องจากงานเดิม นวัตกรรมที่เสริมศักยภาพการทำงาน นวัตกรรมที่เป็นขยายพื้นที่ ขยายกลุ่มเป้าหมาย ขยายคนทำ และเชื่อมประสานงานอื่นเพิ่มจากเดิม เช่น การพัฒนาทักษะการทำแนวกันไฟป่า การผจญไฟป่าแก่กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือการขยายกลุ่มเป้าหมายการเรียนรู้ของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรจากเดิมมีเฉพาะกลุ่มเกษตรกร เพิ่มกลุ่มเยาวชนและกลุ่มแม่บ้านเข้ามาเรียนรู้ เป็นต้น การพัฒนานวัตกรรมชุมชนจะสามารถบรรลุเป้าประสงค์ได้หากมีการจัดการปัจจัยเงื่อนไข ของการพัฒนานวัตกรรมในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) คน (แกนนำกลุ่มทางสังคม สมาชิกกลุ่ม) 2) งาน (วิธีดำเนินงานเครื่องมือ แนวทางการพัฒนา) 3) ข้อมูล(แหล่งที่มาของข้อมูล ความครบถ้วน และการจัดการข้อมูล) 4) ทุน เงิน (การได้มา การนำใช้) ภายใต้ความร่วมมือของ 4 องค์กรหลักในชุมชนและมีอปท.เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนและเชื่อมประสาน

แนวคิด (Theme)	รายละเอียด
	หากชุมชนท้องถิ่นใดมีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อตอบสนองต่อปัญหาและแสวงหาแนวทางจัดการที่สอดคล้องต่อความต้องการของคนในชุมชนและความจำเป็นตามสังคมได้มาก เชื่อได้ว่าพื้นที่นั้นมีความเข้มแข็งในการจัดการตนเอง
เอกสารอ้างอิง	กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ.(ม.ป.ป.). **นวัตกรรมทางสังคม: ประโยชน์ที่มีมากกว่าที่คิด Social Innovation: More Value Than You Can Imagine.** Executive Journal.ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2559 จาก http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/july_sep_12/pdf/aw02.pdf ขนิษฐา นันทบุตร.(2559).**การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุน สุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน.** เอกสารประกอบการบรรยาย การประชุมนานาชาติรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดล ประจำปี 2559 (Prince Mahidol Award Conference 2016)วันที่ 26 มกราคม 2559 ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ ขนิษฐา นันทบุตร.(2556). **คู่มือการพัฒนาทักษะการวิจัยชุมชน ด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process : RECAP** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) อัจฉรา จันทร์ฉาย. “นวัตกรรม: ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ ,” (2553,ตุลาคม-ธันวาคม) วารสารบริหารธุรกิจ. 33(128) : 2553 : 57-58

2. Typology แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลเพื่อการพัฒนานวัตกรรมชุมชน

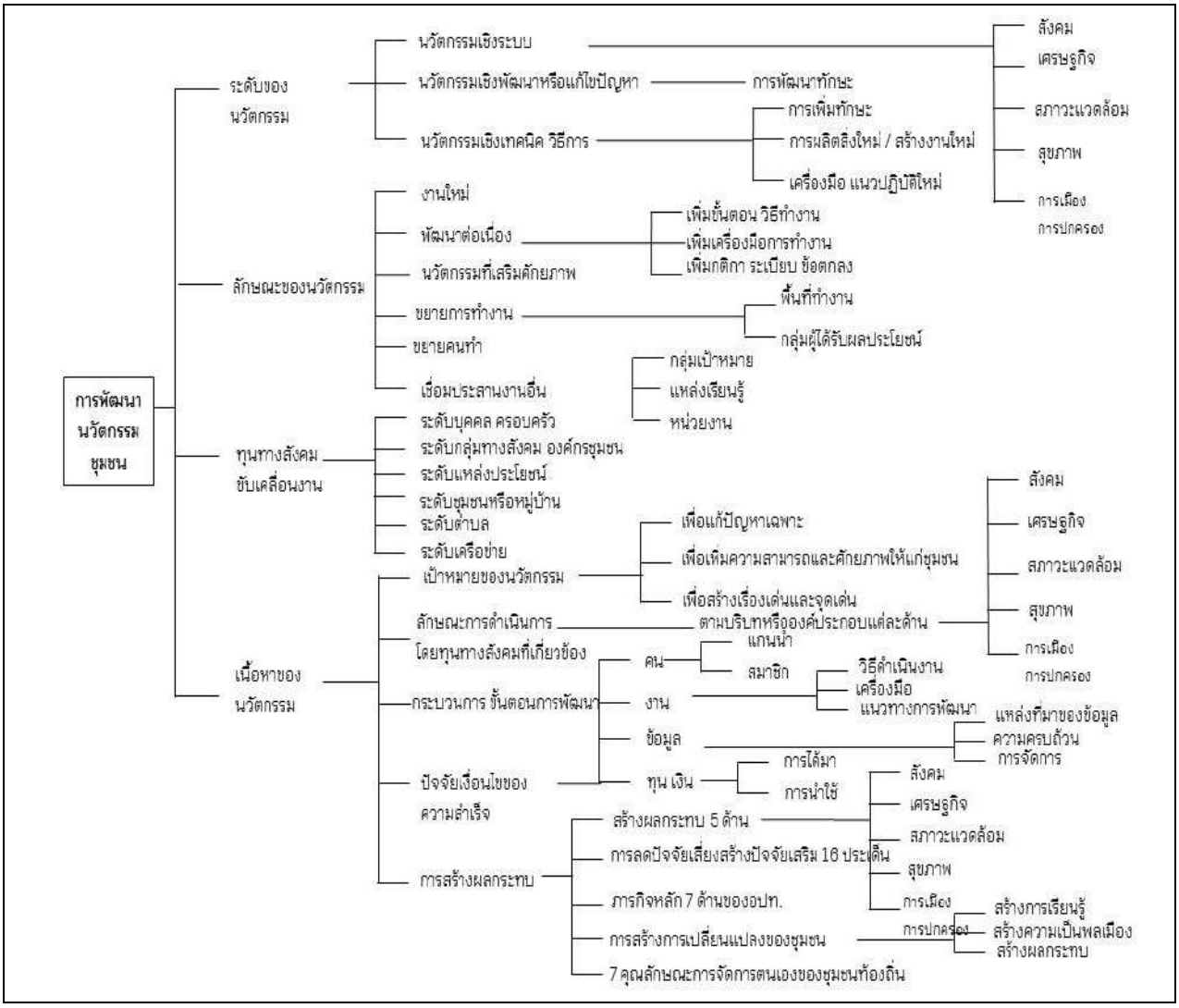

แผนภาพที่ 5.1 แสดงการจำแนกประเภทข้อมูลเพื่อการพัฒนานวัตกรรมชุมชน

3. ตารางแสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรมชุมชน

ตารางที่ 5.2 แสดงแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรมชุมชน

คำชี้แจง เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อพัฒนานวัตกรรมชุมชน มีแนวทางในการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
1. ระดับของการพัฒนานวัตกรรมชุมชน **2.1 นวัตกรรมเชิงระบบ** (ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง)	- ข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แยกเพศ รายหมู่บ้าน - ข้อมูลปัญหาและความต้องการของกลุ่มประชากรเป้าหมาย แยกเพศ รายหมู่บ้าน และแยก 5 ด้านได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง - ข้อมูลนวัตกรรมทั้งหมดที่มีในพื้นที่ ที่ถูกจัดกลุ่มตามระบบและมีการส่งผลตรงกระทบทางตรงในแต่ละด้านเท่านั้น - ข้อมูลรายละเอียดนวัตกรรมย่อยๆ ของแต่ละด้าน และการเชื่อมประสานกันของนวัตกรรมย่อย - ข้อมูลการส่งผลกระทบไปสู่ระบบอื่นๆ - ข้อมูลการถอดบทเรียนทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับ ที่มีงานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบตรงต่อด้านนั้น - ข้อมูลผู้ได้รับประโยชน์ กลุ่มเป้าหมาย - ข้อมูลที่เป็นแผนชุมชนในการวางแผนงานจัดการตนเองในระบบนั้นๆ - อื่นๆ(ระบุ)	- ป.2 ทุกตาราง และเพิ่มตารางวิเคราะห์ ป. 4 เพื่อวิเคราะห์การจัดการเชิงระบบ เฉพาะประเด็น	F 2 ทุกด้าน	- แผนชุมชนที่สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม
2.2 นวัตกรรมเชิงพัฒนา (หรือแก้ไขปัญหา)	- ข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ - ข้อมูลผลการสำรวจความต้องการการพัฒนาศักยภาพของคนทำงาน เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม	- ป.2 ตารางที่ 2.6 ป.3 ตารางที่ 3.2 , 3.3	- F2 ส่วนที่ 1-5	- แผนชุมชนที่สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลที่เป็นการพัฒนาทักษะศักยภาพ เช่น การพัฒนาทักษะจากเดิม อสม.เยี่ยมผู้สูงอายุได้รับการฝึกทักษะให้ทำแผล ช่วยเคลื่อนย้าย ประเมินการจัดสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพได้ เป็นต้น - ข้อมูลผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะ - ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น 3 สร้างยกกำลังสาม 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้อถิ่น เป็น - ข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบ - ข้อมูลที่ส่งผลกระทบกับผู้รับประโยชน์ - ข้อมูลการส่งผลกระทบต่อ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง - แผนงานของกลุ่มทางสังคม(ในส่วนการพัฒนาศักยภาพคนทำงาน) - อื่นๆ(ระบุ)			
2.3 นวัตกรรมเชิงเทคนิค วิธีการ (การรณรงค์ การผลิตสิ่งใหม่ การสร้างงานใหม่)	- ข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ - ข้อมูลงานและกิจกรรมของนวัตกรรมเชิงเทคนิคที่ทำอยู่เดิมและสิ่งที่ทำเพิ่มใหม่ - ข้อมูลแนวทางการทำงานเชิงเทคนิค(นวัตกรรม)แบบใหม่ เช่น วิธีการรณรงค์ที่เดิมเคยทำกับคนกลุ่มเดียว แต่ปรับเป็นการรณรงค์ให้เป็นแบบการมีส่วนร่วมของคนทุกกลุ่มวัย เป็นต้น - ข้อมูลนวัตกรรมเชิงเทคนิคที่เป็นการสร้างงานใหม่ เช่น จากเดิมเคยใช้ไม้ไผ่ทำตะกร้าปลูกผัก เพิ่มเป็นทำเปลยวน หรือปรับมาเป็นการใช้พลาสติกสานเป็นตะกร้าปลูกผัก เป็นต้น - ข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบจากเดิมก่อนปรับและหลังพัฒนานวัตกรรม - ข้อมูลผลกระทบที่เกิดขึ้น	- ป.1 ตารางที่ 1.1 , 1.2 - ป.4 ตารางที่ 4.2	-	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- อื่นๆ(ระบุ)			
2. ลักษณะของนวัตกรรม **2.1นวัตกรรม (งาน)ใหม่**	- ข้อมูลปัญหาและความต้องการของกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมนั้น ๆ (เพื่อทราบที่มา) - ข้อมูลการวางแผน ปรึกษาหารือ หรือการตัดสินใจในการพัฒนานวัตกรรม เช่น จากการประชุมแกนนำกลุ่มทางสังคม ผู้นำชุมชน หรืออปท.เป็นต้น(เพื่อทราบที่มา การสนับสนุน) - ข้อมูลงานหรือกิจกรรมใหม่เกิดขึ้น ที่เกิดขึ้นในชุมชน อาจจะเป็นงานที่เกิดขึ้นแล้วในที่อื่น แต่มีการนำมาทำหรือใช้ในพื้นที่ เช่น การจัดตั้งศูนย์ดูแลกลางวันสำหรับผู้สูงอายุ (Day care) ศูนย์การดูแลต่อเนื่อง การจัดทำธนาคารความดี การจัดตั้งกองทุนช่วยผู้ประสบภัยพิบัติในชุมชนและอปท.เครือข่าย เป็นต้น - ข้อมูลการส่งผลกระทบของนวัตกรรมใหม่ต่อ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง - ข้อมูลการสนับสนุนหรือหนุนเสริมที่เกิดขึ้นในชุมชน - อื่นๆ(ระบุ)	-	-	-
2.2 นวัตกรรมพัฒนาต่อเนื่อง	ข้อมูลที่ต้องการเบื้องต้นได้แก่ - ข้อมูลปัญหาและความต้องการของกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมนั้น ๆ (เพื่อทราบที่มา) - ข้อมูลการวางแผน ปรึกษาหารือ หรือการตัดสินใจในการพัฒนานวัตกรรม เช่น จากการประชุมแกนนำกลุ่มทางสังคม ผู้นำชุมชน หรืออปท.เป็นต้น(เพื่อทราบที่มา การสนับสนุน) - ข้อมูลการส่งผลกระทบต่อ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง	- ป.1 วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	-	-

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	1) เพิ่มขั้นตอนวิธีการทำงาน (เป็นนวัตกรรมที่แสดงให้เห็นกระบวนการเกิดจากการรวมตัว ร่วมคิด และมีเพิ่มขั้นตอนวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนในชุมชน) - ข้อมูลนวัตกรรมที่มีการเพิ่มขั้นตอนวิธีการทำงาน - ข้อมูลขั้นตอน วิธีการที่เพิ่มขึ้น คืออะไร เช่นเทคนิค วิธีการที่ปรับเพิ่ม เป็นต้น **2) การเพิ่มเครื่องมือการทำงาน** - ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือ แนวทาง คู่มือ ที่พัฒนาเพิ่ม เพื่อเอื้อต่อการทำงาน - ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ใช้เครื่องมือนั้นๆ - ข้อมูลผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการเพิ่มเครื่องมือการทำงาน **3) การเพิ่มกฎ กติกา ระเบียบ ข้อตกลง** (มีเพิ่มกฎ ระเบียบกติกาข้อตกลงในการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนในชุมชน) - ข้อมูลกฎ กติกา ระเบียบ ข้อตกลง ที่เพิ่มขึ้น เหตุผลของการตัดสินใจ - ข้อมูลที่เกิดขึ้นกับผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ - อื่นๆ(ระบุ)			
2.3 นวัตกรรมที่เสริมศักยภาพ	- ข้อมูลที่เป็นการเสริมศักยภาพให้คนทำงาน ที่เป็นแกนนำหลักหรือสมาชิกกลุ่ม เช่น การพัฒนาทักษะให้ทำได้ดีขึ้น เร็วขึ้น มีคุณภาพมากขึ้น ทำให้สามารถลดต้นทุน เพิ่มรายได้เป็นต้น - ข้อมูลแนวทางการเสริมศักยภาพ เช่น การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีคู่มือทำงาน แนวปฏิบัติเป็นต้น - ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน - ข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบ - ข้อมูลที่ส่งผลกระทบกับผู้รับประโยชน์	- ป.2 ตารางที่ 2.3 , 2.6 , - ป.4 ตารางที่ 4.2-4.6 - ป.3 ตารางที่ 3.5	- F2 ส่วนที่ 1-5	- การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุนสุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน (ขนิษฐา นันทบุตร,2559)

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลการส่งผลกระทบต่อ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง - อื่นๆ(ระบุ)			
2.4 นวัตกรรมขยายพื้นที่	- ข้อมูลพื้นที่ที่นวัตกรรมสร้างผลกระทบ - ข้อมูลพื้นที่ที่ได้รับการขยาย เช่น จากเดิมเคยทำที่หมู่บ้านเดียว แต่มีการขยายไปหมู่บ้านอื่น หรือตำบลอื่น หรือขยายกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเดิมเป็นผู้สูงอายุ แต่ขยายรับกลุ่มวัยที่เตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุ (50-59)เข้าร่วม เป็นต้น - ข้อมูลการส่งผลกระทบต่อ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง - อื่นๆ(ระบุ)	- ป.1 ตารางที่ 1.5 , 1.-13 - ป.3 ตารางที่ 3.4 , 3.8 - เพิ่มการวิเคราะห์ 5 มิติ	- F2 ส่วนที่ 1-5	เอกสารเวทีผู้นำท้องถิ่นจัดการตนเอง ครั้งที่ 1-8
2.5 นวัตกรรมขยายคนทำงาน	- ข้อมูลจำนวนผู้ดำเนินการหลักและร่วมของนวัตกรรม - ข้อมูลคนทำงานที่เพิ่ม เช่น เพิ่มตามกลุ่มวัยจากคนวัยทำงานเพิ่มกลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ เข้าร่วมทำงาน หรือจากเดิมที่เป็นคนวัยทำงานที่เพิ่มกลุ่มอาชีพที่หลากหลายเข้ามาเพิ่ม กลุ่มเกษตรกร แต่เพิ่มกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น - ข้อมูลการส่งผลกระทบต่อ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง - อื่นๆ(ระบุ)			
2.6 นวัตกรรมเชื่อมประสานงานอื่น (แหล่งเรียนรู้หรือกลุ่มเป้าหมาย)	- ข้อมูลการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนเดิม (เชื่อมงาน คน ข้อมูล) - ข้อมูลการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนอันใหม่ (เชื่อมงาน คน ข้อมูล)			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเดิมและเพิ่มใหม่ - ข้อมูลจำนวนผู้ได้รับประโยชน์จากเดิมและเพิ่มใหม่ - ข้อมูลการส่งผลกระทบต่อ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง - อื่นๆ(ระบุ)			
3. ทุนทางสังคม ร่วมขับเคลื่อนงาน	- ข้อมูลทุนทางสังคมทั้ง 6 ระดับได้แก่ ระดับบุคคลครอบครัว ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ระดับ แหล่งประโยชน์ ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน ระดับตำบลและระดับเครือข่าย - ข้อมูลงานและกิจกรรม เครื่องมือการทำงาน ผู้ดำเนินการหลักและร่วม ผู้ให้การสนับสนุน กลไกและปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ - ข้อมูลผู้ได้รับประโยชน์ - อื่นๆ(ระบุ)	- ป.1 วิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น	-	-
4. เนื้อหาของนวัตกรรมเชิงระบบ **4.1 เป้าหมายของนวัตกรรม**	- ข้อมูลเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการพัฒนาแต่ละระบบ (ที่มีนวัตกรรมย่อยๆ ประกอบกัน ส่งผลกระทบต่อกัน ไป-มา) **เป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะ** - ข้อมูลเป้าหมายการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเรื่องอะไร ให้ใคร เพื่อการจัดการปัญหาและความต้องการของกลุ่มประชากรใด - อื่นๆ(ระบุ) **เป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถและศักยภาพให้แก่ชุมชน** - ข้อมูลเป้าหมายการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถให้ใคร เช่น แกนนำกลุ่มทางสังคม สมาชิกกลุ่มหรือสร้างความเข้าใจแก่ผู้นำชุมชน เป็นต้น เพิ่ม	- ป.2 ตารางที่ 2.3 , 2.6 , - ป.4 ตารางที่ 4.2-4.6 - ป.3 ตารางที่ 3.5	- F2 ส่วนที่ 1-5	- การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุนสุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน (ขนิษฐา นันทบุตร,2559)

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	ความสามารถเพื่ออะไร ต้องการให้ใครได้ผลรับประโยชน์เพิ่มมากขึ้น - อื่นๆ(ระบุ) **เป้าหมายเพื่อสร้างเรื่องเด่นและจุดเด่น** - ข้อมูลเป้าหมายการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างเรื่องเด่นหรือจุดเด่นอะไร ทำไมจึงต้องทำเช่นนั้น หรือเพื่อให้เกิดอะไรกับผู้รับประโยชน์ในชุมชน - อื่นๆ(ระบุ)			
4.2 ลักษณะการดำเนินงานของทุนทางสังคม 4 ระดับที่เกี่ยวข้อง (ตามบริบทหรือองค์ประกอบแต่ละด้าน) **1) ด้านสังคม**	- ข้อมูลงานและกิจกรรม (นวัตกรรม)ของทุนทางสังคม 4 ระดับที่<u>ส่งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อด้านสังคม</u> เช่น งานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ ดูแล คนในชุมชน การจัดการความขัดแย้ง การจัดสวัสดิการ การสร้างมีส่วนร่วม การสร้างอาสาสมัคร เป็นต้น - ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรมด้านสังคมที่มีในชุมชนทั้งหมด และการส่งผลกระทบต่อด้านอื่นๆ - ข้อมูลกระบวนการทำงาน รายละเอียดวิธีการ เครื่องมือ คู่มือ แนวทาง ข้อปฏิบัติ ของนวัตกรรม - ข้อมูลผู้ดำเนินงานหลักและคนร่วมทำงาน - ข้อมูลผู้ให้การสนับสนุนหลักและร่วม - ข้อมูลผู้ได้รับประโยชน์ - อื่นๆ(ระบุ)	- ป.1 ตารางที่ 1.5 , 1.-13 - ป.3 ตารางที่ 3.4 , 3.8 - เพิ่มการวิเคราะห์ 5 มิติ	- F2 ส่วนที่ 1-5	เอกสารเวทีผู้นำท้องถิ่นจัดการตนเอง ครั้งที่ 1-8
2) ด้านเศรษฐกิจ	- ข้อมูลงานและกิจกรรม (นวัตกรรม)ของของทุนทางสังคม 4 ระดับที่<u>ส่งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อด้านเศรษฐกิจ</u> ที่เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ส่งเสริมการออม ลดหนี้ ใน 4 ระดับได้แก่ ระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม ระดับองค์กรชุมชน ระดับเครือข่าย เป็นต้น			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรมด้านเศรษฐกิจที่มีในชุมชนทั้งหมด และการส่งผลกระทบต่อด้านอื่นๆ - ข้อมูลจำนวนรายได้ งบดุลรายรับ-รายจ่ายทางด้านเศรษฐกิจของกลุ่มทางสังคม - ข้อมูลกองทุนที่เกิดจากการระดมทุนเพื่อสร้างสวัสดิการให้คนในชุมชน - ข้อมูลกระบวนการทำงาน รายละเอียดวิธีการ เครื่องมือ คู่มือ แนวทาง ข้อปฏิบัติ ของนวัตกรรม - ข้อมูลผู้ดำเนินงานหลักและคนร่วมทำงาน - ข้อมูลผู้ให้การสนับสนุนหลักและร่วม - ข้อมูลผู้ได้รับประโยชน์ - อื่นๆ(ระบุ)			
3) ด้านสภาวะแวดล้อม	- ข้อมูลงานและกิจกรรม (นวัตกรรม)ของทุนทางสังคม 4 ระดับที่ส่งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อด้านสภาวะแวดล้อม ที่เป็นการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติ (ดิน น้ำ ป่า) มลพิษ ภัยพิบัติ พลังงานทางเลือกและการปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ที่เป็นการปรับสภาวะแวดล้อมภายนอกบ้าน ภายในบ้านและการจัดหน่วยบริการเพื่อการร้องเรียน เป็นต้น - ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรมด้านสภาวะแวดล้อมที่มีในชุมชนทั้งหมด และการส่งผลกระทบต่อด้านอื่นๆ - อื่นๆ(ระบุ)			
4) ด้านสุขภาพ	- ข้อมูลงานและกิจกรรม (นวัตกรรม)ของทุนทางสังคม 4 ระดับที่ส่งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อด้านสุขภาพ ที่เกี่ยวกับการจัดการปัญหาและความต้องการของ 13 กลุ่มประชากร พฤติกรรมเสี่ยง และการดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือกัน ที่เป็นการบริการโดยหน่วยบริการสุขภาพ การ			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	ดูแลช่วยเหลือกันโดยชุมชนและการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนให้สร้างงานที่กระทบสุขภาพ เป็นต้น - ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรมด้านการดูแลสุขภาพที่มีในชุมชนทั้งหมด - ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรมด้านสุขภาพที่มีในชุมชนทั้งหมด และการส่งผลกระทบต่อด้านอื่นๆ - อื่นๆ(ระบุ)			
5) ด้านการเมือง การปกครอง	- ข้อมูลงานและกิจกรรม (นวัตกรรม)ของทุนทางสังคม 4 ระดับที่ส่งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อด้านการเมือง การปกครอง ที่เกี่ยวกับการจัดการเกี่ยวกับด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การปกครองที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์และการสื่อสาร เป็นต้น - ข้อมูลการทะเลาะวิวาทในชุมชน - ข้อมูลแกนนำที่มีส่วนร่วมในการไกล่เกลี่ยการทะเลาะวิวาท - ข้อมูลการถอดบทเรียนนวัตกรรมด้านการเมือง การปกครองที่มีในชุมชนทั้งหมด และการส่งผลกระทบต่อด้านอื่นๆ			
4.3 วิธีการพัฒนา/ กระบวนการพัฒนา	- ข้อมูลกระบวนการทำงาน รายละเอียดวิธีการ เครื่องมือ คู่มือ แนวทาง ข้อปฏิบัติ ของนวัตกรรม - ข้อมูลผู้ดำเนินงานหลักและคนร่วมทำงาน - ข้อมูลผู้ให้การสนับสนุนหลักและร่วม - ข้อมูลผู้ได้รับประโยชน์ - อื่นๆ(ระบุ)	- ป 4. ตารางที่ 4.2		
4.4 ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จ 1) คน (แกนนำ สมาชิก)	- ข้อมูลผู้ดำเนินงานหลักและคนร่วมทำงาน เช่น แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน และสมาชิกร่วมทำงาน เป็นต้น	- ทำตารางวิเคราะห์เพิ่มใน ป.4	- F2 ส่วนที่ 1-5	การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลผู้ให้การสนับสนุนหลักและร่วม เช่นท้องที่ ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รพสต. พม. เกษตรอำเภอ เป็นต้น - อื่นๆ(ระบุ)			ระบบดูแลสุขภาพชุมชนและการใช้กองทุนสุขภาพตำบลเป็นกลไกการสนับสนุน (ขนิษฐา นันทบุตร,2559)
2) งาน (วิธีดำเนินงานเครื่องมือแนวทางการพัฒนา)	- ข้อมูลการจัดกระบวนการทำงาน แนวทางการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน คู่มือ แนวปฏิบัติ เพื่อให้ในการพัฒนานวัตกรรมและการดำเนินงาน - ข้อมูลผู้ที่มีส่วนนำใช้คู่มือ แนวปฏิบัติเหล่านี้ - ข้อมูลผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเครื่องมือต่างๆ เหล่านี้			
3) ข้อมูล(แหล่งที่มาของข้อมูลความครบถ้วนการจัดการ)	- ข้อมูลการนำใช้ข้อมูลต่างๆ ที่มีในชุมชน เช่นข้อมูลปัญหาและความต้องการของกลุ่มประชากร ข้อมูล ข้อมูลกลุ่มทางสังคมที่สามารถเชื่อมประสานเพื่อนำมาร่วมพัฒนานวัตกรรม ข้อมูลการสนับสนุนต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น - การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลขที่ถูกต้อง ครบถ้วน เช่น จำนวนสมาชิก สินค้า งบดุลรายรับ-รายจ่าย เงินปันผล เป็นต้น - การจัดการข้อมูลเกี่ยวรายงานการประชุมต่างๆ แผนงานต่างๆ - การนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องแก่สมาชิกกลุ่ม ผู้รับประโยชน์ เป็นต้น - อื่นๆ(ระบุ)			
4) ทุน เงิน (การได้มา การนำใช้)	- ข้อมูลการได้มา ที่มาของทุน งบประมาณ เช่น เงินที่ได้จากการระดมทุน การบริจาค การสนับสนุนจากหน่วยงาน หรือผลกำไรจากการดำเนินงานเป็นต้น - ข้อมูลแหล่งเงินทุน เช่น จากภาคประชาชนระดมกันเอง จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างๆ จากโครงการต่างๆ ที่	- ป.1 ตารางที่ 1.5 , 1.-13 - ป.3 ตารางที่ 3.4 , 3.8	- F2 ส่วนที่ 1-5	

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	ถูกบรรจุในแผนชุมชน(อปท.) จากการกู้ยืมธนาคาร หรือการบริจาค สมทบจากบริษัท ห้างร้านในชุมชน เป็นต้น - ข้อมูลนำใช้ในงบประมาณในกระบวนการพัฒนานวัตกรรม บัญชีงบดุล รายรับรายจ่าย - ข้อมูลการจัดการ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น - อื่นๆ(ระบุ)			
4.5 การสร้างผลกระทบ **4.5.1 การส่งผลกระทบ 5ด้าน (ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง)** **1) ด้านสังคม**	- ข้อมูลผลที่เกิดขึ้นกับคนในชุมชน หรือแสดงเป็นภาพรวม เช่น คนในชุมชนได้รับสวัสดิการการดูแลตั้งแต่เกิดจนตาย ผู้สูงอายุทุกคนในชุมชนเป็นสมาชิกกองทุนฌาปนกิจหมู่บ้าน เป็นต้น ตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนานวัตกรรมนั้นๆ - ข้อมูลกิจกรรมต่างๆ ที่ทำ เช่น การปรับพื้นที่และสร้างกิจกรรมทางสังคมเพิ่มกลุ่มทางสังคม กลุ่มช่วยเหลือดูแลกัน การจัดสวัสดิการตั้งแต่เกิดจน ชุมชนช่วยเหลือกันด้วยการมีส่วนร่วมในการดูแลกัน การกำหนดมีกฎ กติกา ระเบียบ มาตรการ เป็นต้น - ข้อมูลกลุ่มหรือกิจกรรมที่เพิ่มขึ้นจากเดิม - ข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบ - อื่นๆ (ระบุ)	- ป.1 ตารางที่ 1.5 , 1.13 - ป.1 และ ป.4 ตารางที่ 4.3 - ป.3 ตารางที่ 3.4 , 3.8 - เพิ่มการวิเคราะห์ 5 มิติ	- F2 ส่วนที่ 1 - F2 ส่วนที่ 1-5	- จากเวทีประชาคมรายหมู่บ้าน - รายงานของรพสต. เกษตรตำบล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - เอกสารเวทีผู้นำท้องถิ่นจัดการตนเอง ครั้งที่ 1-8
2) ด้านเศรษฐกิจ	- ข้อมูลสิ่งที่เกิดขึ้นกับคนในชุมชน เช่นการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ลดภาระหนี้สิน หรือการออม โดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนของกลุ่มหรือชุมชน เป็นต้น ตามเป้าหมายของการพัฒนานวัตกรรมนั้นๆ - ข้อมูลกลุ่มอาชีพในชุมชนที่มีส่วนร่วมสร้างรายได้ให้ชุมชน - ข้อมูลกลุ่มอาชีพในชุมชนที่มีส่วนร่วมลงขันร่วมจัดตั้งกองทุนเพื่อดูแลผู้ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน เพิ่มกองทุนหรือจัดสวัสดิการให้คนในชุมชน			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลกลุ่มอาชีพที่ร่วมสร้างงานหรือจ้างงานให้คนในชุมชนโดยเฉพาะผู้ต้องการความช่วยเหลือ - อื่นๆ (ระบุ)			
3) ด้านสภาวะแวดล้อม	- ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนที่ได้รับการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูตามเป้าหมายของการพัฒนานวัตกรรมนั้นๆ - ข้อมูลความสามารถในการจัดการมลพิษ ภัยพิบัติ พลังงานทางเลือกในชุมชน - ข้อมูลการปรับสภาวะแวดล้อมทางโครงสร้างการภาพของชุมชน เช่น จุดเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ อุบัติภัยได้รับการจัดการหรือ คนในชุมชนทุกกลุ่มวัยใช้บริการสนามกีฬา สวนธารณะในการพักผ่อน ออกกำลังกาย เป็นต้น - ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากแหล่งประโยชน์เหล่านั้นหลังจากที่มีการปรับสภาวะแวดล้อม เช่น จำนวนคนใช้ กิจกรรมที่ทำ เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)			
4) ด้านสุขภาพ	- ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของปัญหาและความต้องการทางด้านสุขภาพที่เปลี่ยนไปในทางบวกของชุมชนหรือกลุ่มประชากรตามเป้าหมายของนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมา - ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านสุขภาพที่เปลี่ยนไปในทางบวก - ข้อมูลการดูแลและช่วยเหลือด้านสุขภาพโดยหน่วยบริการภาคประชาชนและการสนับสนุนจาอปท. - อื่นๆ (ระบุ)			
5) ด้านการเมือง การปกครอง	- ข้อมูลผลที่เกิดกับคนในชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมในช่วยเหลือ ดูแล การเฝ้าระวังภัยพิบัติ จำนวนผู้เสพยาเสพติดลดลง เด็กติดเกมส์ หรือสถานที่ซ่องสุมในชุมชนลดลง เป็นต้น			

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
	- ข้อมูลการแสดงถึงการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติหรือแหล่งประโยชน์ของคนในชุมชน เช่น คนพิการมีการใช้ศาลาประชาคมในการรวมกลุ่มอาชีพ มีการจัดตั้งศูนย์กายอุปกรณ์ที่ศสมช.ทุกหมู่บ้านดูแลโดยอสม. เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)			
4.5.2 การส่งผลกระทบต่อ 16 ประเด็น ปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ	- ข้อมูลการลดปัจจัยเสี่ยงและการสร้างปัจจัยเสริมในชุมชน เช่น การลดจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ การลดจำนวนนักสูบหน้าใหม่ในโรงเรียน การเพิ่มจำนวนครัวเรือนผลิตอาหารปลอดภัย เป็นต้น - ข้อมูลผลที่เกิดขึ้นต่อประชาชนในชุมชน เช่น เด็กอายุ 0-3 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคและประเมินพัฒนาการครบร้อยเปอร์เซ็นต์ กลุ่มผู้สูงอายุติดเตียงได้รับการดูแลจากกลุ่มผู้ดูแลผู้สูงอายุทุกวัน เด็ก 3-5 ปีเข้าเรียนในศพด.ทุกคน เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)	- ป.1 ตารางที่ 1.3 , 1.8 - ป.3 ตารางที่ 3.11 - ป.4 ตารางที่ 4.4	- F2 ส่วนที่ 1	- รายงานการประชุมต่างๆ - รายงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รพสต.พม. เกษตร โรงเรียน เป็นต้น
4.5.3 การส่งผลกระทบต่อ 7 ด้านตามภารกิจอปท.	- ข้อมูลการให้การสนับสนุนนวัตกรรมนั้นๆ ตามภารกิจอปท. เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกกลุ่มวัยโดยการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยการจัดสวัสดิการชุมชน หรือออกกฎ กติกา ข้อตกลงร่วม ในการควบคุมการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการใช้สารเคมีในชุมชน เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)	- ป.4 ตารางที่ 4.5	- F2 ส่วนที่ 1-7	- แผนชุมชน - แผนยุทธศาสตร์ ของอปท. 3 ปี - รายงานผลการประชุมจากเวทีต่าง ๆ - รายงานผลการดำเนินงานของอปท. - ผลการประเมินโครงการต่างๆ
4.5.4 การส่งผลกระทบต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชน (การเปลี่ยนแปลง 3 สร้างยกกำลัง 3)	- ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น สิ่งที่เกิดกับกลุ่มประชากร จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น จำนวนสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ การมีส่วนร่วมของคนใน	- ป.4 ตารางที่ 4.6 นวัตกรรมของชุมชนต่อการสร้าง	- F2 ส่วนที่ 1-5	- แผนชุมชน - รายงานผลการประชุมจากเวทีต่าง ๆ

องค์ประกอบ	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล		
		RECAP	TCNAP	อื่นๆ
ได้แก่ (1)สร้างการเรียนรู้-แหล่งเรียนรู้ สร้างความรู้ สร้างผู้นำ (2)สร้างพลเมือง-สร้างการมีส่วนร่วม สร้างความเป็นเจ้าของ สร้างศักยภาพ (3)สร้างผลกระทบ-ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสภาวะแวดล้อม	ชุมชนร่วมกิจกรรมต่างๆ จำนวนหนี้สินของคนในชุมชนลดลง จำนวนการออมต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น เป็นต้น - อื่นๆ (ระบุ)	ผลกระทบต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน		- รายงานผลการดำเนินงานของอปท. ผลการประเมินโครงการต่างๆ
4.5.5 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น - การสร้างการเรียนรู้ปัญหาและความต้องการ - การมี (สร้าง) กลไกผลักดันทุกระดับการจัดการตนเอง - การสร้างคนให้ต้องจัดการตนเอง (ทำเป็น+เป็นเจ้าของ) - การสร้างการมีส่วนร่วม การระดมเงินและทรัพยากรเพื่อเป็นทุน - การมีข้อตกลง - การจัดการความร่วมมือระหว่างองค์กร ภาครัฐ และหน่วยงานต่างๆ	- ข้อมูลการเทียบเคียงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนหลังจากมีการนำใช้นวัตกรรมต่อ7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น - จำนวนหมู่บ้านจัดการตนเอง และเทียบเคียงกับ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น - อื่นๆ (ระบุ)	- ทำตารางวิเคราะห์เพิ่มใน ป.4	-	- แผนตำบล

4. แนวทางการเขียนการนำใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนานวัตกรรมชุมชน

จากองค์ประกอบนำใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนานวัตกรรมชุมชน ขอบเขตแนวคิด การจำแนกประเภทของข้อมูลและผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่มีในชุมชน เช่น RECAP TCNAP การประชุมระดมความคิดของแกนนำกลุ่มองค์กรชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตัวแทนจากอปท. เป็นต้น ขึ้นอยู่กับระดับการพัฒนานวัตกรรม เพื่อสรุปข้อมูลและร่วมจัดทำแนวทางการนำเสนอการพัฒนานวัตกรรมชุมชน ดังนี้

4.1 ระดับของการพัฒนานวัตกรรมชุมชน

เป็นการจำแนกระดับของการพัฒนานวัตกรรมชุมชนตามสถานการณ์ปัญหาในชุมชนที่มีความแตกต่างและหลากหลาย นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมในชุมชนในแต่ละอย่างซึ่งหากจำแนกนวัตกรรมตามกระบวนการหรือวิธีการทำงาน จะปรากฏนวัตกรรมในชุมชนอยู่หลายระดับ ได้แก่

4.1.1 นวัตกรรมเชิงระบบ *แสดงข้อมูลนวัตกรรมการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ที่เป็นภาพรวม* โดยเลือกจากนวัตกรรมระบบที่โดดเด่นจาก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมือง การปกครอง โดยหนึ่งระบบจะมีนวัตกรรมย่อยๆที่ส่งผลกระทบทางตรงต่อระบบเท่านั้น เขียนให้เห็นข้อมูลทุนทางสังคม 6 ระดับได้แก่ 1)ระดับบุคคลและครอบครัว 2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน 3)ระดับแหล่งประโยชน์ 4)ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน 5)ระดับตำบล และ 6)ระดับเครือข่าย ที่มีการทำงานผสมผสาน เชื่อมโยงกันไป-มาทั้งคนทำงาน วิธีการทำงาน การนำใช้ของข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ***มีแนวทางการนำเสนอ***คือเขียนความเชื่อมโยงทุนทางสังคมในการร่วมจัดการปัญหาและความต้องการตามบริบท หรือองค์ประกอบของแต่ละด้าน เช่น ด้านสังคม จะเสนอแนวทางการทำงานเพื่อจัดการเกี่ยวกับการช่วยเหลือดูแลและสวัสดิการ และแสดงให้เห็นกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อ การศึกษา การสื่อสาร การใช้สารเสพติด การทะเลาะแว้ง ความกลมเกลี่ยนของชุมชนเป็นต้น

4.1.2 นวัตกรรมเชิงพัฒนาหรือเพื่อแก้ไขปัญหา แสดงข้อมูลนวัตกรรมที่เป็นการนำเอาความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการใหม่ เพิ่มทางเลือกใหม่ที่หลากหลายขึ้นในการจัดการแก้ไขปัญหาและออกแบบให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของคนใน ***มีแนวทางนำเสนอ*** เช่นการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพื่อให้กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มปลูกไม้ผล ได้ออมและเพิ่มช่องทางในการกู้ยืม จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อจัดระบบการท่องเที่ยวชุมชน เช่น ทำงานร่วมกับกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ กลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์ ไกด์ชุมชน ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ให้มีแนวทางการทำงานที่สอดรับกัน เพื่อจัดการความขัดแย้ง ทางธุรกิจ เป็นต้น

4.1.3 นวัตกรรมเชิงเทคนิค วิธีการ แสดงข้อมูลนวัตกรรมที่เป็นนวัตกรรมเฉพาะเรื่อง เฉพาะงาน ที่ต้องการปรับปรุงคุณภาพงานที่เกิดขึ้น อาจจะเป็นนวัตกรรมที่เป็นงานใหม่ นวัตกรรมที่พัฒนาต่อเนื่องจากงานเดิม นวัตกรรมที่เสริมศักยภาพการทำงาน นวัตกรรมที่เป็นขยายพื้นที่ ขยายกลุ่มเป้าหมาย ขยายคนทำ และเชื่อมประสานงานอื่นเพิ่มจากเดิม ***มีแนวทางในการนำเสนอ*** เช่น การพัฒนาทักษะการทำแนวกันไฟป่า การผจญไฟป่าแก่กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือการขยายกลุ่มเป้าหมายการเรียนรู้ของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรจากเดิมมีเฉพาะกลุ่มเกษตรกร เพิ่มกลุ่มเยาวชนและกลุ่มแม่บ้านเข้ามาเรียนรู้ เป็นต้น

4.2 ลักษณะของนวัตกรรมชุมชน

ลักษณะของนวัตกรรมชุมชนมีทั้งเป็นแบบสะท้อนให้เห็นแนวคิดที่มาของการพัฒนานวัตกรรมของทุนทางสังคมในหลายลักษณะดังนี้

4.2.1 นวัตกรรม(งาน)ใหม่แสดงข้อมูลให้เห็นการนำใช้ข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของคนในพื้นที่ในการสร้างเพื่อให้เกิดงานหรือกิจกรรมใหม่เกิดขึ้น อาจจะเป็นงานที่เกิดขึ้นแล้วในที่อื่น แต่มีการนำมาทำหรือใช้ในพื้นที่ เช่น การจัดตั้งศูนย์ดูแลกลางวันสำหรับผู้สูงอายุ (Day care) ศูนย์การดูแลต่อเนื่อง การจัดทำธนาคารความดี การจัดตั้งกองทุนช่วยผู้ประสบภัยพิบัติในชุมชนและอปท.เครือข่าย เป็นต้น

4.2.2 นวัตกรรมพัฒนาต่อเนื่องแสดงข้อมูลให้เห็นว่ามีการพัฒนาต่อเนื่องจากงานเดิมอย่างไร ข้อมูลปัญหาและความต้องการของกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมนั้น ๆ สามารถอธิบาย ดังนี้

1) เพิ่มขั้นตอนวิธีการทำงานเป็นนวัตกรรมที่แสดงให้เห็นกระบวนการเพิ่มขั้นตอนวิธีการทำงานเพื่อให้ทำงานได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การเพิ่มวิธีการทำกล้วยตากจากเดิมตากแดดธรรมดา เพิ่มเป็นการตากด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ภายในกระโจม หรือเพิ่มการป้องกันกล้วยเป็นสีดำด้วยการจุ่มเกลือก่อนตาก หรือการเลือกตากบนตะแกรงไม้ไผ่เพราะผิวกล้วยจะไม่ขาด ทำให้สวยมีราคา

2) การเพิ่มเครื่องมือการทำงาน เป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ แนวทาง คู่มือปฏิบัติงาน ที่พัฒนาหรือนำมาจากที่อื่นเพิ่มเพื่อเอื้อต่อการทำงาน เช่น การจัดทำแนวทางการจ่ายสวัสดิการสำหรับทุกกลุ่มวัย และเพิ่มรายละเอียดการช่วยเหลือสมาชิกที่บวช แต่งงาน หรือได้รับการคัดเลือกเข้าฝึกเป็นทหารเกณฑ์ประจำการ เป็นต้น

3) การเพิ่มกฎ กติกา ระเบียบ ข้อตกลงมีการเพิ่มกฎ ระเบียบ กติกาข้อตกลงในการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนในชุมชน เช่น การจัดตั้งตำรวจบ้านประจำทุกหมู่บ้าน การกำหนดเขตป่าชุมชน โดยเป็นป่าใช้สอย ป่าชุมชน ป่าต้นน้ำ เพื่อสามารถกำหนดกติกาการใช้ประโยชน์จากป่า เป็นต้น

4.2.3 นวัตกรรมที่เสริมศักยภาพ *แสดงข้อมูลให้เห็น*ข้อมูลที่เป็นความจำเป็นหรือความต้องการของกลุ่มคนทำงาน ว่ามีความต้องการได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือเพิ่มทักษะการทำงาน เช่น การพัฒนาทักษะให้ทำงานได้ดีขึ้น เร็วขึ้น มีคุณภาพมากขึ้น ทำให้สามารถลดต้นทุน เพิ่มรายได้ สร้างผลกระทบกลุ่มประชากรอื่นๆ เพิ่ม เป็นต้น โดยกลุ่มเป้าหมายอาจจะเป็นแกนนำหลักหรือสมาชิกกลุ่ม ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือบุคลากรหน่วยงาน เช่น รพสต.ก็ได้ และแสดงข้อมูลแนวทางการเสริมศักยภาพ เช่น การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดทำคู่มือทำงาน สร้างแนวปฏิบัติเป็นต้น

4.2.4 นวัตกรรมขยายพื้นที่*แสดงข้อมูลให้เห็นความจำเป็นหรือสาเหตุของการขยายพื้นที่เช่น* จากเดิมเคยทำที่กองทุนขยะหมู่บ้านเดียว แต่ปัจจุบันมีการขยายแนวคิดไปหมู่บ้านอื่น จนสามารถพัฒนาเป็นกองทุนขยะระดับตำบล หรือขยายกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเดิมเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ แต่เพิ่มเป็นกลุ่มที่เตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุ (50-59 ปี)เช่น การจัดทำโรงเรียนผู้สูงอายุที่รับกลุ่มเตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น

4.2.5 นวัตกรรมขยายคนทำงาน*แสดงข้อมูลให้*เห็นความจำเป็นหรือสาเหตุที่ต้องการเพิ่มสมาชิกกลุ่ม ขยายคนทำงาน เช่น เพิ่มตามกลุ่มวัยที่แตกต่างจากกลุ่มเดิม เช่น เดิมเป็นงานสำหรับคนวัย

ทำงาน มีการเพิ่มกลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ เข้าร่วมทำงาน หรือจากเดิมที่เป็นคนวัยทำงานที่เพิ่มกลุ่มอาชีพที่หลากหลายเข้ามาเพิ่ม กลุ่มเกษตรกร แต่เพิ่มกลุ่มแม่บ้านเข้ามาร่วมงาน เป็นต้น

4.2.6 นวัตกรรมเชื่อมประสานงานอื่น (แหล่งเรียนรู้หรือกลุ่มเป้าหมาย)แสดงข้อมูลให้เห็นความจำเป็นหรือสาเหตุการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมาย (เชื่อมงาน คน ข้อมูล) เช่น การทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตอาหารแปรรูป เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกร นำกล้วยในพื้นที่มาทำเป็นกล้วยอบแห้งด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตของเล่นเด็กพื้นบ้านมอบให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่และจัดตารางสมาชิกกลุ่มร่วมดูแลการเล่นของเด็กร่วมกับครูศพด. เป็นต้น

4.3 ทุนทางสังคมที่ขับเคลื่อนงานนวัตกรรมชุมชน

1) ระดับบุคคล หมายถึง คนเก่ง คนที่เชี่ยวชาญ คนที่ชี้นำการพัฒนางานและกิจกรรมในการสร้างนวัตกรรม เช่น แกนนำจิตอาสา ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

2) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่รวมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆในการพัฒนานวัตกรรม ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสวัสดิการผู้สูงอายุ ชมรมรักสุขภาพ กลุ่มอสม. เป็นต้น

3) ระดับแหล่งประโยชน์ ระดับแหล่งประโยชน์ หมายถึง หน่วยงานในและนอกพื้นที่ที่มีการทำงานตามบทบาทหน้าที่ในการ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชนมีการพัฒนานวัตกรรมที่สามารถจัดการกับปัญหาและความต้องการต่อการจัดการตนเองของชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพกำลัง โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรกำลัง เป็นต้น หรือแหล่งประโยชน์ที่มีในชุมชนทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า และสภาวะแวดล้อมทางโครงสร้างกายภาพ เช่น ศาลาประชาคม หอกระจายข่าว ศูนย์ไกล่เกลี่ย เป็นต้น

4) ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน หมายถึง การเชื่อมประสาน งาน กิจกรรมของทุนบุคคล กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ในระดับหมู่บ้านที่สร้างผลกระทบกับ13 กลุ่มประชากรเป้าหมาย 16ประเด็น ปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมกำหนดภาวะสุขภาพ การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน(สังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และ การเมือง การปกครอง) อาจเป็นชุมชนหรือหมู่บ้านที่มีโดดเด่นในการจัดการกับปัญหาและความต้องการ เช่น หมู่บ้านจัดการขยะ หมู่บ้านจัดการตนเองด้านสุขภาพ หมู่บ้านจัดการที่ดิน หมู่บ้านจัดการลูกน้ำยุงลาย เป็นต้น

5) ระดับตำบล หมายถึง การเชื่อมประสาน งาน กิจกรรมของทุนบุคคล กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ ในระดับตำบลที่สร้างผลกระทบกับ 13 กลุ่มประชากรเป้าหมาย 16ประเด็น ปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ อาจจะเป็นกำลังที่มีความโดดเด่นในการจัดการตนเองเชิงระบบที่เป็นทั้งด้านโครงสร้างชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน(สังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพ และ การเมือง การปกครอง) หรือการจัดการตนเองเชิงระบบที่เป็นประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ เช่น กำลังการจัดการตนเองด้านสังคม กำลังการจัดการตนเองด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ กำลังการจัดการตนเองด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะและมลพิษ เป็นต้น

6) ระดับเครือข่าย หมายถึง การประสานงานของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ที่มีงานและกิจกรรมคล้ายคลึงกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคนิค วิธีการทำงาน เพิ่มทักษะ สร้างการต่อรอง หรือร่วมกำหนดกฎ กติกา มาตรการของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ซึ่งการทำงานระดับเครือข่ายเป็นการเชื่อมโยงกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนทั้งภายในและภายนอกชุมชน เช่นเครือข่ายสถาบันการเงิน เครือข่ายจัดการภัยพิบัติ เป็นต้น

4.4 เนื้อหาของนวัตกรรม

4.4.1 เป้าหมายของนวัตกรรม แสดงข้อมูลให้เห็นถึงเป้าหมายของนวัตกรรมในการทำ เช่น เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะเพื่อเพิ่มความสามารถและศักยภาพให้แก่ชุมชนเพื่อเพิ่มความสามารถและศักยภาพให้แก่ชุมชนหรือเพื่อสร้างเรื่องเด่นและจุดเด่น)เช่น ส่งเสริมสุขภาพร่างกายอารมณ์สังคมจิตใจผู้สูงอายุ

4.4.2 ลักษณะการดำเนินการโดยกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้อง แสดงข้อมูลให้เห็นว่าทำอย่างไร โดยใคร มีทุนทางสังคมใดที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรม อย่างไรบ้าง เช่น มีอบต. เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการร่วมกับภาคประชาชนรพ.สต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชน แกนนำแหล่งเรียนรู้ จิตอาสา ปราชญ์ชาวบ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กรภาคีและเครือข่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมในการเรียนรู้แนวคิดหลักการพร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทาง วิธีการเตรียมความพร้อมและร่วมดำเนินการเพื่อการพัฒนาและจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ

4.4.3 ผลกระทบต่อมิติ 5 ด้าน แสดงข้อมูลให้เห็นว่านวัตกรรมต่อสร้างผลกระทบต่อการดูแลผู้สูงอายุ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมือง การปกครองอย่างไร โดยแบ่งเป็น

1) **ด้านสังคม** แสดงข้อมูลให้เห็นถึงการส่งผลกระทบต่อด้านสังคมอย่างไรบ้างเช่น การตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและช่วยเหลือสังคมเพิ่มมากขึ้นรักษาภูมิปัญญาในชุมชน เป็นต้น
2) **ด้านเศรษฐกิจ** แสดงข้อมูลให้เห็นถึงการส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจอย่างไร เช่น ชมรมผู้สูงอายุส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีอาชีพและรายได้เสริมจากการทำเครื่องจักรสานจากไม้ไผ่ เป็นต้น
3) **ด้านสภาวะแวดล้อม** แสดงข้อมูลให้เห็นถึงการส่งผลกระทบต่อด้านสภาวะแวดล้อมอย่างไรบ้าง เช่น ผู้สูงอายุมีลานกิจกรรมสำหรับออกกำลังกายและทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น
4) **ด้านสุขภาพ** แสดงข้อมูลให้เห็นถึงการส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพอย่างไรบ้าง เช่น กิจกรรมของการตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้เบื้องต้นในการดูแลตนเอง สร้างการรวมกลุ่มเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นด้านสุขภาพเช่นการบริหารร่างกายการบริหารสมอง เป็นต้น
5) **ด้านการเมืองการปกครอง** แสดงข้อมูลให้เห็นถึงการส่งผลกระทบต่อด้านการเมือง การปกครองอย่างไรบ้าง เช่น ชมรมผู้สูงอายุผู้สูงอายุได้รับการดูแลด้านสวัสดิการความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นต้น

4.4.4 ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จ

1) **คน** แสดงข้อมูลให้เห็นถึงเห็นถึงใครบ้างที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมเกี่ยวข้องอย่างไร เช่นแกนนำ หรือคณะกรรมการเครือข่าย กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน เป็นต้น ***มีแนวทางในการเขียน เช่น*** อปท.เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการร่วมกับภาคประชาชนรพสต. หน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กรภาคีและเครือข่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมในการเรียนรู้แนวคิดการหลักการพร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทางวิธีการเตรียมความพร้อมและร่วมดำเนินการเพื่อการพัฒนาและจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น
2) **งาน** แสดงข้อมูลให้เห็นถึงถึงงานที่เกิดขึ้นโดยดึงข้อมูลทุนทางสังคมของพื้นที่ พร้อมทั้งอธิบายวิธีการดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่ม องค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

กิจกรรมหรือนวัตกรรมนั้นๆ ***มีแนวทางในการเขียน เช่น***ค้นหาและนาใช้ข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนโดยการค้นหาและนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆมาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการตลอดจนชี้ให้เห็นทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุโดยภาคประชาชนรพสต. หน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กรภาคีและเครือข่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมในการเรียนรู้แนวคิดการหลักการพร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทางวิธีการเตรียมความพร้อมและร่วมดำเนินการเพื่อการพัฒนาและจัดตั้งศูนย์การดูแลต่อเนื่องผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น

3) **ข้อมูล** แสดงข้อมูลให้เห็นถึงข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมชุมชน เช่น การใช้ข้อมูล RECAP TCNAP ประชาคม การจัดเวที แผนชุมชน กฎระเบียบ นโยบายสาธารณะ ธรรมนูญ สภาชุมชน กองทุน สื่อ เวทีเรียนรู้ กลุ่มสมัชชา ข้อบัญญัติ ใช้ภูมิปัญญาวัฒนธรรม เป็นต้น ***มีแนวทางในการเขียนเช่น***ค้นหาและนาใช้ข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนโดยการค้นหาและนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆมาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการตลอดจนชี้ให้เห็นทุนและศักยภาพของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ เช่น จำนวนผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง และต้องการการดูแลต่อเนื่องที่บ้านทุกวันจึงมีการจัดทำศูนย์การดูแลต่อเนื่องผู้สูงอายุในชุมชนและจัดตั้งศูนย์กายอุปกรณ์ประจำทุกหมู่บ้าน เป็นต้น

4) **ทุน เงิน** แสดงข้อมูลให้เห็นถึงการได้มาของทุน เงิน และนำใช้ในกระบวนการพัฒนานวัตกรรมอย่างไร ***มีแนวทางในการเขียน เช่น***พัฒนากองทุนสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชนหน่วยงานและองค์กรภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางและกฎระเบียบและระดมทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ หรือการได้รับงบประมาณจากสปสช.ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุต่อเนื่องในชุมชน และอปท.สนับสนุนงบประมาณจัดหาผู้ดูแลผู้สูงอายุเพิ่มและพัฒนาศักยภาพให้กับกลุ่มอาสาเพื่อร่วมดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น

4.4.5 การสร้างผลกระทบ แสดงข้อมูลให้เห็นว่าผลของนวัตกรรมต่อการสร้างผลกระทบในแต่ละด้าน ดังนี้

1) **ผลกระทบต่อ 5 ด้าน** แสดงข้อมูลให้เห็นว่านวัตกรรมสร้างผลกระทบต่อ 5 มิติในแต่ละด้านอย่างไร ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านการเมืองการปกครอง
2) **การจัดการปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริมสุขภาพ 16 ประเด็น** แสดงข้อมูลให้เห็นว่านวัตกรรมส่งผลกระทบต่อการจัดการปัจจัยเสี่ยง การสร้างปัจจัยเสริมสุขภาพ 16 ประเด็นแต่ละปัจจัยอย่างไรบ้าง
3) **ภารกิจหลัก 7 ด้านของอปท.** แสดงข้อมูลให้เห็นว่านวัตกรรมสอดคล้องกับภารกิจของอปท.7 ด้านอย่างไร)
4) **การสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชน 3 สร้าง** แสดงข้อมูลให้เห็นว่านวัตกรรมส่งผลกระทบการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3 สร้าง อย่างไร
5) **7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น** แสดงข้อมูลให้เห็นว่านวัตกรรมส่งผลกระทบต่อ7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นอย่างไร

ส่วนที่ 2

ตัวอย่างการนำใช้ข้อมูล

ประเด็นที่ 1 ตัวอย่างการนำใช้ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลสุขภาวะ (Healthy community profile)

ประเด็นที่ 2 ตัวอย่างการนำใช้ข้อมูลที่แสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)

ประเด็นที่ 3 ตัวอย่างการนำใช้ข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)

ประเด็นที่ 4 ตัวอย่างการนำใช้ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน

ประเด็นที่ 5 ตัวอย่างการนำใช้ข้อมูลสำหรับการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ

ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูล	
ประเด็นที่ 1	ข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ (Healthy Community Profile)

จากการรวบรวมข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะตำบลสุขภาวะ มีตัวอย่างการนำเสนอภาพ ดังนี้

1. การจำแนกกลุ่มประชากรรายหมู่บ้าน 13 กลุ่มประชากรเป้าหมาย

ตารางที่ 6.1 แสดงการจำแนกกลุ่มประชากรรายหมู่บ้าน 13 กลุ่มประชากร*

*สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามรายประเด็น

กลุ่มประชากรเป้าหมาย*	จำนวนกลุ่มเป้าหมายสำหรับการพัฒนาด้านการดูแลสุขภาพในแต่ละชุมชนหรือหมู่บ้าน (คน)																							รวม (คน)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1.กลุ่มที่มีสุขภาพดี หรือกลุ่มเสี่ยง																								
1) เด็ก 0-5 ปี																								
2) เด็ก 6-12 ปี																								
3) เด็ก 13-17 ปี																								
4) เยาวชน 18-25 ปี																								
5) สตรีวัยเจริญพันธุ์(15-49ปี)																								
6) หญิงตั้งครรภ์																								
7) กลุ่มวัยทำงาน (15-60ปี)																								

กลุ่มประชากรเป้าหมาย*	จำนวนกลุ่มเป้าหมายสำหรับการพัฒนาด้านการดูแลสุขภาพในแต่ละชุมชนหรือหมู่บ้าน (คน)																							รวม (คน)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
8) ผู้สูงอายุ(60ปีขึ้นไป)																								
9) **อื่นๆ (ระบุ)**.....																								
2. กลุ่มผู้ป่วย																								
10) ผู้ป่วยเรื้อรัง																								
11) ผู้ติดเชื้อ HIV/AIDS																								
12) ผู้ติดสารเสพติด																								
13) ผู้ติดสุราเรื้อรัง																								
13) อื่นๆ (ระบุ).....																								
3.กลุ่มผู้ที่ต้องการได้รับการดูแลช่วยเหลือ																								
14) ผู้พิการทางกาย/การเคลื่อนไหว																								
15) ผู้พิการทางการมองเห็น																								
16) ผู้พิการทางการได้ยิน/สื่อความหมาย																								
17) ผู้พิการทางสติปัญญา/การเรียนรู้																								
18) ผู้พิการทางจิต/พฤติกรรม																								

กลุ่มประชากรเป้าหมาย*	จำนวนกลุ่มเป้าหมายสำหรับการพัฒนาด้านการดูแลสุขภาพในแต่ละชุมชนหรือหมู่บ้าน (คน)																							รวม (คน)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
19) ผู้ถูกทอดทิ้ง																								
20) ผู้เร่ร่อน																								
21) แรงงานต่างด้าว																								
22) บุคคลไร้สัญชาติ																								
23) อื่นๆ (ระบุ).....																								
4. กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรังที่ต้องการได้รับการดูแลช่วยเหลือ																								
24) ไม่มีปัญหาป่วยเรื้อรัง																								
25) ป่วยเรื้อรัง ไปไหนมาไหนได้																								
26) ป่วยเรื้อรัง ต้องอยู่กับบ้านไปไหนมาไหนไม่ได้																								
27) ป่วยเรื้อรัง ต้องนอนติดเตียง																								
5.กลุ่มที่ไม่มีสิทธิและสวัสดิการในการรักษา																								
28) ไม่มีสิทธิและสวัสดิการ																								
29) จ่ายเอง																								

กลุ่มประชากรเป้าหมาย*	จำนวนกลุ่มเป้าหมายสำหรับการพัฒนาด้านการดูแลสุขภาพในแต่ละชุมชนหรือหมู่บ้าน (คน)																							รวม (คน)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
30) สิทธิบัตรทอง (30 บาท)																								
31) ประกันสังคม																								
32) รับราชการ																								
33) รัฐวิสาหกิจ																								
34) ประกันสุขภาพเอกชน																								
35) กองทุน/สวัสดิการอื่นๆ																								
36) อื่นๆ (ระบุ).....																								

2. ตัวอย่างTimeline เส้นทางการพัฒนาของแหล่งเรียนรู้ “เส้นทางการพัฒนากลุ่มพัฒนาสตรีและเยาวชนตำบล”

แผนภาพที่ 6.1 ตัวอย่างTimeline เส้นทางการพัฒนาของแหล่งเรียนรู้

3. แผนภาพความคิดของแหล่งเรียนรู้

แผนภาพที่ 6.2 แสดงตัวอย่างแผนภาพความคิดของแหล่งเรียนรู้

4. ตัวอย่างTimeline เส้นทางการพัฒนาชุมชนของหมู่บ้าน

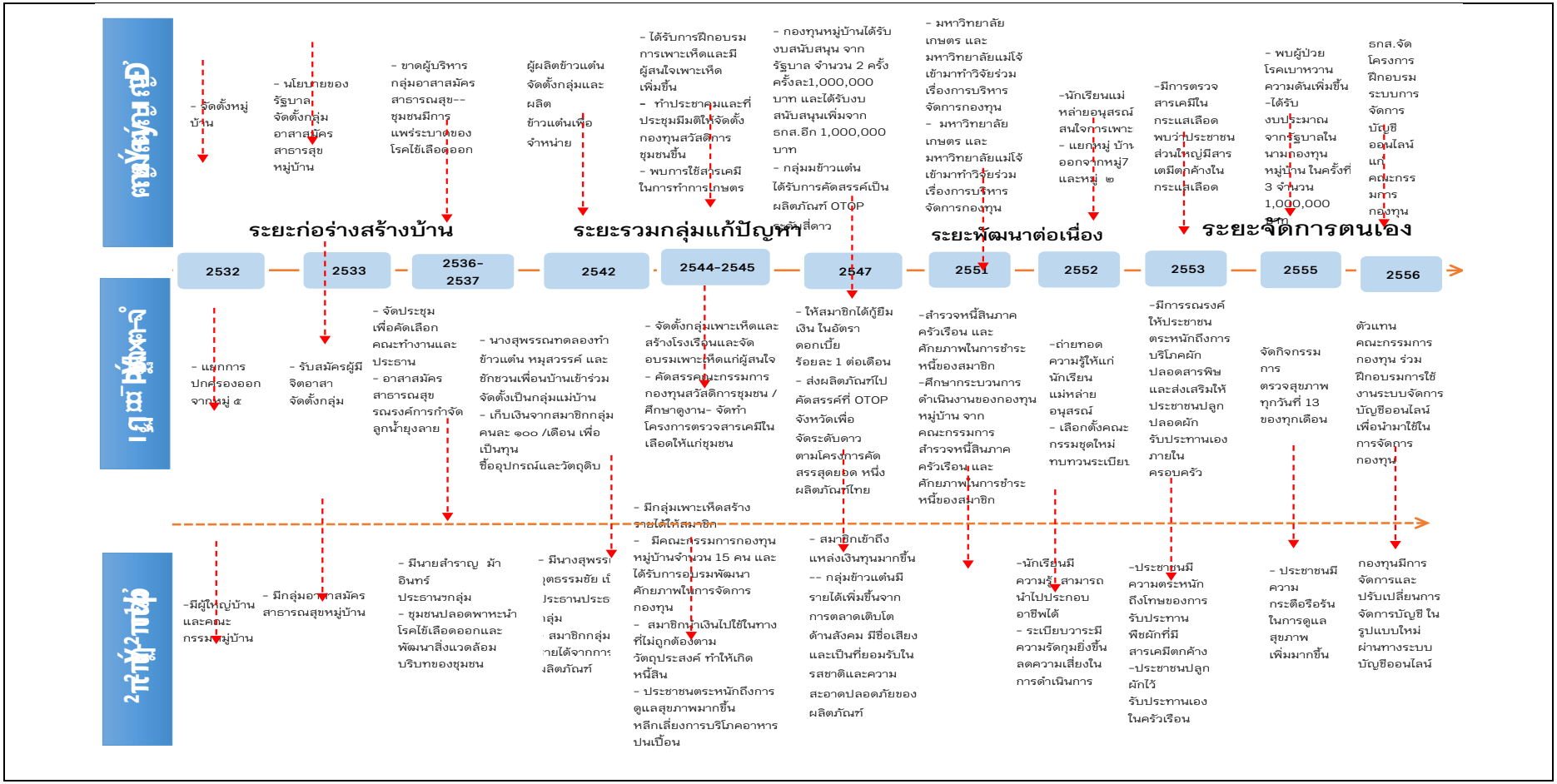

แผนภาพที่ 6.3 แสดงตัวอย่างTimeline เส้นทางการพัฒนาชุมชนของหมู่บ้าน

5. ตัวอย่างแผนภาพความคิดของหมู่บ้านจัดการตนเอง

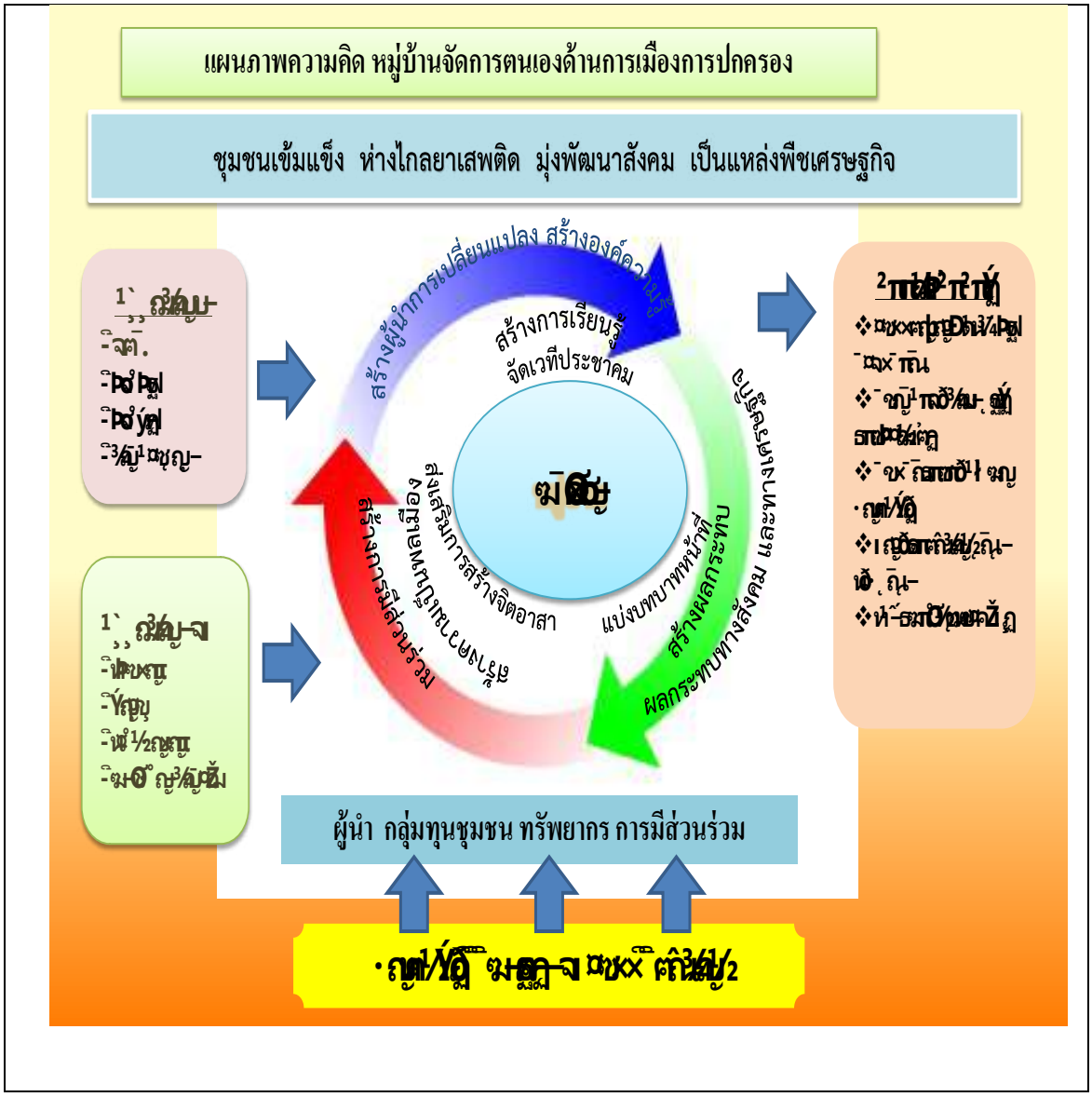

แผนภาพที่ 6.4 แสดงตัวอย่างแผนภาพความคิดของหมู่บ้านจัดการตนเอง

6. ตัวอย่าง Timeline เส้นทางการพัฒนาชุมชนของตำบล

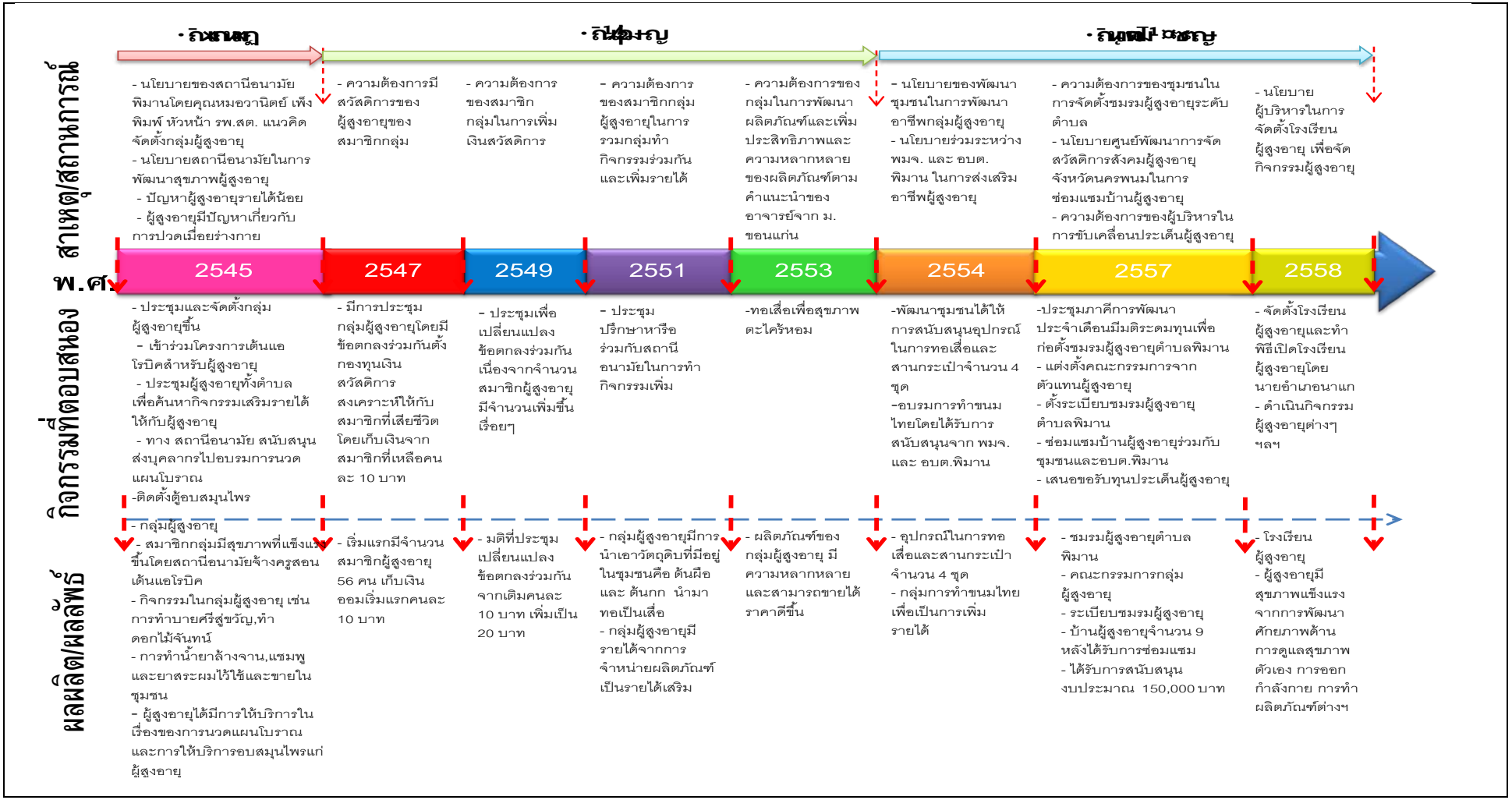

แผนภาพที่ 6.5 แสดงตัวอย่างเส้นทางการพัฒนาชุมชนของตำบล

ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูล	
ประเด็นที่ 2	ข้อมูลแสดงศักยภาพของชุมชน (Community potentials)

จากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เพื่อสรุปประเด็นสำคัญๆ และมีการนำเสนอที่ชัดเจน จะสามารถสะท้อนถึงศักยภาพของตำบลสุขภาวะในหลายๆด้าน ยกตัวอย่าง เช่น สามารถสะท้อนถึงศักยภาพชุมชนในด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม สถานะทางด้านสุขภาพ ด้านการเมืองการปกครอง และผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการตนเอง ดังตัวอย่าง

1. แผนที่แสดงทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน

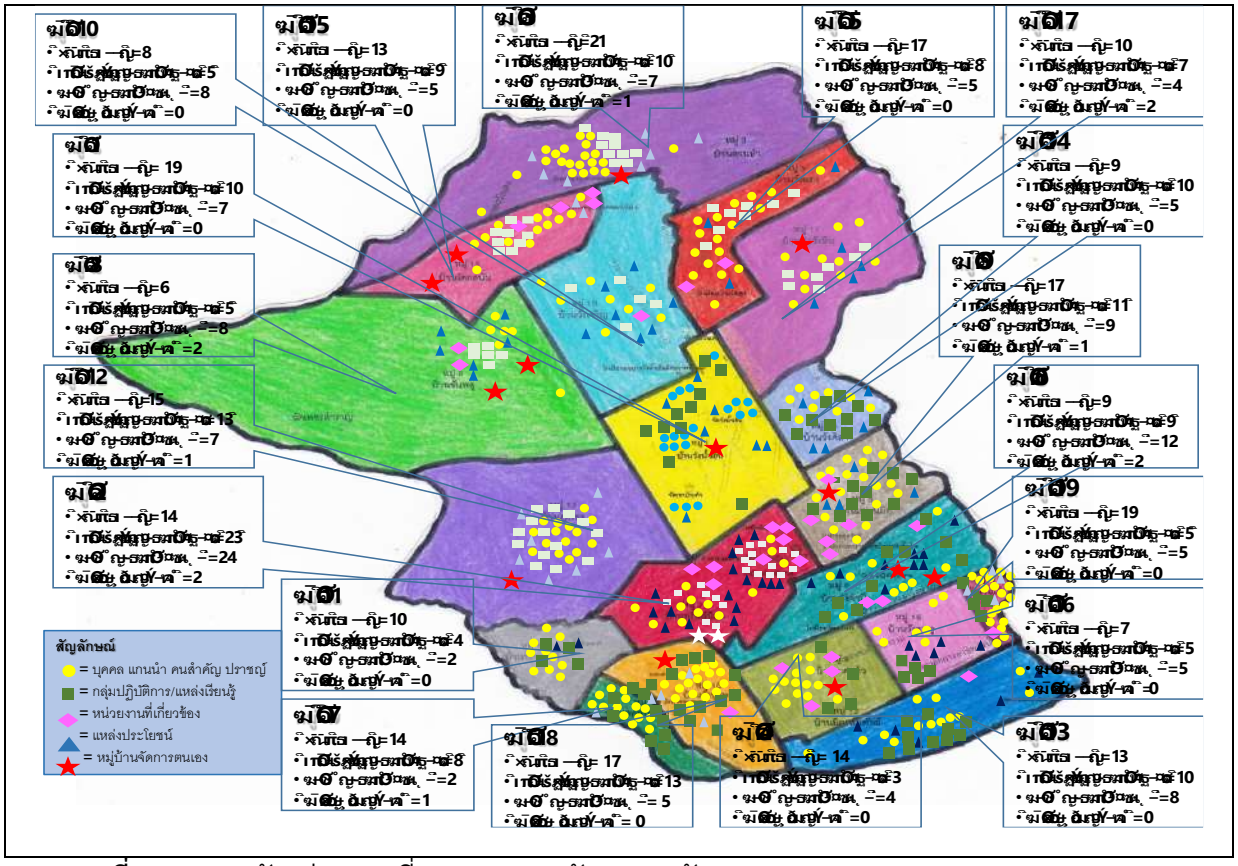

แผนภาพที่ 7.1 แสดงตัวอย่างแผนที่แสดงทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชน

2. ตารางแสดงทุนทางสังคมและศักยภาพในพื้นที่ระดับตำบล

ตารางที่ 7.1 แสดงทุนทางสังคมและศักยภาพในพื้นที่ระดับตำบล

ทุนทางสังคม	หมู่บ้าน/ชุมชน							รวม
	1	2	3	4	5	6	7	
1.บุคคล ครอบครัว	49	45	80	45	66	42	31	358
2.กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน	5	3	4	4	3	3	4	26
3. แหล่งประโยชน์	2	1	2		1	1	3	8
4.ชุมชนหรือหมู่บ้าน	1	1				1		3
5.ตำบล								
6. เครือข่าย	1					1		2
รวม	58	50	86	49	70	48	38	399

3. ตัวอย่างการแสดงทุนทางสังคมระดับหมู่บ้าน

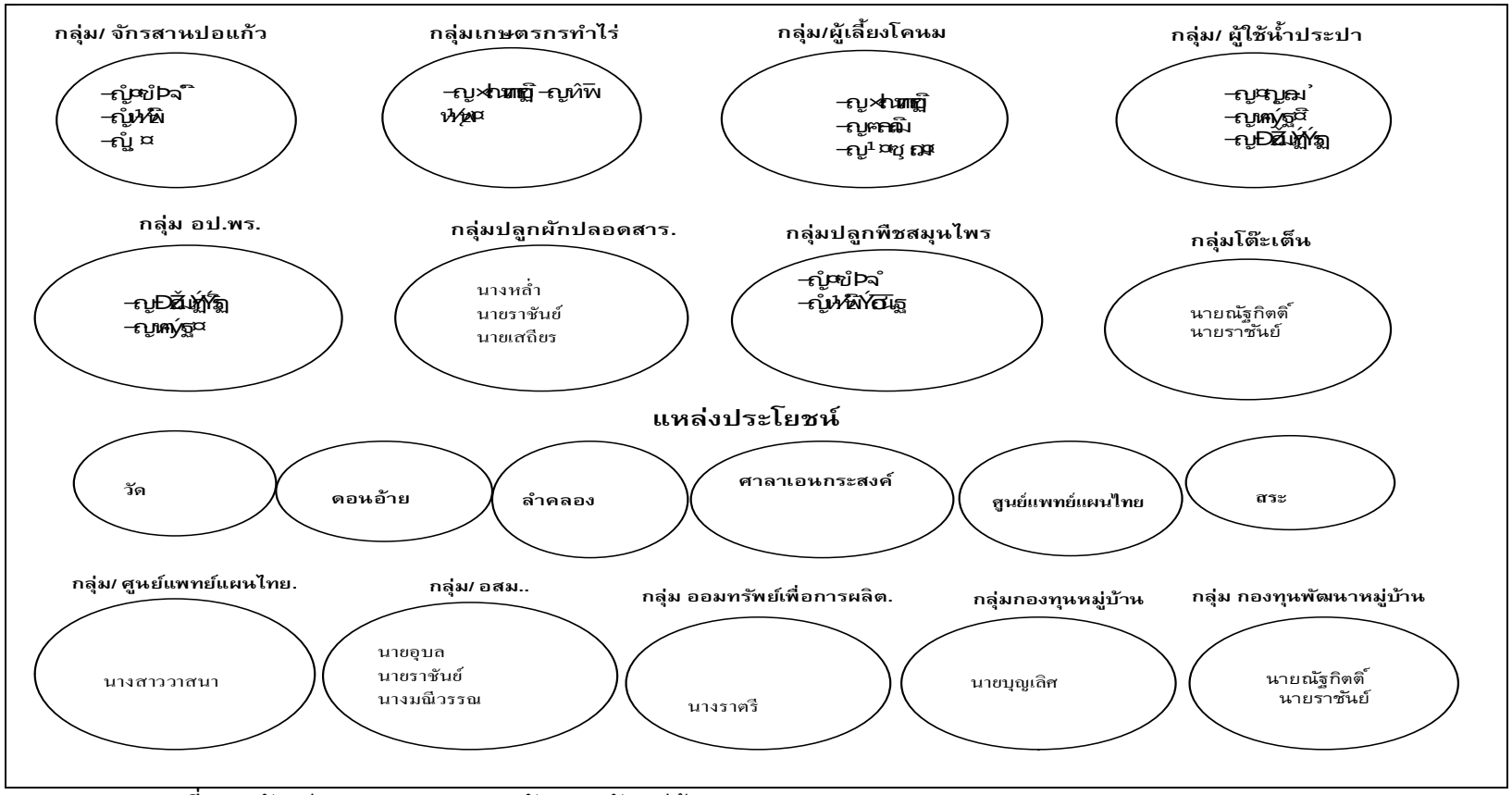

แผนภาพที่ 7.2 ตัวอย่างการแสดงทุนทางสังคมระดับหมู่บ้าน

4. ตัวอย่างการแสดงความเชื่อมโยงทุนทางสังคมระดับหมู่บ้าน

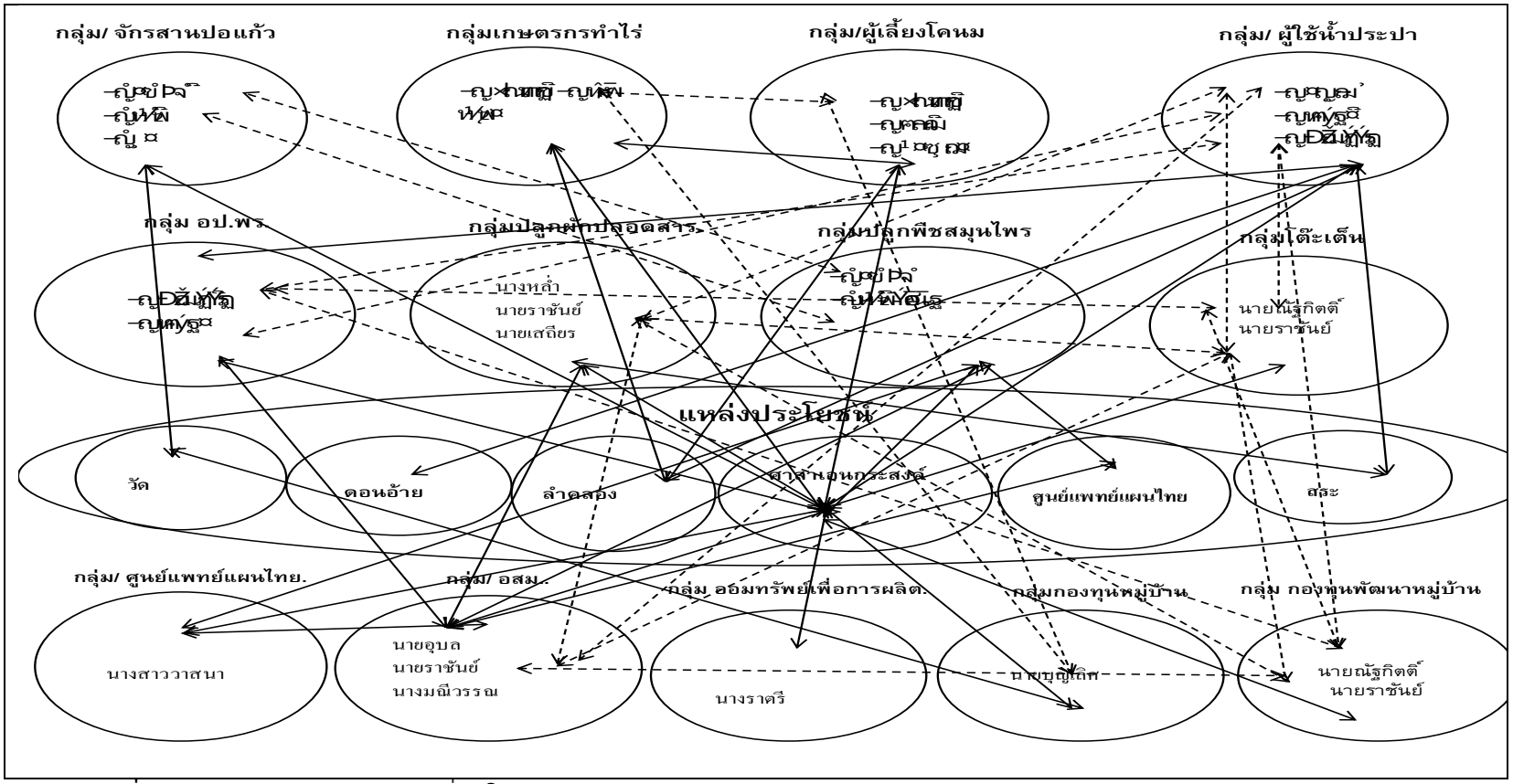

แผนภาพที่ 7.3 ตัวอย่างการแสดงความเชื่อมโยงทุนทางสังคมระดับหมู่บ้าน

5. ตัวอย่างแสดงทุนทางสังคมระดับตำบลที่มีการจัดระบบย่อยเชิงโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน

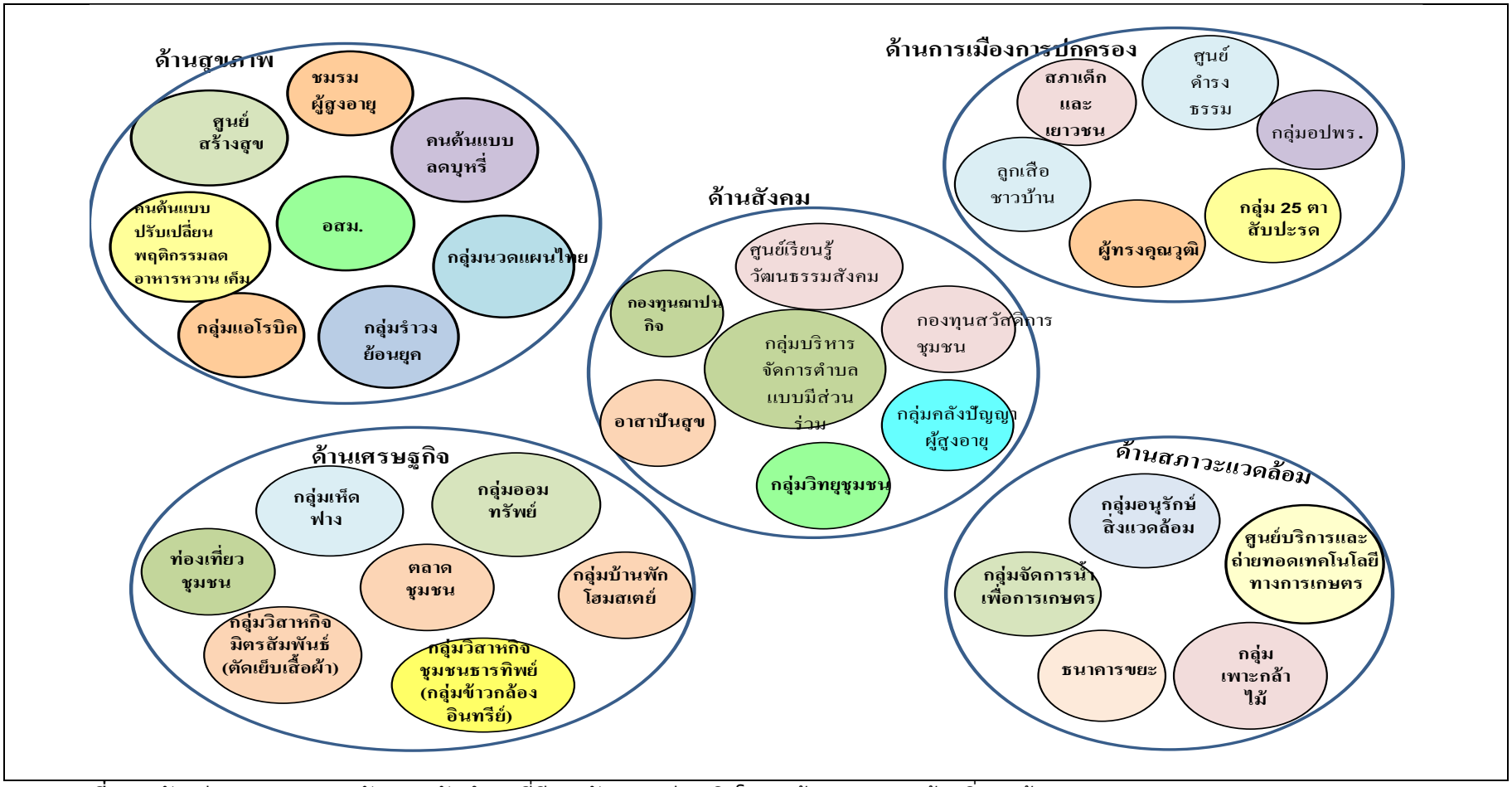

แผนภาพที่ 7.4 ตัวอย่างแสดงทุนทางสังคมระดับตำบลที่มีการจัดระบบย่อยเชิงโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน

6. ตัวอย่างแสดงความเชื่อมโยงทุนทางสังคมระดับตำบลเชิงระบบตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน

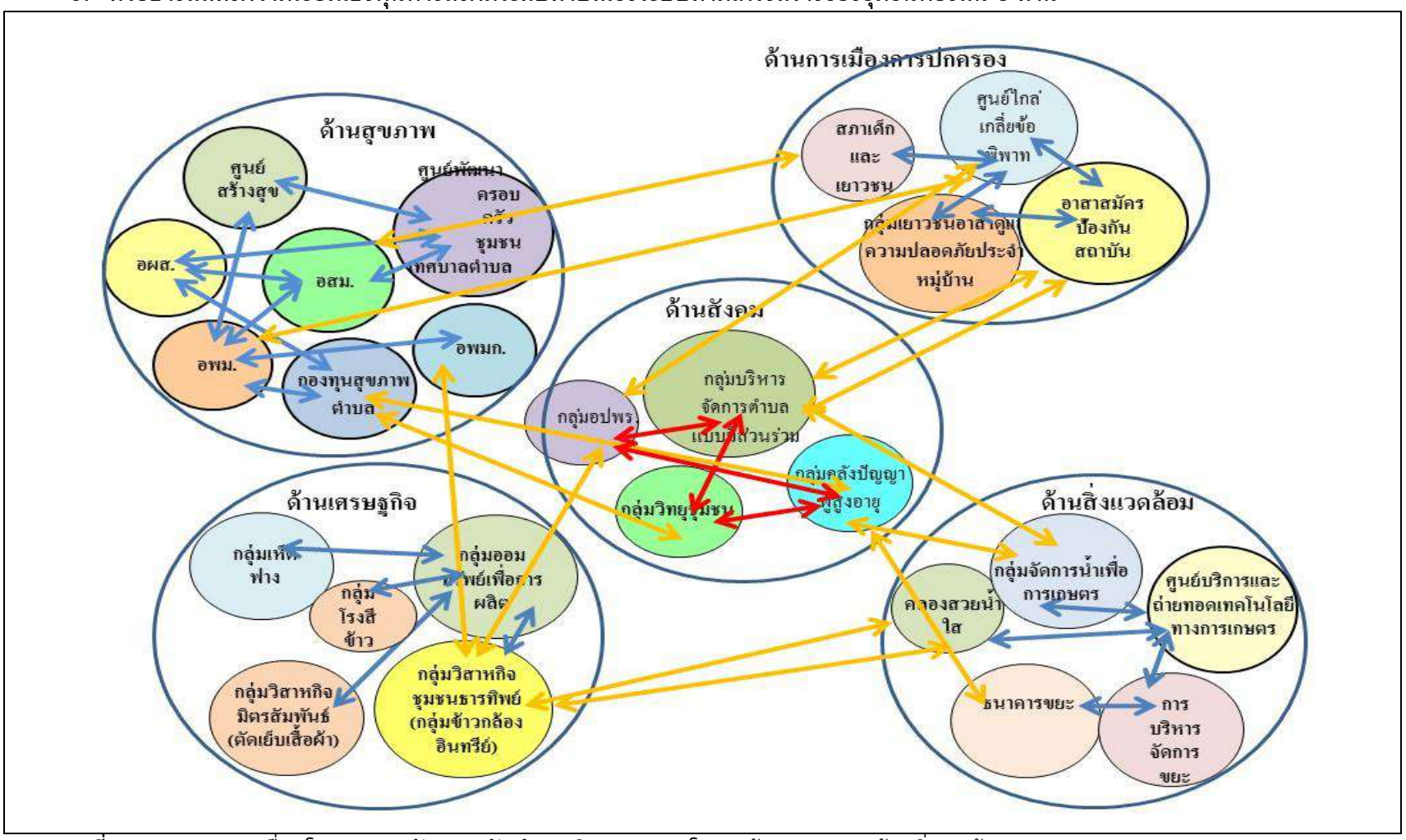

แผนภาพที่ 7.5 แสดงความเชื่อมโยงทุนทางสังคมระดับตำบลเชิงระบบตามโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน

7. ตัวอย่างแสดงความเชื่อมโยงทุนทางสังคมระดับตำบลเชิงระบบที่เป็นประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ ปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ (แสดงระบบเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารสุขภาวะ)

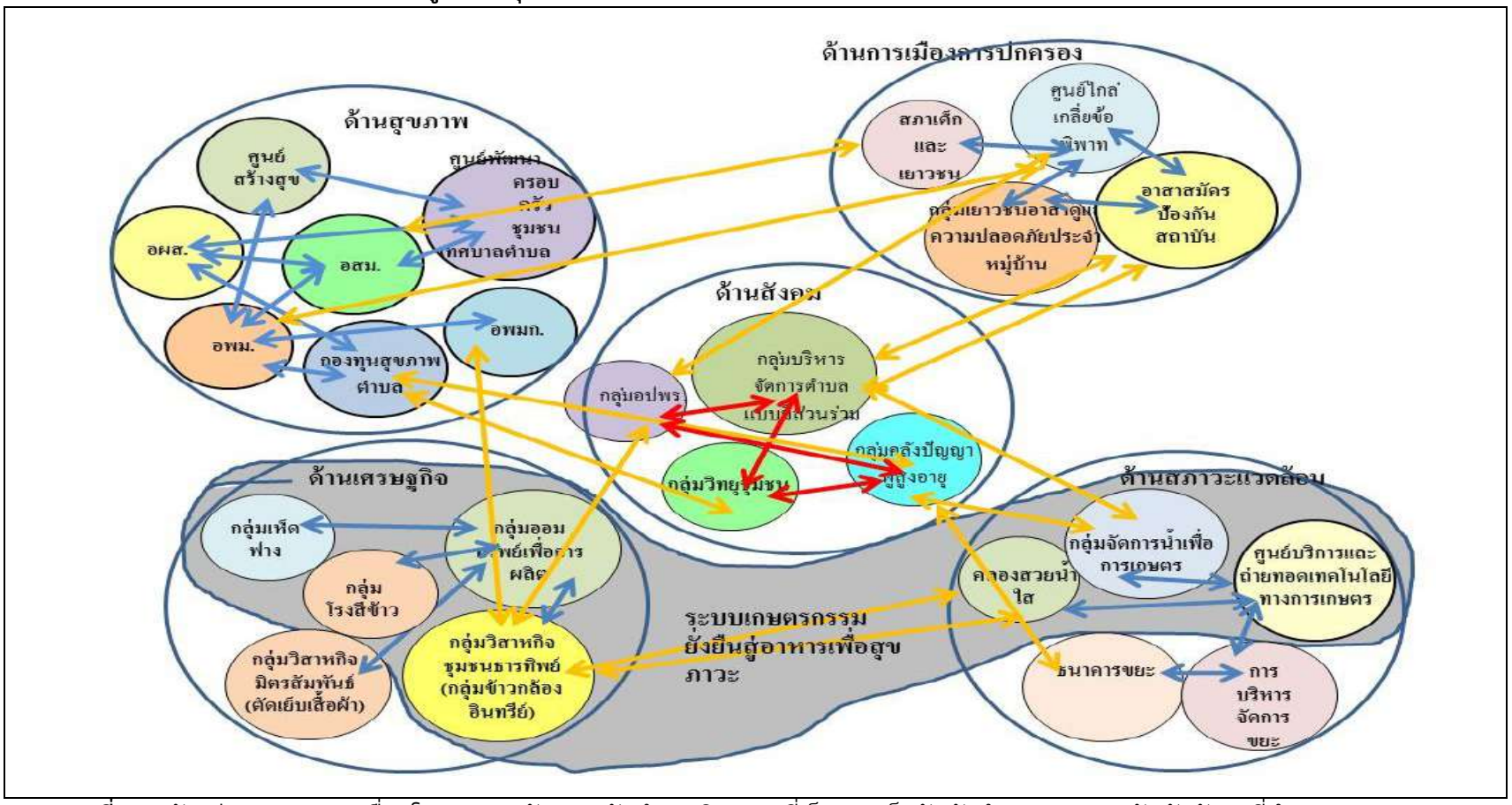

แผนภาพที่ 7.6 ตัวอย่างแสดงความเชื่อมโยงทุนทางสังคมระดับตำบลเชิงระบบที่เป็นประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ ปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ (แสดง ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารสุขภาวะ)

ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูล	
ประเด็นที่ 3	**ตัวอย่างการข้อมูลสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน หรือการฝึกอบรม (Community learning/ Learning package)**

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ สามารถนำมาออกแบบกระบวนการเรียนรู้หรือการฝึกอบรม ด้วยการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์หรือความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายและจุดเน้นที่แตกต่างกันของการใช้หลักสูตรการเรียนรู้ ในที่นี่จึงขอแสดงตัวอย่างการนำใช้ข้อมูลเพื่อการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่น (บางส่วน) ซึ่งการออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความเป็นอัตลักษณ์และบทบาทหน้าที่ของแต่ละพื้นที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ดังนั้นสามารถพิจารณาปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ในตัวอย่าง จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) (ร่าง)โครงสำหรับการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ และ2) ตัวอย่างการเขียนหลักสูตรการเรียนรู้

ตัวอย่างที่ 3.1 (ร่าง) โครงสำหรับการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้*

*สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

บทนำ

1. บริบทของพื้นที่สะท้อนสถานะตำบลสุขภาวะที่นำสู่การพัฒนาประเด็น.....
ย่อหน้าที่ 1 ประวัติชุมชน

- เขียนบรรยายจุดเริ่มต้นของการก่อตั้งตำบล จุดเปลี่ยนของการพัฒนาในแต่ยุคสมัย ให้เห็นภาพทุนทางสังคมวิถีวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- เขียนอธิบายลักษณะภูมิประเทศ
- เขียนอธิบายอาณาเขตและการแบ่งการปกครองว่าแบ่งออกเป็นกี่หมู่บ้าน และจำนวนประชากรรวมของตำบล

.....
.....
.....
.....
.....

ย่อหน้าที่ 2 ข้อมูลด้านสังคมเป็นข้อมูลประชากร ของจำนวนของกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือ ที่แบ่งเป็นเพศหญิง เพศชาย จำนวนทุนทางสังคมที่เข้ามาดูแลกลุ่มประชากร รูปแบบและวิธีการที่ทุนทางสังคมที่เข้ามาจัดการปัญหาและความต้องการภาษาที่ใช้ในชุมชน ศาสนา วัฒนธรรม ภูมิปัญญาความเชื่อ การศึกษา การสื่อสาร ทั้งที่เป็นรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แหล่งประโยชน์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ การใช้สารเสพติด การทะเลาะเบาะแว้ง จำนวนเหตุการณ์ที่เกิดการทะเลาะเบาะแว้งประเด็นความขัดแย้ง และการจัดสวัสดิการ ที่มีการจัดให้มีการช่วยเหลือทั้งในยามปกติและการช่วยเหลือในยามภัยพิบัติ(เขียนให้เห็น**)**

……
……
……
……
……
……
……

ย่อหน้าที่ 3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ(เขียนอธิบาย เขียนให้เห็นสถานการณ์การทำงานการประกอบอาชีพและสถานะทางเศรษฐกิจของกลุ่มประชากรเป้าหมาย)

……
……
……
……
……
……
……

- เขียนให้ข้อมูลกระบวนการจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจชุมชนที่จะเอื้อการดูแลกลุ่มประชากรเป้าหมาย การพัฒนาในระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม ระดับชุมชนและระดับเครือข่าย เช่น เศรษฐกิจในระดับครัวเรือน เช่น การสร้างวินัยการออม การจัดทำบัญชีครัวเรือน การร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กร การผลิตของใช้เอง เศรษฐกิจในระดับกลุ่ม เช่น การจัดสวัสดิการเฉพาะกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ การส่งเสริมการตลาด เศรษฐกิจระดับองค์กรชุมชน เช่น ร้านค้า ตลาดชุมชน กองทุน สถาบันการเงิน การส่งเสริมสวัสดิการ การสร้างกฎ กติกา เศรษฐกิจในระดับเครือข่าย เช่น การแลกเปลี่ยนผลผลิต ทรัพยากร แลกเปลี่ยนเทคนิค เพิ่มทักษะ การจัดระบบตลาด การจัดการความรู้ เป็นต้น และ

  ……
  ……
  ……
  ……
  ……
  ……

ย่อหน้าที่ 4ข้อมูลด้านสภาวะแวดล้อม(เขียนจำแนกและอธิบายปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มประชากรทั้งทางบวกหรือการลดข้อจำกัดในการเข้าถึง เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ที่แสดงให้เห็นการใช้ การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิต การจัดการมลพิษ เช่น ขยะ น้ำเสีย ดินเสื่อมโทรม ที่แสดงให้เห็นถึงการใช้ การดูแลรักษา การปรับปรุง การฟื้นฟูสภาพ การจัดการภัยพิบัติ ที่แสดงให้เห็นถึงการเตรียมความพร้อมก่อนการเกิดภัยพิบัติ และการให้การช่วยเหลือ และเยียวยาเมื่อเกิดภัยพิบัติรวมทั้งการฟื้นฟูสภาพหลังการเกิดภัยพิบัติและพลังงานทางเลือกในชุมชน ทั้งในระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม และระดับเครือข่าย เป็นต้น และอธิบายให้เห็นการปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลกลุ่มประชากรเป้าหมาย)

……
……
……
……
……
……
……

ย่อหน้าที่ 5 ข้อมูลด้านสุขภาพ

ปัญหาสุขภาพและการเจ็บป่วยในชุมชนตาม 13 กลุ่มประชากร(ตารางแสดงโรคและการเจ็บป่วยพร้อมสถิติประกอบ)

โรคที่พบบ่อย และปัญหาทางด้านสุขภาพ พฤติกรรมเสี่ยง	ร้อยละ

และการจัดการตนเองที่ชุมชนท้องถิ่นได้ดำเนินการด้านการดูแลสุขภาพโดยชุมชน โดยแยกเป็น

1) การบริการโดยหน่วยบริการสุขภาพ (ศสมช.รพ.สต. รพช.รพ.จิตเวชเป็นต้น)มีจำนวน ..... แห่ง ประกอบด้วย.....
.....และการจัดการเพื่อส่งเสริมให้การบริการสุขภาพโดยหน่วยบริการมีความเข้มแข็งในการดูแลสุขภาพมาก
ขึ้น……
……
……
……

2) การดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือกันในชุมชน (กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มจิตอาสา เป็นต้น). .....
.....
.....
.....
.....
...

3) และการจัดการเพื่อส่งเสริมให้การดูแลสุขภาพและการช่วยเหลือกันในชุมชน มีความเข้มแข็งและสร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพมาก
ขึ้น.....
.....
.....
.....

4) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชนในการสร้างงานที่กระทบสุขภาพ และการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ
....และแนวทางในการปรับหรือพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอปท.และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในชุมชน มีความเข้มแข็งและเข้าร่วมในการดูแลสุขภาพมากขึ้น .....
.....
.....
.....

ย่อหน้าที่ 6 ด้านการเมือง การปกครอง (เขียนอธิบายให้เห็น กฎ กติกาข้อตกลง เช่น นโยบายสาธารณะ ธรรมนูญสุขภาพ ธรรมนูญท้องถิ่น ข้อบัญญัติตำบล กระบวนการ ผลลัพธ์ การมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การเข้าร่วมเวทีเรียนรู้ การมีส่วนร่วมเวทีประชาคม การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนตำบล กระบวนการ ผลลัพธ์ การได้รับสิทธิ เช่น สิทธิในการเข้าถึงและรับบริการ สิทธิในการใช้ทรัพยากรและแหล่งประโยชน์ กระบวนการ ผลลัพธ์ และการจัดการกับความขัดแย้ง เช่น จำนวนช่องทางในการร้องเรียน จำนวนคนที่ทำการไกล่เกลี่ย แนวทางสำหรับช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน กระบวนการ ผลลัพธ์ เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. สรุปปัญหาและความต้องการการดูแลช่วยเหลือของประชากรกลุ่มเป้าหมายในตำบล……

ย่อหน้าที่ 1 เขียนประเด็นปัญหาและความต้องการใน 5 ด้าน แยกเป็นประเด็น (ทีละย่อหน้า) พร้อมอธิบายรายละเอียดประกอบได้แก่

1. ด้านสังคม
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านสภาวะแวดล้อม
4. ด้านสุขภาพ
5. ด้านการเมืองการปกครอง

……
……
……
……
……

3.ศักยภาพของชุมชนในการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย

3.1 ทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ย่อหน้าที่ 1 ทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย

วิวัฒนาการการพัฒนาระบบการดูแล*ประชากรกลุ่มเป้าหมายหรือการทำงานเชิงประเด็น*ของตำบลพร้อมบรรยายใต้ภาพ

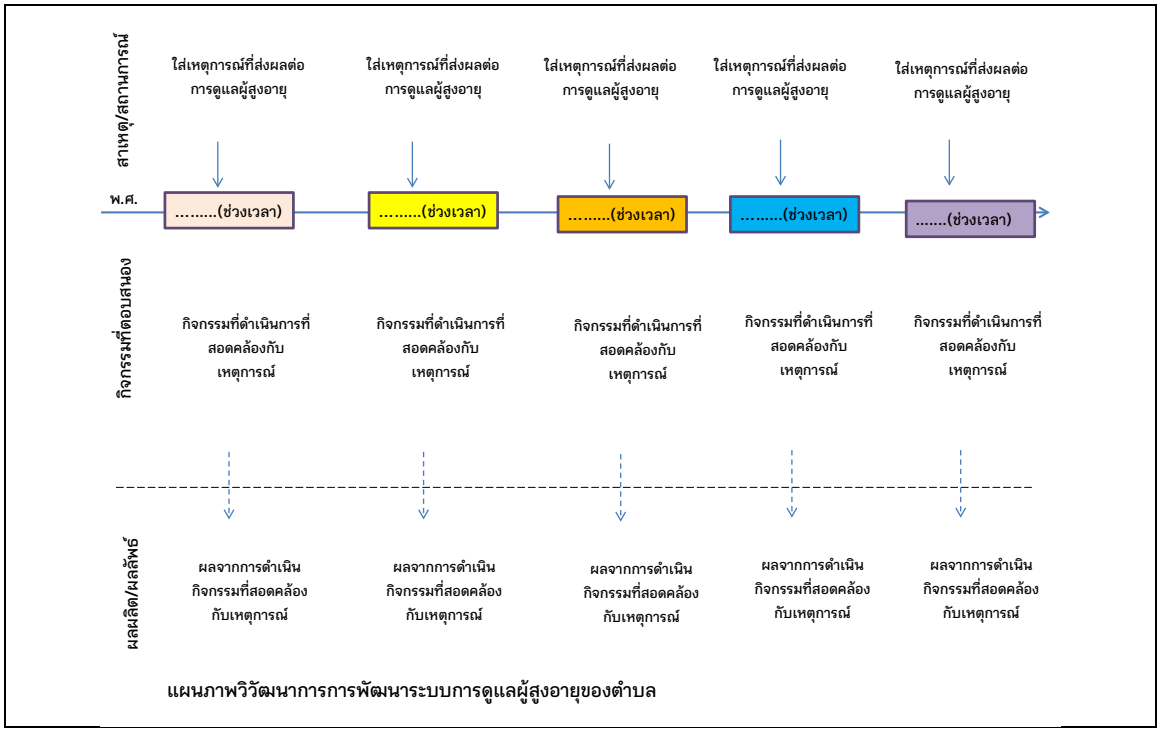

แผนภาพวิวัฒนาการการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุของตำบล

แผนภาพที่ 1.1 วิวัฒนาการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมายของตำบล

เขียนสรุปให้เห็นสถานการณ์ปัญหา .....การดูแลหรือจัดบริการสำหรับประชากรกลุ่มเป้าหมายของทุนทางสังคม.....ผลผลิตผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินการ.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตารางที่ 1.1สรุปจำนวนทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ศักยภาพของชุมชนใน การดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย	**หมู่บ้าน/ชุมชน (ระบุจำนวนคน)**									**รวม**
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	
ระดับบุคคล										
ระดับกลุ่ม										
ระดับหน่วยงาน องค์กร และแหล่งประโยชน์										
ระดับชุมชน หรือหมู่บ้าน (หมู่บ้านจัดการตนเอง)										
รวม										

<u>แนวทางการเขียนสรุป</u>

สรุปจำนวนทุนทางสังคมของตำบลที่มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย ..... สามารถสรุปได้ดังนี้ ทุนทางสังคมระดับบุคคลจำนวน.....คน ส่วนใหญ่เป็น อสม. อผส. เป็นต้น ทุนระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน จำนวน.....กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มออกกำลังกาย กลุ่มรำวงย้อนยุค

เป็นต้น หน่วยงาน แหล่งประโยชน์ มีจำนวน.....หน่วยงาน ส่วนใหญ่เป็น ร้านขายยา วัด เป็นต้น และหมู่บ้านจัดการตนเอง จำนวน.....หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่....เป็นหมู่บ้านสีขาว หมู่บ้านศีลห้า เป็นต้น

3.2 ศักยภาพของนวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ต่อส่งผลกระทบทั้งทางตรงและอ้อมต่อการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมายของพื้นที่

ย่อหน้าที่ 2 ศักยภาพของนวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ต่อส่งผลกระทบทั้งทางตรงและอ้อมต่อการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมายของพื้นที่

ใช้ตารางสรุปให้เห็นนวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ ที่สร้างผลกระทบทั้งทางตรงและอ้อม

ตารางที่ 1.2 แสดงศักยภาพของนวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ต่อส่งผลกระทบทั้งทางตรงและอ้อมต่อการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมายของพื้นที่

<u>คำชี้แจง</u> ระบุศักยภาพของนวัตกรรม /แหล่งเรียนรู้จำแนกตามระบบที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาระบบการดูแล**ประชากรกลุ่มเป้าหมาย**โดยใส่เครื่องหมายดังนี้ในช่องศักยภาพของนวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้

การสรุปศักยภาพ

สัญลักษณ์สี่เหลี่ยม หมายถึง นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ที่มีการรวมกลุ่มทำงาน ไม่มีรูปธรรมการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย และยังไม่มีการเชื่อมโยงงานกับนวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ที่มีรูปธรรมการดำเนินงานขององค์ประกอบการบูรณาการการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมายครบวงจรโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง

สัญลักษณ์วงกลม หมายถึง นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ที่มีการรวมกลุ่มทำงาน ไม่มีรูปธรรมการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย แต่มีการเชื่อมโยงงานและเอื้อประโยชน์กับนวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ที่มีรูปธรรมการดำเนินงานขององค์ประกอบการบูรณาการการพัฒนาระบบการดูแลผู้ประชากรกลุ่มเป้าหมายครบวงจรโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง(นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ที่กระทบทางอ้อม)

สัญลักษณ์ดาวแปดแฉก หมายถึง นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้นั้นเป็นงานเด่นของพื้นที่ มีศักยภาพที่สะท้อนความเชี่ยวชาญเฉพาะขององค์ประกอบการบูรณาการการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมายครบวงจรโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง

การส่งผลกระทบทางตรงและอ้อม

X สัญลักษณ์เครื่องหมายคูณ หมายถึง นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้สร้างผลกระทบทางตรงต่อระบบการดูแลผู้สูงอายุ และเป็น 1 ใน 21 ตัวชี้วัดการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย

+ สัญลักษณ์เครื่องหมายบวก หมายถึง นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้สร้างผลกระทบทางอ้อมต่อระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ระบบ / **นวัตกรรม / แหล่งเรียนรู้**	**หมู่ที่**								
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**
1. ระบบ……									
1) ……									
2) ……									
3) ……									
4) ……									
5) ……									
2. ระบบ……									
6) ……									
7) ……									
8) ……									
9) ……									
10) ……									
3. ระบบ……									
11) ……									

ระบบ / นวัตกรรม / แหล่งเรียนรู้	หมู่ที่								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
12) ……									
13) ……									
14) ……									
15) ……									
4. ระบบ……									
16) ……									
17) ……									
18) ……									
19) ……									
20)……									
รวมทั้งหมด									

<u>แนวทางการเขียนสรุป</u>

จากตารางแสดงศักยภาพของนวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ต่อส่งผลกระทบทั้งทางตรงและอ้อมต่อการพัฒนาระบบการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมายในตำบล……ประกอบด้วย …….ระบบ จำนวน……. เรื่อง

นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ซึ่งส่งผลกระทบทางตรง ได้แก่……

นวัตกรรม/แหล่งเรียนรู้ ส่งผลกระทบทางอ้อม ได้แก่ ……

3.3 ลักษณะกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุผู้ดำเนินการ

ย่อหน้าที่ 3ลักษณะกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุผู้ดำเนินการ

เขียนอธิบายให้เห็นลักษณะกิจกรรมการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ดำเนินการปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งแก้ไข

……
……
……
……
……
……
……

3.4 ศักยภาพของนวัตกรรมหรือแหล่งเรียนรู้ เทียบเคียงกับชุดกิจกรรมหลักของการดูแลประชากรกลุ่มเป้าหมายและ 7 ลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

ย่อหน้าที่ 4ศักยภาพของนวัตกรรมหรือแหล่งเรียนรู้ เทียบเคียงกับชุดกิจกรรมหลักเฉพาะประเด็นและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

เขียนอธิบายให้เห็นระบบ/นวัตกรรม/ แหล่งเรียนรู้ที่สะท้อนศักยภาพของนวัตกรรมหรือแหล่งเรียนรู้ เทียบเคียงกับชุดกิจกรรมเฉพาะประเด็นและ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

……
……
……
……
……
……
……

บทที่ 2

รายละเอียดหลักสูตรการเรียนรู้ประเด็น.....

เกริ่นนำ-เขียนอธิบายแนวทางการพัฒนาหลักสูตร อธิบายภาพหลักสูตรการเรียนรู้ประเด็น.....

……
……
……
……
……

……
……

1. ชื่อหลักสูตร

……
……

2. **วัตถุประสงค์ของหลักสูตร**

……
……
……
……
……
……
……
……

3. โครงสร้างการบริหารงานพัฒนาหลักสูตร

เกริ่นนำ–เขียนโครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วย คณะกรรมการหลักสูตร1 ชุด ตามประกาศ อปท.

……
……
……
……
……
……
……

แผนภาพที่ 1 ตัวอย่างโครงสร้างการบริหารงานการพัฒนาหลักสูตร

4. โครงสร้างหลักสูตร

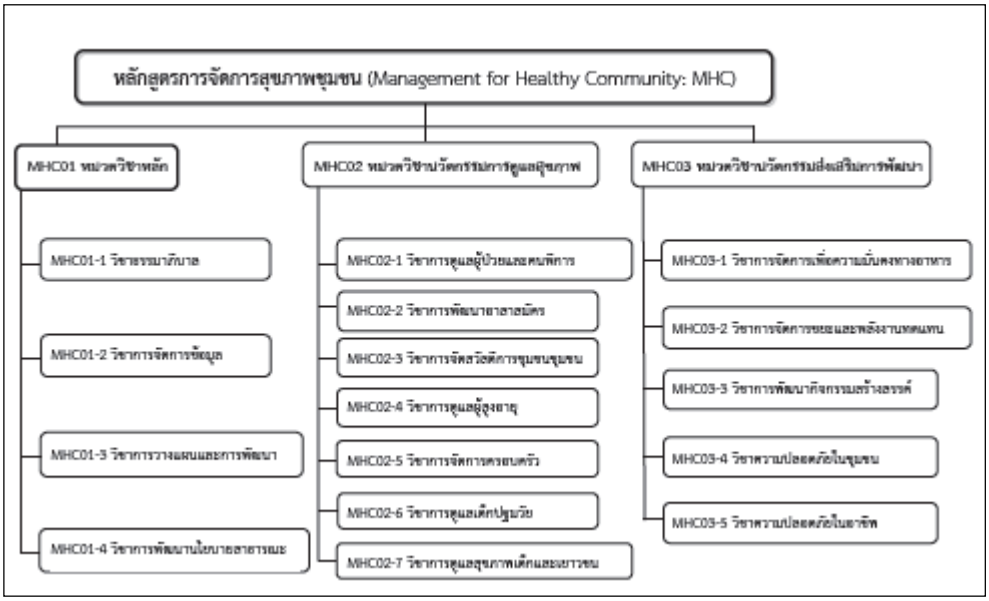

แผนภาพที่ 2 ตัวอย่างโครงสร้างหลักสูตร

5. แนวทางการเรียนรู้

เขียนให้เห็นขั้นตอนการเรียนรู้

……
……
……
……
……
……
……

6. การจัดกระบวนการเรียน การสอน

การแบ่งชุดรายวิชา*(ขึ้นอยู่กับอัตลักษณ์ เรื่องเด่น และความเชี่ยวชาญของพื้นที่)*

ชุดวิชา	วิชา
ชุดที่ 1	1) วิชาธรรมาภิบาล 2) วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะ
ชุดที่ 2	1) วิชาการพัฒนาระบบข้อมูล 2) วิชาการวางแผนและพัฒนา
ชุดที่ 3	1) นวัตกรรมการดูแลสุขภาพ 2) นวัตกรรมการส่งเสริมการพัฒนา

แผนภาพที่ 3ตัวอย่างการแบ่งชุดวิชา

7. คุณสมบัติผู้เรียน

……
……
……
……
……
……

8. คุณสมบัติผู้สอน

……
……

บทที่ 3

สังเขปรายวิชา

1. วัตถุประสงค์(เขียนให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในรายวิชา ที่ผู้จัดต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้)

……
……
……
……
……
……
……

2. สื่อการสอน(เช่น power point แผ่นพับ ตัวอย่างของนวัตกรรม)

……
……
……
……
……
……
……

3. เนื้อหาโดยสังเขป

……
……
……
……
……
……
……

4. กิจกรรมการเรียน(การบรรยาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติจริง การลงแหล่งเรียนรู้)

……
……
……

……
……
……
5. การประเมินการเรียนรู้

……
……
……
……
……
……
……
6. คุณสมบัติผู้สอน

……
……
……
……
……
……
……
7. คุณสมบัติผู้เรียน

……
……
……
……
……
……
……
8. ตารางการเรียนรู้

ตัวอย่างที่ 3.2 ตัวอย่างการเขียนหลักสูตรการเรียนรู้*

ตัวอย่างการเขียนหลักสูตรการเรียนรู้ ดังนี้

ตัวอย่างจากหลักสูตรการเรียนรู้ของมหาวิชชาลัยอุโมงค์

1. **โครงสร้างหลักสูตร**

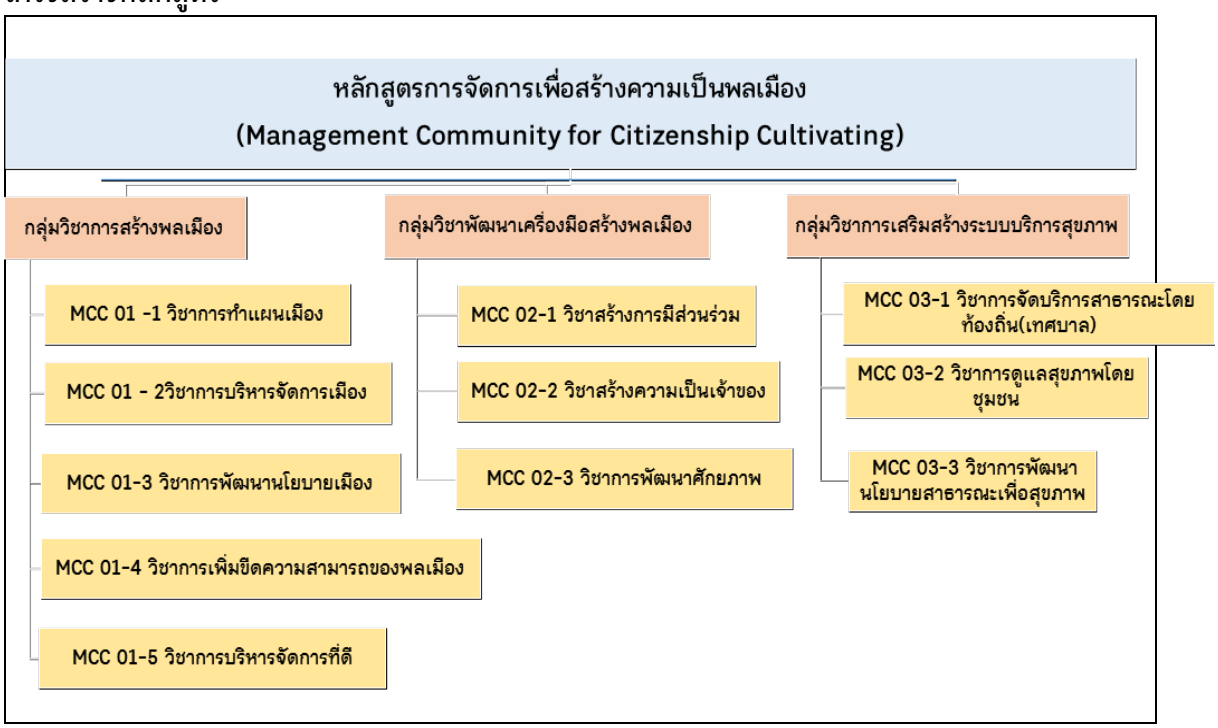

2. **การจัดกระบวนการเรียนการสอน**

2.1 ตารางแบ่งกลุ่มวิชา

กลุ่มวิชา	หน่วยการเรียน
1. กลุ่มวิชาการสร้างพลเมือง	หน่วยการเรียนที่ 1 การสร้างเมือง ประกอบด้วย วิชาการวางแผนเมือง วิชาการบริหารจัดการเมืองและวิชาการพัฒนานโยบายเมือง
	หน่วยการเรียนที่ 2การเพิ่มขีดความสามารถของเมือง
	หน่วยการเรียนที่ 3 การบริหารจัดการองค์กรที่ดี
2. กลุ่มวิชาการพัฒนาเครื่องมือการสร้างพลเมือง	หน่วยการเรียนที่ 1 เครื่องมือการสร้างการมีส่วนร่วม
	หน่วยการเรียนที่ 2 เครื่องมือที่เสริมสร้างความเป็นเจ้าของ

	หน่วยการเรียนที่ 3 เครื่องมือการเพิ่มศักยภาพ
3. กลุ่มวิชาการเสริมสร้างระบบบริการสุขภาพ	หน่วยการเรียนที่ 1 การจัดบริการสุขภาพโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
	หน่วยการเรียนที่ 2 การจัดการดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชนเอง
	หน่วยการเรียนที่ 3 การสร้างนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพ

2.2 คุณสมบัติผู้เรียน

การฝึกอบรมเรียนรู้หลักสูตร ตำบลมหาวิชชาลัยอุโมงค์สร้างพลเมือง (4 คืน 5 วัน) ประกอบด้วย

1. นักบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำการเปลี่ยนแปลง (เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชน)
2. นักวิชาการอปท.
3. ผู้นำชุมชน
4. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

2.3 คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอนและครูฝึกชุมชน

1)อาจารย์ผู้สอน เป็นผู้ที่มีความรู้ในหลักทฤษฎีหรือหลักวิชาการที่เป็นองค์ความรู้เฉพาะประเด็น ซึ่งอาจารย์ผู้สอนบางท่านเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอน มีผลงานโดดเด่นเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

2) ครูฝึกชุมชน ในพื้นที่ตำบลอุโมงค์มีทั้งหมด12คน (31 นวัตกรรม)ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนวิธีการปฏิบัติจริง ของนวัตกรรมที่ผ่านกระบวนการออกแบบและพัฒนาเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างครอบคลุมการสร้างพลเมืองและตรงกับความต้องการการดูแลสุขภาพของ 13 กลุ่มประชากรเป้าหมาย

2.4 แนวทางการฝึกอบรม

ขั้นที่ 1 ศึกษาเรียนรู้แนวคิดหลักการ
ขั้นที่ 2 ศึกษาดูงานนวัตกรรมในชุมชนและนำเสนอผลการศึกษาดูงาน
ขั้นที่ 3 ออกแบบโจทย์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
ขั้นที่4ประเมินผลการฝึกอบรมและสะท้อนการเรียนรู้

2.5 พื้นที่เป้าหมาย อปท.เครือข่ายร่วมสร้างพลเมือง(จำนวน 20แห่ง)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นเครือข่าย จำนวน 20 แห่งกระจายตัวในหลายหลุ่มจังหวัด โดยอาจอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน อย่างน้อย ร้อยละ 60 นอกนั้น อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลาง ภาคใต้ และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.6 คำอธิบายกลุ่มวิชา

1. กลุ่มวิชาสร้างพลเมือง(MCC01)

คำอธิบายกลุ่มวิชา

กระบวนการสร้างเสริมศักยภาพของประชาชนในตำบลให้ มีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะ พลเมือง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคมที่มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตในการแก้ปัญหาของชุมชน อันก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์พัฒนาบ้านเมืองให้น่าอยู่อย่างยั่งยืนด้วยการสร้างเมืองที่มีการจัดทำแผนเมือง การบริหารจัดการเมือง การพัฒนานโยบายเมือง ส่งเสริมการเพิ่มขีดความสามารถพลเมืองโดยมีเป้าหมายสูงสุดรับผิดชอบต่อปัญหาของเมืองและให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการองค์กรที่ดี

2. กลุ่มวิชาพัฒนาเครื่องมือสร้างพลเมือง(MCC02)

คำอธิบายกลุ่มวิชา

การสร้างพลเมืองให้มีศักยภาพ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการพัฒนาเครื่องมือซึ่งเป็นกลยุทธ์การสร้างพลเมืองของชุมชนด้วยกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม สร้างความเป็นเจ้าของ และพัฒนาศักยภาพอันส่งผลให้พลเมืองมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีอันประกอบไปด้วยการให้ความสำคัญกับปัญหาชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ทำงานในชุมชน ใช้ความคิดเห็นร่วมกันในการจัดการกับปัญหามีซื่อสัตย์สุจริต สามัคคี มีความละอายเกรงกลัว ต่อความชั่ว มีกล้าและเชื่อมั่น และร่วมส่งเสริมคนดี

3. กลุ่มวิชาเสริมสร้างระบบการบริการสุขภาพ(MCC03)

คำอธิบายกลุ่มวิชา

การสร้างเสริมระบบบริการสุขภาพ เป็นกระบวนการสนับสนุนเพิ่มความสามารถของคนในการควบคุม ดูแล และพัฒนาสุขภาพอันเป็นขุมพลังแห่งชีวิตของตนเองให้ดีทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน อีกทั้งการทำงานร่วมมือกับองค์กรหลักและภาคี มีการหนุนเสริมของท้องถิ่น ก่อให้เกิดความร่วมมือ มีการเปลี่ยนแปลงในการจัดการ การสร้างเสริมสุขภาวะชุมชนเพื่อการดูแลสุขภาพที่ดีแบบองค์รวม อันประกอบไปด้วย การจัดบริการสาธารณะโดยเทศบาล การดูแล

3. สังเขปของกลุ่มวิชา

ในการเขียนโครงสร้างรายวิชาของหลักสูตร จะเขียนให้เห็นถึงขอบเขตและเนื้อหาของรายวิชาหลัก ดังนี้

1) กลุ่มวิชาการสร้างพลเมือง

การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (citizenship education) หมายถึง การพัฒนาศักยภาพประชาชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ดี มีความรับผิดชอบ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีคุณลักษณะ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด ในการปกครองประเทศ ในแง่นี้พลเมือง (citizen)จึงเป็นกุญแจอันสำคัญยิ่งของกระบวนการประชาธิปไตยเพราะว่าพลเมืองเป็นศูนย์กลาง ของการแสดงบทบาทโดยเฉพาะการปรึกษาหารือถกเถียงประเด็นสาธารณะที่สำคัญๆกับทุกภาคส่วนของสังคมกระทั่งนำไปสู่การตัดสินใจที่เห็นพ้องร่วมกันโดยมีเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและมีพลเมืองมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของความสำเร็จของประชาธิปไตยคือการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองเพราะ ไม่มีใครรู้เรื่องประชาธิปไตย

มาตั้งแต่เกิดประชาธิปไตยจะสำเร็จได้ด้วยดีก็ต้องฝึกคนให้มีความรู้ความเข้าใจกระทั่งเกิดสำนึกเห็นคุณค่ามีเจตคติที่ถูกต้องสอดคล้องต่อแนวทางประชาธิปไตยทั้งนี้เพื่อสร้าง“สังคมไทยที่พลเมือง มีความรู้เท่าทัน ใช้สิทธิเสรีภาพด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม มีส่วนร่วมทางการเมือง และมีวัฒนธรรมและ วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย”

เทศบาลตำบล.....ได้มีการจัดการวางแผนเมือง มาปกครองตั้งแต่เป็นสุขาภิบาลและยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลเมื่อปี พ.ศ.2542 การวางแผนเมืองส่วนมากจะดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น 7 ประการ ก่อนที่เทศบาลตำบล....จะกำหนดให้มีวิสัยทัศน์ของเทศบาลในปีงบประมาณ 2548 ดังนั้นการวางแผนเมืองจึงได้ ดำเนินการโดยการใช้กรอบการวางแผนของยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น 7 ประการ ควบคู่ไปกับการวางแผนที่มีการกำหนดตามวิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบล....วางแผนเมือง ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1การพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านบริการสาธารณสุขและการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กีฬาและนันทนาการ สวัสดิการ

2) หลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการเขียนเนื้อหาของรายวิชาจะต้องมีการทบทวนหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพลเมือง ดังตัวอย่าง

1. นิยามการวางแผน

คำว่า การวางแผน (planning) มาจากคำภาษาละตินว่า แพลนัม (planum) ซึ่งหมายถึง พื้นราบ (flat surface) และได้นำมาใช้ในภาษาอังกฤษเมื่อศตวรรษที่ 17 โดยพจนานุกรมออกฟอร์ด (oxford dictionary) ตามความหมายของพื้นราบ หมายถึง การกำหนดแบบฟอร์มในทางราบ เช่น แผนที่และแบบพิมพ์เขียว (blueprint) ของสิ่งก่อสร้างต่างๆ อนันต์ เกตุวงศ์ (2534, หน้า 1)

2. ลักษณะของแผน

ลักษณะของแผนโดยทั่วไป จะต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไป

1) วัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าจะมีการปฏิบัติอะไรและอย่างไร เป็นการชี้ทางให้เห็นและเป็นการป้องกันการเข้าใจผิดและหลงทาง วัตถุประสงค์จะต้องกำหนดไว้แจ่มแจ้งชัดเจน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ต้องมีการจัดเรียงลำดับวัตถุประสงค์ และมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะๆ ไป

2) มาตรฐานในการบริหาร เป็นการกำหนดความต้องการ ความสมดุลและความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรทั้งหลาย มาตรฐานเป็นเครื่องกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการควบคุม การกำหนดอาจเขียนเป็นคำอธิบาย หรือโดยการบอกกล่าวด้วยคำพูดให้ถือปฏิบัติตาม

3) งบประมาณ ได้แก่ แผนกการรับและแผนการจ่าย ซึ่งกำหนดขึ้นสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดเป็นเป้าหมายของแต่ละกิจกรรม และใช้เป็นแผนการควบคุมได้

4) แผนงาน เป็นแผนเบ็ดเตล็ดซึ่งรวมการใช้ทรัพยากรต่างๆ และการจัดเรียงลำดับของกิจกรรมซึ่งจะต้องทำตามกำหนดระยะเวลาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

5) นโยบาย หมายถึง การตกลงขั้นต้นในการกำหนดแนวทางอย่างกว้างในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ นโยบายที่ดีจะต้องกำหนดไว้อย่างกว้างๆ และสอดคล้องกันและแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาองค์การในที่สุด

3) บทเรียนที่ดำเนินการ

ในการเขียนเนื้อหารายวิชาต้องแสดงให้เห็นถึงบทเรียนการดำเนินการที่เกิดขึ้นในพื้นที่

เทศบาลตำบล....ได้มีการจัดการวางแผนเมือง มาปกครองตั้งแต่เป็นสุขาภิบาลและยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลเมื่อปี พ.ศ.2542 การวางแผนเมืองส่วนมากจะดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น 7 ประการ ก่อนที่เทศบาลตำบล.....จะกำหนดให้มีวิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบล....ในปีงบประมาณ 2548 ดังนั้นการวางแผนเมืองจึงได้ ดำเนินการโดยการใช้กรอบการวางแผนของยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น 7 ประการ ควบคู่ไปกับการวางแผนที่มีการกำหนดตามวิสัยทัศน์ของเทศบาลที่กำหนดไว้ว่า

ยุทธศาสตร์ที่ 1การพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านบริการสาธารณสุขและการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กีฬาและนันทนาการ สวัสดิการ โดยเทศบาลตำบล...ได้วางแผน การสร้างเมืองให้เกิดสถานที่ออกกำลังกายให้เพียงพอแก่ประชาชน จึงได้จัดสร้าง**สนามกีฬาที่ หมู่ที่ ..** และให้จัดมี**การแข่งขันกีฬาชุมชน สำหรับต่อต้านยาเสพติด**ในระยะเวลาดังกล่าว ปัญหายาเสพติดยังมีไม่มาก เทศบาลตำบลอุโมงค์จึงใช้เพียงวิธีป้องกัน คือ**การจัดการแข่งขันกีฬา,การจัดพัฒนาสถานที่การออกกำลังกาย** เป็นกิจกรรมป้องกันเป็นส่วนใหญ่

ยุทธศาสตร์ที่ 2การพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการเมือง การบริหารและการบริการ เทศบาลกำหนดให้มี การสร้างความเข้มแข็ง โดยการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ในปี 2548 จึงจัดให้มีโครงการเสริมสร้าง**ความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจชุมชนบนฐานรากโดยการร่วมมือของ**สถาบันการศึกษาในพื้นที่

4) รูปธรรมการทำแผนเมืองในพื้นที่

ในการเขียนเนื้อหารายวิชาต้องแสดงให้เห็นถึงรูปธรรมการดำเนินการที่เกิดขึ้นในพื้นที่

- เทศบาลตำบล.....จึงใช้วิธีการระดมหาต้นทุนของชุมชน เช่น มีของดีอะไรบ้าง (ของดีรวมถึงบุคคลด้วย) มีปัญหาอะไรบ้าง, มีความประสงค์จะพัฒนาเรื่องอะไร หรือจะต่อยอดเรื่องอะไร โดยเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบล.... (นักวิจัยชุมชน) จะเป็นผู้สร้างคำถามเป็นส่วนใหญ่ จะไม่มีการเสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็นโดยไม่จำเป็น ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าว จึงทำให้เกิดกิจกรรมโครงการมาจารประชาชนอย่างแท้จริง

เทศบาลตำบล.....ขอยกตัวอย่างการทำแผนแม่บทชุมชนของตำบล..... ดังนี้

แผนแม่บทชุมชนหมู่ 1 จากการระดมความคิดเห็นแล้วสามารถจัดกิจกรรมได้ เช่น กลุ่มสมุนไพร, ดนตรีพื้นเมือง, ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์ในการอนุรักษ์, ถ่ายทอด องค์ความรู้ต่าง ๆ ให้กับเยาวชน และประชาชนที่สนใจ ผลดีของแผนแม่บทชุมชนหมู่ที่ 1 จึงทำให้เยาวชนมีความรู้ความสามารถในการอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรมประเพณี เช่น การทำหมากสุ่ม, การตัดตุง หรือการเล่นดนตรีพื้นเมือง เป็นต้น

3.2 กลุ่มวิชาการพัฒนาเครื่องมือการสร้างพลเมือง

ในการเขียนสังเขปของรายวิชาจะต้องมีการทบทวนหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวิชาการพัฒนาเครื่องมือการสร้างพลเมือง ดังตัวอย่าง

1) หลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการเขียนเนื้อหาของรายวิชาจะต้องมีการทบทวนหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพลเมือง ดังตัวอย่าง

ทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพ

การพัฒนาศักยภาพของชุมชน คือ การพัฒนาที่มีฐานคิดใหม่ว่า ชุมชนไม่ได้ “โง่ จน เจ็บ” แต่อยู่บนฐานของความเข้าใจเรื่อง “ศักยภาพ” ของชุมชนที่มี “ คน ความรู้ ทรัพยากร”

การพัฒนาศักยภาพของชุมชน คือ การช่วยให้ชุมชนพัฒนาศักยภาพของตนเอง(community empowerment) โดยการเชื่อมโยงระหว่าง “คน ความรู้ ทรัพยากร” จนเกิดความสัมพันธ์ซึ่งเรียกว่า “กระบวนทัศน์พัฒนาใหม่” ที่ประกอบไปด้วย “การเรียนรู้ การจัดการ และการพัฒนา” ซึ่งก็คือว่า ชุมชนมีการจัดการตนเอง มีการจัดองค์กรชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาศักยภาพชุมชน คือ การเริ่มและเน้นที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ (คนสัมพันธ์กับความรู้) กระบวนการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความรู้ (คนสัมพันธ์กับทรัพยากร) และกระบวนการพัฒนาทุนของชุมชนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการสร้างทุน ความรู้ ทุนทางปัญญา ทุนทางสังคม ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการพัฒนา (ความรู้สัมพันธ์กับทรัพยากร) การพัฒนาศักยภาพของชุมชน คือ กระบวนการพัฒนาโดยมีเป้าหมายที่การพึ่งตนเองของประชาชน

เครื่องมือสู่ชุมชนรู้ถึงศักยภาพของตน

การจัดทำ“ประชาพิจัย” หรือชื่อเต็มว่า “ประชาพิจัยและพัฒนา” (People Research and Development-PR&D) ซึ่งเป็นเครื่องมือหรือวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และนำไปสู่การทำ “แผนแม่บทชุมชน” หัวใจของการทำประชาพิจัยอยู่ที่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ชุมชนหลุดพ้นจากวิธีคิดแบบพึ่งพาและรอความช่วยเหลือจากรัฐหรือภายนอก (เสรี พงศ์พิศ 2549 : 84)

แผนแม่บทชุมชน คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่ชุมชนร่วมกันพัฒนาขึ้นโดยกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เข้าใจศักยภาพที่เป็น “ทุน” ที่แท้จริงของตนเอง และพบแนวทางในการพัฒนาทุนดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติ ทำให้เกิดผลต่อชีวิตของชุมชน ทำให้ชุมชนพัฒนาไปสู่การพึ่งตนเอง อันเป็นกระบวนการเรียนรู้หรือการทำแผนแม่บท

2) บทเรียนที่ดำเนินการ

ในการเขียนเนื้อหารายวิชาต้องแสดงให้เห็นถึงบทเรียนการดำเนินการที่เกิดขึ้นในพื้นที่

บทเรียนที่เทศบาลเทศบาลตำบลอุโมงค์ดำเนินการ

เทศบาลตำบล.....ได้มีการสร้างการมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบล....มาโดยตลอด นับตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2542 เมื่อสมัยยังเป็นสุขาภิบาลตำบลอุโมงค์เป็นช่วงที่ยึดหลักการบริหารราชการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสุขาภิบาลรวมถึงการพัฒนาตามหลักประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ที่สามารถกระทำการได้ ๗ ประการ อาทิ เช่นการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนทั่วไป การจัดทำโครงสร้างพื้นฐาน การดูแลสภาพแวดล้อม เป็นต้น

แต่เมื่อปี พ.ศ. 2548 การสร้างการมีส่วนร่วมของพลเมือง เทศบาลตำบล...ได้มีการดำเนินการตามกรอบภารกิจของยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น 7 ประการ ควบคู่กันกับการสร้างการมีส่วนร่วมตามแนวทางวิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบล การสร้างการมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบล.....จึงมีการดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เทศบาลตำบลจะต้องกระทำ 7 ประเด็น ได้แก่

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านบริการสาธารณสุขและการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กีฬานันทนาการและสวัสดิการ การแก้ไขปัญหายาเสพติดช่วงก่อนปี พ.ศ. 2542 จัดให้มีการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด การจัดประกวดวาดภาพ การเขียนเรียงความต่อต้านยาเสพติด ในวันต่อต้านยาเสพติดโลก ซึ่งจัดทุกวันที่ 26 มิถุนายน ของทุกปี

3) รูปธรรมในพื้นที่

ในการเขียนเนื้อหารายวิชาต้องแสดงให้เห็นถึงรูปธรรมการดำเนินการที่เกิดขึ้นในพื้นที่

รูปธรรมการมีส่วนร่วมในพื้นที่

กระบวนการพัฒนาเครื่องมือการสร้างพลเมืองด้านการมีส่วนร่วม ในส่วนของเทศบาลตำบล....ได้มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีกิจกรรมโครงการหลายโครงการดำเนินการให้เป็นรูปธรรมสร้างประโยชน์แก่พลเมือง เทศบาลตำบล....มีกระบวนการสามารถแสดงให้เป็นเป็นรูปธรรมในพื้นที่ประกอบด้วย 5 กระบวนการคือ

1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. การจัดตั้งกองทุน
3. การพัฒนาจิตอาสา
4. การสร้างบริการสาธารณะ
5. การสร้างข้อตกลงร่วม

รูปธรรมการมีส่วนร่วมในพื้นที่มีดังนี้

1. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบล....เป็นกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐคือ เทศบาลตำบล.... ภาคประชาชนคนตำบล.... ริเริ่มจากการส่งเสริมให้พลเมืองของเทศบาลตำบล.....เกิดสวัสดิการความมั่นคงในการดำเนินชีวิต เทศบาลตำบล.....ได้ดำเนินการในส่วนของการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมสวัสดิการให้กับชุมชนในด้านต่างๆ ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนถึงเสียชีวิตแยก เป็นสวัสดิการทุกช่วงวัยของชีวิต เกิด แก่ เจ็บ ตาย

ศูนย์ข้อมูลสุขภาพครบวงจร เทศบาลตำบล....จัดตั้งขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพแก่ประชาชน รายบุคคล โดยอ้างอิงข้อมูลที่เทศบาลมีอยู่ เช่น database (tcnap) เพื่อให้กลุ่มผู้ป่วยและญาติเข้าไปใช้บริการค้นหาข้อมูลในการรักษาโรค ดูแลสุขภาพการปฏิบัติงานให้ห่างไกลจากปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดโรคที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมถึงการติดต่อหน่วยงานการให้คำปรึกษาระบบ hotline เป็นประจำทุกวัน เพื่อการให้ความช่วยเหลือตามปัญหาและความ กองการศึกษา

3.3 วิชาการเสริมสร้างระบบบริการสุขภาพ

ฐานคิดในการจัดระบบบริการสุขภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้/ พึ่งตนเองได้ การจัดการดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชนเอง และให้ภาครัฐเป็นเพียงผู้ ให้การสนับสนุน / เป็นที่ปรึกษา

ในการเขียนสังเขปของรายวิชาจะต้องมีการทบทวนหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวิชาการเสริมสร้างระบบสุขภาพ ดังตัวอย่าง

3.3.1 หลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการเขียนเนื้อหาของรายวิชาจะต้องมีการทบทวนหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเสริมสร้างระบบบริการสุขภาพ ดังตัวอย่าง

3) มิติของสุขภาพ

มิติของสุขภาพในองค์ประกอบสุขภาพทั้ง 4 ด้าน ในมิติ ดังนี้

1) การส่งเสริมสุขภาพ เป็นกลไกการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพสังคม และสุขภาพศีลธรรม

2) การป้องกันโรค ได้แก่ มาตรการลดความเสี่ยงในการเกิดโรค รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันเฉพาะโรค ด้วยวิธีการต่างๆ นานา เพื่อมิให้เกิดโรคกาย โรคจิต โรคสังคม และโรคศีลธรรม
ทั้ง การส่งเสริมสุขภาพ และ การป้องกันโรคนี้ เราเรียกรวมกันว่า "การสร้างสุขภาพ" โดยให้ทำก่อนเกิดโรค

3) การรักษาโรค เมื่อเกิดโรคขึ้นแล้ว เราต้องเร่งวินิจฉัยโรคว่าเป็นโรคอะไร แล้วรีบให้การรักษาด้วยวิธีที่ได้ผลดีที่สุดและปลอดภัยที่สุดเท่าที่มนุษย์จะรู้และสามารถให้การบริการรักษาได้ เพื่อลดความเสียหายแก่สุขภาพ หรือแม้แต่เพื่อป้องกันมิให้เสียชีวิต

4) การฟื้นฟูสภาพ หลายโรคเมื่อเป็นแล้วก็อาจเกิดความเสียหายต่อการทำงานของระบบอวัยวะหรือทำให้พิการ จึงต้องเริ่มมาตรการฟื้นฟูให้กลับมามีสภาพใกล้เคียงปกติที่สุดเท่าที่จะทำได้
ทั้ง การรักษาโรค และ การฟื้นฟูสภาพนี้เราเรียกรวมกันว่า "การซ่อมสุขภาพ" ทำหลังจากเกิดโรคแล้ว

สรุปว่า ในมิติของสุขภาพมีความเชื่อว่า ในมิติของ"การสร้างสุขภาพ" ให้กับประชาชนโดยการส่งเสริม
สุขภาพและป้องกันโรคจะมีประสิทธิผลดีกว่าและประหยัดกว่า "การซ่อมสุขภาพ"

4) ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ

ภาวะสุขภาพของบุคคลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง ปัจจัยเหล่านี้มักถูกอ้างถึงว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ ซึ่งมีหัวข้อหลักดังนี้

1) **พันธุกรรม** : มีผลต่ออายุขัย ความมีสุขภาพดีและความเป็นไปได้ในการเกิดความเจ็บป่วยต่างๆ
2) **รูปแบบการใช้ชีวิตและพฤติกรรมส่วนบุคคล** : อาหาร, กิจกรรมต่างๆ , การสูบบุหรี่ , การดื่ม
สุรา และการรับมือกับความเครียดในชีวิต เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อสุขภาพ
3) รายได้และสถานภาพทางสังคม : ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนยิ่งมากเท่าไหร่ ยิ่งมีความแตกต่างของภาวะสุขภาพมากเท่านั้น
4) การจ้างงานและสภาพการทำงาน : ผู้ที่ได้รับการจ้างงานมักมีสุขภาพที่ดีกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่สามารถควบคุมสภาพในการทำงานของตนเองได้
5) การศึกษา : ระดับการศึกษาต่ำมีความเชื่อมโยงกับการมีสุขภาพไม่ดี มีภาวะเครียดมากกว่าและมีความมั่นใจในตนเองต่ำกว่า

3.3.2 รูปธรรมในพื้นที่

จากการดำเนินงานของพื้นที่ตามกลุ่มเป้าหมาย 13 กลุ่มอายุ พบว่าในการจัดบริการสุขภาพให้ครอบคลุม ซึ่งเทศบาลตำบลได้จัดทำได้แก่

1. สูงวัยอย่างมีคุณค่า

เนื่องจากปัจจุบันเทศบาลตำบล..มีผู้สูงอายุมากถึง 2,900 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง ประกอบกับสถานการณ์ปัญหาของกลุ่มผู้สูงอายุพบว่า บางคนมีโรคประจำตัว ขาดคนดูแล ปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้กลุ่มผู้สูงอายุในตำบล.... สามารถดูแลตนเองได้ มีแนวทางในการดูแลสุขภาพอย่างถูกต้อง รวมถึงญาติ/ผู้ดูแล มีความเข้าใจสามารถดูแลผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องเช่นกัน สูงวัยอย่างมีคุณค่า มีรูปธรรมการดำเนินงาน ดังนี้

1) <u>หาข้อมูล</u>เกี่ยวกับผู้สูงอายุในตำบล โดยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้แก่

- การสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ ปัญหาและความต้องการในการดูแลของแต่ละครอบครัวโดยอาสาสมัครสาธารณสุขตามครอบครัวที่รับผิดชอบ
- ใช้ข้อมูลจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จากแฟ้มประวัติครอบครัว เพื่อค้นหาผู้ที่อยู่ในภาวะเสี่ยง เช่น การอาศัยอยู่ตามลำพัง การมีโรคประจำตัว เช่น โรคเรื้อรัง(ความดัน เบาหวาน) โรคจิตเวช เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดูแลติดตามเยี่ยมเป็นกรณีพิเศษ

2) ปฏิบัติการอบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ และผู้ดูแลหรือญาติ โดยใช้เวลาในการอบรม 1 วัน มีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนและการดูแลผู้สูงอายุ เช่น การปฏิบัติตนของผู้สูงอายุ การมาตรวจตามนัดสำหรับผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว การรับประทานอาหาร-ยา การใช้สมุนไพรบำรุงร่างกายและการรักษาโรค แพทย์แผนไทยที่เหมาะกับผู้สูงอายุ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เป็นต้น
3) การติดตามเยี่ยมบ้านและประเมินผลผู้สูงอายุ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากเทศบาลร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำพื้นที่ โดยมีการบันทึกข้อมูลการเยี่ยมในแบบบันทึกการติดตามเยี่ยมผู้สูงอายุในชุมชน

- ตรวจเช็คสมุดบันทึกสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว ชั่งน้ำหนัก วัดความดัน การรับประทานอาหารและยา สำรวจสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน ซักประวัติ และประเมินความรู้ผู้สูงอายุหลังจากที่ได้รับการอบรมให้ความรู้ไปแล้วโดยการซักถาม ประเมินสุขภาพจิต เป็นต้น

4) การคัดเลือกผู้สูงอายุต้นแบบ หลังจากที่มีการอบรมให้ความรู้ และติดตามการเยี่ยมบ้านจำนวน 3 ครั้ง จะนำข้อมูลที่บันทึกได้มาประมวลผลคัดเลือกผู้สูงอายุต้นแบบของตำบลอุโมงค์ ที่มีสุขภาพแข็งแรง มีสุขภาพจิตดี ดูแลตนเองได้เหมาะสม
ผู้สูงอายุต้นแบบ มีหลักเกณฑ์ดังนี้
    1) ไม่มีโรคประจำตัว
    2) การรับประทานอาหารที่เหมาะสม
    3) ระดับความดันโลหิตอยู่ในเกณฑ์ปกติ
    4) สุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม
    5) สภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน/ที่อยู่อาศัย

2. ธนาคารกายอุปกรณ์

ธนาคารกายอุปกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็ก เยาวชน ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยอื่นๆ ได้รับการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การฟื้นฟูอย่างถูกต้องตามลักษณะความบกพร่องของร่างกาย สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเท่าเทียม และสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในชุมชนโดยวิธีการระดมทุน และขอรับบริจาคกายอุปกรณ์จากประชาชนในตำบล และประชาชนทั่วไป ซึ่งเด็ก เยาวชน คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วย เป็นคนอีกกลุ่มหนึ่งที่สังคมต้องให้การดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มักไม่เข้าถึงบริการของรัฐ และสิทธิพื้นฐานที่พึงได้รับ รวมทั้งถูกละเมิดสิทธิมากกว่าคนกลุ่มอื่น จากความไม่รู้ หรือด้วยเหตุปัจจัยอื่น ๆ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาบางรายประสบปัญหาซ้ำซ้อน ส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น ประกอบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในตำบล ทำให้พบว่า ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเรื้อรัง ที่ปฏิบัติตนไม่เหมาะสมไม่ถูกต้องกับสภาวะความบกพร่องทางร่างกายของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตในประจำวัน ธนาคารกายอุปกรณ์มีรูปธรรมการดำเนินงานดังนี้

1) จัดตั้งผู้รับผิดชอบเพื่อให้ธนาคารกายอุปกรณ์มีการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน จึงต้องมีการจัดตั้งผู้รับผิดชอบหลักในการทำงาน และมีการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับในเรื่องของการยืมใช้กายอุปกรณ์ และการส่งคืนกายอุปกรณ์
2) สำรวจกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่มีความจำเป็นและต้องการใช้กายอุปกรณ์ โดยอาสาสมัครสาธารณสุขแต่ละหมู่บ้านสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่ตนเองรับผิดชอบ
3) ลงทะเบียน ให้ผู้ที่ต้องการใช้กายอุปกรณ์ลงทะเบียนขอยืมกายอุปกรณ์ที่มีลักษณะตรงตามความบกพร่องของตนเอง
4) การระดมทุน และขอรับบริจาคกายอุปกรณ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ขอรับบริจาคกายอุปกรณ์จากประชาชนทั้งในตำบล และประชาชนทั่วไป หรือทุนทรัพย์ตามแต่ความประสงค์ของผู้บริจาค
5) การให้ความรู้ ดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบธนาคารกายอุปกรณ์ ในเรื่องของการใช้กายอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับลักษณะความบกพร่องของร่างกาย และการใช้กายอุปกรณ์ที่เหมาะกับการฟื้นฟูร่างกายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
6) ติดตามประเมินผล ติดตามผลโดยขอความร่วมมือจากอาสาสมัครสาธารณสุขช่วยติดตามผลและวิธีการใช้กายอุปกรณ์ของผู้ที่ขอยืมกายอุปกรณ์ไปใช้ในการฟื้นฟูความบกพร่องของร่างกาย

ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูล	
ประเด็นที่ 4	**ข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน**

ในส่วนนี้ขอนำเสนอ ตัวอย่างข้อมูลสำหรับการจัดทำแผน แสดงใน 2 แนวทาง ได้แก่

1. โครง หรือกรอบการจัดทำแผนตำบล 3 ปี
2. แนวทางการเขียนแผนชุมชน

ดังแสดง

ตัวอย่างที่ 4.1 (ร่าง)โครงการจัดทำแผนตำบล 3 ปี

มีโครงร่างการจัดทำแผนตำบล ดังนี้

ประเด็น	หัวข้อ และรายละเอียด
ส่วนที่ 1	**บทนำ**
	1.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี
	1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
	1.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล 1. การเก็บรวบรวมข้อมูล 2. การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ / กิจกรรมการพัฒนา ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ขั้นตอนที่ 7 การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ
	1.4 ประโยชน์ของแผนพัฒนาสามปี
ส่วนที่ 2	**สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล**
	2.1 สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น – ที่ตั้งและอาณาเขต – สภาพภูมิประเทศ
	2.2 ข้อมูลด้านสังคม – ประชากรและครัวเรือน – ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน – ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม อิทธิพลทางความคิด (ค่านิยม) – ศาสนา สิ่งยึดเหนี่ยว และข้อห้ามต่าง ๆ – การศึกษา – ผู้นำชุมชน
	2.3 ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว
	2.4 ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต – ด้านสาธารณสุข – ผู้สูงอายุ – สถาบันเกษตร – กีฬา และนันทนาการ

ประเด็น	หัวข้อ และรายละเอียด
	– ด้านโครงสร้างพื้นฐาน – ทรัพยากรน้ำ – ด้านการเมืองและการบริหาร
	2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น – ฝ่ายการเมือง – ฝ่ายข้าราชการประจำ
ส่วนที่ 3	**สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา**
	3.1 การสรุปสถานการณ์การพัฒนาด้วยการจัดทำการประชุมเพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) – ผลการวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ – การวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน – การวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ – การวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาด้านสาธารณสุข – การวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม – การวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาด้านสังคม – การวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม – การวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาด้านการเมืองการปกครอง และการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
	3.2 การประเมินผลการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ **3.2.1 จำนวนโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนา 3 ปี (2556– 2558)**

ยุทธศาสตร์	ปีที่ 1 พ.ศ.2556		ปีที่ 2 พ.ศ. 2557		ปีที่ 3 พ.ศ. 2558		รวม	
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ
1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน								
2. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ								

3.2.2 ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) เฉพาะปี 2556

ยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการที่แล้วเสร็จ		จำนวนโครงการที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ		จำนวนโครงการที่ยังไม่ได้ดำเนินการ		จำนวนโครงการที่มีการยกเลิก		จำนวนโครงการที่มีการเพิ่มเติม		จำนวนโครงการทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน												
2. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ												
3. การพัฒนาแหล่งน้ำ												

3.2.3 ยุทธศาสตร์และจำนวนโครงการที่ปรากฏอยู่ในแผนการดำเนินงาน และจำนวนโครงการที่ได้ปฏิบัติ ในปี 2556

ประเด็น	หัวข้อ และรายละเอียด

ยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	
	จำนวนโครงการ ที่ปรากฏอยู่ในแผน	จำนวนโครงการที่ได้ปฏิบัติ
1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน		
2. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ		
3. การพัฒนาแหล่งน้ำ		
4. การพัฒนาด้านสาธารณสุข		
5. การพัฒนาด้านการศึกษาฯ		
6. การพัฒนาด้านสังคม		
7. การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติฯ		
8. การพัฒนาด้านการเมืองฯ		
รวม		

3.3 การประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาในเชิงคุณภาพ

ทำการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ตามยุทธศาสตร์ 8 ด้าน ดังนี้

- ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ
- ด้านแหล่งน้ำ
- ด้านสาธารณสุข
- ด้านการศึกษา ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม
- ด้านสังคม
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ด้านการเมือง การปกครอง และการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

4.1 วิสัยทัศน์การพัฒนา

4.2 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งน้ำ
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสาธารณสุข
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมือง การปกครอง และการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

4.3 กรอบยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	กลยุทธ์	แนวทา

ประเด็น	หัวข้อ และรายละเอียด			
	1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมกับชุมชน	ประชาชนได้รับความสะดวกในด้านการคมนาคม การขนส่ง ผลิตผลทางการเกษตรและการท่องเที่ยว รวมถึงการได้รับบริการด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง	1.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่ง	1. พัฒนาและปรับปรุงการคมนา ผิวหน้าถนน บำรุงรักษาพื้นผิ ต้องการและความจำเป็นของคนใ 2. พัฒนาและปรับปรุงถนนให้ได้ เดินทางและขนส่งสินค้า เช่น ป้า ไฟฟ้าส่องสว่างทางแยก รวมถึงก ขี่รถจักรยาน 3. พัฒนาและปรับปรุงถนนที่เชื่ การท่องเที่ยว
			1.2 พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานทางการเกษตร	1. พัฒนาและปรับปรุงสาธาร ชลประทาน เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝาย พื้นที่แก้มลิง ระบบชลประทาน โ 2. พัฒนาและปรับปรุงสาธารณูป ความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรในท้ ลดค่าใช้จ่ายในการกระจายสินค้า ขาย การก่อสร้างโรงสีชุมชน โรง การเกษตร
	4.4 นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น **นโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว**			
ส่วนที่ 5	**บัญชีโครงการพัฒนา**			
	5.1 บัญชีสรุปโครงการพัฒนาแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2558 - พ.ศ.2560)			

ยุทธศาสตร์	ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560		
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	
1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน 1.1 จัดให้มีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน							
1.2. จัดให้มีการก่อสร้างและพัฒนาการคมนาคมที่ได้มาตรฐาน							
1.3 จัดให้มีการขยายไฟฟ้าสาธารณะ							
1.4 จัดให้มีการสร้างรางระบายน้ำ วางท่อพร้อมบ่อพัก							
รวม							

ส่วนที่ 5	**รายละเอียดโครงการพัฒนา**
	ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน **1.1 จัดให้มีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน**

ประเด็น	หัวข้อ และรายละเอียด								
ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณและที่มา			ตัวชีวัด (KPI)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	หน รับ
				2558 (บาท)	2559 (บาท)	2560 (บาท)			
1.	โครงการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน หมู่ … บ้าน…								
2.	โครงการก่อสร้างสวนสุขภาพภายในหมู่บ้านโดยการจัดซื้อเครื่องออกกำลังกายที่ได้มาตรฐานและจัดทำห้องอ่านหนังสือ หมู่ … บ้าน…								
ส่วนที่ 6	**การนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติ และการติดตาม ประเมินผล**								
	6.1 องค์กรรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล								
	6.2 การกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล								
	6.3 การกำหนดห้วงเวลาในการติดตามและประเมินผล								

ตัวอย่างที่ 4.2แนวทางการเขียนแผนชุมชน

แผนชุมชนสู่การสร้างเศรษฐกิจฐานราก

ตำบล…. อำเภอ… จังหวัด… มี 12 หมู่บ้าน 2 วัฒนธรรมคือ วัฒนธรรมล้านช้าง ซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับจังหวัดสุโขทัย และวัฒนธรรมลาวเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นพื้นที่ติดแม่น้ำน่าน ที่เชื่อกันว่า เป็นผู้คนที่อพยพมาจากประเทศเวียงจันทน์ในสมัยสงครามล่องตามลำน้ำน่านมา และได้สร้างบ้านเรือนริมน้ำน่านอาศัยอยู่จนถึงปัจจุบัน ด้วยพื้นที่ตำบล…มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ ตำบล…จึงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร รายได้ของคนในตำบลมาจากการเกษตรถึงร้อยละ 63 ของรายได้ทั้งหมด

องค์การบริหารส่วนตำบล….มีนโยบายในการส่งเสริมแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ระดับได้แก่ 1) ระดับครัวเรือน 2) ระดับกลุ่ม และ 3) ระดับชุมชน ซึ่งการขับเคลื่อนดังกล่าว มีองค์การบริหารส่วนตำบล….เป็นกลไกหลักในการทำหน้าที่สร้างองค์ความรู้ การถ่ายทอดความรู้ โดย

1) ในระดับครัวเรือนมุ่งเน้นในการปลูกผักเพื่อบริโภคเองในครัวเรือน การจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้เห็นถึงรายรับ – รายจ่าย ในระดับกลุ่ม มุ่งส่งเสริมในด้านการพึ่งพาตนเอง

2) ในระดับกลุ่ม การรวมกลุ่มด้านเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรผสมผสาน การรวมกลุ่มสร้างอาชีพเสริม

3) ในระดับชุมชนมีการจัดทำโครงการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการประกวดในระดับหมู่บ้าน ทั้งนี้ยังมีการยกระดับในระดับองค์กร ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลคอรุมคอรุม มีการจัดพื้นที่ต้นแบบด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็น “องค์กรสีเขียว” เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งนี้ยังมีการผนวกเอาโครงการต่างๆในการเข้ามาหนุนเสริม โดยมีการจัดทำข้อตกลงในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และด้านเกษตรกรรมยั่งยืนร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนงานส่งเสริมการพัฒนาระบบเพื่อสุขภาวะชองเกษตรกรและ

ความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ก่อให้ตำบลเกิดพลังในการขับเคลื่อนงานได้อย่างเข้มแข็งและมีพลังมากยิ่งขึ้น

ขบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของตำบล

จากประสบการณ์การทำงานของตำบล ได้มีขบวนการบ่มเพาะคนในพื้นที่ กลุ่มแกนนำ ทั้งในชุมชนและในองค์กร ซึ่งหมายรวมถึง บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาศักยภาพภายใต้กระบวนการทำงานของโครงการสานพลังชุมชนท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนเครือข่ายตำบลสุขภาวะที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในระยะ 3 ปี ที่ผ่านมา ได้มีโอกาสทำหน้าที่เป็นแกนนำในการร่วมกันพัฒนาชุมชนท้องถิ่นด้วยตนเอง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลคอรุมมุ่งเน้นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาพัฒนาและต่อยอดกระบวนการทำงานภายในตำบล มีการพัฒนาระบบกลไกการทำงานของ 3 ฝ่าย อันได้แก่ องค์กรชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล และภาคประชาชน เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารพัฒนาท้องถิ่น สร้างให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกำหนดแนวทาง ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างให้คนตำบลคอรุมมีจิตสำนึกรักบ้านเกิดและชาติพันธุ์ของตนเอง หวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่คนรุ่นหลังเพื่อเป็นกำลังให้ตำบลคอรุมขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นให้น่าอยู่ต่อไป

การจัดทำแผนชุมชนตำบล

กระบวนการจัดทำแผนชุมชนเพื่อนำเข้าสู่การจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นและยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล... อำเภอ... จังหวัด... ให้ความสำคัญกับการนำใช้ **“ข้อมูลเชิงประจักษ์”** โดยเป็นพื้นที่เรียนรู้ภายใต้การดำเนินงานร่วมกันกับสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน สสส. มีการพัฒนาเครื่องมือเพื่อช่วยให้การทำงานอย่างเป็นระบบ สร้างความน่าเชื่อถือมากขึ้น ทางตำบลได้มีการนำใช้เครื่องมือเพื่อพัฒนาระบบการทำงานภายในองค์และตำบล โดยการเก็บข้อมูลชุมชน RECAP“วิจัยชุมชนแบบเร่งด่วน” และการเก็บข้อมูล TCNAP “ระบบฐานข้อมูลตำบล” และได้มีการนำใช้ข้อมูล ทั้ง 2 ส่วนนี้ในการประกอบข้อมูลการจัดทำแผนชุมชน จากการถอดบทเรียนข้อมูล ทั้ง 2 ส่วนนี้ พบปัญหาและความต้องการของชุมชนมากมาย โดยแต่ละหมู่บ้าน พบปัญหาคล้าย ๆ กัน เช่น ปัญหาหนี้สิน จากข้อมูล TCNAP จำนวน 980 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42.41 โดยหนี้สินส่วนใหญ่มาจากการประกอบอาชีพการเกษตร กรอปกับข้อมูลวิจัยชุมชน RECAP ในปฏิบัติการที่ 2 การจัดการปัญหาของชุมชน ก็พบปัญหาคล้ายๆกัน จึงมีการนำข้อมูลทั้ง 2 ส่วนนี้ มาประกอบการทำแผนชุมชน โดยการร่างแผนชุมชน ก่อนลงพื้นที่ เก็บข้อมูลแผนชุมชน ในเวที โดยเชิญผู้นำ แกนนำ ชุมชน ในการให้ข้อมูล จากการสังเคราะห์ข้อมูล จัดลำดับปัญหา รวบรวมข้อมูลออกมาเป็นรูปเล่ม เพื่อคืนข้อมูลให้ชุมชนในเวที อบต. สัญจร โดยมีรายละเอียดคือ

1. ข้อมูลจากเวทีประชาคม จากการทำเวทีประชาคม ปัญหาความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และระบบสาธารณูปโภคด้านอื่นๆ ผ่านข้อคิดเห็น และมติของคนในชุมชนที่ตรงกัน สามารถตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้อย่างครอบคลุม

2. การนำใช้ข้อมูลจากเครื่องมือ RECAP และ TCNAP เนื่องจากจัดแผนชุมชนขาดในส่วนของสถานการณ์ปัญหาด้านสังคม ดังนั้นอบต. จึงมีการนำใช้ข้อมูลจากการบวนการจัดเก็บและสังเคราะห์แล้วนำมาปรับใช้ในเวทีประชาคม โดยการคืนข้อมูล จากสถานการณ์ปัญหาของทุกหมู่ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในที่ประชุมถึงการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

โดยแบ่งสถานการณ์และปัญหาออกเป็น 4 ประเด็นได้แก่

- ปัญหาด้านสุขภาพ ข้อมูลด้านปัญหาสุขภาพที่พบในพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุ และผู้ป่วยเรื้อรัง (ความดัน ไขมัน เบาหวาน) ก่อให้เกิดการนำข้อมูล TCNAP ที่พบมาแลกเปลี่ยนกันเพื่อจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น แนวทางแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา เช่น การตั้ง **“โรงเรียนลำดวนวัยใส”** ที่มีกิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพกาย ใจ ของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลให้ได้รับการดูแล สามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์สังคมในปัจจุบัน และสามารถดูแลสุขภาพได้ด้วยตนเอง

- ปัญหาด้านเศรษฐกิจ จากฐานข้อมูล RECAP พบปัญหาด้านภาวะหนี้สินของเกษตรกร จากการทำเกษตรกรรม ราคาผลผลิตตกต่ำ (ราคาข้าว) และฐานข้อมูล TCNAP ด้านรายจ่าย และจำนวนหนี้สินใน

ครัวเรือน จึงมีกระบวนการพูดคุยแลกเปลี่ยนของชุมชน เพื่อจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการรวมกลุ่มที่สร้างอาชีพเสริมในชุมชน เพื่อเกิดการสร้างรายได้ที่หลากหลาย เช่น กลุ่มเกษตรกรเพาะเห็ดบ้านคลองกล้วย กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มกระดาษสา กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ กลุ่มแม่บ้านทำน้ำพริก กลุ่มแม่บ้านผลิตผลไม้แปรรูป เป็นต้น กลุ่มดังกล่าวเหล่านี้ เป็นช่องทางในการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการผลิตของเกษตรกร รวมทั้งเป็นการสร้างรายได้เสริม ลดภาวะหนี้สิน สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับครัวเรือน ชุมชน ตลอดจนถึงเกิดการสร้างงาน กระจายรายได้ สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน

นอกจากนั้น จากประเด็นการแลกเปลี่ยนในเวที ปรากฏว่าขาดการจัดการตลาดในผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกษตรกรได้รวมตัวกัน จึงได้เกิดกระบวนการร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ เกิด **“ร้านค้าสวัสดิการชุมชนตำบล OTOP”** เพื่อเป็นร้านค้าในการประสาน รับ และจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนให้กับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน

- ปัญหาด้านสังคม ปัญหาที่พบจากกระบวนการจัดเก็บข้อมูล RECAP ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาท้องไม่พร้อม หรือ ท้องก่อนวัยอันควร เป็นต้น จึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แกนนำ และ เจ้าหน้าที่ อบต. (ส่วนสวัสดิการสังคม) ในการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล เพื่อจัดทำกิจกรรม ร่วมกันให้มีพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับให้เด็กและเยาวชนได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น กิจกรรมอาสาทำดี กิจกรรมการฝึกทักษะในการนำเที่ยว (ไกด์ชุมชน) กิจกรรมการปลูกป่า การอนุรักษ์ป่าชุมชน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเหล่านี้สามารถสร้างความสัมพันธ์ ในกลุ่มเด็ก ผู้นำชุมชน บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลคอรุม ทำให้เด็กกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกสามารถแสดงบทบาทในภาวะของการเป็นผู้นำสร้างความเข้มแข็ง และจัดการปัญหาที่พบจากการจัดเก็บข้อมูลได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จากฐานข้อมูล RECAP พบปัญหาด้านขยะในชุมชน โดยเฉพาะหมู่บ้านที่เป็นชุมชนกึ่งเมือง หมู่ ๑ บ้านปากครอง พบปัญหาขยะจากการประกอบธุรกิจในร้านค้าขายปลีก และการจัดตลาดนัดชุมชน รวมถึง เป็นสถานที่รองรับขยะที่มาจากแหล่งอื่น ไม่ใช่จากชุมน เนื่องจากเป็นถนนสายหลักในการเข้าสู่อำเภอ กองสาธารณสุขฯอบต. จึงมีการนำข้อมูลแลกเปลี่ยนในเวทีประชาคมจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว ถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหา จึงเกิดกิจกรรมโครงการคัดแยกขยะ ในระดับครัวเรือน และชุมชน โดยมีการจัดทำสื่อ และจัดเวทีให้ความรู้ด้านการจัดการขยะและคัดแยกขยะ ซึ่งคนในชุมชนมีส่วนร่วม และที่สำคัญจากเวทีดังกล่าว ทางโรงเรียนในชุมชนได้รับเป็นเจ้าภาพในการจัดการขยะในระดับโรงเรียน และเป็นต้นแบบเพื่อให้นักเรียนขยายแนวคิดสู่ครอบครัวและในระดับชุมชนต่อไป โครงการดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ

หลังจากการนำใช้ข้อมูลที่มาจากการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล ผ่านกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูล การนำใช้ข้อมูล โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการขั้นตอน ทั้งระดับบุคล ระดับครัวเรือน ระดับกลุ่ม จนถึงระดับชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของข้อมูลที่ชุมชนของตนเอง ต้องนำใช้เอง อบต.ได้จัดเวทีการคืนข้อมูลสู่ชุมชนด้วยกระบวนการประชาคม โดยการจัดทำเวที อบต.สัญจรไปแต่ละหมู่บ้าน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในเวที ครัวเรือนละ 1 คน ทำให้ข้อมูลปัญหาและความต้องการของชุมชนมีความชัดเจน และก่อให้เกิดการตอบสนองต่อปัญหาจากการที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมฟัง ร่วมคิด ร่วม จัดการปัญหาด้วยตนเอง

เมื่อชุมชนเห็นปัญหา และกระบวนการรวมแผนจากหมู่บ้านเป็นแผนระดับตำบล โดยมีตัวแทนหมู่บ้านละ 2 คนเข้าร่วมจัดทำแผน มีการนำปัญหาของทุกหมู่บ้านมาประชุมแลกเปลี่ยนและลงมติหาแนวทางการแก้ไขปัญหาจนได้แผนพัฒนาชุมชน

กระบวนการทำแผนทำให้ประชาชนตระหนักเห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหา โดยไม่รอแผนชุมชน ตัวอย่างเช่น เริ่มจากครอบครัวของตนเอง เมื่อเล็งเห็นปัญหาหนี้สินมาจากการทำการเป็นเกษตร เช่น การซื้อปุ๋ย ยา สารเคมี เป็นต้น จึงมีการร่วมกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต โดยการปลูกพืชผสมผสาน และปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ (กิน แจก แลก เหลือค่อยขาย) เป็นการลดรายจ่ายในครัวเรือนอีกทางหนึ่ง เป็นต้น

แผนชุมชนต่อเศรษฐกิจฐานราก

ตำบล....เป็นตำบลที่มีศูนย์เรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ กลุ่มองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งหลายกลุ่ม โดยมีแกนนำในแต่ละกลุ่มเป็นคนขับเคลื่อนหลัก ซึ่งทุกกลุ่มทุกแหล่งเรียนรู้ มีการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนกระบวนการทำงาน กันตลอด ทั้งกระบวนการบริหารงาน กระบวนการผลิต การจัดหาตลาด ถือเป็นการเรียนรู้แนวคิดแนวทางการปฏิบัติดีดี มาเติมเต็มส่วนที่ขาด และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การดำเนินการแก้ไขปัญหาและ

ความต้องการของชุมชนตามแผนชุมชนได้ใช้ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนเหล่านี้เป็นกลไกขับเคลื่อนหลัก

การเพิ่มทักษะการผลิตทางตำบล มีการจัดการศึกษาดูงาน ข้ามพื้นที่เพื่อเรียนรู้พื้นที่อื่น และเพื่อกระตุ้นการผลิตสินค้าชุมชน โดยการไปดูสินค้าชุมชนที่อื่น ด้านวัตถุดิบ บรรจุภัณฑ์ ประกอบกับการช่วยออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้แก่สินค้าของชุมชน ร่วมถึงการหาตลาดรับซื้อสินค้า และมีร้านค้าสวัสดิการชุมชนตำบลเพื่อ รองรับและช่วยจำหน่ายสินค้า

กระบวนการส่งเสริมการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรชุมชนอย่างสมดุล ตำบลมีนโยบาย เพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการปลูกต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะของหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนมีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น และยังสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าได้ อย่างคุ้มค่า

ตำบลมีการสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพ ภายใต้การดูแลของส่วนสวัสดิการสังคม มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ สำหรับผู้สูงอายุ สตรี ผู้พิการ โดยการจัดอบรมอาชีพ ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เกิดการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า เช่น กลุ่มทำกล้วยตาก กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านคลองกล้วย กลุ่มน้ำพริกแจ่วหม้อ กลุ่มแม่บ้านทำอาหาร เป็นต้น ร่วมถึงการหาตลาดรับซื้อสินค้า และมีร้านค้าสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุม ร้านค้า OTOP เพื่อ รองรับและช่วยจำหน่ายสินค้า

ประโยชน์จากการจัดทำแผนชุมชน

ระดับครัวเรือน ข้อมูลจากแผนชุมชน ช่วยทำให้ประชาชนในครัวเรือนได้ตระหนักถึงความสำคัญของเศรษฐกิจภายในครัวเรือน โดยช่วยกันลดรายได้ส่วนที่ไม่จำเป็น และช่วยกันทำมาหากิน ประกอบอาชีพ เพื่อสร้างได้ในครัวเรือน

ระดับกลุ่ม ข้อมูลจากแผนชุมชน ช่วยกระตุ้น ให้กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เกิดการพัฒนาศักยภาพ โดยการดึงศักยภาพที่มีอยู่ใน กลุ่ม ออกมาช่วยกันบริหารจัดการกลุ่ม

ระดับชุมชน ผู้นำชุมชนหลายหมู่บ้าน เห็นความสำคัญของข้อมูลจากการทำแผนชุมชน และการยกระดับชุมชน เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ให้เป็นชุมชนที่มีความสุขครบวงจร

ระดับเครือข่าย ตำบล…เป็นตำบลต้นแบบสุขภาวะ ที่มีเครือข่ายมาศึกษาดูงาน โดยมีการเรียนรู้ในฐานเรียนรู้การจัดทำแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้แนวทางการจัดแผนชุมชนแบบบูรณาการ และการนำใช้ข้อมูล เพื่อปรับใช้ ในตำบลเครือข่ายต่อไป

ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูล	
ประเด็นที่ 5	**การพัฒนานวัตกรรมชุมชน**

ระดับของการพัฒนานวัตกรรมชุมชนมีหลายระดับและมีหลายลักษณะ การแสดงข้อมูลการพัฒนานวัตกรรมชุมชนในภาพระบบย่อยการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นที่เรียกว่า **"การพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ"ที่เป็นโครงสร้างของชุมชนท้องถิ่น 5 ด้าน** ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรมชุมชนด้านสังคม การพัฒนานวัตกรรมชุมชนด้านเศรษฐกิจ การพัฒนานวัตกรรมชุมชนด้านสภาวะแวดล้อม การพัฒนานวัตกรรมชุมชนด้านสุขภาพและการพัฒนานวัตกรรมชุมชนด้านการเมืองการปกครอง หรือ "**การพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบที่เป็นประเด็น"** เช่น การพัฒนานวัตกรรมระบบการดูแลผู้สูงอายุ การพัฒนานวัตกรรมระบบการดูแลเด็กปฐมวัย การพัฒนานวัตกรรมระบบการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารเพื่อสุขภาวะ ระบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุจราจร เป็นต้น การพัฒนานวัตกรรมชุมชน สามารถผสมผสานการทำงานทั้ง "การพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบ" ที่เป็นการจัดการในภาพรวม การพัฒนานวัตกรรมเชิงพัฒนาหรือเพื่อแก้ไขปัญหา"ที่เป็นการเพิ่มกระบวนการ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน พื้นที่ กลุ่มเป้าหมายที่ทำงานเพิ่มในชุมชน และ "การพัฒนานวัตกรรมเชิงเทคนิค วิธีการ" ที่เป็นการเพิ่มทักษะ เครื่องมือในการทำงานก็ได้ และยังมีการพัฒนานวัตกรรมแบบเดี่ยว ๆที่เป็นการพัฒนานวัตกรรมใหม่ นวัตกรรมต่อยอดจากงานเดิม นวัตกรรมเพิ่มศักยภาพ นวัตกรรมขยายพื้นที่ ขายคนทำงาน ขยายเป้าหมาย เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อแสดงความหลากหลายของการนำเสนอการพัฒนานวัตกรรมชุมชนที่เป็นเชิงบูรณาการจึงขอยกตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลการพัฒนานวัตกรรมชุมชน 3 เรื่อง ได้แก่

1. การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบที่เป็นโครงสร้างชุมชน หัวข้อ "การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อม"
2. การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบที่เป็นประเด็น หัวข้อ "การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ"
3. การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงพัฒนาหรือเพื่อแก้ไขปัญหา หัวข้อ "โรงเรียนผู้สูงอายุ"

ข้อมูลดังแสดง

ตัวอย่างที่ 1	**การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบที่เป็นโครงสร้างชุมชน หัวข้อ "การพัฒนานวัตกรรมชุมชนด้านสภาวะแวดล้อม"**

การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบ<u>ด้านสภาวะแวดล้อม</u> เป็นการทำงานร่วมกันของทุนทางสังคมในชุมชนทั้ง 6 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคลครอบครัว ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ระดับแหล่งประโยชน์ ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน ระดับตำบลและระดับเครือข่าย ซึ่งงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมล้วนส่งผลกระทบต่อการจัดการด้านสภาวะแวดล้อมของชุมชน เป็นการพัฒนานวัตกรรมที่มีการเชื่อมทั้งนวัตกรรมแก้ไขปัญหา นวัตกรรมเชิงเทคนิค ที่มีการต่อยอดงานเดิม ขยายพื้นที่การทำงานและมีการเชื่อมประสานทุนทางสังคมและหน่วยงานต่างๆทั้งภายในและภายนอกชุมชน ชุมชนมีการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อมตามบริบทหรือองค์ประกอบด้านสภาวะแวดล้อม ดังรายละเอียด

1. **สถานการณ์ ที่มาของการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อม**

จากการที่พื้นที่เป็นภูเขาเป็นส่วนมาก มีพื้นที่ในการทำกินน้อย คนในพื้นที่มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อจับจองที่ดินเพื่อทำการเกษตร และมีการใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มผลิตทางการเกษตร ส่งผลให้ผืนป่าถูกทำลาย เกิดน้ำป่าไหลหลากในหน้าฝน กัดเซาะตลิ่งริมลำห้วย ชุมชนขาดน้ำใช้ในหน้าแล้ง และแม่น้ำในพื้นที่ มีสารเคมีปนเปื้อน ทำให้มีปัญหาทางการเกษตร ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือนร้อนเนื่องจากต้องออกไปเช่าที่ดินนอกพื้นที่เพื่อเพาะปลูก ชุมชนจึงมีร่วมปรึกษาหารือเพื่อดำเนินงานในการจัดปัญหาที่เกิดขึ้น

2. **ประชากรกลุ่มเป้าหมาย** เพื่อสุขภาพของคนทุกกลุ่มวัยในชุมชน
3. **กระบวนการ ขั้นตอน เครื่องมือ วิธีดำเนินงาน** จากการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อม มีกระบวนการทำงานดังนี้

3.1 การประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแนวทางในการทำงาน โดยอปท.เป็นเจ้าภาพในการดำเนินงาน เชิญตัวแทนจาก 4 องค์กรหลักใน เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ แกนนำกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน กลุ่มเยาวชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สท. และตัวแทนหน่วยงานในพื้นที่ ชุมชน เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบถึงปัญหาและความต้องการของชุนเกี่ยวกับสถานการณ์ทางด้านสภาวะแวดล้อมของชุมชน เพื่อระดมความคิด และร่วมหาแนวทางในการจัดการ

3.2 มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดแนวทางในการทำงาน และแบ่งภารกิจ ความรับผิดชอบ และกำหนดให้แผนปฏิบัติการเข้าสู่แผนตำบลเพื่อจัดทำเป็นข้อบัญญัติในการจัดการสภาวะแวดล้อมของชุมชน

3.3 ชุมชนมีการประชุมทำความเข้าใจคนในชุมชนเพื่อรับทราบถึงปัญหาและสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

3.4 ในการลงมือปฏิบัติ มีการจัดการพัฒนาศักยภาพคนทำงาน อาสาสมัคร ที่ร่วมในแต่ละเรื่องแต่ละงาน โดยอปท. เป็นผู้ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวเข้าร่วมในการอบรม เพิ่มพูนความรู้ และมีการจัดทำคู่มือ แนวทางในการทำงาน อปท. สนับสนุนอุปกรณ์ในการทำงาน เช่น คู่มือการดูแลป่าต้นน้ำ แนวทางการจัดสวัสดิการสำหรับ*กลุ่มดูแลระบบประปาชุมชน* เป็นต้น

3.5 ชุมชนมีการประชุมประเมินผลการทำงาน โดยแยกเป็นการประเมินรายกลุ่ม และภาพรวม มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงาน เช่น การประชุมกิจกรรมของกลุ่มฟื้นฟูป่า พบว่าต้องมีการทำงานร่วมกับกลุ่ม เยาวชนให้ร่วมการทำแนวกันไฟในช่วงหน้าแล้ง ทำให้จัดหาอาสาสมัครเยาวชนประจำหมู่บ้านขึ้น เพื่อฝึกทักษะและให้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น

4. **ลักษณะดำเนินการโดยกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ที่เกี่ยวข้องร่วมพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อม**

4.1 *นวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อมเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติดิน น้ำ ป่า* ซึ่งคนทุกคนต้องคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ชุมชนมีการจัดการโดย (1)*การฟื้นฟูป่า*โดยการมี*ปราชญ์ชาวบ้าน* ที่เชี่ยวชาญด้านการเพาะพันธุ์กล้าไม้ป่า ทำการเพาะกล้าไม้ให้กลุ่มรักษ์ป่า ประกอบด้วย กลุ่มเยาวชน คนทำงาน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ และมีผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำทางศาสนา และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ร่วมทำกิจกรรมปลูกป่าในวันสำคัญของชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่จาก*กรมป่าไม้*แนะนำวิธีการปลูก

และดูแลรักษาต้นไม้ อปท.สนับสนุนงบประมาณจัดซื้อกล้าไม้จากปราชญ์ และอุปกรณ์สำหรับการปลูก มีการทำงานประสานกับ*โรงเรียนในพื้นที่*มอบให้*กลุ่มเยาวชน*เป็นเจ้าของต้นไม้คนละต้นเพื่อร่วมดูแล ทำงานร่วมกับ*ผู้นำทางศาสนา*ทำพิธีบวชป่าทุกปีและชุมชนออกกฎ กติกาการใช้ประโยชน์จากป่าและพื้นที่ห้ามบุกรุกเพื่อให้เป็นป่าต้นน้ำของชุมชน ทุกครั้งที่มีกิจกรรมเช่นนี้ *กลุ่มแม่บ้าน*จะจัดเตรียมอาหารเพื่อให้ทุกคนได้รับประทานร่วมกัน (2) *การฟื้นฟูสภาพดิน* ชุมชนมีปัญหาเรื่องดินเสื่อมเนื่องจากการใช้สารเคมี *กลุ่มเกษตรอินทรีย์*ร่วมกำหนดพื้นที่งดใช้สารเคมีและพัฒนาทักษะการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ในการเกษตรร่วมกับการใช้ปุ๋ยคอก และมีการใช้ปุ๋ยพืชสดด้วยใช้วิธีไถกลบและการปลูกพืชคลุมดิน ทั้งนี้มีการปลูกหญ้าแฝกบริเวณไร่นาเพื่อป้องกันการกัดเซาะหน้าดิน และป้องกันดินถล่ม ซึ่ง*สำนักงานพัฒนาที่ดิน*ให้การสนับสนุนหญ้าแฝกและพัฒนาศักยภาพ*กลุ่มหมอดิน*ในการดูแลรักษาดินร่วมกับกลุ่มคนในชุมชน *(3)การอนุรักษ์น้ำ* ชุมชมมีแหล่งผลิตน้ำธรรมชาติเพื่อการอุปโภคบริโภคคือน้ำจากป่าต้นน้ำ ได้มีกำหนดพื้นที่ป่าให้เป็นเขตห้ามบุกรุก และมี*กลุ่มดูแลระบบประปาชุมชน*ที่ต่อมาจากป่าต้นน้ำ มีการสอดส่องดูแลระบบท่อ ทำความสะอาดพื้นที่รองรับน้ำ และมีแหล่งน้ำคือลำห้วยเพื่อใช้ในการเกษตร ชุมชนกำหนดให้พื้นที่ริมลำห้วยเป็นพื้นที่งดใช้สารเคมีตลอดสายน้ำ มีการกำหนดให้ปลูกหญ้าแฝกริมตลิ่งเพื่อยึดเกาะตลิ่งน้ำชุมชนมีการกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตห้ามจับสัตว์น้ำตลอดแนวลำน้ำ 1 กิโลเมตรเพื่อเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ *กลุ่มอนุรักษ์ลุ่มน้ำ*มีการทำพิธีบวชปลาโดย*ผู้นำทุกศาสนา*เข้าร่วม และมีการปล่อยปลาเพิ่มทุกปีโดยการสนับสนุนจาก*กรมประมง* โดยชุมชนมีการจัดตั้ง*กองทุนกลางเพื่อดูแลทรัพยากรธรรมชาติ* เป็นการสมทบทุนจากทุกกองทุนที่มีในชุมชน เช่น *กองทุนหมู่บ้าน กองทุนกขคจ. กองทุนพัฒนาสตรี กองทุนสัจจะออมทรัพย์ กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต และจากกลุ่มอาชีพในชุมชน โดยอปท.*ร่วมสมทบตามโครงการที่ถูกบรรจุไว้ใน*แผนชุมชน* ซึ่งชุมชนมีการนำใช้กองทุนเพื่อจ่ายเป็นค่าตอบแทนรายเดือนแก่*กลุ่มอาสาเฉพาะกิจดูแลระบบประปาชุมชน* จัดซื้ออุปกรณ์ในการซ่อมแซมระบบประปา และอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

4.2 *นวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อมเพื่อจัดการภัยพิบัติ* ชุมชนมีการจัดการเรื่องอัคคีภัยการป้องกันไฟป่าด้วยการตั้ง*กลุ่มอนุรักษ์ป่าเพื่อ*ทำงานร่วมกับ*อปพร.*ทำแนวกันไฟป่าไม่ให้ลุกลามเข้าหมู่บ้าน และป่าชุมชน มีการทำงานร่วมกับ*ผู้นำทางความคิด*และ*ฝ่ายปกครอง*กำหนดพื้นที่และเวลาเผาเศษกิ่งไม้ใบไม้ในช่วงเริ่มฤดูเพาะปลูก มีการอบรมทักษะการทำแนวกันไฟ ส่วนด้านอุทกภัยจากน้ำป่าไหลหลากเป็นประจำเนื่องจากชุมชนมีลำห้วยไหลผ่าน ชุมชนมีการจัดทำระบบเตือนภัยด้วยการติดตั้งเครื่องตรวจวัดระดับน้ำฝน มีการประสานงานกับ*อปท.พื้นที่ใกล้เคียง*เพื่อเตือนภัย มีการกำหนดจุดเสี่ยง จุดพักพิงและเส้นทางอพยพ เป็นการทำงานประสานระหว่างกลุ่ม*อปพร. กลุ่มอาสา ฝ่ายป้องกันหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และอปท.* มีการใช้*หอกระจาย*เพื่อเตือนภัยคนในชุมชนที่อยู่อาศัยใกล้ลำน้ำ หรือมีการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ในบริเวณใกล้เคียงให้ทราบ

4.3 *นวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อมเพื่อจัดสภาวะแวดล้อมด้านกายภาพเพื่อการดูแลประชาชนทุกกลุ่มวัย* ชุมชนมีการ*ปรับพื้นที่สาธารณะ*เป็น*สนามกีฬา*สำหรับกลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไปได้ออกกำลังกาย และทำ*สนามเด็กเล่น* ซึ่งได้รับการสนับสนุนเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กจาก*บริษัทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ และกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น*นำอุปกรณ์ของเล่นพื้นบ้านมาให้เด็กในชุมชนได้เล่นด้วย *อปท.*มีการทำงาน*ร่วมกับมัคทายกผู้ดูแลวัด*ออกแบบเพื่อ

*ปรับทางลาดและปรับห้องสุขา*เป็นแบบชักโครก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ หญิงตั้งครรภ์ที่มาวัด ทั้งนี้อปท.ได้ทำงานร่วมกับ*กลุ่มจิตอาสา*ของชุมชนร่วมดูแลปรับสภาวะแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือ โดยมี*กลุ่มช่างก่อสร้าง*ร่วมซ่อมแซมบ้านเรือน โดย*ร้านจำหน่ายอุปกรณ์ก่อสร้างในชุมชน*ร่วมทำบุญด้วยการบริจาคกระเบื้อง โถชักโครกและปูนซีเมนต์ให้กลุ่มจิตอาสาเพื่อนำไปดำเนินการ และทุกครั้งที่มีกิจกรรมกลุ่มแม่บ้านร่วมทำอาหารกลางวัน โดยกลุ่มแม่บ้านประจำหมู่บ้านจะทำการเวียนการรับผิดชอบในแต่ละครั้ง

4.4 ***นวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อมเพื่อจัดสภาวะแวดล้อมด้านกายภาพ เพื่อการการจัดการปัญหาการร้องเรียนหรืออื่นๆ*** *เช่น อปท.ได้ทำงานร่วมกับฝ่ายปกครองร่วมจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยขึ้น* โดยอปท.ได้จัดสรรงบประมาณต่อเติมห้องที่ศาลาประชาคมเพื่อทำเป็น*ศูนย์ไกล่เกลี่ย*กรณีประชาชนต้องการร้องทุกข์หรือขอคำปรึกษา และร่วมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบ อปท.*ร่วมกับรพสต.และกลุ่มอสม.*ร่วมออกแบบจัดทำ*ศูนย์ดูแลต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน* เพื่อการดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง *และศูนย์กายอุปกรณ์* โดยมีการจัดทำฐานข้อมูลแยกกลุ่มผู้สูงอายุตามความต้องการการช่วยเหลือ มีการจัดระบบการดูแลประจำวัน การพัฒนาศักยภาพกลุ่มอสม.และอปท.สนับสนุนงบประมาณจัดหาและพัฒนาทักษะ*ผู้ดูแลผู้สูงอายุ*เพิ่มเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ โดยมี*พยาบาลวิชาชีพจากรพสต.*เป็นผู้จัดการศูนย์ฯ รับผิดชอบออกแบบกิจกรรมและติดตามประเมินผล มีการทำงานร่วมกันกับนักวิชาการสาธารณสุขหรือกองสาธารณสุขของอปท.

5. สรุปทุนทางสังคมที่มีงานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบด้านสภาวะแวดล้อม

จากการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อม สามารถแจกแจงทุนทางสังคมที่มีงานและกิจกรรมที่ส่งผลกระทบด้านสภาวะแวดล้อมดังนี้

5.1 ระดับบุคคล ประกอบด้วย คนเก่ง คนเชี่ยวชาญ คนที่ชี้นำการพัฒนางานและกิจกรรมในการสร้างนวัตกรรม เช่น แกนนำจิตอาสา ปราชญ์ชาวบ้าน ฝ่ายปกครอง *ผู้นำทางศาสนา มัคทายก* เป็นต้น

5.2 ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ประกอบด้วย อปพร. *ฝ่ายป้องกันหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน* กลุ่มอสม. กลุ่มจิตอาสา กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มออมทรัพย์ *กองทุนหมู่บ้าน กองทุนกขคจ. กองทุนพัฒนาสตรี กองทุนสัจจะออมทรัพย์ กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกลุ่มอาชีพในชุมชน กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มหมอดิน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มช่างก่อสร้าง กลุ่มอาสาเฉพาะกิจดูแลระบบประปาชุมชน กลุ่มอนุรักษ์ป่า กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น*เป็นต้น

5.3 ระดับแหล่งประโยชน์ ในการจัดการตนเองด้านสภาวะแวดล้อมมีการนำใช้ประโยชน์ของแหล่งประโยชน์ที่เป็นทั้งหน่วยงานและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งหน่วยงานมีทั้งภายในและภายนอก ที่ทำงาน ตามบทบาทหน้าที่ ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมชุมชนซึ่งส่งกระทบต่อการจัดการตนเอง ของชุมชน ในที่นี้หน่วยงานภายในชุมชน ได้แก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานจากภายนอกได้แก สานักงานพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมประมง อปท.พื้นที่ใกล้เคียง เป็นต้นและภาคเอกชนในพื้นที่ เช่น บริษัท ร้านค้าที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ เป็นต้น ส่วนแหล่งประโยชน์ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ดิน พื้นที่ทางการเกษตร ลำห้วย ป่าชุมชน ป่าต้นน้ำ และแหล่งประโยชน์ที่เป็นโครงสร้างทางกายภาพ ในที่นี้ ได้แก่ ศาลาประชาคม หอกระจายข่าว ศูนย์ไกล่เกลี่ย ศูนย์ดูแลต่อเนื่องสำหรับ

ผู้สูงอายุในชุมชน ศูนย์กายอุปกรณ์ เป็นต้น

5.4 ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน ในที่นี้คือหมู่บ้านจัดการสภาวะแวดล้อมด้าน ดิน น้า ป่า ที่ส่งผลกระทบต่อ การจัดการตนเองในภาพรวมของหมู่บ้าน ซึ่งทุนทางสังคมระดับนี้ประกอบด้วย แกนนำจิตอาสา กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกลุ่มอาชีพในชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มหมอดิน กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาสาเฉพาะกิจดูแลระบบประปาชุมชน กลุ่มอนุรักษ์ป่า หน่วยงานภายในชุมชน

5.5 ระดับตำบล มีการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบเป็นการทางานประสานความร่วมมือของทุนทางสังคมในการจัดการด้าน ดิน น้า ป่า ที่สงผลกระทบต่อการจัดการตนเองในภาพรวมของตำบล เป็นการทำงานขับเคลื่อนโดยการประสานงานและกิจกรรมของ 4 องค์กรหลักในชุมชน

5.6 ระดับเครือข่าย เป็นการทางานประสานความร่วมมือของทุนทางสังคมในการจัดการด้าน ดิน น้า ป่าทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ในที่นี้ สะท้อนผ่านการช่วยเหลือ และประสานงานเรื่องการป้องกันภัยพิบัติน้า และการจัดการป่าชุมชนระหว่างตำบลใกล้เคียง

6. ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มประชากรทั้งหมดในชุมชน สามารถแจกแจงตามกลุ่มอายุดังนี้

1) กลุ่มอายุ 0-3 ปี กลุ่มอายุ 3-5 ปี กลุ่มอายุ 6-12 ปี พบว่าประชากรกลุ่มนี้ได้รับประโยชน์จากการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า การจัดการภัยพิบัติ โดยตรง
2) กลุ่มเยาวชน คนวัยทำงาน ผู้สูงอายุมีพื้นที่ในการทำกินเพาะปลูก สามารถสร้างอาชีพ เกิดรายได้ อีกทั้งมีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค มีป่าต้นน้ำที่ชุมชนสามารถสร้างประโยชน์น้ำ และสามารถใช้ประโยชน์จากป่า มีสัตว์น้ำไว้เพื่อบริโภค มีการจัดการภัยพิบัติ ทำให้ประชากรทุกกลุ่มวัยได้รับการดูแล
3) กลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ เด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้ป่วยจิตเวช ผู้ป่วยโรคติดเชื้อ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และผู้ป่วยระยะท้าย ได้รับประโยชน์จากการที่ชุมชนมีแนวทางในการร่วมดูแล

7. ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จ (คน งาน ข้อมูล เงิน) จากการดำเนินงาน มีการจัดการกับปัจจัยเงื่อนไขดังรายละเอียด

7.1 คน มีอปท.เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการ ร่วมกับภาคประชาชน รพสต. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคี และเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เข้าร่วมในการเรียนรู้แนวคิดการหลักการ พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทาง วิธีการ เตรียมความพร้อม และร่วมดำเนินการเพื่อการพัฒนาและจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ศูนย์ดูแลต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ศูนย์กายอุปกรณ์ เป็นต้น

7.2 งาน ค้นหาและนำใช้ข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน โดยการค้นหาและนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการ ตลอดจนชี้ให้เห็นทุนทางสังคมและศักยภาพชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุโดยภาคประชาชน รพสต. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคี และเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เข้าร่วมในการเรียนรู้แนวคิดการหลักการ พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทาง วิธีการ เตรียมความพร้อม และร่วมดำเนินการเพื่อการพัฒนาและจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยศูนย์การดูแลต่อเนื่องผู้สูงอายุในชุมชน ศูนย์กายอุปกรณ์ เป็นต้น

7.3 ข้อมูล ค้นหาและนาใช้ข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน โดยการค้นหาและนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการ ตลอดจนชี้ให้เห็นทุนและ

ศักยภาพของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ เช่น จำนวนผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง และต้องการการดูแลต่อเนื่องที่บ้านทุกวัน จึงมีการจัดทำศูนย์การดูแลต่อเนื่องผู้สูงอายุในชุมชนและจัดตั้งศูนย์กายอุปกรณ์ประจำทุกหมู่บ้าน หรือการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับอุทกภัย ไฟป่า มีการจัดการข้อมูล ให้ข้อมูลระหว่างคนในชุมชนและเครือข่ายนอกชุมชนเป็นต้น

7.4 ทุน เงิน พัฒนากองทุนสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มอาสา โดยมี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชน หน่วยงาน และองค์กรภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดแนวทางและกฎระเบียบ และระดมทุน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มอาสา หรือการได้รับงบประมาณจาก สปสช.ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุต่อเนื่องในชุมชน และอปท.สนับสนุนงบประมาณจัดหาผู้ดูแลผู้สูงอายุเพิ่มและพัฒนาศักยภาพให้กับกลุ่มอาสาเพื่อร่วมดูแลผู้ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน เป็นต้น

8. การสร้างผลกระทบ

8.1 ผลกระทบต่อมิติ 5 ด้าน จากการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อม เป็นการจัดการตนเองที่เกิดจากงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 4 ระดับ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดทางตรงกับด้านสภาวะแวดล้อม ส่วนอีก 4 ด้าน มีผลกระทบดังนี้

1) **ด้านสังคม** ชุมชนเกิดการช่วยเหลือดูแลกัน มีการจัดสวัสดิการแก่กลุ่มอาสา ดูแลกลุ่มผู้ต้องการการช่วยเหลือและกลุ่มผู้สูงอายุ
2) **ด้านเศรษฐกิจ** ชุมชนมีกองทุนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีการลดรายจ่ายจากการมีประปาชุมชน มีอาหารที่เป็นสัตว์น้ำไว้บริโภค มีผู้มาดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน
3) **ด้านสุขภาพ** ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งประโยชน์ เช่น สนามออกกำลังกาย กลุ่มผู้สูงอายุมีคนมาร่วมดูแล กลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือได้รับการช่วยเหลือ เป็นต้น
4) **ด้านการเมืองการปกครอง** ชุมชนมีการความร่วมมือในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มีความเป็นเจ้าของ สามารถใช้ประโยชน์ มีศูนย์ไกล่เกลี่ยสำหรับประชาชนต้องการร้องทุกข์หรือขอคำปรึกษา มีศูนย์ดูแลต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนและศูนย์กายอุปกรณ์ สำหรับดูแลผู้สูงอายุ

8.2 ด้านปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ 4 กลุ่ม (16 ประเด็น) จากงานที่ทำ มีงานที่สอดคล้องกับการลดปัจจัยเสี่ยง สร้างปัจจัยเสริมด้านสุขภาพ ดังนี้

1) มีความสอดคล้องด้านการจัดการภัยพิบัติ การจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะและมลพิษ เนื่องจากมีการจัดการภัยพิบัติจากน้ำท่วมและการจัดทำกองทุนขยะในชุมชน
2) มีความสอดคล้องด้านการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารสุขภาวะ โดยการรณรงค์การลดใช้สารเคมีในพื้นที่
3) มีความสอดคล้องด้านท้องถิ่นคุณธรรมเน้นการมีส่วนร่วมและการสร้างความเป็นพลเมือง ด้วยการสร้างส่วนร่วมให้คนในชุมชนได้ออกแบบแนวทางการทำงานและกำหนดกติกาชุมชน

4) มีความสอดคล้องด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ มีการดูแลผู้สูงอายุของชุมชนโดยการพัฒนาศูนย์การดูแลต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนและมีการจัดทำศูนย์กายอุปกรณ์

8.3 ความสอดคล้องของกิจกรรมด้านการดูแลผู้สูงอายุกับ ภารกิจหลัก 7 ด้าน ของอปท.

1) **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** มีความสอดคล้องจากการจัดบริการเรื่องน้ำเพื่อการบริโภคบริโภคและเพื่อการเกษตร
2) **ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต** มีความสอดคล้องจากการปรับสภาพแวดล้อมทั้งในพื้นที่สาธารณะ จัดทำสวนสาธารณะและสนามกีฬา เพื่อให้คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์และมีการร่วมปรับสภาพบ้านสำหรับกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือในชุมชน
3) **การจัดระเบียบชุมชนและสังคม** มีความสอดคล้องจากการดำเนินงาน โดยจัดให้มีการป้องกันภัยพิบัติจากน้ำป่า ดินถล่ม เป็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
4) **การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์** มีการส่งเสริมอาชีพในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ กลุ่มเกษตรกรและมีการจัดทำการตลาด
5) **การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** มีความสอดคล้องจากการดำเนินงานในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ และมีระบบจัดการสภาวะแวดล้อมและป้องกันมลพิษต่างๆ
6) **ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา** มีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
7) **ด้านบริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการและ อปท.** มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการมีมาตรการป้องกันป่าชุมชนและอปท.เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามีส่วนร่วมในการทำงาน

9. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3 สร้าง

1) **สร้างการเรียนรู้** จากการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อม พบว่ามีการสร้างแหล่งเรียนรู้ใหม่ในชุมชน เช่น *กลุ่มอนุรักษ์ลุ่มน้ำ*ที่มีกิจกรรมในการดูแลรักษาต้นน้ำ การอนุรักษ์พันธ์สัตว์น้ำ และมีการจัดการเกี่ยวการจัดการภัยพิบัติจากน้ำท่วมเป็นต้น
2) **สร้างความเป็นพลเมือง** การสร้างการมีส่วนร่วมในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เป็นการสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของ อีกทั้งมีการสร้างศักยภาพชองคนในชุมชนในการร่วมดูแลรักษาป่า น้ำ และดินในชุมชน
3) **สร้างผลกระทบ** จากการดำเนินงานพบว่า ***ต่อสังคม*** มีการดูแลช่วยเหลือกัน มีการพบปะพูดคุย มีการรวมกลุ่มกันทำงานและกิจกรรมซึ่งเป็นผลดีต่อชุมชน มีการจัดสวัสดิการให้คนในชุมชน ***ต่อเศรษฐกิจ*** การอนุรักษ์น้ำ ชุมชนมีการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรทำให้ชุมชนมีสามารถเพาะปลูกพืชผัก เป็นการลดรายจ่ายและสร้างรายได้ ***ต่อสภาวะแวดล้อม*** ชุมชนมีการจัดการขยะและปรับภูมิทัศน์ในพื้นที่สาธารณะ

10. การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 7 คุณลักษณะ

1) **การสร้างการเรียนรู้ปัญหาและความต้องการ** ชุมชนมีการเรียนรู้ปัญหาและความต้องการทางด้านปัญหาด้านสภาวะแวดล้อมของชุมชน และร่วมกำหนดเป้าหมายการทำงานโดยร่วมออกแบบแผนงานและแบ่งคนรับผิดชอบงาน มีการออกแบบการทำงานของกลุ่ม และประสานงานระหว่างกลุ่มทางสังคมในชุมชนเช่น การดูแลเรื่องป่า น้ำ การป้องกันภัยพิบัติ เป็นต้น
2) **การมีกลไกผลักดันทุกระดับในการจัดการตนเอง** ชุมชนมีการกำหนดคณะกรรมการและบทบาทหน้าที่ในการทำงาน ทั้งมีอปท.เป็นกลไกสำคัญในสนับสนุนงบประมาณในการทำงานและการประสานงาน กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกิจกรรม
3) **การสร้างให้คนในชุมชนให้จัดการตนเอง** แต่ละกลุ่มมีการระดมคนในชุมชนเข้าร่วม เช่น การทำแนวกันไฟมีการระดมเยาวชนอาสาเข้าร่วม เป็นต้น
4) **การสร้างการมีส่วนร่วม การระดมเงินและทรัพยากร** ชุมชนมีการระดมเงินและอาสาเข้าร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และร่วมทำแผน กำหนดกติกาชุมชนในดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ของพื้นที่
5) **การระดมเงินและทรัพยากรเพื่อเป็นทุน** นวัตกรรมนี้ชุมชนมีการระดมเงินจากภายในเพื่อสร้างสวัสดิการให้คนในชุมชน และจัดทำกองทุนกลางเพื่อดูแลงานสาธารณประโยชน์ของชุมชนและมีการสนับสนุนงบประมาณจากอปท. และจากหน่วยงานภายนอกชุมชน
6) **การมีข้อตกลง มีการกำหนด** ชุมชนมีการสร้างติการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและประกาศเป็นข้อบัญญัติชุมชน ในการจัดการดิน น้ำ ป่า
7) **การจัดการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ และหน่วยงานต่างๆ** เข้าร่วมอบรมงานด้านวิชาการ และเพิ่มความรู้ในการจัดการดิน น้ำ ป่า และร่วมออกแบบแนวทางการทำงานกับชุมชนเพื่อให้เหมาสมกับบริบทพื้นที่

ตัวอย่างที่ 2	การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงประเด็น หัวข้อ “การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ”

1. แนวคิดหลักการ

ปัจจุบันสังคมโลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวขึ้น และอัตราการเกิดของประชากรวัยเด็กมีอัตราที่ลดลง ผู้สูงอายุที่มีอายุมากขึ้น มีความเสื่อมตามวัย มีผู้สูงอายุบางส่วนในสังคมที่ถูกทอดทิ้งไม่มีใครมาดูแล กับทั้งสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยลง โดยเฉพาะการเคลื่อนไหว การมองเห็น จึงมีภาวะเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุ และการเจ็บป่วยทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน มีความต้องการการดูแลที่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่น ในการดำเนินชีวิต ดังนั้นในการดูแลผู้สูงอายุจึงมีความจำเป็นที่ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีนโยบายในการดูแลผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มีการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ ที่เป็น

รูปธรรมคือต้องมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ ทั้งจากคนในครอบครัวและสวัสดิการการดูแลจากชุมชน โดยการจัดให้มีผู้ดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2. สถานการณ์ ที่มาของ “การพัฒนานวัตกรรมชุมชนระบบการดูแลผู้สูงอายุ”

จากปัญหาที่ผู้สูงอายุในชุมชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี พบว่ามีผู้สูงอายุบางส่วนที่ไม่มีผู้ดูแล เนื่องจากลูกหลานต้องไปทำงาน ทำให้ผู้สูงอายุต้องอยู่ที่บ้านตามลำพัง มีบางส่วนที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และมีผู้สูงอายุบางส่วนที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุที่มีความพิการ มีเพียงบางส่วนที่ได้เข้ามาร่วมกันทำกิจกรรมในชุมชน ยังมีบางส่วนที่ไม่สามารถเข้ามาร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ ถูกกำหนดโดยวิถีการดำเนินชีวิต ทั้งจากพฤติกรรมเสี่ยงและจากปัจจัยกำหนดภาวะสุขภาพอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สภาวะแวดล้อม และ การเมืองการปกครอง ส่วนความต้องการการช่วยเหลือดูแลเป็นการวิเคราะห์จาก ปัญหาสุขภาพ และ วิถีการดำเนินชีวิตที่กระทบภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ โรคและการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุ กลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน และ วิถีการดำเนินชีวิตที่กระทบภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ

ทางอปท.จึงมีนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ทุกมิติ จึงนำสู่การวางแผนเพื่อร่วมกับคนในชุมชน เพื่อระดมความคิดในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน โดยมติที่ประชุม มีมติให้มีการจัดทำโครงการการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุให้ถือเป็น “วาระ”การทำงานของพื้นที่ภายใต้ความร่วมมือของทุนทางสังคมในชุมชนและส่งเสริมให้มีการประสานงานจาก 4 องค์กรหลัก

3. ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป และกลุ่มเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ (อายุระหว่าง 50-59 ปี)

4. กระบวนการ ขั้นตอน เครื่องมือ วิธีดำเนินงาน

1) จัดตั้งคณะกรรมเพื่อดำเนินโครงการ โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการบริหาร คณะทำงานและทีมประเมินผล โดยแบ่งความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ เช่น อปท. แบ่งงานบุคคลากรตามบทบาทหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบร่วม มีการกำหนดให้ทุนทางสังคมในชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการในทุกคณะทำงาน
2) จัดเวทีเพื่อระดมความคิดระดับหมู่บ้าน เพื่อจัดทำร่างโครงการ
3) คณะกรรมการร่วมจัดทำโครงสร้าง วิธีการและรูปแบบดำเนินงาน รวมทั้งแผนการประชาสัมพันธ์ โดยแบ่งกลุ่มการทำงานตามชุดกิจกรรมการพัฒนาดูแลผู้สูงอายุและกำหนดบทบาทผู้รับผิดชอบหลัก ผู้ทำงานร่วม และผู้สนับสนุน โดยเปิดอิสระให้คนทำงานออกแบบรายละเอียดกิจกรรม โดยมีผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์การทำงาน หรือเป็นผู้ต้องการความช่วยร่วมมีบทบาทกำหนดกิจกรรม หรือแสดงความคิดเห็น
4) เปิดเวทีเพื่อทำความเข้าใจแก่ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์โครงการและการจัดงานและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สื่อที่มีในชุมชนคือวิทยุชุมชน เสียงตามสาย และเว็ปไซด์ของ อปท.
5) มีการพัฒนาศักยภาพทีมทำงานตามชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ และมีการจัดทำคู่มือแนวทางการทำงาน และจัดหาอุปกรณ์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นการสนับสนุนทางด้านเทคนิค วิธีการทำงาน

6) จัดประชุมเพื่อปรึกษาหารือ วางแนวทางการทำงานเพิ่มเติม มีการปรับเปลี่ยนแผนเมื่อจำเป็น
7) ทีมประเมินร่วมประเมินงานและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

5. ลักษณะดำเนินการโดยกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมตาม 6 ชุดกิจกรรมการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ ดังนี้

1) การพัฒนาศักยภาพ

- อปท.ร่วมกับรพสต.จัดให้มีการฝึกอบรมให้กลุ่มที่เตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุให้มีความรู้ทักษะในการดูแลตนเอง เช่น การส่งเสริมสุขภาพโดยการออกกำลังกายตามสภาพร่างกายการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ ฝึกสมองป้องกันและฟื้นฟูการเสื่อมตามวัยการผ่อนคลายดูแลสุขภาพจิต การฝึกการเดินนั่งให้ปลอดภัย การดูแลตนเองกรณีเจ็บป่วยเล็กน้อย เป็นต้นและจัดให้มีการฝึกอบรมคนในครอบครัวผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ และผู้อาสาสมัครเพื่อให้สามารถดูแลผู้สูงอายุเมื่อป่วยเล็กน้อยป่วยเรื้อรังฉุกเฉินเพื่อให้การดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้อง เช่น การเตรียมอาหารตามวัยการพักผ่อนการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกความรู้สึกมีคุณค่าในภาวะปกติและดูแลในยามเจ็บป่วยเล็กน้อยการป่วยเรื้อรังและภาวะฉุกเฉินเบื้องต้นได้
- อปท. สนับสนุนการฝึกอบรมอาสาสมัครในชุมชนเช่น อสม. อพมก.เพื่อให้มีความรู้เข้าใจความเสื่อมตามวัยให้การดูแลช่วยเหลือตามสภาพทั้งในภาวะปกติ เช่น การสนับสนุนให้ออกกำลังกาย ชักชวนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วยเล็กน้อยเจ็บ ป่วยเรื้อรังและดูแลช่วยเหลือเบื้องต้นประสานงานเพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีฉุกเฉินได้
- ชุมชนมีการจัดกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ มีหลักสูตรในการอบรมเรื่องการดูแลสุขภาพการฝึกสมอง และการเคลื่อนไหว มีการเรียนรู้เรื่องการเตรียมตัวตายอย่างมีสติด้วยหลักสูตร “ความปรารถนาก่อนสุดท้าย” โดยมีการเชิญผู้รู้ในชุมชนและผู้นำทางศาสนาเข้าร่วมเป็นวิทยากรเป็นต้น
- มีการประสานงานกับรพ.ชุมชน รพ.จ.และสสจ.เพื่อร่วมกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่

2) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ

- อปท.จัดให้มีศูนย์กีฬา ลานกีฬา สำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งมีแหล่งเรียนรู้ลานวัดลานบุญซึ่งมีกิจกรรมการใช้ธรรมชาติบำบัดเช่น เหยียบกะลา การเดินไม้ไผ่ เป็นต้น
- อปท.จัดให้มีลานกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุหรือมีการแบ่งพื้นที่ช่วงระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเช่น ลานกิจกรรมสำหรับทุกวัน ลานวัดลานบุญดูแลสุขภาพ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมต่างๆ เช่น การกายบริหารสำหรับผู้สูงอายุ การปั่นจักรยาน การรำไม้พลองเต้นแอโรบิค รำวงย้อนยุค เป็นต้น โดยมีการจัดหาผู้ที่ทักษะเป็นผู้นำออกกำลังกาย อปท.ได้ปรับพื้นที่ในอาคารสำนักงาน สถานีขนส่ง วัดทุกวัดในหมู่บ้าน และสนับสนุนรพ.สต.ให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น ที่นั่ง ห้องน้ำ หรือห้องพักผ่อนชั่วคราวในจุดให้บริการ

ต่างๆเป็นต้น และ ได้ปรับพื้นที่สาธารณะให้มีทางลาดทางเดินหรือบันไดมีราวจับมีแสงสว่างทางเดิน เป็นต้น

- อปท.มีการส่งเสริมชุมชนให้ผลิตอาหารปลอดสาร มีการอบรมเรื่องเมนูอาหารสุขภาพและอาหารสำหรับผู้สูงอายุสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ดูแล กลุ่มแม่บ้านและประชาชนที่สนใจในทุกวันที่เปิดตลาดนัดสีเขียว
- อปท.ได้จัดกิจกรรมรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น มีกลุ่มผู้สูงอายุเล่นดนตรีพื้นเมือง กลุ่มจักรสานเถาวัลย์ เป็นต้น รวมทั้งเทศกาลต่างๆ ผู้สูงอายุจะมีบทบาทสำคัญด้านการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น เช่น งานประเพณีแข่งเรือลอยกระทง งานปีใหม่ และงานบุญต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมในวันผู้สูงอายุวันสงกรานต์ขึ้นปีใหม่วันสำคัญทางศาสนาต่างๆจัดบริการทางสังคมเช่น ท่องเที่ยวทางสังคม วัฒนธรรมตามความสนใจ เป็นต้น
- อปท. ได้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีบทบาทเป็นคณะกรรมการพัฒนาอปท. เป็นคณะกรรมการชุมชนในการการวางแผนชุมชน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 3 ปีของ อปท. เป็นต้น มีกิจกรรมเชิดชูผู้สูงอายุดีเด่นของแต่ละหมู่บ้าน เป็นประจำทุกปี

3) การพัฒนาระบบบริการ

- อปท. ร่วมกับกองทุนหลักประกันสุขภาพของตำบล จัดบริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเป็นบริการตามภาวะสุขภาพตั้งแต่ปกติ จนถึงไปไหนมาไหนไม่ได้และระยะท้าย ในกรณีที่ผู้สูงอายุไม่สามารถมารับเบี้ยสูงอายุเองได้ เนื่องจากปัญหาสุขภาพ
- อปท.ให้บริการจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุถึงบ้าน และอปท.จัดการบริการรับ-ส่งผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือเรื่องการเดินทางเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น ร่วมกิจกรรมทางศาสนางานบุญเทศกาลตามปฏิทินงานต่างๆหรือกิจกรรมทางสังคม เช่น การประชุมประจำเดือนการจัดเวทีประชาคม งานบุญต่างๆ เป็นต้น
- รพสต.มีการจัดระบบการดูแลต่อเนื่องในชุมชน โดยมีการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลออกแบบกิจกรรมและจัดทำตารางการดูแล มีการประเมิน ติดตามการปฏิบัติงาน อปท.ให้การสนับสนุนเรื่องค่าตอบแทนและพัฒนาศักยภาพ โดยใช้งบประมาณโครงการการดูแลผู้สูงอายุต่อเนื่องในชุมชนและงบที่ได้จากการบริจาค
- รพสต.และอปท.จัดทำศูนย์กายอุปกรณ์ มีการประชาสัมพันธ์และรับบริจาคจากชุมชน โดยมีการทำงานร่วมกับพม.ส่งช่างเข้าสอนทุนทางสังคมที่มีทักษะเกี่ยวกับการซ่อมอุปกรณ์งานเหล็กเพื่อดูแลรักษาอุปกรณ์ และมีการจัดระบบข้อมูลฐานการยืมและซ่อมแซม
- ชุมชนมีการออกแบบการร่วมดูแลด้านสุขภาพจิตแก้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุ มีระบบติดตามและจัดการกรณีที่กลุ่มผู้ป่วยจิตเวชเกิดอาการคุ้มคลั่ง โดยทำงานร่วมกับรพสต.และศูนย์บริการดูแลสุขภาพทางด้านจิตเวชจังหวัด (รพ.จังหวัด)

4) การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือกัน

- ชุมชนร่วมกันจัดตั้ง “กองทุนเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ”ให้ความช่วยเหลือด้านการดูแลสุขภาพและเป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจผู้สูงอายุ และได้เพิ่มช่องทางในการระดมทุนอื่นๆ เช่น การจัดผ้าป่าเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ การบริจาคโดยเจ้าภาพงานศพและงานบุญต่างๆ เข้าสมทบกองทุน รับการบริจาคขยะในวันแจกเบี้ยผู้สูงเพื่อจำหน่าย ทางกลุ่มผู้สูงอายุมีการผลิตและจำหน่ายน้ำยาเอนกประสงค์ การทำดอกไม้จันทน์ เป็นต้น และนำเงินสมทบกองทุน
- ชุมชนกำหนดให้กลุ่มอาชีพรับผู้สูงอายุที่มีความพิการเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อาจจะเป็นการเข้าไปทำงานที่ที่ทำการของกลุ่มหรือรับงานมาทำที่บ้านก็ได้
- ชุมชนมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือคนในชุมชนทุกกลุ่มวัย มีการฝึกอาชีพโดยการเชิงยกลุ่มอาชีพเป็นวิทยากรในโรงเรียนผู้สูงอายุและในวันที่จัดกิจกรรมแจกเบี้ยผู้สูงอายุ ทั้งนี้ทางชุมชนกำหนดในการประชุมทุกครั้งมีตัวแทนผู้สูงอายุเข้าร่วมอย่างน้อย 20 % ของสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม

5) การพัฒนาและนำใช้ข้อมูลในการส่งเสริมแก้ไข จัดการปัญหาผู้สูงอายุ

- อปท.มีการจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในชุมชน โดยแบ่งกลุ่มตามช่วงวัยและตามความต้องการการช่วยเหลือ รูปแบบการอาศัย เช่น อาศัยอยู่กับญาติลูกหลาน อาศัยคนเดียว อาศัยอยู่กับคู่ชีวิตที่สูงอายุ และอาศัยอยู่กับเด็ก เป็นต้น รายได้ อาชีพ สิทธิต่างๆ การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือกองทุนในชุมชน เป็นต้น
- อปท.การนำใช้ข้อมูลทุนทางสังคมและแหล่งประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมและการบริการสำหรับผู้สูงอายุดำเนินกิจกรรม
- อปท.ได้กำหนดแผนชุมชน มีกำหนดให้ชุมชนมีการจัดทำแผนกกลุ่มทางสังคม แผนหมู่บ้าน แผนเครือข่าย และแผนตำบล เพื่อจัดทำข้อบัญญัติเพื่อจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุที่ครอบคลุมทั้งงานบริการกิจกรรมกองทุนสวัสดิการ เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ โครงการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุโครงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ เป็นต้น

6) การพัฒนากฎ กติกา ระเบียบ แนวปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมการดำเนินกิจกรรมเสริมความเข้มแข็งชุมชนท้องถิ่น

- อปท.มีการจัดทำมีข้อบัญญัติท้องถิ่นและแผนงบประมาณในการสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา วางแผนนโยบายท้องถิ่น
- อปท.เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในทุกเวทีการประชุมทั้งระดับกลุ่ม ระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีบทบาทเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น
- มีการประกาศธรรมนูญสุขภาพเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ และชุมชนกำหนดให้บริษัทที่ตั้งในพื้นที่รับผู้สูงอายุที่มีความพิการเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยการเข้าไปทำงานที่ที่ทำการของกลุ่มหรือรับงานมาทำที่บ้านก็ได้

6. **ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น**
    1) **ด้านสังคม** ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเรื้อรังสามารถดำรงชีวิตได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือมีส่วนร่วมในกิจกรรมในสังคม เช่น งานรดน้ำดำหัว งานประเพณีต่างๆอีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญา ความรู้หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน อีกทั้งมีการจัดการเรื่องกองทุนสวัสดิการในชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชน ชุมชนมีการรวมกลุ่มอาสาเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น งานวัด งานบุญประเพณี และแบ่งกลุ่มเพื่อร่วมดูแลผู้สูงอายุติดบ้าน โดยเข้าดูแลร่วมกับญาติทุกวัน เช่น อาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกาย ออกกำลังกาย ยืดเหยียดกล้ามเนื้อ ป้อนอาหาร เป็นต้น ทำให้ชุมชนมีความเกื้อหนุนกัน เอื้ออาทรต่อกัน ช่วยเหลือและดูแลซึ่งกันและกัน สร้างคุณค่าและความหมายการอยู่ร่วมกัน ของคนในครอบครัว ผู้สูงอายุไม่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง เกิดการรวมกลุ่มสร้างพลังชุมชนให้มีความเข้มแข็ง
    2) **ด้านเศรษฐกิจ** กลุ่มผู้สูงอายุที่ไปมาได้ หรือมีความพิการสามารถ ทำงานได้ ชุมชนมีการส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุ ทำให้มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง และมีสวัสดิการช่วยเหลือ มีเงินออมและส่งเสริมให้ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ทำน้ำยาอเนกประสงค์ใช้ในครัวเรือน เป็นการลดค่าใช้จ่าย และสนับสนุนให้เป็นสมาชิกกองทุนในชุมชน อย่างน้อยหนึ่งกองทุน คือกองทุนฌาปนกิจ เป็นต้น
    3) **ด้านสภาวะแวดล้อม** ทำให้เกิดการจัดสภาพแวดล้อมของครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุ ให้สามารถทำกิจกรรมต่างๆได้เองภายในบ้าน และชุมชน เช่น การทำราวจับในห้องน้ำ ทำพื้นลาดเอียงและพื้นกันลื่น เป็นต้น และมีการปรับสภาวะแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ สนามออกกำลัง และปรับปรุงบริเวนแหล่งน้ำเพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น
    4) **ด้านสุขภาพ** ผู้สูงอายได้รับการดูแลต่อเนื่องทั้งป้องกันโรคเรื้อรัง สามารถควบคุมภาวะแทรกซ้อนจากโรคเรื้อรัง มีผู้ดูแลที่บ้าน และมีการรวมกลุ่มทางกิจกรรมออกกำลังกาย ฝึกทำอาหารเพื่อสุขภาพ ผู้ป่วยได้รับการดูแลเอาใจใส่ เข้าถึงบริการอย่างทั่วถึง สามารถทำให้ผู้สูงอายุลดการเจ็บป่วยน้อยลง มีสุขภาพกายที่แข็งแรง มีจิตใจร่าเริงไม่เป็นโรคซึมเศร้า สามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุข และมีการเตรียมความพร้อมกลุ่มที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุให้มีความพร้อม และสามารถดูแลตนเองได้
    5) **ด้านการเมือง การปกครอง** ชุมขนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุได้รับสิทธิในการใช้บริการสาธารณะ และผู้สูงอายุสามารถแสดงความคิดเห็นและออกเสียงในทุกการประชุมของชุมชน มีระบบการดูแลเรื่องการทำร้ายร่างกายผู้สูงอายุโดยคณะกรรมการหมู่บ้านและอสม.เป็นผู้ให้ข้อมูล ชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการเข้าดูแลผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบ
7. **ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จ (คน งาน ข้อมูล เงิน)**
    1) **คน** การนำใช้ทุนและศักยภาพในชุมชน อปท. รพสต. แกนนำผู้สูงอายุ กลุ่มจิตอาสา อผส. ธนาคารความดี และผู้มีจิตศรัทธา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน

2) **งาน** ชุมชนมีการแบ่งงานกันอย่างชัดเจน มีการเชื่อมประสานการทำงานระหว่าง ทุนทางสังคม อปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางการทำงาน คู่มือการดูแลผู้สูงอายุและการจัดสวัสดิการที่ชัดเจน และกำหนดระเบียบ กติกา มีการประกาศให้การดูแลผู้สูงอายุเป็นนโยบายสาธารณะซึ่ง เป็น “วาระ” ของตำบล มีการกำหนดข้อบัญญัติ และประกาศธรรมนูญสุขภาพเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ

3) **ข้อมูล** ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นระบบทำให้สามารถนำใช้และทำความเข้าใจกับประชาชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อการดูแลผู้สูงอายุในทุกมิติ

4) **เงิน**การสร้างการมีส่วนร่วมโดยการระดมทุนทั้งทุนแรง ทุนความคิด ทุนทรัพย์ การเชื่อมโยงกิจกรรมจากแหล่งเรียนรู้ที่มีการจัดการให้เกิดรายได้ เช่น ผู้สูงอายุนำเบี้ยยังชีพไปฝากกับกลุ่มสะสมทรัพย์แล้วนำดอกเบี้ยที่ได้รับมาปล่อยกู้นำดอกผลที่ได้มาใช้ในการดำเนินกิจกรรม เป็นต้นการเชื่อมประสานองค์กรภายนอก เช่น องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรสนับสนุนวิทยากรและอาหารกลางวันสำหรับผู้สูงอายุ การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัด

8. การสร้างผลกระทบ

8.1 ผลกระทบต่อมิติ 5 ด้าน จากการพัฒนานวัตกรรมเชิงระบบด้านสภาวะแวดล้อม เป็นการจัดการตนเองที่เกิดจากงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง 4 ระดับ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดทางตรงกับด้านสภาวะแวดล้อม ส่วนอีก 4 ด้าน มีผลกระทบดังนี้

1) **ด้านสังคม** ชุมชนเกิดการช่วยเหลือดูแลกัน มีการจัดสวัสดิการแก่กลุ่มอาสา ดูแลกลุ่มผู้ต้องการการช่วยเหลือและกลุ่มผู้สูงอายุ มีการส่งเสริมให้ผู้นำทางศาสนาร่วมกิจกรรมในด้านการณรงค์จิตอาสาเพื่อการดูแลผู้สูงอายุทั้งการลงแรง หรือร่วมทุนที่เป็นเงิน และเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มอาสาเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเพื่อให้กำลังใจแก่ผู้สูงอายุและผู้ดูแล

2) **ด้านเศรษฐกิจ** ชุมชนมีกองทุนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีการลดรายจ่ายจากการมีประปาชุมชน มีอาหารที่เป็นสัตว์น้ำไว้บริโภค มีผู้มาดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

3) **ด้านสุขภาพ** ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งประโยชน์ เช่น สนามออกกำลังกาย กลุ่มผู้สูงอายุมีคนมาร่วมดูแล กลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือได้รับการช่วยเหลือ เป็นต้น

4) **ด้านการเมืองการปกครอง** ชุมชนมีการความร่วมมือในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มีความเป็นเจ้าของ สามารถใช้ประโยชน์ มีศูนย์ไกล่เกลี่ยสำหรับประชาชนต้องการร้องทุกข์หรือขอคำปรึกษา มีศูนย์ดูแลต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนและศูนย์กายอุปกรณ์ สำหรับดูแลผู้สูงอายุ

8.2 ด้านปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ 4 กลุ่ม (16 ประเด็น) การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุส่งผลกระทบต่อการจัดการประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ ได้แก่

1) **การจัดการปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีการจัดทำระบบการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ และผู้ดูแล เพื่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุด้านการดูแลสุขภาพ ลด ละ เลิก การบริโภคบุหรี่ และการดื่มแอลกอฮอล์ นำเรื่องการออกกำลังกาย และมีการรณรงค์เรื่องการจัดการขยะในชุมชนโดยการจัดทำกองทุนขยะและแปรรูปวัสดุสิ่งเหลือใช้
2) **การสร้างปัจจัยเสริมด้านสุขภาพ** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีการอบรมสมาชิกเรื่องการลดใช้สารเคมี มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ มีการอบรมเรื่องเมนูสุขภาพ อาหารสำหรับผู้สูงอายุ จัดทำตลาดสีเขียว เรียนรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้น้ำมันทอดซ้ำ และเรียนรู้เรื่องการทำพลังงานทางเลือกโดยการใช้น้ำมันทอดซ้ำมาทำไบโอดีเซล มีการรวมกลุ่มจัดตั้งกองทุนเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ
3) **การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ** อปท.มีการส่งเสริมให้ชุมชนและผู้นำทางศาสนาร่วมกิจกรรมในด้านการณรงค์จิตอาสาร่วมดูแลศาสนสถาน และกลุ่มผู้สูงอายุที่มาวัดในช่วงงานบุญ กิจกรรมร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้สูงอายุที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน เข้ามาสอนเด็ก เช่น การเล่านิทาน เล่นเกมส์ เป็นต้น และเป็นครูพี่เลี้ยงในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ในโรงเรียนประถมและมัธยมในพื้นที่
4) **การดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุเป็นกิจกรรมที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดูแลผู้สูงอายุ และส่งเสริมครอบครัวอบอุ่น โดยการสานสัมพันธ์คนในครอบครัว มีผู้สูงอายุเป็นจุดศูนย์กลางของครอบครัว

8.3 ความสอดคล้องของกิจกรรมด้านการดูแลผู้สูงอายุกับ ภารกิจหลัก 7 ด้าน ของอปท.

1) **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีการปรับสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพผู้สูงอายุปรับพื้นที่สาธารณะและปรับสภาพบ้าน
2) **ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีความสอดคล้องโดยตรงต่อการส่งเสริมการฝึกอาชีพ และการพัฒนาผู้สูงอายุ
3) **การจัดระเบียบชุมชนและสังคม** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีการออกแบบเพื่อการบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้สูงอายุกรณีเกิดภัยพิบัติ หรือเหตุฉุกเฉิน
4) **การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพานิชย์** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีการส่งเสริม การฝึก ส่งเสริมการประกอบอาชีพ และส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัวของผู้สูงอายุ
5) **การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีการร่วมรณรงค์ให้ชุมชนมีการจัดการขยะ และลดการใช้สารเคมีทางด้านการเกษตร
6) **ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีการเปิดโอกาสให้เกิดส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยการที่ชุมชนจัดให้ผู้สูงอายุมีบทบาทนำและส่งเสริมวัฒนธรรมการดูแลและเชิดชูผู้สูงอายุ

7) **ด้านบริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการและ อปท.** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุร่วมสนับสนุนสภาตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง

9. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3 สร้าง

1) **สร้างการเรียนรู้** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุสามารถสร้างการเรียนรู้ให้คนในชุมชนตั้งแต่การเรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ทั้งปัญหาและความต้องการเพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนในการรองรับสถานการณ์เชิงโครงสร้างประชากรที่กำลังเปลี่ยนไป และการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น
2) **สร้างความเป็นพลเมือง** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุและมีการนำใช้ศักยภาพชุมชนมีเป็นคนเก่ง คนสำคัญ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนในการร่วมดูแลผู้สูงอายุ
3) **สร้างผลกระทบ** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุส่งผลกระทบต่อ***ด้านสังคม***เปิดเวทีพูดคุย พบปะ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ข้อมูล ปัญหาและความต้องการ และเรียนรู้ศักยภาพตนเองในการจัดการด้านการดุแลผู้สูงอายุในพื้นที่หลายรูปแบบและร่วมทำกิจกรรมดีเพื่อการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ ***ต่อเศรษฐกิจ*** *มีการ*สร้างรายได้ ลดรายจ่ายสำหรับผู้สูงอายุ มีกองทุนเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ ***ต่อสภาวะแวดล้อม*** การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการขยะและปรับสภาพภูมินิเวศน์

10. การจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น 7 คุณลักษณะ

1) **การสร้างการเรียนรู้ปัญหาและความต้องการ** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุส่งเสริมให้ชุมชนเรียนรู้เรื่องปัญหาและความต้องการจากฐานข้อมูลที่มีอยู่ มีการเรียนรู้จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนในเวทีต่างๆและเรียนรู้ศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองด้านการดูแลผู้สูงอายุ
2) **การมีกลไกผลักดันทุกระดับในการจัดการตนเอง** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีส่วนผลักดันให้ชุมชน จัดตั้งกองทุนต่างๆ เพื่อการดุแลผู้สูงอายุและเป็นคระกรรมการเพื่อดำเนินงาน
3) **การสร้างให้คนในชุมชนให้จัดการตนเอง** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ สามารถสร้างความเข้าใจให้ชุมชนเรื่องการจัดการตนเอง และเข้าร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหาและความต้องการ
4) **การสร้างการมีส่วนร่วม** การระดมเงินและทรัพยากร การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุสามารถสร้างกระบวนการการหาแนวร่วมเพิ่มจำนวนคนทำให้มากขึ้นทั้งเป็นการระดมคนทุกกลุ่มวัยและหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมดูแลผู้สูงอายุ และมีการกำหนดคนทำงานผู้รับผิดชอบต่างๆ
5) **การมีข้อตกลง มีการกำหนด** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุร่วมสร้างให้ชุมชนมีเวทีในการปรึกษาหารือ และร่วมกำหนดกฎ กติกา จัดทำเป็นธรรมนูญสุขภาพและจัดทำเป็นนโยบายสาธารณะ “วาร”ของตำบลเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ

6) **การจัดการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ และหน่วยงานต่างๆ** การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุมีการส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆในพื้นที่มีการทำงาน สร้างกิจกรรมเชื่อมโยงสู่เป้าหมายเดียวกันและมีการแบ่งงานตามบทบาทและ หน้าที่

ตัวอย่างที่ 3	การพัฒนานวัตกรรมชุมชนเชิงพัฒนาหรือเพื่อแก้ไขปัญหา หัวข้อ “โรงเรียนผู้สูงอายุ”

1. สถานการณ์ชุมชน

ปัจจุบันนี้ผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้นและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 19.64 ของจำนวนประชากร ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายอารมณ์จิตใจตลอดจนด้านสังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีจำแนกการดูและผู้สูงอายุเป็น 4 กลุ่ม (กลุ่มเตรียมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ กลุ่มที่มีภาวะสุขภาพปกติ กลุ่มที่ป่วย กลุ่มที่พิการ) ซึ่งมีปัญหา 1) เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง มีผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง และโรคเบาหวาน 2) ผู้สูงอายุขาดผู้ดูแล ถูกทอดทิ้ง เนื่องจากบุตรหลานไปประกอบอาชีพนอกพื้นที่ และผู้สูงอายุต้องเลี้ยงหลานที่ถูกทอดทิ้งไว้ให้ดูแลส่งผลให้ผู้สูงอายุเกิดภาวะเครียดและไม่มีเวลาไปประกอบอาชีพ 3) ผู้สูงอายุยากจน เนื่องจากไม่มีเงินทุนในการประกอบอาชีพและไม่มีอาชีพเสริมหลังจากประกอบอาชีพเกษตรกรรม และจากเวทีประชาคมหมู่บ้านต่างๆ ที่พบความต้องการของผู้สูงอายุดังต่อไปนี้คือ 1) ต้องการให้อปท.ดูแลด้านสุขภาพ เช่นตรวจโรคประจาปี 2) จัดให้มีกลุ่มสวัสดิการชุมชนมาดูแล และ 3) ต้องการมีกิจกรรมของผู้สูงอายุร่วมกับคนในชุมชน

จากสถานการณ์ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุถือว่าเป็นการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องการให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมด้านร่างกายอารมณ์สังคมและจิตใจให้ผู้สูงอายุได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพซึ่งเมื่อผู้สูงอายุมีความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจแล้วประการสำคัญที่จะส่งเสริมต่อไปคือการสร้างอาชีพโดยการดึงเอาศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นอาชีพให้กับผู้สูงอายุสร้างขวัญกาลังใจและสร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ในการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งให้ผู้สูงอายุมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขไม่เป็นภาระพึ่งพิงของสังคม

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายมี 2 กลุ่ม คือ

1) **ผู้**ที่มีอายุ 55-59 ปี เตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ
2) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

3. ลักษณะดำเนินการโดยกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้อง

1) สร้างความเข้าใจและสร้างการมีส่วนร่วมโดยมีอปท. เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการร่วมกับภาคประชาชนรพ.สต. หน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กรภาคีและเครือข่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมในการเรียนรู้แนวคิดหลักการพร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทางวิธีการเตรียมความพร้อมและร่วมดำเนินการเพื่อการพัฒนาและจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ

2) ค้นหาและนำใช้ข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนโดยการค้นหาและนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ
3) พัฒนาหลักสูตรศักยภาพการดูแลผู้สูงอายุโดยนาข้อมูลความต้องการการออกแบบกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้โดยสอดคล้องกับเนื้อหาความต้องการของประชานในพื้นที่
4) เตรียมความพร้อมในการหาภาคีสนับสนุนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุเช่นวิทยากรอุปกรณ์การเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นต้น
5) พัฒนานโยบายสาธารณะโดยสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นปัญหาและความต้องการสาหรับการดูแลผู้สูงอายุการเรียนรู้แนวทางวิธีการที่เป็นแบบอย่างของการดูแลผู้สูงอายุเพื่อนำไปจัดทำเป็นข้อเสนอหรือแนวปฏิบัติของชุมชนท้องถิ่นตลอดจนร่วมกันพัฒนาเป็นกฎกติกาข้อตกลงและนโยบายสาธารณะการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

4. เครื่องมือ วิธีการ

1) สำรวจและทำความเข้าใจกับผู้สูงอายุ โดยการประชาคมในหมู่บ้าน
2) รับสมัคร คัดเลือกผู้สูงอายุเข้าเรียน
3) แต่งตั้งคณะทำงาน ขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ
4) จัดทำแผนการดำเนินงาน จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ และจัดตารางการเรียน การสอน
5) ประชุมเตรียมความพร้อมวิทยากรประจำวิชา
6) ขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ
7) ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โรงเรียนผู้สูงอายุ

5. ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

1) ด้านสุขภาพร่างกาย ทำให้มีสุขภาพแข็งแรง กระฉับกระเฉง ลดความเสี่ยงจากการเจ็บป่วย ลดการพึ่งพาผู้อื่น มีอายุยืนยาว
2) ด้านจิตใจ ช่วยให้คลายเหงาจากการพบปะกลุ่มเพื่อนและสร้างความรู้สึก และตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีมุมมองเชิงบวกต่อตนเอง
3) ทำให้ผู้สูงอายุเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน เป็นคลังสมอง ภูมิปัญญา นักเรียนสูงอายุบอกต่อกิจกรรมที่ได้รับในโรงเรียนให้กับบุตรหลาน เพื่อนบ้าน มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม เช่น การทำบุญ การซื้อของเยี่ยมเพื่อนที่เจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต
4) ด้านจิต ปัญญา ทำให้รู้เท่าทันและเข้าใจสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นและสามารถปรับตัวและดาเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามวัย

6. ปัจจัยเงื่อนไขในการดำเนินการ(แบ่งหัวข้อให้เห็น คน งาน ข้อมูล เงิน)

6.1 การจัดการด้านคน

1) มีการระดมกลุ่มจิตอาสา เป็นพี่เลี้ยงในการดูแลผู้สูงอายุ และร่วมทำกิจกรรมที่โรงเรียนผู้สูงอายุ
2) กลุ่มส่งเสริมอาชีพในชุมชนเข้าร่วมสอนอาชีพแก่ กลุ่มผู้สูงอายุเพื่อสร้างรายได้
3) ทีม อสม. อผส. ได้ออกไปเยี่ยมผู้สูงอายุที่ติดเตียง ออกไปดูแล ผู้สูงอายุที่พิการ พูดคุยดูแลความ สะอาดร่างกาย ทำความสะอาดบ้านทั้งภายในภายนอกบ้าน ให้กับผู้สูงอายุ

4) ข้าราชการเกษียณในชุมชนร่วมอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุเรื่องต่างๆ

5) บุคลากรของอปท.ร่วมจัดกิจกรรมในแต่ละวัน

6.2 การจัดการด้านงาน วิธีการทำงาน

1) โรงเรียนผู้สูงอายุเป็น"เวที"ที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสังคมเป็นแรงผลักดันให้มีจิตอาสาเป็นอาสาสมัครในชุมชนเพื่อเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนในชุมชน
2) กลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาโดยได้รับความรู้และฝึกปฏิบัติในการดูแล
3) ผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียงในเรืองการทาแผลกดทบ การดูแลอุปกรณ์ที่ติดตัวผู้สูงอายุ เช่น สายยางให้อาหาร สายสวนปัสสาวะ การพลิกตะแคงตัว การออกกาลังกายบนเตียง รวมทั้งการตรวจวัดความดันโลหิต เจาะน้าตาลปลายนิ้ว ในรายที่เป็นโรคเรื้อรังในวันนัดรับยาพร้อมรับยาแทนในรายที่ญาติไม่สามารถไปรับยาแทนได้ที่ รพ.สต.

6.3 การจัดการด้านข้อมูล

1) มีการจัดทำฐานข้อมูลสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ เช่น อายุ เพศ โรคเรื้อรัง รายได้ ผู้ดูแลและการพึ่งพา
2) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลของสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุกับรพสต. เพื่อร่วมดูแลสุขภาพ ออกแบบการเรียนการสอน และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับกศน.เพื่อสร้างอาชีพแก่กลุ่มผู้สูงอายุ

6.4 การจัดการด้านทุน งบประมาณ

1) อปท. สนับสนุนสถานที่ งบประมาณ รถรับ – ส่ง มีสถานที่ในการจัดตั้งโรงเรียนที่เหมาะสม
2) กศน.สนับสนุนงบประมาณและวิทยากรในการฝึกอาชีพ
3) สสส.สนับสนุนงบประมาณ การฝึกอาชีพ กิจกรรมสันทนาการในวันพิเศษ
4) บริษัทในพื้นที่สนับสนุนงนประมาณด้านอาหารในวันที่มีกิจกรรมร่วมในวันพิเศษต่างๆ
5) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สนับสนุนงบประมาณและวิทยากรในการฝึกอาชีพ

7. การสร้างผลกระทบ

7.1 ผลกระทบต่อ 5 มิติ

7.1.1 ผลกระทบทางตรงต่อผู้สูงอายุ

1) ด้านสังคม เกิดการรวมกลุ่ม เกิดความสามัคคี เพื่อนช่วยเพื่อน เข้าใจซึ่งกันและกัน ช่วยให้คลายเหงาจากการพบปะกลุ่มเพื่อนและสร้างความรู้สึก และตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีมุมมองเชิงบวกต่อตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนวัยเดียวกันและคนต่างวัยได้รับการยอมรับในฐานะสมาชิกของกลุ่ม ทำให้รู้เท่าทันและเข้าใจสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นและสามารถปรับตัวและดาเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามวัย

2) ด้านเศรษฐกิจ มีการฝึกอาชีพเสริมรายได้ ในกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุที่จัดขึ้นในโรงเรียนผู้สูงอายุ เช่น การดอกไม้จันทน์ ของชำร่วย ยาหม่อง ลูกประคบ ตะกร้าพลาสติก การปลูกผักสวนครัวที่จัดขึ้นในโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น

3) **ด้านสภาวะแวดล้อม** มีการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุที่ลานกีฬาในโรงเรียนผู้สูงอายุ จัดให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะในบริเวณโรงเรียน พัฒนาสภาวะแวดล้อมที่มีอยู่ให้ดีขึ้น

4) **ด้านสุขภาพ** ทำให้มีสุขภาพแข็งแรง กระฉับกระเฉง ลดความเสี่ยงจากการเจ็บป่วย ลดการพึ่งพาผู้อื่น มีอายุยืนยาว มีสุขภาพแข็งแรงรักษาสุขภาพเบื้องต้น และสามารถช่วยเหลือตนเองได้

5) **ด้านการเมือง การปกครอง** ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุเข้าร่วมเสนอกติกาในการดำเนินงานของกองทุนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

7.1.2 ผลกระทบทางอ้อม

1) โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นสถานที่เรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้ดำเนินการสืบทอดเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นพื้นที่เรียนรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงสืบทอดเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

2) โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นสถานที่ในการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสังคม รวมทั้งเป็นแรงผลักดันให้มีจิตอาสา และเป็นอาสาสมัครในการสร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น

3) โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นสถานที่ในการเรียนรู้หลักเกณฑ์วิธีการ การดูแลสุขภาพแรงกาย และจิตใจของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดีไม่เป็นภาระแก่ลูกหลาน ลูกหลานไม่มีความกังวลในการดูแลหรือกังวลว่าผู้สูงอายุจะอยู่บ้านคนเดียว

7.2 ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ 4 กลุ่ม(16 ประเด็น)

โรงเรียนผู้สูงอายุสร้างผลกระทบต่อการจัดการประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ ได้แก่

5) **การจัดการปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ** โรงเรียนผู้สูงอายุมีหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้ของผู้สูงอายุด้านการดูแลสุขภาพ ลด ละ เลิก การบริโภคบุหรี่ และการดื่มแอลกอฮอล์ นำนำเรื่องการออกกำลังกายและมีการรณรงค์เรื่องการจัดการขยะในชุมชนโดยการจัดทำกองทุนขยะและแปรรูปวัสดุสิ่งเหลือใช้

6) **การสร้างปัจจัยเสริมด้านสุขภาพ** โรงเรียนผู้สูงอายุมีการอบรมสมาชิกเรื่องการลดใช้สารเคมี มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ มีการอบรมเรื่องผลกระทบจากการใช้น้ำมันทอดซ้ำและเรียนรู้เรื่องการทำพลังงานทางเลือกโดยการใช้น้ำมันทอดซ้ำมาทำไบโอดีเซล มีการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์สมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ

7) **การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ** โรงเรียนผู้สูงอายุมีกิจกรรมร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้สูงอายุร่วมเป็นอาสาสมัครดูแลเด็ก เช่น การละเล่นต่างๆ การอ่าน เขียน เล่านิทาน เป็นต้น หรือการนำเด็กจากศพด.มาร่วมกิจกรรมกับสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุในกิจกรรมวันพิเศษต่างๆ

8) **การดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ** โรงเรียนผู้สูงอายุมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาในพื้นที่ เช่น การเป็นครูสอนศิลปะ ดนตรี สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน หรือเป็นพี่เลี้ยงเด็กในการร่วมทำกิจกรรมงานบุญประเพณี หรือพิธีกรรมทางศาสนา สอนทำอาหารประจำถิ่น เป็นต้น

7.3 ความสอดคล้องของกิจกรรมด้านการดูแลผู้สูงอายุกับภารกิจหลัก 7 ด้าน ของ อปท.

1) **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุส่งผลให้มีการจัดพื้นที่ในการทำกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เช่น ลานกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ เป็นต้น
2) **ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต** การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นการส่งเสริมความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เช่น การดูแลสุขภาพแรงกายและจิตใจของผู้สูงอายุ การส่งเสริม การฝึกและการประกอบอาชีพกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุที่จัดขึ้นในโรงเรียนผู้สูงอายุ เช่น การดอกไม้จันทน์ ของชำร่วย ยาหม่อง ลูกประคบ ตะกร้าพลาสติก การปลูกผักสวนครัว เป็นต้น
3) **ด้านบริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการและ อปท.** การตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุสามารถหนุนเสริมการสร้างเครือข่ายร่วมกับชมรมผู้สูงอายุด้วยกัน อบจ. อปท. และภาคเอกชน มีการส่งเสริมภาคีเครือข่าย องค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ
4) **ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** อปท..สนับสนุนงบประมาณร่วมกิจกรรมในบางกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ และร่วมสมทบทุนเป็นสวัสดิการนักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุ

7.4 การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3 สร้าง

1) **สร้างการเรียนรู้** โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นพื้นที่เรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงสืบทอดเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในพื้นที่และนอกพื้นที่อีกทั้งเป็นสถานที่ในการเรียนรู้หลักเกณฑ์วิธีการการดูแลสุขภาพแรงกายและจิตใจของผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดีไม่เป็นภาระแก่ลูกหลานลูกหลานไม่มีความกังวลในการดูแลหรือกังวลว่าผู้สูงอายุจะอยู่บ้านคนเดียว
2) **สร้างความเป็นพลเมือง**เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและช่วยเหลือสังคมเพิ่มมากขึ้นรักษาภูมิปัญญาในชุมชน
3) **สร้างผลกระทบ *ต่อสังคม*** โรงเรียนผู้สูงอายุสามรถสร้างกลุ่มให้เกิดการช่วยเหลือดูแลระหว่างสมาชิกผู้สูงอายุและคนในชุมชนร่วมดูแลผู้สูงอายุ ทำให้สมาชิกมีเพื่อนเกิดการแลกเปลี่ยนพูดคุย ***ต่อเศรษฐกิจ*** เกิดการสร้างรายได้ จากการพัฒนาอาชีพ ลดรายจ่าย จากการไม่เจ็บป่วย ***ต่อสภาวะแวดล้อม*** กิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุมีการร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชิตและสิ่งแวดล้อมด้วยการลดการใช้สารเคมีและมีการจัดการขยะ

7.5 คุณลักษณะการจัดการตนเอง 7 ด้าน

1) การสร้างการเรียนรู้ปัญหาและความต้องการ สร้างความเข้าใจและสร้างการมีส่วนร่วมโดยมี อปท. เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการร่วมกับภาคประชาชนรพ.สต. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคีและเครือข่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมในการเรียนรู้แนวคิดหลักการพร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทางวิธีการเตรียมความพร้อมและร่วมดำเนินการเพื่อการพัฒนาและจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ

2) การมีกลไกผลักดันทุกระดับในการจัดการตนเองกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้ององค์กรภาคีและเครือข่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมในการเรียนรู้แนวคิดหลักการพร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทางวิธีการเตรียมความพร้อมและร่วมดำเนินการเพื่อการพัฒนาและจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ

3) การสร้างให้คนในชุมชนให้จัดการตนเอง การดำเนินกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุมีวิธีการนำใช้ข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนในการดำเนินกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น การเชิญผู้รู้ในชุมชน หรือข้าราชการเกษียณมาเป็นครูพิเศษในโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น

4) การสร้างการมีส่วนร่วม การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนผู้สูงอายุเน้นการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน องค์กรภาครัฐ และหน่วยงานต่างๆในการกำหนดแนวทาง วิธีการ เตรียมความพร้อม และร่วมดำเนินการ

5) การระดมเงินและทรัพยากร เป็นการระดมทุนจากภายในและภายนอกชุมชน ทั้งการสมทบจากอปท. หรือการบริจาคจากภาคเอกชน บริษัท ห้างร้าน สามารถเป็นได้ทั้งเงินและวัสดุอุปกรณ์ เช่น กองทุนโรงเรียนผู้สูงอายุ มีงบประมาณในการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ การฝึกอาชีพ การกู้ยืมเพื่อทำอาชีพ เสริมรายได้ หรือการมีงบประมาณในการจัดกิจกรรมเฉพาะ เช่น การศึกษาดูงาน เป็นต้น

6) การมีข้อตกลง มีการกำหนด ระเบียบ แนวปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมการดำเนินกิจกรรมให้สมาชิกในกลุ่มยึดถือปฏิบัติได้และให้ผู้สูงอายุร่วมเป็นกรรมการในการกำหนด กฎ กติกา และเสนอข้อคิดเห็น แนวปฏิบัติ เช่น การจัดตั้งกองทุนเพื่อการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน หากผู้สูงอายุมีการเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุสามารถรับสวัสดิการจากกองทุนเบิกจ่ายค่าการเดินทางไปพบแพทย์ครั้งละ 100 บาท เป็นต้น

7) การจัดการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ และหน่วยงานต่างๆ การดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุมีการระดมความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น *การทำงานร่วมกับรพสต.*พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเพื่อให้สามารถการดูแลตนเอง แนะนำเรื่องการป้องกันโรคสมองเสื่อม การเคลื่อนไหวร่างกายที่ถูกต้องเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ *การทำงานร่วมกับสำนักงานเกษตร* อบรมผู้สูงอายุเรื่องการปลูกผักสวนครัวริมรั้วหรือในพื้นที่จำกัด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การทำงานร่วมกับสำนักพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดฝึกอาชีพให้กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก 13 กลุ่มประชากรเป้าหมายและประชากรกลุ่มอื่นๆ
ภาคผนวก ข 4 กลุ่ม ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ
ภาคผนวก ค 7 ภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ภาคผนวก ง 7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ
ภาคผนวก จ การสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่น
ภาคผนวก ฉ 7 คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น
ภาคผนวก ช 8 คุณลักษณะความเป็นพลเมือง

ภาคผนวก ก

13 กลุ่มประชากรเป้าหมายและประชากรกลุ่มอื่นๆ

1. กลุ่มประชากรเป้าหมาย 13 กลุ่ม	**2. กลุ่มผู้ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ**	**3. กลุ่มตามสิทธิและสวัสดิการ**	**4. กลุ่มประเด็นการควบคุมการบริโภคยาสูบ**	**5. กลุ่มประเด็นการบริโภคสุราและลดอุบัติเหตุจราจร**
1.1 เด็ก 0-5 ปี 1.2 เด็ก 3-5 ปี 1.3 เด็ก 6-12 ปี 1.4 เด็กและเยาวชน 1.5 หญิงตั้งครรภ์ 1.6 กลุ่มวัยทำงาน 1.7 ผู้สูงอายุ(60ปีขึ้นไป) 1.8 ผู้ป่วยเอดส์ 1.9 ผู้ป่วยจิตเวช 1.10 ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง 1.11 ผู้ด้อยโอกาส 1.12 คนพิการ 1.13 ผู้ป่วยระยะสุดท้าย 1.14 (ระบุ).....	2.1 ผู้ถูกทอดทิ้ง 2.2 ผู้เร่ร่อน 2.3 แรงงานต่างด้าว 2.4 บุคคลไร้สัญชาติ 2.5 อื่น ๆ ได้แก่ ผู้ที่ยากจน ผู้ที่มีหนี้สิน เป็นต้น	3.1 จ่ายเอง 3.2 สิทธิบัตรทอง (30 บาท) 3.3 ประกันสังคม 3.4 รับราชการ 3.5 รัฐวิสาหกิจ 3.6 ประกันสุขภาพเอกชน 3.7 กองทุนและสวัสดิการชุมชน 3.8 สวัสดิการผู้สูงอายุ 3.9 สวัสดิการคนพิการ 3.10 สวัสดิการอื่น ๆ……(ระบุ) 3.11 อื่น (ระบุ).....	4.1 นักสูบหน้าใหม่ 4.2 นักสูบหน้าเดิม 4.3 นักสูบมือสอง	5.1 กลุ่มนักดื่มหน้าใหม่ 5.2 กลุ่มนักดื่มหน้าเก่า 5.3 กลุ่มผู้ติดสุรา 5.4 กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ 5.4.1 ครอบครัวผู้ติดสุรา 5.4.2 ผู้ประสบอุบัติเหตุ 5.4.3 อื่นๆ .....(ระบุ) 5.5 กลุ่มผู้ให้การช่วยเหลือ 5.5.1 รพ.สต. 5.5.2 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 5.5.3 กลุ่ม อสม. 5.5.4 กลุ่มจิตอาสา 5.5.5 ผู้ได้รับผลกระทบ อื่น ๆ 5.6 กลุ่มอื่น ๆ .....
6. กลุ่มตามประเด็นเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารปลอดภัย		**7. กลุ่มอาชีพในชุมชน**		**8. กลุ่มอื่น ๆ ตามประเด็น**
6.1 กลุ่มผู้บริโภค ได้แก่ ประชาชนตามช่วงวัย ผู้ป่วย เป็นต้น 6.2 กลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ กลุ่มอาชีพทางการเกษตรในชุมชน กลุ่มแปรรูป กลุ่มผู้ผลิตในครัวเรือนเป็นต้น 6.3 กลุ่มสนับสนุน 6.3.1 กลุ่มผู้จำหน่าย ได้แก่ ผู้จำหน่ายพันธุ์สัตว์ ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าขายปลีกทั่วไป ผู้ค้าขายปลีกในตลาดสีเขียว เป็นต้น 6.3.2 กลุ่มสนับสนุน ด้านความรู้และ เทคโนโลยี ได้แก่ เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล สำนักงานที่ดิน เป็นต้น 6.3.3 กลุ่มสนับสนุนด้านทุน กองทุนงบประมาณ สวัสดิการ ได้แก่ กองทุนเมล็ดพันธุ์ กองทุนปุ๋ยอินทรีย์ 6.3.4 อื่นๆ(ระบุ).....		7.1 กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ เกษตรกรภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน เกษตรกรรุ่นใหม่ กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มปลูกพืชกลุ่มเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น 7.2 กลุ่มหัตถกรรม ได้แก่ กลุ่มจักสาน กลุ่มทอผ้า เป็นต้น 7.3 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มผลิตขนม กลุ่มโรงสีข้าว กลุ่มผลิตน้ำดื่ม เป็นต้น 7.4 กลุ่มอาชีพอื่น ๆ ……	8.1……(ระบุ)

ภาคผนวก ข

4 กลุ่ม ประเด็นปัจจัยกำหนดสุขภาพ และปัจจัยสังคมที่กำหนดภาวะสุขภาพ 16 ประเด็น

กลุ่มปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยเสริม	รายละเอียด
กลุ่มที่ 1 การจัดการปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ (4 ประเด็น)	ได้แก่ 1) การควบคุมการบริโภคยาสูบ 2) การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดอุบัติเหตุจราจร 3) การจัดการภัยพิบัติ และ 4)การจัดการสิ่งแวดล้อม ขยะและมลพิษ
กลุ่มที่ 2 การสร้างปัจจัยเสริมด้านสุขภาพ (3 ประเด็น)	ได้แก่ 5) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนสู่อาหารสุขภาวะ 6) การจัดการสถาบันการเงินเพื่อสวัสดิการสังคมโดยชุมชน 7) การพัฒนาระบบพลังงานชุมชน
กลุ่มที่ 3 การเสริมความเข้มแข็งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ (4 ประเด็น)	ได้แก่ 8)ศาสนสถาน (วัด มัสยิด โบสถ์) 9) ท้องถิ่นคุณธรรมเน้นการมีส่วนร่วมและการสร้างความเป็นพลเมือง 10) โรงเรียนคุณธรรม และ 11)การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
กลุ่มที่ 4 การดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะ (5 ประเด็น)	ได้แก่ 12)การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน 13)การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ 14) การพัฒนาระบบการดูแลคนพิการและผู้ยากไร้ 15) การส่งเสริมครอบครัวอบอุ่น และ 16)การจัดการและป้องกันปัญหาท้องวัยรุ่น

ภาคผนวก ค
รายละเอียดภารกิจหลัก 7 ด้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(การทบทวนข้อมูลจากพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๓) พ.ศ.๒๕๔๒, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ และความสอดคล้องกัลป์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงการสรุปบทเรียนของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่)

ภารกิจหลัก 7 ด้าน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น						
1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2. **ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต**	**3.การจัดระเบียบชุมชนและสังคม**	**4.การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพานิช**	**5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**	**6. ด้านการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา**	**7. บริหารจัดการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการและ อปท.**
1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกและทางระบายน้ำ 1.2 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร 1.3 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น 1.4 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ 1.5 การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆ 1.6 อื่นๆ	2.1 การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ 2.2 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ 2.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ 2.5 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส 2.6 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย 2.7 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน 2.8 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล	3.1 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 3.2 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน 3.3 การผังเมือง 3.4 จัดให้มีที่จอดรถ 3.5 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง 3.6 การควบคุมอาคาร	4.1 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว 4.2 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์ 4.3 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร 4.4 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม 4.5 การท่องเที่ยว 4.6 กิจการเกี่ยวกับการพาณิช 4.7 การส่งเสริม การฝึกและประกอบอาชีพ 4.8 การพาณิชย์กรรมและการส่งเสริมการลงทุน	5.1 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล 5.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ 5.4 สร้างคุณค่าการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6.1 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น 6.2 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 6.3 การจัดการศึกษา 6.4 การส่งเสริมกีฬา	7.1 สนับสนุนสภาตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น 7.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร 7.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการมีมาตรการป้องกัน 7.4 การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7.5 การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น 7.6 ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ภาคผนวก ง

7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ			
1.การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม (10 ข้อเสนอ)	**2.การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน (12 ข้อเสนอ)**	**3.เกษตรกรรมยั่งยืน (14 ข้อเสนอ)**	**4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(10 ข้อเสนอ)**
1. จัดทำระบบฐานข้อมูลชุมชนหรือมีศูนย์รายงานข้อมูล 2. หนุนเสริมการสร้างเครือข่ายขององค์กรชุมชนและกลุ่มทางสังคมด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเรียนรู้แบบข้ามพื้นที่ 3. ปฏิรูปการทำประชาคมโดยเน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ 4. ออกข้อบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยสนับสนุนให้ทุกกลุ่มในชุมชนท้องถิ่นมีการจัดสวัสดิการ 5. ให้จัดทำ “ธรรมนูญท้องถิ่น” ที่มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีทุกภาคส่วน 6. รายงานผลการดำเนินงานต่อประชาชน (public report) อย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี	1.จัดตั้งกองทุนสวัสดิการกลางเพื่อจัดสวัสดิการให้กลุ่มคนที่ด้อยโอกาสในตำบล 2.สนับสนุนการจัดเวทีนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกระดับ 3.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบงบประมาณให้กองทุนสวัสดิการชุมชนและให้สมาชิกมีการออมร่วมกับกองทุนสวัสดิการชุมชน 4.ส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่เป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชนอย่างน้อย ๑ กลุ่ม 5.การจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนโดยผ่านกระบวนการจัดการฐานข้อมูลและการนำใช้ข้อมูลชุมชน๒๖. 6.ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยการจัดสวัสดิการชุมชน 7.จัดตั้งกองทุนแบ่งปันเพื่อจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและจัดสรรที่ดินทำกิน 8.หนุนเสริมการเพิ่มศักยภาพแกนนำในการบริหารกองทุนเพื่อจัดการสวัสดิการสังคมให้มีประสิทธิภาพ 9.ส่งเสริมระบบสวัสดิการสังคม ๗ ด้าน และครอบคลุมในทุกกลุ่มทุกชาติพันธุ์อย่างน้อย ๔ ใน ๗ ด้าน	1. ส่งเสริมให้เพิ่มครัวเรือนเกษตรกรรมยั่งยืนไม่น้อยกว่าร้อยละ ของครัวเรือนเกษตรกรใน 5 ตำบล 2. สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งปลูกสร้าง ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้วัตถุดิบในชุมชนเป็นหลัก 3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะในการทำเกษตรกรรมยั่งยืน 4. ให้มีแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองด้านอาหาร 5. สนับสนุนการศึกษาและพัฒนาระบบการผลิตและการตลาดที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค 6. ให้มีการจัดทำและนำใช้ฐานข้อมูลการตกค้างของสารเคมีการเกษตรในร่างกาย 7. สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนระดับจังหวัด 8. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับโรงเรียนในตำบลจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกษตรกรรมยั่งยืน 9. ให้มีการพัฒนามาตรฐานเกษตรและอาหารที่ปลอดภัยของชุมชนโดยชุมชน	1. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการขยะในระดับครัวเรือนและชุมชนอย่างถูกวิธี 2. ส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า รวมทั้งมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่าเดิม 3. การทำข้อตกลงหรือออกข้อบัญญัติการดูแลรักษาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกประเภท 4. สนับสนุนการจัดตั้งกลไกคณะทำงานและส่งเสริมการพัฒนาอาสาสมัครดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิงแวดล้อม 5. หนุนเสริมการบริหารจัดการแหล่งน้ำหรือจัดทำธนาคารน้ำโดยชุมชน 6. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทางเลือกในระดับครอบครัวและชุมชนและมีศูนย์เรียนรู้ 7. กำหนดตัวชี้วัดเพื่อการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพตามบริบทของพื้นที่

7+1 ประเด็นนโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ			
1.การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม (10 ข้อเสนอ)	**2.การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน (12 ข้อเสนอ)**	**3.เกษตรกรรมยั่งยืน (14 ข้อเสนอ)**	**4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(10 ข้อเสนอ)**
7. จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 8. สนับสนุนกระบวนการ “ค้นหาแกนนำของตำบลจากทุกภาคส่วน” 9. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง ”สภาองค์กรชุมชน“ 10. สร้างและพัฒนานักวิจัยชุมชน	10. สร้างเครือข่ายการจัดสวัสดิการสังคม 11. การจัดตั้งกองบุญหรือกองทุนอื่นๆ เฉพาะกลุ่มและขยายไปยังกลุ่มต่างๆ ในชุมชน 12. ผลักดันและเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากจน ผู้พิการ และผู้ได้รับผลกระทบ ได้เข้าเป็นสมาชิกและได้รับสวัสดิการจากกองทุนสวัสดิการโดยไม่มีเงินสมทบ	10. จัดให้มีการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชท้องถิ่นและพันธุ์พืชหายาก 11. ส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาพันธุกรรมพื้นบ้าน 12. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชนในการวางแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน 13. ออกกฎ กติกา ข้อตกลงร่วม ในการควบคุมการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการใช้สารเคมีในชุมชน **14.** ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้เกิดกองทุนปรับเปลี่ยนสู่ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน	8. สนับสนุนให้มีการจัดทำและการนำใช้ฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 9. ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ 10. สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ			
5.การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน (10 ข้อเสนอ)	**6.การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน (13 ข้อเสนอ)**	**7.การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น (8 ข้อเสนอ)**	**8.การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน (11 ข้อเสนอ)**
1. สนับสนุนและจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนประจำตำบลหรือกลุ่มองค์กรของเด็กและเยาวชนเพื่อให้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมของชุมชน 2. ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้เด็กและเยาวชนมีเวทีในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ 3. กำหนดกฎเกณฑ์ให้ทุกกลุ่มกิจกรรมมีสมาชิกกลุ่มเป็นเด็กและเยาวชนรวมอยู่ด้วยในกลุ่มต่างๆ ในตำบล 4. มีนโยบายร่วมกับหน่วยบริการสุขภาพ ครอบครัว และชุมชน ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึงวัยรุ่น 5. สร้างพื้นที่สร้างสรรค์หรือลานกิจกรรม อย่างน้อย พื้นที่ในตำบล 1 6. จัดตั้งศูนย์คลายทุกข์เพื่อยุติความรุนแรงแก่เด็กและครอบครัว และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังความรุนแรงโดยมีทีมสหวิชาชีพระดับตำบลร่วมด้วย	1. จัดทำและใช้ “ฐานข้อมูลชุมชน” ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายการดูแลเพื่อออกแบบการดูแลสุขภาพและช่วยเหลือร่วมกับหน่วยบริการสุขภาพ กลุ่มอาสาสมัคร และแหล่งเรียนรู้ 2. จัดให้มีศูนย์ประสานงานอาสาสมัครของชุมชนเพื่อเพิ่มทักษะและวางแผนจัดบริการให้การดูแลผู้ต้องการความช่วยเหลือตั้งแต่เกิดจนตายทุกสภาวะสุขภาพ 3. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการช่วยเหลือดูแลของอาสาสมัคร 4. สร้างและพัฒนาอาสาสมัครให้การดูแลกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น แรงงานต่างด้าว ผู้ป่วยทางจิต ผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น 5. ผลักดันให้กองทุนมีแผนการทำงานในการดูแลช่วยเหลือกลุ่มประชากรเป้าหมาย ตั้งแต่เด็กในครรภ์จนตาย รวมทั้งการจัดการกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน 6. ส่งเสริมสนับสนุนหรือสร้างมาตรการในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อสุขภาพแม่และเด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลืออื่นๆ ในชุมชน	1. สนับสนุนและสร้าง “อาสาสมัครจัดการภัยพิบัติ” 2. จัดตั้ง “ศูนย์จัดการภัยพิบัติประจำตำบล” แบบบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของท้องที่ท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชน 3. จัดทำฐานข้อมูลชุมชนแบบบูรณาการและข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อพัฒนาแผนที่การจัดการภัยพิบัติประจำตำบล 4. จัดตั้ง “กองทุน” การจัดการภัยพิบัติประจำตำบล 5. จัดทำคู่มือการจัดการภัยพิบัติ 6. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนระบบการสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉิน 7. จัดตั้ง“ศูนย์ประสานงาน” เครือข่ายท้องถิ่นกับพื้นที่ใกล้เคียงภูมิภาคเพื่อการจัดการ/ภัยพิบัติ 8. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติประจำภาค	1. ทุกภาคส่วนร่วมสมทบทุนผลิตและสร้างบุคลากรด้านสุขภาพ 2. ตั้งศูนย์หรือหน่วยบริการสุขภาพแบบบูรณาการที่เกิดจากการร่วมสมทบทุนของทุกภาคส่วนเพื่อจัดหรือเสริมให้บริการสุขภาพครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป้าหมายตามปัญหาในพื้นที่ 3. ตั้งศูนย์ประสานงานให้การช่วยเหลือประชาชน ทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน 4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ จัดจ้างบุคลากร เพื่อจัดหรือเสริมบริการสุขภาพครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป้าหมายตามปัญหาในพื้นที่ 5. สนับสนุนกระบวนการค้นหาแกนนำจิตอาสาและพัฒนาศักยภาพ ให้สามารถเข้าร่วมให้บริการสุขภาพได้ 6. จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อลงทุนด้านสุขภาพโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติในการสนับสนุนกองทุนสวัสดิการ

7+1 นโยบายสาธารณะ 88 ข้อเสนอ			
5.การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน (10 ข้อเสนอ)	**6.การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน (13 ข้อเสนอ)**	**7.การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่น (8 ข้อเสนอ)**	**8.การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน (11 ข้อเสนอ)**
7. สนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยหรือการศึกษาทางเลือกอื่นๆ รวมถึงการจัดระบบการศึกษารูปแบบบูรณาการ สังคมวัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพตามบริบทพื้นที่สำหรับเด็กและเยาวชน ทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งเด็กพิเศษ 8. สร้างภาคีเครือข่ายและจัดตั้งกลไกขับเคลื่อน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในการเพิ่มสมรรถนะเด็กและเยาวชนทุกด้าน 9. จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา 10. จัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน	7. สนับสนุนให้หน่วยบริการสุขภาพหรือศูนย์บริการสุขภาพสามารถประสานและให้บริการครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป้าหมายตามปัญหาในพื้นที่ และส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือดูแลกัน 8. จัดทำแผนที่กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือดูแลโดยเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้และทุนทางสังคมของพื้นที่ 9. จัดทำคู่มือหรือแนวทางการดูแลสุขภาพตนเองและการช่วยเหลือดูแลผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ 10. จัดให้มีร้านอาหารปลอดภัยหรือแหล่งจำหน่ายอาหารที่ปลอดภัย 11. สร้างช่องทางการสื่อสาร และกระจายข่าวสารด้านสุขภาพ 12. สร้างเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินหรือต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วนระหว่างกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่และเครือข่ายหน่วยบริการสุขภาพ 13. สร้างเยาวชนอาสาสมัครร่วมให้การดูแลสุขภาพ		7. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพเพื่อลดต้นทุนการดูแลสุขภาพ 8. การลงทุนจัดทำข้อมูลชุมชนและนำใช้ข้อมูลกำหนดกลุ่มเป้าหมายการดูแลและออกแบบการลงทุนจัดบริการสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่ 9. การสนับสนุนและผลักดันให้แหล่งเรียนรู้ที่มีรายได้จัดสรรทุนเพื่อการดูแลสุขภาพโดยใช้การมีสุขภาพดีเป็นเงื่อนไขของการจัดสวัสดิกา 10. สนับสนุนให้จัดตั้งแหล่งอาหารปลอดภัย เช่น การทำเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย สมุนไพรใกล้ตัว เป็นต้น 11. ผลักดันให้มีการสมทบทุนจากทุกภาคส่วนในการจัดตั้งศูนย์สร้างสุขภาวะชุมชน มิติ (กาย ใจ ปัญญา และ 4 (สังคม

ภาคผนวก จ

การสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่น

1. การสร้างการเรียนรู้
1. สร้างแหล่งเรียนรู้
1) เกิดแหล่งเรียนรู้ใหม่ หรือ ต่อยอดงานจากแหล่งเรียนรู้เก่า ที่ตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของชุมชนได้
2) แกนนำแหล่งเรียนรู้สามารถถอดบทเรียนและเรียนรู้ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนได้
3) แหล่งเรียนรู้มีการขยายสมาชิก และ มีงานร่วมกับแหล่งเรียนรู้ หรือกลุ่มหรือองค์กรชุมชนภายในพื้นที่ (ตำบล)
4) บริการให้เครือข่ายเข้าศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2.สร้างความรู้
1) มีหลักสูตร (แนวทาง) การถ่ายทอด ความรู้ที่เกิดจากการถอดบทเรียนจากการทำจริงและมีผลสำเร็จของพื้นที่ตนเอง
2) มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในพื้นที่และนอกพื้นที่
3) มีวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดความรู้จากการสรุปบทเรียนการทำงานที่เป็นผลดีจริง
4) มีคู่มือการฝึกปฏิบัติสำหรับคนหลายกลุ่ม และ หลายเรื่อง (เช่น คู่มือฝึกอาชีพ คู่มือดูแลผู้ป่วย คู่มือการเลี้ยงเด็ก คู่มือการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น)
3.สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง
1) เพิ่ม คนแก่ง คนต้นแบบ ผู้นำ แกนนำ ในการทำงานในพื้นที่
2) งานของคนเก่ง คนต้นแบบ ผู้นำ แกนนำ สามารถขยายพื้นที่และเพิ่มคนดำเนินการ รวมทั้งต่อยอดงานด้วย
3) คนเก่ง คนต้นแบบ ผู้นำ แกนนำ มีการอาสารับงานที่ชอบและเหมาะสมของตน

2. สร้างความเป็นพลเมือง
1. สร้างการมีส่วนร่วม
1) คนในชุมชนมีส่วนร่วมระดมทุน ระดมแรง ระดมความคิด ทำกิจกรรมตามแผนงานโครงการหรือการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่องเฉพาะประเด็น
2) คนในชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการบริหาร จัดบริการสาธารณะ และแก้ปัญหาของชุมชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่
3) คนในชุมชนอาสาเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอกับองค์กร หน่วยงาน ในพื้นที่
2.สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ
1) มีกฎ กติกา ข้อตกลง นโยบายสาธารณะที่ร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อจัดการกับปัญหาและความต้องการของชุมชน
2) มีการนำใช้กฎกติกาดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ
3) แกนนำ ผู้นำ แหล่งเรียนรู้ และสมาชิก ร่วมกิจกรรมของกลุ่มหรือองค์กรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
4) คนในชุมชนมีการร่วมมือกันและอาสาเฝ้าระวัง ป้องกัน และ จัดการกับปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในพื้นที่
5) มีอาสาสมัครจำนวนเพิ่มมากขึ้น และ หลายคนมีความเชี่ยวชาญในงานอาสามากขึ้น
3.สร้างศักยภาพ
1) มีข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งระบบข้อมูลตำบลเพื่อนำใช้ในการจัดการปัญหาและความต้องการของชุมชน
2) มีการรวมกลุ่มเพื่อการออมและจัดการเงินของครอบครัว กลุ่ม และ องค์กร มากขึ้น
3) พบคนเก่ง คนต้นแบบ ผู้นำ แกนนำ และทีมทำงานหรือผู้ช่วยเหลือ ทำงานร่วมมือกันในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น
4) เพิ่มงานและกิจกรรมที่เกิดจากการร่วมมือกันของหลายๆกลุ่ม องค์กร แหล่งเรียนรู้ หน่วยงาน

3. การสร้างผลกระทบ
1. ด้านสังคม
1) การสร้างงานและกิจกรรมที่ทำเองได้ สร้างผลดีต่อชุมชนและคนในชุมชน
2) การรวมกลุ่มทำกิจกรรมและงานที่ส่งผลดีต่อชุมชนและคนในชุมชน
3) เปิดเวทีพูดคุย พบปะ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ในพื้นที่หลายรูปแบบ
4) สร้างสวัสดิการหรือให้การช่วยเหลือคนที่ต้องการความช่วยเหลือในชุมชนท้องถิ่น (เช่น คนพิการ คนจน คนป่วยจิตเวช คนสูงอายุ เป็นต้น)
5) มีการพูดคุยและสื่อสารกัน (ด้วยวิธีการและช่องทางที่คนในชุมชนท้องถิ่นเข้าใจ)
6) เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายข้ามกลุ่ม ข้ามหมู่บ้าน ภายในตำบล ที่ส่งผลดีต่อชุมชนท้องถิ่น
2.ด้านเศรษฐกิจ
1) สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ในระดับบุคคล ครัวเรือน กลุ่ม แหล่งเรียนรู้ หมู่บ้าน ตำบล
2) แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจที่เป็นการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย
3) ฝึกอาชีพหลายอาชีพ ครอบคลุมหลายกลุ่มประชากร
4) สถาบันการเงิน องค์กรชุมชน (กลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ หรืออื่นๆ) ช่วยจัดการหนี้ในพื้นที่
3. ด้านสภาพแวดล้อม
1) ระบบการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
1.1. การจัดการขยะ
1.2. การปรับภูมิทัศน์

ภาคผนวก ฉ

รายละเอียด 7 ลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

7 ลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น			
1การสร้างการเรียนรู้ปัญหาและความต้องการ (เป้าหมายร่วม+ผลกระทบ)ของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการแก้ไขและจัดการ - ปัญหา และ เหตุปัจจัย (จากข้อมูล จากโครงสร้างอำนาจ) - ความต้องการเพิ่มคุณภาพชีวิต (จากเป้าหมายร่วม) - ศักยภาพ(พลัง) บทบาทหน้าที่ แนวทางแก้ วิธีพัฒนา (จากทุนทางสังคม) - วิธีการทำงานร่วมกับเครือข่าย วิธีการพัฒนาข้อตกลงนโยบาย	**2.การมี (สร้าง) กลไกผลักดันทุกระดับการจัดการตนเอง** - ผู้แทนกลุ่มองค์กรหรือเครือข่าย(ชุมชนท้องถิ่น องค์กร รัฐ วิชาการ NGO พื้นที่ชาติ) - กรรมการร่วมหลายกลุ่มองค์กร - องค์กรการเงินชุมชน องค์กรของประชาชน	**3.การสร้างคนให้ต้องจัดการตนเอง(ทำเป็น+เป็นเจ้าของ)** - สร้างความเข้าใจเรื่องการจัดการตนเอง - ความสมัครใจในการแก้ปัญหาการหาทางออก - การหาแนวร่วมเพิ่มจำนวนคนทำให้มากขึ้น - ความสามารถในการจัดการพลังที่มีอยู่	**4.การสร้างการมีส่วนร่วม** - ทุกมิติ ทุกรูปแบบ (คิด ทำ รับ ปรับ) (เวที กิจกรรมผลักดัน) - เรียนรู้ ผู้เกี่ยวข้อง ทำบทบาท หน้าที่ รับประโยชน์และผลที่ดี (หาคนทำ คนช่วย คนรับผล) - สร้างโอกาสพัฒนา (กำหนดเป้าหมายต่อเนื่องเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น) - ทำแผน กติกา นโยบาย
5. การระดมเงินและทรัพยากรเพื่อเป็นทุน (พึ่งตนเอง+ต่อเนื่อง) - ใช้งบประมาณหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพ - การเข้าถึงและใช้ทรัพยากรในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด	**6.การมีข้อตกลง(สร้างความยั่งยืน ความสัมพันธ์แนวราบ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน)** - กติกา ข้อตกลง โอกาส - ธรรมนูญ - นโยบาย - เป้าหมายและแผน	**7.การจัดการความร่วมมือระหว่างองค์กร ภาครัฐ และหน่วยงานต่างๆ** - ในพื้นที่(ชุมชนท้องถิ่น) ระหว่างรัฐ เอกชน NGO - ทำงาน/กิจกรรม เชื่อมโยงสู่เป้าหมายเดียวกัน - การแบ่งบทบาท หน้าที่ โอกาส - เลือกใช้ปัญญา ความรู้ เครื่องมือ รูปแบบ	

ภาคผนวก ช
8 คุณลักษณะความเป็นพลเมือง

คุณลักษณะที่สำคัญของความเป็นพลเมืองไว้ 8 ประการ ได้แก่

1) **สนใจและให้ความสำคัญกับปัญหาของชุมชนท้องถิ่น** หมายถึงการมีจิตสาธารณะมีความเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น และส่วนรวม
2) **มีบทบาทหน้าที่ทำงานในชุมชน** หมายถึงความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับและปฏิบัติตนตามกฎข้อบังคับของสังคมเพื่อจะได้อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข รวมทั้งปฏิบัติตนตาม หลักศีลธรรมยึดมั่นในวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงาม
3) **ใช้ความคิดเห็นร่วมกันในการจัดการปัญหา** หมายถึงเคารพในสิทธิและการตัดสินใจของผู้อื่นรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งมีเหตุผลและมีการประนีประนอมกันในทางความคิดรู้จักใช้ปัญญา และเหตุผลในการแก้ปัญหายึดถือหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสมาชิก
4) **ซื่อสัตย์สุจริตหมายถึงการกระทำที่ถูกต้องตรงไปตรงมา ไม่ยึดเอาสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน**ทั้ง ยังหมายถึงการกระทำดีและถูกต้องตามหน้าที่ต่อผู้อื่นการยอมรับการกระทำของตนเองหรือการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง
5) **สามัคคี** หมายถึงใช้เสียงข้างมากโดยไม่ละเมิดสิทธิเสียงข้างน้อยรู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี รู้จัก การใช้เหตุและผลเพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสมาชิกในสังคมมีความเอื้อเฟื้อแผ่ และมีน้ำใจต่อกัน
6) **ละอาย มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย** รวมถึงการยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือเพราะทุก ศาสนาสอนให้คนเป็นคนดีละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
7) **กล้าและเชื่อมั่น** หมายถึงความกล้าหาญทางจริยธรรม และเชื่อมั่นในการทำสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้ง กล้าปฏิเสธสิ่งที่ไม่ถูกต้องซึ่งเป็นการกระทำที่แสดงออกในทางที่ถูกที่ควรโดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลใดๆความกล้านี้ไม่ใช่การอวดดีแต่เป็นการแสดงออกอย่างมีเหตุผล
8) **ส่งเสริมคนดี** ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า“ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด เป็นการทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อยจึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมความดีให้คนดีปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดีมิให้มีอำนาจมาก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”

ที่มา: สมพร ใช้บางยาง. (2558). **บทความพิเศษพลังพลเมืองร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่ในหนังสือพิมพ์ ไทยโพสต์** ประจำวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2556.เข้าถึงเมื่อ 4 กรกฎาคม 2558 จากhttp://www.ryt9.com/s/tpd/1588527